- Genel Muhasebe
- Maliyet ve Yönetim Muhasebesi
- Muhasebe Denetimi
- Mali Tablo analizi

MUHASEBE DERS NOTU 2017

ŞAKIR DEMİRBUĞA

1988 Adet Soru

- Çözümlü Örnekler
- Açıklamalı Çözümlü Testler
- Cevaplı Testler

Sevgili Kardeşlerim,

Bu çalışmayı, sizlerin ders çalışma süreçlerinde ve sevgili meslektaşlarımın ders anlatma süreçlerinde yardımcı olabilmesi amacıyla hazırladık. Burada 17 yıllık öğretmenlik hayatımızdaki yaptığımız çalışmalarla oluşturduğumuz bilgi birikimimizin büyük bir kısmını bir araya getirdik. İstedik ki ülkemizin her ilinde, her beldesinde sınavlara hazırlanan kardeşlerimiz ulaşsınlar sadece fotokopi maliyetiyle büyük fayda görsünler. İNŞALLAH güzel makamlara eriştiklerinde de dualarında bizleri ansınlar. Bu nedenle hiçbir TİCARİ AMAÇ gütmeyen bu çalışmayı hazırladık ve sizlerle paylaşıyoruz.

Bu çalışmanın kontrollerinde özverili çalışmalar yaparak az zamanda çok büyük emek sergileyen ve hatta kontroller esnasında beyin fırtınası yaparak ders notundan en çok fayda nasıl sağlanabilir ise, o formatı yakalamamızı sağlayan, bizim için gerçekten de çok zor olan 'hataları görme ve düzeltme işini' gece gündüz demeden üstlenerek emek veren, çalışmayı yetiştirebilmek adına çoğu gecelerde uykusuz kalan sevgili kardeşlerim, emektaşlarım Rabia KANTAŞ, Ali YAVAŞ ve Yasin EKER kardeşlerime teşekkür ediyorum. Şundan eminim ki bu sevgili dostlarım, güzel yürekli kardeşlerim olmasaydı bu çalışmayı yetiştiremeyecektim. Sizlerden ricam; bu ders notlarını kullanarak fayda gördüğünüzde, dualarınıza kardeşlerimi de dahil edin lütfen.
Kontroller yapıldı büyük emekler verildi geceler gündüzler birbirine karıştırıldı ancak her ne kadar kontrol edilse de dar zamanda yapıldığı için gözden kaçanlar olabilir. İnsan beyni bir süre sonra yoruluyor ve dikkati dağılabiliyor. Siz sevgili kardeşlerim ders çalışırken bu yorgunluk durumunu çok daha iyi bilirsiniz. Bizimde dikkatimizden kaçanlar olabilir. Nihayetinde Hz. Mevlana'nın da dediği gibi "Ayıpsız Dost Arayan Dostsuz Kalır." Kusursuzluk En SEVGİLİ' ye ait bir sıfat elbette. Kusurumuz eksiğimiz olabilir ancak bunu düzeltmek ve anlamadığınız yerlerde yardımcı olabilmek adına aşağıda belirttiğim iletişim yollarından (Whatsapp ve Messenger) bana ulaşabilirseniz, elimden geldiğince yardım etmeye hazırım İNŞALLAH.

Sevgili kardeşlerim çalışmamız hakkında da kısaca bilgi vereyim. Bu çalışma ders notu formatında hazırlanmış olup içeriğinde özet konu anlatımları, örnek çözümler, bilgilerimizi pekiştirmek amaçlı çözümlü sorular ve cevap anahtarlı testlerden oluşmaktadır. Konuda olmayan birçok ayrıntı soruların çözümlerinde anlatıldı, Sorularda olmayan birçok özel bilgi konularda yer aldı velhasıl bir bütün halinde çalışmanızın faydalı olacağını göreceksiniz. Çalışmanın fotokopi maliyeti düşük olsun diye az sayfalı olması için A4 boyutunda yazdık, zira kitap formatında sayfa sayısı 800 Sayfayı geçiyordu.

Sevgili Kardeşlerim, bu çalışma ile hem öğretmenlik hem de bu şekilde kitap veya ders notu yazma işini de sonlandırıyorum. Lakin o sınıf atmosferindeki bağımlılık hiçbir uyuşturucu maddede olmayacak kadar kuvvetli olduğundan tam olarak da uzaklaşamayacağımı bildiğim için, sadece ücretsiz ders anlatabileceğim yerlerde haftada birkaç saat anlatmaya devam edeceğim. Bunu şu an, KYK öğrenci yurdunda ücretsiz KPSS MUHASEBE dersi anlatarak yapıyorum. Öğretmenliğe "Aşk ile…" diye niyet edip başlayınca, bırakamıyorsunuz. Keza AŞK, O'nun adı… O ki öğretenlerin En Güzel'i…

Sevgili Kardeşlerim, çalışmalarınızın kolay ve sonuçlarının başarılı olmasını canı gönülden diliyorum. Hayatınız boyunca ve hayatınızın her aşamasında sizinle ilgili olan her şeyde 690 DÖNEM KÂRI/ZARARI HESABI' nın alacak kalanı vermesini temenni ediyorum.

NİSAN 2017 **Şakir DEMİRBUĞA**

İletişim İçin:
Whatsapp: 0 531 240 41 41
İnternet: https://www.facebook.com/sakirdemirbuga

İÇİNDEKİLER

		SAYFA
1.	TANIMLAR - KAVRAMLAR – İLKELER – TEMEL BİLGİLER …….....	1
2.	DÖNEN VARLIKLAR …….	70
3.	DURAN VARLIKLAR …….	197
4.	KAYNAKLAR …….	245
5.	MALİYET VE YÖNETİM MUHASEBESİ ……..	296
6.	MUHASEBE DENETİMİ ……..	348
7.	MALİ TABLOLAR ANALİZİ …….	402
8.	CANLI VARLIKLARIN MUHASEBESİ ……	455
9.	KAYNAKÇA ……....	457

BÖLÜM I
GENEL MUHASEBE

TANIMLAR - KAVRAMLAR – İLKELER – TEMEL BİLGİLER

Muhasebe: İşletmedeki mali karakterli işlemleri sistemli bir şekilde ***kaydeden, sınıflandıran, özetleyen, analiz eden ve yorumlayan*** böylelikle bilgi kullanıcıları için gerekli bilgiyi üreten bilgi sistemidir.

GENEL (FİNANSAL) MUHASEBE	İşletme **varlık (aktif) ve kaynaklarının (pasif) dağılımını**, **finansal olayların kaydını ve sonucundaki değişimini** izlemek amacıyla kullanılan muhasebe türüdür. Kayıtlarında tahakkuk esasını benimser böylelikle fiilen sonucu gerçekleşmiş olmasa da bir olayın doğmuş (tahakkuk) etmiş olup olmamasına göre kayıt yapar. Genel muhasebe kayıtlarının sonunda elde edilen özet bilgiler (mali tablolar) sayesinde işletmenin mevcut durumu ve geleceği hakkında ön görüde bulunma imkânı verir. **Bilanço, Gelir Tablosu** temel mali tablolarıdır. ***Hem işletme içi bilgi kullanıcılarına hem de işletme dışındaki bilgi kullanıcılarına bilgi sunar.***
MALİYET (ÜRETİM) MUHASEBESİ	**Üretim (imalat)** ve **hizmet işletmeleri** tarafından kullanılan, **birim maliyetlerin hesaplanması ve kontrol aracı** olarak kullanılması amacıyla kullanılan muhasebe türüdür. • Üretimi yapılan **mamul ya da hizmetin maliyetleri**ni hesaplayabilmek, • **Planlama** ve **kontrol aracı** olarak kullanılacak bilgileri elde edebilmek, • **Özel yönetim kararları** alabilmek amacıyla kullanılır. • **Satılan Malların Maliyeti Tablosu**, **temel Mali tablo**sudur. ***İşletme içi bilgi kullanıcılarına bilgi sunar***
YÖNETİM MUHASEBESİ	Genel muhasebe ve Maliyet muhasebesinden elde edilen **bilgilerin sistemli bir şekilde yöneticilere aktarılması, yöneticilerin kullanacağı bilgiler haline getirilmesi** görevini üstlenen muhasebe türüdür. Proje hazırlama ve planlama sürecinde, yönetim muhasebesinden yararlanılır. Yöneticilerin karar almalarında, önemli katkı da bulur.
İHTİSAS (UZMANLIK) MUHASEBESİ	Aslında ayrı bir muhasebe dalı olmayıp finansal muhasebe ve maliyet muhasebesi içinde farklılaşmadır. Şöyle ki; Şirketler (Kişi - sermaye – halka açık / aile şirketleri – kooperatifler) - İnşaat – Bankacılık – Sigortacılık – Eğitim kurumları – Üniversite araştırma birimleri – Hastaneler – Dershaneler – Balık çiftlikleri – Canlı hayvan üretimi yapan işletmeler (süt – et – yumurta her birinde farklı) – Fidanlık işletmeleri – Spor kulüpleri vb. birçok farklı işletmenin kendine özgü muhasebe sorunları ve kayıt yöntemleri geliştirilmiştir.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

Muhasebeye yön veren, hangi durumlarda nasıl davranılması gerektiği ve nasıl kayıtlar ile izlenmesi gerektiği konusunda kılavuzluk yapan evrensel nitelikteki kavramlardır.

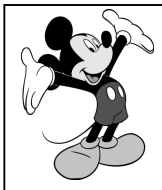

Muhasebenin Temel Kavramları, içeriğinde muhasebe olan her sınavın vazgeçilemez konusu olup bol soru almaktadır. Aslında bunun nedeni muhasebenin doğru anlaşılabilmesi ve muhasebeyle ilgili bir problemle karşılaşıldığında nasıl davranılacağını belirleyen bu kılavuzların doğru öğrenilmesini sağlamaktır.
Sevgili kardeşlerim, kavramları iyi öğrenmeden sonraki bölümlere geçmeyiniz. Aksi takdirde ileriki konularda hatalarınız artacak, anlamak güçleşecektir.

Sosyal Sorumluluk Kavramı	**Belli kişi veya grupların değil tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi**, gerçeğe uygun tarafsız, dürüstlük ilkeleriyle mali olayların kayıt altına alınması kavramıdır. **Bu kavramın göz ardı edilmesi durumunda diğer kavramlar önemini kaybeder.** **Örnek:** Vergi kaçırmak amacıyla gelirin olduğundan daha az gösterilecek şekilde kaydedilmesi bu kavramın ihlal edildiğini gösterir.
Kişilik Kavramı	İşletmenin, sahip, ortak ve çalışanlarından ayrı bir kişiliğe sahip olduğunu vurgulayan kavramdır. **Çift taraflı kayıt esasının ve muhasebenin temel eşitliğinin (Varlık = Sermaye + Borç) temelini oluşturur**. ***Örnek:*** *İşletmede şoför olarak çalışan Bay İlker CAM, şirkete kayıtlı olan araçla kırmızı ışık ihlali yapmış ve plakasına kesilmiş trafik cezası işletmeye ulaşmıştır. İşletme bu cezayı ödediğinde yaptığı ödeme tutarını, vergiden düşürememesi kişilik kavramı gereğidir.*
İşletmenin Sürekliliği	İşletme amacına ulaşıncaya kadar **ömrünün uzun olması – sonsuz kabul edilmesi**dir. **Maliyet Esası Kavramının temelini oluştur.** Birçok değerleme ölçüsü kullanılması bu kavram gereğidir. ***Örnek:*** *İşletme sahiplerinden / ortaklarında birinin işi bırakması ya da ölmesi durumunda işletmenin faaliyetlerine devam edebiliyor olması bu kavram gereğidir.*
Dönemsellik Kavramı	Sonsuz kabul edilen ömrünün **belirli dönemlere bölünmesi** – **Gelirlerin aynı zaman dilimdeki giderlerle karşılaştırılması (tahakkuk esasına göre kaydedilmesi), amortisman kayıtları, reeskont kayıtları, dönem sonu işlemlerinin yapılması** bu kavram gereğidir. Muhasebenin **en uzun dönemi 1 yıl**dır. Aylık, üç aylık, altı aylık gibi isteğe göre ya da yasal zorunluluklar nedeniyle dönemler oluşturulabilir. ***Örnek****: Her dönemin sonunda o dönemde eskiyen duran varlıklar için amortisman payı hesaplanması dönemsellik kavramı gereğidir. Bu durumun her dönem devam ediyor olması ise tutarlılık kavramı gereğidir ;)* *Bir dönemden fazla olan süre için kira bedeli peşin tahsil edildiğinde bu gelirin dönemlere paylaştırılması bu amaç için **380 Gelecek Aylara Ait gelirler hesabı** - **480 Gelecek Yıllara Ait gelirler hesabı** kullanılması bu kavram gereğidir.*
Parayla Ölçme Kavramı	**Ortak bir ölçü birimi** olarak ulusal para biriminin kullanılmasıdır – **Yabancı para ile yapılan mali olaylarda, işlemin yapıldığı günkü kur üzerinden ₺ ye çevrilerek kaydedilmesi** - birçok farklı birimlerde stokların ₺ ile ifade edilerek kaydedilmesi, bu kavram gereğidir. ***Örnek:*** *2 Kutu X cinsi mal 1.200 ₺'ye satın alındığında Muhasebe kayıtlarına 2 kutu olarak değil 1.200 ₺ olarak kaydedilmesi bu kavram gereğidir.*
Maliyet Esası Kavramı	İşletmenin aldığı varlıkların, ***elde edilme maliyeti*** ile muhasebeleştirilmesi bu kavram gereğidir. **İşletmenin Sürekliliği Kavramıyla** ilişkilidir. ***Örnek:*** *İşletme, hurdaya çıkan malzemelerini koymak ve böylelikle açık depo olarak kullanmak üzere 100.000 ₺ (+ 18.000 ₺ KDV) bedelli bir arsa satın almıştır. Satın alım esnasında Notere 1.000 ₺ (+180 ₺ KDV), Tapu harcı ve ilk emlak vergisi olarak 900 ₺ ödemiştir.* *Muhasebeleştirilmesi esnasında;* *100.000 ₺ Arsa bedeli + 1.000 ₺ Noter + 900 ₺ Tapu harcamaları = 101.900 ₺ olarak **250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI**'na kaydetmiştir. Burada KDV'ler dışında katlanılan tüm maliyetleriyle elde edilme değeriyle kaydedilmesi bu kavram gereğidir.* ***Bir başka örnek;*** *işletmede 2 yıl önce 1.020 ₺ ye satın alınmış bilgisayarın değeri 700 ₺ ye düşmesine rağmen hala ilk alındığındaki değeriyle gösteriliyor olması bu kavram gereğidir. Bu durum 257 **Birikmiş Amortismanlar Hesabı** kullanılarak bu eskime payının bilanço toplamında düzeltilir.*
Tarafsızlık Ve Belgelendirme Kavramı	Mali olayların **objektif (yasal) belgelere** dayandırılarak muhasebeleştirilmesi, Söz yerine belgenin dikkate alınarak muhasebeleştirilmesi bu kavram gereğidir. **Örnek:** İşletme bahçesinde yapılan temizlik için dışarıdan getirilen iki işçiye 500 ₺ ödeme yapılmış ancak bu ödeme için herhangi bir belge tutanak vs.. düzenlenmemiş ise bunun gider olarak vergiden düşürülememesi bu kavram gereğidir.
Tutarlılık Kavramı	Mali dönemlerin biçim ve içerik yönünden **tek düzen olması**, geçmiş dönemlerde uygulanan politikalarının ***izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması*** gereği bu kavram gereğidir. Geçerli nedenler olmak koşulu ile işletme değerleme ölçülerinde, kayıt politikasında değişiklik yapmak zorunda kalabilir. Bu durumda **Tam Açıklama Kavramı** gereği mali tablolarda dipnot halinde belirtilmesi gerekecektir. **Örnek:** İşletmenin satın aldığı bir varlık için ödediği sigorta bedeli maliyet bedeline eklenir. Ancak **varlık alımından sonra yaptırılan sigorta gideri** 770 Genel Yönetim Giderinde izlenir. Sigorta bedeli Bilançoda dipnotlarda gösterilmesi gerekir.

Tam Açıklama Kavramı	Muhasebe bilgilerden yararlanacak kişilerin yanlış anlamalarına, yanlış karar almalarına neden olmayacak şekilde **yeterli, açık ve anlaşılır** şekilde kayıt tutulması gereğidir. Bir bilgi mali tablolarda yer almamasına rağmen karar alacak kişileri etkileyebilecek ise **dip notlarda belirtilmesi** bu kavram gereğidir. **Örnek:** X işletmesinden kredili mal alabilmek için işletme envanterinde kayıtlı olan arsayı teminat olarak gösterilmiş ve tapudan ipotek şerhi koydurmuştur. Bu durumda aşağıdaki kaydı yapmıştır. **_____ / _____** **920 KIYMETLERİMİZİ TEMİNATA ALANLAR** 920.04 Gayrimenkuller **921 TEMİNATTAKİ KIYMETLERİMİZ** 921.04 Gayrimenkuller **_____ / _____** Nazım hesaplar (9 Nolu Hesap Sınıfı) ile mali nitelik taşımayan teminatın kayıtlarda ve oradan da Bilanço dipnotlarında gösterilmesi Tam Açıklama kavramı gereğidir.
İhtiyatlılık Kavramı	Muhasebe olaylarında ***temkinli davranılması*** ve işletmenin karşılaşabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade eden kavramdır. Gelecekteki gider ve zararlar için karşılık ayrılarak kayıt yapılmasına rağmen, gelir ve kârlar için herhangi bir işlem yapılmaması bu ilke gereğidir. **Örnek:** Alacağın **vadesi gelmesine rağmen tahsil edilememesi** durumunda şüpheli alacak olarak kaydedilmesi bu kavram gereğidir. Değeri düşen stoklar için karşılık ayrılması bu kavram gereğidir. **DİKKAT:** Alacağın henüz **vadesi gelmemesine rağmen** alacaklı olunan kişi ya da işletmenin iflas gibi nedenlerle tahsil edilebilme durumu şüpheli duruma düşerse karşılık ayrılması **ÖZÜN ÖNCELİĞİ KAVRAMI gereğidir.** VUK'a göre şüpheli sayılan bir alacağın tahsil edileceği biliniyorsa tahsilât gerçekleştirilinceye kadar **karşılık ayrılmaması da ÖZÜN ÖNCELİĞİ KAVRAMI gereğidir.**
Önemlilik Kavramı	Bir hesap kaleminin veya mali olayın ***nisbi ağırlık*** değerinin, mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olması bu kavram gereğidir. **Bir bilgi belirtilmediğinde sonuçlar yanlış çıkıyor ya da mali tabloların yorumlanmasını güçleştiriyorsa o bilgi önemli bilgidir ve muhasebeleştirilmesi gerekir**. **Örnek:** İşletmenin 50 kuruşa çektirdiği fotokopi giderinin muhasebeleştirilmeye değmeyecek bir meblağı olarak kabul edilerek kaydedilmemesi gibi.
Özün Önceliği Kavramı	İşlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ***onların biçimlerinden önce finansal özellikleri*** esas alınması gerektiğini belirten kavramdır. İleri vadeli çeklerin, senet olarak kaydedilmesi bu kavram gereğidir.

Vadesi uzun olan çeklerin senet olarak kaydedilerek izlenmesi **özün önceliği kavramı** gereği,
Senetlerin, dönem sonundaki değerinin bulunması (reeskont işlemi) **dönemsellik kavramı** gereği,
Senetlere her yıl reeskont hesaplanması (izleyen yıllarda değişiklik yapılamaması) **tutarlılık kavramı** gereğidir.

Vadesi gelen alacak tahsil edilemediğinde karşılık ayrılması **İhtiyatlılık Kavramı** gereği,
Alacağın **henüz vadesi gelmemesine** rağmen borçlunun iflası gibi nedeniyle tahsil edilebilme durumu şüpheli duruma düşerse karşılık ayrılması **Özün Önceliği Kavramı** gereği,
Şüpheli sayılan bir alacağın tahsil edileceği biliniyorsa tahsilât gerçekleştirilinceye kadar karşılık ayrılmaması **Özün Önceliği Kavramı** gereğidir**.**

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. Vadesi izleyen yıla ait çeklerin bilançoda Senet olarak gösterilmesi için 101 Alınan Çekler Hesabı 121 Alacak Senetleri Hesabına; 103 Verilen Çekler Hesabı, 320 Satıcılar Hesabına aktarılmaktadır. Bu duruma nedeni olan asıl gerekçe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çek – Senet – Poliçe üçlüsüne kambiyo senedi denmesi
B) Senetlerin reeskonta tabi olması
C) TTK'na göre çekte vadenin olmaması
D) 103 Kodlu hesabın Pasifte görünmesini sağlamak
E) Dönemsellik kavramı

TTK m.707 gereği çekte vade yoktur. Çekte vade olmamasına rağmen çek ileri tarihli düzenlenerek vadeli gibi kullanılır. Bu durumda Senet gibi işlem görür. O halde senet olmadığı halde özünde bir senet gibi düşünülmesi ve vadeli gibi muhasebeleştirilmek üzere ilgili senet hesabına alınarak sonraki mali döneme taşımak **Özün önceliği Kavramı** gereğidir. **(CEVAP C)**

2. _____ / _____

100 KASA HESABI	**450.000**	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI	**50.000**	
110 HİSSE SENETLERİ		**500.000**
_____ / _____		

Yukarıdaki kaydın yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı dikkate alınmıştır?

A) Sosyal Sorumluluk
B) Kişilik
C) Dönemsellik
D) Tutarlılık
E) Maliyet Esası

Yevmiye maddesi incelendiğinde daha önceden 500.000 ₺'ye alınan hisse senetleri 450.000 ₺'ye satılmış olduğu görülür. Hisse senetlerinin fiyatının düşmüş olmasına rağmen kayıtlarda alındığı tarihteki değeriyle görülüyor olması ve çıkışı bu değerle yapıyor olması Tarihi Maliyet (Maliyet Esası) Kavramı gereğidir.
(CEVAP E)

3. _____ / _____

590 DÖNEM NET KARI
331 ORTAKLARA BORÇLAR
500 SERMAYE
_____ / _____

Bu kaydın yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı esas alınmıştır?

A) Süreklilik
B) Devamlılık
C) Verimlilik
D) Kişilik
E) Önemlilik

Yevmiye maddesi incelendiğinde Dönemin kârının bir kısmı şirket sermayesine eklenmiş bir kısmı ise Şirket ortaklarına kâr payı olarak dağıtılmak üzere ilgili cari hesaplarına alacak kaydedilmiştir. Burada kârın bir kısmını şirketin bir kısmını ortakların alıyor olması işletme ile ortakların birbirinden ayrı kişiler olduğunun göstergesidir. İşletme ile sahibinin ayrı kişiler olduğunu ifade eden kavram **kişilik kavramıdır. (CEVAP D)**

4. _____ / _____

255 DEMİRBAŞLAR	**1.300**	
191 İNDİRİLECEK KDV	**234**	
100 KASA		**1.534**
_____ / _____		

Bu kaydın yapılması hangi muhasebe temel kavramı gereğidir?

A) Sosyal Sorumluluk Kavramı
B) Özün Önceliği Kavramı
C) Dönemsellik Kavramı
D) Para ile Ölçme Kavramı
E) Kişilik Kavramı

Demirbaşların muhasebe kayıtlarına adet, kg vb ölçü birimleri kullanılmaksızın ₺ cinsinden kaydedilmesi, yabancı parayla dahi alınmış olsaydı ₺ olarak çevrilip kaydedilecek olması Ortak bir birim olarak ₺ ile ifade edilmesi gerektiğini belirten kavram **Parayla ölçme** kavramıdır. **(CEVAP D)**

5. _____ / _____

654 KARŞILIK GİDERLERİ
129 ŞÜPHELİ TİC. ALACAK. KARŞ.
_____ / _____

Bu yevmiye maddesinin yapılması hangi muhasebe temel kavramı gereğidir?

A) Dönemsellik
B) Süreklilik
C) İhtiyatlılık
D) Kişilik
E) Özün Önceliği

Yevmiye kaydında vadesi gelmiş ancak tahsilâtı yapılamadığı için karşılık ayrıldığı görülmektedir. **İşletmenin gelecekte uğrayabileceği zarar ihtimalleri, maddi kayıp ihtimalleri için yapılan karşılık ayırırken; gelecekte gelir ve kâr ihtimalleri için herhangi bir kayıt yapmamaları** İhtiyatlılık kavramı gereğidir. **(CEVAP C)**

6. İşletmeyi, sahiplerinden ayıran ve varlıkların kaynaklara eşitliği dengesinin de dayandığı temel muhasebe kavramı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sosyal Sorumluluk
B) Muhafazakârlık Kavramı
C) Para Ölçüsü Kavramı
D) Kişilik Kavramı
E) İşletmenin Sürekliliği

İşletmeyi, çalışanlarından, işletme sahip ve ortaklarından ayrı tutan, ayrı bir kişiliği olduğunu kabul eden kavram kişilik kavramıdır. İşletmeye kayıtlı olan varlıklar ile işletme sahiplerinin şahsi varlıklarının ayrı olması gerekliliği, İşletme sahip ve çalışanlarının kişisel harcamalarının işletme gideri olarak kaydedilemeyeceği kişilik kavramı gereğidir. **(CEVAP D)**

7. Pakize'nin şahsi cep telefonunu çalıştığı işyeri üzerine şirket hattı olarak almaya çalışması aşağıdaki muhasebenin temel kavramlarından hangisi / hangilerinin ihlali olur?
A) Sosyal Sorumluluk / İhtiyatlılık
B) Kişilik / Önemlilik
C) Kişilik / Sosyal Sorumluluk
D) Önemlilik
E) Süreklilik

İşletmenin giderleri ile çalışanın giderlerinin ayrı olacağı kişilik kavramı gereğidir. Ancak sorunun sorgulamak istediği tek şey bu değil aslında. Çünkü baktığımızda sadece **Kişilik kavramı** şıkkı konmamış. Pakize'nin telefon hattını şirket gideri olarak göstermeye çalışması şahsi giderlerini işletmeye mal etme çabası dışında işletmenin vergi matrahını da düşüreceğinden şirketin muhasebe kayıtları tüm **toplum çıkarlarına öncelik vermesi gerekirken belli kişi ya da zümrelerin menfaatine kayıt yapmış** olacaktır. Bu bilgiler de **Sosyal Sorumluluk Kavramı** ihlali olduğu anlamına gelir. **(CEVAP C)**

8. _____ / _____
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS.
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HS.
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki kavramlardan hangisinin gereğidir?
A) Dönemsellik kavramı
B) Tutarlılık kavramı
C) Süreklilik kavramı
D) İhtiyatlılık kavramı
E) Özün önceliği kavramı

Senetlerin üzerindeki yazılı olan değere Nominal (= itibari) değer denir ve bu değer senedin vade sonundaki değeridir. Ancak işletmelerin elindeki alacak senetleri ile müşterilerine imzaladıkları (verdikleri) borç senetlerinin **vadeleri izleyen döneme ait ise dönem sonunda o andaki değerini hesaplamak** isteyebilirler. Dönem sonundaki değeri nominal değerinin altında ortaya çıkar. Bunu hesaplarken Finans Matematiği kullanılarak;
NOMİNAL DEĞER /1 + (Faiz Oranı x Vade) formülünden yararlanır. (İlgili konuya gelince daha detaylı bilgi verilecek)
Tüm bu hesaplamalar ve mevcut değerin bilançoda gösterilmesi çabasının altında yatan şey; Dönemin sonu itibariyle, işletmenin varlık ve kaynaklarının o tarihteki doğru değerinin gösterilmesini sağlamaktır. Böylelikle o döneme ait mali durum, mali yapı ve finansal performansın doru rapor edilmesi sağlanmış olacaktır. Bu bilgiler ışığında cevap **Dönemsellik kavramı** olur.
DİKKAT: Ancak soruda, alacak senedine uygulanan reeskontun borç senetlerine de uygulanması zorunluluğunun nedeni olan kavramı sorulmuş olsaydı o zaman tutarlılık kavramı gereğidir derdik. **(CEVAP A)**

9. _____ / _____

100 KASA HESABI	**1.200 ₺**	
- € Kasası		
100 KASA HESABI		**1.200 ₺**
- ₺ Kasası		
_____ / _____		
980 YABANCI PARALI VARLIKLAR	**600 €**	
981 YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER		**600 €**
_____ / _____		

Yukarıdaki yevmiye maddelerinin yapılması hangi muhasebe temel kavramı ya da kavramları gereğidir?
A) Dönemsellik / Tam açıklama
B) Maliyet / Tam Açıklama
C) Tam Açıklama
D) Tarihi Maliyet Esası
E) Parayla Ölçme Kavramı / Tam açıklama

Yukarıdaki kayıt incelendiğinde işletme 1.200 ₺ vererek 600 € satın almış olduğu görülüyor.
Bu işlem için iki ayrı yevmiye maddesi yapılmış olmasının nedeni;
1. Kayıt: Ortak Para Ölçüsü (Parayla Ölçme) kavramı gereği yabancı para ile kayıt yapılamayacağından ₺ cinsinden izlenmesi gerektiğinden yapılmıştır.
2. Kayıt: İşletme kasasında bulunan yabancı para cinsinden paranın yabancı para olarak izlenmesi istenmiş ve bilgi kullanıcılarının işletme varlıkları içinde görülen yabancı paranın da bilgisine sahip olması sağlanmış olması Tam açıklama Kavramı gereğidir. **(CEVAP E)**

10. _____ / _____
902 TEMİNAT MEKTUBU DEPOSU
903 TEMİNAT MEKTUBU VERENLER
_____ / _____

Bu yevmiye maddesinin yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı dikkate alınmıştır?

A) Dönemsellik
B) Önemlilik
C) Tam açıklama
D) Kişilik
E) Para ile ölçme

Yapılan kayıt; alınan teminat mektuplarının kaydıdır. Ve yevmiye kaydında Nazım hesaplar kullanılmıştır. (9 nolu hesap sınıfı Nazım Hesaplar) Nazım hesaplar mali nitelik taşımayan ancak yönetimin ya da diğer bilgi kullanıcılarının kararlarını etkileyecek bilginin mali tablolarda dipnotlarda gösterilmesi ve takip edilmesi için kullanılır. Yukarıdaki kayıt ile işletmenin kendini güvenceye almak için aldığı teminat mektubunun kaydı görünmektedir. Gerek olumlu, gerekse olumsuz bir durumun oluşmasına mahal verecek her durum işletme ile ilgili kişileri ilgilendirecektir. Alınacak kararlarını etkileyebilecek bir bilginin, işletme ile ilgili (bilgi kullanıcısının) eksik bilgiye sahip olmaması ve yanlış kararlar almaması için, bilgilerin tam sunulması gerekir. Bu gerekliliği vurgulayan muhasebenin temel kavramı **Tam Açıklama Kavramı**dır. **(CEVAP C)**

11. İşletmenin Vergi Beyannamelerini zamanında vermemesi nedeniyle ceza kesilmiş ayrıca geciktirilen kamu alacağı için faiz işletilmiştir. İşletme vergi tutarının anaparasını kayıtlı 360 Ödenecek vergi Ve Fonlar hesabından öderken, faiz ve ceza tutarını kanunen kabul edilmeyen gider olarak muhasebede takibini yapmıştır. Bu durum aşağıdaki muhasebenin temel kavramlarından hangisi ile daha öncelikli ilgilidir?

A) İhtiyatlılık
B) Kişilik
C) Özün Önceliği
D) Sosyal Sorumluluk
E) Tam Açıklama

Yukarıdaki anlatılan olayın yani beyannameyi zamanında vermemenin sorumlusu kim? Bu sorudan hareket ederek cevabını bulmaya çalışalım. Zamanında beyannameyi vermemenin sorumlusu işletme yöneticisi ya da işletme çalışanlarıdır. Bu hatanın cezasını şirket ödeyecek ise Vergi Kanunları bu gideri kanunen kabul edilmeyen gider olarak nitelendirecektir. İşletme ile işletme çalışanı ve sahipleri farklı kişiler olduğu, sorumlulukları, hakları ve varlıkları ayrı olduğunu **Kişilik kavramı** vurgulamaktadır.
Ayrıca soruda anlatılan durum nedeniyle ödenen cezanın vergiden düşürülmemesi sosyal sorumluluk kavramıyla da ilgilidir. Şöyle ki; vergiyi geç ödemek nedeniyle ceza gider olarak kabul edilecek olsaydı sonraki vergiden düşülebilir gider kabul edilmiş olacak ve zamanında ödeme yapan kişi / kurumlara adaletsizlik yapılmış olacaktı.
Soruda öncelikli olarak dediği için bu duruma yol açan olayın analizinde öncelikli olarak kişilik kavramı ile yorum yapmamız gerekir. **(CEVAP B)**

12. İşletmenin varlık ve kaynakları üzerinde azalma veya çoğalma gibi değişimler yaratan ve parayla ifade edilen mali nitelikteki işlemlerini kaydetmek, sınıflandırmak, özetlemek, analiz etmek veya yorumlamak suretiyle, ilgili kişi veya kuruluşlara rapor halinde sunmak amacıyla kullanılan bilgi sistemine ne ad verilir?

A) Mali tablolama ve raporlama
B) Mutabakat
C) Muhasebe Yazılım Programları
D) Muhasebe
E) İşletme

Yukarıdaki tanım muhasebenin tanımıdır **(CEVAP D)**

13. İşletme üretimde kullanılmak üzere ilk madde salın almıştır, ilk maddenin satın alma fiyatı 5.000 ₺, KDV 900 ₺' dır. 5.900 ₺ peşin olarak ödenmiştir. Aşağıdakilerden hangisi ilk maddenin maliyet tutarıdır ve hangi muhasebenin temel kavramı gereğidir?

A) 5.900 Maliyet tutarı kavramı gereği
B) 5.900 Sosyal sorumluluk kavramı gereği
C) 5.900 Parayla ölçme kavramı gereği
D) 5.000 Maliyet bedeli
E) 5.000 Tam açıklama kavramı gereği

Bir varlığın maliyet bedeli: Satın alma tutarı, nakliye ve hamaliye bedeli, taşınma sürecindeki sigorta edilmiş ise sigorta bedeli, alınan varlık kullanıma hazır hale getirilmesi için katlanılan harcamalar, iadesi olmayan vergiler, ithalat vergileridir. KDV ise, alım esnasında ödendiğinde satış işlemiyle doğan KDV gelirinden düşülerek mahsuba gidilen dolayısı ile aslında işletmenin geliri de gideri olmayan bir kalemdir.
Örneğin 100 ₺ + 18 ₺ KDV lik mal sattığımızda 100 ₺ si bizim satış gelirimiz iken 18 ₺ lik kısmı devlete teslim etmemiz gerekecek vergi bedelidir. Ve yine aynı ay içerisinde 50 ₺ + 9 ₺ KDV lik mal alınmış olsun bu durumda da 9 ₺ devletten alacaklı durumda oluruz. Çünkü 9 ₺ vergiyi mal alım esnasında ödemiş olduk. Sonuç olarak o ay 18 ₺ devlete olan KDV borcumuzdan – 9 ₺ KDV alacağımızı düşeriz ve geri kalan 9 ₺ yi öderiz. Tüm bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere KDV malın alış ve satımında işletmenin geliri de gideri de olamaz. Bu durumda yukarıdaki soruda sadece 5000 ₺ maliyet vardır.
Ticari malın maliyetinin 5000 ₺ olması ile Ticari malların 5.000 ₺ olarak maliyet bedeli ile kayıtlara geçirilmesi Maliyet Bedeliyle Ölçme kavramı gereğidir. **(CEVAP D)**

14. Aşağıdaki harcamalardan hangisi giderdir?

A) Bankalara olan kredi borcunun 8.000 ₺'si ödendi.
B) Gelecek yıllara ait kira bedeli olarak 12.000 ₺ ödenmiştir.
C) Üretim personeline ödenen ücretler 7.000 ₺'dir.
D) Bankaya 2.500 ₺ yatırılmıştır.
E) Reklam giderleri olarak 4.000 ₺ ödenmiştir.

Gider: İşletmenin faaliyetlerini ve varlığını sürdürebilmesi ve gelir elde etmesi için belli bir dönemde kullandığı ve tükettiği mal ve hizmetlerin parasal tutarıdır. Bir tüketimin gider sayılabilmesi için;

- Gider işletme faaliyetlerinin ve varlığının sürdürülmesi ile ilgili olmalıdır,
- Gider belli bir döneme ilişkin olmalıdır.

Bu bilgiler ışığında;

A şıkkında: Kredi kullanarak (borçlanarak) işletmenin daha önceden varlık temin etmiştir. Şimdi ise o borcunu ödeyerek varlık tüketiminde bulunmuştur. Burada varlık miktarındaki artış tekrar azalarak eski haline gelmiştir. Yani bir varlık tüketimi olduğu söylenemez. Oysaki bu kredinin faizinin ödemesi de olsaydı o zaman faiz tutarı gider olurdu.

B Şıkkında; Dönemsellik kavramı gereği gelirler ve giderler içinde bulunulan mali döneme ait olması durumunda gelir/gider olarak rapor edilebilirler. Bu şıkta gelecek yıllara ait olduğunu belirtmiş. Bu durumda bilanço hesabı ile ilgili olduğu yılın içerisinde gider olarak gösterilebileceklerdir. Şu hali ile bir gider değil bilançoda varlık hesabıyla izlenmektedir.

C Şıkkında; Üretim personeline yapılan ödeme Direk İşçilik Mali nolu hesap grubunda izlenecektir. Gider değil bir maliyettir.

D Şıkkında; Bankaya yatırılan para daha önceden de kasada nakit para idi. Dolayısı ile zaten işletmenin varlıklarından idi. İşletme varlıklarında bir artış veya azalışa neden olan bir işlem olmadığından gider denilemez.

E Şıkkında; Reklam için yapılan ödeme, aynen elektrik, yakıt, doğalgaz, telefon faturası ödemesi gibi varlık tüketimine neden olan karşılığında bir varlık elde edilmeyen bir olaydır. Ve aranan cevap yani giderdir. **(CEVAP E)**

15. _____ / _____

102 BANKALAR HESABI

- Repo Hesabı

102 BANKALAR HESABI

- Vadesiz Mevduat

_____ / _____

970 REPO HAKLARIMIZ

971 REPO YÜKÜMLÜLERİMİZ

_____ / _____

Bu yevmiye maddesinin yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı dikkate alınmıştır?

A) Dönemsellik
B) Özün önceliği
C) önemlilik
D) Kişilik
E) Para ile ölçme

Repo: Bir menkul kıymeti beli bir süre sonunda tekrar satın almak taahhüdü ise satılması işlemidir. Örneğin bankalardan repo işlemi yapan kişilere bankanın belli bir tarihte belli bir fiyattan tekrar satın almak taahhüdü ile menkul kıymeti satmasıdır. Yatırım yapan kişinin ise belli bir tarihte belli bir bedelden menkul kıymeti tekrar satma taahhüdü de bu işlemde aynı anda gerçekleşir buna da ters repo denir. Yani kısacası yukarıdaki yevmiye maddesinde işletme aslında ters repo işlemi yapmıştır.

Repo işleminin muhasebe kayıtlarında çok kısa süreli işlem olması ve tekrar satılması taahhüdü ile yapılıyor olması bir menkul kıymet işlemi gibi değil de özünde bankaya yatırılan bir hesap şekli gibi görülmesine neden olur. **(CEVAP B)**

16. Aşağıdaki olaylardan hangisi muhasebe tarafından izlenmesi gereken olay değildir?

A) Bankadan çekilen nakit kredi
B) Banka ile kredi anlaşmasının sağlanması
C) Ticari mal satın alınması
D) Müşterilere mal ve hizmet satışının yapılması
E) Çalışanlara ücret ödemelerinin yapılması

Muhasebe tarafından izlenilmesi gereken konular mali nitelikli işlemlerdir. Önemlilik kavramı gereği belli bir nisbi ağırlığı olan işlem muhasebeleştirilmesi gerekir. Ayrıca Tam açıklama kavramı gereği mali nitelik taşımasa dahi işletme ile ilgili olan kişilerin kararlarını etkileyecek bilgi de önemli bilgidir ve muhasebede nazım hesaplar ile izlenebilir. Ancak Bu son cümlemizde belirttiğimiz mali nitelik taşımayan bilgilendirme içerikli bilgilerin izlenmesi isteğe bağlıdır. Oysa mali nitelikli işlemlerin muhasebe kayıtlarıyla izlenmesi zorunludur. Yukarıdaki soruda şıkları incelediğimizde "Baka ile kredi anlaşmasının sağlanması" cümlesinden, henüz kredinin kullanılmamış olduğu anlaşılmaktadır. O halde mali nitelikli işlem yoksa muhasebenin kayıt konusu da olmaz. Keza kredi kullanılmaz ise bu anlaşma yapılmış olması bir şey ifade etmez. Mesela siz kredi kartı aldığınızda bankaya borçlanmış olmazsınız. Bir kredi limitiniz olur ve kullanırsanız borçlanırsınız kullanmazsanız kredi kartınızın olması sizi bankaya borçlandırmayacaktır. **(CEVAP B)**

17. Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil, tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi ve dolayısıyla bilgi üretiminde gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst davranılması gereğini ifade eden muhasebenin temel kavramıdır?

A) Sosyal Sorumluluk
B) Özün önceliği
C) Tam açıklama
D) Kişilik
E) Tutarlılık

Muhasebenin temel kavramlarının hepsinin de temelini oluşturan temel dayanak kavram sosyal sorumluluk kavramıdır. Belirli kişi ya da kişilere menfaat sağlamak veya muhtemel bir zararını bertaraf etmek amacıyla işlem yaparak başkalarının haklarının çiğnenmesi bir toplumsal suçtur. Muhasebe kayıtlarının doğru yapılması doğru verginin ödenmesine, doğru verginin ödenmesi ise toplum olarak refah düzeyinin artmasına neden olacağından, muhasebe kayıtlarında belirli kişilerin menfaati için değil tüm toplumun genel faydasını dikkate alınır. **(CEVAP A)**

18. (2013, Maliye Uzman Yard. (MUY): Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin temel kavramlarından biri değildir?
A) İhtiyatlılık
B) Önemlilik
C) Öncelik
D) Tutarlılık

Öncelik diye bir temel kavram yok. **(CEVAP C)**

19. (2014, MUY): Ticari mal satışına karşılık müşteriden alınan ileri tarihli çekin Alacak Senetleri Hesabına kaydedilmesi, muhasebenin hangi temel kavramı gereğidir?
A) Özün Önceliği
B) Parayla ölçülme
C) Tutarlılık
D) Dönemsellik

Çek hazır değer olan bir varlıktır. Ancak **özün önceliği kavramı** gereği; ileri vadeli düzenlenerek çekin tahsilâtının izleyen döneme bırakılmış olması çekin senet özelliklerini taşımasına neden olur. Bu durumda senet olarak muhasebeleştirilir. **(CEVAP A)**

20. (2014, MUY): "Bir hesap kalemi ya da mali bir olayın nispi ağırlık ve değerinin, mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlendirmeleri ya da alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olması" muhasebenin hangi temel kavramını ifade eder?
A) Maliyet Esası Kavramı
B) Tam Açıklama Kavramı
C) önemlilik Kavramı
D) Tutarlılık Kavramı

Soruda nispi ağırlık değeri diyerek bilgi kullanıcıları için önemli sayılabilecek (karar verecek olan kişilerin kararını değiştirmesine neden olabilecek) kadar büyüklükteki değeri kastetmektedir. Süreklilik arz eden az miktarlı giderler toplamda (yekûn halinde) önemli tutar olabilir.
(örn: 3 ayda bir kimlik fotokopisi çektirmek çok düşük bir rakamlı gider olurken, her gün ortalama 20 tane fotokopi çektirmek bir aylık sürede önemli bir rakam edecektir.)
Belirli bir ağırlığı olan kalemlere ayrı bir hesap açılması, benzer nitelikte olan harcamaların tek bir hesap altında topluca kaydedilmesi, muhasebeye konu olan mali nitelikli işlemlerin, işletme ile ilgili karar verecek kişilerin kararlarını etkileyecek düzeyde olması **Önemlilik** kavramı gereğidir. **(CEVAP C)**

21. (2013, Defterdarlık Uzman Yard. (DUY): Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, gelir ve kârların aynı döneme ait gider ve zararla karşılaştırılması hangi muhasebe temel kavramının bir gereğidir?
A) Parayla ölçme
B) Tutarlılık
C) Maliyet esası
D) Dönemsellik

Gelir ve giderlerin aynı dönemde karşılaştırılması, döneme ait tahakkuk etmiş gelirler ve giderlerin gelir tablosunda gösterilmesi **Dönemsellik kavramı** gereğidir. **(CEVAP D)**

22. (2012, GUY): İşletme 01.06.2012 tarihinde bir yıllık kira bedeli 12.000 ₺ olan satış mağazası kira bedelinin tamamını, nakden Ödeyerek kiralamış ve yaptığı ödemenin de tamamını gider olarak kaydetmiştir. İşletme yapmış olduğu muhasebe kaydıyla ilgili aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisine aykırı hareket etmiştir?
A) Dönemsellik
B) İhtiyatlılık
C) Maliyet esası
D) Tutarlılık

Soruda verilen tarihe bakıldığında sadece 7 aylık (1Haziran – 31 Aralık) kısmının **döneme ait** olduğu görülür. 12.000 / 12 ay = 1.000 ₺ aylık kira bedeli x 7 ay = 7.000 ₺ dönem gideridir. Geri kalan 5.000 ₺ **gelecek döneme aittir** bilanço hesabı ile izleyen döneme taşınmalıdır.
Gelir ve giderlerin gelecek dönemlere ait olan kısımlarının ilgili döneme taşınması ve sadece içinde bulunulan döneme ait gelir ve giderlerin faaliyet sonucu olarak raporlanması **Dönemsellik Kavramı** gereğidir. Yukarıdaki soruda sadece 7 aylık kısmını gider göstermesi gerekiyorken 12 aylık kısmının da bu dönemin gideri gibi gösterilmiş olması dönemsellik kavramı ihlalidir. **(CEVAP A)**

23. (2008, Vergi Müfettiş Yrd. (VMY)) Muhasebenin ahlaklı, adaletli ve tarafsız olması, işletmeyle ilgili çeşitli gruplara gerçek ve doğru bilgileri eksiksiz ve tarafsız bir şekilde sunması gerektiğini ifade eden temel muhasebe kavramı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tarafsızlık
B) Tam açıklama
C) Özün önceliği
D) Sosyal sorumluluk

Sorudan yakalamamız gereken en önemli kopya; "tarafsız olmak" cümlesidir. Belli kişi ya da zümreler için değil tüm toplum çıkarlarının öncelikle dikkate alınması **tarafsız olunmasıdır.**
Adaletli olmak birilerinin menfaatleri için başkalarının haklarını engellememek ya da yok etmemektir. Sosyal Sorumluluk kavramı gereğidir.
Bu iki açıklamada da toplumun önceliği vurgulanmıştır ve dolayısıyla **Sosyal Sorumluluk kavramı**dır. **(CEVAP D)**

24. (2012, KPSS): İşletme, 2010 yılında alacak ve borç senetlerine reeskont işlemi uygulamayı unutmuştur. Bu durum, aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisine uyulmadığını gösterir?

A) Parayla ölçme
B) Özün önceliği
C) İhtiyatlılık
D) Tam açıklama
E) Tutarlılık

İşletmenin değerleme ve kayıt tekniklerinde kullandığı seçimler işletmenin politikalarıdır. Politikaların seçimi yapıldıktan ve uygulandıktan sonra **izleyen yıllarda aynen devam etmesi gerekir.** Elbette ki zorunlu nedenlerle bazen bu politikalar değiştirilebilir. Değişiklik yapıldığında bunun Tam açıklama kavramı gereği belirtilmesi gerekir. Ancak buradaki soruda sorgulanan şey politikalardan biri olan reeskont işleminin izleyen yılda unutularak ihlal edilmesidir. Böylelikle geçmiş yılların mali tabloları ile karşılaştırılabilirlik özelliğini kaybetmiş olacaktır. Bunun nedeni işletmenin geçmiş yıllar ile tutarlı hareket etmemiş olmasıdır. Bu farklılık **Tutarlılık kavramı** ihlalinden kaynaklanmaktadır. **(CEVAP E)**

25. (2010, KPSS): İşletme ortaklarından olan birinin ölmesi ve ölen ortağın varislerinin işletmeden ayrılmasına karşılık işletmenin faaliyetlerini devam ettirmesi aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisinin gereğidir?

A) İşletmenin sürekliliği
B) Kişilik
C) Özün önceliği
D) Tutarlılık
E) Dönemsellik

İşletmeler kişilik kavramı gereği olarak işletme sahip ve çalışanlarından ayrı varlık ve yükümlülükleri vardır. Ancak İşletmenin ömrünün çalışan ve sahiplerinin ömründen ayrı olması bu kavramla karıştırılmamalıdır.
İşletmeler el değiştirebilir (satış, miras yoluyla intikal gibi)
İşletme sahipleri gerçek kişilerdir ve ölebilirler mirasçıları yeni sahibi olabilir. Ancak işletmenin ömrü sözleşmede bir amaç konmuş ise o amaca ulaşılması durumunda ömrünü tamamlar. (30.000 konut yapmak amaçlı kurulmuş bir inşaat işletmesi 30.000 konutu kurduğunda tasfiye edilmesi gibi) İşletme, sözleşmesinde aksine bir hüküm olmamak koşulu ile ömürleri sonsuz kabul edilir. Faaliyetlerini sürdürebildiği sürece, tüzel kişiliği devam edecektir.
Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere işletmenin ömrünün sahiplerinden ayrı olması, sonsuz kabul edilmesi **İşletmenin sürekliliği kavramı** gereğidir. **(CEVAP A)**

26. (2008, KPSS): _____ / _____
Gelecek Aylara Ait Giderler
Gelecek Yıllara Ait Giderler
_____ / _____

Yukarıdaki kayıt hangi muhasebe temel kavramına uygun olarak yapılmıştır?

A) Önemlilik
B) Özün önceliği
C) Dönemsellik
D) Tam açıklama
E) Maliyet esası

Yapılan kayıtta dönem sonu **itibariyle gelecek yıllara** ait olan giderlerin izleyen dönem başı itibariyle **her aya paylaştırılacak** olan kısa vadeli yabancı kaynak hesabına dönüştürüldüğü görülmektedir. Yani dönem ayarlaması yapılmaktadır. Bu da dönemsellik kavramının gereğidir. **(CEVAP C)**

27. (2010, KPSS): İşletmenin stok değerleme yöntemlerini değiştirmesi halinde, konuyla ilgili bilgi vermesi aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisine uygunluk gösterir?

A) Tutarlılık
B) İşletmenin sürekliliği
C) Tam açıklama
D) Dönemsellik
E) Kişilik

Soruda, stok değerleme yöntemindeki değişiklik yapılmış olması değil, bu değişiklikle ilgili bilginin verilmesi vurgulanmaktadır. İstenen şey değişikliğin yapılması olsaydı tutarlılık kavramıdır derdik. Ancak değişiklik yapıldığında bilgi kullanıcılarına bu konuda bilginin verilmesi istendiğinden bilginin eksiksiz tam olarak açıklanmasını öngören tam açıklama kavramı gereğidir deriz.
(CEVAP C)

28. (2013, Mali Hizmet Uzman Yrd (MHUY): İşletme, 2011 yılı sonunda yaptığı sözleşmeyle 2012 yılında yapılacak 300.000 ₺ tutarındaki satışı ve bu satış nedeniyle oluşacak 50.000 ₺ tutarındaki kârını 2011 yılı gelir tablosuna yansıtmıştır.
İşletme, bu İşlem sonucunda aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisine aykırı davranmıştır?
A) özün önceliği
B) İhtiyatlılık
C) Tutarlılık
D) Süreklilik
E) Maliyet esası

"Gelecekte muhtemel gider ve zararlar için karşılık ayrılarak önlem alınmalıdır, **fakat gelirler için her hangi bir işlem yapılmaz**" tanımı, İhtiyatlılık kavramıdır.
Burada gerçekleşmemiş bir gelir için kayıt yapılmış olması İhtiyatlılık kavramı ihlalidir. **(CEVAP B)**

29. (2010, KPSS)İşletmenin dönem içinde 2,5 ₺/adet fiyatla satın aldığı hisse senetlerinin dönem sonu değeri 2 ₺/adet olarak belirlenmiş ve gerekli kayıtları yapmıştır.

Buna göre yapılan kayıt, aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisinin gereğidir?
A) Maliyet esası
B) Parayla ölçme
C) İhtiyatlılık
D) İşletmenin sürekliliği
E) Dönemsellik

Dönem içinde 2,5 ₺'ye alınan hisse senedi henüz satılmamış ancak borsadaki değeri 2 ₺'ye düşmüş. Bu nedenle işletme kâr ya da zarar kaydı yapamaz. Şöyle düşünün ki siz artırdığınız harçlıklarınızdan çeyrek altın alıyorsunuz birkaç tane olduktan sonra altın fiyatının düştüğünü öğreniyorsunuz. Ancak altınları satmak gibi bir niyetiniz de yok henüz. Bu durumda siz zarar etmiş olmazsınız beklide birkaç gün sonra tekrar çok yükselecek ve siz çok fazla kâr yapacaksınız. Buradaki hisse senedinin durumu da aynıdır. İşletme zarar etmemiş ama ola ki bu halde iken satmamız gerekirse zarar etme ihtimali doğmuştur. İhtiyatlılık kavramı "…. Gelecekte oluşması muhtemel gider ve zararlar için karşılık ayrılır…" dediği için; sorunun cevabı **İhtiyatlılık** kavramı olur.
(CEVAP C)

30. (2009, KPSS) İşletmenin yaşam süresinin, işletme ya da ortaklarının yaşam süresiyle ilişkilendirilememesi aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisiyle açıklanır?
A) Kişilik
B) Önemlilik
C) İşletmenin sürekliliği
D) Özün önceliği
E) Tam açıklama

Soruda işletme ile işletme sahip / ortaklarının ömründen bağımsız olması vurgulanmıştır. İşletme kuruluş sözleşmesinde bir amaç konmuş ise o amaca ulaşıncaya kadar; eğer böyle bir amaç konmamış ise sonsuza dek faaliyet gösterilmesi amaçlanarak kurulmuşlardır. İşletme sahipleri ölümlüdür veya bir başka kişiye işletme satılabilir, fakat işletme faaliyetlerine devam eder. Hatta işletmenin binaları makineleri vs.. çalışanları dahi zamanla değişir yinede işletme faaliyetleri devam eder. Tüm bu süreklilik durumu **İşletmenin sürekliliği kavramı** gereğidir. **(CEVAP C)**

31. (2006, Kamu İhale Kurumu (KİK))Tahakkuk esası hangi muhasebe temel kavramına dayanır?
A) Tam açıklama
B) Önemlilik
C) İhtiyatlılık
D) Süreklilik
E) Dönemsellik

Tahakkuk kavramını tanımlayalım öncelikle;
Tahakkuk: Gelir/giderlerin, tahsil/ödenmiş olması aranmaksızın **doğdukları anda** o zamana ait faaliyet sonucu olarak raporlanacak olmasıdır. Yani tahakkuk, örneğin bir satış faturası düzenlenmiş ise bunun tahsil edilip edilmemiş olmasıyla gelir doğmuş olmaz, faturanın düzenlenmiş olmasıyla gelir doğmuş olur; aynı şekilde bir elektrik faturası geldiğinde bunun ödenip ödenmemiş olmasına da bakmaz, gider faturası düzenlenmiş ise gider doğmuştur. Bu gelir de gider de o muhasebe döneminin faaliyet sonucuna yansıyacak unsurlardır.
Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere tahakkuk **dönemsellik** kavramı gereğidir. **(CEVAP E)**

32. (2006, KİK) Birbirini izleyen dönemler boyunca muhasebe politikalarının değiştirilmeden uygulanması gerektiğini belirten muhasebe temel kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tutarlılık
B) Süreklilik
C) Tam açıklama
D) İhtiyatlılık
E) Dönemsellik

"Birbirini izleyen dönemler boyunca muhasebe politikalarının değiştirilmeden uygulanması.." cümlesinden de anlaşılacağı üzere işletmenin politikalarında istikrarlı / **tutarlı** olduğu anlamına geliyor. Sorumuzun cevabı tutarlılık kavramıdır.
İşletmelerin, bazı konularda kayıt yöntemleri (aralıklı – devamlı envanter gibi), değerleme teknikleri (Lİfo, Fifo, Ortalama maliyet vs..), amortisman yöntemleri gibi işletme politikaları vardır. Bu politikalarda yapılan değişiklikler bilgi kullanıcılarının yanılmasına neden olabilecek manipülasyonlar oluşturabilir. Gerçekte olduğundan farklı görünmesine neden olabilir. Bu yanlışı engellemek amacıyla **Tutarlılık kavramı** uygulanmaktadır.
Unutmayalım, soruda politikalarda yapılan değişikliklerin mali tablolarda dip not olarak gösterilmesi zorunluluğu sorumuş olsaydı cevabımız Tam açıklama olurdu. **(CEVAP A)**

33. (2009, KİK) İşletmelerin düzenledikleri finansal tabloların karşılaştırılabilir olmasını sağlayan muhasebe temel kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhtiyatlılık
B) Tam açıklama
C) Kişilik
D) Tutarlılık
E) Tarafsızlık ve Belgelendirme

Finansal tabloların aynı kalemlerinin farklı yıllardaki değişimlerini kontrol ederken: tablolardaki varlık ve kaynakların rakamsal değerleri hesaplamada kullanılan teknik ve yöntemlerin her yıl aynı olması gerekir. Aksi takdirde farklı yorumlamalara neden olur. Örneğin: Stok değerlemesinde dönem sonu stok maliyetini Lifo yöntemine göre hesapladığınızda farklı Fifo yöntemine göre hesapladığınızda farklı çıkacaktır. Yine alacaklara reeskont uygulanmış ancak borçlara uygulanmamış ise bunlar arasında da tutarlı davranılmamış olacağından, analiz sonuçları hakkında yapılan yorumlar yanlış olacaktır.
Mali tabloların karşılaştırılabilir olması işletmenin uyguladığı muhasebe politikalarının değiştirilmeden uygulanması ile mümkün olacaktır. Bu gerekliliği belirten temel muhasebe kavramı **tutarlılık** kavramıdır.
Zorunlu durumlarda politikalarda değişiklik yapıldığında Tam açıklama Kavramı gereği bu durumun mali tabloların dip notlarında gösterilmesi gerekir. **(CEVAP D)**

34. (2009, MHUY) Aşağıdaki işlemlerden hangisi, muhasebenin kişilik kavramı dikkate alınarak yapılmıştır?

A) Ortak A'dan alınan paranın, ortaklara borçlar hesabında izlenmesi
B) Şüpheli hale gelen alacak için karşılık ayrılması
C) Faiz gelirinin dönem ilişkin payının tahakkuk ettirilmesi
D) Alınan malların, maliyet bedelleriyle Ticari Mallar hesabında izlenmesi
E) Peşin ödenen kira giderlerinin gelecek dönemlere ilişkin payının, Gelecek Aylara Ait giderler hesabında izlenmesi

Kişilik kavramı; işletme ile işletmenin ilişkili olduğu (sahip/ortak, çalışanlar vs..) kişilerden farklı olduğu ve hatta işletmenin varlıkları ile bu ilişkili kişilerin mal varlıklarının farklı olacağı net bir şekilde ortaya konmuştur. Ortaklardan alınan paranın işletme için bir borç olarak kaydedilmesi **kişilik** kavramı gereğidir.
B şıkkı; İhtiyatlılık kavramı
C Şıkkı; Dönemsellik kavramı
D Şıkkı; Maliyet esası (Tarihi maliyet) kavramı
E Şıkkı; Dönemsellik kavramı
(CEVAP A)

35. (2009, İç Denetçi (İD) Muhasebenin bilgi üretiminde gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst davranılması aşağıdaki temel kavramlardan hangisinin gereğidir?

A) Tutarlılık
B) Önemlilik
C) Özün Önceliği
D) İşletmenin Sürekliliği
E) Sosyal sorumluluk

"..tarafsızlık" kelimesinden bunu çözebiliriz. Tarafsız olmak; belli kişiler için değil herkes için eşit mesafede olmak demek.. Muhasebe tüm toplum çıkarlarını gözetir ve belli kişi ya da zümrelerin çıkarları için değil sosyal faydayı gözetirse bu **Sosyal Sorumluluk kavramı** gereğidir. **(CEVAP E)**

36. (2006, Vergi Denetmeni (VD) Benzer olay ve işlemlerde kayıt düzenleri ve değerleme ölçülerinin değişmezlini ve mali tablolarda biçim ve içerik yönünden tek düzeni öngören muhasebenin temel kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özün önceliği
B) İhtiyatlılık
C) Tutarlılık
D) Tarafsızlık ve belgelendirme

Muhasebe kayıt sistemi tek düzen kayıt sistemini benimsemiştir. Tek düzen olmak; seçilen politikaları çok önemli bir neden olmadığı sürece değiştirmemektir. Ayrıca uygulanan bir politikanın kapsamında olan tüm hesaplara aynen uygulanmasıdır. Politikalarda tek düzen olmak değişikliğe gitmemek **tutarlılık kavramı** gereğidir.
Şöyle ki; Reeskont bildiğiniz gibi henüz vadesi gelmemiş senetlerin o andaki değerlerinin hesaplanmasıdır. Reeskont hesaplandığında vadesinden önceki değeri senedin nominal (üzerinde yazılı olan) değerinden daha düşük çıkacaktır. O halde Sadece borç senetlerine reeskont hesaplanır ve alacak senetlerine reeskont hesaplanmaz ise işletmenin varlıkları olduğundan daha fazla görünürken borçları daha az görünecek ve finansman yapısı daha güçlü gösterilmiş olacaktır. Bu yanlışın engellenmesi için eğer ki alacak senetlerine reeskont uygulanmış ise borç senetlerine de uygulanmalıdır. Bu gibi örnekler çoğaltılabilir. Burada yapılan açıklama tutarlılık kavramıdır.
Yine hatırlatmakta fayda görüyorum; zorunlu durumlarda muhasebe yöntemleri değiştirilebilir. Bu değişiklik Tam açıklama kavramı gereği dipnotlarda belirtilmelidir. **(CEVAP C)**

37. (2011, KPSS) A işletmesi personeli olan bir kişinin, işletmenin ortaklarından birinin ailesinin özel şoförü olarak görevlendirilmesi durumunda aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisine aykırı davranılmış olur.
A) Özün önceliği
B) İşletmenin sürekliliği
C) Tarafsız ve belgelendirme
D) Tutarlılık
E) Kişilik

İşletmeler tüzel kişilerdir. Kendi adlarına borçlanırlar kendi adlarına varlık elde eder tasarrufta bulunurlar. İşletmeler kendi adlarına yaptığı faaliyetleri nedeniyle dönem sonlarında oluşan kâr/zarar durumuna göre devlete vergi öderler. İşletmenin çalışanları sahip / ortakları ise onlar gerçek kişilerdir ve işletmenin mal varlığından bağımsız varlıkları vardır. Kendi adlarına olan kişisel harcamalarından kendileri sorumludur. Tüm bunun nedeni ise **KİŞİLİK** kavramı gereğidir.
Şoför, işletmenin personeli olarak çalışırken zaman zamanda özel işlerde kullanılıyor olsaydı dahi özel işlerde kullanıldığı gün veya saatler hesaplanır bu süreye düşen giderlere işletme katlanmazdı. **(CEVAP E)**

38. (2010, MHUY) Varlıkların toplam sigorta tutarlarının bilanço dipnotlarında gösterilmesi aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisinin gereğidir?
A) Özün önceliği
B) Önemlilik
C) Parayla ölçme
D) Tutarlılık
E) Tam açıklama

Tam açıklama kavramı, işletme ile ilgili kişilerin (ticaret yapan müşterileri, devlet, çalışanları, araştırma yapan tez hazırlayan öğrenciler, yatırım yapan sermayedarlar, toplum vb..) işletme hakkında bilgi edinirken yanlış bir kanıya varmamalarını sağlayacak şekilde açık ve anlaşılır kayıt sisteminin olması gerekliliğidir. Yani karar alacak kişinin kararını etkileyecek tüm bilgilerin tam olarak açıklanması gerekir. İşletmenin sigortalı olması işletme hakkında bilgi edinecek bir yatırımcı için önemli bilgidir. Bu bilginin sunulmuş olması **tam açıklama kavramının** gereğince uygulandığını gösterir.
Ancak Önemlilik kavramı ile karıştırmayalım. Önemlilik kavramı ise karar alacak kişiler için karar almalarında etkili olacak eşiğe sahip bilginin kayıtlara alınması gerektiğini söyler. **(CEVAP E)**

39. (2009, İD) Peşin ödenmiş giderlerin aktifleştirilmesinde esas alınan muhasebe temel kavramı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Özün önceliği
B) Tutarlılık
C) Dönemsellik
D) İhtiyatlılık
E) Önemlilik

Gider ve gelir hesapları (yani sonuç hesapları) dönem sonunda 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabına devredilerek kapatılması zorunlu olan hesaplardır. Oysa bilanço hesapları kalan verdiğinde kalan tutarıyla bilançoya aktarılarak izleyen yıla devrederler.
"Soruda peşin ödenen giderin aktifleştirilmesi" cümlesinden şunu anlıyoruz; işletme gelecek döneme ait bir gideri şimdiden ödemiş ve bilanço hesabına kaydetmiş. Bu ödenen tutar, bir gider hesabında kaydedilmiş olsaydı bu dönemin gelir tablosunda yer alacak ve vergi matrahının yanlış hesaplanmasına neden olacaktı. Bu nedenle biz gelir tablosu hesabından çıkartarak bilanço hesabına alırız. (180 Gelecek ayalara Ait Giderler – 280 Gelecek Yıllara Ait giderler) Bilançonun aktif hesaplarına kaydedilmesine aktifleştirme denir. Böylelikle ilgili döneme bilanço aracılığıyla taşımış oluruz. İlgili olduğu döneme ulaştığımızda tekrar dönemin gideri olarak kaydedilir.
Tüm bu yapılan çalışmalar **dönemsellik kavramı** gereğidir.
(CEVAP C)

40. (2012, KPSS) İşletmenin bankaya yatırdığı paranın Bankalar Hesabına Türk Lirası cinsinden kaydedilmesi, aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisinin gereğidir?
A) Tutarlılık
B) Özün önceliği
C) Parayla ölçme
D) Önemlilik
E) Tam açıklama

Soruda açıkça belirtilmemiş ama bankaya yatırılan para ₺ ya da yabancı para cinsinden olabilir. Bunun dışında işletme varlıklarını alıp satarken ₺ dışında bir para kullanabilir. Fakat bunların o günkü kur üzerinden ₺'ye çevrilerek ₺ cinsinden kaydedilmesi **Parayla Ölçme** (Ortak birim, Parayla ölçme) kavramı gereğidir.
Fakat işletme yabancı para cinsinden de takip etmek isterse bunu ***Nazım Hesaplar*** yardımıyla ayrı bir madde ile yapar.
Yabancı para ile yapılan işlemler; kur farkı (Kambiyo kârı /zararı) doğmasına neden olacaktır. O halde kambiyo kârı/zararı hesaplarının kullanımına neden olan muhasebenin temel kavramı nedir diye sorulsa yine cevap Parayla ölçme kavramı olur.
(CEVAP C)

41. (2010, Gelir Uzman Yrd. (GUY) Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin dönemsellik kavramının gereği olarak yapılan bir kayıt değildir?
A) Vadeli çeklerin alınan çekler hesabı yerine alacak senetleri hesabına kaydedilmesi
B) Alacak senetleri için reeskont ayrılması
C) Peşin ödenen kiranın gelecek yıllara tekabül eden kısmının bilanço hesaplarında muhasebeleştirilmesi
D) Kullanılmayan kırtasiye malzemelerinin diğer stoklar hesabına alınması

İleri vadeli çeklerin senet olarak kaydedilmesi özün önceliği kavramı olduğunu daha önceden de açıklamıştık. Diğer şıklar incelenirse:
B şıkkı; Alacak senetlerinin dönem sonunda o dönem için arz ettiği değerinin hesaplanması (reeskont) dönemsellik kavramı gereğidir.
C şıkkı; Peşin ödenen kira bedelinin gider değil de bilançoda varlık olarak kaydedilmesi izleyen döneme böylelikle taşınması dönemsellik kavramı gereğidir.
D) Şıkkı; Kırtasiye alındığında tamımı dönem gideri olarak kaydedilmiş olabilir. Ancak bunun kullanılmamış ve izleyen dönemde kullanmaya devam edilecek olan kısmı bilanço hesaplarıyla taşınması gerekir. Bu işlemde yine dönemsellik kavramı gereğidir. **(CEVAP A)**

42. (2012, GUY) Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin temel kavramlarından biri değildir?
A) Dönemsellik
B) Parayla Ölçme
C) Gerçeğe Uygun Değer
D) Tutarlılık

Gerçeğe Uygun Değer: Karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutardır.
Gerçeğe uygun değer VUK ve TMS (Türkiye Muhasebe Standartları) 'de tanımlanmış bir değerleme ölçüsüdür. **(CEVAP C)**

43. (2013, KPSS) I. Parayla ölçme
II. Maliyet esası
III. Tutarlılık
IV. Dönemsellik
V. Tarafsızlık ve belgelendirme
Finansal olayların tahakkuk esasıyla muhasebeleştirilmesinde yukarıdaki muhasebe temel kavramlarından hangileri etkilidir?
A) Yalnız II
B) Yalnız IV
C) I ve III
D) I ve V
E) II ve III

Tahakkuk: Gelir ve giderlerin tahsilatının ve ödemesinin yapılmış olması aranmaksızın dönem içinde doğması durumunda o döneme ait gelir ve gider olduklarının belirtilmesidir. Tahakkuk eden gelirin yine aynı dönemde tahakkuk etmiş giderle karşılaştırılarak dönem faaliyet sonucunun bulunması **dönemsellik kavramı** gereğidir. **(CEVAP B)**

44. (2012, KİK) Bir işletmede muhtemel gelir ve kârlar için gerçekleşme dönemine kadar hiçbir işlem yapılmaması hangi muhasebe temel kavramı gereğidir?
A) Dönemsellik
B) Özün önceliği
C) İhtiyatlılık
D) Tahakkuk esası
E) Tam açıklama

Gelecekte olabilmesi muhtemel gider ve zararlar için hemen önlem alıp karşılık ayrılması gereği kadar da gelecekte oluşma ihtimali taşıyan gelir ve kârlar için hiçbir işlem yapmayıp tahakkuk edinceye kadar kayıtlara konu yapmamakta **ihtiyatlılık kavramı** gereğidir. **(CEVAP C)**

45. (2012, KİK)
I. Kıdem Tazminatları Karşılığı
II. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı
III. Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı
IV. Maliyet Giderleri Karşılığı
Yukarıda belirtilen hesaplardan hangisi/hangileri işletmenin muhtemel giderleri için ayırdığı karşılıklara örnektir?
A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

İhtiyatlılık kavramı " Gelecekte olması muhtemel **gider ve zararlar** için karşılık ayrılmalı…" der. Bu açıdan bakınca aslında tüm şıklar doğru cevap olarak görünmektedir. Fakat soruda **"..işletmenin muhtemel giderleri için…"** dediğinden sadece giderler için ayrılması gereken karşılık hesapları sorulmuştur.
Şüpheli Ticari alacaklar Karşılığı Hesabı ve Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı gelecekte muhtemel **zarar için ayrılan karşılıklar**dır.
Ancak **Maliyet Gider Karşılığı hesabı** ile **Kıdem Tazminatları Karşılığı hesabı** gelecekte yapılacak bir ödemenin önceden ayrılan karşılıklarıdır. Yani gider için ayrılan karşılıktır. **(CEVAP C)**

46. (2010, GUY) İşletme varlıklarının sigorta değerleri hangi muhasebe temel kavramı gereğince ve nerede gösterilmelidir?
A) Tutarlılık – Nazım hesaplar
B) Tam açıklama – Varlık Hesapları
C) Özün önceliği – Bilanço dipnotları
D) Tam açıklama – Bilanço dipnotları

İşletme varlıklarına yapılan sigorta işletmenin oluşabilecek bir zarar durumunda güvencesidir. Bu güvencenin varlığı işletme hakkında bilgi edinmek isteyen kişi / kurumların ihtiyaç duyacağı bilgi niteliğindedir. Bilgilerin tam olarak sunulması ise **Tam açıklama kavramı** gereğidir.
Örneğin yatırım yapma kararı alacak bir yatırımcı için kararlarında olumlu etki yapacak bir bilgidir.
Sigorta ancak güvence verilen risk gerçekleştiğinde bu riskin düzeltilmesini finanse edecektir. Bu yanıyla da aslında işletme için varlık olarak değerlendirilemeyecek bir unsurdur. Mali nitelik taşımayan bu durum Nazım Hesaplar ile izlenebilir ve bilançonun dipnotlarında gösterilir. **(CEVAP D)**

47. İşletmenin varlıklarının dönen varlık ve duran varlık şeklinde iki ayrı hesap sınıfı altında; yabancı kaynaklarını (borçlarını) Kısa vadeli ve uzun vadeli yabancı kaynaklar olarak iki ayrı hesap sınıfında gösterilmesi aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisinin gereğidir?
A) Sosyal sorumluluk kavramı
B) Kişilik kavramı
C) Özün önceliği kavramı
D) Tam açıklama kavramı
E) Maliyet esası kavramı

İşletme varlıkları likidite esasına göre sınıflandırırlar. Hangi varlıklar ne kadar kolaylıkla nakde dönüşür hangi varlıklar ile kısa vadeli borçların ödeme gücü ölçülebilir bu esas üzere hesaplanabilir. Ve yine işletme ile ilgili olan kişiler işletmenin varlık ve kaynak dağılımlarını tam olarak analiz edebilmeleri için bilgilerin tam ve **anlaşılır** olarak verilmiş olması gerekecektir.
Anlaşılır bilgi: *Makul birinin anlayabileceği şekilde sunulan bilgidir.*
Yukarıda bahsedilen sunum şekli (hesapların sınıflandırması) bilgi kullanıcılarının doğru analizi yapabilmeleri için anlaşılır hale getirmeleridir. Ayrıca Muhasebenin çıktısı olan bu mali tablolar analiz ve yorum için girdi niteliğindedir.
Bu açıdan bakıldığında sorunun cevabı **Tam açıklama kavramı** olacaktır. **(CEVAP D)**

48. Muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan usulüne uygun olarak hazırlanmış belgeler ile yapılması gerekliliği ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve ön yargısız davranılması gereği aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisini tanımlar.
A) Önemlilik
B) Sosyal Sorumluluk
C) Tam açıklama
D) Verilerin Güvenilirliği
E) Özün önceliği

Soruda yapılan tanım Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramıdır. Bu kavramın diğer ismi Verilerin güvenilirliğidir. **(CEVAP D)**

49. Muhasebe kayıtlarında objektif belge kullanılması gerekliliği hangi kavram gereğidir?
A) Tutarlılık
B) Sosyal Sorumluluk
C) Tam açıklama
D) Özün önceliği
E) Tarafsızlık ve belgelendirme

Objektif Belge: *kişisel yargılara yer vermeyecek şekilde kanundaki tanımına uygun şekil şartlarını taşıyan ve inceleyen herkes için aynı yorumu yaptırabilen belgelerdir.*
Objektif belgelerle tutulan muhasebe kayıtlarında "..usulüne uygun belge kullanılmış.." olacaktır. Usulüne uygun belge kullanımı ve kişisel ön yargılardan uzak belgelendirme **tarafsızlık ve belgelendirme kavramı** gereğidir. **(CEVAP E)**

50. İşletmenin yolda düşürdüğünü iddia ettiği parayı gider olarak vergiden düşüremeyerek kanunen kabul edilmeyen gider olarak matrah düzeltmesi yapmak zorunda kalması aşağıdaki muhasebe temel kavramlarından hangisi / hangileriyle ilgilidir?
A) Sosyal sorumluluk kavramı
B) Tarafsızlık ve belgelendirme - Tutarlılık
C) Sosyal sorumluluk – Tutarlılık
D) Tarafsızlık ve belgelendirme – Sosyal sorumluluk
E) İhtiyatlılık – Dönemsellik

Bir mali olayın muhasebeleştirilmesi için ".. gerçeği beyan eden, usulüne uygun belge.." ile ispatlanmış olması gerekir diyen kavram **Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı**dır.
Belgelendirilemeyen giderin vergiden düşürülmemesi ile belli kişi ya da zümrelerin menfaati değil tüm toplum çıkarları gözetilmiş olur ki bu da **Sosyal sorumluluk kavramı** gereğidir.
(CEVAP D)

51. Aşağıdaki yevmiye maddelerinden hangisi ihtiyatlılık kavramı gereği yapılmıştır?
A) _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLERİ
100 KASA HESABI
381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI
B) _____ / _____
121 ALACAK SENETLERİ HESABI
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
C) _____ / _____
900 TEMİNAT MEKTUBUNDAN ALACAKLAR
901 TEMİNAT MEKTUBUNDAN BORÇLAR
D) _____ / _____
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI
122 ALACAK SENETLERİ
REESKONTU HESABI
E) _____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI
158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ
KARŞILIĞI HESABI
_____ / _____

İhtiyatlılık kavramı " gelecekte olabilecek gider ve zararlar için önlem alıp gelir ve kar ihtimalleri için herhangi bir kayıt yapmamaktır. Zarar ihtimaliyle karşılık ayrılan şık E şıkkıdır.
Diğer şıkları inceleyelim;
A Şıkkı; Dönemsellik kavramı
B Şıkkı; Özün önceliği kavramı
C Şıkkı; Tam açıklama kavramı
D Şıkkı; Dönemsellik kavramı gereği yapılan kayıtlardır.
Not: eğer bu şıkları tamamen yakalayamadıysanız konuyu ve soruları bir kez daha tekrar etmenizde fayda var.
(CEVAP E)

52. İşletmenin kârlarının bir kısmını dağıtmayıp yedek ayırması hangi muhasebe temel kavramı gereğidir?
A) Tutarlılık
B) Önemlilik
C) Kişilik
D) Dönemsellik
E) İhtiyatlılık

İşletmenin sermaye yapısının güçlü tutulması için kârdan bir kısmının yedekler (Yasal Yedekler, Statü Yedekleri, Olağanüstü Yedekler, Özel fonlar) ayrılmasının nedeni gelecekte muhtemel mali sıkıntılar için fon oluşturmaktır. Bu nedenle gelecek için önlem almak temkinli olmak amacıyla yapılan bu işlem **ihtiyatlılık** kavramı gereğidir. **(CEVAP E)**

53. Muhasebe ilke ve standartlarının temelini oluşturan ve uygulamaya yön veren evrensel nitelikteki unsurlar aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?
A) Muhasebe politikaları
B) Muhasebenin temel kavramları
C) Genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri
D) Tek düzen hesap planı
E) Muhasebe sistemi

Muhasebenin temel ilke ve kurallarını belirleyen, standartların temelini oluşturan, herhangi bir olayın nasıl muhasebeleştirileceği hakkında tereddüde düşülmesi halinde kılavuzluk yapan evrensel nitelikteki unsurlar: muhasebenin temel kavramlarıdır.
(CEVAP B)

BİLANÇO İLKELERİ	
VARLIKLARA İLİŞKİN İLKELER	**1.** Dönen ve duran varlık ayrımında ölçü **1 yıl'**dır. **2.** Vadeleri 1 yılın altına inen duran varlıkların, dönen varlıklara aktarılması gerekir. **3.** Varlıklardaki değer düşüklüklerini belirleyerek **KARŞILIK AYRILMASI** gerekir. **4.** Dönem ayırıcı aktif karakterli işlemlerin ayrıca gösterilmesi gerekir **(Aktif ve Pasifi düzenleyici hesap)** **5.** Vadeli alacakların bilanço günündeki değerinin hesaplanması ve o değerle gösterilmesi gerekir. (reeskont) **6.** **Birikmiş amortismanların** gösterilmesi gerekir **7.** Özel tükenmeye tabi varlıkların tükenme paylarının birikmiş tutarının bilançoda gösterilmesi gerekir **8.** Alacakların özelliklerine göre ayrılması gerekir (**Ticari Alacak – Diğer alacak**) **9.** Tutarı kesin olarak saptanamayan alacaklar için tahakkuk işlemi yapılamaz. (**Dip not ve eklerde gösterilir**) **10.** Verilen **rehin, ipotek** ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatların özellikleri ve kapsamları **dipnot ve eklentilerde açıkça gösterilmelidir** ilkesi. İşletme varlıklarıyla ilgili olan **tüm sigorta tutarlarının bilanço dipnot ve eklentilerinde açıkça gösterilmesi gerekir**.
YABANCI KAYNAKLARA İLİŞKİN İLKELER	**1.** Bir yılın altındaki borçlar kısa vadeli yabancı kaynaklar grubunda gösterilir. Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynak ayrımını belirleyen süre **1 yıldır**. **2.** Vadeleri 1 yılın altına inen borçların kısa vadeli borçlara aktarılması gerekir. **3.** Borçların tümünün gösterilmesi gerekir (tutarları kesin olarak bilinmeyenler dahil) **4.** Dönem ayırıcı pasif karakterli işlemlerin ayrıca gösterilmesi gerekir. **(Aktifi ve pasifi düzenleyici hesap)** Gelecek döneme ait olup önceden tahsil edilen ile cari dönemde tahakkuk etmiş gelecek dönemde ödenecek giderler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir. **5.** Vadeli borçların günündeki değerinin hesaplanması gerekir. (**Borç Senetleri Reeskontu**) **6.** Borçların özelliklerine göre ayrılması ilkesi **(Ticari borçlar – Diğer borçlar)**
ÖZ KAYNAKLARA İLİŞKİN İLKELER	**1.** Özkaynaklar, **işletme sahip / ortaklarının işletme varlıkları üzerindeki haklarını gösterir**. Ödenmiş sermaye ile bırakılan kârlar dönem net kârı/zararı oluşturur. **2.** Ödenmiş sermaye bilanço kapsamında tek bir kalem olarak gösterilir ancak, **sermaye paylarının özellikleri bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir**. **3.** Özkaynakları azaltan durumların (zarar**) hem dönemsel hem de kümülatif** olarak izlenmesi gerekir. **4.** Özkaynağın net olarak belirtilmesi gerekir. (geçmiş yıllar zararı vs.. indirim unsuru olarak yer almalı) **5.** Özkaynaklar, **ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri, geçmiş yıllar kârları (zararı) ve dönem net kârı (zararı)'ndan** oluşur.

GELİR TABLOSU İLKELERİ

1. Gerçekleşmiş satışlar, gelir ve kârlar**, gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir**. Belli bir dönem ve dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem ve dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kalemi işlemleri yapılmalıdır.

2. Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır. **Maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda alacak ve borçlarda DOĞRU HESAP KALEMİ işlemleri yapılmalıdır**.

3. Maddi duran varlık, Maddi olmayan duran varlık, Özel tükenmeye tabi varlık için uygun **amortisman ve tükenme payı ayırmalıdır.**

4. Maliyetler, Maddi duran varlıklar - stoklar - bakım onarım ve gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. **Direkt olanları, doğrudan doğruya; Birden fazla faaliyeti ilgilendirilenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip dağıtılmalıdır**.

5. Arızi ve olağanüstü niteliğe sahip **KÂR VE ZARARLAR meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir.**

6. Bütün kâr ve zararlardan önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltmeler yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikler dışında kalanlar, **dönemin gelir tablosunda** gösterilmelidir.

7. Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacı ile **kullanılmamalıdır**.

8. Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulanan **genel değerleme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde bu değişikliğin etkileri açıklıkla belirtilmeli**dir.

9. Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya birkaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eder

- Şarta bağlı olaylardan kaynaklanan makul bir şekilde **geçeğe yakın olarak tahmin edilebilen GİDER VE ZARARLAR tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır**.
- Şarta bağlı gelir ve karlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz. **Dipnotlarda açıklama yapılır**.

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. Satışların, gelirlerin, satış maliyetlerinin, giderlerin, kâr ve zarara ait hesapların ve işletme faaliyet sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesi aşağıdakilerden hangisini ifade der?

A) Dönemsellik
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Bilânçoya ilişkin ilkeler
D) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler
E) Gelir tablosuna ilişkin ilkeler

Satışlar, işletmenin ana faaliyet geliridir. Ana faaliyet konusu veya diğer faaliyetler nedeni ile oluşan gelir ve giderler, dönem sonunda işletmenin faaliyetlerinin sonucunu yani mali performansını gösteren gelir tablosunu oluştururlar. Gelir tablosu işletmenin faaliyet sonucu olan kar veya zarara kadar tüm gelir ve giderleri tasnifli olarak rapor eder. **(CEVAP E)**

2. "Bilânçoda, varlıkları gerçeğe uygun değerleriyle gösterebilmek için, varlıklardaki değer düşüklüklerini göstererek karşılıkların ayrılması zorunludur" ifadesi, aşağıdaki gruplardan hangisinde yer alır?

A) Kar ve zarara ilişkin ilkeler
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Gelir tablosu ilkeleri
D) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler
E) Yabancı Kaynaklara ilişkin ilkeler

"Bilânçoda, varlıkları gerçeğe uygun değerleriyle gösterebilmek için, varlıklardaki değer düşüklüklerini göstererek karşılıkların ayrılması zorunludur" ifadesi içeriğinden de anlaşılacağı üzere varlıklara ilişkin ilkelerdendir. **(CEVAP B)**

3. (2013, MUY): Aşağıdaki gelir tablosu ilkelerinden hangisi yanlış ifade edilmiştir?

A) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılır.
B) Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi şekilde azaltmak ya da bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılamaz.
C) Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulanan genel değerleme esasları ve maliyet yöntemleri orta vadede değiştirilemez.
D) Olağanüstü nitelikli gelir ve giderler meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilir ve normal faaliyet sonuçlarından ayrı gösterilir.

Gelir tablosu ilkeleri incelendiğinde *"Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulanan genel değerleme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde bu değişikliğin etkileri açıklıkla belirtilmelidir"* şeklinde ifade edilmiştir. O halde değişiklik yapılabilir. **(CEVAP C)**

4. (2013, MHUY) Aşağıdakilerden hangisi, öz kaynak ilkesi arasında yer almaz?

A) Yasal yedekler, sermaye yedekleri arasında gösterilmelidir
B) Zararlar, dönemsel ve birikimli olarak gösterilmelidir
C) Ödenmiş sermaye, bilançoda tek kalem olarak gösterilmelidir.
D) Geçmiş yıllar zararları, indirim kalemi olarak gösterilmelidir.
E) Dönem zararı, indirim kalemi olarak gösterilmelidir.

Yasal yedekler kâr yedeklerindendir. Sermaye unsurları içerisinde Sermaye yedekleri ve kâr yedekleri bulunmaktadır.

Kâr Yedekleri:

- Yasal Yedekler
- Statü yedekleri
- Olağanüstü yedekler
- Özel fonlar
- Diğer kar yedekleri

Sermaye Yedekleri

- Hisse senedi ihraç primleri
- Hisse senedi iptal kârları
- MDV yeniden değerleme artışları
- İştiraklerin yedinden değerleme artışları
- Maliyet artışları fonu
- Diğer sermaye yedekleri

(CEVAP A)

5. "Verilen rehin, ipotek ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatların özellikleri ve kapsamları bilanço dipnot veya eklentilerinde belirtilmelidir" şeklinde ifade edilen ilke aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

Yukarıda konu özetinde Bilanço – Varlıklara ilişkin ilkelerden 10. Maddede "Verilen **rehin, ipotek** ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatların özellikleri ve kapsamları **dipnot ve eklentilerde açıkça gösterilmelidir** ilkesi. İşletme varlıklarıyla ilgili olan **tüm sigorta tutarlarının bilanço dipnot ve eklentilerinde açıkça gösterilmesi gerekir**." Şeklinde belirtilmiştir.
(CEVAP B)

6. Aşağıda parantez içerisinde ait olduğu ilkenin de belirtildiği şıklardan hangisi yanlıştır?

A) Gelecek döneme ait olup önceden tahsil edilen ile cari dönemde tahakkuk etmiş gelecek dönemde ödenecek giderler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir. (Bilanço - Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler)
B) Maliyetler, Maddi duran varlıklar - stoklar - bakım onarım ve gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. (Gelir tablosuna ilişkin ilkeler)
C) Maddi duran varlık, Maddi olmayan duran varlık, Özel tükenmeye tabi varlık için uygun amortisman ve tükenme payı ayırmalıdır (Bilanço – Varlıklara ilişkin ilkeler)
D) Özel tükenmeye tabi varlıkların tükenme paylarının birikmiş tutarının bilançoda gösterilmesi gerekir (Bilanço – Varlıklara ilişkin ilkeler
E) Öz kaynakların bilançoda net olarak gösterilmesi için geçmiş yıllar zararları ile dönem zararı, öz kaynaklar grubunda indirim kalemleri olarak yer alır. (Bilanço – Öz kaynaklara ilişkin ilkeler)

"Maddi duran varlık, Maddi olmayan duran varlık, Özel tükenmeye tabi varlık için uygun amortisman ve tükenme payı ayırmalıdır" ilkesi gelir tablosu ilkelerindendir. **(CEVAP C)**

7. Bilançoda duran varlıklar grubunda yer alan maddi duran varlıklar ile maddi olmayan duran varlıkların maliyetinin ilgili dönem maliyetine yüklemek için her dönem ayrılan amortismanların birikmiş tutarlarının ayrıca bilançoda gösterilmesi aşağıdaki genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinden hangisi kapsamındadır?

A) Gelir Tablosu ilkeleri
B) Gider tablosu ilkeleri
C) Özkaynaklara ilişkin ilkeler
D) Varlıklara ilişkin ilkeler
E) Kaynaklara ilişkin ilkeler

Birikmiş amortismanın bilançoda ayrıca gösterilmesi bilançonun varlıklara ilişkin ilkelerindendir.
Dikkat: Gelir tablosu ilkeleri içinde de birikmiş amortismandan bahseder ancak orada duran varlıklara uygun amortisman ayrılması gerektiği belirtilmiştir.
(CEVAP D)

8. Dönen ve duran varlıklar grubunda yer alan alacak senetlerinin, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için reeskont işlemi yapılması muhasebenin genel kabul görmüş ilkelerinden hangisinin kapsamındadır?

A) Gelir Tablosu ilkeleri
B) Gider tablosu ilkeleri
C) Özkaynaklara ilişkin ilkeler
D) Varlıklara ilişkin ilkeler
E) Kaynaklara ilişkin ilkeler

"Vadeli alacakların bilanço günündeki değerinin hesaplanması ve o değerle gösterilmesi gerekir. (reeskont)" varlılara ilişkin ilkelerdendir. **(CEVAP D)**

9. Tutarları kesinlikle saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaması aşağıdaki genel kabul görmüş ilkelerden hangisinin kapsamındadır?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

"Tutarları kesin olarak saptanamayan alacaklar için tahakkuk işlemi yapılamaz ancak bilançoda dipnot olarak gösterilir." Varlıklara ilişkin ilkelerdendir. **(CEVAP B)**

10. Bütün kar ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzelteme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikler dışında kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmesi aşağıdaki genel kabul görmüş ilkelerden hangisinin kapsamındadır?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

Bütün kâr ve zararlardan önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltmeler yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikler dışında kalanlar, **dönemin gelir tablosunda** gösterilmelidir. Gelir tablosu ilkelerindendir. **(CEVAP A)**

11. Şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararların, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılması aşağıdaki genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinden hangisinin gereğidir?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya birkaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eder
- Şarta bağlı olaylardan kaynaklanan makul bir şekilde **geçeğe yakın olarak tahmin edilebilen GİDER VE ZARARLAR tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır**.
- Şarta bağlı gelir ve karlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz. **Dipnotlarda açıklama yapılır**.

Gelir Tablosu ilkelerindendir. **(CEVAP A)**

12. Maliyetlerin; maddi duran varlıklar, stoklar, bakım ve onarım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılması aşağıdaki genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinden hangisinin gereğidir?
A) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Gelir tablosu ilkeleri
D) Duran varlıklara ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

Maddi duran varlıklarla ilgili giderlerin başında amortisman, bakım onarım giderleri gelmektedir. Stoklarla ilgili giderler için satış sonrasındaki nakliye gideri veya stokların üretiminde veya teminindeki maliyeti satış esnasında Satılan malın maliyeti hesabı ile gider hesabı vardır. Ve diğer gider hesapları ile birlikte bunlar gelir tablosunun içeriğinde gider kalemlerini oluştururlar. Dolayısıyla gelir tablosu ile ilgili ilkeler kapsamındadır. Ayrıca yukarıda kısa özet kısmında Gelir Tablosu ilkelerinin 4.maddesinde de bu bilgi verilmiş. **(CEVAP C)**

13. Bilançonun dönen ve duran varlıklar grubunda yer alan alacaklar, menkul kıymetler, bağlı menkul kıymetler ve diğer ilgili hesaplardan ve yükümlülüklerden işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilişkili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarların ayrı gösterilmesi aşağıdaki genel kabul görmüş ilkelerden hangisinin kapsamındadır?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

"Alacakların özelliklerine göre ayrılması gerekir (**Ticari Alacak – Diğer alacak** (Personelden alacaklar - İştiraklerden alacaklar – Bağlı ortaklıklardan alacaklar vb..) " şeklinde yukarıda kısaca özetlenmiş olan ilke Bilanço – Varlıklara ilişkin ilkelerindendir. Keza alacaklar bilançoda varlık kalemi olarak yer alırlar.
(CEVAP B)

14. 13. Bilançonun kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar grubunda yer alan borçlar, alınan avanslar ve diğer ilgili hesaplardan ve yönetim bakımından ilgili bulunan yönelim bakımından ilişkili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarların ayrı gösterilmesi aşağıdaki genel kabul görmüş ilkelerden hangisinin kapsamındadır?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

Borçlar, bilançonun yabancı kaynaklarını oluşturur. Yukarıda açıklanan borçların ayrı hesaplarda tutulması gereği Bilanço, yabancı kaynaklara ilişkin ilkelerdendir. (**CEVAP C)**

15. İşletmenin ödenmiş sermayesinin, bilançonun kapsamı içinde tek bir kalem olarak gösterilmesi aşağıdaki genel kabul görmüş ilkelerden hangisinin kapsamındadır?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

"Ödenmiş sermaye bilanço kapsamında tek bir kalem olarak gösterilir ancak, **sermaye paylarının özellikleri bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir**." Şeklinde belirtilen ilke bilançonun özkaynaklara ilişkin ilkelerindendir.
5. ÖZ KAYNAKLAR
50 ÖDENMİŞL SERMAYE
52 SERMAYE YEDEKLERİ
54 KAR YEDEKLERİ
57 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI
58 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)
59 DÖNEM NET KARI / ZARARI
Şeklinde hesap gruplarından (unsurlardan) oluşurlar. **(CEVAP E)**

16. Aşağıdaki ilkelerden hangisi Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri kapsamında yer almaz?
A) Özkaynaklara ilişkin ilkeler
B) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
C) Gelirlere ilişkin ilkeler
D) Giderlere ilişkin İlkerler
E) Genel yönetime ilişkin ilkeler

Genel yönetime ilişkin giderler gelir tablosunda giderlere ilişkin ilkeler kapsamındadır. Genel yönetime ilişkin ilkeler diye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri kapsamında bir ilke yer almaz **(CEVAP E)**

17. Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uyguna gelen değerleme esasları ve maliyet yöntemlerinde değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir ilkesi, aşağıdakilerden hangisinin kapsamındadır?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

"Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulanan **genel değerleme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde bu değişikliğin etkileri açıklıkla belirtilmeli**dir. " Gelir tablosu ilkelerindendir. **(CEVAP A)**

18. Aşağıdaki kavramlardan hangisi Genel Kabul görmüş Muhasebe İlkerleri gereğince düzenlenmemiştir?
A) Bilançonun içeriği
B) İşletme varlıklarının yapısı
C) İşletmenin kaynak yapısı
D) Muhasebe denetimi
E) Gelir tablosunun içeriği

Genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri, işletmenin mali tablolarının içeriği ve sunumu hakkında belirleyici ilkeler olup muhasebe denetimi, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri kapsamında değildir **(CEVAP D)**

19. Karşılıkların, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kâr diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmaması aşağıdaki genel kabul görmüş ilkelerden hangisinin kapsamındadır?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kâr dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

"Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacı ile **kullanılmamalıdır"** Gelir tablosu ilkelerindendir. **(CEVAP A)**

20. Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payları ayrılması aşağıdaki genel kabul görmüş ilkelerden hangisinin kapsamındadır?
A) Bilançoya ilişkin ilkeler
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Gelir tablosu ilkeleri
E) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler

"Maddi duran varlık, Maddi olmayan duran varlık, Özel tükenmeye tabi varlık için uygun **amortisman ve tükenme payı ayırmalıdır."** Gelir tablosu ilkelerindendir.
(CEVAP D)

MUHASEBENİN İŞLEYİŞ SÜRECİ:

MALİ OLAY	→ GİRDİ →	SÜREÇLEME →	ÇIKTI →	KARAR VERİCİLER
İşletmenin varlık ve kaynaklarında, gelir ve giderlerin de değişime neden olan işlemler mali nitelikli olaylardır. Örn: İşletmenin varlık alış ve satışı – Çalışanların ücret hak edişleri – Bankaya para yatırmak – Bankadaki paraya Faiz işlemesi vb.. işletmenin mali yapısında ve faaliyet sonuçlarında değişiklik doğuran olaylardır.	Mali Nitelikli olayların kayıtta dayanağı olan resmi belgeler Muhasebenin girdisini oluşturur. Belgeler: **<u>VUK' a Göre;</u>** • Fatura • Perakende satış fişi • Adisyon tipi perakende satış fişi • Reçete • Biletler • Yazar kasa fişleri • Kredi kartı slipleri • Sevk İrsaliyesi • Döviz alım satım belgeleri • Sigorta poliçeleri • Yolcu taşıma listesi • Günlük müşteri listesi • Adisyon • Müstahsil Makbuzu • Gider Pusulası • Ücret Bordro • Banka Dekontları • Sigorta komisyon giderleri belgeleri • Ambar teslim belgeleri • İşlem sonuç formları **<u>TTK' a Göre Belgeler;</u>** • Poliçe • Çek • Bono (Senet) • Hisse senetleri • Tahvil • Emtia Senetleri • Nakliye belgeleri (Taşıma senedi, hamaliye senedi, manifesto, ordino, konşimento) **<u>İşletmenin Kendi İsteğiyle Düzenlediği Belgeler;</u>** • Tahsil, Tediye ve Mahsup Fişleri, • Ticaret ve Tediye Makbuzları, • Çek Alındı Verildi Makbuzları, • İşletme İçi Sevkiyat Belgeleri, • Mutabakatlaşma Mektupları, • Cari Hesap Kartları, • Stok Kartları Vb… • Stok ve Personel Takip Belgeleri	Muhasebenin girdileri olan belgelerin defterlere kaydedilmesi, dosyalanması ve Mizan düzenlenmesi, süreçlemeyi oluşturur. **Yevmiye Defteri:** Mali nitelikli işlemlerin, belgelere dayandırılarak, tarih, sıra ve maddeler halinde düzenli olarak kaydedildiği defterlerdir. **Büyük Defter (Defter-i Kebir):** Yevmiye defterine maddeler şeklinde kaydedilen işlemleri buradan alarak sistemli bir şekilde ilgili hesaplara dağıtan ve sınıflandırılmış olarak bu hesaplarda toplayan defterdir. Hesapların işleyişini gösteren yasal defterdir. **Mizan:** Yevmiye defterinden büyük deftere taşınırken yapılabilecek hataları bulmak için düzenlenen çizelgelerdir. **Mizan Türleri:** • ***Aylık Mizan***: her ayın sonunda o ayda hata yapılıp yapılmadığını kontrol etmek için düzenlenir. (Zorunlu Değil) • ***Geçici Mizan****:* Rastgele bir tarihte düzenlenebilen periyodik olarak kullanılmayan istenildiğinde düzenlenebilen mizandır. (Zorunlu değil) • ***Genel Geçici*** *Mizan:* Dönem sonunda **<u>envanter işlemlerinden önce</u>** düzenlenen mizandır. Envanter işlemlerinin kontrolünde kullanılır. (Düzenlenmesi zorunludur) • ***Kesin Mizan****:* Envanter işlemlerinden sonra bilançonun düzenlenmesine esas alınan mizandır. (Zorunlu) • ***Yardımcı Defter Mizanı****:* Yardımcı hesaplar için isteğe bağlı düzenlenen mizandır.	Muhasebe sürecinin mamulüdür. Mali tablolar şeklinde ortaya çıkar. **Mali Tablolar:** • Bilanço • Gelir Tablosu • Fon akım Tablosu • Nakit Akım Tablosu • Kâr Dağıtım Tablosu • Öz kaynak Değişim Tablosu • Satılan Mamulün Maliyeti Tablosu (Maliyet Muhasebesi) **<u>Bilanço ve Gelir Tablosu temel mali tablolardır</u>**.	Mali tabloları inceleyerek karar verecek olan, işletme yöneticileri, işletme sahip ve ortakları, yatırımcılar, kredi verenler vb.. kişilerin mali tabloları inceleyerek, analiz ve yorum yaparak karar verme sürecidir.

MUHASEBENİN İŞLEVLERİ (FONKSİYONLARI)

1. İşlevi (Temel İşlevi)	**KAYDETMEK**	Mali nitelikli olayları tarih, konu, miktar, tutar belirterek **belgelendirmek** ve bu belgeleri ilgili **deftere** (yevmiye) günlük **yazma** işlevidir.
	SINIFLANDIRMAK	Kayıtları yapılan çok sayıdaki işlemleri **belirli grup ve sınıflara göre düzenlenmesi** işlevidir. **Büyük defter** (Defter-i Kebir) de her sayfaya ayrı bir ana hesap açılması ve izlenmesi bu işlev gereğidir.
	ÖZETLEMEK	Kayıt ve sınıflandırma işlevleri yapılmış ve mizanlarla doğruluğu kontrol edilmiş, hesaplamaları yapılmış bilgilerin, işletmeyle ilgili tarafların kullanacağı özet bilgiler haline getirmek amacıyla **mali tabloların** (Bilanço, Gelir Tablosu gibi) **düzenlenmesi** işlevidir.
2. İşlevi	**ANALİZ VE YORUMLAMAK**	Yönetici ve analistler tarafından, işletmenin hazırladığı **Mali Tablolar ve Raporlar halindeki bilgilerin incelenmesi,** anlamlı bilgiler elde etmek amacıyla bir takım analiz tekniklerinin kullanıldığı (oran analizi, karşılaştırmalı tablo analizi vs..) elde edilen sonuçların **ne anlama geldiğinin belirlenmesi** işlevidir.

MUHASEBE SÜRECİ

YENİ KURULAN İŞLETMEDE (AÇILIŞ)	**1.** Açılış veya dönem başı **envanterinin** yapılması (Envanter Çıkarma) **2.** Açılış envanterine dayanılarak **açılış bilânçosunun** düzenlenmesi **3.** Envanter bilgilerinin (Varlık ve Borçlar) **envanter defterine** kaydı **4. Yevmiye defterine açılış** kaydının yapılması **5.** Yevmiye defterine açılış kaydının **büyük deftere geçirilmesi (Büyük Defterde Açılış)**
DÖNEM İÇİ	Günlük mali olaylar ***önce yevmiye defteri sonra büyük deftere*** kaydedilir. İsteğe bağlı olarak **Geçici (= Ara) ya da aylık mizan** düzenlenebilir.
DÖNEM SONU (DÖNEM KAPAMA) (31 ARALIK) **(Envanter Zamanı) (Bilanço Günü)**	**1. Genel Geçici Mizan** (Dönem sonunda düzenlenen ilk ve zorunlu mizandır. Envanter işlemlerinden önce hesapların kalanlarını gösterir.) **2. Envanter İşlemleri ve Envanter Kayıtları** • **Muhasebe Dışı Envanter:** İşletmenin varlık ve kaynaklarını fiziksel ve hesaben **sayım, kontrol, değerleme**si yapılır. Alacak ve borçlarla ilgili kişi ya da kurumlarla hesap bakiyesi mutabakatı (karşılaştırılarak farklılık varsa düzeltmelerin yapılması), Alacak ve borç senetlerine **reeskont hesaplanması**, **Amortisman hesaplamaları** yapılır. • **Muhasebe İçi Envanter:** Yapılan envanter kontrollerinde tespit edilmiş hata, eksiklik ve dönemsel ayarlamalar varsa düzeltilmesi ve muhasebe defterine kaydedilmesi, **amortisman – reeskont kayıtlarının yapılması,** Sonuç hesapları (gelir-gider hesapları) kapatılarak bilanço hesabına kâr yada zarar şeklinde sonucun aktarılması yapılır. ***** (**Envanter kayıtları yevmiye defterine yapılır)** **3. Kesin Mizan** (Envanter işlemlerinden sonraki hesapların kalanlarını tekrar hesaplamak için kullanılır. Fiili durumu gösterir. Envanter işlemlerinden sonra kesin durumu yansıttığı için bilançonun oluşturulmasında kullanılır) **4. Mali Tablolar (Gelir Tablosu – Bilanço)** **5. Kapanış Kayıtları** (Bilanço hesaplarında Tüm aktif hesaplar borçlu çalıştığından Alacak kaydı ile; tüm pasif hesaplarda alacaklı çalıştığından borç kaydı ile kapatılır. Bilançonun aktif = pasif olması hesapların karşılıklı kapatılmasını sağlar.)

İŞİNE DEVAM EDEN İŞLETMEDE (AÇILIŞ) (01 OCAK**)**	Önceki dönemdeki kapanış kaydı tekrar ters kayıt ile açılır. Açılış kayıtlarında; önce **Yevmiye Defterinde Açılış Maddesi, Sonrada Büyük defterde hesap açılışları şeklinde olur**. Dönem sonunda 590 Dönem Net Kârı şeklinde kayıtlı olan hesap 570 Geçmiş Yıllar kârı hesabına dönüştürülür – Reeskont kayıtları varsa iptali için ilgili düzeltme kayıtları yapılır. (*Bu konu izleyen bölümlerde detaylı bir şekilde anlatılacak*)

MUHASEBE DEFTERLERİ

DEFTER TUTMAKLA YÜKÜMLÜ OLANLAR (VUK m.172)	DEFTER TUTMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ OLMAYANLAR (VUK m.173)
• **TİCARET VE SANAT ERBABI:** Ticari kazanç elde eden gerçek kişi tacirler. • **TİCARET ŞİRKETLERİ:** Gerçek ya da tüzel kişilerin bir araya gelerek TTK hükümleri çerçevesinde oluşturmuş oldukları ortaklıklar. • **İKTİSADİ KAMU TEŞEKKÜLLERİ:** Devlete, özel idarelere, belediyelere ve diğer kamu idare ve kuruluşlarına ait ve tabi olup faaliyetleri devamlı bulunan ticari, sınai ve zirai işletmeler. • **DERNEK VE VAKIFLARA AİT İŞLETMELER:** Dernek ve vakıflara ait veya bağlı olan işletmeler. • **SERBEST MESLEK ERBABI:** Ticari mahiyette olmayan işleri, bir işverene bağlı olmadan, kendi nam ve hesabına yapan, ilmi, mesleki bilgisi ile para kazanan kişilerdir. • **ÇİFTÇİLER:** Zirai faaliyetle uğraşanlar.	• **GELİR VERGİSİNDEN MUAF ESNAF:** İşyeri açmadan, işçi çalıştırmadan, pazar takibi yapmadan, motorlu araç kullanmadan değeri yüksek olmayan malları kendi adına üreten ya da alıp satan kişiler gelir vergisinden muaf oldukları için ticari defter tutmazlar. • **GERÇEK USULDE VERGİYE TABİ OLMAYAN ÇİFTÇİLER:** GVK m. 54 ile belirtilen **işletme büyüklüklerini aşmamış olan çiftçiler** stopaj yoluyla vergilendirildikleri için ticari defter tutmazlar. • **KAZANCINI BASİT USULDE TESPİT EDENLER:** Ticari kazançları basit usulde vergilendirilenler ticari defter tutmazlar. • **KURUMLAR VERGİSİNDEN MUAF TUTULAN;** *- İktisadi kamu Teşekkülleri* *- Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler*

Defterler tutma yükümlülüğü, işletmelerin işlem hadlerine göre iki ayrı sınıfa ayrılmıştır;

- Bilanço esasına göre defter tutacaklar (***Birinci Sınıf İşletmeler***)
- İşletme hesabı defterine göre esasına göre defter tutacaklar (***İkinci Sınıf işletmeler***)

İşletmeleri I. ve II. Sınıf şeklinde sınıflandıran işlem hadleri her yıl Maliye Bakanlığınca açıklanır. **2017 Verilerine göre** aşağıdaki değerleri veya üzerindeki işletmeler, ***Birinci Sınıf İşletme***lerdir ve bilanço esasına göre defter tutmak zorundadırlar. (Madde 177)[1]**;**

- Yıllık; Alış tutarı **170.000 ₺** - Satış tutarı **230.000 ₺**
- Yıllık gayrisafi iş hâsılatı, **90.000 ₺**
- İş hâsılatının **5 katı** ile yıllık satış tutarının toplamı **170.000 ₺**

I. Sınıf Tacirlerin Tutmakla Yükümlü Olduğu Defterler	II. Sınıf Tacirlerin Tutmakla Yükümlü Olduğu Defter
• Yevmiye Defteri • Büyük Defter • Envanter Defteri Şirketlerin ayrıca TTK'da tanımlanmış defterleri de tutması gerekir.	• İşletme Hesabı Defteri

TASDİK ETTİRİLMESİ GEREKEN DEFTERLER: Tasdik merci ikametin olduğu yerdeki **Noter**dir. Ancak ticaret şirketleri kuruluşları esnasında Ticaret Siciline tescil işlemini yaparken **Ticaret Sicil Memuru**na veya **Notere** tasdiki yaptırabilir.

[1] ***MÜKELLEFLER;***
* Bir hesap döneminin **iş hacmi belirlenen hadlerden % 20'yi aşan bir nispette düşük olursa** veya **arka arkaya üç dönemin iş hacmi belirlenen hadlere nazaran % 20'ye kadar bir düşüklük gösterirse** bu şartların tahakkukunu takip eden hesap döneminden başlayarak, II. sınıfa geçebilirler: (VUK md.179)
* Bir hesap döneminin **iş hacmi belirlenen hadlerden % 20'yi aşan bir nispette fazla olursa** veya **arka arkaya 2 dönemin iş hacmi belirlenen hadlere nazaran % 20'ye kadar bir fazlalık gösterirse** bu şartların tahakkukunu takip eden hesap döneminden başlayarak I. sınıfa geçerler.(VUK md.180)

VUK' a Göre Tasdik Ettirilmesi Gereken Defterler (VUK m.220)	TTK' a Göre Tasdik Ettirilmesi Gereken Defterler (TTK m.66)
• Yevmiye defteri • Envanter ve bilanço defteri • İşletme hesabı defteri • Serbest meslek kazanç defteri • Çiftçi İşletme Defteri • İmalat ve üretim defteri • Yabancı nakliyat kurumlarının hâsılat defteri	• Yevmiye defteri • Envanter ve bilanço defteri • İşletme hesabı defteri • Defter-i kebir (Büyük Defter) • Karar defteri

DEFTER TASDİK SÜRELERİ:

- Yeni kurulan işletmenin **<u>işe başlamadan önce</u>**
- İşine devam eden işletmeler döneme yeni defter ile başlayacaksa **<u>yeni dönemden bir önceki ay</u>** (yıllık dönemlerde aralık ayı)
- Yeni yılda eski defteri kullanacaksa aynı defteri tekrar tasdik ettirmesi gerekir. Yeni dönemin ilk ayı içinde tasdik ettirir. Buna **<u>Ara Tasdik</u>** ya da **<u>Tasdik Yenileme</u>** denir. (Yıllık dönemle kayıt tutanlar için bu zaman Ocak ayı)
- Yıl içinde biterse defter yeni deftere kayıt yapmadan önce tasdik yaptırmak zorundadır.
- TTK'a göre defter tasdikinde süre belirtilmemiş olup defter kullanmaya başlanmadan önce tasdik edilmeli demiştir.

TASDİK ŞEKLİ (VUK m. 225**)**

- ✓ **Ciltli defterlerin tasdikinde;** sayfalarının sıra numarası ile kesintisiz devam ettiğine bakılarak her bir sayfa tasdik makamının resmi mührü ile mühürlenir
- ✓ **Bilgisayarın yazıcısından alınan, kenarları delikli, birbirine ekli devamlı sayfalar** (Müteharrik yapraklı); yevmiye defteri kullanmalarına Maliye Bakanlığınca izin verilenler bir yıl içinde kullanacaklarını **<u>tahmin ettikleri sayıda yaprağı yukarıdaki esaslara göre tasdik ettirirler</u>**. Tahmin edilen sayfa yetersiz kalırsa yeni sayfaları kullanmadan önce aynı tasdik makamına tasdik ettirilir. Eski sayfaları izleyecek şekilde numaralandırılır, ilave yaprakların sayısı, ilk tasdik şerhinin altına kaydedilip tasdik edilir.

Defter Tasdiki Bilgi Formu: Tasdik edilen defter ile ilgili ayrıntılı açıklamayı kapsayan bir formdur. VUK m.224, defter tasdiki yapan makamın tasdik şerhini yani tasdikle ilgili ayrıntılı açıklamaları defterin birinci sayfasına yapmalarını ve bu açıklamalarının içeriğinin aşağıdaki bilgilerden oluşmasını hükme bağlamıştır.

<u>Defter sahibinin;</u>

- Gerçek kişilerde başta soyadı sonra öz adı (Müessesenin, varsa herkes tarafından bilinen unvanı da ayrıca ilave olunur)
- Tüzel kişilerde unvanı
- İş adresi
- İş veya meslekin nevi
- Defterin nevi
- Defterin kaç sayfadan ibaret olduğu
- Defterin kullanılacağı hesap dönemi
- Defter sahibinin bağlı olduğu vergi dairesi
- Tasdik tarihi
- Tasdik numarası
- Tasdiki yapan makamın resmi mühür ve imzası bulunur.

DEFTERLERİN KAYIT DİSİPLİNİ

- ➢ **DEFTERLER TÜRKÇE TUTULUR VE ₺ OLARAK KAYDEDİLİR:** Kayıtları Türkçe tutulmak zorunludur. Ancak, **<u>Türkçe kayıtlar bulunmak kaydıyla defterlerde başka dilden kayıt da yapılabilir</u>**. Bu kayıtlar vergi matrahını değiştirmeyecek şekilde tasdik ettirilecek diğer defterlere de yapılabilir. (VUK Madde 215) **<u>Burada esas olan yabancı dille de kayıt yapılırsa Türkçesi de yazmalı</u>** ayrıca **Vergi Kaybına Neden Olmamalı**dır.

  Kayıt ve belgelerde **<u>Türk para birimi kullanılır</u>**. **<u>Belgeler, Türk parası karşılığı gösterilmek şartıyla, yabancı para birimine göre de düzenlenebilir.</u>** **<u>Yurt dışındaki müşteriler adına düzenlenen belgelerde Türk parası karşılığı gösterilme şartı aranmaz. Yurt içinde yabancı para birimi üzerinden, belge düzenlenecekse, belge üzerinde yabancı paranın Türk parası karşılığının gösterilmesi zorunludur</u>**. Bu zorunluluk, tacirin yurt dışındaki müşterileri adına yabancı para birimi ile düzenleyeceği belgelerde aranmaz.

- **DEFTERLER MÜREKKEPLİ KALEMLERLE KAYDEDİLİR:** Defterler mürekkeple veya makine ile yazılır. Kopya kâğıdı kullanılması ve ıstampa ve sair damga aletleriyle kopya konulması da mümkündür. Defterlerde hesaplar kapatılıncaya kadar toplamlar geçici olarak kurşun kalemi ile yapılabilir.

- **DEFTERLERDE BOŞ SATIR VE BOŞ SAYFA BIRAKILARAK SONRAKİ SATIR/SAYFA KULLANILAMAZ:** Yazım için ayrılmış alanlar **üzeri çizilerek iptal edilmedikçe** atlanamaz. Ciltli defterlerde, defter sayfaları ciltten koparılamaz. Tasdikli müteharrik (hareketli) yapraklarda bu yaprakların sırası bozulamaz ve bunlar yırtılamaz.

- **DEFTERLER KARALANAMAZ – KAZINAMAZ – YIRTILAMAZ:** Kayıt esnasında yapılan yanlışların düzeltilmesi **yevmiye defterinde düzeltme maddesi yapılarak mümkün iken büyük defterde yanlış yazılan kelime / rakam üzerin tek çizgi ile çizilerek (ne yazdığı okunacak şekilde) yanına ya da üstüne doğrusu yazılabilir**. Defterdeki hiçbir yazı silinemez, kazınamaz.

- **DEFTERLERE KAYIT ZAMANINDA YAPILMALIDIR:** Ticari defterlerde, mali olay gerçekleştiğinde en geç **10 gün** içerisinde kaydedilmesi gerekir. Ancak belgeler **yönetici tarafından günlük paraf edilirse bu süre 45 güne** kadar olabilir. Günü gününe kayıtta zorunlu olan tek defter Serbest meslek kazanç defteridir.

Defterlerin Saklama Süresi: VUK m.253'e göre defterin tutulduğu yılı izleyen yılbaşından itibaren **5 yıl**, TTK m.68'e göre ise belge ve defterler **10 yıl** boyunca saklanmak zorundadır. Yetkili birim ve makamlar bu belge ve defterleri incelemek istediklerinde ibraz edilmesi zorunludur. Eğer geçmişe ait belge ve defterler başka bir yerde saklanıyor hemen ibrazı mümkün olmamış ise en geç 15 gün içinde yetkililere ibrazı zorunludur. **İbraz zorunluluğu saklama zorunluluğu kadardır.**
Defter ve belgelerden doğal afetler, yangın gibi nedenler ya da kaybolan olursa **en geç 15 gün içinde** bulunulan yerin yetkili mahkemesine başvurularak **zayi belgesi** alınması gerekir.

YEVMİYE DEFTERİ: Mali nitelikli işlemlerin, belgelere dayandırılarak, tarih, sıra numarası ile maddeler halinde kaydedildiği defterlerdir.
Yevmiye defteri ciltli ya da yapraklı veya sürekli form şeklinde olabilir. **Kullanılmadan önce notere tasdik ettirilmesi gerekir.** Aksi halde tutulan defter kanunen geçerli sayılmaz.

Yevmiye defteri sayfasına örnek;

Büyük Defter Borçlu Hesap Sayfa Numarası	Büyük Defter Alacaklı Hesap Sayfa Numarası	Yevmiye Madde Numarası	AÇIKLAMA	Yardımcı Hesap Tutarı	Borçlu Hesabın Tutarı	Alacaklı Hesabı Tutarı
			_____ 12/04/2015 _____			
			120 ALICILAR HESABI		**11.800**	
			120.21 Can Ticaret	11.800		
			600 YURTİÇİ SATIŞLAR HESABI			**10.000**
			391 HESAPLANAN KDV HESABI			**1.800**
			….. Nolu fatura ile kredili satılan ticari mal			
			_____ Sonraki Madde tarihi _____			

Yevmiye Defteri Kayıt Disiplini;

- Tek düzen hesap planı kullanılır.
- Hesap isimleri **büyük harf** ile yazılır.
- Hesap isimlerinin aralarında **boşluk bırakılmaz**.
- Yevmiye maddesinin **borç ve alacak tutarlarının eşit olması gerekir**.
- Yevmiye defterinin her sayfasının bitiminde **sayfa toplamı alınarak en alta yazılır**. Toplam sonraki sayfanın üstüne geçirilir.

YEVMİYE MADDESİ ÇEŞİTLERİ:

- **BASİT MADDE:** Bir hesap borçlu bir hesap alacaklı şeklinde düzenlenen maddelerdir.

100 KASA HESABI	**1.250**	
121 ALACAK SENETLERİ HESABI		**1.250**

- **BİLEŞİK MADDE:** Bir hesap borçlu iken birden fazla hesap alacaklı ya da tam tersi; bir hesap alacaklı iken birden fazla hesap borçlu olan yevmiye maddeleridir.

100 KASA HESABI	**5.400**	
101 ALINAN ÇEKLER HESABI	**2.700**	
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR	**6.000**	
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE		**14.100**

100 KASA HESABI	**3.540**	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		**3.000**
391 HESAPLANAN KDV		**540**

- **KARIŞIK MADDE:** Borç tarafına kaydedilen hesap sayısı da alacak tarafına kayıt yapılan hesap sayısı da birden fazla olan madde türüdür.

102 BANKALAR HESABI	**1.000**	
120 ALICILAR HESABI	**4.900**	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		**5.000**
391 HESAPLANAN KD HESABI		**900**

- **TAMAMLAYICI MADDE:** Genellikle tek taraflı yanlış kayıtlarda (hesaplardan birini noksan / fazla yazmak gibi) düzeltmek için sadece tek bir hesap kullanılan madde türüdür.

100 KASA HESABI	**300**	
……BOŞ BIRAKILIR……		

……BOŞ BIRAKILIR ……		
100 KASA HESABI		**300**

BÜYÜK DEFTER (DEFTER-i KEBİR): Yevmiye defterine maddeler şeklinde kaydedilen işlemleri buradan alarak sistemli bir şekilde ilgili hesaplara dağıtan ve sınıflandırılmış olarak bu hesaplarda toplayan defterdir. Hesapların işleyişini gösteren yasal defterdir. Karşılıklı iki sayfa tek sayfa olarak kullanılır. **Sol sayfası borç tutarı kayıtları; sağ sayfası alacak tutarı kayıtları yapılır**.

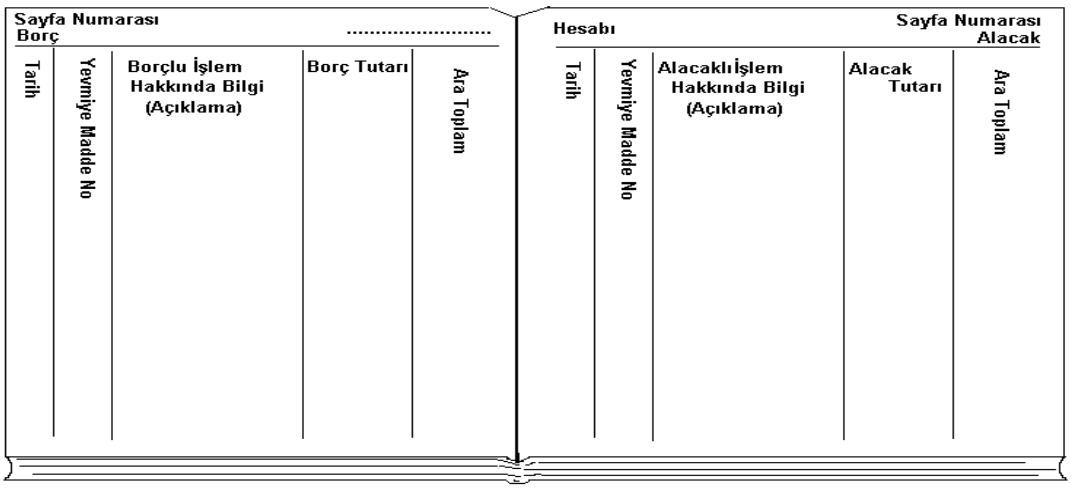

Büyük Defter Kayıt Disiplini;

- Diğer tüm tutulacak defterlerde olduğu gibi, büyük defter kayıtlarının da **Türkçe** tutulması zorunludur (VUK madde 215) Kayıtlarda **Türk para birimi** kullanılır (VUK m.215)
- Yazma işlemlerinde **mürekkepli kalem veya makine** kullanılır (VUK m.216)
- Yanlış kayıtlarda, **yanlış yazılan rakam ve yazı okunacak şekilde çizilir**, üst veya yan tarafına veya ilgili bulunduğu hesaba doğrusu yazılarak düzeltilir (VUK m.217)
- Kayıtlar arasında **boş satır bırakılamaz, satır atlanamaz.** Ciltli defterlerde sayfalar ciltten koparılamaz (VUK madde 218)
- Kayıtlar zamanında yapılır (VUK m.219)

MUHASEBE FİŞLERİ: Yevmiye kayıtlarında işletmeler doğrudan belgeler ile kayıt yapabilecekleri gibi önce muhasebe fişlerine kaydedip muhasebe fişlerini deftere kaydedebilirler. Muhasebe fişleri kullanılması durumunda bu fişler işletme yöneticisi tarafından kontrol ve paraf ettiği için kayıtlarda azami süre 45 gün imkânı da sağlanmış olur.
Muhasebe Fişleri kullanılmasının başlıca faydaları; Kayıtların **kontrol**ünü sağlar, Kayıtlarda **düzen** sağlar, Yanlış kayıt yapmayı önler, Aynı nitelikteki işlemleri **toplu olarak kaydetme**yi sağlar.

Türleri;

- **TAHSİL FİŞİ:** Kasaya **giren paraların** (tahsil edilen nakdin) ne için alındığını ve bu tahsilâtın karşılığında hangi hesaba veya hesaplara alacak kaydedildiğini gösteren muhasebe fişidir.

- **TEDİYE FİŞİ:** Kasadan **çıkan paraların** (yapılan ödemenin) ne için ödendiğini ve bu ödeme karşılığında hangi hesap ve hesaplara borç kaydedildiğini gösteren muhasebe fişidir

- **MAHSUP FİŞİ:** Nakit dışı yapılan işlemlerde kullanılır. Nakit para alış verişi olmayan böylelikle de kasa hesabının kullanılmasını gerektirmeyen muhasebe olaylarında kullanılır.

HESAP KAVRAMI

Hesap: Mali nitelikli işlemlerin, her bir bilanço ve gelir tablosu unsurlarında meydana getirdiği değişmelerin izlendiği, benzer nitelikteki unsurların birlikte izlenmesini sağlayan (İşletmenin kullandığı büro malzemelerinin hepsinin demirbaşlar hesabında birlikte izlenmesi gibi) çizelgelerdir. Benzer kalemlerin bir hesap altında toplanması Tekdüzen Hesap Planı çerçevesinde olur. Bu hesap içindeki her bir unsuru ayrıca yardımcı hesaplar (alt hesaplar) açılarak izlenmesi mümkündür.

BORÇ				..... Hesabı			ALACAK
Bağlantı No	Tarih	Açıklama	Tutar	Bağlantı No	Tarih	Açıklama	Tutar
TOPLAM				TOPLAM			

Hesabın Özellikleri:

- Her bir unsura ait, ismini taşıyan bir hesap açılır. Bazı kalemlerin tutarları az olduğu için tek bir hesap altında toplanır.
- Hesabın Sol Tarafı "**Borç";** Sağ Tarafına **"Alacak"** denir
- Çift taraflı çalışırlar (Alacak ve Borç Tarafına kayıt yapılır)
- İlk kez kayıt yapılmasına "**Hesap Açılma"** denir.
- Hesabın borç (sol) tarafına kayıt yapıldığında "**Hesap borçlandı";** Hesabın alacak (sağ) tarafına kayıt yapıldığında "**Hesap Alacaklandı"** denir.
- Hesabın borç ve alacak tarafı eşit olduğunda "**Hesap Kapalıdır"** denir.
- Hesabın borç toplamı Alacak toplamından büyükse "**Hesap Borç Kalanı veriyor";** Alacak tarafı daha büyükse "**Hesap Alacak Kalanı veriyor"** denir.

HESAPLARIN İŞLEM AÇISINDAN SINIFLANDIRMASI

- **BİLANÇO HESAPLARI:** İşletmenin varlık ve kaynaklarının (sermaye ve borçları) içeriğini oluşturan unsurlar için açılan hesaplardır.
- **Aktif Karakterli (Varlık) Hesaplar:** Bilançonun aktifini artıran, açılışta borç ile açılıp arttığında borcuna; azaldığında alacağına kayıt yapılan, kalan verirse borç kalanı veren hesaplardır.

- **Pasif Karakterli (Kaynak) Hesaplar:** İşletmenin varlıklarının kaynağını gösteren dolayısıyla varlıkların var oluşunda tüketilmiş kaynakların olduğu hesaplardır. Pasif hesaplar alacak kaydı ile açılır ve arttıklarında alacağa azaldığında borcuna kayıt yapılır. Kalan verdiğinde alacak kalanı verir.

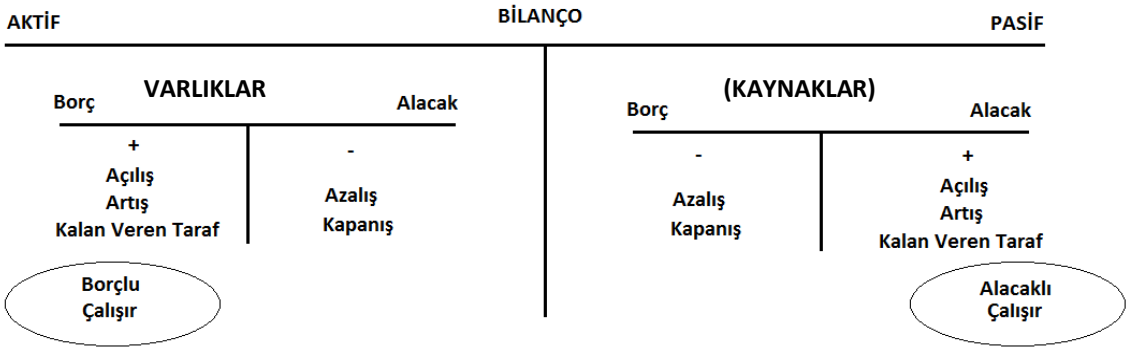

- **GELİR TABLOSU (SONUÇ) HESAPLARI:** İşletmenin dönem içerisinde elde ettiği her türlü gelir ve her türlü giderleri için tutulan kalanları ile 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI Hesabına devrederek dönem sonunda kapatılmak zorunda olan hesaplardır. İşletmenin dönem sonu itibariyle kâr/zarar durumu hakkında yani faaliyet sonucu hakkında bilgi verecek olan gelir tablosunun oluşturulması için kullanılan hesaplardır.
- **Gelir Hesapları:** Dönem içinde ve döneme ait olan ana faaliyet ya da ana faaliyet dışı elde ettiği tüm hâsılatların kaydedileceği hesaplardır. Hesap açılışta alacak ile açılır kalan verdiğinde alacak kalanı verir. Dönem sonu itibariyle alacak kalanları, 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI' nın alacak tarafına devrederken (Alacak kaydı yapılırken) kendisi de (gelir hesapları da) borçlanarak kapanır.
- **Gider Hesapları:** Bir kısmı dönem içinde maliyet hesaplarıyla takip edilirken bir kısmı doğrudan gelir tablosu hesapları olarak izlenir. Maliyet hesapları ile izlenenlerde dönem sonu itibariyle gelir tablosu hesabına dönüştürülürler. Hesaplar açılışta borç kaydı ile açılır, her gider gerçekleşmesinde borcuna kaydedilir, kalan verdiğinde borç kalanı verir. Dönem sonunda hesap kalanları, 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI' nın borcuna devrederken kendileri de alacak kaydı ile kapatılırlar.

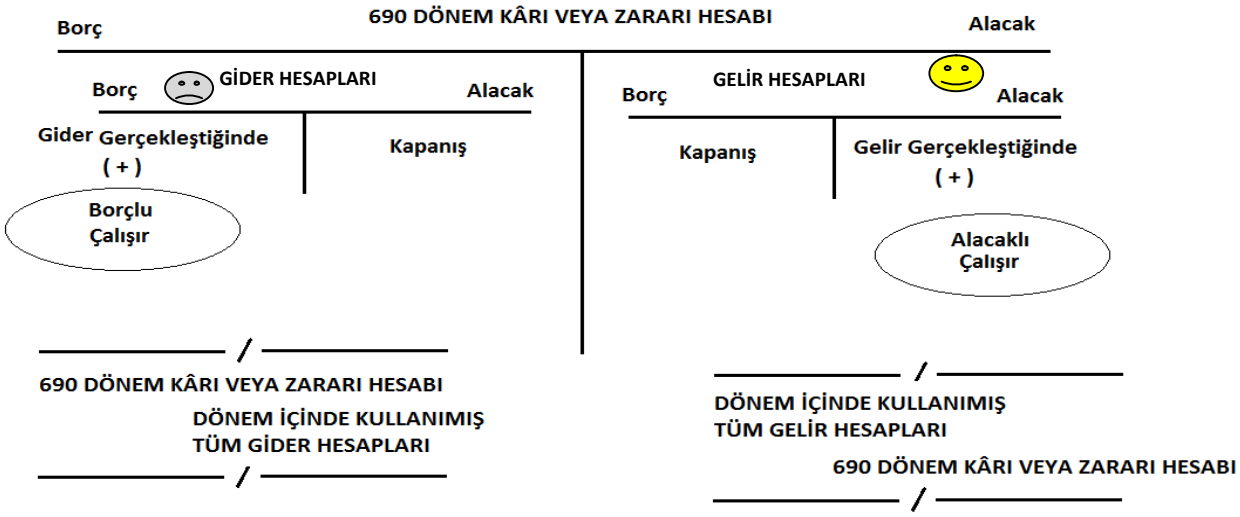

- **MALİYET HESAPLARI:** Mal veya Hizmet üretimi yapan işletmelerin kullandığı hesaplardır. 7/A (büyük işletmeler) ve 7/B (küçük ve hizmet işletmeleri genellikle) şeklinde iki ayrı grupta hesaplar içerir. Maliyet hesapları borçlu çalışır. Açılışta borcuna kayıt yapılır, kalan verdiğinde borç kalanı verir. Dönem sonunda yansıtma hesapları aracılığıyla gelir tablosu hesaplarına aktarılırlar. (*Maliyet Muhasebesi bölümümüzde daha detaylı bilgi verilecektir.*)
  7/A seçeneğinde giderler, defteri kebirde **fonksiyon esasına** göre, 7/B seçeneğinde ise **çeşit esasına göre** belirlenmiştir. İşletmeler kendi organizasyon yapılarına, büyüklüklerine ve ihtiyaçlarına göre kolaylık sağlanmış, farklı maliyet hesaplama yöntemlerine uyulabilmesi açısından da geniş bir esneklik tanınmıştır.
  Ek finansal tablo düzenleme zorunda olmayan ve belirlenmiş aktif büyüklüğünü ve satış hâsılatını aşmayan küçük ticaret işletmeleri ile hizmet ve üretim işletmeleri isterlerse 7/B seçeneğini uygulayabilirler. Diğer işletmeler zorunlu olarak 7/A seçeneğini uygulamaktadır.

7/A Seçeneğinde Maliyet Muhasebesi Hesaplarının Genel Özellikleri ve işleyişi:

- **Gider Hesapları:** Dönem içinde yapılan ve tahakkuk ettirilen giderlerin izlendiği ve borçlarına kaydedildiği hesaplardır. Gider hesaplarına yapılacak kayıtlara ilişkin olarak düzenlenecek muhasebe fişlerinde gider yerleri ve gider çeşitleri hesaplarına ait numaralar birlikte yazılır.
- **Gider Yansıtma Hesapları:** "Fiili maliyetlerin" uygulandığı durumlarda gider hesaplarında toplanan giderlerin tümünün; önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin kullanılması durumunda ise, standartlara göre saptanan giderlerin ilgili hesaplara yansıtılmasını sağlamak amacıyla kullanılır.
- **Fark Hesapları:** Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulanması halinde **fiili giderler ile önceden saptanmış giderler arasındaki farkların kaydedildiği hesaplardır**. Fark hesapları borç ve alacak kalıntısı verebilir.

7/A (FONKSİYONEL HESAPLAR)
710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri
720 Direkt İşçilik giderler
730 Genel Üretim Giderleri
740 Hizmet üretim giderleri
750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri
770 Genel Yönetim giderleri
780 Finansman giderleri

7/B (ÇEŞİT ESASINA DAYALI HESAPLAR)
790 İlk madde ve malzeme giderleri
791 İşçi ücret ve giderleri.
792 Memur ücret ve giderleri.
793 Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler
794 Çeşitli giderler
795 Vergi resim ve harçlar
796 Amortisman ve tükenme payları
797 Finansman giderleri
798 Gider çeşitleri yansıtma
799 Üretim Maliyet.

HESAPLARIN NİTELİK BAKIMINDAN SINIFLANDIRMASI

- **ASLİ HESAPLAR:** Kendi başlarına bir mali olayın etkisini / etkilerini kesin sonuçları ile veren hesaplardır. (Kasa Hesabı, Bankalar Hesabı gibi.)

- **DÜZENLEYİCİ HESAPLAR:** Aktif ve pasif değerlerinin **gerçek değerleriyle gösterilmesini sağlayan** bulunduğu hesap sınıfı içinde eksi (-) olarak yer alan hesaplardır.
  - ✓ **Aktifi Düzenleyici Hesaplar:** Muhasebe kayıtlarında pasif hesap gibi (alacaklı) çalışan ancak bilanço düzenlenirken bilanço aktifinde (-) olarak yer alan ve aktif toplamı azaltan hesaplardır. *Birikmiş amortismanlar hesabı, Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı, Stok değer düşüklüğü karşılığı hesabı, Menkul kıymet değer düşüklüğü karşılığı hesabı, Alacak senetleri reeskontu hesabı, Verilen çek ve ödeme emirleri hesabı gibi.*
  - ✓ **Pasifi düzenleyici Hesaplar: :** Muhasebe kayıtlarında aktif hesap gibi (borçlu) çalışan ancak bilanço düzenlenirken bilanço pasifinde (-) olarak yer alan ve pasif toplamı azaltan hesaplardır. *Ödenmemiş sermaye hesabı, Borç senetleri reeskontu hesabı, Dönem net zararı hesabı, Geçmiş yıllar zararı hesabı, Menkul kıymet ihraç farkları hesabı gibi.*

- **GEÇİCİ HESAPLAR:** Henüz **Tamamlanmamış işlemler tamamlanıncaya kadar,** belli bir süre için kullanılan hesaplardır. Kısa bir süre kullanıldıkları için **Köprü Görevi Gören Hesaplar** olarak da isimlendirilirler. Taşıdıkları kayıtlar geçici işlerin tamamlanması veya kullanım gereği ortadan kalkması durumunda; kısacası başka bir hesaba aktarılacak nitelik kazandığında, **asli hesaplara devredilerek kapatılırlar.** *Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı, Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı gibi.*

- **NAZIM HESAPLAR**: İşletmenin **varlıklarında veya kaynaklarında artış ya da azalış meydana getirmeyen (= mali nitelik taşımayan)**, ancak **karar alıcılar için önem arz ettiği için izlenmesi gereken** olayların kaydedildiği hesaplardır. Teminat, ipotek, matrah düzeltme gerektiren durumlar gibi birçok konu üzerinde bilginin dönem sonu mali tablolar düzenlenmesi sürecine kadar taşınmasını sağlar. Tam açıklama kavramının gereği olan birçok bilginin bilanço dip notlarında gösterilmesi gerektiğini hatırlıyorsunuz.

HESAP PLANI

İşletmede kullanılacak hesapların muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri doğrultusunda **sistemli bir şeklide ve gruplandırılmış olarak yer aldığı listeye** hesap planı denir. 01 Ocak 1994 yılından itibaren Muhasebe Sitemi Uygulama Genel Tebliği ile Tek düzen hesap planının kullanılması zorunlu hale getirilmiştir.

Hesap Sınıfları:

1. Dönen Varlıklar
2. Duran Varlıklar
3. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
4. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
5. Öz Kaynaklar
6. Gelir Tablosu Hesapları
7. Maliyet Hesapları
8. Serbest
9. Nazım Hesaplar

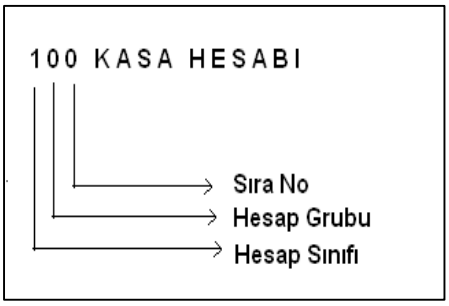

FİNANSAL (MALİ) TABLOLAR

FİNANSAL TABLOLARIN AMAÇLARI: Muhasebe işlevlerini (kaydetmek – sınıflandırmak – **özetleme** – analiz ve yorum) öğrenmiştik. İşlevlerden özetleme işlevi – muhasebenin işleyiş sürecindeki (Mali olay – Girdi – Süreçleme – **Çıktı** – Karar vericiler) çıktı adımı mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasını ifade eder. Mali tablo düzenlenmesindeki temel amaç İşletme içi ve işletme dışı paydaşların (bilgi kullanıcılarının) alacakları kararları etkileyecek bilgileri en kolay anlayabilecek şekilde özet haliyle sunabilmektir.

Temel Finansal Tablolar: Bilanço ve Gelir Tablosu'dur.

Ek Finansal Tablolar ise;

1) Fon Akış Tablosu: Belirli bir dönemde bir işletmenin faaliyetlerini ve yatırımlarını finanse etmek için sağladığı kaynakları ve bu kaynakların kullanıldığı yerleri özetleyen " Nereden geldi nereye gitti " tablosu olarak da bilinen, işletmenin finansal durumdaki değişmeleri açıklayan bir finansal tablodur.

2) Nakit Akış Tablosu: İşletmenin belirli bir hesap dönemi içinde ortaya çıkan nakit akışlarını, kaynakları ve kullanım yerleri bakımından gösteren tablodur.

3) Net İşletme Sermayesindeki Değişim Tablosu: İşletmenin belirli bir hesap döneminde, net işletme sermayesinin kaynaklarını ve kullanım yerlerini gösteren tablodur. Bu tablo düzenlenirken dönen varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynaklar farkını belirten net işletme (Çalışma) sermayesi fon olarak kabul edilir.

4) Kar Dağıtım Tablosu: İşletmenin dönem karının, Vergiden önceki kardan başlamak üzere, nerelere ve ne tutarda dağıtıldığını gösteren finansal tablodur.

5) Öz Kaynaklar Değişim Tablosu: Bir Dönem içinde özkaynak kalemlerinde meydana gelen artış azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur. Bu tablonun düzenlenme amacı, özellikle sermaye şirketlerinde bir dönem içinde özkaynak kalemlerinde meydana gelen değişmelerin gösterilmesini sağlamaktadır.

6) Satışların Maliyeti Tablosu: Satışların maliyeti tablosu bir işletmenin bir dönem içinde gerçekleştirdiği satışlarının maliyetini ayrıntılı olarak gösteren tablodur. Üretim işletmeleri veya Ticaret işletmelerinin bir dönem boyunca yaptıkları satışların maliyetinin hangi faaliyetlerden kaynaklanmış olduğunu gösterir.

Finansal Tabloların farklı işletmeler tarafından düzenlense de içerik olarak aynı olmasını sağlayan bazı varsayımlar kullanılmaktadır. Bu varsayımların neler olduğunu ve nasıl kullanılacağını **Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)**'nda belirlenir.

Söz konusu Varsımlar:

- **İşletmenin Sürekliliği:** İşletmenin canlılardan farklı olarak **sonsuz bir ömre** sahip olduğu varsayılır. İşletmenin sürekliliğinde kuşku duyulacak bir durum dipnotlarda belirtilmelidir.

- **Muhasebenin Tahakkuk Esası:** Nakit akış tablosu dışındaki tüm tablolarda bu varsıyım kullanılır. Gelir tahsil edildiğinde, gider ödendiğinde değil ortaya çıktığı zaman tanımlanır ve muhasebe kaydı yapılır.

- **Önemlilik ve Birleştirme:** İşletme, **benzer kalemlerden oluşan her bir önemli sınıfı, finansal tablolarda ayrı bir biçimde gösterir,** işlevleri itibariyle farklı olan kalemleri de, önemsiz olmadıkları takdirde ayrı olarak sunar. Bir hesap kalemi önemlilik eşiğinin üstünde değilse; ya dipnotlarda ya da diğer bir kalemle birleştirilir.

- **Netleştirme (Mahsup etme):** Varlıklar ve borçlar ya da **gelir ve giderler netleştirilerek sunulmamalıdır**. Her bir kalem ayrı olarak gösterilmelidir. Örneğin değer düşüklüğü için ayrılan değer düşüklüğü karşılığının ana hesaptan düşülmemesi gibi.

- **Raporlama Sıklığı:** Finansal tablolar karşılaştırılabilir bilgileri içerecek şekilde **yılda en az bir kez sunulmalı**dır. İşletme yönetiminin isteğine göre ayda **bir, üç ayda bir veya altı ayda** bir şekliden raporlanabilir. Yasalar nedeniylede bu raporlama sıklığı değişebilir.

- **Karşılaştırmalı Bilgi:** İşletme cari dönem finansal tablolarında raporlanan tüm tutarlara ilişkin olarak önceki dönem ile karşılaştırmalı bilgiler sunmalıdır.

- **Sunuşun Tutarlılığı:** Sunuş ve sınıflandırma bir dönemden diğer döneme aynı şekilde sürdürülmelidir.

Finansal Tabloların Niteliksel Özellikleri:

- **İhtiyaca Uygunluk:** Kullanıcı tarafından verilen **kararları etkileme gücüne** sahip olan bilgi **ihtiyaca uygun bilgi**dir. Tahmine olanak sağlar ve bilgi kullanıcısının kararını etkiler.

- **Gerçeğe Uygun Şekilde Sunum:** Tam, tarafsız ve hatasız bir şekilde hazırlanması halinde gerçeğe uygun sunum özelliği kazanır.

- **Karşılaştırılabilirlik:** İşletmeye ait bilgiler, diğer işletmelere ilişkin benzer bilgilerle ve aynı işletmenin başka bir döneme ya da başka tarihe ait **benzer bilgileri ile karşılaştırılabilir olması durumudur**. Bu durumda faydalı bilgidir.

- **Doğrulanabilirlik:** İşletme tarafından sunulan bilgilerin, işletme dışı taraflarca denetimden geçmiş ve doğrulanmış olması gerekir. Doğrulama *Doğrudan doğrulama* (sayılması, doğrudan yapılan gözlem ile doğrulaması) ve ya *Dolaylı doğrulama* (bir model ya da formülle kontrol edilmesi) şeklinde olabilir.

- **Zamanında Sunum:** İhtiyaç duyulduğu anda kullanıma hazır olması gerekir.

- **Anlaşılabilirlik:** Bilginin açık, öz olarak sınıflandırılmış, tanımlanmış ve sunulmuş olması gerekir. **Makul bir seviyede bilgi sahibi birinin anlayacağı şekilde** hazırlanmış olması gerekir. İhtiyaca uygunluk, güvenilirlik ve karşılaştırılabilirlik bilginin anlaşılabilirliğine bağlıdır.

BİLANÇO (FİNANSAL DURUM TABLOSU)

İşletmenin **belli bir tarihteki finansal (=mali) durumunu (= yapısını) gösteren** tablodur. İşletmenin varlıklarını, Yabancı kaynaklarını (3. Kişilere borçlarını) ve öz kaynaklarını (Ortaklarına borçlarını) özlü bir biçimde gösteren tablodur. **Statik bir tablodur.**

Bilançonun Özellikleri:

- Bilançolar net değer esasına göre düzenlenmelidir.
- Hesaplar arasında mahsuplaşma olmaz
- Diğer başlığını taşıyan hesaplarda yer alan tutarların, ilgili grup toplamının **%20 sini aşması** durumunda ayrı bir başlık halinde gösterilir.
- Bilançolar karşılaştırmalı olarak düzenlenmelidir.
- Bilançonun düzenlenmesinde kısaltmalar kullanılabilir
- Bilançolarda dipnotlar yer almalıdır

..... TARİHLİ
.....İŞLETMESİNİN
.....BİLANÇOSUDUR

AKTİF (Varlıklar)	**PASİF**(Kaynaklar)
1. Dönen Varlıklar	**3. Kısa Vadeli Yabancı Kaynak**
2. Duran Varlıklar	**4. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak**
	5. Öz Kaynak (Sermaye)
AKTİF TOPLAM =	**PASİF TOPLAM**

Bilanço şekilde görüldüğü üzere T şekliyle sunulabileceği gibi liste halinde de sunulabilir. Likiditesi yüksek olandan düşük olana doğru sıralanır. Bilanço, muhasebenin temel eşitliğini oluşturur. Muhasebenin temel mantığı ve işleyişi **muhasebenin temel eşitliğine** (= temel bilanço eşitliğine) dayalıdır.

AKTİF = PASİF
VARLIKLAR = KAYNAKLAR
VARLIKLAR = YABANCI KAYNAKLAR + ÖZ KAYNAKLAR
VARLIKLAR = BORÇ + SERMAYE
V = B + S
VARLIK – BORÇ = SERMAYE
VARLIK – KAYNAK = 0
AKTİF - PASİF = 0

VARLIKLAR: İşletmelerin sahip olduğu ve parayla ifade edilebilecek tüm ekonomik değerler (fiziksel veya fiziksel olmayan) toplamıdır. Varlık olarak kaydedilmesinde temel kıstas bu durumda ekonomik olmasıdır. Bu yüzden hastanelere oksijen gazı üretimi yapan bir işletmenin doğadan bir bedel ödemeden aldığı hava ekonomik bir değer kabul edilemeyeceğinden varlık olarak kaydedilemez.

- **Dönen Varlıklar:** İşletmenin nakit para, banka mevduatı, vadesi bir yıldan kısa olan alacaklar, yıl içerisinde nakde dönüştürülmesi beklenen stoklar ve diğer varlıkların yer aldığı hesap sınıfıdır. Burada ölçü, **varlığın kullanım süresi ya da nakde dönüşme süresi (vadesi)'dir**. Bu süre bir yıldan daha kısa ise (içinde bulunulan dönemin son gününden önce) dönen varlık sınıfında bilançoda yer alır.

- **Duran Varlıklar:** Bir yıl içerisinde paraya çevrilmeyen, tüketilmeyen, Ömrü bir yıldan daha uzun olan ve işletme faaliyetlerinde kullanılan varlıklardır.

KAYNAKLAR: İşletmenin sahip olduğu ve bilançonun aktifinde gösterilen tüm varlıkların nasıl elde edildiğini kimlerden sağlandığını (finansal kaynağını) gösterir.

- **Kısa Vadeli Borçlar:** Sermaye piyasasından, uluslararası kuruluşlardan, kredi kuruluşlarından, devletten veya üçüncü kişilerden sağlanan ve **bir yıl içerisinde ödenecek olan borçlar**dır. Genellikle dönen varlıkların finansmanında kullanılır.

- **Uzun Vadeli Borçlar:** Sermaye piyasasından, uluslar arası kuruluşlardan, kredi kuruluşlarından, devletten veya üçüncü kişilerden sağlanan **bir yıldan daha uzun vadeye sahip borçlar ve fon kaynakları**dır.

- **Öz kaynaklar:** İşletme sahip ve ortaklarının varlıklar üzerindeki haklarının göstergesidir. İşletme kuruluşu esnasında ve sonradan konulan sermaye, sermaye yedekleri ve kar yedekleri, kar ve uğranılan zararlardan oluşmaktadır.

BORÇ (YABANCI KAYNAK): Üçüncü kişilerin varlık üzerindeki haklarıdır.

ÖZ KAYNAK (SERMAYE): İşletme sahip ve ortaklarının işletme varlıkları üzerindeki haklarıdır.

FAALİYET DÖNGÜSÜ: İşletmenin ana faaliyetine ilişkin olarak nakdin mala, malın alacağa ve alacağın tekrar nakde dönüşme sürecinin mali yılda en az bir kez tekrarlanma sürecidir.

GELİR TABLOSU (FİNANSAL PERFORMANS TABLOSU)

İşletmenin belirli bir dönemde **gerçekleştirilen faaliyetlerin sonucu**, olarak kâr veya zarar olarak gösteren finansal tablodur. İşletmenin performansı hakkında bilgi veren temel kaynaktır. "**Finansal Performans Tablosu**" adı da verilir.
Bilanço belli bir anı/ belli bir tarihi gösterirken gelir tablosu bir dönemlik süreci; brüt gelirlerden başlayarak konularına göre gruplandırılmış gelirleri ekleyerek giderleri düşerek net kâr / zarara kadar gösteren temel finansal tablodur.

60. BRÜT SATIŞLAR
- 0. Yurtiçi satışlar
- 1. Yurtdışı satışlar
- 2. Diğer Gelirler

61. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)
- 0. Satıştan iadeler (-)
- 1. Satış İskontoları (-)
- 2. Diğer İndirimler (-)

NET SATIŞLAR

62. SATILAN MALLARIN MALİYETİ (-)
- 0. Satılan mamullerin maliyeti (-)
- 1. Satılan ticari malların maliyeti (-)
- 2. Satılan hizmet maliyeti (-)
- 3. Diğer satışların maliyeti (-)

BRÜT SATIŞ KÂRI / ZARARI

63. FAALİYET GİDERLERİ (-)
- 0. Araştırma ve geliştirme giderleri (-)
- 1. Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (-)
- 2. Genel Yönetim Giderleri (-)

FAALİYET KÂRI / ZARARI

64. DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR
- **0.** İştiraklerden temettü gelirleri
- 1. Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri
- 2. Faiz gelirleri
- 3. Komisyon gelirleri
- 4. Konusu kalmayan karşılıklar
- 5. Menkul kıymet satış kârları
- 6. Kambiyo karları
- 7. Reeskont faiz gelirleri
- 8. Enflasyon düzeltmesi kârları
- 9. Diğer olağan gelir ve kârlar

65. DİĞER OLAGAN GİDER ve ZARARLAR (-)
- 1. Komisyon giderleri (-)
- 2. Karşılık giderleri(-)
- 3. Menkul kıymet satış zararı (-)
- 4. Kambiyo zararları (-)
- 5. Reeskont faiz giderleri (-)
- 6. Enflasyon düzeltmesi zararları (-)
- 7. Diğer olağan gider ve zarar (-)

66. FİNANSMAN GİDERLERİ
- 0. Kısa vadeli borçlanma ve giderleri (-)
- 1. Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)

OLAĞAN KÂR/ ZARAR

67. OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR
- 1. Önceki dönem gelir ve kârlar
- 9. Diğer olağandışı gelir ve kârlar

68. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)
- 0. Çalışmayan kısım gider ve zararları (-)
- 1. Önceki dönem gider ve zararları (-)
- 9. Diğer olağandışı gider ve zararlar (-)

---

69. DÖNEM KÂRI / ZARARI
- **0.** Dönem Kârı Ya da Zararı
- **1.** Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yükümlülükler Kârşılığı (-)
- **2.** Dönem Net Kârı veya Zararı
- **7.** Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme
- **8.** Enflasyon düzeltme

DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI

DİPNOTLAR:

1. …….

2. ……

BİLANÇODAKİ AKTİF (VARLIK) HESAPLAR

1. DÖNEN VARLIKLAR

10 HAZIR DEĞERLER
100 Kasa
101 Alınan Çekler
102 Bankalar
103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)
108 Diğer Hazır Değerler

11 MENKUL KIYMETLER
110 Hisse Senetleri
111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları
112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları
118 Diğer Menkul Kıymetler
119 Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

12 TİCARİ ALACAKLAR
120 Alıcılar
121 Alacak Senetleri
122 Alacak Senetleri Reeskontu (-)
124 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)
126 Verilen Depozito ve Teminatlar
127 Diğer Ticari Alacaklar
128 Şüpheli Ticari Alacaklar
129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)

13 DİĞER ALACAKLAR
131 Ortaklardan Alacaklar
132 İştiraklerden Alacaklar
133 Bağlı ortaklardan Alacaklar
135 Personelden Alacaklar
136 Diğer Çeşitli Alacaklar
137 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)
138 Şüpheli Diğer Alacaklar
139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

15 STOKLAR
150 İlk Madde ve Malzeme
151 Yarı Mamuller – Üretim
152 Mamuller
153 Ticari Mallar
157 Diğer Stoklar
158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
159 Verilen Sipariş Avansları

17 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
170 – 178 Yıllara yaygın inşaat ve Onarım Maliyetleri
179 Taşeronlara verilen avanslar

18 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI
180 Gelecek aylara ait giderler
181 Gelir Tahakkukları

19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR
190 Devreden KDV
191 İndirilecek KDV
192 Diğer KDV
193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar
195 İş avansları
196 Personel avansları
197 Sayım ve Tesellüm Noksanları
198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar
199 Diğer Dönen varlıklar Karşılığı (-)

2. DURAN VARLIKLAR

22 TİCARİ ALACAKLAR
220 Alıcılar
221 Alacak Senetleri
222 Alacak Senetleri Reeskontu (-)
224 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)
226 Verilen Depozito ve Teminatlar
229 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)

23 DİĞER ALACAKLAR
231 Ortaklardan Alacaklar
232 İştiraklerden Alacaklar
233 Bağlı ortaklardan Alacaklar
235 Personelden Alacaklar
236 Diğer Çeşitli Alacaklar
237 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)
239 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

24 MALİ DURAN VARLIKLAR
240 Bağlı Menkul Kıymetler
241 Bağlı Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
242 İştirakler
243 İştirakler Sermaye Taahhütleri (-)
244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düş. Karşılığı (-)
245 Bağlı Ortaklıklar
246 Bağlı Ortaklık Sermaye Taahhütleri (-)
247 Bağlı Ortaklıklara Sermaye Pay. Değ. Düş. Karşılığı (-)
248 Diğer Mali Duran Varlıklar
249 Diğer Mali Duran Varlık Değ. Düş. Karşılığı(-)

25 MADDİ DURAN VARLIKLAR
250 Arazi ve arsalar
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri
252 Binalar
253 Tesis Makine ve Cihazlar
254 Taşıtlar
255 Demirbaşlar
256 Diğer Maddi Duran Varlıklar
257 Birikmiş Amortismanlar (-)
258 Yapılmakta Olan Yatırımlar
259 Verilen Avanslar

26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
260 Haklar
261 Şerefiyeler
262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
264 Özel Maliyetler
267 Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar
268 Birikmiş Amortismanlar (-)
269 Verilen Avanslar

27 ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
271 Arama Giderleri
272 Hazırlık ve Geliştirme Giderleri
277 Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
278 Birikmiş Tükenme Payları (-)
279 Verilen Avanslar

28 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKLARI
280 Gelecek Yıllara Ait Giderler
281 Gelir Tahakkukları

29 DİĞER DURAN VARLIKLAR
291 Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV
292 Diğer KDV
293 Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar
294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar
295 Peşin Ödenen Vergi Ve Fonlar
297 Diğer Çeşitli duran Varlıklar
298 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
299 Birikmiş Amortismanlar (-)

BİLANÇODAKİ PASİF (KAYNAK) HESAPLAR

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (BORÇLAR)

30. MALİ BORÇLAR
300 Banka Kredileri
301 Finansal Kiralama İşlemelerinden Borçlar
302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyeti (-)
303 Uzun vadeli kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri
304 Tahvil Anapara Borç taksit ve Faizleri
305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler
306 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler
308 Menkul Kıymetler İhraç Farkları (-)
309 Diğer Mali Borçlar

32. TİCARİ BOÇLAR
320 Satıcılar
321 Borç Senetleri
322 Borç Senetleri Reeskontu (-)
326 Alınan Depozito ve Teminatlar
329 Diğer Ticari Borçlar

33. DİĞER TİCARİ BORÇLAR
331 Ortaklara Borçlar
332 İştiraklere Borçlar
333 Bağlı Ortaklıklara Borçlar
335 Personele Borçlar
336 Diğer Çeşitli Borçlar
337 Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)

34. ALINAN AVANSLAR
340 Alınan Sipariş Avansları
349 Alınan Diğer Avanslar

35. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ
350 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım hak edişleri
358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme

36. ÖDENECEK VERGİ DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
360 Ödenecek vergi ve fonlar
361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri
368 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş, Taksitlendirilmiş vergi ve Diğer Yükümlülükler
369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler

37 BORÇ VE GİDER KAŞILIKLARI
370 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılıkları
371 Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi Diğer Yükümlülükleri (-)
372 Kıdem Tazminatı Karşılığı
373 Maliyet Giderleri Karşılığı
379 Diğer Borç ve Giderleri Karşılığı

38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDERLER
380 Gelecek Ayarla Ait Gelirler
381 Gider Tahakkukları

39 DİĞER KISA VADELİ YBANCI KAYNAKLAR
391 Hesaplanacak KDV
392 Diğer KDV
393 Merkez ve Şubeleri Cari Hesabı
397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları
399 Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar

4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (BORÇLAR)

40 MALİ BORÇLAR
400 Banka Kredileri
401 Finansal Kiralama İşlemelerinden Borçlar
402 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyeti (-)
405 Çıkarılmış Tahviller
407 Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler
408 Menkul Kıymetler İhraç Farkları (-)
409 Diğer Mali Borçlar

42 TİCARİ BORÇLAR
420 Satıcılar
421 Borç Senetleri
422 Borç Senetleri Reeskontu (-)
426 Alınan Depozito ve Teminatlar
429 Diğer Ticari Borçlar

43 DİĞER BORÇLAR
431 Ortaklara Borçlar
432 İştiraklere Borçlar
433 Bağlı Ortaklıklara Borçlar
436 Diğer Çeşitli Borçlar
437 Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)
438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar

44. ALINAN AVANSLAR
440 Alınan Sipariş Avansları
449 Alınan Diğer Avanslar

47. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
472 Kıdem Tazminatı Karşılığı
479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları

48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI
480 Gelecek yıllara ait gelirler
481 Gider Tahakkukları

49 DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
492 Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilecek KDV
493 Tesise Katılma Payları
499 Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

5. ÖZ KAYNAKLAR

50 ÖDENMİŞL SERMAYE
500 Sermaye
501 Ödenmemiş Sermaye (-)
502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları
503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)

52 SERMAYE YEDEKLERİ
520 Hisse Senedi İhraç Primleri
521 Hisse Senedi İptal Kârları
522 Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları
523 İştirakler Yeniden Değerleme Artışları
524 Maliyet Artışları Fonu
529 Diğer Sermaye Yedekleri

54 KAR YEDEKLERİ
540 Yasal Yedekler
541 Statü Yedekleri
542 Olağanüstü Yedekler
548 Diğer Kâr Yedekleri
549 Özel Fonlar

57 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI
570 Geçmiş Yıllar Kârları

58 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
580 Geçmiş Yıllar zararları (-)

59 DÖNEM NET KARI / ZARARI
590 Dönem Net Kârı
591 Dönem Net Zararı (-)

ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU

İlgili dönemde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur. **Amaç, özellikle sermaye şirketlerinde öz kaynak kalemlerindeki değişimi topluca göstermektir**.
Her bir öz kaynak kalemi itibariyle dönem başı ve dönem sonu öz kaynak mutabakatı sağlanır. Tablo, cari dönem ve önceki dönem verilerini içerecek biçimde sunulur.

ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU

	Önceki Dönem	Cari Dönem	Artış	Azalış
DÖNEM BAŞI ÖDENMİŞ SERMAYE				
a) Sermaye				
b) Ödenmemiş Sermaye (-)				
SERMAYE YEDEKLERİ				
a) Hisse Senedi İhraç Primleri				
b) Hisse Senedi İptal Kârları				
c) MDV Yeniden Değerleme Artışları				
d) İştirakler Yeniden Değerleme Artışları				
KÂR YEDEKLERİ				
a) Yasal Yedekler				
b) Statü Yedekleri				
c) Olağanüstü Yedekleri				
d) Özel Fonlar				
e) Diğer				
GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI (ZARARI)				
DÖNEM NET KÂRI (ZARARI)				
ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI				

FON AKIŞ TABLOSU

Belli bir dönemde bir işletmenin **faaliyetlerini ve yatırımlarını finanse etmek için sağladığı kaynakları ve bu kaynakların kullanıldığı yerleri** özetleyen, işletmenin **finansal durumundaki değişmeleri açıklayan** tablodur. Fon akış tablosu **dinamik bir tablodur**.

FON GİRİŞİ = FON ÇIKIŞI
FON KAYNAĞI = FON KULLANIMI
AKTİF AZALIŞI (↓) + PASİF ARTIŞI (↑) = AKTİF ARTIŞI (↑) + PASİF AZALIŞI (↓)

Gerçek bir fon kaynağı olmayan gelirler	Gerçek bir fon çıkışı gerektirmeyen giderler
• Amortisman • Konusu kalmayan karşılıklar • Reeskont faiz gelirleri • Borsa değer artış kârları • Gelecek aylara ait gelirlerin döneme ilişkin kısımları • Gelecek yıllara ait gelirlerin hesabındaki azalışlar • Yıllara yaygın inşaat ve onarım hak edişleri hesabındaki artış	• Karşılık giderleri • Reeskont faiz giderleri • Borsa değer artış zararları • Gelecek aylara ait giderlerin döneme ilişkin kısımları • Gelecek yıllara ait gelirler hesabındaki azalışlar • Yıllara yaygın inşaat ve onarım hak edişleri hesabındaki azalışlar.

FON AKIŞ TABLOSU

A. FON KAYNAKLARI KAYNAKLAR

1. Faaliyet Kârından Sağlanan Kaynak
a) Olağan (Faaliyet) Kârı
b) Amortismanlar (+)
c) Fon çıkışı gerektirmeyen diğer giderler
d) Fon girişi sağlamayan gelirler

2. Olağanüstü Kârdan Sağlanan Kaynak
a) Olağanüstü Kâr
b) Fon çıkışı gerektirmeyen diğer giderler (+)
c) *Fon girişi sağlamayan gelirler (-)*

3. Dönen Varlık Tutarında Azalış
4. Duran Varlık Tutarında Azalış
***5.* Kısa Vadeli Borçlarda Artış**
(*Borç ve Gider karşılıklarını kapsamaz)*
***6.* Uzun Vadeli Borçlarda Artış**
(*Borç ve Gider karşılıklarını kapsamaz)*
7. Sermaye artırımı
(*Nakit karşılığı veya dışarıdan getirilen diğer varlıklar)*
***8.* Emisyon primi**
(Hisse Senedi İhraç Primi)
9. Diğer Kaynaklar

B. KAYNAK KULLANIMLARI

1. Faaliyet Zararından Dolayı Kaynak Kullanımı
a) Olağan (Faaliyet) Zarar
b) Amortismanlar (+)
c) Fon çıkışı gerektirmeyen diğer giderler (+)
d) Fon girişi sağlamayan gelirler (-)
2. Olağandışı Faaliyetlerle İlgili Kullanımlar
a) Olağanüstü Zarar
b) Fon çıkışı gerektirmeyen diğer giderler (+)
c) *Fon girişi sağlamayan gelirler (-)*
3. Ödenen Vergi ve Benzeri
(Bir önceki dönem kârından ödenen)
4. Ödenen temettüler
a) Bir önceki Dönem Kârından Ödenen
b) Yedeklerden dağıtılan
5. Dönen Varlık Tutarında Artış
6. Duran Varlık Tutarında Artış
(Yeniden değerlemeyi kapsamaz)
7. Kısa Vadeli Borçlarda Azalış
8. Uzun Vadeli Borçlarda Azalış
9. Sermayede Azalış

NAKİT AKIŞ TABLOSU

Raporlama döneminde ortaya çıkan, işletme, yatırım ve finansman faaliyetleri itibariyle sınıflandırılarak sunulan, nakit akımları içeren tablodur. Kullanıcıları, **<u>işletmenin nakit ve nakit benzeri yaratma yeteneğini ve işletmenin bu nakit akışlarını kullanma ihtiyacını değerlendirirken bu tabloyu kullanırlar</u>**.
Sadece nakit giriş ve çıkışlar yer aldığından Fon Akım Tablosuna göre daha dar kapsamlıdır. **<u>Nakit esasına göre düzenlenir</u>**
Nakit akım tablosu düzenlenirken aşağıdakiler kullanılır;

- Gelir tablosu
- Dönem başı bilançosu
- Dönem sonu bilançosu
- Kar dağıtım tablosu

Nakit Girişleri	Nakit Çıkışları
• **İşletme faaliyetleri** (Mal ve hizmet satışı, Ücret, komisyon vs. hâsılat şeklinde nakit girişleri) • **Yatırım faaliyetleri** (Bina ve makine satışı yoluyla sağlanan nakit girişleri) • **Finansman faaliyetleri** (Kredi kullanımı, Hisse senedi ihracı, Borçlanma aracı ihracı ile elde edilen nakit girişidir.)	• **İşletme faaliyetleri** (Mal ve hizmet alımı, çalışanlara ödeme vs. şeklinde nakit çıkışı) • **Yatırım faaliyetleri** (Bina ve makine alımı, iştirakler alımı, borçlanma araçları alımı, Finansal kurumlar dışında 3. Kişilere borç para verilmesi vb. nakit çıkışı) • **Finansman faaliyetleri** (Kredi geri ödeme ve faiz ödemesi, sermaye azaltılması veya işletmenin kendi hisse senetlerini alması, Finansal kiralama sözleşmeleri gereği yapılan nakit çıkışlar vs..)'dir.

NAKİT AKIŞ TABLOSU

A.DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU
B.DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ
1-Satışlardan Elde Edilen Nakit
a) Net Satışlar
b) Ticari Alacaklardaki Azalışlar
c) Ticari Alacaklardaki Artışlar (-)
2- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlardan Dolayı Sağlanan Nakit
3- Olağandışı Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit
4- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan**)**
a) Menkul Kıymet İhraçlarından
b) Alınan Krediler
c) Diğer Artışlar
5- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)
a) Menkul Kıymet İhraçlarından
b) Alınan Krediler
c) Diğer Artışlar
6- Sermaye Artışından Sağlanan Nakit
7- Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit
8- Diğer Nakit Girişleri

C. DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI
1- Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları
a) Satışların Maliyeti
b) Stoklardaki Artışlar
c) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalışlar
d) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artışlar
e) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)
f) Stoklardaki Azalışlar (-)
2- Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları
a) Araştırma ve Geliştirme Giderleri
b) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri
c) Genel Yönetim Giderleri
d) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler (-)
3- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları
a) Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)
4- Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları
5- Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışı
a) Olağandışı Gider ve Zararlar
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)
6- Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları7- Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan**)**
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri
c) Diğer Ödemeler
8- Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri
c) Diğer Ödemeler
9- Ödenen Vergi ve Benzerleri
10-Diğer Nakit Çıkışları
D. DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU (A+B+C)
E. NAKİT ARTIŞI VEYA AZALIŞI (B-C)

MUHASEBE BİLGİ KULLANICILARI

Muhasebenin temel amacı, işletme ile ilgili taraflara işletme hakkında gereksinim duydukları finansal bilgiyi sağlamaktır. Bu nedenle muhasebe "**işletmenin dili**" olarak da tanımlanmaktadır.

Muhasebe bilgisini kullanıcıları;

- **Yöneticiler:** Bilgi, kontrol ve öngörme aracı olarak ve kontrol için muhasebenin verilerini kullanırlar.

- **İşletme Sahip ve Ortakları:** Yöneticilerin, işletmelerini iyi yönetip yönetmediklerini kontrol etmek, yöneticilerin başarısını değerlendirmek, işletmenin gelecekteki durumu hakkında fikir edinerek **ortak kalıp kalmamak** kararını vermek için muhasebe verilerine gereksinim duyar.

- **Yatırımcılar ve Analistler:** Potansiyel yatırımcılar için yatırım yapacakları şirketlerin finansal verileri çok önemlidir. Ayrıca yatırımcılara yatırım tavsiyelerinde bulunan analistler, tavsiyelerine temel olan görüşlerini oluşturmak için muhasebe bilgisine gereksinim duyarlar.

- **Kreditörler:** Kreditörler, yani işletmelere kredi (borç) veren bankalar ve diğer kredi kuruluşlar ile kredili mal satanlardır. Muhasebe bilgisine ihtiyaç duyma nedeni ise, daima işletmenin borçlarını geri ödeme yeteneği olup olmadığını ölçmektir.

- **Çalışanlar ve Sendikalar:** Çalışanlar kişisel kariyerlerini geliştirmek için güçlü ve başarılı işletmelerde çalışmak isterler ve çoğunlukla işletmenin başarısına bağlı olarak ikramiye ve ücret artışına hak kazanırlar veya artış talebinde bulunurlar. Çalışanların ücret artışı ve çalışma koşullarına ilişkin diğer talepleri genellikle bunların temsilcileri olan sendikalar tarafından yapılır.

- **Devlet ve Kamu:** Vergi alacağını takip edebilmek ve yapacakları mikro ve makro ekonomik analizler için işletmelerin finansal bilgisine gereksinim duyarlar.

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. İnşaat firmalarının, plan-proje çizimi ve statik hesaplamalarını yapan, ayrıca danışmanlık faaliyetleri de yürüten SATA Mühendislik işletmesinin tuttuğu muhasebe türü aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Genel (Finansal) Muhasebe
B) Maliyet Muhasebesi
C) İhtisas (Uzmanlık) Muhasebesi
D) Yönetim Muhasebesi
E) İnşaat Muhasebesi

Sata Mühendislik işletmesinin yaptığı faaliyet inşat yapmak değil (!) inşaat firmalarının ihtiyaç duyduğu çizim, hesaplama ve danışmanlık hizmetlerini sunmaktadır. Yani işletme hizmet işletmesi. Maliyet muhasebesi, **mal ve hizmet üreten** ve **üretimin maliyetini hesaplayan kayıt altına alan** muhasebe dalıdır. **(CEVAP B)**

2. İşletmenin borç ödeyebilme yeterliliğini kontrol etmek, borçlarını ödeyebilecek maddi yeterliliğe ve potansiyele sahip olup olmadığını görmek amacıyla muhasebe verilerine ihtiyaç duyanlar aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşletme yöneticileri
B) İşletme sahip ve ortakları
C) Devlet ve Kamu
D) Çalışanlar ve sendikalar
E) Kreditörler

İşletmenin borç ödeyebilme yeterliliğini görmek isteyen bilgi kullanıcısı işletme ile borç alacak ilişkisi doğacak kişidir. İşletmeye nakit kredi şeklinde kredi veren banka ya da finansal kurumlar şeklinde olabileceği gibi kredili (veresiye) mal veren işletmelerde olabilir. Borç (kredi) açan kişi ya da kurumlara genel olarak kreditörler de denir. **(CEVAP E)**

3. Mali tabloların hazırlanması aşağıdaki muhasebe işlevlerinden hangisi içinde yer alır.

A) Analiz
B) Kaydetme
C) Sınıflandırma
D) Özetleme
E) Yorum

Mali tablolar işletmenin dönem içinde yapılan kayıtlarının sonucunda işletmenin kârlılığı ve mevcut durumunun nasıl olduğunu özetleyen raporlardır. Özet raporlar şeklinde olduğundan muhasebenin özetleme işlevi olarak adlandırılır. **(CEVAP D)**

4. Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin işlevleri arasında yer almaz?

A) Sınıflandırma
B) Kaydetme
C) Özetleme
D) Analiz
E) Finans

Muhasebenin işlevleri **kaydetmek – sınıflandırmak – özetlemek – analiz ve yorumdur**. Analiz ve yorum ikinci işlevi diğerleri temel işlevidir. **(CEVAP E)**

5. (2002, KPSS) İşletmenin yevmiye defterine yaptığı kapanış kaydı hangi tür yevmiye maddesine örnektir?

A) Düzeltme Maddesi
B) Bileşik Madde
C) Basit Madde
D) Tamamlayıcı Madde
E) Karma Madde

Kapanış ve açılış maddelerinde genellikle bilançodaki kalan verene tüm hesaplar kullanılır. Birden fazla borçlu ve birden fazla alacaklı hesabın olması karışık madde örneğidir. Soruda karışık madde için karma madde denmiştir.
Basit Madde: Bir hesap borçlu bir hesap alacaklı
Bileşik Madde: Bir hesap borçlu iken birden fazla hesap alacaklı; ya da tam tersi birden fazla hesap borçlu iken bir hesap alacaklıdır. **(CEVAP E)**

6. İşletme yarısı kredili yarısı çek karşılığı olarak mal satın aldığında kullanması gereken muhasebe fişi aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Tahsil Fişi
B) Tediye Fişi
C) Mahsup Fişi
D) İrsaliye Fişi
E) Ticaret Fişi

Muhasebe fişleri Tahsil, Tediye ve Mahsup Fişleridir.
Tahsil Fişi: Nakit para girişi olan işlemlerde;
Tediye Fişi: Nakit ödeme (çıkışı) olan işlemlerde
Mahsup Fişi: Kasa dışında (nakit dışında) gerçekleşen olaylar için düzenlenir. Soruda kredili (veresiye) ve çek diyerek nakit kullanmadan mal alındığını belirtmiş bu durumda mahsup fişi düzenlenmelidir. **(CEVAP C)**

7. (2010, KPSS): Aşağıdakilerden hangisi pasifi düzenleyici nitelikteki hesaplar arasında yer alır?
A) Menkul kıymet ihraç farkı
B) Kıdem tazminatı karşılığı
C) Maliyet giderleri karşılığı
D) Gelecek yıllara ait gelirler
E) Özel fonlar

408 – 308 Menkul Kıymet İhraç Farkı hesapları, bilançonun pasifinde (-) olarak yer alırlar. Düzenleyici hesaplardır.

Pasifi Düzenleyici Hesaplar:
302 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETİ (-)
308 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
337 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜK.(-)
402 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETİ (-)
408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKI (-)
422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
437 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)
580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)
591 DÖNEM NET ZARARLARI (-)

Aktifi Düzenleyici Hesaplar:
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)
119 MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
124 KAZANILMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
199 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)
222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
224 KAZANILMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)
229 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
239 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
241 BAĞLI MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
243 İŞTİRAKLER SERMAYE TAAHHÜDÜ (-)
244 İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
246 BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜDÜ (-)
247 BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)
249 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN (-)
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN (-)
278 BİRİKMİŞ TÜKETİCİ PAYLARI
298 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMAN (-)

(CEVAP A)

8. (2012, GUY): Aşağıdakilerden hangisi bilanço temel eşitliğidir?
A) Varlıklar + Borçlar = Sermaye
B) Varlıklar - Borçlar = Sermaye
C) Varlıklar + Sermaye = Borçlar
D) Borçlar - Varlıklar = Sermaye

Varlık = Sermaye + Borç eşitliğindeki "borç" eşitliğin diğer tarafına alındığında işaret değiştirecek yani (+)dan (-)e dönüşecektir. Böylelikle; Varlık – Borç = Sermaye olacaktır. **(CEVAP B)**

9. İşletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile bu gelirlerin elde edilmesi için katlandığı giderleri ve bunların sonucunda oluşan kar veya zararı gösteren finansal tablo hangisidir?
A) Fon Akım tablosu
B) Nakit akım tablosu
C) Bilanço
D) Gelir tablosu
E) Satılan malın maliyet tablosu

İşletmenin faaliyetlerinin sonucu olarak ana faaliyet ve ana faaliyet dışı elde edilen gelirler ve bu faaliyetleri sürdürürken gerçekleşen giderlerin sınıflandırılarak yazıldığı ve sonunda işletmenin net kâr ya da zararının bulunduğu tablo Gelir Tablosu'dur. **(CEVAP D)**

10. Aşağıdakilerden hangisi " işletmenin ekonomik yapısı" olarak bilinir?
A) İşletmenin sahip olduğu ekonomik değerler bütünüdür.
B) Varlıkların satın alma şeklini gösteren kavramdır.
C) İşletme dışındaki kişilerin varlıklar üzerindeki haklarının ifade eden kavramdır.
D) İşletme sahiplerinin varlıklar üzerindeki hakkını ifade eden kavramdır
E) İşletmenin belli bir dönemdeki faaliyet amaçlarını gösteren kavramdır.

İşletmelerin ekonomik yani mali yapısı, sahip olduğu ekonomik değerlerin üzerindeki hak paylaşımı ile ölçülür. Şöyle ki; Varlıklar = Yabancı Kaynak + Öz kaynak eşitliğinde Yabancı kaynak öz kaynaklara göre daha fazla arttığında işletmenin mali yapısında bozulma artar. Çünkü varlıklarının kaynağı borç ağırlıklı olacaktır. Tersi durumda öz kaynak arttığında ise varlıkların sahibi işletme sahip ve ortakları olacağından işletmenin mali yapısı daha sağlıklı olacaktır. Yukarıdaki soruda C ve D şıkları eksik kalmaktadır. Ama işletmenin sahip olduğu ekonomik varlıklar bütünü ifadesi ile A şıkkı doğru cevap olur **(CEVAP A)**

11. (2013, MHUY): Aşağıdakilerden hangisi, Tekdüzen Muhasebe Sistemi kapsamında düzenlenen nakit akım tablosunda nakit girişi olarak değerlendirilemez?

A) Alınan kredilerden kaynaklanan nakit
B) Bono ihracından kaynaklanan nakit
C) Sermaye artırımından sağlanan nakit
D) Ticari alacakların tahsilinden sağlanan nakit
E) Alınan kredilerin anapara ödemeleri

Şıkların tamamını inceleyelim;
A şıkkında; Kredi çektiğinde işletme kasasına para girmiş olur.
B Şıkkında; Bono: işletmelerin kısa vadeli olarak piyasadan borç para bulmak amacıyla çıkardığı ve finansal piyasada satışı gerçekleştirilerek işletmeye kaynak sağlayan menkul kıymetlerdir. Bono satışı sonucunda işletmeye para girişi olacaktır.
C Şıkkında; Sermaye artırmak yeni hisse senedi satışı şeklinde olabileceği gibi mevcut ortakların sermaye olarak koydukları tutarı artırmaları şeklinde de olabilir. Her iki durumda da işletmeye yeni sermaye girişi olacağından nakit girişi olabilir.
D şıkkında; Ticari alacaklar (senetli – senetsiz) tahsil edildiğinde yine işletme kasasına nakit girişi sağlanmış olacaktır.
E Şıkkında; daha önceden alınmış kredi (borç tutarının) anapara ya da faiz ödemesi fark etmeksizin işletmeden para çıkışı olacaktır.
O halde, sadece E şıkkında nakit çıkışı var. Diğer şıkların hepsinde işletmeye nakit girişi olduğu görülüyor. Kredi ödemesi yaparken nakit çıkışı olacak. **(CEVAP E)**

12. (2013, MUY): Aşağıdakilerden hangisi 7/A ve 7/B seçeneklerinin ikisinde de yer alan bir hesaptır?

A) Pazarlama satış ve dağıtım giderleri
B) Araştırma ve geliştirme giderleri
C) Finansman giderleri
D) Amortisman ve tükenme payları

Finansman Giderleri hesabı 7/A hesap grubunda 780 Hesap kodu ile 7/B hesap grubunda 797 Hesap koduyla yer alır.

7/A (Fonksiyonel)
710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri
720 Direkt İşçilik giderler
730 Genel Üretim Giderleri
740 Hizmet üretim giderleri
750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri
770 Genel Yönetim giderleri
780 Finansman giderleri

7/B (Çeşit Esası)
790 İlk madde ve malzeme giderleri
791 İşçi ücret ve giderleri.
792 Memur ücret ve giderleri.
793 Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler
794 Çeşitli giderler
795 Vergi resim ve harçlar
796 Amortisman ve tükenme payları
797 Finansman giderleri
798 Gider çeşitleri yansıtma
799 Üretim Maliyet.

(CEVAP C)

13. Tek düzen hesap planındaki hesap sınıfları içerisinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Pasif hesaplar
B) Maliyet hesapları
C) Yardımcı hesaplar
D) Gelir tablosu hesapları
E) Aktif hesaplar

Yardımcı hesaplar ana hesapların detaylarını izlemek amacıyla açılan ve yardımcı defterler veya kartlar yardımıyla kayıtları tutulan hesaplardır. 102 Bankalar Hesabı ana hesaptır ve bankaların yardımcı hesapları olarak çalışılan bankalar için, İş Bankası Hesabı, Ziraat Bankası Hesabı gibi yardımcı hesaplar açılır. Bu durum Stoklar, müşteriler, demirbaşlar gibi birçok kalem için uygulanır. **(CEVAP C)**

14. Aşağıdaki hesaplardan hangisi hem bilançoda hem de gelir tablosunda aynı isim ile yer almaz?

A) Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı
B) Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme
C) Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
D) Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları

Tekdüzen Hesap Planı incelendiğinde Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri Hesabı İsminde bir gelir tablosu hesabı olmadığı görülür. Aslında İşletmeler kuruluş esnasındaki yaptığı harcamaları, isterlerse dönem gideri olarak kaydedilebilirken; isterlerse maddi olmayan duran varlıklar içinde 262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri Hesabı ile aktifleştirerek itfa (amortisman) yoluyla birden fazla yıla gider olarak dağıtabilir. Ancak tamamını dönem gideri olarak kaydedildiğinde bu harcama 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabında izlenmesi gerekeceğinden aynı isimle yer almamış olur. **(CEVAP C)**

15. (2009, VMY) "Belli bir dönem için planlanan faaliyetlerin işletmenin varlık ve kaynak yapısını ne yönde değiştireceğini gösteren mali tablo tura nedir?

A) Proforma gelir tablosu
B) Geçici mizan
C) Proforma bilanço
D) Konsolide bilanço

Soruda varlık ve kaynaklar diyerek bilanço olduğunu net bir şekilde göstermiş. Ancak Proforma mı Konsolidemi ona karar vermemiz gerekecek;
Konsolide Bilanço: Birbirleri ile aralarında sermaye ilişkisi olan firmaların aynı tarih veya döneme ait bilanço kalemlerinden ve karşılıklı ilişkiler ile ilgili kayıtların bir araya gelmesiyle düzenlenen bilançodur.
Proforma Bilanço: İşletmelerin dönem başında iken, dönem sonunu için **planlanan tahmini** bilançodur.
Sorudaki "… **ne yönde değiştireceğini gösteren..**" cümlesinden, geleceğe dönük olduğu net bir şekilde seçilebiliyor. Bu durumda sorunun cevabı "Proforma Bilanço"dur.

(CEVAP C)

16. (2012, GUY): Dönem sonu işlemleri ile ilgili, yevmiye ve defter-i kebir kayıtları yapılarak hesapların defter-i kebir bakiyeleri, envanter sonuçlarına göre düzeltildikten sonra düzenlenen belge/tablo aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kesin mizan
B) Rapor tipi bilanço
C) Ara bilanço
D) Genel geçici mizan

Bu soruyu çözmek için Mizan kavramını inceleyelim;
Mizanlar: Yevmiye defterinden büyük deftere rakamların matematiksel olarak doğru aktarıldıklarını belirlemek için büyük defter hesap kalanları ile düzenlenen çizelgelerdir.
Mizan Türleri:
- **Geçici (=Ara) Mizan:** Herhangi bir tarihte **isteğe bağlı** olarak düzenlenen mizandır.
- **Aylık Mizan:** Her ay sonunda düzenlenen **zorunlu olmayan** mizandır.
- **Genel Geçici Mizan:** Dönem sonunda **Envanter işlemlerinden önce** düzenlenen zorunlu mizandır.
- **Kesin Mizan:** Dönem sonunda **envanter işlemlerinden sonra** düzenlenen zorunlu mizandır.

Soruda envanter işlemlerinde sonra düzenlenen dendiği için **Kesin Mizan**dır. **(CEVAP A)**

17. '321 BORÇ SENETLERİ HESABI' ndaki hesap kodunda yer alan "32" rakamı neyi ifade eder?
A) Senet Olduğunu
B) Borç Hesabı Olduğunu
C) Hesap Sınıfını
D) Hesap Grubunu
E) Hesap Kodunu

Tek düzen hesap planındaki hesaplar için oluşturulan kod sisteminde basamakların anlamları şöyledir. Sorudaki hesap için ele alırsak;
3: Hesap Sınıfı (Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar hesap Sınıfı)
32: Hesap Grubu (Kısa Vadeli Ticari Borçlar)
321: Hesap Kodunu ifade eder. **(CEVAP D)**

18. (2002, KPSS) İşletmenin borç senetleri için yaptığı reeskont hesaplaması, muhasebe sürecinin hangi aşamasında gerçekleşir?
A) Dönem başı bilançosunun hazırlanması
B) Dönem sonu bilançosunun hazırlanması
C) Gelir tablosunun hazırlanması
D) Muhasebe içi envanter çalışmaları
E) Muhasebe dışı envanter çalışmaları

Muhasebe Dışı Envanter İşlemi: İşletme varlık ve kaynaklarını saymak, ölçmek, tartmak, değerlemek suretiyle değerlerinin tespit ve takdir etmektir.
Muhasebe İçi Envanter İşlemi: Muhasebe dışı envanter yöntemi ile tespit edilen (mevcut olan) varlık ve borçlar ile kayıtlarda görünen varlık ve kaynaklar arasındaki farklılıklar var ise bunların düzeltilmesi, ayrıca dönemsellik kavramı gereği ilgili dönemlere dağıtılması gereken gelir ve giderlerin kayıtlarının yapılması, kayıtlı olan tutar ile o andaki değer arasında farklılıklar var ise (reeskont gibi) bu işlemlerin muhasebe kayıtlarının yapılması işlemidir.
Reeskont İşlemi: Senetlerin üzerinde ödeme tarihi olarak belirtilen tarih gelmeden önce bilanço düzenlenecek olur ise senedin şimdiki değeri daha düşük olacaktır. Bu durumda şimdiki değerin hesaplanarak nominal (üzerinde yazılı olan) değer ile farkının hesaplanması reeskont hesaplanması; bu farkın muhasebe kayıtlarının yapılması ise reeskont kaydıdır.
Bu bilgiler ışığında dikkat edilmesi gereken nokta sorudaki "**İşletmenin borç senetleri için yaptığı reeskont hesaplaması"** cümlesidir. Soruda istenen bu işlemin defterlere kayıtları değil, reeskont değerinin hesaplanması aşamasıdır. Yani Muhasebe dışı envanter yapılmaktadır. **(CEVAP E)**

19. (2006, KPSS) Aşağıdaki finansal olaylardan hangisinin kaydında basit madde kullanılır?
A) Yarısı peşin, yarısı kredili olarak KDV dahil 11.800 ₺'ye mal satışı
B) Bankadaki mevduat hesabına vergi hariç 1.100 ₺ faiz işlemesi
C) Önceki dönemde tamamına karşılık ayrılan 5.000 ₺ tutarındaki şüpheli alacağın tahsil edilememesi
D) Kayıtlı bedeli 5.000 ₺ olan bir demirbaşın KDV dahil 5.000 ₺'ye satılması
E) KDV hariç tutarı 1.000 ₺ olan malın satın alınması

Basit madde bir hesap borçlu bir hesap alacaklı olan maddedir. Şıkların kayıtlarını yapalım;

A) _____ / _____
100 KASA HESABI 5.900
120 ALICILAR HESABI 5.900
600 Y.İÇİ SATIŞLAR 10.000
391 HESAPLANAN KDV 1.800
_____ / _____

B) 1.100 X 0,15 = 165 ₺ Gelir Vergisi kesintisi
165 x 0,10 = 16.,5 Fon payı
_____ / _____
102 BANKALAR HESABI 918,5
193 PEŞ. ÖD. VERGİ VE FON 181,5
642 FAİZ GELİRLERİ 1.100

C) _____ / _____
129 ŞÜP. TİC.İ ALACAKLAR KARŞ. 5.000
128 SÜP. TİC: ALACAKLAR 5.000

D) _____ / _____
100 KASA HESABI 5.000
255 DEMİRBAŞLAR HESABI 4.250
391 HESAPLANAN KDV 750

E) _____ / _____
153 TİCAR MALLAR HESABI 1.000
191 İNDİRİLECEK KDV 180
100 KASA HESABI 1.180
_____ / _____

(CEVAP C)

20. (2008, KPSS) Banka tekdüzen hesap planına göre aşağıdakilerden hangisinin bilançoda gösterimi yanlıştır?

A) Krediler – Aktif
B) Bağlı Değerler – Aktif
C) Mevduatlar – Aktif
D) Öz kaynaklar – Pasif
E) Dönen Değerler – Aktif

Banka Muhasebesi bir uzmanlık (ihtisas) muhasebe dalıdır.
Soruda banka muhasebesine göre demiş olması kafamızı karıştırmasın, çok basit bir mantıkla banka muhasebesinin temelini çözmüş olacaksınız.
Bankayı bir işletme olarak düşündüğümüzde; verdiği kredi birilerine borç para vermesi demektir yani alacaklanmıştır. Alacaklar işletme için varlıktır ve bilanço aktifinde gösterilirler.
Aynı şekilde mevduat olarak topladıkları paralarda dışarıdaki para aldıkları kişi yada kurumlara borçlarıdır. Ve bildiğimiz gibi borçlar bilançoda pasifte yer alır.
Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında hareket edersek C şıkkında mevduat aktif olamaz. Çünkü mevduat bankanın aldığı borcudur ve borçlar bilançonun pasifinde yer alırlar. **(CEVAP C)**

21. (2010, KPSS) Aşağıdakilerden hangisi objektif belge sayılmaz?

A) Çek
B) Senet
C) Bordro
D) İrsaliye
E) Muhasebe Fişi

Objektif belge, şekil şartları kanunda tanımlı ve bu tanıma uygun şekilde düzenlenmiş, inceleyen herkes için aynı kanıya neden olan, farklı bir görüş ve düşünce ihtimali bırakmamış belgelerdir. Aynı zamanda Objektif belgeler mali nitelikli işlemlerle doğarlar. Çek, Senet, Bordro, İrsaliye ilgili kanunlarda tanımlanmış kıymetli evraklardır ve objektif belgelerdir. Bir olay bir mali nitelikli işlem sonucunda ortaya çıkmıştır. Oysa Muhasebe fişi yapay belgelerdendir.

Yapay belgeler, objektif bir belgenin bulunmadığı durumlarda veya işletme içinde iç işlemleri izlemek için düzenlenen belgelerdir.
Yapay Belgeler: Stok kartları, Muhasebe fişleri, İcmal listesi, amortisman defteri ve listesi, toplayıcı kayıt belgeleri, envanter listesi ve tutanağı, İlk Madde ve Malzemenin stok hareketlerinin izlendiği fişlerdir. **(CEVAP E)**

22. (2011, KPSS) İşletme satın aldığı 50.000 ₺ tutarındaki mal karşılığında 20.000 ₺'lik senet ciro etmiş, 15.000 ₺'lik çek ve 10.000 ₺'lik senet düzenlemiş, kalanı ise kredili bırakmıştır. Buna göre, bu işlemler bilanço toplamını nasıl etkiler?

A) Aktif ve pasif toplamlar değişmez
B) Aktif ve pasif toplamları 35.000 ₺ artar
C) Aktif ve pasif toplamları 15.000 ₺ artar
D) Aktif ve pasif toplamları 30.000 ₺ artar
E) Aktif toplamı 20.000 ₺ azalırken, pasif toplamı 30.000 ₺ artar.

Bu senaryo içinde hangi hesaplar arttı hangileri azaldı bunları belirlemek gerekir.

153 TİCARİ MALLAR HESABI	50.000	
103 VERİLEN ÇEK ÖD. EMR.		15.000
121 ALACAK SENETLERİ HS		20.000
321 BORÇ SENETLERİ Hs		10.000
320 SATICILAR HS		5.000

BORÇ	AKTİF HESAPLAR	ALACAK
Açılış (+) Artışlar (+)		Azalış (-)

1) Ticari Mallar Hesabı Aktif hesap ve 50.000 ₺ artmış
2) Alacak senetleri Aktif hesap ve 20.000 ₺ azalmış (-)
3) Verilen Çekler Aktifi düzenleyici hesap 15.000 ₺ aktifi azaltır. (-)

(50.000 + 20.000 – 15.000)
AKTİF TOPLAM: 15.000 ₺ artar

BORÇ	PASİF HESAPLAR	ALACAK
Azalış (-)		Açılış (+) Artışlar (+)

1) Borç Senetleri pasif hesap 10.000 ₺ artmış (+)
2) Satıcılar hesabı da pasif ve 5.000 ₺ artmış (+)

PASİF TOPLAM: 15.000 ₺ artar.

Ancak Sevgili kardeşlerim, bu soru tarzında sadece aktif ya da pasifi bulmak yeterlidir. Çünkü bildiğiniz gibi, AKTİF = PASİF 'tir.
(CEVAP C)

23. (2010, KPSS) Dönem içinde meydana gelen işlemler nedeniyle bilanço kalemlerinde ortaya çıkan değişimler aşağıdakilerden hangisi aracılığıyla izlenir?

A) Genel geçici mizan
B) Yardımcı defter
C) Hesap
D) Kesin Mizan
E) Fon akım tablosu

Mali nitelikli olayların izlendiği ve tabloların içeriğini oluşturan her bir unsur hesaptır. Hesaplar, değişimleri (artış ve azalışları) büyük defterde takip ettikten sonra kalanlarıyla bilançoyu oluştururlar. **(CEVAP C)**

24. (2012, KPSS) İşletmenin 2010 yılı sonu itibariyle öz sermayesi 960.000 ₺, yılın başında ise 920.000 ₺'dir. Aynı yıl içinde işletmeden çekilen değerler toplamı 90.000 ₺, işletmeye eklenen değerler toplamı ise 140.000 ₺ olduğuna göre, işletmenin kâr veya zararı kaçtır?

A) 270.000 ₺ Kâr
B) 90.000 ₺ Zarar
C) 40.000 ₺ Kâr
D) 50.000 ₺ Zarar
E) 10.000 ₺ Zarar

İşletmenin dönem başından sonuna doğru sermayesinin artması kârdır. Ancak bu **artışın faaliyetlerden kaynaklanmış olması gerekir**. Yani işletme sahipleri tarafından ekleme ve çıkarma yapılmış ise bu kâr olamaz. Bu durumun düzeltilmesi gerekir. Kısacası kâr/zararı hesaplarken aşağıdaki gibi düzenleme yapılması gerekir.

DÖNEM SONU SERMAYE
DÖNEM BAŞI SERMAYE (-)

(*DÖNEM İÇİNDEKİ SERMAYE ARTIŞI bulunmuş olur.)*
İŞLETMEDEN ÇEKİLEN VARLIKLAR (+)
İŞLETMEYE İLAVE EDİLEN VARLIKLAR (-)
EKSİK DEĞERLEME FARKLARI (+)
FAZLA DEĞERLEME FARKLARI (-)

İŞLETMENİN DÖNEM KÂRI / ZARARI

Bu formülü sorumuza uyarlayalım;

DÖNEM SONU SERMAYE	**960.000**
DÖNEM BAŞI SERMAYE (-)	920.000 (-)
ÇEKİLEN VARLIKLAR (+)	**90.000 (+)**
İLAVE EDİLEN VARLIKLAR (-)	140.000 (-)
==========	=========
İŞLETMENİN DÖNEM K / Z	**- 10.000 ₺** (Zarar)

(CEVAP E)

25. (2012, KPSS) Artışların borç tarafına, azalışların alacak tarafına kaydedildiği hesap aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gelir hesapları
B) Borç hesapları
C) Öz kaynak hesapları
D) Pasifi düzenleyici hesaplar
E) Aktifi düzenleyici hesaplar

Soruda tarih edilen hesap Aktif hesaptır. Ancak şıklara baktığımızda aktif (varlık) hesap şıkkı yok. Burada dikkate etmemiz gerekin önemli bir bilgi vurgulanmış. Düzenleyici hesaplar, içinde bulunduğu hesap gruplarını (-) olarak azaltan hesaplardı. Yani karakter olarak aktifi düzenleyen hesap aslında pasif hesap; pasifi düzenleyen hesap ta aktif hesaptı. Ancak bilançoda düzenleyici görevleri nedeniyle karakterlerinin zıttı olan yerde (-) olarak yer alıyorlardı.
Soruda tarifi yapılan aktif hesaptır ve pasifi düzenleyen hesap aktif karakterli hesaptır. **(CEVAP D)**

26. (2013, KPSS) Aşağıdaki işlemlerden hangisinin muhasebeleştirilmesinde basit madde kullanılması yeterli değildir?

A) Satıcıların hesabına havale gönderilmesi
B) Kredili olarak yapılan satış sonrasında çek alınması
C) Özel maliyet harcaması yapılması
D) Tamamına karşılık ayrılmış olan alacağın tahsil edilmemesi
E) Mal alımı için avans verilmesi

Basit madde bir hesap borçlu bir hesap alacaklı kaydedilen maddedir. Tüm şıkların muhasebe kaydını yapalım;

A) _____ / _____
320 SATICILAR HS
102 BANKALAR
_____ / _____

B) B şıkkında dikkat edilmesi gereken bir hile var. "Kredili olarak yapılan satış **sonrasında çek alınması**" yani satış işleminde değil sonrasında alınan çek var. Senetsiz alacağımız olan kişiden.
_____ / _____
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
120 ALICILAR HESABI
_____ / _____

C) _____ / _____
264 ÖZEL MALİYETLER
191 İNDİRİLECEK KDV
100 KASA HESABI

D) _____ / _____
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAK KARŞILIĞI
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR

E) _____ / _____
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
100 KASA HESABI
_____ / _____

C şıkkındaki madde bileşik madde örneğidir.
(CEVAP C)

27. (2009, VMY) 'Saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle bilanço; günündeki varlıkları ve borçları kesin bir şekilde ve ayrıntılı olarak saptama işlemine ne ad verilir?

A) Stok Sayımı
B) Denetim
C) Stok Değerleme
D) Envanter çıkarmak

Soruda verilen tanımda işletmeye ait bilanço kalemlerinin tespit edilmesi anlatılmış. Bu işleme **Envanter işlemi** denir. Envanter işlemleri iki aşamada yapılır;

- **Muhasebe Dışı Envanter**: Saymak, ölçmek, tartmak sureti ile fiziksel varlıkların tespit edilmesi ve ayrıca işletmenin müşterileri ile hesap kontrolleri yapmasıdır.
- **Muhasebe İçi Envanter**: Düzeltme kayıtlarının yapılması, amortisman, gelir ve giderlerin dönem ayarlama kayıtlarıdır.

(CEVAP D)

28. (2007, TCZB Müft. Yrd.) Gelir tablosunun düzenlenmesiyle aşağıdakilerden hangisi açıklanmış olur?
A) İşletmenin nakit akışları
B) İşletmenin finansal durumu
C) İşletmenin varlıklarının değer artışları
D) İşletmenin faaliyet sonuçları
E) İşletmenin duran varlık hareketleri

İşletmenin faaliyetlerini sonucunu sonuç hesaplarıyla oluşturulan ve işletmenin belli bir dönemdeki brüt satışlarından başlayarak net kâr ya da zararına kadar gösteren mali tablo, Gelir tablosudur. **(CEVAP D)**

29. (2007, TCZB Müft. Yrd.) İşletmenin bilanço günü itibariyle varlık ve borçlarının değerlerinin tespit ve takdirine ilişkin işlemlere ne denir?
A) Muhasebe içi envanter
B) Muhasebe dışı envanter
C) Emsal bedel
D) Maliyet bedeli
E) Değerleme

İşletmenin belli bir tarihteki varlık ve borçlarının değerinin takdirine **envanter çıkarma** denir. Envanter çıkarma envanter aşamalarındandır. Envanter işlemleri bildiğiniz gibi iki aşama gerçekleşir.
1. Aşamada (Muhasebe dışı envanter); Varlık ve borçların sayımı, tespiti, parasal değerlerinin ortaya çıkarılması ve mevcut kayıtlarla kontrol edilir.
2. Aşamada (Muhasebe içi envanter); Mevcut kayıtlar ile 1. Aşamada tespit edilen değer arasındaki farkların düzeltilmesi için kayıt yapılır.
Yukarıdaki soruda "… değerlerinin tespit ve takdiri.." ifadesinden 1. Aşamadaki işlem olduğu anlaşılmaktadır. **(CEVAP B)**

30. (2006, KİK) İşletmenin borç ödemeleri, bilanço ile ilgili olarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine yol açar?
A) Kaynakları artırır
B) Kaynakları değiştirmez
C) Kaynakları azaltır
D) Varlıkları artırır
E) Varlıkları değiştirmez

Muhasebenin temel eşitliği;
VARLIKLAR = KAYNAKLAR
VARLIKLAR = (YABANCI KAYNAKLAR + ÖZKAYNAKLAR)
VARLIKLAR = (BORÇLAR + ÖZKAYNAKLAR)
Olduğu için ve borç = yabancı kaynak olduğu için, İşletme borçlarını ödediğinde; borcu yani kaynakları azalacaktır. Bununla birlikte ödeme yaparken para veya başka bir varlık verdiği için işletmenin varlıklarında da bir azalma olacaktır.
Kaynakları azaltır diyen c şıkkı doğru cevap olur.
(CEVAP C)

31. (2009, KİK) Aşağıdakilerden hangisi Muhasebe Sistemi Uygulama genel Tebliği'ne göre finansal tablolarda yer alan bilgilerin taşıması gereken özelliklerden biri değildir?
A) Anlaşılabilir olma
B) Denetlenmiş olma
C) İhtiyaca uygun olma
D) Güvenilir olma
E) Karşılaştırılabilir olma

Finansal Tablolarda yer alması gereken bilgilerin nitelikleri, tebliğde; Anlaşılabilir olma - İhtiyaca uygun olma - Güvenilir olma - Karşılaştırılabilir olma şeklinde belirlenmiştir. Denetlenmiş olmak tebliğde yer almaz. **(CEVAP B)**

32. Aşağıdaki defterlerden hangisinin tasdiki VUK'a göre zorunlu değildir?
A) Büyük defter
B) Envanter ve bilanço defteri
C) Serbest meslek kazanç defteri
D) Çiftçi İşletme Defteri
E) İmalat ve üretim defteri

VUK'a göre tasdik ettirilmesi zorunlu defterler; **Yevmiye defteri** - **Envanter ve bilanço defteri** - **İşletme hesabı defteri** - Serbest meslek kazanç defteri - Çiftçi İşletme Defteri - İmalat ve üretim defteri - Yabancı nakliyat kurumlarının hâsılat defteridir.
TTK'a göre tasdiki zorunlu defterler ise; **Yevmiye defteri** - **Envanter ve bilanço defteri** - **İşletme hesabı defteri** - Defter-i kebir (Büyük Defter) - Karar defteri
Koyu yazılanlar iki kanunda da tasdiki zorunlu kılınmış defterlerdir. **(CEVAP A)**

33. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)'nda belirtilen, Finansal Tabloların farklı işletmeler tarafından düzenlense de içerik olarak aynı olmasını sağlayan varsayımlardan biri değildir?
A) İşletmenin sürekliliği
B) Muhasebenin tahakkuk esası
C) Önemlilik ve birleştirme
D) Netleştirme (Mahsup etmeme)
E) Dönemsellik

Söz konusu varsayımlar aşağıdaki gibidir;
- İşletmenin Sürekliliği
- Muhasebenin Tahakkuk Esası
- Önemlilik ve Birleştirme
- Netleştirme (Mahsup etme
- Raporlama Sıklığı.
- Karşılaştırmalı Bilgi
- Sunuşun Tutarlılığı

(CEVAP E)

34. (2009, İç Denetçi) VUK'a göre muhasebede kullanılan defterlerin saklanma süresi kaç yıldır?
A) 10
B) 5
C) 3
D) 2
E) 1

Vergi Usul Kanunu'na göre defterlerin saklama süresi 5 yıl; Türk Ticaret Kanunu'na göre ise 10 yıldır. **(CEVAP B)**

35. (2008, MHUY)
I. İşletmeye eklenen değerler
II. İşletmeden çekilen değerler
III. Dönem başı öz sermaye
IV. Dönem sonu öz sermaye
İşletmenin kâr ya da zararını gösteren eşitlik aşağıdakilerden hangisidir?
A) I + II + IV – III
B) (I-IV) + III+II
C) (III-II) + (I-IV)
D) (IV-III) + (II-I)
E) II+III + (I – IV)

İşletmenin dönem başından sonuna doğru sermayesinin artması kârdır. Ancak bu **artışın faaliyetlerden kaynaklanmış olması gerekir**. Yani işletme sahipleri tarafından ekleme ve çıkarma yapılmış ise bu kâr olamaz. Bu durumun düzeltilmesi gerekir. Kısacası kâr/zararı hesaplarken aşağıdaki gibi düzenleme yapılması gerekir.
Öncelikle dönem başından dönem sonuna kadar artan sermaye miktarını bulmak için Dönem sonu Sermayeden dönem başı sermaye çıkarılır.

DÖNEM SONU SERMAYE
DÖNEM BAŞI SERMAYE (-)

Bulunan tutarda düzeltme yapmayı gerektiren müdahaleler varsa aşağıdaki gibi düzeltilir.

İŞLETMEDEN ÇEKİLEN VARLIKLAR (+)
İŞLETMEYE İLAVE EDİLEN VARLIKLAR (-)
EKSİK DEĞERLEME FARKLARI (+)
FAZLA DEĞERLEME FARKLARI (-)

İŞLETMENİN DÖNEM KÂRI / ZARARI
Bu durumu en iyi formüle eden şık D şıkkıdır.
(CEVAP D)

36. (2010, MHUY) Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde bilânço düzenlenmesiyle ilgili olarak aşağıdaki esaslardan hangisi benimsenmiştir?
A) Varlıklar artan istenme durumuna göre sıralanmıştır
B) Kaynaklar artan istenme durumuna göre sıralanmıştır
C) Varlıklar azalan likidite durumuna göre sıralanmıştır
D) Kaynaklar artan likidite durumuna göre sıralanmıştır
E) Varlıklar azalan likidite durumuna göre sıralanmıştır

Likidite: Varlıkların değerinden önemli bir kayba uğramadan ve istenildiğinde kolaylıkla nakde dönüşebilme yeteneğidir.
Bilançoya baktığımızda; en likit olan kalemlerin Dönen varlıklar Dönen varlıklar içinde de Hazır değerlerde olduğu görülür. Sonra likidite özelliği azalan bir sıralama ile devam eder. Kaynaklar için likiditeden bahsetmek yanlış olur çünkü kaynaklar zaten tüketilmişlerdir. Biz varlıklara sahip olurken tükettiğimiz ve varlıkların nasıl sahip olunduğunu gösteren kalemlerdir. Borç şeklinde olanların geri ödemeleri vardır ve bu geri ödemeler vadesi bakımından kısa vadeli borçlardan uzun vadeli borçlara şeklinde sıralanır. **(CEVAP E)**

37. (2008, Milli Emlâk Uz. Yrd.) Bir işletme daha önce 5.000 ₺ avans verdiği 20.000 ₺'lik bir ticari malı teslim almış ve bunun karşılığında 3.000 ₺'lik bir alacak senedi ciro etmiş, 4.000 ₺'lik bir çek ile 3.000 ₺'lik bir borç senedi vermiştir. Geri kalanı içinde kredili olarak borçlanmıştır.
Bu işlemin, işletmenin bilançosuna olan etkileri hakkında aşağıda yer alan açıklamalardan hangisi yanlıştır? (KDV oranı %18'dir.)
A) Dönen varlıklar toplamı 11.600 ₺ artmıştır
B) Hazır değerler toplamı 4.000 ₺ azalmıştır
C) Stoklar toplamı 20.000 ₺ artmıştır
D) Kısa vadeli yabancı kaynaklar toplamı 11.600 ₺ artmıştır.

Bu işlemin yevmiye maddesi şöyle olacaktır;

153 TİCARİ MALLAR	20.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	3.600	
103 VERİLEN ÇEK. ÖD. EMR.		4.000
121 ALACAK SENETLERİ		3.000
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI		5.000
321 BORÇ SENETLERİ		3.000
320 SATICILAR		8.600

Yevmiye maddesinden de anlaşılacağı üzere Stoklar grubundaki 153 Ticari Mallar Hesabı 20.000 ₺ artarken; yine stoklar grubundaki 159 Verilen Sipariş Avansları hesabı 5.000 azalmaktadır.
Bu durumda avans işleminden sonra gerçekleşen bu kayıt ile Stoklar genel toplamında 20.000 – 5.000 = 15.000 ₺ artış olacaktır. **(CEVAP C)**

38. (2010, GUY) Aşağıdaki işlemlerden hangisi bir işletmenin öz sermayesinde artış veya azalışa neden olmaz?

A) Satıcılara olan borcun çek ciro edilerek ödenmesi
B) Şüpheli hale gelen bir ticari alacak için karşılık ayrılması
C) İhraç edilen hisse senetlerinin nominal değerinin üzerinde bir bedelle satılması
D) Aktifte bulunan taşıtlar için amortisman ayrılması

Öz kaynaklarda artış veya azalışa neden olacak işlemler:

- *Sermaye artışı ya da azalışı,*
- *Sermaye yedeklerinde artış ya da azalış,*
- *Kâr yedeklerinde artış ya da azalış ve faaliyetler nedeniyle oluşan kâr ya da zarar.*
- *Gelir ya da gider durumlarıdır.*

A şıkkında; satıcılara yapılan çek cirosu ile ödeme Bir aktif kalemi azaltırken bir pasif hesabı da aynı tutarda azaltarak kâr veya zarara neden olmaz. Diğer şıkları incelersek;

B şıkkında; Karşılık ayrıldığında 654 Karşılık Giderleri Hesabı'na borç kaydedilir ve dönem sonunda gelir tablosuna gider zarar olarak yansır. Sonuç itibariyle işletmenin karı daha az çıkar bu azalan kar 590 Dönem Net Kârı Hesabının tutarını oluşturacağından öz kanynak azalmış olur.

C Şıkkında; Hisse senetleri ihraç esnasında nominal değerinin üzerinde satıldığında aradaki fark 520 Hisse Senetleri İhraç Primleri Hesabı'na kaydedilir. Yani bir sermaye yedeğidir. Bu durum Öz kaynakları artıracaktır.

D şıkkında; Amortisman ayrıldığında ayrılan varlığın kullanıldığı yere göre 730 - 760 – 770 Nolu hesaplara gider yazılacaktır. Bu durum yine karlılığı azaltır.

(CEVAP A)

39. (2010, GUY)İşletme birim alış fiyatı 30 ₺ olan aktifindeki 5.000 adet hisse senedini, adedi 25 ₺'den peşin bedelle satmıştır. Satış işleminin işletmenin bilanço kalemlerine etkisi hangi şıkta doğru verilmiştir?

	Dönen Varlıklar	Öz kaynaklar
A)	Değişmez	Artar
B)	Değişmez	Azalır
C)	Azalır	Artar
D)	Azalır	Azalır

Sevgili kardeşlerim, bu tarz sorularda işletmenin kârlılığını analiz etmeliyiz. 30 ₺'ye alınan bir varlık 25 ₺'ye satılıyorsa işletme birim başına 5 ₺ zarar etmiştir. Zarar, işletmenin varlıklarını ve öz kaynaklarını azaltacaktır. Çünkü zarar, karşılıksız varlık tükenmesidir. O halde toplam zararı hesaplayacak olursak; 5 ₺ x 5.000 = 25.000 ₺ zarar gerçekleşmiştir. Bu durumda dönem sonu işlemlerinden sonra; işletmenin kârı 25.000 ₺ daha az olacaktır.

_____ / _____
102 BANKALAR HESABI 125.000
655 MENKUL KIY. SAT. ZARARI HS. 25.000
110 HİSSE SENETLERİ HS. 150.000
_____ / _____

(CEVAP D)

40. (2010, GUY) Tek düzen hesap sistemine göre aşağıdakilerden hangisi işletmelerce düzenlenmesi gereken temel mali tablolardan birisidir?

A) Fon akım tablosu
B) Gelir tablosu
C) Satışların maliyeti tablosu
D) Nakit akım tablosu

Finansal tablolar **Temel** ve **ek** olarak sınıflandırılır.
Temel Mali Tablolar: Bilanço (Finansal Durum Tablosu) ve Gelir (Mali Performans) Tablosudur.
Ek Mali Tablolar: Fon Akım Tablosu, Kâr Dağıtım Tablosu, Nakit akım Tablosu, Öz kaynak değişim Tablosu, Satışların Maliyeti Tablosu'dur. **(CEVAP B)**

41. (2012, GUY) Aşağıdakilerden hangisi bilanço toplamını artırıcı bir etkide bulunur?

A) Nakden araç satın alınması
B) Bankaya para yatırılması
C) Tahvil çıkarılması
D) Satıcılara olan borcun ödenmesi

Bilançonun Aktifi, her durumda pasifine eşit olduğundan biri arttığında diğeri de artacaktır.

Aktif ve Pasifi Artıran Durumlar;

- Kârla sonuçlanan finansal işlemler (satış kârları, kambiyo kârları, faiz gelirleri vs..)
- Kredili (veresiye) olarak alınan varlıklar
- Borçlanma araçları (tahvil, bono gibi) ihracı
- Hisse Senedi ihracı (yeni ortak alınması veya mevcut ortakların sermaye artırması şeklinde olabilir.)
- Banka ya da diğer finansal kurumlardan borç para almak (kredi çekmek)

Aktif ve Pasifi Azaltan Durumlar;

- Zararla sonuçlanan finansal işlemler (satış kârları, kambiyo kârları, vs..)
- Elektrik, su, doğalgaz, kira, çalışanların maaşları, sigorta gibi dönem giderleri,
- Amortisman ayrılması
- Her türlü (Mali – Ticari – Diğer) borcun ödemesi
- Sermaye azaltmak amacıyla sermayenin bir kısmının ortaklara nakden dağıtılması

Aktif ve Pasifi Değiştirmeyen Durumlar;

- Varlıklar arasında transfer (Alacağın tahsil edilmesi – Bir duran varlık kaleminin dönen varlıklara dönüşmesi (vadesi kısalan alacak gibi) – Bankadan para çekmek ve yatırmak vb..)
- Maliyetine (kârsız) yapılan finansal işlemler (maliyetine varlık alım- satımları gibi)
- İşletmenin borçlu olduğu bir kişiyi borcuna karşılık işletmeye ortak alması.

(CEVAP C)

42. (2012, GUY) Aşağıda bilanço verileri verilen işletmenin sermayesi kaç ₺'dir?

Kasa	**: 20.000**
Bankalar	**: 15.000**
Ticari Mallar	**: 40.000**
Demirbaşlar	**: 100.000**
Birikmiş Amortismanlar	**: 5.000**
Alacak Senetleri	**: 25.000**
Satıcılar	**: 6.000**
Banka Kredileri	**: 4.000**

A) 185.000
B) 195.000
C) 200.000
D) 205.000

Bu tarz sorularda muhasebe temel eşitliğini kullanmak gerekir.

AKTİF = PASİF

VARLIKLAR = SERMAYE + BORÇLAR

Bu eşitlikte Sermayeyi yalnız bırakacak şeklide düzenleme yaparsak;

SERMAYE = VARLIK – BORÇLAR formülünü elde etmiş oluruz.

VARLIKLAR= Kasa 20.000 + Bankalar 15.000 + T.Mallar 40.000 + [Demirbaşlar 100.000 (- B.Amortismanlar 5.000) = 95.000] + Alacak Senetleri 25.000

VARLIKLAR = 195.000 ₺ bulunur.

BORÇLAR= Satıcılar 6.000 + Banka Kredileri 6.000

BORÇLAR = 10.000 ₺ bulunur.

SERMAYE = VARLIKLAR - BORÇLAR

SERMAYE = 195.000 – 10.000

SERMAYE = 185.000 ₺ olarak bulunur.

(CEVAP A)

43. (2012, GUY) Aşağıdakilerden hangisi gelir tablosunda vergi ve yasal yükümlülüklerden önceki kârı ifade eder?

A) Faaliyet kârı
B) Dönem Kârı
C) Dönem Net Kârı
D) Hisse Başına Kâr

Gelir tablosunda 5 bölüm vardır. Bunlar;

Net Satışlar

Satılan Malların Maliyeti (-)

BRÜT SATIŞ KÂRI/ ZARARI (1)

Faaliyet Giderleri (-)

FAALİYET KÂRI/ZARARI (2)

Olağan Giderler (-) Gelirler (+)

OLAĞAN KÂR /ZARAR (3)

Olağan Dışı Gider ve Zararlar (-) Gelir ve Kârlar (+)

Finansman Giderleri (-)

DÖNEM KÂRI / ZARARI (4)

Vergi ve Diğer Yükümlülükler Karşılığı (-)

DÖNEM NET KÂRI / ZARARI (5)

(CEVAP B)

44. (2012, GUY) (A) Ltd. Şti. bankadaki ticari mevduat hesabından 15.05.2011 tarihinde 100.000 ₺ çekmiştir.
Bu durumda şirketin yapacağı muhasebe kaydı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Bir aktif hesap alacaklandırılır, bir pasif hesap borçlandırılır
B) Bir aktif hesap borçlandırılır, bir aktif hesap alacaklandırılır
C) Bir aktif hesap ile bir pasif hesap borçlandırlır
D) Bir aktif hesap borçlandırılır, bir pasif hesap alacaklandırılır

Bankada duran para ile kasada duran para hazır değerlerdir. Yani Bilançocunun aktifinde yer alırlar. Aktif hesaplar arttığında borç – azaldığında alacak kaydı yapılır.

_____ / _____

100 KASA HESABI 100.000

102 BANKALAR HS. 100.000

_____ / _____

Şeklinde muhasebeleştirilirler. Bu durumda bir aktif hesap (Kasa Hesabı) borçlanırken diğer aktif hesabın (Bankalar Hesabı) alacaklandığı görülmektedir. **(CEVAP B)**

45. (2012, GUY)Aşağıda yer alan muhasebe işlemlerinden hangisi önce yapılır?

A) Genel geçici mizan düzenlenir
B) Muhasebe içi envanter işlemleri yapılır
C) Mali tablolar düzenlenir
D) Kesin mizan düzenlenir

Dönem sonu yapılacak envanter işlemleri sıralaması şöyledir;

1) Genel geçici mizan
2) Envanter İşlemleri
   2.1) Muhasebe dışı envanter (Saymak, değerlemek)
   2.2) Muhasebe içi envanter (Yevmiye ve Büyük defter kayıtları)
3) Kesin mizan
4) Mali Tablolar
5) Bilanço hesaplarının kapanış maddesinin kaydı

(CEVAP A)

46. (2011, GUY) Yevmiye defterine kaydedilmiş olan işlemleri sistemli bir şekilde hesaplara dağıtan ve düzenli olarak bu hesaplarda toplayan defter hangisidir?

A) Envanter
B) Defteri kebir
C) Bilanço
D) Mizan

Yevmiye defterine kaydedilen madde içindeki hesapların her birine bir sayfa ayıran (karşılıklı iki sayfa bir sayfa olarak kabul edilir) ve böylelikle her hesap için ayrı ayrı sınıflandırma ile işlemleri kaydeden defter büyük defterdir. Büyük defterin diğer ismi 'Defter-i kebir'dir. **(CEVAP B)**

47. (2011, GUY) Varlık hesaplarının işleyişine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Varlık hesaplarındaki azalışlar alacak kaydedilir
B) Varlık hesapları alacak kalanı verir
C) Varlık hesapları borçlu olarak açılırlar
D) Varlık hesaplarındaki artışlar borç kaydedilir.

Varlık hesaplarının işleyişi şöyledir;

BORÇ	VARLIK HESAPLARI	ALACAK
Açılış (+) Dönem içinde artışlar (+)		Dönem içinde azalışlar (-) Dönem sonu kapanış (-)

Ve tüm hesaplarda (+) olan taraf açılışın olduğu taraftır. Ayrıca kalan verdiğinde kalan veren taraf yine (+) olan taraftır. Aktif (varlık) hesaplarında kalan verirse borç kalanı şeklinde olur.
(CEVAP B)

48. (2010, GUY) Gelir ve gider hesaplarının işleyiş kuralları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Gelirlerdeki artış ilgili hesabın alacağına yazılır
B) Gelir hesapları borç kalanı verir veya kalan vermez
C) Giderlerdeki artış ilgili hesabın borcuna yazılır
D) Giderlerdeki azalış hesabın alacağına yazılır

Gelir Hesapları alacaklı çalışır ve alacak kalanı verir.

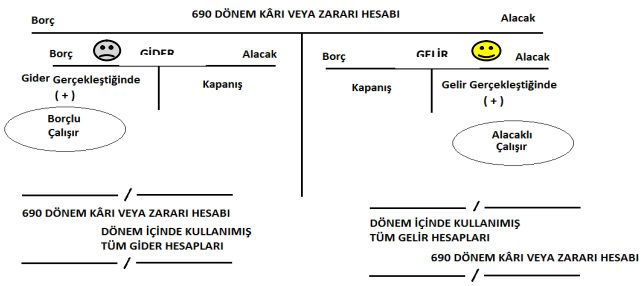

(CEVAP B)

49. (2010, GUY) Bir yıl ya da normal faaliyet döneminden daha uzun sürelerle işletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere satın alınan varlıklara ne ad verilir?

A) Duran varlıklar
B) Dönen varlıklar
C) Ticari Varlıklar
D) Hazır Değerler

Varlıklar bir mali dönemden daha kısa sürede kullanılacak veya satılacak veya tüketilecek varlıklardan oluşuyorsa Dönen Varlıklar denir. Soruda olduğu gibi bir mali dönemden daha uzun olursa Duran Varlıklar denir. **(CEVAP A)**

50. (2013,GUY)
I. Gelir esası
II. Aralıklı envanter yöntemi
III. Dolaylı yöntemi
IV. Sürekli envanter yöntemi
V. Tahakkuk esası

Yukarıdakilerden hangileri, işletmenin gelirlerini ve giderlerini dönemlerle ilişkilendirmede kullanılan yöntemler arasında yer alır?

A) I ve III
B) I ve V
C) II ve IV
D) I, III ve V
E) II, III ve IV

Gelir Esası: Elde edilen gelirin, bu geliri ede eden kişinin mal varlığına dahil olmasıdır. Örneğin: İşletmenin mevduat hesabına faiz işlediğinde bu faizin bankalar hesabına eklenerek işletme varlıklarına dahil edilmesi gibi.

Tahakkuk Esası: Gelir veya giderlerin tahsilatının veya ödemesinin yapılmış olması aranmaksızın ortaya çıkması (doğması) durumunda döneme ait gelir / gider olarak kaydedilmesi gerektiğini belirten esastır. Örneğin: elektrik faturası gelmiş ise gider doğmuştur (tahakkuk etmiştir) bu fatura ödenmemiş olsa dahi döneme gider olarak kaydedilmelidir. Bu esastan dolayı 181/281 Gelir Tahakkukları Hesabı ve 381/481 Gider Tahakkukları Hesabı kullanılmaktadır. **(CEVAP B)**

51. Aşağıda defter tasdikleriyle ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?

A) Yeni yılda eski defteri kullanacaksa aynı defteri tekrar tasdik ettirmesi gerekir. Yeni dönemin ilk ayı içinde tasdik ettirir. Buna 'Ara Tasdik' ya da 'Tasdik Yenileme' denir.

B) Ciltli defterlerin tasdikinde; sayfalarının sıra numarası ile kesintisiz devam ettiğine bakılarak her bir sayfa tasdik makamının resmi mührü ile mühürlenir

C) Müteharrik yapraklı yevmiye defteri kullanmalarına Maliye Bakanlığınca izin verilenler bir yıl içinde kullanacaklarını tahmin ettikleri sayıda yaprağı tasdik ettirirler.

D) Tahmin edilen sayfa yetersiz kalırsa yeni sayfaları kullanmadan önce aynı tasdik makamına tasdik ettirilir. Eski sayfaları izleyecek şekilde numaralandırılır, ilave yaprakların sayısı, ilk tasdik şerhinin altına kaydedilip tasdik edilir.

E) İşine devam eden ve mali tablolarını yıllık düzenleyen bir işletme yeni dönemde yeni bir defter ile kayıt tutacak ise yeni dönemin ilk ayında defter tasdiki yaptırmalıdır.

İşine devam eden işletmeler döneme yeni defter ile başlayacaksa **yeni dönemden bir önceki ay** (yıllık dönemler olarak mali tablo düzenleyen işletmelerde 2018 yılındaki defter için 2017 aralık ayında) tasdik yaptırmalıdır. **(CEVAP E)**

52. "VUK m.224, defter tasdiki yapan makamın tasdik şerhini yani tasdikle ilgili ayrıntılı açıklamaları defterin birinci sayfasına yapmalarını ve bu açıklamalarının içeriğinin neler olacağını hükme bağlamıştır."
Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu açıklamanın içeriğinde yer almaz?

A) Gerçek kişilerde başta soyadı sonra öz adı (Müessesenin, varsa herkes tarafından bilinen unvanı da ayrıca ilave olunur); Tüzel kişilerde unvanı

B) Tüzel kişilerde unvanı, II. İş adresi

C) Defterin kaç sayfadan ibaret olduğu

D) Tasdiki yapan kişinin adı soyadı ve imzası

E) Defter sahibinin bağlı olduğu vergi dairesi

İçeriğinde defter sahibinin;

- Gerçek kişilerde başta soyadı sonra öz adı (Müessesenin, varsa herkes tarafından bilinen unvanı da ayrıca ilave olunur)
- Tüzel kişilerde unvanı
- 2. İş adresi
- İş veya meslekin nevi
- Defterin nevi
- Defterin kaç sayfadan ibaret olduğu
- Defterin kullanılacağı hesap dönemi
- Defter sahibinin bağlı olduğu vergi dairesi
- Tasdik tarihi
- Tasdik numarası
- Tasdiki yapan makamın resmi mühür ve imzası bulunur.

(CEVAP D)

53. Defterlerin ve belgelerin kayıt disipliniyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kayıtları Türkçe tutulmak zorunludur. Ancak, Türkçe kayıtlar bulunmak kaydıyla defterlerde başka dilden kayıt da yapılabilir.

B) Yabancı dille kayıtlarda esas olan; Türkçesinin de yazılmış olması ve vergi kaybına neden olmayacak olmasıdır.

C) Belgeler ₺ karşılığı belirtilmek koşuluyla yabancı para cinsinden ve yabancı dilde düzenlenebilir. Fakat yurt dışındaki müşteriler adına düzenlenen belgelerde Türk parası karşılığı gösterilme şartı aranmaz.

D) Ticari defterlerde, mali olay gerçekleştiğinde en geç 10 gün içerisinde kaydedilmesi gerekir. Ancak belgeler yönetici tarafından günlük paraf edilirse bu süre 45 güne kadar olabilir.

E) Gününü gününe kayıtta zorunlu olan tek defter Yevmiye defteridir.

Gününü gününe kayıtta zorunlu olan tek defter Serbest meslek kazanç defteridir
Yevmiye defterine kayıtların günübirlik olması önerilse de zorunluluk yoktur. Hatta 10 güne kadar müsaade edilmiştir. Ayrıca eğer ki muhasebe fişleri ve belgeler işletme yönetimi tarafından paraf edilir ise 45 güne kadar bu süre uzayabilir. **(CEVAP E)**

54. Aşağıdakilerden hangisi Kasım 2011 tarihi itibariyle ülkemizde muhasebe standartlarını oluşturmak ve yayımlamak amacıyla görevlendirilen kurumdur?

A) Türkiye muhasebe standartları kurulu

B) Kamu Gözetimi Muhasebe Denetimi ve Muhasebe Standartları Kurumu

C) Bankacılık Denetleme Düzenleme Kurulu

D) Sermaye Piyasası Kurulu

E) Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odalar Birliği

Tarihsel Süreçte Muhasebe İçin Önemli Gelişmeler;

- **Babiller** (M.Ö. 2000 – 1000) tarafından çivi yazısı ile kil levhalara yapılan kayıtlar **ilk ticari kayıt örneği**dir.
- Muhasebe uygulamalarındaki gelişmelerin büyük bir kısmı, İtalyan matematikçi ve papaz olan **Luca Paciolo** tarafından yazılı hale getirilmiştir. **Aritmetik, Geometri, Oran ve Orantı Hakkında Özet** isimli eseriyle **muzaaf (çift taraflı kayıt) tutma sisteminin ilkelerini yazılı hale getirmiştir.**
- **Cumhuriyetten önce** ülkemizde muhasebe eğitimi **İstanbul Ticaret Mektebi** ile **Darüşşafaka ve Askeri Rüştiye** mekteplerinin ders programında yer almıştır.
- **Cumhuriyet döneminden önce muhasebe uygulamaları devlet muhasebesiyle sınırlı kalmıştır**. Sümerbank için Alman Profesörü **Sachsenburg** tarafından hazırlanan muhasebe sistemi birçok devlet teşekkülü tarafından uygulanmıştır.
- **1940** Yılından sonra çıkarılan **Kazanç Vergisi** ile **1950** yılında çıkarılan **Gelir Vergisi Kanunu** muhasebe uygulamalarının önemini artırmıştır.
- **1994** yılında **Tek Düzen Hesap Planı** uygulanmaya konmuştur. (1993 de ihtiyari – 1994 de zorunlu tutulmuştur)
- **2002** Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK), idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliği olarak kurulmuştur.

2011 Yılında kanun hükmünde kararname ile **Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu** (KGK) kurulmuş ve TMSK görevleri bu kuruma devredilmiştir. **(CEVAP B)**

55. Catering (Lokantalar veya iş yerleri için yemek hazırlayarak toplu satan işletmeler**) faaliyetiyle uğraşan bir işletmenin tuttuğu muhasebe türü aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?**
A) Genel Muhasebe
B) Yönetim Muhasebesi
C) İhtisas Muhasebesi
D) Maliyet Muhasebesi
E) Finansal Muhasebe

İşletmenin yaptığı iş tam olarak; yemek üretimi için gerekli üretim faktörlerini (Hammadde, işçilik, bina, enerji, vb..) bir araya getirerek yemek (mamul) üretmektir. Mal ve hizmet üretimi maliyet muhasebesinin konusudur. **(CEVAP D)**

56. (2013, MHUY)
I. Kredi borcunun virman yoluyla ödenmesi
II. Çek düzenlenerek satıcılara ödeme yapılması
III. Tahvil ihraç edilmesi
IV. Demirbaşlara amortisman ayrılması
V. Kredili olarak mal alınması
Bu işlemler birbirinden bağımsız olarak ele alındığında bilanço toplamını azaltan işlemler aşağıdakilerin hangisinde bir arada verilmiştir?
A) I, II ve IV
B) I, II ve V
C) I, III ve IV
D) II, III ve IV
E) Kredili olarak mal alınması

Sevgili kardeşlerim, hatırlayacağınız gibi
Aktif ve Pasifi Azaltan Durumlar;
- Zararla sonuçlanan finansal işlemler (satış kârları, kambiyo kârları, vs..)
- Elektrik, su, doğalgaz, kira, çalışanların maaşları, sigorta, gibi dönem giderlerinin olması
- Amortisman hesaplanması
- Her türlü (Mali – Ticari – Diğer) borcun ödemesi
- Sermaye azaltmak amacıyla sermayenin bir kısmının ortaklara nakden dağıtılmasıdır.

I ve II borç ödemesi - IV Amortisman hesaplanmasıdır. **(CEVAP A)**

57. (2013, MHUY) Ticari kârdan mali kâra ulaşırken yapılan aşağıdaki işlemlerden hangisi yanlıştır?
A) Usulüne uygun olarak kaydı yapılan kanunen kabul edilmeyen giderler ticari kâra eklenmiştir.
B) Vergi ve diğer yasal yükümlülükler ticari kârdan düşülmüştür
C) Bir önceki yıldan kalan zarar ticari kârdan düşülmüştür
D) Usulüne uygun olarak ayrılan reeskont gider ve gelirler için herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Ticari Kâr: Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde hesaplanan (yani her türlü gelirden her türlü giderin düşülmesi ile bulunan) kârdır.
Vergi (=Mali) Kârı (= Vergi Matrahı): Vergi kanunlarının öngördüğü ve kabul ettiği giderlerin ve yine muafiyetine müsaade ettiği gelirler hariç olarak hesaplanmış gelirden düşülerek bulunan kârdır.

TİCARİ KÂR
(-) Vergiden Muaf Gelirler
(+) Kanunen Kabul Edilmeyen Giderleri
(-) Fazla değerleme Farkları
(+) Eksik Değerleme Farkları
(-) Kazanç İstisnaları
(-) Geçmiş Yıl Zararları

MALİ (VERGİ) KÂRI

Vergi ve yasal yükümlülükler mali kârdan düşülecektir. **(CEVAP B)**

58. (2012, İç Denetçilik) Dönem sonu bilançosunun düzenlenmesine temel olan muhasebe belgesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Günlük defter
B) Genel geçici mizan
C) Kasa tahsil fişi
D) Kesin mizan
E) Defteri kebir

Kesin mizan envanter işlemlerinden sonra düzenlenen mizandır. Yani dönem sonu bilançosunun aktif ve pasifinde yer alacak olan hesapların son halini gösteren belge niteliğindedir. Mizanda hesaplar kalanlarıyla bilançonun aktif ve pasifine taşınır.
(CEVAP D)

59. (2012, İç Denetçilik)
I. Anlaşılabilir olma
II. Onaylanmış olma
III. Zamanlı olma
IV. Karşılaştırılabilir olma
V. Denetlenmiş olma
Yukarıdakilerden hangileri Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre finansal tabloların taşıması gereken özellikler arasında yer almaz?
A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve V
D) III ve IV
E) III ve V

Türkiye Muhasebe Sistemi Uygulama genel tebliğine göre finansal tabloların taşıması gereken özellikler aşağıdaki gibidir;
- İhtiyaca Uygunluk
- Gerçeğe Uygun Şekilde Sunum
- Karşılaştırılabilirlik
- Doğrulanabilirlik
- Zamanında sunum
- Anlaşılabilirlik

(CEVAP C)

60. Aşağıdaki finansal tablo varsayımlarından hangisi çok sayıdaki işlemi nitelik ve işlevlerine göre hesap sınıfları altında toplamaktadır?
A) işletmenin sürekliliği
B) Önemlilik ve birleştirme
C) Netleştirme
D) Muhasebenin tahakkuk esası
E) Karşılaştırmalı bilgi

Finansal Tablo Varsayımları; *İşletmenin sürekliliği – Muhasebenin tahakkuk esası – Önemlilik ve birleştirme – Netleştirme – Raporlama sıklığı – Karşılaştırmalı bilgi – Sunuşun tutarlılığıdır.*
Önemlilik ve Birleştirme: İşletme, **her bir önemli sınıfı, finansal tablolarda ayrı bir biçimde gösterir,** Bir hesap kalemi önemli değilse ya dipnotlarda ya da diğer bir kalemle birleştirilir.
(CEVAP B)

61. "Finansal bilgiler, işletmenin ekonomik faaliyetleri hakkında makul seviyede bilgisi olan bilgileri dikkatli olarak gözden geçirecek, analiz edecek kullanıcılar için hazırlanır." ifadesi finansal tabloların niteliksel özelliklerinden hangisini açıklar?
A) Tahmin edilebilirlilik
B) İhtiyaca uygunluk
C) Anlaşılabilirlik
D) Karşılaştırılabilirlik
E) Zamanında sunum

Anlaşılabilirlik: Bilginin açık, öz olarak sınıflandırılmış, tanımlanmış ve sunulmuş olması gerekir. **Makul bir seviyede bilgi sahibi birinin anlayacağı şekilde** hazırlanmış olması gerekir. İhtiyaca uygunluk, güvenilirlik ve karşılaştırılabilirlik bilginin anlaşılabilirliğine bağlıdır. **(CEVAP C)**

62. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TFRS) göre düzenlenecek tam tablo setinde yer almaz?
A) Finansal Durum Tablosu
B) Kapsamlı Gelir Tablosu
C) Öz Kaynaklar Değişim Tablosu
D) Nakit Akış Tablosu
E) Fon Akım Tablosu

TFRS'e göre "Tam Set Tablo Seti"nde yer alanlar şöyle sıralanmıştır;
- Dönem sonu finansal durum tablosu (bilanço)
- Döneme ait kapsamlı (gelir tablosu),
- Döneme ait öz kaynak değişim tablosu
- Döneme ait nakit akış tablosu
- Önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlar
- Bir işletmenin bir muhasebe politikasını geriye dönük olarak uygulaması durumunda ya da bir işletmenin finansal tablolarındaki kalemleri geriye dönük olarak yeniden ifade etmesi söz konusu olduğunda ya da işletmenin finansal tablo kalemlerini yeniden sınıflandırdığında karşılaştırılabilir en erken dönemin başına ait finansal durum tablosu.

Bu durumda Fon Akım Tablosu tam set tablo içinde alınmamıştır. **(CEVAP E)**

63. 12 Nisan 2016 yılında faaliyete geçen, yeni bir işletmenin açılış bilanço tarih hangisidir?
A) 1 Nisan 2016
B) 12 Nisan 2016
C) 01Ocak 2017
D) 11 Nisan 2016
E) 30 Nisan 2016

Mali tablolar ilk kuruluş esnasında işletmenin kuruluş yani yasal olarak faaliyete geçiş tarihidir. Bu durumda 12 Nisanda faaliyete başlayan bir işletmenin açılış bilançosu da aynı tarihte olmalıdır. İzleyen zamanlarda yıllık mali tablo düzenleyenler için 01 Ocak açılış bilançosu tarihi olur. **(CEVAP B)**

64. Aşağıdakilerden hangisi bir hesabın borç ve alacak taraflarındaki tutar toplamlarının birbirine eşit olması durumunda doğrudur?
A) Hesap açıktır.
B) Hesap borç kalanı verir.
C) Hesap şeffaftır.
D) Hesap alacak kalanı verir.
E) Hesap kapalıdır.

Hesabın borç ve alacağı eşitlendiğinde kalan vermediğinden hesap kapanmış olur.
Hesabın Özellikleri:
- Her bir unsura ait, ismini taşıyan bir hesap açılır. Bazı kalemlerin tutarları az olduğu için tek bir hesap altında toplanır.
- Hesabın Sol Tarafı "**Borç";** Sağ Tarafına **"Alacak"** denir
- Çift taraflı çalışırlar (Alacak ve Borç Tarafına kayıt yapılır)
- İlk kez kayıt yapılmasına "**Hesap Açılma"** denir.
- Hesabın borç (sol) tarafına kayıt yapıldığında "**Hesap borçlandı";** Hesabın alacak (sağ) tarafına kayıt yapıldığında "**Hesap Alacaklandı"** denir.
- Hesabın borç ve alacak tarafı eşit olduğunda "**Hesap Kapalıdır"** denir.
- Hesabın borç toplamı Alacak toplamından büyükse "**Hesap Borç Kalanı veriyor";** Alacak tarafı daha büyükse "**Hesap Alacak Kalanı veriyor"** denir.

(CEVAP E)

65. Aşağıdakilerden hangisi temel muhasebe kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde kullanılacak hesapların yer aldığı listedir?
A) Hesap
B) Bilanço
C) Hesap Planı
D) Envanter
E) Gelir Tablosu

Mali tabloların içeriğini oluşturan her bir unsur hesaptır. Ve bu hesapların sistemli bir şekilde sıralandığı listeye **Hesap Planı** denir. 1993 yılında isteğe bağlı olarak, 1994 yılından itibaren zorunlu olarak kullanılan hesap planımız Tek Düzen Hesap Planıdır. **(CEVAP C)**

66. Muhasebede elde edilen bilgilerin kullanıcıların isteklerine yanıt verecek şekilde düzenlendiği tablolara verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Finansla tablo
B) Faaliyet tablosu
C) Sonuç tablosu
D) Genel tablo
E) Dönem tablosu

Muhasebeden elde edilen bilgilerin kullanıcılar için anlamlı bir şeklide özetlenmiş olarak sunulduğu tablolar mali (finansal) tablolardır. **(CEVAP A)**

67. Geçmiş yıllara ait kârların sermayeye eklenmesi işlemine ne ad verilir?
A) Bedelsiz sermaye
B) Karşılıksız sermaye
C) Dağıtılabilir sermaye
D) Kayıtlı sermaye
E) İşletmeye bırakılan kar payı

İşletmenin dönemler itibariyle elde ettiği kârların ne kadarının ortaklara dağıtılacağı ne kadarının işletmede bırakılacağı ile ilgili kararlara dividant kararları denir.
Bu kararlar sonucunda işletmede bırakılan kâr işletmenin sermayesini artıracaktır. Bu sermaye artışı için ortaklardan ilave bir bedel alınmadığından bedelsiz sermaye olarak adlandırılır.
(CEVAP A)

68. Tamamlanmayan işlemler ve belirli bir süre veya bir konu için kullanılan hesaplara ne ad verilir?
A) Nazım hesaplar
B) Asli hesap
C) Sonuç hesabı
D) Düzenleyici hesap
E) Geçici hesap

"... tamamlanmayan işlemler ve geçici bir süre" ifadesinden de anlaşılacağı üzere bir süreliğine kullanılan ve amacına ulaşıp görevini tamamladıktan sonra başka bir hesaba devrederek kapanan hesaplar geçici hesaplardır. Örnek: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı gibi..
(CEVAP E)

69._____/ _____
100 KASA HESABI
102 BANKALAR HESABI
120 ALICILAR HS
121 ALACAK SENETLERİ
153 TİCARİ MALLAR HESABI
255 DEMİRBAŞLAR HESABI
300 BANKA KREDİLERİ HS
320 SATICILAR HS
321 BORÇ SENETLERİ HS
500 SERMAYE HESABI
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi kesinlikle doğrudur?
A) Envanter defteri kayıtları
B) Yevmiye defterinde açılış kaydı
C) Büyük defterde açılış kaydı
D) Yevmiye defterinde kapanış kaydı
E) Aktif ve pasif hesaplarının karşılaştırılarak tartılması kaydı

Yevmiye maddesi incelendiğinde aktif karakterli hesapların tamamına borç kaydı yapılırken; pasif karakterli hesapların tamamına alacak kaydı yapıldığı görülüyor. Bildiğiniz gibi aktif hesaplar borç tarafında açılır pasif hesaplar alacak tarafında açılırlar. Yukarıdaki yevmiye maddesi açılış maddesidir.

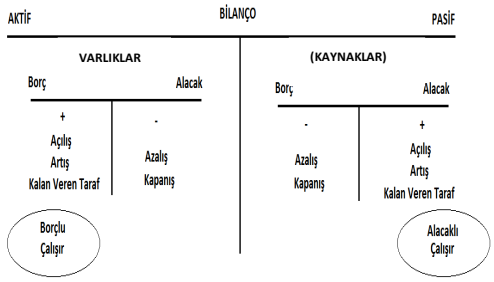

(CEVAP B)

70._____ / _____
300 BANKA KREDİLERİ HS
320 SATICILAR HS
321 BORÇ SENETLERİ HS
500 SERMAYE HESABI
100 KASA HESABI
102 BANKALAR HESABI
120 ALICILAR HS
121 ALACAK SENETLERİ
153 TİCARİ MALLAR HESABI
255 DEMİRBAŞLAR HESABI
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi kesinlikle doğrudur?
A) Envanter defteri kayıtları
B) Yevmiye defterinde kapanış kaydı
C) Büyük defterde açılış kaydı
D) Yevmiye defterinde açılış kaydı
E) Büyük defterde kapanış kaydı

Bu maddede tüm pasif hesaplar borç tarafında, tüm aktif hesaplar alacak tarafında kayıt yapılmış. Yani açılış maddesinin tam tersi yapılmıştır.
Dönem sonunda bilanço hesapları kapatılırken Aktifler alacak; pasifler borç kaydı yapılarak bir madde ile kapatılabilirler.
(CEVAP B)

71. Aşağıdaki değerleme ölçülerinden hangisi Vergi Usul Kanunu'nda yer almaz?
A) Mukayyet değer
B) Tasarruf değeri
C) İtibari değer
D) Emsal bedeli
E) Gerçeğe uygun değer

Varlıkların ve kaynakların gerek muhasebeye kayıtlarında gerekse işletmenin doğru finansal yapısını belirlemede son derece önemli olan değerleme ölçüleri Kanunlar bakımından kısmen farklılıkları vardır.

Türk Ticaret Kanunu: 6102 sayılı TTK'nın 79. maddesi değerleme ölçüleri konusunu "Duran ve dönen varlıklar Türkiye Muhasebe Standartları uyarınca bu standartlarda gösterilen ölçülere göre değerlenir. Borçlar ve diğer kalemler için de aynı standartlar uygulanır." şeklinde ele almaktadır. Böylece değerleme ölçüleri konusunda doğrudan Türkiye Muhasebe Standartları adres gösterilmektedir.

Vergi Usul Kanunu: VUK'nun 258. maddesi değerlemeyi "Değerleme, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitidir." şeklinde tanımlamaktadır. 261. maddesinde "Değerleme, iktisadi kıymetin nevi ve mahiyetine göre aşağıdaki ölçülerden biri ile yapılır: **Maliyet bedeli**, **borsa rayici**, **tasarruf değeri**, **mukayyet değer**, **itibari değer**, **vergi değeri**, **rayiç bedel**, **emsal bedeli ve emsal ücreti**." şeklinde ele almıştır.

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları: Değerleme "finansal tablolarda yer alan unsurların bilançoda ve gelir tablosunda tahakkuk ettirilecekleri ve gösterilecekleri parasal tutarların belirlenmesi işlemi" olarak tanımlanmaktadır. Standartlarda **temel değerleme ölçüsü olarak, gerçeğe uygun değer** kabul edilmiştir. Standartlarda farklı durumlarda uygulanması gereken ve gerçeğe uygun değere karşılık gelen çok sayıda değerleme ölçüsü sayılmaktadır. Bu değerleme ölçüleri, kavramsal çerçevede dört başlık altında toplanmıştır. Bu ölçüler; tarihi maliyet, cari maliyet, gerçekleşebilir değer ve bugünkü değerdir. Finansal tabloların hazırlanmasında en çok kullanılan değerleme ölçüsü **tarihi maliyet ölçüsüdür**, diğer değerleme ölçüleri genellikle tarihi maliyet ölçüsü ile birlikte kullanılır.
(CEVAP E)

72. Gelir tablosunda muhasebe ilkeleri, muhasebe standartları ve TTK hükümlerine göre hesaplanan kâr, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Vergi kârı
B) Mali kâr
C) Vergi sonrası kâr
D) Ticari kâr
E) Vergi matrahı

Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre hesaplanan kâr, 'Ticari Kâr'dır. **(CEVAP D)**

73. Bir ekonomik birimin finansal nitelikteki olaylarına ilişkin belgelerin toplanması, kaydedilmesi, sınıflanması ve özetlenmesi, analizi ve yorumladıktan sonra bilgi kullanıcılarına raporlar şeklinde sunulması eylemine ne ad verilir?
A) Raporlama
B) Arşivleme
C) Muhasebe
D) Bütçeleme
E) Ön muhasebe

"…belgelerin toplanması, kaydedilmesi, sınıflanması ve özetlenmesi, analizi ve yorumladıktan sonra bilgi kullanıcılarına raporlar şeklinde sunulması…" Muhasebenin tanımıdır. Hatırlayacağınız üzere muhasebenin işlevleri; kaydetmek, sınıflandırmak, özetlemek, analiz ve yorum şeklinde belirtilmişti. **(CEVAP C)**

74. Yönetime ve işletme çalışanlarına (yani iç bilgi kullanıcılarına bilgi sağlamakla ilgili olan), yönetimin özel amaçlarına hizmet edecek bilgileri üretmekle ilgilenen, İşletme yöneticilerinin faaliyetlerini ileriye dönük olarak planlama, kontrol ve karar verme işlevlerinden sorumlu, işlevlerini yerine getirirken de genellikle finansal raporların yanında, finansal muhasebe tarafından raporlanmayan özelleştirilmiş raporlar, bütçeler, maliyet raporları gibi diğer ayrıntılara gereksinim duyan muhasebe dalı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Maliyet muhasebesi
B) İşletme muhasebesi
C) Genel muhasebe
D) Yönetim muhasebesi
E) Finansal Muhasebe

Yönetim muhasebesi hem finansal hem de maliyet muhasebesi bilgi sisteminin ürettiği bilgileri kullanan, geleceğe dönük planlama ve karar verme sürecinde analiz tekniklerinin kullanıldığı muhasebe dalıdır. Yukarıdaki tanımda yönetim muhasebesinin özellikleri vurgulanmıştır. **(CEVAP D)**

75. Aşağıdaki faaliyetlerde hangisi muhasebenin sınıflandırma işlevi gereğidir?
A) 2014 Yılı hazır değer kalemleri ile 2015 yılı hazır değer kalemlerinin karşılaştırılması faaliyeti
B) İşletmenin dönem sonundaki mali yapısı ile faaliyet durumunun makul bir insanın anlayabileceği şekilde sunulması faaliyeti
C) Yevmiye defterine maddeler halinde yapılan kayıtların büyük deftere taşınarak her hesabın ayrı bir sayfada izlenecek hale getirilmesi faaliyeti
D) Satış işleminde fatura düzenlemek
E) Kesin mizandaki hesap kalanları ile bilançoyu oluşturmak

Sınıflandırma işlevi ile çok sayıdaki işlemlerin her bir hesabın ayrı bir sayfada izlendiği, böylelikle hesapların sınıflandırıldığı büyük deftere taşınması işlemidir.
A şıkkında; karşılaştırmalı tablo analizi yapıldığı görülmektedir. Bu eylem Analiz ve Yorum işlevi gereği olur.
B şıkkında; Faaliyet durumu (yani Gelir Tablosu) ve Mali Durum (Bilanço) nun sunumundan bahsettiğinden Özetleme işlevi gereğidir.
D şıkkında; Fatura düzenlemek belgelendirme gereği olduğundan Kaydetme işlevinin kapsamında olacaktır.
E Şıkkında; Özetleme işlevinden bahsetmektedir.
(CEVAP C)

76. Aşağıdaki hesaplardan hangisi fonksiyonel esasa göre sınıflandırılan maliyet hesaplarından biri değildir?
A) Finansman giderleri hesabı
B) Direkt ilk madde ve malzeme giderleri hesabı
C) Direkt işçilik giderleri hesabı
D) Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler hesabı
E) Hizmet üretim maliyeti hesabı

Maliyet muhasebesi hesapları 7/A (Fonksiyonel) ve 7/B (Çeşit esasına göre) olmak üzere iki sınıfta oluşturulmuştur.
7/A Hesap Grubunda yer alan hesaplar;
710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri
720 Direkt İşçilik giderler
730 Genel Üretim Giderleri
740 Hizmet üretim giderleri
750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri
770 Genel Yönetim giderleri
780 Finansman giderleri
7/B Hesap grubunda Yer alan Hesaplar
790 İlk madde ve malzeme giderleri
791 İşçi ücret ve giderleri.
792 Memur ücret ve giderleri.
793 Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler
794 Çeşitli giderler
795 Vergi re¬sim ve harçlar
796 Amortisman ve tükenme payları
797 Finansman giderleri
798 Gider çeşitleri yansıtma
799 Üretim Maliyet.
(CEVAP D)

77. Vergi ve yapacakları mikro ve makro ekonomik analizler için işletmelerin finansal bilgisine gereksinim duyanlar aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yöneticiler
B) Kredi verenler
C) Devlet
D) Çalışanlar ve sendikalar
E) Yatırımcılar ve analistler

Yöneticiler: Planlama, koordinasyon ve kontrol
Kredi verenler: Borçlarını geri ödeyebilirliğini görebilmek için
Çalışanlar ve sendikalar: İş güvenliği ve maaş zammı için
Yatırımcılar ve analistler: Karlılığı ve yatırım yapılabilirliği için,
Devlet: Kamu geliri olarak vergi gelirini kontrol etmek mikro ve makro analizler için. **(CEVAP C)**

78. Yabancı bir mali müşavirin Türkiye'de çalışabilmesi için aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi doğrudur?
a) Ekonomiden sorumlu devlet bakanının teklifi Cumhurbaşkanının onayıyla mümkündür
b) Maliye bakanlığının teklifi ile Başbakan'ın onayı ile mümkündür.
c) Defterdarlığın teklifi ve Maliye bakanının onayı ile mümkündür
d) Dış işleri bakanlığının teklifi ile Başbakan'ın onayı ile mümkündür.
e) Hazine müsteşarlığının teklifi ile Başbakan'ın onayı ile mümkündür

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan bir Mali Müşavir Türkiye'de mali müşavirlik hizmeti vermek istediğinde Maliye Bakanlığı'na başvurur. Maliye Bakanlığı, Başbakanlık makamına teklif sunar. Başbakanın oluru (onayı) ile mali müşavirlik yapabilir. **(CEVAP B)**

79. Aşağıdaki finansal tablo varsayımlarından hangisi çok sayıdaki işlemi nitelik ve işlevlerine göre hesap sınıfları altında toplamaktadır?
A) İşletmenin sürekliliği
B) Önemlilik ve birleştirme
C) Netleştirme
D) Muhasebenin tahakkuk esası
E) Karşılaştırmalı bilgi

İşletme, benzer kalemlerden oluşan her bir önemli sınıfı, finansal tablolarda ayrı bir biçimde gösterir, işlevleri itibariyle farklı olan kalemleri de, önemsiz olmadıkları takdirde ayrı olarak sunar. Bir hesap kalemi önemlilik eşiğinin üstünde değilse; ya dipnotlarda ya da diğer bir kalemle birleştirilir. **(CEVAP B)**

80. A işletmesinin bilânçosundaki değerler aşağıdaki gibidir:

Kasa	**: 2.000 TL**
Banka Mevduatı	**: 8.000 TL**
Ticari Borçlar	**: 2.000 TL**
Binalar	**: 30.000 TL**
Banka Kredisi	**: 3.000 TL**
Ticari Mallar	**: 4.000 TL**
Ticari Alacaklar	**: 1.000 TL**

Bu bilgilere göre A işletmesinin öz sermayesi kaç TL dir?
A) 50.000
B) 46.000
C) 44.000
D) 40.000
E) 32.000

VARLIKLAR = SERMAYE + BORÇLAR
(2.000+8.000+30.000+4.000+1.000) = SERMAYE + (2.000+3.000)
45.000 = SERMAYE + 5.000
SERMAYE = 40.000
(CEVAP D)

81. "Finansal tablolar karşılaştırılabilir bilgileri içerecek şekilde yılda en az bir kez sunulmalıdır." Şeklinde tanımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları(TFRS) tarafından belirlenen varsayımlardan hangisinin tanımıdır?

A) İşletmenin sürekliliği
B) Muhasebenin tahakkuk esası
C) Önemlilik ve birleştirme
D) Sunuşun tutarlılığı
E) Raporlama sıklığı

Söz konusu Varsımlar:

- **İşletmenin Sürekliliği:** İşletmenin canlılardan farklı olarak **sonsuz bir ömre** sahip olduğu varsayılır. İşletmenin sürekliliğinde kuşku duyulacak bir durum dipnotlarda belirtilmelidir.
- **Muhasebenin Tahakkuk Esası:** Nakit akış tablosu dışındaki tüm tablolarda bu varsıyım kullanılır. Gelir tahsil edildiğinde, gider ödendiğinde değil ortaya çıktığı zaman tanımlanır ve muhasebe kaydı yapılır.
- **Önemlilik ve Birleştirme:** İşletme, **benzer kalemlerden oluşan her bir önemli sınıfı, finansal tablolarda ayrı bir biçimde gösterir,** işlevleri itibariyle farklı olan kalemleri de, önemsiz olmadıkları takdirde ayrı olarak sunar. Bir hesap kalemi önemlilik eşiğinin üstünde değilse; ya dipnotlarda ya da diğer bir kalemle birleştirilir.
- **Netleştirme (Mahsup etme):** Varlıklar ve borçlar ya da **gelir ve giderler netleştirilerek sunulmamalıdır**. Her bir kalem ayrı olarak gösterilmelidir. Örneğin değer düşüklüğü için ayrılan değer düşüklüğü karşılığının ana hesaptan düşülmemesi gibi.
- **Raporlama Sıklığı:** Finansal tablolar karşılaştırılabilir bilgileri içerecek şekilde **yılda en az bir kez sunulmalı**dır. İşletme yönetiminin isteğine göre ayda **bir, üç ayda bir veya altı ayda** bir şekliden raporlanabilir. Yasalar nedeniylede bu raporlama sıklığı değişebilir.
- **Karşılaştırmalı Bilgi:** İşletme cari dönem finansal tablolarında raporlanan tüm tutarlara ilişkin olarak önceki dönem ile karşılaştırmalı bilgiler sunmalıdır.
- **Sunuşun Tutarlılığı:** Sunuş ve sınıflandırma bir dönemden diğer döneme aynı şekilde sürdürülmelidir.

(CEVAP E)

82. Aşağıdakilerden hangisi Muhasebede isteğe bağlı olarak muhasebe fişlerinin yararlarından biri değildir?

A) Muhasebe kayıtlarının 10 günde bir değil de 45 günde bir yapılmasını sağlayarak iş yükünü hafifletir
B) Kayıtların düzenli olarak tutulmasını kolaylaştırır
C) Yanlış kayıt yapılma ihtimalini düşürürken yanlış kayıt varsa dahi tespitini kolaylaştırır
D) Kayıtların kontrolünü sağlar
E) Aynı nitelikteki işlemlerin toplu olarak kaydedilmesini sağlar.

Muhasebe kayıtlarında kullanılan belge ve fişlerin yönetici tarafından paraf edilmesi en geç kayıt süresi olan 10 günü 45 güne uzatır. Ancak bu tüm belgeleri kapsadığından muhasebe fişinin faydalarından saymamız doğru bilgi olmaz.
Muhasebe Fişleri kullanılmasının başlıca faydaları; Kayıtların **kontrol**ünü sağlar, Kayıtlarda **düzen** sağlar, Yanlış kayıt yapmayı önler, Aynı nitelikteki işlemleri **toplu olarak kaydetme**yi sağlar.
(CEVAP A)

83. "158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı (-)" ile ilgili verilen bilgilerden hangisi tamamen doğru bir bilgi değildir?

A) Hesap kodundaki 1 Rakamı, bu hesabın bilançoda aktifte yer aldığını yani hesap sınıfını gösteren rakamdır. 15 Rakamı yani iki basamağı ise hesap grubunu gösterir ve bilanço aktifindeki stoklar gurubunda bir hesap olduğunu gösterir.
B) Bu hesap için, hesap isminin sonundaki (-) işareti, kod olarak bilanço aktifinde olmasına rağmen aslında bu hesabın düzenleyici hesap olduğunu, yani aktifte eksi olarak yer alarak düzenleyen pasif karakterli bir hesap olduğunun göstergesidir.
C) Stoklar maliyet bedelleriyle kayıtlara alınırlar. Zaman içerisinde değer kaybına uğradığında (piyasa değerinin düşmesi, bozulma, modasının geçmesi gibi bir çok nedenle..) değer düşüklüğünü göstererek bilanço düzenlendiğinde işletmenin varlıklarının gerçek değeriyle görünmesini sağlamak için kullanılan hesaptır.
D) Değer kaybı kesinleştiğinde bu hesap görevini tamamlamış ve ilgili zarar hesabına değer düşüklüğü kadarını yansıtmış olacaktır.
E) Piyasa değerinin düştüğü öğrenilen stok henüz satılmamışsa aslında zarar gerçekleşmiştir diyemeyiz. Ancak bir zarar ihtimali vardır. Bu ihtimal bizi karşılık hesapları kullanmaya zorlayacaktır. O halde bu hesabın kullanılma nedeni sosyal sorumluluk kavramı gereğidir.

Bu soru ile aslında en az 5 soru çözmüş oluyoruz. Birçok konuyu bir araya toplayan bir örnek. Tüm şıklar incelendiğinde E şıkkında sadece son cümledeki belirtilen kavram yanlıştır. Öyle ki; gelecekte oluşabilecek gider ve zarar ihtimalleri için önceden karşılık ayrılarak önlem alınması ihtiyatlılık kavramı gereğidir. **(CEVAP E)**

84. Aşağıda bilanço ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bilançolar net değer esasına göre düzenlenmelidir
B) Diğer başlığını taşıyan hesaplarda yer alan tutarların, ilgili grup toplamının %10 sini aşması durumunda ayrı bir başlık halinde gösterilir
C) Bilanço düzenlemesinde kısaltmalar kullanılabilir.
D) Bilançoda hesaplar arasında mahsuplaşma olmaz ve bilançolar karşılaştırmalı düzenlenirler.
E) Bilançoda tam açıklama kavramı gereği dipnotlar yer almalıdır.

Diğer başlığını taşıyan hesaplarda yer alan tutarların, ilgili grup toplamının **%20 sini aşması** durumunda ayrı bir başlık halinde gösterilir **(CEVAP B)**

85. Özkaynak değişim tablosu ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlış bilgidir?

A) İlgili dönemde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur

B) Özkaynak değişim tablosu düzenlemekteki amaç; özellikle sermaye şirketlerinde özkaynak kalemlerindeki değişimi topluca göstermektedir.

C) Her bir öz kaynak kalemi itibariyle dönem başı ve dönem sonu öz kaynak mutabakatı sağlanır

D) Özkaynak değişim tablosu, cari dönem ve önceki dönem verilerini içerecek biçimde sunulur.

E) işletmenin finansal durumundaki değişmeleri açıklayan tablodur

Belli bir dönemde bir işletmenin faaliyetlerini ve yatırımlarını finanse etmek için sağladığı kaynakları ve bu kaynakların kullanıldığı yerleri özetleyen, işletmenin finansal durumundaki değişmeleri açıklayan tablo Fon Akış Tablosudur. **(CEVAP E)**

86. Aşağıdakilerden hangisi Fon Akış Tablosu'ndaki faaliyet kârından sağlanan kaynaklar arasında yer almaz?

A) Olağanüstü kârlar

B) Olağan (Faaliyet) Kârı

C) Amortismanlar (+)

D) Fon çıkışı gerektirmeyen diğer giderler

E) Fon girişi sağlamayan gelirler

Olağanüstü Kârlar, Olağanüstü Kârdan Sağlanan Kaynaklar arasında yer alır. **(CEVAP A)**

87. Aşağıdakilerden hangisi gerçek fon çıkışı gerektirmeyen giderlerdendir?

A) Karşılık giderleri

B) Reeskont faiz giderleri

C) Gelecek yıllara ait gelirler hesabında azalış

D) Yıllara yaygın inşaat ve onarım hak edişleri hesabındaki azalış

E) Konusu kalmayan karşılıklar

Gerçek bir fon kaynağı olmayan gelirler	**Gerçek bir fon çıkışı gerektirmeyen giderler**
• Amortisman • Konusu kalmayan karşılıklar • Reeskont faiz gelirleri • Borsa değer artış kârları • Gelecek aylara ait gelirlerin döneme ilişkin kısımları • Gelecek yıllara ait gelirlerin hesabındaki azalışlar • Yıllara yaygın inşaat ve onarım hak edişleri hesabındaki artış	• Karşılık giderleri • Reeskont faiz giderleri • Borsa değer artış zararları • Gelecek aylara ait giderlerin döneme ilişkin kısımları • Gelecek yıllara ait gelirler hesabındaki azalışlar • Yıllara yaygın inşaat ve onarım hak edişleri hesabındaki azalışlar.

(CEVAP E)

88. Muhasebe defterleri ve belgeleri hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Vergi Usul Kanununa göre defterlerin tutulduğu yılı izleyen 5 yıl, Türk Ticaret Kanununa göre tutulduğu yılı izleyen 10 yıl saklanılması zorunludur.

B) Defterlerde ibraz zorunluluğu süresi saklama süresi ile aynıdır.

C) Defter ya da belgelerden doğal afet, yangın gibi nedenlerle ya da kaybolan olursa en geç 15 gün içerisinde bulunulan yerin yetkili mahkemesine başvurularak zayi belgesi alınması gerekir.

D) Kayıt ve belgelerde Türk para birimi kullanılır. Belgeler, Türk parası karşılığı gösterilmek şartıyla, yabancı para birimine göre de düzenlenebilir. Yurt dışındaki müşteriler adına düzenlenen belgelerde Türk parası karşılığı gösterilme şartı aranmaz. Yurt içinde yabancı para birimi üzerinden belge düzenlenecekse, belge üzerinde yabancı paranın Türk parası karşılığının gösterilmesi zorunludur. Bu zorunluluk, tacirin yurt dışındaki müşterileri adına yabancı para birimi ile düzenleyeceği belgelerde aranmaz.

E) Ticari defterlerde, mali olay gerçekleştiğinde en geç 7 gün içerisinde kaydedilmesi gerekir. Ancak belgeler yönetici tarafından günlük paraf edilirse bu süre 30 güne kadar olabilir. Günü gününe kayıtta zorunlu olan tek defter Yevmiye defteridir.

Ticari defterlerde, mali olay gerçekleştiğinde en geç **10 gün** içerisinde kaydedilmesi gerekir. Ancak belgeler yönetici tarafından günlük paraf edilirse bu süre **45 güne** kadar olabilir. Gününü gününe kayıtta zorunlu olan tek defter **Serbest meslek kazanç defteri**dir. **(CEVAP E)**

89. Aşağıdakiler hangisi defter tutma yükümlülüğü yoktur?

A) Gelir vergisinden muaf esnaf

B) Çiftçi

C) İktisadi kamu teşekkülleri

D) Dernek ve Vakıflara ait işletmeler

E) Ticaret ve sanat erbabı

Defter Tutma Yükümlülüğü Olmayanlar;

- **GELİR VERGİSİNDEN MUAF ESNAF:** İşyeri açmadan, işçi çalıştırmadan, pazar takibi yapmadan, motorlu araç kullanmadan değeri yüksek olmayan malları kendi adına üreten ya da alıp satan kişiler gelir vergisinden muaf oldukları için ticari defter tutmazlar.
- **GERÇEK USULDE VERGİYE TABİ OLMAYAN ÇİFTÇİLER:** GVK m. 54 ile belirtilen **işletme büyüklüklerini aşmamış olan çiftçiler** stopaj yoluyla vergilendirildikleri için ticari defter tutmazlar.
- **KAZANCINI BASİT USULDE TESPİT EDENLER:** Ticari kazançları basit usulde vergilendirilenler ticari defter tutmazlar.
- **KURUMLAR VERGİSİNDEN MUAF TUTULAN;**
  - *İktisadi kamu Teşekkülleri*
  - *Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler*

(CEVAP A)

90. Bilançonun aktif toplamı ile pasif toplamı arasındaki fark aşağıdakilerden hangisine eşittir?
A) Gelir tablosunun net kar/ zarar tutarına
B) Envanter defterinin borç toplamına
C) Kesin mizanın borç toplamına
D) Büyük defterde kasa hesabının borç toplamı ile alacak toplamının farkına
E) Yevmiye defterinin borç toplamı ile alacak toplamının farkına

Bilançonun aktif toplamı ile pasif toplamı eşit olmak zorundadır. Aynı durum mizanın alacak ve borç sütunları ile yevmiye defterinin borç ve alacak sütunları içinde geçerlidir.
Eşit olan iki sayı arasındaki fark sıfırdır.
(CEVAP E)

91. İşletme amaçlarını yerine getirmek amacıyla sahip olduğu ekonomik değerler toplamına ne ad verilir?
A) Kaynaklar
B) Pasif
C) Varlıklar
D) Duran varlıklar
E) sermaye

İşletmenin sahip olduğu ekonomik (parayla ifade edilebilir) değerler toplamı varlıklardır.
(CEVAP C)

92. "Net Aktif Değer" aşağıdakiler hangisi için verilen isimdir?
A) Varlıklar + Gelirler – Giderler
B) (Aktif + Gelirler) – (Pasif + Giderler)
C) Aktif – Pasif
D) Aktif – Borçlar
E) Varlıklar + Sermaye

Net Aktif Değer: isminden de anlaşılacağı üzere aktiften (varlıklardan) borçlar düşülerek işletmeye ne olarak kalan varlık kısmıdır. **(CEVAP D)**

93. Hesap dönemi sonunda faaliyet sonucunu hesaplamak için çıkarılan envanter aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tasfiye envanteri
B) Dönem başı envanteri
C) Devir envanteri
D) Dönem sonu envanteri
E) İflas envanteri

Envanter çıkarılma zamanı veya amacına göre farklı isimlendirilirler;
Kuruluş Envanteri: İşletmenin kuruluş işlemlerinden hem sonra çıkarılan envanterdir.
Başlangıç veya Dönem Başı Envanteri: Hesap dönemlerinin başında çıkarılan envanterdir.
Devir Envanteri: İşletmenin başka bir işletmeye devri durumunda devir esnasında çıkarılan envanterdir.
Tasfiye Envanteri: İşletmenin tasfiye sürecine girmesi durumunda çıkarılan envanterdir.
İflas Envanteri: İflasın sonunda düzenlenen envanterdir.

Envanter Çıkarılma Zamanları:
- Bir hesap döneminin sonunda,
- Özel hesap dönemi olanlar, dönemin bittiği son ayda,
- İşini bırakanlar, işi bıraktığı gün,
- Vergi dairesinden izin alarak 3 yılda bir envanter çıkaranlar. (Eczaneler, büyük mağazalar, büyük sınai işletmeleri, faaliyet alanları yoğun olduğu için her 3 yılda bir envanter yapmak üzere mevcut kıymetlerini, büyük defterine göre envanter defterine yazarlar. Ticaret şirketleri ile şahıs işletmeleri ise diledikleri zaman envanter işlemi yapabilirler.)

Envanter İşlemi Yapacaklar;
- Bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olan gerçek ve tüzel kişi tacirler,
- Her türlü ticaret şirketleri
- Kendi isteği ile bilanço esasına göre defter tutanlar
- İşletme defteri tutanlardan, mal alış ve satışı üzerine çalışan mükellefler.

(CEVAP D)

94. Mutlak rakamlar yanında, bilanço kalemlerinin çeşitli açılardan durumlarını gösteren yüzdelik rakamlarına da yer veren bilanço tipi aşağıdakilerden hangidir?
A) Konsolide Bilanço
B) Analitik Bilanço
C) Tasfiye Bilançosu
D) Karşılaştırmalı Bilanço
E) Devir ve Birleşme Bilançosu

Şıkları sırasıyla açıklayalım;
Konsolide Bilanço: Ana şirket ile bağlı şirketlerin belli bir andaki mali durumlarını, tek ve ekonomik birimin mali durumu gibi gösteren bilançodur.
Analitik Bilanço: Mutlak rakamlar yanında, bilanço kalemlerinin çeşitli açılardan durumlarını gösteren yüzdelik rakamlarına da yer veren bilançodur.
Tasfiye Bilançosu: Bir işletmenin çeşitli nedenlerle faaliyetlerine son vermesi durumunda hazırlanan bilançodur.
Karşılaştırmalı Bilanço: Bir işletmenin, cari dönemin rakamları, geçmiş dönemlerin rakamları, bütçe rakamları veya rakip işletmelere ilişkin cari dönemin rakamları ile karşılaştırılmasını olanak sağlayan bilançodur.
Devir ve Birleşme Bilançosu: Bir işletmenin diğerini devralması ya da iki işletmenin yeni bir hukuki yapı altında birleşmelerine taraf olan işletmelerin, devir veya birleşme tarihinde hazırladıkları bilançodur.
(CEVAP B)

95. Aşağıdakilerden hangisi bir sonuç hesabıdır?
A) Kasa Hesabı
B) Geçmiş Yıllar Kârı Hesabı
C) Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı
D) Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı
E) Gelir Tahakkukları Hesabı

Sonuç Hesabı, İşletmenin faaliyetlerinin sonucunu gösteren Finansal Performans Raporu olan Gelir Tablosu hesaplarıdır. Gelir Tablosu hesapları Gelir ve Gider hesaplarından oluşur. Dönem sonunda Dönem Kârı veya Zararı Hesabı'na devrederek kapanırlar. Yukarıdaki şıklara bakıldığında Sadece Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı'nın gelir hesabı olduğu diğerlerinin ise bilanço hesabı olduğu görülür. **(CEVAP D)**

96. (2016,KPSS) Aşağıdakilerden hangisi Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan muhasebenin temel kavramlarından biri değildir?
A) Tahakkuk esası
B) İşletmenin sürekliliği
C) Önemlilik
D) Tam Açıklama
E) İhtiyatlılık

Finansal Tabloların farklı işletmeler tarafından düzenlense de içerik olarak aynı olmasını sağlayan bazı varsayımlar kullanılmaktadır. Bu varsayımların neler olduğunu ve nasıl kullanılacağını **Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)**'nda belirlenir. **Söz konusu varsayımlar;**

- **İşletmenin Sürekliliği**
- **Sunuşun Tutarlılığı**
- **Önemlilik ve Birleştirme:**
- **Netleştirme (Mahsup etme)**
- **Raporlama Sıklığı**
- **Karşılaştırmalı Bilgi**
- **Muhasebenin Tahakkuk Esası:** Gelir tahsil edildiğinde, gider ödendiğinde değil ortaya çıktığı zaman tanımlanır ve muhasebe kaydı yapılır.

(CEVAP A)

97. (2016,KPSS) Muhasebe temel kavramlarından tutarlılık kavramına uygun şekilde hazırlanmış olan finansal tabloların, Türkiye Muhasebe Standartları-Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre aşağıdaki niteliksel özelliklerden hangisine sahip olduğu söylenebilir?
A) İhtiyaca uygun olma
B) Doğrulanabilirlik
C) Anlaşılabilirlik
D) Zamanında sunulma
E) Karşılaştırılabilirlik

Finansal Tabloların Niteliksel Özellikleri:

- **İhtiyaca Uygunluk:** Kullanıcı tarafından verilen **kararları etkileme gücüne** sahip olan bilgi **ihtiyaca uygun bilgi**dir. Tahmine olanak sağlar ve bilgi kullanıcısının kararını etkiler.
- **Gerçeğe Uygun Şekilde Sunum:** Tam, tarafsız ve hatasız bir şekilde hazırlanması halinde gerçeğe uygun sunum özelliği kazanır.
- **Karşılaştırılabilirlik:** İşletmeye ait bilgiler, diğer işletmelere ilişkin benzer bilgilerle ve aynı işletmenin başka bir döneme ya da başka tarihe ait **benzer bilgileri ile karşılaştırılabilir olması durumudur**. Bu durumda faydalı bilgidir.
- **Doğrulanabilirlik:** İşletme tarafından sunulan bilgilerin, işletme dışı taraflarca denetimden geçmiş ve doğrulanmış olması gerekir. Doğrulama *Doğrudan doğrulama* (sayılması, doğrudan yapılan gözlem ile doğrulaması) ve ya *Dolaylı doğrulama* (bir model ya da formülle kontrol edilmesi) şeklinde olabilir.
- **Zamanında Sunum:** İhtiyaç duyulduğu anda kullanıma hazır olması gerekir.
- **Anlaşılabilirlik:** Bilginin açık, öz olarak sınıflandırılmış, tanımlanmış ve sunulmuş olması gerekir. **Makul bir seviyede bilgi sahibi birinin anlayacağı şekilde** hazırlanmış olması gerekir. İhtiyaca uygunluk, güvenilirlik ve karşılaştırılabilirlik bilginin anlaşılabilirliğine bağlıdır.

(CEVAP E)

98. (2016,KPSS) Aşağıdakilerden hangisi, Fon Akım Tablosunda fon kullanımı olarak ver almaz?
A) Dönen Varlıklar tutarındaki artışlar
B) Duran Varlıklar tutarındaki artışlar
C) Olağan kâr
D) Olağan zarar
E) Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki azalışlar

FON GİRİŞİ = FON ÇIKIŞI
FON KAYNAĞI = FON KULLANIMI
AKTİF AZALIŞI (↓) + PASİF ARTIŞI (↑) = AKTİF ARTIŞI (↑) + PASİF AZALIŞI (↓)

Yani buna göre fon kullanımının varlığından bahsedebilmemiz için Aktiflerde (varlıklarda) artış veya Pasiflerde (Borç ve Sermaye) azalış olması gerekir. Olağan Kâr ise, Pasif artışıdır. Çünkü kâr dönem sonunda Özkaynaklar grubuna eklenecektir. Pasif artacak bu ise Fon kullanımı değil Fon kaynağı olacaktır.

(CEVAP C)

99. Aşağıdaki ifadelerden hangisi kesinlikle doğru bir ifadedir?
A) Bilgisayarla muhasebe tutan işletmelerde yevmiye defterinden büyük deftere taşırken hata yapma ihtimali olmayacağından işletmenin aylık mizan düzenlemesine gerek olmaz
B) Muhasebenin temel kavramlarından "kişilik kavramı" gereği geciktirilen SSK pirim ödemeleri için işleyecek olan faiz tutarı vergiden düşürülebilir.
C) Vadeli çeklerin senet olarak kaydedilmesi işletmenin sürekliliği kavramı gereğidir.

D) Alacak senetlerine reeskont uygulandığında borç senetlerine de reeskont uygulanması tutarlılık kavramı gereğidir.
E) İsminde gelir ve gider yazan tüm hesaplar dönem sonunda 690 Dönem Kârı ya da Zararı hesabına devredilerek kapatılması gerekecektir.

Tüm Şıkları Açıklayalım:
A Şıkkı: Mizan hesapların toplu olarak incelenebilmesi açısında yönetim aracı olarak kullanıldığı için düzenlenmesi gerekliliği ortadan kalmaz
B Şıkkı: Kişilik kavramı gereği, SSK, Vergiler gibi ödemelerin zamanında yapılmamış olması işletmenin değil işletme çalışan ve /veya sahiplerinin hatasıdır. Bu hatanın bedeli vergiden düşürülmez Kanunen Kabul edilmeyen Gider olarak kayıtlara alınmalıdır.
C Şıkkı: Uzun vadeli Çeklerin senet olarak kaydedilmesi özün önceliği kavramı gereğidir.
D Şıkkı: Seçilen ve kullanılan muhasebe politika ve yöntemlerinin izleyen dönemlerde de aynen kullanılması tutarlılık kavramı gereğidir. Alacaklara uygulanan yöntemin borçlara; borçlara uygulanan yöntemlerin alacaklara uygulanması yine tutarlılık kavramı gereğidir.
E Şıkkı: 180 Gelecek Aylara Ait giderler, 181 Gelir Tahakkukları, 280 Gelecek Yıllara Ait giderler, 281 Gelir Tahakkukları,380 Gelecek Aylara Ait Gelirler, 381 Gider Tahakkukları, 480 Gelecek Yıllara Ait gelirler, 481 Gider Tahakkukları Hesapları bilanço hesaplarıdır. İsimlerinde gelir gider yazmasına rağmen bu hesaplar gelir tablosu hesabı değildir. 690 Dönem K/Z hesabına gelir tablosu hesapları aktarılarak kapatılır.

(**Cevap D**)

100. **_____ / _____**

250 ARAZİ VE ARSALAR	**10.720**	
191 İNDİRİLECEK KDV	**1.836**	
100 KASA		**12.320**
103 VERİLEN ÇEK VE ÖD. EMİR.		**236**

_____ / _____

Bu işlemler ve yevmiye kaydının yapılmasına neden muhasebenin <u>Temel kavramına temel olan kavram</u> aşağıdakilerden hangisidir?
A) Maliyet Esası Kavramı
B) Kişilik Kavramı
C) İhtiyatlılık Kavramı
D) Süreklilik kavramı
E) Tahakkuk kavramı

Yukarıdaki kayıtlarda maliyetiyle kaydedilmiş olması Tarihi Maliyet (Maliyet) kavramı gereğidir. Ancak soruda şöyle bir ifade var "....yapılmasına neden muhasebenin Temel kavramına temel olan kavram..." Yani maliyet kavramına temel olan kavram sorgulanıyor. İşletmenin Sürekliliği Kavramı Maliyet esası kavramının temelini oluşturur.

(**Cevap D**)

101. Aşağıdakilerden hangi noter tarafından yapılamaz?
A) Miras sözleşmesi
B) Taşınmaz satış vaadi sözleşmesi
C) İştira ve vefa sözleşmesi
D) Ölünceye kadar bakma sözleşmesi
E) Muhasebe defterleri ve beyannamelerinin tasdiki

Ölünceye kadar bakma sözleşmeleri, noter ve sulh hâkimlerince yapılabilir. Noterler, Miras sözleşmesi - taşınmaz satış vaadi sözleşmesi– iştira ve vefa sözleşmelerini de düzenleyebilir.
Defter tasdikini NOTER yapar ancak beyanname tasdikini YMM (Yeminli Mali Müşavir) yapar.

Ayrıca Küçük Bir açıklama daha yapalım:
İŞTİRA: Tek taraflı irat beyanı ile taşınmazı satın alma hakkı veren bir sözleşmedir. Yenilik doğurucu niteliktedir. Noter veya tapu müdürü tarafından yapılır. Şerh en fazla 10 yıl süre ile verilebilir.,
ŞUFA: Sözleşmeden kaynaklanan ön alım hakkıdır. Adi şekilde düzenlenebilir. Ön alım hakkı, satışın tebliğ ile öğrenildiği tarihten itibaren 3 ay, en geç satıştan itibaren 2 yıl içinde, şerh süresi içinde olmak kaydı ile kullanılmaz ise düşer.
VEFA: Gerialım, sattığı şeyin mülkiyetinin kararlaştırılan bedel ile tekrar kendine isteme hakkıdır. Resmi şekilde yapılması gerekir. Geri alım hakkı, taşınmaz malikinin, kredi temin etmek için başvurduğu bir yoldur. Şerhin süresi 10 yıldır.

(Cevap E)

102. Süs bitkisi yetiştirip satan Süslü Fidancılık Ticaret'in kullanması gereken muhasebe aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
A) Genel Muhasebe
B) Maliyet Muhasebesi
C) İhtisas Muhasebesi
D) Yönetim Muhasebesi
E) Finansal Muhasebe

Maliyet Muhasebesi: Üretim (imalat) ve hizmet işletmeleri tarafından, üretimi yapılan mamul ya da hizmetin maliyetlerini hesaplayabilmek, Planlama ve kontrol aracı olarak kullanılacak bilgileri elde edebilmek, Özel yönetim kararları alabilmek amacıyla kullanılan muhasebe dalıdır.
Genel Muhasebe (***Finansal Muhasebe):*** Genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri doğrultusunda işletmenin mali performansını (Gelir Tablosu) ve Mali Yapısını (Bilanço) hazırlayan, iç ve dış bilgi kullanıcılarının ihtiyaç duyduğu bilgiyi üreten kayıt sistemidir.
Yönetim Muhasebesi: Genel muhasebe ve Maliyet muhasebesinden elde edilen bilgilerin sistemli bir şekilde yöneticilere aktarılması, yöneticilerin kullanacağı bilgiler haline getirilmesi görevini üstlenen muhasebe türüdür.
İhtisas (Uzmanlık) Muhasebesi: Özel bir uzmanlık isteyen konularda (Banka, sigorta, canlı hayvan, Futbol, Üniversiteler vs..) ihtiyaç duyulan çerçevede hesap planı belirlenmiş muhasebe dallarıdır.

(Cevap B)

BÖLÜM TARAMA TESTİ

(CEVAP ANAHTARI TESTİN SONUNDADIR)

1. İşletmenin varlıkları ve kaynakları üzerinde değişim yaratan ve para ile ifade edilen mali işlemlere ait bilgileri; kaydetmek, sınıflandırmak, hesaplamak, özetlemek, analiz etmek ve yorumlamak suretiyle ilgili kişi ve kurumlara rapor şeklinde sunulan bilgi sistemine ne ad verilir?
A) Kontrol
B) Yönetim
C) Denetim
D) Muhasebe
E) Muhasebe Denetimi

2. İnsan ihtiyaçlarının karşılanması için mal ve hizmet üreten iktisadi varlık ya da birimlere verilen genel ad nedir?
A) Fabrika
B) Üretim
C) Ekonomi
D) İşletme
E) Piyasa

3. İşletme sahiplerinin varlıklar üzerindeki haklarına ne denir?
A) sermaye
B) varlık
C) Borç
D) Kaynak
E) Alacak

4. İşletmenin, para, araç-gereç, bina vb. gibi sahip olduğu iktisadi değerlere ne ad verilir?
A) Varlık
B) Sermaye
C) Borçlar
D) Kaynaklar
E) Maliyetler

5. Aşağıdakilerden hangisi işletmenin işlevleri arasında yer almaz?
A) Pazarlama
B) Muhasebe
C) Yönetim
D) Finansman
E) Üretim

6. Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin işlevleri arasında yer almaz?
A) Sınıflandırma
B) Kaydetme
C) Özetleme
D) Analiz
E) Finans

7. Aşağıdakilerden hangisi işletme yönetiminin işlevleri arasında yer almaz?
A) Örgütleme
B) Yöneltme
C) Personel
D) Kontrol
E) Planlama

8. Çok sayıdaki bilgilerin karar alıcılara yardımcı olacak şekilde anlaşılır hale getirilmesi işlemine ne ad verilir?
A) Kaydetme
B) Sınıflandırma
C) Analiz ve yorum
D) Yorumlama
E) Özetleme

9. Bilânço ve Gelir Tablosu hazırlanması hangi muhasebe işlevi içinde kalır?
A) Kaydetme
B) Sınıflandırma
C) Özetleme
D) Analiz
E) Yorum

10. Kişilerin ve kurumların amaçlarına uygun şekilde değişimini sağlamak üzere, malların ve hizmetlerin ortaya çıkarılması, tüketicilere ulaştırılması ve tutundurulması işletmenin hangi işleviyle ilgilidir?
A) Üretim
B) Yönetim
C) Personel
D) Kontrol
E) Planlama

11. Mali işlemlerin tarih, taraflar, konu, miktar ve tutar yönüyle belgelendirmek ve belgelerin muhasebe defterine geçirilmesi işlemine ne ad verilir?
A) Kaydetme
B) Sınıflandırma
C) Özetleme
D) Hesaplama
E) Analiz ve yorum

12. İşletmenin varlıklarını, sermayesini ve borçlarını belirlemek, bunlarda meydana gelen değişmeleri izlemek ve işletme faaliyetlerinin sonucunu ortaya koymak hangi muhasebe dalının görevidir?
A) Maliyet muhasebesi
B) İhtisas Muhasebesi
C) Şirketler Muhasebesi
D) Genel muhasebe
E) Mali Tablolar Analizi

13. Aşağıdakilerden hangisi maliyet muhasebesinin görevlerinden biri değildir?
A) Hizmet üretiminin maliyetini saptamak
B) Başarı değerlemek
C) Üretilen malların satış fiyatını belirlemek
D) İşletmenin nakit ödemelerini düzenlemek
E) Elde edilen bilgilerle planlama ve karar almaya yardımcı olmak

14. Muhasebe için kullanılan deyim aşağıdakilerden hangisidir?
A) İşletmenin dili
B) İşletmenin beyni
C) İşletmenin girdisi
D) İşletmenin gözü
E) İşletmenin merkezi

15. Aşağıdakilerden hangisi işletmenin varlıkları arasında yer almaz?
A) Taşıtlar
B) Demirbaşlar
C) Banka mevduatı
D) Alacaklar
E) Sermaye

16. Muhasebe bilgi akışında toplanan bilgilerin kaydedilmesi ve sınıflandırılması hangi aşamada yapılmaktadır?
A) İşletme faaliyetlerinin mali işlemleri
B) Girdi
C) Süreçleme
D) Çıktı
E) Karar vericiler

17. İşletme faaliyetleri nedeniyle ortaya çıkan, varlıklardaki azalmaya ne ad verilir?
A) Kâr
B) Zarar
C) Sermayenin azalması
D) Harcama
E) Borç

18. Mali tabloların hazırlanması aşağıdaki muhasebe işlevlerinden hangisi içinde yer alır.
A) Analiz
B) Kaydetme
C) Sınıflandırma
D) Özetleme
E) Yorum

19. Yöneticinin başarısını belirlemek, işletmenin ulaştığı mali güç ve karlılık durumunu bilmek, işletmede ortak kalıp kalmamak gibi değişik durumları değerlemek için gerekli olan bilgilerle aşağıdakilerden hangisi ilgilidir*
A) İşletme
B) Devlet
C) Toplum
D) İşletme sahipleri
E) Borç verenler

20. Aşağıdakilerden hangisi faaliyet konularına göre İşletme türleri arasında yer almaz?
A) Üretim işletmesi
B) Ticaret İşletmesi
C) Tarım işletmesi
D) Karma işletme
E) Turizm İşletmesi

21. Aşağıdakilerden hangisi serbest muhasebecinin görev kapsamına girmez?
A) Vergi beyannamelerini tasdik etmek
B) Mali tabloları düzenlemek
C) Tüzel kişilere ait muhasebe defterlerini tutmak
D) Vergi beyannamelerini düzenlemek
E) Gerçek kişilere ait muhasebe defterlerini tutmak

22. Muhasebe bilgi akışı aşağıdakilerden hangisinde doğru sıra ile verilmiştir?
A) Girdi – İşletme faaliyetleri mali işlemleri – Çıktı – Süreçleme – Karar vericiler
B) İşletme faaliyetleri mali işlemleri – Girdi – çıktı – Süreçleme – Karar vericiler
C) İşletme faaliyetleri mali işlemleri – Girdi – Süreçleme – Çıktı – Karar vericiler
D) Girdi – Süreçleme – Çıktı – Karar vericiler
E) Süreçleme – İşletme faaliyetleri mali işlemleri – Girdi – Karar vericiler - Çıktı

23. Aşağıdakilerden hangisi varlıklar içinde yer almaz?
A) Demirbaşlar
B) Para
C) Mal
D) Borç
E) Alacak

24. Önemli hesap kalemleri, finansal olayların ve diğer hususların mali tablolarda yer alması gereğini ifade eden muhasebe temel kavramı aşağıdakilerden hangisidir ?
A) Önemlilik
B) Tam açıklama
C) Süreklilik
D) Kişilik
E) İhtiyatlılık

25) Muhasebe uygulamaları için seçilen muhasebe politikalarının birbirini izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması gereğini ifade eden muhasebe temel kavramı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Dönemsellik
B) Tutarlılık
C) Süreklilik
D) Önemlilik
E) Sosyal sorumluluk

26) Mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde açık ve anlaşılır olması gereğini ifade eden muhasebe temel kavramı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tam Açıklama
B) Tutarlılık
C) Tarafsızlık ve Belgelendirme
D) Sosyal Sorumluluk
E) İhtiyatlılık

27) _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
GİDER TAHAKKUKLARI
_____/_____
Bu yevmiye maddesinin yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı göz önünde bulundurulmuştur?
A) Kişilik
B) Önemlilik
C) Süreklilik
D) Tam açıklama
E) Dönemsellik

28) _____ / _____
KARŞILIK GİDERLERİ
ŞÜP. TİC. ALACAK. KARŞ.
_____ / _____

Bu yevmiye maddesinin yapılması hangi muhasebe temel kavramı gereğidir?
A) Dönemsellik
B) Süreklilik
C) İhtiyatlılık
D) Kişilik
E) Özün Önceliği

29) _____ / _____
BORÇLU NAZIM HESABI
Alınan teminat mektupları
ALACAKLI NAZIM HESABI
Alınan teminat mektubu
_____ / _____
Bu yevmiye maddesinin yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı dikkate alınmıştır?
A) Dönemsellik
B) Süreklilik
C) Tam açıklama
D) Kişilik
E) Para ile ölçme

30) _____ / _____
DÖNEM NET KARI
ORTAKLARA BORÇLAR
SERMAYE
_____ / _____
Bu kaydın yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı esas alınmıştır?
A) Süreklilik
B) Devamlılık
C) Verimlilik
D) Kişilik
E) Önemlilik

31 _____ / _____
KASA 450.000
M.KIY. SATIŞ ZAR. 50.000
HİSSE SENETLERİ 500.000
_____ / _____
Yukarıdaki kaydın yapılmasında hangi muhasebe temel kavramı dikkate alınmıştır?
A) Sosyal Sorumluluk
B) Kişilik
C) Dönemsellik
D) Tutarlılık
E) Maliyet Esası

32) I-Reeskont ayırmak
II-Amortisman ayırmak
III-Karşılık ayırmak
Yukarıdaki üç muhasebe uygulaması sırasıyla hangi muhasebe temel kavramlarının gereği olarak yapılan uygulamalardır?
A) Dönemsellik –Dönemsellik –İhtiyatlılık
B) Dönemsellik –Süreklilik –İhtiyatlılık
C) Süreklilik –Dönemsellik –Tutarlılık
D) Tutarlılık –Süreklilik –Tam Açıklama
E) Tam açıklama –Dönemsellik –Süreklilik

33) Kısa vadeli yatırım amacıyla satın alınan hisse senetlerinin alışta ve satışta alış bedelleri ile muhasebeye kaydedilmesi hangi muhasebe temel kavramının gereğidir?
A) Maliyet Esası
B) Kişilik
C) İhtiyatlılık
D) Süreklilik
E) Önemlilik

34) İşletmenin kârlarının bir kısmını dağıtmayıp yedek ayırması hangi muhasebe temel kavramı gereğidir?
A) Tutarlılık
B) Önemlilik
C) Kişilik
D) Dönemsellik
E) İhtiyatlılık

35) 'Verilen veya alınan rehin, ipotek ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatların özellikleri ve kapsamları bilanço dipnot veya eklerinde açıkça belirtilmelidir'. Bu ifade muhasebe ilkelerinden hangisine aittir?
A) Gelir tablosu ilkeleri
B) Varlıklara ilişkin ilkeler
C) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Kar dağıtımına ilişkin ilkeler
E) Zarar dağıtımına ilişkin ilkler

36) " Gelecek dönemlere ait olarak önceden tahsil edilen hâsılat ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlerde ödenecek olan giderler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir ". Bu ifade temel mali tabloları düzenleme ilkelerinden hangisine aittir?
A) Varlıklara ilişkin ilkeler
B) Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler
C) Öz kaynaklara ilişkin ilkeler
D) Gelir tablosu ilkeleri
E) Kar dağıtım tablosu ilkeleri

37) Bilanço kalemleri ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Sermaye işletme sahiplerinin varlıklar üzerindeki haklarını ifade eder
B) Varlıklar, sermaye ve borçların toplamına eşittir
C) Borçlar üçüncü kişilerin varlıklar üzerindeki haklarını ifade eder.
D) Sermaye her zaman borçlar toplamına eşit olmalıdır.
E) Varlıklar aktifi, sermaye ve borçlar pasifi oluşturur.

38) Aşağıdakilerden hangisi gelir tablosu ilkelerinden biri değildir?
A) Duran varlıklara uygun aşınma payı ve tükenme payları ayrılmalıdır.
B) Karşılıklar işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak için kullanılmamalıdır.
C) Gelecek dönemlere ait olan gelirler kaydedilip bilançoda gösterilmelidir
D) Maliyetler gruplar arasında uygun dağıtılmalıdır.
E) Gerçekleşmemiş satış, gelir ve kârlar gerçekleşmiş gibi gösterilmemelidir.

39) Bir işletmenin belirli bir tarihteki varlıklarını, borçlarını ve sermayesini gösteren mali tablo aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kaynak Değişim Tablosu
B) Öz Kaynak Değişim Tablosu
C) Nakit Akım tablosu
D) Bilanço
E) Gelir Tablosu

40) Aşağıdaki hesaplardan hangisi " stoklar "grubunda yer almaz?
A) Ticari Mallar
B) İlk Madde ve Malzeme
C) Yarı Mamul – Mamul
D) Diğer Stoklar
E) Satılan Ticari Mallar Maliyeti

41) Aşağıdaki hesaplardan hangisi " Ticari Alacaklar " grubunda yer alır?
A) İştiraklerden Alacaklar
B) Personelden Alacaklar
C) Şüpheli Ticari Alacaklar
D) Ortaklardan Alacaklar
E) Bağlı Ortaklardan Alacaklar

42)Aşağıdaki hesaplardan hangisi "Ticari Alacaklar " grubunda yer almaz?
A) Alıcılar
B) Ortaklardan Alacaklar
C) Alacak Senetleri
D) Şüpheli Ticari Alacaklar
E) Diğer Ticari Alacaklar

43) Aşağıdaki hesaplardan hangisi bilançoda hem dönen varlıklar hem de duran varlıklar bölümünde yer alır?
A) Alıcılar
B) Demirbaşlar
C) Kasa
D) Ticari Mallar
E) Gelecek Yıllara Ait Gelirler

44) Aşağıdakilerden hangisi aktif düzenleyici hesaptır?
A) Alınan Çekler
B) Şüpheli Ticari Alacaklar
C) Dönem Net Zararı
D) Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri
E) Ödenmemiş Sermaye

45) Aşağıdaki hesaplardan hangisi bilançoda düzenleyici bir hesap değildir?
A) Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı
B) Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı
C) Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı
D) Kıdem Tazminatı Karşılığı
E) Alacak Senetleri Reeskontu

46)Aşağıdaki hesaplardan hangisi bilançoda aktif düzenleyici hesap değildir?
A) Birikmiş Amortismanlar
B) Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri
C) Konusu Kalmayan Karşılıklar
D) Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı
E) Alacak Senetleri Reeskontu

47) İşletmenin kredi kurumlarına olan kısa vadeli borçları kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları ile sağlanan krediler aşağıdaki bilanço gruplarından hangisinde gösterilir?
A) Kısa Vadeli Borçlar
B) Araştırma ve Geliştirme Gideri
C) Genel Yönetim Gideri
D) Özel Maliyetler
E) Haklar

48) İşletmenin ticari faaliyetler nedeniyle üçüncü kişilerle olan ilişkileri nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz borçları bilançoda hangi grupta yer alır?
A) Mali Borçlar
B) Ticari Borçlar
C) Diğer Borçlar
D) Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynak
E) Öz Kaynaklar

49) Aşağıdaki hesaplardan hangisi bilançoda pasif düzenleyici bir hesap değildir?
A) Borç Senetleri Reeskontu
B) Dönem Net Zararı
C) Kıdem Tazminatı Karşılığı
D) Geçmiş Yıllar Zararları
E) Ödenmemiş Sermaye

50) Aşağıdaki hesaplardan hangisi bilançoda yer almaz?
A) Gelecek Aylara Ait Giderler
B) Gelecek Yıllara Ait Gelirler
C) Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
D) Konusu Kalmayan Karşılıklar
E) Özel Maliyetler

51) Bir İşletmenin belli bir dönemine ait faaliyetlerinin sonucunu kar veya zarar olarak gösteren tablo aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bilanço
B) Net Akım Tablosu
C) Fon Akım Tablosu
D) Öz Kaynak Değişim Tablosu
E) Gelir Tablosu

52) Bir işletmenin ana faaliyet geliri aşağıdaki hesapların hangisinde gösterilir?
A) Faiz Gelirleri,
B) Komisyon Gelirleri
C) Yurtiçi Satışları
D) Reeskont Faiz gelirleri
E) Diğer Olağan Gelirle

53) Bir işletmenin ana faaliyet gideri aşağıdaki hesapların hangisinde gösterilir?
A) Genel Yönetim Gideri
B) Satılan Ticari Malların Maliyeti
C) AR-GE Gideri
D) Finansman Gideri
E) Pazarlama Satış Dağıtım Gideri

54) Aşağıdaki hesaplardan hangisi gelir tablosunda yer alır?
A) Gelecek Aylara Ait Giderler
B) Gelecek Aylara Ait Gelirler
C) Gider Tahakkukları
D) Kuruluş ve Örgütlenme Gideri
E) Konusu Kalmayan Karşılıklar

55) Aşağıdaki hesaplardan hangisi "Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar " grubunda yer almaz?
A) Kambiyo Zararı
B) Menkul Kıymet Satış Zararları
C) Karşılık Giderleri
D) Genel Yönetim Giderleri
E) Reeskont Faiz Giderleri

56) Aşağıdaki hesaplardan hangisi Gelir Tablosunda " Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar " grubunda yer almaz?
A) Konusu Kalmayan Kaynaklar
B) İştiraklerden Temettü Gelirleri
C) Faiz Gelirleri
D) Menkul Kıymet Satış Karı
E) Yurt Dışı Satışları

57) Aşağıdaki hesaplardan hangisi brüt satış karının hesaplanmasında kullanılan hesaplardan biri değildir?
A) Yurtiçi Satışlar Hesabı
B) S.T.M.M.
C) Satış İadeleri
D) Genel Yönetim Giderleri
E) Satış Iskontoları

58) Aşağıdaki hesaplardan hangisi satışların maliyeti grubu içinde yer almaz?
A) Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri
B) Satılan Ticari Malların Maliyeti
C) Satılan Mamuller Maliyeti
D) Satılan Hizmet Maliyeti
E) Diğer Satışların Maliyeti

59) Aşağıdaki hesaplardan hangisi gelir tablosunda yer almaz?
A) Genel Yönetim Giderleri
B) Kambiyo Zararı
C) Kuruluş ve Örgütleme Gideri
D) Karşılık Giderleri
E) S.T.M.M

60) Aşağıdaki hesaplardan hangisi Gelir Tablosunda " Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar " grubunda yer almaz?
A) Menkul Kıymet Satış Kârı
B) Kambiyo Kârları
C) Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri
D) Reeskont Faiz Gelirleri
E) Önceki Dönem Gelir ve Karları

61) Aşağıdaki hesaplardan hangisi Gelir Tablosunda Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar " grubunda yer almaz?
A) Reeskont Faiz Gideri
B) Karşılık Gideri
C) Önceki Dönem Gider ve Zararları
D) Menkul Kıymet Satış Zararı
E) Kambiyo Zararı

62) Gelir Tablosunun son bölümü aşağıdakilerden hangisidir?
A) Brüt Satış Karı
B) Faaliyet Kârı veya Zararı
C) Olağan Gelir ve Kârlar
D) Olağan Gider ve Zararlar
E) Dönem Net Kârı veya Zararı

63) Aşağıda bilanço ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Statik bir tablodur.
B) Varlıklar aktif tarafında yer alır.
C) Varlıkların toplamı, yabancı kaynakların ve sermayenin toplamına eşittir.
D) Dinamik bir tablodur.
E) Pasifte yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar yer alır.

64) Yevmiye defterine kaydedilen işlemlerin büyük defterdeki hesaplara aritmetiksel olarak doğru aktarılıp aktarılmadığını kontrol etmeyi sağlayan tablo aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bilanço
B) Mizan
C) Envanter Tablosu
D) Kar Zarar Tablosu
E) Öz Kaynak Değişim Tablosu

65) Aşağıdakilerden hangisi mizan eşitliklerinden biri değildir?
A) Alacak Kalanı Toplamı = Yevmiye Toplamı
B) Borç Toplamı = Alacak Toplamı
C) Borç Toplamı = Yevmiye Toplamı
D) Yevmiye Toplamı = Alacak Toplamı
E) Alacak Kalanı = Borç Kalanı Toplamı

66) Büyük defter hesabında toplu olarak gösterilen işlemlerin ayrıntılı tutarlarının izlendiği deftere ne denir?
A) Günlük Kasa Defteri
B) Ayrıntı Defteri
C) Yardımcı Defter
D) İşletme Hesabı Defteri
E) Büyük Defter

67) Mali nitelikli olayların her bir bilanço unsurunda yarattığı değişmelerin izlenmesine yarayan çizelgeye ne ad verilir?
A) Mizan
B) Hesap
C) Bilanço
D) Gelir Tablosu
E) Hesap Planı

68) Aşağıdakilerden hangisi ikinci sınıf tüccarların tutmak zorunda oldukları defterdir?
A) İşletme Hesabı Defteri
B) Envanter Defteri
C) Günlük Defter
D) Büyük Defter
E) Kasa Defteri

69) Aşağıdakilerden hangisi işletmenin kasasından çıkan paraların ne için ödendiğini ve bu ödemenin karşılığında hangi hesaplara borç yazılacağını gösteren fiştir?
A) Mahsup fişi
B) Tediye fişi
C) Kasa fişi
D) Gider fişi
E) Tahsil fişi

70) Borç kalanı veren hesapların kalan kadar alacaklandırıldığı, alacak kalanı veren hesapların kalan kadar borçlandırıldığı işleme ne ad verilir?
A) Envanter çıkarmak
B) Kapanış kaydı
C) Kesin mizan
D) Günlük kayıt
E) Açılış kaydı

71) Muhasebe dışı envanter sonucu bulunan tutarlar ile genel geçici mizanda çıkartılan kalanlar arasında farklılıklar olması durumunda yapılan düzetme kayıtlarına ne ad verilir?
A) Muhasebe dışı envanter
B) Genel geçici mizan
C) Muhasebe içi envanter
D) Kesin mizan
E) Açılış kaydı

72) Ticari bir işletmenin normal faaliyetlerini yerine getirirken elindeki serbest olarak kullanabileceği varlıkların stoklara, stokların satılıp tekrar serbest olarak kullanabileceği para şekline dönüşmesi sürecine ne ad verilir?
A) Dönem
B) Faaliyet Döngüsü
C) Bilânço
D) Muhasebe Süreci
E) Gelir Tablosu

CEVAP ANAHTARI

1	D	16	C	31	E	46	C	61	C
2	D	17	B	32	A	47	A	62	E
3	A	18	D	33	A	48	B	63	D
4	A	19	D	34	E	49	C	64	B
5	B	20	D	35	B	50	D	65	A
6	E	21	A	36	B	51	E	66	C
7	C	22	C	37	D	52	C	67	B
8	E	23	D	38	C	53	B	68	A
9	C	24	A	39	D	54	E	69	B
10	A	25	B	40	E	55	D	70	B
11	A	26	A	41	C	56	E	71	C
12	D	27	E	42	B	57	D	72	B
13	D	28	C	43	A	58	A	73	
14	A	29	C	44	D	59	C	74	
15	E	30	D	45	D	60	E	75	

DÖNEN VARLIKLAR

İşletmenin nakit elde tuttuğu paralar, vadesiz veya 1 yıla kadar vadeli olarak bankaya yatırılan paralar ve 1 yıl içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülen varlıklardan oluşur.

TMS1 – Finansal Tabloların Sunuluş Standardı (m.66): Dönen varlıkları, bilanço gününden sonra on iki ay içinde paraya çevrilmesi, satılması veya tüketilmesi beklenen varlıklar olarak tanımlar.

Dönen varlıklar 'Tekdüzen Hesap Planı'nda şu şekilde alt hesap gruplarına ayrılmıştır;

10. HAZIR DEĞERLER	Para ve para benzeri, istenildiği anda kullanımı mümkün olan varlıklardır.
11. MENKUL KIYMETLER	Kısa vadeli yatırım aracı olarak kullanılabilen, alım – satım amaçlı alınan para ve sermaye piyasası araçlarının izlendiği varlık hesaplarıdır.
12. TİCARİ ALACAKLAR	Ticari amaçlı ilişkiler sonucunda (mal satışından) ortaya çıkan senetli senetsiz alacakların izlendiği hesap grubudur.
13. DİĞER ALACAKLAR	Ticari faaliyetler dışında senetli ve senetsiz alacakların izlendiği hesap grubudur.
15. STOKLAR	Üretimde kullanmak veya doğrudan satmak amaçlı edinilen fiziki varlıkların izlendiği hesap grubudur.
17. YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM MALİYETLERİ	İşletmenin üstlendiği ve yıllara yayılmış İnşaat ve taahhüt işleri ile ilgili maliyetlerin, yapılan harcamaların proje bazında izlendiği hesaplardır.
18. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER ve GELİR TAHAKKUKLARI	Dönemsellik kavramı gereği gelecekteki bir tarihe ait giderlerin peşin ödenmesi durumunda ait olduğu gelecekteki dönemin gideri olarak gelir tablosuna yansıtılabilmesi için kullanılan ve bu döneme ait olmakla birlikte tahsili gelecekteki bir zamana bırakılmış gelirin takibi için kullanılan hesaplardır.
19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	Yukarıdaki hesaplar dışında kalan bazı durumlar, KDV (işletme tarafından ödenmiş), Sayım noksanlığının izlenmesi gibi bazı konuların kayıtlarında kullanılan hesapların yer aldığı hesap grubudur.

Finansal varlıklar: sahibine sözleşmeye dayalı bir hak kazandıran finansal araçlardır. Nakit, ticari alacaklar, alacak senetleri, kredi alacakları, hisse senetleri, tahviller finansal varlıklardır.

10 HAZIR DEĞERLER

Nakit ve nakit benzeri (istenildiği anda kullanıma hazır) varlıkların yer aldığı hesap grubudur. Aşağıdaki hesaplardan oluşur;
100 Kasa
101 Alınan Çekler
102 Bankalar
103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)
108 Diğer Hazır Değerler

Bu grubun içinde 'Bankalar Hesabı'nın olması kafa karıştırabilir. Çünkü bankaya yatırılan paralar vadeli veya vadesiz olarak yatırılabilir. Vadesiz mevduat faiz getirisi olmadığı gibi istenildiği anda da çekilmesi mümkündür. Oysa vadeli mevduat hesabında belli bir faiz karşılığında paranın belli bir süre için geri alınmayacağı taahhüt edilmiştir. Peki, o halde bankalar hesabında vade koşuluna bakılmaksızın neden hazır değerlerde yer alır?
Cevap: **Vadeli mevduat hesapları,** vadeli olmasına rağmen vadesinden önce faiz kaybına razı olmak koşulu ile çekilebilir ve çekildiğinde, **anaparada bir değişiklik olmaz** bu yüzden **hazır değerler** grubunda izlenir.

Bir diğer kafamızı karıştırabilecek hesap ise 103 Verilen Çek ve Ödeme Emirleri Hesabı'dır. Çünkü bu hesap **Pasif karakterlidir**. Yani işletme için **borçtur**. Pasif bir hesabın bilançonun aktifinde hazır değerler arasında yer almasının mantığı ne olabilir?

Bu durumu da şöyle açıklayabiliriz: TTK m.707 de **çekte vade olmadığı belirtilmiştir**. Çekte vadenin olmaması çeki para gibi kullanılabilir bir varlık kılmıştır. Uygulamada çekin düzenlenme tarihinin ileri tarihli yazılması vade oluşturan bir tekniktir. Buna rağmen çek TTK ya göre vadesiz olması ve işletme tarafından istenildiğinde düzenlenebilir olması, para gibi bir ödeme aracı olarak kullanılması çekin hazır değer grubunda olmasına neden olmuştur.

100 KASA HESABI

İşletmenin ₺, yabancı para cinsinden olan tüm nakit paralarının izlendiği aktif karakterli hesaptır. Nakit girişine neden olan olayların muhasebe kayıtlarında Kasa Hesabı, **borçlanır**; Nakit çıkışına neden olan olaylarda **alacaklanır**. Açılış işleminde borç kaydı ile açılır; kapanırken alacak kaydı yapılarak kapanır.

Muhasebenin Temel Kavramlarından ***Ortak Ölçü (Parayla Ölçme) Kavramı*** gereği **yabancı paralar alındığında o andaki kuru üzerinden ₺ değeri bulunarak, ₺ cinsinden kayıtlara alınır**. Eğer ki yabancı para olarak da izlenmek istenirse ayrıca ikinci bir kayıt maddesi açılarak **Nazım Hesaplarda Yabancı para cinsinden takip etmek mümkündür**.

KASA HESABININ İŞLEYİŞİ

Borç	100 KASA HESABI	Alacak
**Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış)*		**Peşin mal veya hizmet satın alınmasından dolayı yapılan ödemeler*
**Peşin mal ya da hizmet satışından yapılan tahsilât*		**Kasadan para çıkışına neden olan tüm ödemeler.*
**Diğer kasaya para girişine neden olan her durum*		** Envanter kontrollerinde tespit edilen eksik paralar*
**Envanter kontrollerinde tespit edilen fazla paralar*		**Yabancı paraların döviz kurunun düşmesi*
**Yabancı paraların döviz kurunun yükselmesi*		**Dönem sonu kapanış kaydı*

KASA HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	KASA HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Kasaya nakit girişi olduğunda;**	- **Kasadan Nakit Çıkışı Olduğunda;**
Örnek: İşletme A Bankasından 1.000 ₺ çekiyor; _____ / _____ **100 KASA HESABI**	**1.000** 102 BANKALAR HESABI 1.000 _____ / _____	*Örnek: İşletme A Bankasına 1.000 ₺ yatırıyor;* _____ / _____ 102 BANKALAR HESABI 1.000 **100 KASALAR HESABI** **1.000** _____ / _____
Örnek: İşletme müşterisi Yasemin CAN'dan olan 1.200 ₺ senetsiz ve 600 ₺ senetli alacağını tahsil ediyor. _____ / _____ **100 KASA HESABI** **1.800** 120 ALICILAR HESABI 1.200 121 ALACAK SENETLERİ 600 _____ / _____	*Örnek: İşletme müşterisi Asuman ÇINAR'a olan 1.200 ₺ senetsiz ve 600 ₺ senetli borcunu ödüyor.* _____ / _____ 320 SATICILAR HESABI 1.200 321 BORÇ SENETLERİ HESABI 600 **100 KASA HESABI** **1.800** _____ / _____

- **İşletme kasasında tutulan yabancı paranın dönem sonunda kuru yükseldiğinde;**

Örnek: İşletme kasasında daha önceden 1$=1,7 ₺ iken satın alınmış 1.000 $'ı vardır. Dönem sonundaki kur 1$=1,9 ₺ olmuştur.

1.000 $ x (1,9 – 1,7) = 200 ₺ kambiyo kârı vardır.

100 KASA HESABI	**200**	
646 KAMBİYO KÂRLARI		200

- **İşletme kasasında tutulan yabancı paranın dönem sonunda kuru düştüğünde;**

Örnek: İşletme kasasında daha önceden 1$=1,7 ₺ iken satın alınmış 1.000 $'ı vardır. Dönem sonundaki kur 1$=1,5 ₺ olmuştur.

1.000 $ x (1,7 – 1,5) = 200 ₺ kambiyo zararı vardır.

656 KAMBİYO ZARARI	200	
100 KASA HESABI		**200**

- **Peşin (nakit karşılığında) mal satışı durumunda;**

Örnek: İşletme tamamı peşin KDV hariç 5.000 ₺ tutarında mal satmıştır. (KDV %18)
5.000 x 0,18 = 900 ₺ KDV

100 KASA HESABI	**5.900**	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		5.000
391 HESAPLANAN KDV		900

- **Peşin mal satın alınması durumunda;**

Örnek: İşletme tamamı peşin KDV hariç 3.000 ₺ tutarında mal satın almıştır. (KDV %18)
3.000 x 0,18 = 540 ₺ KDV

153 TİCARİ MALLAR HESABI.	3.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	540	
100 KASA HESABI		**3.540**

- **Kasa envanter kontrollerinde fazla para çıkarsa;**

Örnek: İşletmenin kasa hesabının borç toplamı 12.000 ₺ ve alacak toplamı 6.530 ₺'dir. Kasa sayım sonucu ise 5.570 ₺ olarak tespit edilmiştir. Kasa farkının sebebi aynı gün içinde bulunamamıştır.

Kasa Hesabı Borç Kalanı (Kasada olması gereken para tutarı) **=** Borç Toplamı – Alacak toplamı
= 12.000 – 6.530
= 5.470 ₺
Sayım Sonucu = 5.570 ₺ olduğuna göre;
5.570 – 5.470 = 100 ₺ Sayım sonucu tespit edilen para fazladır.

100 KASA HESABI	**100**	
397 SAYIM TESELLÜM FAZLALARI HESABI		100

- **Kasa envanter kontrollerinde fazla eksiği çıkarsa;**

Örnek: İşletmenin kasa hesabının borç toplamı 13.780 ₺ ve alacak toplamı 6.530 ₺'dir. Kasa sayım sonucu ise 7.130 ₺ olarak tespit edilmiştir. Kasa farkının sebebi aynı gün içinde bulunamamıştır.

Kasa Hesabı Borç Kalanı (Kasada olması gereken para tutarı) **=** Borç Toplamı – Alacak toplamı
= 13.780 – 6.530
= 7.250 ₺
Sayım Sonucu = 7.130 ₺ olduğuna göre;
7.130 – 7.250 = 120 ₺ Sayım sonucu tespit edilen para noksandır.

197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	120	
100 KASA HESABI		**120**

YABANCI PARALI İŞLEMLER

Kasa hesabında TL cinsinden olan paralar VUK'na göre itibari (nominal) değer ile değerlendirilir. V.U.K'nun 280.maddesine göre yabancı paralar ve dövize bağlanmış bilanço varlıkları (senetli senetsiz alacak) **Alış Değeri – Borsa Rayici – Maliye Bakanlığının Açıkladığı Kur** şeklinde 3 farklı değerlemeye tutulabilir.

VUK' nun 280.maddesinin 3.fıkrasında değişiklik yapılmış; " ***Bu madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir (geçerlidir). Bunlardan vadesi gelmemiş senede bağlı alacaklar ve borçlar bu kanunun 281. ve 285.maddeleri uyarınca değerleme günü kıymetine irca (reeskont) edilebilir. Ancak senette faiz oranının yazılı olmadığı durumlarda değerleme gününde geçerli olan Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LİBOR) esas alınır***" denmiştir.
(NOT: Yabancı paraları kendi para cinsinden takip edilmek istersek Nazım Hesaplar kullanılabilir demiştik.)

Örnek: İşletme döviz bürosundan 1€ = 2 ₺ kur'dan 600 € satın almıştır.
600 € x 2 = 1.200 ₺

100 KASA HESABI	**1.200 ₺**	
100.02 Yabancı Paralar kasası		
100 KASA HESABI		**1.200 ₺**
100.01 ₺ Kasası		
980 YABANCI PARALI VARLIKLAR	**600 €**	
981 YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER		**600 €**

1. Durum: 600€'u 1€=1,95 ₺ kur'u üzerinden bozdursa (₺'ye çevirse);
Satın Alırken: 600 € x 2 = 1.200 ₺
Satarken: 600 € x1,95 = 1.170 ₺

Kur düştüğü için; 30 ₺ Kambiyo zararı

100 KASA HESABI	**1.170**	
100.01 ₺ Kasası		
656 KAMBİYO ZARARI HESABI	**30**	
100 KASA HESABI		**1.200**
100.02 Yabancı Paralar Kasası		
981 YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER	**600 €**	
980 YABANCI PARALI VARLIKLAR		**600€**

2. Durum: 600€'u 1€=2,12 ₺ kur'u üzerinden bozdursa (₺'ye çevirse);
Satın Alırken: 600 € x 2 = 1.200 ₺
Satarken: 600 € x 2,12 = 1.272 ₺

Kur yükseldiği için; 72 ₺ Kambiyo kârı

100 KASA HESABI	**1.272**	
100.01 ₺ Kasası		
646 KAMBİYO KÂRLARI HESABI		**72**
100 KASA HESABI		**1.200**
100.02 Yabancı Paralar Kasası		
981 YABANCI PARALI YÜKÜMLÜLÜKLER	**600 €**	
980 YABANCI PARALI VARLIKLAR		**600€**

3. Durum: Yabancı para bozdurulmaz (satılmaz) ancak dönem sonunda döviz kuru 1 € = 2.07 ₺ olursa;
(Satın Alırken: 600 € x 2 = 1.200 ₺) - (31 Aralık – Envanter Değeri: 600 € x 2,07 = 1.242 ₺) = 42 ₺
Kur yükseldiği için; 42 ₺ Kambiyo kârı vardır. Bu kârın kasa hesabına eklenmesi gerekir.

100 KASA HESABI	**42**	
100.02 Yabancı Paralar Kasası		
646 KAMBİYO KÂRLARI HESABI		**42**

KASA FARKLARI

Kasa mevcudu ile kayıtlı tutar **günlük kontrol** edilir (envanter yapılır). Kasa fiili mevcudu ile kasa hesabının kalanı arasında fark çıkarsa; Kasa farkının nedeni **aynı gün içinde belirlenmesi durumunda**, gerekli düzeltme kaydı yapılarak hesap denkleştirilir. Kasa farkının nedeni **aynı gün içinde belirlenemezse**; izleyen günlerde araştırılmak üzere geçici hesaplara (Noksan olması durumunda: ***197 Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı**'nın **borcuna***; Fazla olması durumunda: ***397 Sayım Tesellüm Fazlaları Hesabı**'nın **alacağına***) alınarak kasa denkleştirilir. Nedeni izleyen zamanda belirlendiğinde, düzeltme kaydı yapılarak geçici hesaplar kapatılır. Nedeni belirlenemez ise;

1) VUK Çerçevesinde: 197 Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı'ndaki Tutar; **689 Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar Hesabı**'nın Borcuna 397 Sayım Tesellüm Fazlaları Hesabı'ndaki Tutar **679 Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârlar Hesabı**'nın alacağına aktarılır.

2) TMS (Türkiye Muhasebe Standartları) Çerçevesinde: 197 Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı'ndaki Tutar, ***659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı***'nın borcuna; 397 Satım Tesellüm Fazlaları Hesabı'ndaki Tutar ***649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hesabı***'nın alacağına aktarılarak kapatılır.

KASA NOKSANI: Kasadaki para mevcudu, Kasa Hesabı'nın borç kalanından eksik ise " kasa noksanı" vardır.

Kasa Noksanının Nedenleri;

- Muhasebecinin **ödeme kaydını unutmuş** olması
- Ödeme **kaydının eksik tutar üzerinden yapmış** olması
- Kasadan **fazla ödeme** yapılmış olması
- **Eksik tahsilât** yapılmış olması
- Kasadan **izinsiz para alınması**

Nedeni bulunamayan noksanlar, **kanunen kabul edilmeyen gider** olduğundan hatırlatıcı bilgi özelliği nedeniyle Nazım **Hesaplarda** izlenebilir

KASA FAZLASI: Kasadaki mevcut para, Kasa Hesabı'nın borç kalanından fazla ise "kasa fazlası" vardır.

Kasa Fazlasının Nedenleri;

- Muhasebecinin **tahsilât kaydını unutmuş** olması
- Muhasebecinin **tahsilât kaydını eksik tutarlı olarak kaydetmiş** olması
- Herhangi bir **ödeme kaydının fazla kaydedilmiş** olması
- **Fazla para alınmış** olması
- **Noksan para verilmesi**
- İşletmeyle **ilgisi olmayan bir paranın kasaya konmuş olması**.

Örnek: 27.04.2016 tarihi mesai sonunda yapılan envanter kontrollerinde Kasa Hesabının borç toplamı 1.237.850 ₺; alacak toplamı 1.218.350 ₺ olduğu görülmektedir. Ve sayım sonucu kasa mevcudu 18.750 ₺ olduğu anlaşılmıştır. Muhasebe personellerinin yaptığı incelemelerde 750 ₺'lik farkın nedeni, 300 ₺ doğalgaz faturası ödemesi yapıldıktan sonra kayıtlara geçilmesinin unutulması olduğu görülmüş geri kalan tutarın nedeni tespit edilememiş ve nedeni araştırılmak üzere ilgili hesaba alınmıştır. (İşletme, kayıt ve raporlarını muhasebe standartlarına göre düzenlemektedir.)

1. (27.04.2016 Tarihinde yapılması gereken kayıtlar);

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	**300**	
197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI	**450**	
100 KASA		**750**

Açıklama:
Kasa Hesabının Borç Kalanı = Borç Tutarı - Alacak Tutarı (Kasada olması gereken) = 1.237.850 – 1.218.350 = 19.500 ₺
Ancak tespit edilen para miktarı 18.750 ₺ olduğuna göre;
19.500 ₺ - 18.750 ₺ = 750 ₺ kasa farkı var. Bunun nedeni bilinen 300 ₺'si ilgili hesaba alınırken nedeni bulunamayan takip edilmek üzere 197 Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı'na aktarılır.

2. (29.04.2016 Tarihinde) Müşterilerle yapılan cari hesap mutabakatlarında 197 Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı'na alınan 450 ₺'den 350 ₺'nin Pakize ŞAŞMAZ'dan yapılan 1.300 ₺ tahsilâtın kayıtlara 1.650 ₺ olarak geçtiği anlaşılmıştır. Geri kalan 100 ₺ noksanın nedeni bulunamamıştır.

Yapılması gereken yevmiye kaydı;

120 ALICILAR	**350**	
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	**100**	
197 SAYIM TESEL. NOKSANLARI		**450**
950 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER BORÇLU HESABI	**100**	
952 MATRAHA EKLENECEK TUTARLAR ALACAKLI HESABI		**100**

Açıklama:
Daha önceden yapılan yanlış kayıt;

100 KASA	***1.650***	
120 ALICILAR		***1.650***

Şeklinde yapılmış idi. Bu durum hem müşteri hesabının bakiyesinin farklılaşmasına hem de kasa hesabının farklılaşmasına neden olmakta idi. Düzeltme kayıtları ile tekrar 120 Alıcılar hesabına bakiye ilave edilirken geri kalan nedeni bulunamayan 100 ₺ için Zarar yazılır. Belgelendirilemeyen gider ve zararlar; hem muhasebenin temel kavramlarından Belgelendirme kavramına hem de VUK'a uymaz. Kanunen kabul edilmeyen bu giderlerin, dipnotlarda gösterilebilmesi için Nazım hesaplara alınmalıdır.

ÇEK

Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde düzenlenen ve bir bankaya ödeme emri niteliğinde olan kıymetli evraktır. Üçlü ilişkiye dayanır.
Keşideci (Çek amiri); Çeki düzenleyen (çekin alacaklısına bankadan ödeme yapılması için emri veren kişi)
Muhatap; Çekin üzerinde yazılı olan tutarı çekin alacaklısına (lehtar = hamili) ödemekle yükümlü olan banka şubesi.
Lehtar (hamil): Çekin üzerinde yazılı olan tutarı alacak (tahsil edecek) olan kişidir.

TTK m 692, Çekin Şekil Şartları (Taşıması Gereken Unsurlar):

- **Kayıtsız ve Şartsız Muayyen Bir Bedelin Ödenmesi İçin Havale:** Çek kredi aracı olmadığı için faiz öngörülemez. Çekin üzerine yazılan faiz şartı, konulmamış sayılır. Çek bankaya ibraz edildiği zaman eğer borçlunun hesabında yeteri kadar para varsa banka tarafından herhangi bir şart konulmazsızın ödenmesi gerekir.

- **Ödeyecek Kimsenin "Muhatabın" Adı ve Soyadı:** Türkiye'de ödenecek çeklerde muhatap bir banka veya özel finans kurumu olmak zorundadır.

- **Ödeme Yeri:** Ödeme yeri belirtilmesi zorunlu olmadığından belirtilmemiş ise, muhatabın ad ve soyadı yanında (bankanın Ünvanı) gösterilen yer ödeme yeridir.

- **Keşide Günü ve Yeri:** Çek üzerinde yazılı tarih ile gerçek keşide günü birbirine uymuyorsa, çek üzerinde yazılı bulunan tarih dikkate alınır. Keşide günü olarak gösterilen günden önce ödenmek için ibraz edilen çek (İleri tarihli çek), ibraz günü ödenir.

- **Keşidecinin İmzası:** Çeki, bankada hesabı bulunan ve yetkili olan kişi imzalayabilir. İmza yerine, parmak izi geçerli olmadığı gibi mühür de kullanılamaz.

Çekler bir başkasına devredilebilir. Çekin üzerindeki alacak hakkının (lehtar yetkisinin) bir başkasına devredilmesine **ciro** denir. Çeki ciro edene de '**ciranta**' denir. İki tür ciro yapılır;

- **Tam Ciro:** Çekin devredildiği kişinin ad ve soyadı ile "ödeyiniz" yazılarak imzalanır. **İsmi yazan kişiden başkası tahsil edemez**.

- **Beyaz ciro:** İsim belirtilmeden sadece "ödeyiniz" yazılır ve imzalanır. **Çek kimin elinde ise o tahsil edebilir**.

Çekte vade yoktur ancak uygulamada sıklıkla, çekin düzenlenme tarihi bölümüne ileriki bir tarih yazılarak vadeli gibi kullanılır. Kanun açısından bakıldığında çekte vade yoktur ve görüldüğünde ödenir. Çekin alacaklısı çeki kanunda belirtilen süre içinde tahsil etmelidir. Tahsilât için belirtilen süreden sonra muhataba başvurur ise; muhatap ödeme yapmak zorunda değildir.

Tahsilât süreleri;

- Çekin muhatabı ile ödeme yeri aynı şehirde ise; **10 gün** içerisinde.
- Çekin ödeme yeri başka bir şehirde ise; **1 ay** içerisinde.
- Çekin ödeme yeri ile muhatabı farklı kıtalarda iseler; **3 ay** içerisinde yapılmalıdır. (Keşide yeri ile ödeme yeri ayrı kıtalarda bulunsa dahi her iki yer ülkesinin Akdeniz'de kıyılarının olması halinde ibraz süresi üç ay değil, bir ay olarak kabul edilir.)

Yukarıda yazılı müddetler, çekte keşide günü olarak gösterilen tarihten (keşide günü hariç) itibaren başlar. Sürenin son günü tatile rastladığı takdirde, süre takip eden ilk işgününe kadar uzar. Aradaki tatil günleri süre hesabına dâhildir.

Hatır Çeki: Ticari bir nedene dayanmayan işlemler nedeniyle, finansman ihtiyacı olduğu durumlarda iyi ilişki içinde bulunulan kişilerden alınan veya verilen çeklerdir.

Çekler Muhasebeleştirilirken 101 Alınan Çekler Hesabı ve 103 Verilen Çek ve Ödeme Emirleri Hesabı(-)'nda muhasebeleştirilir.

101 ALINAN ÇEKLER HESABI

Aktif karakterli bir hesap olduğu için çek alındığında hesabın borcuna, çek elden çıkarıldığında hesabın alacağına kayıt yapılır.

Borç	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	Alacak
• Önceki dönemden devrederek açılış • Çek alındığında		• Çek ciro edildiğinde • Çek tahsil edildiğinde • Çek İade edildiğinde • Kapanış maddesinde

Çekler kasa hesabında olduğu gibi "**itibari (nominal) değer**" ile değerlenir. Yabancı para birimi ile düzenlenmiş çeklerde ise Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı kur ise değerlemeye tutulur.

Çeklerin ileri vadeli olarak düzenlenmesi durumunda (mevcut dönem içinde tahsili yapılmayacak ise) **ÖZÜN ÖNCELİĞİ KAVRAMI** gereği senet olarak (**Ticari nedenle alınmış ise 121 Alacak Senetleri Hesabı; Maddi Duran Varlık Satışı gibi ticari nedenlerden kaynaklanmayan bir nedenle alınmış ise 136 Diğer Çeşitli alacaklar Hesabı**) kaydedilmesi gerekir. İzleyen dönemde (çekin vadesinin olduğu dönemde) tekrar bu hesaptan çıkararak 101 ALINAN ÇEKLER HESABI'na kaydedilir.

Karşılıksız çek olması durumunda, süresinde ibraz edilen **her bir çek koçanı için muhatap banka, her yıl ocak ayında TCMB tarafından açıklanan tutar kadar ödemesi gerekir**. (**2017 için açıklanan tutar 1. 420 TL**'dir.) Karşılıksız çek **127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabı**'na aktarılır. Yasal işlemler başlatıldığında bu hesaptan çıkartıp **128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı**'na aktarılır. Yasal takip sonunda alınamazsa dönem sonunda hesap kapatılır.

Çeklerin tahsili sırasında ödenen komisyonlar **653 Komisyon Giderleri Hesabı** ya da **770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı**'nda izlenir.

ALINAN ÇEKLER HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

HESABA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	HESABA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Çek girişi olduğunda;** *Örnek: İşletme (%18 KDV hariç) 10.000 ₺ tutarında malı KDV tutarı peşin geri kalanı çek alınarak satmıştır.* _____ / _____ 100 KASA HESABI — 1.800 **101 ALINAN ÇEKLER HESABI — 10.000** 600 YURTİÇİ SATIŞLAR HESABI — 10.000 391 HESAPLANAN KDV HESABI — 1.800 _____ / _____	- **Çek Çıkışı Olduğunda;** *Örnek: İşletme portföyünde (cüzdanında) bulunan ve 1.000 ₺ nominal değerli İş Bankası çekini tahsil etmiştir;* _____ / _____ 100 KASALAR HESABI — 1.000 **101 ALINAN ÇEKLER HESABI — 1.000** _____ / _____

- **İleri Vadeli olduğu için daha önceden senet olarak kaydedilmiş bir çekin vadesinin içinde bulunulan döneme ait olması durumunda;**

Örnek: 2017 mali döneminde, vadesi 2018 olan (ileri vadeli) 3.000 ₺ tutarlı müşteri çekini senet olarak kaydetmiştir. 2018 Yılı itibariyle yapılması gereken kayıt;

101 ALINAN ÇEKLER HESABI	**3.000**	
121 ALACAK SENETLERİ HESABI		3.000

- **Çek Ciro edildiğinde;**

Örnek: İşletme portföyünde (cüzdanında) bulunan ve 4.000 ₺ nominal değerli (Z) Bankası çekini ciro ederek, satıcı işletme (X) Ltd. Şti. 'ye senetsiz borcunu ödemiştir. ;

320 SATICILAR HESABI	4.000	
101 ALINAN ÇEKLER HESABI		**4.000**

- **Yabancı tutarlı çeklerde, dönem sonunda kur artış farkları olduğunda;**

Örnek: İşletmenin portföyünde (cüzdanında) bulunan ve alındığı tarihte 1€ = 2,5 ₺ olan 2.000 € tutarlı çek dönem sonunda Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı 1€ = 2,7 ₺ kur üzerinden değerlemeye tutulmuştur.

2.000 € x (2,7-2,5) = 400 ₺

101 ALINAN ÇEKLER HESABI	**400**	
646 KAMBİYO KÂRLARI HESABI		400

- **Yabancı tutarlı çeklerde, dönem sonunda kur düştüğünde;**

Örnek: İşletmenin cüzdanında bulunan ve alındığı tarihte 1€ = 2,5 ₺ olan 2.000 € tutarlı çek dönem sonunda Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı 1€ = 2,4 ₺ kur üzerinden değerlemeye tutulmuştur.

2.000 € x (2,5-2,4) = 200 ₺

656 KAMBİYO ZARARLARI HESABI	200	
101 ALINAN ÇEKLER HESABI		**200**

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI (-)

Aktifi düzenleyici pasif karakterli hesaptır. Yani, bilançonun aktifinde hazır değerlerin içinde (-) olarak azaltan unsur olarak yer alır. Çalışma şekli; işletme tarafından çek düzenlenip verildiğinde (işletmenin çek koçanı aldığı ve hesabı olan banka üzerine ödeme emri düzenlemesi) bu hesap alacak kaydı yapar. Çek lehtarı (alacaklısı, tahsilâtını yapacak olan kişi) tarafından tahsil edildiğinde ise hesap borç kaydı ile kapatılırken, ödemenin yapıldığı banka hesabı alacak kaydı yapar.

Borç	**103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI (-)**	**Alacak**
• Çek muhatap banka tarafından ödendiğinde • Çek iade alındığında • Kapanış maddesinde		• Geçen dönemden devrederek açılış kaydında • Çek düzenlenerek verildiğinde

İleri vadeli çeklerde aynen 101 Alınan Çekler Hesabı'nda olduğu gibi **ÖZÜN ÖNCELİĞİ KAVRAMI** gereği, senet olarak kaydedilir. Eğer ki çek, ticari bir işlem gereği düzenlenmiş ise 321 BORÇ SENETLERİ HESABI'na kaydedilirken; ticari bir nedene dayanmıyor ise 336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI'na kaydedilir.

VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

HESABA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	HESABA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Daha önceden verilmiş olan çekin lehtarı tarafından tahsil edilmesi durumunda;** *Örnek: İşletmenin daha önceden mal satın alırken verdiği 10.000 ₺ tutarlı çekin muhatap banka şubesi tarafından ödendiği bankadan alınan dekont ile öğrenilmiştir.* _____ / _____ **103 VER. ÇEK. Ve ÖD. EMİR. HESABI**	**10.000**	| 102 BANKALAR HESABI		10.000 _____ / _____	- **Çek düzenlendiğinde;** *Örnek: İşletme %18 KDV dahil 11.800 ₺ tutarında mal satın almış KDV tutarına müşteri çeki ciro etmiş, geri kalan tutara da 20 gün ileri tarihli çek düzenlemiştir.* _____ / _____ 153 TİCARİ MALLAR HESABI	10.000	| 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	1.800	| 101 ALINAN ÇEKLER HESABI		1.800 **103 VER. ÇEK. ÖD. EMİR. HS.**		**10.000** _____ / _____ Not: soruda geçen"…20 gün ileri tarihli" cümlesi bizi ileri tarihli çekler senet olarak kaydedilir tuzağına düşürmemelidir. Çekin vadesi izleyen yıla taşıyor ise senet olarak kaydedilir.

ÖNEMLİ NOT: Çekler (101 ve 103) senet olarak kaydedildiğinde **DÖNEMSELLİK KAVRAMI** gereği reeskont işlemi yapılır. Ancak bu reeskont giderleri, sadece ticari karın hesaplanmasında dikkate alınır. **Vergi kârı hesaplanırken gider olarak yazılamayacaktır.** Düzeltilmesi gerekeceğinden, **Nazım Hesaplarla** takip edilmesi gerekir Aşağıda bu durumu bir örnekle açıklayalım;

Örnek: İşletme portföyünde bulunan ve vadeleri uzun olduğu için senet olarak kaydedilmiş olan çeklerin durumu 31 Aralık 2017 tarihi itibariyle aşağıdaki gibidir;

Çekin Türü	İleri Vadeli Çeklerin Alındığı Hesaplar	Nominal Değer	Tasarruf Değer	Reeskont Tutarı
101 ALINAN ÇEKLER	121 ALACAK SENETLERİ HESABI	10.000 ₺	9.730 ₺	270 ₺
103 VER. ÇEK. ÖD. EMR.	321 BORÇ SENETLERİ HESABI	30.000 ₺	28.940 ₺	1.060 ₺

31 Aralık 2017 Tarihinde; yapılması gereken reeskont kaydı aşağıdaki gibi olur;

ALACAK SENETLERİ			BORÇ SENETLERİ		
_____ / _____			_____ / _____		
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS	270		322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS.	1.060	
122ALACAK SENETLERİ REESKONTU HS		270	647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HS.		1.060
_____ / _____			_____ / _____		
950 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER HS.	270		953 VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİRLER HS.	1.060	
952 MATRAHA EKLENECEK TUTAR ALACAKLI HESABI		270	954 VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİRLER ALACAKLI HESABI		1.060
_____ / _____			_____ / _____		

01 Ocak 2018 Tarihinde; yapılması gereken reeskont kaydı aşağıdaki gibi olur;

ALACAK SENETLERİ			BORÇ SENETLERİ		
_____ / _____			_____ / _____		
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HS	270		657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS.	1.060	
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HS.		270	322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS.		1.060
_____ / _____			_____ / _____		

Ayrıca Çeklerin vadeleri yaklaşmış olduğundan (içinde bulunulan dönem içinde tahsil / ödeme yapılacağından) aşağıdaki kayıtlar yapılarak tekrar çek hesaplarına alınmalıdır;

ALACAK SENETLERİ			BORÇ SENETLERİ		
_____ / _____			_____ / _____		
101 ALINAN ÇEKLER HESABI	10.000		321 BORÇ SENETLERİ HESABI	30.000	
121 ALACAK SENETLERİ HESABI		10.000	103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ HS.		30.000
_____ / _____			_____ / _____		

BANKALAR

Bankalar: Gerçek ve tüzel kişilerin **tasarruflarını toplayarak** bunları gelir sağlayıcı işlere **kredi yoluyla kanalize eden**, **ödemelerde aracılık yapan, para nakli, senet tahsili, emanet kabulü** gibi çeşitli hizmetleri gören işletmelerdir. Mevduat veya diğer şekillerde topladıkları fonları kendi hesaplarına **iskonto, ödünç verme ve diğer mali işlemlerde kullanmayı esas ve devamlı uğraşı hâline getirmiş olan finansman kurumları**dır.

Türk bankacılık sisteminde bankaların gerçekleştirebilecekleri faaliyetler:

- Mevduat toplama (katılım bankaları için katılım fonu kabulü),
- Nakdî, gayri nakdi kredi verme (garanti verme),
- Nakdi ve kaydi ödeme ve fon transferi işlemleri
- Muhabir bankacılık veya çek hesapları dahil ödeme ve tahsilât işlemleri;
- Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası işlemleri;
- Kambiyo işlemleri;
- Para ve sermaye piyasasında aracılık hizmetleri, repo – ters repo
- Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri
- Saklama hizmetleri,
- Yatırım danışmanlığı işlemleri, Portföy işletmeciliği ve yönetimi,
- Faktöring ve forfaiting işlemleri,
- Bankalar arası piyasada para alım satımı işlemlerine aracılık,
- Sigorta acenteliği ve bireysel emeklilik aracılık hizmetlerini yerine getirebilmektedir.

Tasarruf mevduatı: Gerçek kişiler tarafından açılan ve herhangi bir **ticari faaliyetle ilişkisi olmayan mevduattır**. Ticari faaliyeti olan kişi ya da kurumların mevduatları Ticari mevduat olarak adlandırılır.

Faaliyetlerine Göre Bankalar	• **Ticari Bankalar:** Ticari bankalar mevduat toplar, kredi verir, yurt içi ve yurt dışından fon sağlarlar. Dünyada ve ülkemizde bankacılık sisteminde en büyük pay ticari bankalara aittir. - **Mevduat bankaları** kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlardır. - **Katılım bankaları** ise **özel cari** (*istenildiğinde çekilebilen, kâr - zarar ya da başka bir getiri sağlamayan hesaptır*) ve **katılma hesapları (***kâra ve zarara ortaklık söz konusu bu nedenle anapara garantisi yok*) yoluyla fon toplamak ve kredi kullandırmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlardır. • **Yatırım ve Kalkınma Bankaları:** Yatırım bankaları **gelişmiş ülkelerde sermaye piyasalarının en önemli aracı kuruluşu** olma özelliğine sahiptir. **Kalkınma bankaları özellikle gelişmekte olan ülkelerde** yatırım sermayesi eksikliğini gidererek, sanayinin gelişmesini hızlandırmak amacıyla faaliyet gösterir.

Sermayesine Göre Bankalar	• **Kamu Bankaları:** Sermayesi kamuya (devlete) ait bankalardır. • **Özel Bankalar:** Sermayesinin tamamı özel sektöre ait olan bankalardır. • **Yabancı Bankalar:** Sermayesi yabancı ülkeden sağlanmış ayrı merkezi yabancı ülkede olan bankalardır.
Fonksiyonlarına Göre	• **Evrensel Bankalar:** Klasik anlamdaki bütün bankacılık hizmetlerini müşterilerine sunar. • **Uzman Bankalar:** Sadece belirli bankacılık hizmetlerini sunmak amacıyla kurulmuş bankalardır. • **Merkez Bankası:** Genellikle ekonomideki **para politikasını uygular**. Merkez Bankalarının para politikasını kendi hedefleri doğrultusunda uygulayabilmesi için tam bağımsızlığa sahip olması gerekmektedir. Merkez Bankalarının kamu bankası olmaları gerekmemektedir. Bazı ülkelerde Merkez Bankaları özel bankalardır

Bankalar hakkında kısaca bu bilgileri verdikten sonra muhasebe açısından banka işlemleri ve kayıtları temelde iki boyutta ele alınır.

1. **ALACAKLI CARİ HESAP (A.c/h):** Bankalara veya finansal kurumlara mevduat olarak yatırılan (faizli veya faizsiz / vadeli ve-ya vadesiz) paraların izlendiği ve bilanço aktifinde hazır değerler içinde gösterilen 102 BANKALAR HESABI'dır.

2. **BORÇLU CARİ HESAP (B.c/h):** Banka veya diğer finansal kurumlardan belli bir süre sonra geri ödenmek üzere alınan nakit kredilerin izlendiği ve bilanço pasifinde 300 BANKA KREDİLERİ HESABI (vadesi 1 yıldan uzun ise 400 BANKA KREDİLERİ HESABI)'dır. (Banka kredileri konusu pasif hesaplar anlatılırken detaylı olarak açıklanacaktır.)

102 BANKALAR HESABI

Yurt içi ve Yurt dışı bankalar ve finans kuruluşlarında açtırılan **mevduat hesaplarının izlendiği hesaptır**. **Aktif karakterli bir hesap olup, mevduat hesabı ya da alacaklı cari hesap şeklinde ifade edilir**. Her bir bankada olan hesaplar, yardımcı hesaplarda ayrı ayrı izlenir. Envanter yapıldığında her bir hesabın toplamları ana hesabın toplamına eşit olması gerekir.

Borç	102 BANKALAR HESABI	Alacak
• Önceki dönemden devir ile açılış kaydı • Para yatırıldığında • Bankaya havale, EFT yoluyla gelen paralar • Hesaba işleyen (tahakkuk eden) faizler • Yabancı para ile açılmış mevduat hesaplarında dönem sonunda olumlu kur farkları (kur artışları) • Kapanış maddesinde		• Bankadan çekilen paralar • Bankadan havale, EFT yoluyla gönderilen paralar. • Bankadan yapılan fatura ödemeleri • Daha önceden banka hesabı üzerine ödeme emri olarak düzenlenmiş (keşide edilmiş) verilmiş çekleri lehtarları (hamilleri) tahsil ettiğinde • Yabancı para ile açılmış mevduat hesaplarında dönem sonunda olumsuz kur farkları (kur azalışı)

Hesabın borç kalanı işletmenin bankadan istediğinde çekebileceği mevcut tutarı gösterir.
Bankaya yatırılan paralardan belli bir süre kullanımından vazgeçmenin bedeli olarak faiz elde edilmesi mümkündür. Faiz gelirleri, **menkul sermaye iradı olduğu için Gelir Vergisi'ne tabidir**. Banka gelir vergisini kestikten sonra ilgili vergi dairesine yatırır ve durumu dekont ile işletmeye (mevduatın sahibine) bildirir. Kesilen bu vergi işletme tarafından **193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı**'nda izlenir.

Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı yılsonunda **Kurumlar Vergisi mükelleflerinde**, ödenecek vergiden mahsup edilmek üzere **371 Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri Hesabı'**na aktarılırken, **Gelir vergisi mükellefinde**, şirket ortak-ları kendi adlarına vergi mükellefi oldukları için **131 Ortaklardan Alacaklar Hesabı** ile karşılaştırılarak kapatılır.

TL Mevduatlar; kayıtlı (mukayyet) değerle; **Yabancı para tutarlı** mevduatlar **değerleme kuru** üzerinden işlem görürler. Vadesi izleyen dönemde dolacak ve faizi ve sonunda işleyecek olan banka hesaplarının, bu döneme ait süresi için **dönemsellik kavramı** gereği faiz hesaplanır. **181 Gelir Tahakkukları Hesabı**'nın borcuna **642 Faiz Gelirleri Hesabının** alacağına kaydedilir.

BANKALAR HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

HESABA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	HESABA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Bankaya para yatırılması;** *Örnek: İşletme (S) Bankası Atatürk Şubesi'ne 13.420 ₺ yatırarak hesap açmıştır.* _____ / _____ **102 BANKALAR HESABI**	**13.420** 100 KASA HESABI 13.420 _____ / _____	- **Bankadan para çekildiğinde;** *Örnek: İşletme (S) Bankası Atatürk Şubesi'ndeki alacaklı cari hesabından (mevduat hesabından) 2.000 ₺ çekmiştir.* _____ / _____ 100 KASA HESABI 2.000 **102 BANKALAR HESABI** **2.000** _____ / _____
- **Banka hesabına faiz işlediğinde;** *Örnek: İşletmenin (Z) Bankası alacaklı cari hesabına 01.04.2016 tarihinde 6 aylığına %6 Faiz oranıyla yatırılan 20.000 ₺ için 01.11.2016 tarihinde yapılması gereken kayıt. (Gelir vergisi oranı %10 olarak alınacaktır)* ***Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Süre*** *= 20.000 x 0,06 x (6/12)* *= 600 ₺* *Stopaj (Gelir Vergisi Kesintisi) = 600 x 0,10 = 60 ₺* _____ / _____ **102 BANKALAR HESABI** **540** 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HS. 60 642 FAİZ GELİRLERİ HESABI 600 _____ / _____	- **Bankada havale gönderilmesi durumunda;** *Örnek: İşletme sürekli iş yaptığı müşterilerinden Satıcı işletme Batuhan GÜLLER'E olan senetsiz borcu için 14.000 ₺, Satıcı işletme Yazel GÜZEL'e olan senetsiz borcu için de 2.000 ₺ alacaklı cari hesabından havale yapmıştır.* _____ / _____ 320 SATICILAR HESABI 16.000 320.01 B.Güller 14.000 ₺ 320.02 Y. Güzel 2.000 ₺ **102 BANKALAR HESABI** **16.000** _____ / _____
- **Bankaya gelen havaleler;** *Örnek: İşletmemizin merkezi Kayseri'de olup (X) cinsi mamul üretip satmaktadır. Konya'da bulunan (V) İşletmesi sürekli iş yaptığımız müşterilerimizdendir. (V) işletmesi işletmemize ait alacaklı cari hesabına 6.700 ₺ yatırarak (X) cinsi mamulden 10.000 ₺ tutarında sipariş vermiştir.* _____ / _____ **102 BANKALAR HESABI** **6.700** 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 6.700 _____ / _____	- **Banka hesabından fatura ödemesi yapıldığında;** *Örnek: İşletmenin nisan ayı elektrik faturası (%18 KDV dahil) 4.130 ₺ olarak internet bankacılığı kullanılarak ödenmiştir.* _____ / _____ 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI 3.500 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI 630 **102 BANKALAR HESABI** **4.130** _____ / _____
- **Yabancı paralı mevduat hesaplarında kur artışı;** *Örnek: İşletmenin (Z) Bankası alacaklı cari hesabında daha önceden 1$=1,7 ₺ iken faizsiz olarak yatırılmış 13.000 $ vardır. 31 Aralık günü Mali Bakanlığı'nın açıkladığı kur 1$ = 1,82 ₺ ise;* *13.000 $ x (1,82 – 1,72) = 1.560 ₺ Kambiyo kârı var.* _____ / _____ **102 BANKALAR HESABI** **1.560** 646 KAMBİYO KÂRLARI HESABI 1.560 _____ / _____	- **Yabancı paralı mevduat hesaplarında kur düşerse;** *Örnek: İşletmenin (Z) Bankası alacaklı cari hesabında daha önceden 1$=2,68 ₺ iken faizsiz olarak yatırılmış 11.000 € vardır. 31 Aralık günü Mali Bakanlığı'nın açıkladığı kur 1€ = 2,582 ₺ ise;* *11.000 € x (2,68 – 2,582) = 1.078 ₺ Kambiyo zararı var.* _____ / _____ 656 KAMBİYO ZARARI HESABI 1.078 **102 BANKALAR HESABI** **1.078** _____ / _____

- **Senet tahsilât işinin bankadan yapılıyor olması;** *Örnek: İşletme senet tahsilât yönetimini bankaya bırakmıştır. Bankadan gelen dekont ile 10.000 ₺ tutarında senedin tahsil edildiği bundan bankanın %0,3 oranında komisyon kestikten sonra işletme mevduatlarına geçtiği belirtilmiştir.* *10.000 x0,03 = 300* _____ / _____ **102 BANKALAR HESABI**	**9.700** | 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	300 | 121 ALACAK SENETLERİ HESABI	10.000 _____ / _____	- **Keşide edilmiş çeklerin banka tarafından ödenmesi;** *Örnek: İşletmenin daha önceden keşide ettiği ve senetsiz borcuna karşılık verdiği 1.250 ₺ tutarlı çekin banka hesabından ödendiği ilgili banka şubesinden bilgilendirilmiştir.* _____ / _____ 103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EMR. HS.	1.250 | **102 BANKALAR HESABI**	**1.250** _____ / _____

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI

Nitelikleri itibariyle hazır değer sayılan; **pullar, vadesi gelmiş kuponlar tahvil faiz kuponları, hisse senedi kâr payı kuponları, yoldaki paralar, tahsil edilebilecek banka ve posta havaleleri, işletme adına ödeme aracı olarak kullanılan kredi kartlarına birikmiş ve henüz kullanılmamış olan para puanların** izlendiği aktif karakterli hesaptır.

Kredi kartı ile satış yapıldığında bankayla yapılan anlaşma gereği **vade içermiyorsa veya kısa sürede tahsil edilebiliyorsa** satış tutarı, **108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI'** nın borcunda takip edilir. Kredi kartı sliplerinin hesabımıza geçmesi veya bankadan masraf kesilmeden tahsili hemen ya da kısa bir sürede mümkün değil ise, **127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI'** nın borcunda takip edilir.

Vadesi gelen Tahvil kuponlarının faizi için **642 Faiz Gelirleri Hesabı** alacaklandırılırken**;** hisse senetlerine ait **vadesi gelen kuponlar** için **640 İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabı** alacaklandırılır. Vadesi gelmiş kuponlar yine **108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI**' nın borcunda izlenir.

DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

HESABA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	HESABA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Posta pulu, Damga Pulu Alınması;** *Örnek: İşletmede kullanılmak üzere 200 ₺ tutarında posta pulu satın alınmıştır.* _____ / _____ **108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI** | **200** | 100 KASA HESABI | 200 _____ / _____	- **İşletmenin daha önceden aldığı pullardan kullanılması;** *Örnek: İşletme posta yolu ile müşterilerine gönderdiği hesap cetvelleri için 65 ₺ tutarında pul kullanmıştır.* _____ / _____ 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI | 65 | **108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI** | **65** _____ / _____

- **Kredi kartı slipleri;**

Örnek: İşletme, 3.000 ₺ (+%18 KDV) ile tamamı kredi kartından çekilerek mal satmıştır. Kredi kartı pos cihazını aldığı banka ile yapılan anlaşma ile bu tutar 2 gün içerisinde işletme hesabına geçecektir.

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	**3.540**	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HESABI		3.000
391 HESAPLANAN KDV HESABI		540

ÖNEMLİ NOT: Soruda 2 gün içinde (yani kısa bir sürede) değil de 40 gün sonra gibi **daha uzun süre verilmiş olsaydı**; 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'nda değil, **127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabı'**nda izlenmesi gerekirdi.

- **Kredi kartı sliplerinin tahsil edilmesi;**

Örnek: İşletmenin yaptığı incelemeler sonucunda; 2 gün önce kredi kartı ile sattığı 3.540 ₺'nin banka hesabımıza geçtiği masrafsız olarak kullanabilir olduğu görülmüştür.

102 BANKALAR HESABI	3.540	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI		**3.540**

- **Biriken para puanın kullanılması;**

Örnek: İşletme kredi kartında biriken bu para puanların %18 KDV dahil 47,20 ₺'lik kısmı ile temizlik malzemesi satın almıştır.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI.	40	
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	7,20	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI		**47,20**

- **Para puan birikmesi;**

Örnek: İşletme adına ve işletme için kullanılmak üzere alınmış olan kredi kartında ay sonunda yapılan hesap özeti incelemesinde 140 ₺ para puan biriktiği görülmüştür.

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	**140**	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR HESABI		140

- **Posta ve banka havalelerinin tahsil edilmesi;**

Örnek: İşletmenin 3 gün önce ihbarını alarak 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı'na borç kaydı yaptığı 3.000 ₺ tutarlı havalenin geldiği öğrenilerek tahsil edilmiştir.

100 KASA HESABI	3.000	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI		**3.000**

- **Hisse senedi kâr payı kuponu;**

Örnek: İşletme elindeki ATIL A.Ş'den aldığı hisse senetlerine dönem sonunda isabet eden kâr payı 43.000 ₺'dir

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	**43.000**	
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ HESABI		43.000

- **Tahvil Faiz Kuponu;**

Örnek: Döneme ait ve tahsil edilebilir duruma gelmiş (vadesi gelmiş) tahvil 270 ₺ tutarında tahvil kuponu vardır.

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	**270**	
642 FAİZ GELİRLERİ HESABI		270

- **Kredi kartı sliplerinin masraf kesilerek hesaba geçmesi;**

Örnek: İşletme kredi kartı slip tutarı 4.780 ₺'dir. Normal süresinde bu paranın, işletmenin banka hesabına geçtiği ancak bu işlem için 20 ₺ masraf kesildiği görülmüştür.

102 BANKALAR HESABI	4.760	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI.	20	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI		**4.780**

- **Kâr payı / Tahvil kuponlarının tahsil edilmesi durumunda;**

102 BANKALAR HESABI	XXXX	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI		**XXXX**

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. İşletme 22 Aralık 2017 tarihinde Yunanistan'da faaliyet gösteren ATTS Şirketine tamamı kredili olmak üzere 67.000 €'luk mal satmıştı. 05 Ocak 2018 Tarihinde ATTS şirketi, işletmenin İş Bankası Ankara Demetevler şubesindeki alacaklı cari hesabına EFT ile ödemiş ve ödeme hakkında bilgiyi faks ile bildirmiştir. 22 Aralık Tarihindeki kur: 1 € = 2.09 ₺, 31 Aralık 2017 Tarihindeki kur: 1€=2,05 ₺, 05 Ocak 2018 Tarihindeki kur 1€=2,14₺ olduğuna göre 05 Ocak 2018 Tarihinde yapılması gereken kayıt ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (KDV ihmal edilmiştir)

A) 120 Alıcılar Hesabı 140.030 ₺, borçlanır
B) 120 Alıcılar Hesabı 137.350 ₺, borçlanır
C) 120 Alıcılar Hesabı 137.350 ₺, alacaklanır
D) 646 Kambiyo kârları hesabı 2.680 ₺, alacaklanır
E) 220 Alıcılar Hesabı 137.350 ₺, borçlanır

1. Aşama (İşletme satış işlemini yaptığında):
Satış gerçekleştiğinde 67.000 € x 2,09 = 140.030 ₺ satış tutarı gerçekleşmiştir.

220 ALICILAR HESABI	**140.030**	
601 YURTDIŞI SATIŞLAR HESABI		**140.030**

2. Aşama (31 Aralık 2017 = Dönem sonu işlemleri):
31 Aralık tarihinde 1€ = 2,05 ₺'e düşmüştür. Bu durumda İşletmenin alacağı da ₺ cinsinden azalmış ve işletme için varlık kaybına (zarara) neden olmuştur.
67.000 € x 2,09 = 140.030 ₺
67.000 € x 2,05 = 137.350 ₺
2.680 ₺ Kambiyo zararı vardır. Alacak azalmıştır. Ayrıca alacağın vadesi izleyen dönem itibariyle tahsil edilebilecek olduğunda 220 Alıcılardan 120 Alıcılar hesabına alınması gerekir.

120 ALICILAR HESABI	**137.350**	
656 KAMBİYO ZARARI HESABI	**2.680**	
220 ALICILAR HESABI		**140.030**

3. Aşama (Alacak tutarının, banka hesabına yattığındaki işlemler):
En son 31 Aralık 2017 tarihindeki 1€=2,05₺ kuru ile değerleme yapmıştır. Şimdi ise tahsilâtın yapıldığı tarihteki (05 Ocak 2018) 1€=2,14₺ kur ile karşılaştırarak kâr / zararı bulmamız gerekir. 67.000 € x (2,14 – 2,05) = 6.030₺ kambiyo kârı gerçekleşmiştir.
67.000 € x 2.14 = 143.380 ₺ bankaya yatırılan paranın ₺ değeri.

102 BANKALAR HESABI	**143.380**	
120 ALICILAR HESABI		**137.350**
646 KAMBİYO KÂRLARI HS		**6.030**

(CEVAP C)

2. İşletme önceki dönem sonu (31 Aralık 2017) bilançosunda kasa hesabında kayıtlı tutardan 27.860₺'nin $, 18.650 ₺'nin ise € olduğunu ve o tarihteki yapılan envanter kayıtlarında kur ayarlama kayıtlarında kullanılan kurların 1$= 1.4₺ ve 1€ = 2,01₺ olduğu bilinmektedir. İşletme, 27 Şubat 2018 tarihi vadeli F işletmesine olan 25.720₺ senetsiz borcu için 26 Şubat 2018 tarihinde bir miktar $ bozduruyor. 27 Şubat tarihinde 1.000€ ve 2.000$ da yabancı para cinsinden olmak üzere bir gün öncesinde hazırladığı ₺ cinsinden para ile birlikte ödeyerek borcunu kapatıyor.
Yabancı paraları bozdurduğu 26 Şubat 2018 tarihte kur 1$ =1,38₺ ve 1€ = 2₺; borcun ödendiği 27 Şubat 2018 de kur 1$ = 1,35₺ ve 1€ =2,02₺ dir. İşletme, borcunu ödemek için dönemin başından itibaren yaptığı işlemler sonunda oluşan kambiyo kârı ile kambiyo zararının farkı hangi şıkta doğru verilmiştir.

A) 175 ₺ zarar
B) 195 ₺ zarar
C) 185 ₺ zarar
D) 10 ₺ kâr
E) 1.206,5 ₺ zarar

Öncelikle 25 Şubat tarihinde kaç € bozdurduğunu bulalım;
27 Şubat tarihinde verilen yabancı paraların ₺ karşılığı;
1.000 € x 2,02 = 2.020 ₺ ve
2.000$ x 1,35₺ = 2.700 ₺ dir.
O halde toplarsak, 2.020 + 2.700 = 4.720 ₺ 27 Şubat tarihinde verilen yabancı paranın ₺ karşılığı var.

Toplam borç 25.720 ₺ ve biz yabancı para cinsinden ödenen 4.720 ₺'yi düşersek = 21.000 ₺'lik kısmı € bozdurularak ödenmiş.
Bu durumda 26 Şubat tarihindeki kur 2 olduğuna göre 21.000 ₺ / 2 = 10.500 € bozdurulduğu bulmuş oluruz.

1) Bozdurulan, 10.500 €'dan oluşan kâr/zararı bulalım;

10.500 € x (2,01 - 2) = **105 ₺ kambiyo zararı** var

2) 27 Şubatta verilen Yabancı paralardan oluşan kâr ve zarar durumuna bakalım;

1.000 € x (2,01-2,02) = 10 ₺ **kambiyo karı** var
2.000 $ x (1,4 -1.35) = 100 ₺ **kambiyo Zararı** var

Soruda bizden istenen kambiyo kârı ile kambiyo zararı arasındaki fark, yani net kâr / zarar durumu;

= (-) 105₺ zarar (+) 10 ₺ kâr (-) 100 ₺ zarar
= 195 ₺ zarar olarak bulunur.

(CEVAP B)

3. (2001, KPSS) Kasa hesabının işleyişi ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Ödenen muhtelif giderler hesabın borcunda muhasebeleştirilir.
B) Bankadan çekilen para, hesabın alacağında muhasebeleştirilir.
C) Kasa noksanı hesabın alacağında muhasebeleştirilir.
D) Senet ödemesi hesabın borcunda muhasebeleştirilir.
E) Senetsiz alacaklarla ilgili yapılan tahsilât, hesabın alacağında muhasebeleştirilir.

Kasa Hesabı, işletmenin ₺, yabancı para cinsinden olan tüm nakit paralarının izlendiği aktif hesaptır. Kasa hesabının tutarını artıran olayların muhasebe kayıtlarında Kasa Hesabı **borçlanır**; azalmasına neden olan olaylarda **alacaklanır**. Açılış işleminde borç kaydı ile açılır; kapanırken alacak kaydı yapılarak kapanır.
Şimdi tüm şıkları muhasebeleştirerek daha iyi kavramaya çalışalım;

(BORÇ) (ALACAK)

A) _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI
100 KASA HESABI

B) _____ / _____
100 KASA HESABI
102 BANKALAR HESABI

C) _____ / _____
197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI HESABI
100 KASA HESABI

D) _____ / _____
321 BORÇ SENETLERİ HESABI
100 KASA HESABI

E) _____ / _____
100 KASA HESABI
120 ALICILAR HESABI
_____ / _____

'Kasa noksanı, hesabın alacağında muhasebeleştirilir' diye yazan C şıkkında Kasa Hesabının alacak (sağ tarafa hizalı) kaydı yaptığı görülmektedir. **(CEVAP C)**

4. (2002, KPSS) 1$=1.291.200₺ kuru ile Kasa Hesabına kaydedilen 1.100 $'ın bir kısmı ₺'ye çevrilmiş, alınan 1.291.200.000 ₺'nin 51.648.000 ₺'si kambiyo kârı olarak kaydedilmiştir. Buna göre, kaç ABD doları ₺'ye çevrilmiştir?

A) 1.075
B) 1.000
C) 1.100
D) 960
E) 920

Kambiyo kârı, iki tarih arasındaki kur artışı sonucunda oluşur. Yabancı para satın alındığı tarihten, ₺'e çevrildiği tarihe kadar geçen sürede kur artışı olmuş ve 51.648.000 ₺ kar elde edilmiştir. O halde kâr tutarını ₺'e çevrilen para miktarından çıkarırsak satın aldığımız tarihteki para miktarına ulaşırız.
1.291.200.000 – 51.648.000 = 1.239.552.000 ₺ bulunur.
O tarihteki kur soruda verilmişti, bu bulduğumuz para miktarını kura bölersek ne kadar yabancı para satın aldığımızı bulmuş oluruz.
1.239.552.000 / 1.291.200 = 960 $ **(CEVAP D)**

5. (2003, KPSS) X İşletmesinin Kasa Hesabına ait bilgiler aşağıdaki gibidir;

KASA HESABI Borç Toplamı: 29.968 ₺
KASA HESABI Alacak Toplamı: 29.689 ₺
Fiili sayım sonucu: 379 ₺

Aynı gün yapılan araştırmada kasadaki farkın senetle yapılan gider ödemesinin nakit olarak kaydedilmesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır.
Bu bilgilere göre, aşağıdaki kayıtlardan hangisi yapılmalıdır?

A) _____ / _____		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	100	
321 BORÇ SENETLERİ HESABI		100
B) _____ / _____		
100 KASA HESABI	100	
321 BORÇ SENETLERİ HESABI		100
C) _____ / _____		
100 KASA HESABI	100	
770 GENEL YÖNETİM GİD. HS.		100
D) _____ / _____		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	100	
100 KASA HESABI		100
E) _____ / _____		
100 KASA HESABI	100	
121 ALACAK SENETLERİ HS.		100
_____ / _____		

Kasa farklarının nedeni olan yanlışlık aynı gün içinde tespit edilirse, bu yanlışı düzeltecek düzeltme kaydı yapılır. Yani 197/397 nolu sayım noksanı / fazlası ile ilgili geçici hesaplar kullanılmaz.
Kasa Hesabının Borç Kalanı = 29.968 – 29.689
= 279 ₺ bulunur.
Bu bulunan (kasa hesabının borç kalanı), kayıtlara göre kasada olması gereken para miktarıdır. Fiili sayım sonucu bulunan tutar ile (gerçek kontrollerde tespit edilen tutar) karşılaştırılır. Eşit ise kasa denktir denir. Eşit değilse bu soruda olduğu gibi nedeni araştırılır ve bulunursa düzeltme kaydı yapılır.
Fiili sayım sonucu 397₺ - Kasa hesabının borç kalanı 297 ₺ = 100 ₺ kasa farkı var.
Farkın nedeni verilen senet yerine kasadan ödeme yapılmış gibi kaydedilmiş olması olduğundan kasa kaydı iptal edilerek borç kaydı yapılırken, yerine verilen borç senedi yani 321 BORÇ SENETLERİ HESABI alacak kaydı yapılır.
(CEVAP B)

6. (2004, KPSS) X İşletmesinde, 26 Mayıs günü kasada 2.740 € olduğu tespit edilmiştir. Kasaya ilişkin kayıtlarda ise kasa yardımcı hesabının borç toplamı 26.320 ₺, alacak toplamı da 23.720 ₺'dir. Farkın nedeni aynı gün saptanamamıştır. 1€=1,75₺ olduğuna göre, 26 Mayıs'ta aşağıdaki kayıtlardan hangisi yapılmalıdır?

A) _____ / _____		
197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	245	
100 KASA HESABI		245
B) _____ / _____		
100 KASA HESABI	70	
397 SAYIM TESELLÜM FAZLASI HS.		70
C) _____ / _____		
197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	70	
100 KASA HESABI		70
D) _____ / _____		
100 KASA HESABI	245	
397 SAYIM TESELLÜM FAZLASI HS.		245
E) _____ / _____		
100 KASA HESABI	240	
397 SAYIM TESELLÜM FAZLASI HS.		240
_____ / _____		

Fiili Sayım Sonucu > Kasa Hesabı Borç Kalanı => Kasa Fazlası
Fiili Sayım Sonucu < Kasa Hesabı Borç Kalanı => Kasa Noksanı

Kasa Hesabı Borç Kalanı = Borç Toplamı – Alacak Toplamı
= 26.320 € – 23.720 €
= 2.600 € (Olması gereken para)
Fiili Sayım Sonucu = 2.740 € (mevcut olan para miktarı)

Fiili Sayım Sonucu 2.740 – Kasa Hesabı Borç Kalanı 2.600 = 140 € kasa fazlası vardır. Soruda tespit tarihindeki kur verilmiş. 140€ x 1,75 = 245 ₺ sayım fazlası var.

_____ / _____		
100 KASA HESABI	245	
397 SAYIM TESELLÜM FAZLASI HS.		245
_____ / _____		

(CEVAP D)

(7. ve 8. Soruları aşağıdaki bilgilere göre cevaplayınız.) 20.08.2006 tarihinde yapılan kasa sayımında kasada 585 $ olduğu belirlenmiştir. Aynı tarihte dolar kasası alt hesabının borç toplamı 26.845 $, alacak toplamı 26.320 $ olarak izlenmektedir. Bu farkın nedeni yılsonu itibariyle belirlenememiş ve kapatılmasına karar verilmiştir. 20.08.2006 tarihli kur 1$=1,48₺, 31.12.2006 tarihli kur 1$=1,42₺'dir.

7. (2007, KPSS) 20.08.2006 tarihinde yapılan kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Kasa hesabı borçlu 865,80 ₺
B) Kasa hesabı alacaklı 865,80 ₺
C) Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı borçlu 88,80 ₺
D) Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabı alacaklı 88,80 ₺
E) Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabı borçlu 88,80 ₺

Kasa Hesabı Borç Kalanı = Borç Toplamı – Alacak Toplamı
= 26.845 $ – 26.320 $
= 525 $ (Olması gereken para)
Fiili Sayım Sonucu = 585 $ (yani mevcut olan para miktarı)
Fiili Sayım Sonucu > Kasa Hesabı Borç Kalanı olduğundan; Kasa Fazlası var.
Kasa Fazlası = 585$ – 525$ = 60 $
₺ cinsinden ifade edersek= 60 $ x 1,48 = 88,80 ₺

_____ / _____		
100 KASA HESABI	88,80	
397 SAYIM TESELLÜM FAZLASI HS.		88,80
_____ / _____		

(CEVAP D)

8. (2007, KPSS) Yılsonunda kasa farkıyla ilgili olarak yapılması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____		
397 SAYIM TESELLÜM FAZLALARI.	88,80	
100 KASA		3,60
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GEL. VE KÂR.		85,20
B) _____ / _____		
656 KAMBİYO ZARARI	35,10	
197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI.		35,10
C) _____ / _____		
397 SAYIM TESELLÜM FAZLALARI	35,10	
646 KAMBİYO KÂRLARI		35,10
D) _____ / _____		
397 SAYIM TESELLÜM FAZLALARI	88,80	
646 KAMBİYO KÂRLARI		88,80
E) _____ / _____		
397 SAYIM TESELLÜM FAZLALARI.	830,70	
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GEL. VE KÂR.		830,70
_____ / _____		

Noksanlık nedeni bulunamaz ise Zarar olarak kaydedilirken, Fazlalık nedeni bulunamadığında kâr olarak kaydedilir. Bir önceki soruda 60$ noksanlık vardı ve biz ona o tarihteki ₺ karşılığından ilgili hesaba aktararak takibini yapmıştık. Dönem sonu itibariyle nedeni bulunamadığı soruda belirtilmiş. O halde kur değişimine göre ₺ karşılığını tekrar hesaplamamız gerekir.

20.08.2006 tarihinde = 60$ x 1,48 = 88,80 ₺ bulmuştuk

31.12.2006 Tarihinde = 60$ x 1,42 = 85,20 ₺ bulunur

Kur düştüğü için düzeltilecek tutar = 3,60 ₺'dir. Bu miktar 7. Sorudaki kayıt ile Kasa hesabında kaydedilen tutar içinde olduğundan çıkartırız. Geri kalan kısmını da kâr olarak kaydederiz.

ÖNEMLİ NOT: Aynı soru muhasebe standartlarına göre diye sorulursa, Türkiye Muhasebe Standartları ile Olağan dışı kavramı kaldırıldığında;

- '679 Diğer Olan Dışı Gelir ve Kârlar Hesabı' yerine "649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR HESABI" kullanılacak;

'689 Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar Hesabı' yerine " 659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR HESABI" kullanılacaktır. **(CEVAP A)**

8. (2008, KPSS) İşletmede kasa hesabının borç kalanı 79.600₺, kasa sayımında belirlenen tutar ise 76.900₺'dir. Farkın nedeni belirlenememiştir. Buna göre yapılacak kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Sayım Tesellüm Fazlaları Hesabı alacaklı 300 ₺
B) Sayım Tesellüm Fazlaları Hesabı borçlu 300 ₺
C) Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı borçlu 300 ₺
D) Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı borçlu 2.700 ₺
E) Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı alacaklı 2.700 ₺

Kasa Hesabı Borç Kalanı = 79.600 ₺

Fiili Sayım Sonucu = 76.900 ₺

Fiili Sayım Sonucu < Kasa Hesabı Borç Kalanı olduğundan; Kasa noksanı vardır.

Kasa Eksiği (Noksanı) = 79.600 – 76.900 = 2.700 ₺

Noksanlık nedeni kontroller esnasında tespit edilmiş olsaydı düzeltme kaydı yapılarak kasa denk hale getirilirdi. Ancak soruda "..Farkın nedeni belirlenememiştir..." dediği için Dönem sonuna kadar farkın nedeni araştırılmak üzere geçici hesap olan 197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HESABI' na alınmalıdır.

197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	2.700	
100 KASA HESABI		2.700

(CEVAP D)

9. (2013, MHUY) İşletme, kasasında bulunan 3.300 birim yabancı parayı 8.085 ₺ olarak kaydetmiştir. 900 birim yabancı para ₺ 'ye çevrildiğinde işletmenin eline 2.160 ₺ geçtiğine göre, aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Kasa hesabı alacaklı 2.160 ₺
B) Kasa hesabı borçlu 2.205 ₺
C) Kambiyo Kârlan hesabı borçlu 45 ₺
D) Kambiyo Kârlan hesabı alacaklı 45 ₺
E) Kambiyo Zararları hesabı borçlu 45 ₺

İşletmede kayıtlı olan yabancı para ile karşılığı ₺ 'yi kullanarak satın aldıklarındaki kuru bulabiliriz.

8.085 TL / 3.300 Birim Yabancı para => 2,45 ₺ olarak 1 birim yabancı para karşılığında ₺ değeri (kur) bulunur.

2,45 Kur ile bozdurulan 900 birim yabancı parayı çarparsak 2,45 x 900 = 2.205 ₺ olarak, satın alındığındaki değeri bulunur. 900 Birim yabancı para ₺'e çevrildiğinde (bozdurulduğunda) 2.160 ₺ ettiğine göre 2.205 – 2.160 = 45 ₺ kambiyo zararı vardır.

100 KASA HESABI	**2.160**	
100.01 ₺ kasası		
646 KAMBİYO ZARARI HESABI	**45**	
100 KASA HESABI		**2.205**
100.02 Yabancı Paralar Kasası		

(CEVAP E)

10. (2013, MHUY) Sayım yapıldığı tarih itibarıyla Kasa hesabının durumu aşağıdaki gibidir.

Borç KASA HESABI	Alacak
255.450	253.700

Kasa mevcudu 1.650 ₺ ve farkın nedeni belirlenememiş İse;

I. Kasa hesabı borçlandırılır.
II. Sayım ve Tesellüm Noksanları hesabı alacaklandırılır.
III. Sayım ve Tesellüm Noksanları hesabı borçlandırılır.
IV. Kasa hesabı alacalandırılır.
V. Sayım ve Tesellüm Fazlaları hesabı alacalandırılır.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II
B) I ve V
C) II ve III
D) III ve IV
E) III ve V

Kasa Hesabı Borç Kalanı = Borç Toplamı – Alacak Toplamı
= 255.450 – 253.700
= 1.750 ₺
Kasa Mevcudu (fiili sayım Sonucu) = 1.650 ₺
Fiili Sonuç < Kasa Hesabı borç Kalanı (olması gereken) olduğundan; (1.750 – 1.650 = 100 ₺) Kasa Noksanı var.

197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI	100	
100 KASA HESABI		100

(CEVAP D)

11. (2010, İç Denetçi) Aşağıdaki olaylardan hangisi işletmede kasa fazlasının ortaya çıkmasına neden olur?
A) Fazla para ödenmesi
B) Noksan para ödenmesi
C) Noksan para alınması
D) Ödeme kaydının eksik yapılması
E) Ödeme kaydının yapılmamış olması

İşletmenin kasa fazlası vermesi demek; Sayım sonucunda mevcut tespit edilen paranın, Kasa Hesabının borç kalanından fazla olması demek. Yani kayıtlara göre olması gereken paradan daha çok para olması demektir.
Kasa Fazlasının Nedenleri;
- Muhasebecinin tahsilât kaydını unutmuş olması
- Muhasebecinin tahsilât kaydını eksik tutarlı olarak kaydetmiş olması
- Herhangi bir ödeme kaydının fazla kaydedilmiş olması
- Fazla para alınmış olması
- **Noksan para verilmesi**
- İşletmeyle ilgisi olmayan bir paranın kasaya konmuş olması.

(CEVAP B)

12. (2008, MHUY)

100 KASA HESABI	**XXX**	
646 KAMBİYO KÂRLARI HESABI		**XXX**

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangine aittir?
A) Yabancı para satışı
B) Dönem sonu değerleme
C) Kasa farkı kârı
D) Yabancı para ile tahsilât
E) Yabancı para satın alınması

Yevmiye maddesi incelendiğinde Kasa hesabındaki ₺ tutarında bir artış olduğu görülmektedir. (Kasa hesabı aktif bir hesap olduğundan borç tarafında artar) Bu artışın nedeni Kambiyo Kârı yani yabancı para bulundurmamız nedeniyle kur artışı sonucunda paramızın artması. Daha önceden alınmış bir döviz henüz satılmamış çünkü kasa hesabından çıkış (alacak) kaydı yapılmamış. O halde yıl içinde alınmış yabancı paranın dönem sonunda kur artışı nedeniyle ₺ karşılığındaki değeri artmıştır.

(CEVAP B)

(2008, TCZB Müft. Yrd.) (13 ve 14. Sorular aşağıdaki bilgilere göre cevaplandırılacaktır.)
İşletme yaptığı satış karşılığında 12.10.2007 tarihinde 20.000 € almıştır ve muhtelif tarihlerde 15.000 € 'u ₺'ye çevirmiştir. Yılsonunda yapılan sayımda kasada 4.900 € olduğu saptanmıştır.
(12.10.2007 Tarihindeki kur 1,70₺/€, 31.12.2007 tarihli kur ise 1,75 ₺/€ dur)

13. Ortaya çıkan kasa farkı ile ilgili yapılması gereken kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı borçlu 175 ₺
B) Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı alacaklı 170 ₺
C) Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı borçlu 175 ₺
D) Kasa Hesabı borçlu 170 ₺
E) Kambiyo kârları hesabı alacaklı 5 ₺

İşletme yabancı para olarak kasasında 20.000 € varken muhtelif tarihlerde 15.000 €'u ₺'e çevirmiş. O halde kasada hala 5.000€ olmalı. Yapılan sayım sonucunda tespit edilen miktar 4.900 € olmuş ise 100 € kasa eksiği vardır. Bu durumda bu eksik için 197 Sayım Tesellüm Noksanları Hesabında kayıt açmak ve takip etmek gerekecektir.
Dönem sonunda yapılan envanter aşamasında bu durum fark edildiğinden; 100 € x 1,75 = 175 ₺ noksan var

197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI	**175**	
100 KASA HESABI		**175**

(CEVAP A)

14. (2008, TCZB Müft. Yrd.) İşletmenin yılsonu değerleme işlemleriyle ilgili yapacağı kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) Kasa hesabı alacaklı 8.575 ₺
B) Kambiyo Kârları Hesabı alacaklı 245 ₺
C) Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabı alacaklı 245 ₺
D) Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı alacaklı 245 ₺
E) Kasa Hesabı borçlu 8.330 ₺

Dönem sonunda yapılması gereken iki işlem vardır.
1) Yabancı paranın değerleme işlemi yapılır,
4.900 € (1,75 – 1,70) = 245 ₺ kur yükseldiğinden kambiyo kârı var.

100 KASA HESABI	245	
646 KAMBİYO KÂRLARI HESABI		245

2) Kasa noksanının nedeni dönem boyunca araştırılır. Bu araştırma sürecinde nedeni bulunursa ilgili kayıt hatası düzeltilerek hesap kapatılır. Ve şu an sorumuzda olduğu gibi nedenin bulunduğu belirtilmemiş ise yani nedeni bulunamamış ise zarar olarak gelir tablosu hesabına aktarılması gerekir.

659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	175	
197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI		175

(CEVAP B)

15. Aşağıdakilerden hangisi hazır değerler kapsamında değildir?
A) Kasa
B) Bankalar
C) Alınan çekler
D) Hisse senetleri
E) Verilen çekler ve ödeme emirleri

Hazır değerler: Nakit ve nakit benzeri istenildiği anda kayıtlı değerinden nakde dönüştürülebilen, istenildiği anda para gibi kullanılabilen varlıklardan oluşur.
100 KASA HESABI
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
102 BANKALAR HESABI
103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI
Yukarıdaki hesaplar hazır değerler hesap grubu içindeki hesaplardır. Hisse Senetleri ise menkul kıymetler grubunda yer alır. **(CEVAP D)**

16.

Kasa Hesabı	
-	-
-	-
-	-
1.200	**900**

Yukarıdaki verilen Kasa Hesabı ile ilgili olarak, aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
A) Bu hesap aktif karakterli bir hesaptır
B) Bu hesap kapalıdır
C) Bu hesabın alacak toplamı 900 ₺'dir
D) Hesabın borç. Kalanı 300 ₺'dir
E) Hesabın borç toplamı 1.200 ₺'dir.

Hesabın borç toplamı 1.200 ₺ işletmenin kasasına giren nakit parayı gösterir. Alacak toplamı olan 900 ₺ ise, kasadan çıkan nakit parayı gösterir. Hesabın borç ve alacak tarafları birbirine eşit olduğu taktide hesap kapalıdır denir. Oysa burada hesap 300 ₺ borç kalanı vermektedir. Borç kalanı işletme elinde hazırda bulunan nakit parayı gösterir. **(CEVAP B)**

17. Hazır Değerlere ait aşağıdaki verilen ifadelerden hangisi doğru değildir?
A) Hazır değerler, aktif karakterli hesaplardan oluşur
B) Hazır değerler, para ve para benzeri nakit değeri taşıyan hesaplardan oluşur
C) Hazır değerler grubunda en likit kalem Sermaye hesabıdır
D) Hazır değerler dönen varlıkları içinde yer alır
E) Hazır değerler, likiditesi oldukça yüksek kalemlerden oluşur

Bilanço hesapları likidite esasına göre sıralanır. En likit olan varlık para olduğundan 100 KASA HESABI ile başlar. Sermaye hesabı ise bilanço pasifinde öz kaynaklar içinde yer alır. **(CEVAP C)**

18. Ozan işletmesi 22.03.2016 tarihli yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

ALINAN ÇEKLER HS.	**700**	
Tahsildeki çekler		
ALINAN ÇEKLER HS.		**700**
Kasadaki çekler		

Yukarıdaki yevmiye kaydı hangi finansal nitelikli olay için yapılmıştır?
A) Çek tahsil edilmiştir
B) Çek ciro edilmiştir
C) Çek yenilenmiştir
D) Çek alınmıştır
E) Çek tahsil için bankaya verilmiştir

Yevmiye maddelerinde AYNI ANA HESAP hem borç hem alacakta yer alır ise yardımcı hesaplardan sorunun cevabını yakalarız. Borçlu hesabın yardımcı hesabı genellikle sorunun cevabını verir. Çek kasadan (portföyden, cüzdandan) çıkarılmış ve tahsildeki çeklere alınmış Çekin tahsilâtı bir bankaya ya da bir faktoring kuruluşa verilmiş. **(CEVAP E)**

19. OT işletmesi daha önce bankadaki hesabı üzerine keşide ettiği 25.000 ₺ nominal değerli çek için, kasasındaki bir çeki ciro etmiştir. Buna göre; aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
A) Verilen çekler ve ödeme emirleri hesabı borçlandırılır
B) Bankalar hesabı alacaklandırılır
C) Alınan çekler hesabı borçlandırılır
D) Kasa hesabı alacaklandırılır
E) Diğer hazır değerler hesabı alacaklandırılır

Çekler için Tek Düzen Hesap Planında iki ayrı hesap tanımlanmıştır.
1) ***101 ALINAN ÇEKLER HESABI***: İşletmenin müşterilerden aldığı (lehtarı olduğu) çeklerdir. Aktif karakterli olup varlıktır.
2) ***103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI*** (-): İşletmenin kendi banka hesabı üzerine ödeme emri vererek keşidecisi olduğu çeklerdir. Pasif karakterli olup düzenlendiğinde işletme için bankadan ödeninceye kadar bir yükümlülüktür (borçtur)
Bu soruda daha önceden verilmiş bir çek var ve biz bu çeki müşterilerden aldığımız çeki ciro ederek ödüyoruz. (yani müşteri çekini verip kendi düzenlediğimiz çeki geri alıyoruz)

_____ / _____
103 VERİLEN ÇEK. VE ÖD. EMİR. HS.
101 ALINAN ÇEKLER HS.
_____ / _____

(CEVAP A)

20. Aşağıda Alınan Çekler hesabı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?
A) Çek, alındığı zaman alınan çekler hesabı borçlandırılır
B) Çek, ciro edildiğinde alınan çekler hesabı borçlandırılır
C) Çek, tahsil edildiğinde alınan çekler hesabı alacaklandırılır
D) Çek, tahsil için bankaya teslim edildiğinde alınan çekler hesabı hem borçlandırılır hem de alacaklandırılır
E) Çek, yenilendiğinde alınan çekler hesabı hem borçlandırılır hem de alacaklandırılır

Soruda verilen tüm şıkları yevmiye kaydı ile netleştirelim;
A) **_____ / _____**
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
120 ALICILAR HESABI
B) **_____ / _____**
320 SATICILAR HESABI
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
C) **_____ / _____**
100 KASA HESABI
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
D) **_____ / _____**
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
- Tahsildeki Çekler
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
- Cüzdandaki çekler
E) **_____ / _____**
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
101 ALINAN ÇEKLER HESABI
642 FAİZ GELİRLERİ HESABI
_____ / _____
Çek ciro edildiğinde Alınan çekler çıktığı için alacaklanır.

(CEVAP B)

21. _____ / _____

100 KASA	**20.000**	
331 ORTAKLARA BORÇLAR		**20.000**

_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisiyle ilgilidir?
A) İşletmenin ortaklarına mal alışı nedeniyle borcu doğmuştur.
B) İşletme, ortaklarından nakit sıkışıklığı nedeniyle borç almıştır.
C) İşletmenin ortaklarına olan borcu azalmıştır.
D) İşletme, ortaklarına olan borcunu nakden ödemiştir.
E) İşletme, ortaklarına olan borcu için faiz ödemiştir.

Kasa hesabına borç kaydı yapılmış olması, kasaya nakit girişi olduğunu gösterir. Buna karşılık bu nakit girişi sonucunda Ortaklara Borçlar hesabındaki alacak kaydı ise borcumuzun arttığını gösterir. Çünkü Ortaklara borçlar hesabı hesap kodundaki 3 rakamından da anlaşıldığı üzere Kısa vadeli Yabancı Kaynak (borç)tır.
İşletme ortak/ortaklarından nakit para almıştır.
Bu kayıt aynı zamanda KİŞİLİK KAVRAMI gereğidir. İşletme ile ortakları ayrı kişiler olduğunun sonucudur.

(CEVAP B)

22. Bir varlık "Bilanço tarihindeki normal ticari koşullarda bilgili ve istekli bir satıcı ile bilgili ve istekli bir alıcı arasında el değiştirmesi sırasında saptanan değişim değeri" ile değerlenirse kullanılan değerleme ölçüsü aşağıdakilerden hangisidir?
A) Maliyet değeri
B) Gerçeğe uygun değer
C) Kayıtlı değer
D) İtfa edilmiş maliyet
E) Net gerçekleşebilir değer

UFRS (Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları) yer alan değerleme esaslarından biri olan "gerçeğe uygun değer" kavramı finansal tablolarda gerçek bilgiler sunulmasına olanak sağlamaktadır.
Finansal tablo unsurlarının değerlemesi ile ilgili olarak standartlarda beş temel ölçümleme esasına yer verilmiştir, bunlar;

- **Maliyet bedeli (Tarihi maliyet):** varlıklar elde edildikleri tarihte alımları için ödenen nakit veya nakit benzerlerinin tutarları ile veya onlara karşılık verilen varlıkların piyasa değerleridir.
- **Cari maliyet (Yenileme maliyeti):** Varlıklar, aynı varlığın veya bu varlıkla eşdeğer olan bir varlığın alınması için gereken nakit veya nakit benzerlerinin tutarı ile gösterilen değerdir.
- **Gerçekleşebilir değer (İtfa değeri):** Varlıklar, işletmenin normal faaliyet koşullarında, bir varlığın elden çıkarılması halinde ele geçecek olan nakit ve nakit benzerlerinin tutarıdır
- **Gerçeğe uygun değer:** Karşılıklı pazarlık ortamında, **bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi** ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutardır
- **Kullanım değeri (Bugünkü değer):** işletmenin normal faaliyet koşullarında, ileride yaratacakları net nakit girişlerinin bugünkü iskonto edilmiş değerleridir

(CEVAP B)

23. (2007, KPSS) İşletmenin bir bankadan sağladığı kredi hesabına kayıtlanmak üzere alıcılardan aldığı çeki ciro etmesi durumunda, aşağıdaki kayıtlardan hangisi yapılmalıdır?

A) _____ / _____

103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ HS.	XXX	
300 BANKA KREDİLERİ HS.		XXX

B) _____ / _____

300 BANKA KREDİLERİ HS.	XXX	
101 ALINAN ÇEKLER HS.		XXX

C) _____ / _____

120 ALICILAR HS.	XXX	
300 BANKA KREDİLERİ HS.		XXX

D) _____ / _____

102 BANKALAR HS.	XXX	
101 ALINAN ÇEKLER HS.		XXX

E) _____ / _____

101 ALINAN ÇEKLER HS.	XXX	
300 BANKA KREDİLERİ HS.		XXX

_____ / _____

Soruda ifade edilmeye çalışılan durum şu; İşletme elinde bir müşteri çeki var ve bu çek, işletmenin daha önceden kullandığı kredi borcunu ödemek için bankaya ciro edilmiş. (verilmiş) O halde bankadaki kredi borcumuz azalmış elimizdeki müşteri çeki de çıkmış.
Banka Kredileri Hesabı: Pasif karakterli bir hesaptır. Açılışta alacağa kayıt yapılır, arttığında alacak kaydı yapılır. Borç eksildiğinde veya kapatıldığında borç kaydı yapılır.
Alınan Çekler Hesabı: Aktif karakterli bir hesaptır. Açılışta (çek alındığında) borç kaydı ile açılır. Arttığında (yeni çek alındığında) borç kaydı yapılır. Çek verildiğinde (ciro), tahsil edildiğinde alacak kaydı yapılır.

_____ / _____
BANKA KREDİLERİ HESABI
ALINAN ÇEKLER HESABI
_____ / _____

(CEVAP B)

24. (2009, İç Denetçilik) İşletmenin, alıcıların ciro ettiği çeki nedeniyle yaptığı kayıtta, aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Alınan çekler hesabı borçlu
B) Bankalar hesabı borçlu
C) Alıcılar hesabı alacaklı
D) Kasa hesabı borçlu
E) Verilen çek ve ödeme emirleri hesabı alacaklı

İşletmenin alıcıları, işletmenin mal veya hizmet sattığı kişi ya da işletmelerdir. Bu kişiler, işletmeye çek verdiklerinde bu çekin kendilerine ait çek olması ya da onların da başkalarından aldıkları çeki ciro ederek veriyor olması onların muhasebe kayıtlarında farklılık oluşturur. Ancak mal ya da hizmeti satarak çeki alan işletmemizin muhasebe kaydında farklılık olmaz. Çek girişi yapılacaktır.

Alacak kaydedilecek hesap için kesin bir şey söyleyemeyiz. Çünkü soruda alıcıların çeki ciro etmesi demiş ancak satış işleminden doğan ALICILAR hesabında bir alacak hakkı varken mi yapılmış yoksa satış anında mı yapılmış bilinmiyor. Bu nedenle Alacak kaydında Alıcılar Hesabı da olabilir, Yurt İçi Satışlar Hesabı da olabilir. Burada kesinlik yok fakat çek girişinin olduğu açık bir şekilde belirtilmiş;

_____ / _____
101 ALINAN ÇEKLER
İLGİLİ HESAP / HESAPLAR
_____ / _____

(CEVAP A)

25. (2009, İç Denetçilik) İşletme, 29.12.2009 tarihinde satıcılar lehine keşide etmiş olduğu 21.000 ₺ tutarındaki çeki bankalar hesabına alacaklı olarak kaydetmiştir. Dönem sonunda incelenen hesap özetinden söz konusu çekin henüz hesaptan alınmadığı anlaşılmıştır.

İşletmenin bu bilgiye göre dönem sonunda yapması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____		
102 BANKALAR HS.	21.000	
103 VERİLEN ÇEK. ÖD. EMR. HS.		21.000
B) _____ / _____		
102 BANKALAR HS.	42.000	
103 VERİLEN ÇEK. ÖD. EMR. HS.		42.000
C) _____ / _____		
103 VERİLEN ÇEK. ÖD. EMR. HS.	21.000	
102 BANKALAR HS.		21.000
D) _____ / _____		
320 SATICILAR HS.	21.000	
102 BANKALAR HS.		21.000
E) _____ / _____		
103 VERİLEN ÇEK. ÖD. EMR. HS.	42.000	
102 BANKALAR HS.		42.000
_____ / _____		

İşletmenin dönem içinde, daha önceden verdiği çekin bankadan ödendiğini düşünerek yaptığı kayıt aşağıdaki gibidir.

_____ / _____		
103 VERİLEN ÇEK VE ÖD. EMİRLERİ	21.000	
102 BANKALAR		21.000
_____ / _____		

Henüz bankadan ödenmediğini dönem sonu itibariyle anladığında tekrar bankadan çıkan parayı bankaya girecek ve kapattığı, Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabını da tekrar açması gerekecektir.

_____ / _____		
102 BANKALAR	21.000	
103 VERİLEN ÇEK VE ÖD. EMİRLERİ		21.000
_____ / _____		

(CEVAP A)

25. (2008, KPSS) İşletme, bankada açtırdığı 3 ay vadeli hesaba yıllık %15 faiz oranı üzerinden 200.000 ₺ yatırmıştır. Stopaj (peşin kesilen gelir vergisi) oranı %15 olduğuna göre, işletmenin vade sonunda işleyen faiz ile ilgili yapacağı kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____		
102 BANKALAR	6.375	
642 FAİZ GELİRLERİ		6.375
B) _____ / _____		
102 BANKALAR	7.500	
642 FAİZ GELİRLERİ		7.500
C) _____ / _____		
102 BANKALAR	6.375	
649 DİĞER OL. GELİR VE KÂRLAR		6.375
D) _____ / _____		
102 BANKALAR	7.500	
642 FAİZ GELİRLERİ		6.375
360 ÖDENECEK VERGİ VE FON		1.125
E) _____ / _____		
102 BANKALAR	6.375	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ FON	1.125	
642 FAİZ GELİRLERİ		7.500
_____ / _____		

Bankaya yatırılan paranın vade sonundaki faizini hesaplamamız gerekir;

FAİZ = ANAPARA x FAİZ ORANI x SÜRE
= 200.000 x 0,15 x (3 ay /12 ay)
= 7.500 ₺

Stopaj Kesintisi (Peşinen ödenmiş olan – Banka tarafından peşin olarak kesilmiş olan vergi) = 7.500 ₺ x 0,15 = 1.125 ₺ bulunur.

O halde vergiden sonraki faiz geliri (Bankalar hesabına işlenecek olan tutar) = 7.500 – 1.125 = 6.375 ₺'dir.

_____ / _____		
102 BANKALAR	6.375	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	1.125	
642 FAİZ GELİRLERİ		7.500
_____ / _____		

ÖNEMLİ NOT: Faiz geliri gelir tablosuna kesintisiz olarak (brüt tutarıyla) 642 FAİZ GELİRLERİ HESABI ile taşınmış olur. *Kurumlar vergisi mükellefi işletmelerde;* Peşinen ödenmiş verginin tekrar vergiye matrah olmaması için 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI ile takip ettiğimiz vergiler dönem sonunda hesaplanan vergi tutarından düşürülür.
Gelir Vergisi Mükellefi İşletmelerde; Peşin ödenmiş olan vergiler ortakların cari hesaplarından mahsup edilir.

(CEVAP E)

(2009, KPSS) İşletme, 01.09.2007 tarihinde Z Bankasında 6 ay vadeli 300.000 ₺ tutarında bir mevduat hesabı açtırmıştır. Yıllık faiz oranı %18 olup anapara vade sonunda faizi ile birlikte işletmenin aynı bankadaki vadesiz mevduat hesabına aktarılmıştır. (İşletme finansal tablolarını yıllık olarak düzenlemekte olup vergi oranı %15'tir. Bir yıl 360 gün olarak alınacaktır.)

Aşağıdaki (26-27-28) Sorular, Yukarıda verilen bilgilere göre cevaplandırılacaktır.)

26. Buna göre, işletmenin 31.012.2007 tarihinde yapması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____

102 BANKALAR	9.000	
181 GELİR TAJHAKKUKLARI		9.000

B) _____ / _____

642 FAİZ GELİRLERİ	27.000	
181 GERLİ TAHAKKUKLARI		27.000

C) _____ / _____

102 BANKALAR	18.000	
642 FAİZ GELİRLERİ		18.000

D) _____ / _____

181 GELİR TAAHAKKUKLARI	18.000	
642 FAİZ GELİRLERİ		18.000

E) _____ / _____

102 BANKALAR HESABI	18.000	
181 GELİR TAHAKKUKLARI	9.000	
642 FAİZ GELİRLERİ		27.000

_____ / _____

İşletme 01.09.2007 tarihinde bankada hesap açtırarak para yatırdığında aşağıdaki kaydı yapmıştır;

_____ / _____

102 BANKALAR	300.000	
100 KASA		300.000

_____ / _____

31 Aralık tarihi geldiğinde DÖNEMSELLİK KAVRAMI gereği, 2007 Yılına ait faiz kısmı hesaplanmalıdır.
Normalde bankaya yatan para için faiz dönemi 6 ay olarak belirlenmiş. O halde 6 ay dolmadan faiz işlemeyecektir. Hatta vadesi dolmadan çekilecek olsa faizden mahrum kalınacaktır. Buna rağmen 6 ay süre ile beklenildiğinde elde edilecek olan faiz gelirinden 4 aylık kısmı 2007 yılına ait olduğundan dönemsellik kavramı gereği o faizin 4 aylık kısmı 2007 yılının, son 2 aylık kısmı ise 2008 yılının geliri olmalıdır.

FAİZ = ANAPARA x FAİZ ORANI x SÜRE
= 300.000 x 0,18 x ($4_{ay}/12_{ay}$)
=18.000 ₺

Bu faiz geliri kesinleşmiş (gerçekleşmiş) bir gelir olmadığından bankalar hesabına kaydedilmez. Gelir Tahakkukları hesabında faizin tahakkuk etmesi zamanına kadar izlenir.

_____ / _____

181 GELİR TAHAKKUKLARI	18.000	
642 FAİZ GELİRLERİ		18.000

_____ / _____

(CEVAP D)

27. Yukarıdaki bilgilere göre, vade sonunda elde edilen faize ilişkin yapılması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____

102 BANKALAR	318.000	
- Vadesiz Mevduat		
181 GELİR TAHAKKUKLARI	9.000	
102 BANKALAR		300.000
- Vadeli Mevduat		
642 FAİZ GELİRLERİ		27.000

B) _____ / _____

102 BANKALAR	27.000	
- Vadeli Mevduat		
642 FAİZ GELİRLERİ		27.000

_____ / _____

C) _____ / _____

102 BANKALAR	327.000	
- Vadesiz Mevduat		
102 BANKALAR		300.000
- Vadeli Mevduat		
642 FAİZ GELİRLERİ		9.000
181 GELİR TAHAKKUKLARI		18.000

D) _____ / _____

102 BANKALAR	309.000	
- Vadesiz Mevduat		
181 GELİR TAHAKKUKLARI	18.000	
102 BANKALAR		300.000
- Vadesiz Mevduat		
642 FAİZ GELİRLERİ		27.000

E) _____ / _____

102 BANKALAR	27.000	
- Vadeli Mevduat		
181 GELİR TAHAKKUKLARI		18.000
642 FAİZ GELİRLERİ		9.000
_____ / _____		

Vade sonunda bankaya 6 aylık faiz tahakkuk etmiş olacak. Bu faizin 4 aylık kısmını bir önceki dönemde 181 Gelir Tahakkukları Hesabı'nda takip ediyorduk.

6 Aylık Faiz;

FAİZ = ANAPARA x FAİZ ORANI x SÜRE

= 300.000 x 0,18 x ($6_{ay}/12_{ay}$) = 27.000 ₺

27.000 ₺'nin 18.000 ₺'si 2007 Yılında hesaplanmış ve 181 Gelir Tahakkukları Hesabında takip edilen faiz.

27.000 ₺ - 18.000 ₺ = 9.000 ₺ 2008 yılına ait faiz geliridir.

_____ / _____

102 BANKALAR	27.000	
- Vadeli Mevduat		
181 GELİR TAHAKKUKLARI		18.000
642 FAİZ GELİRLERİ HESABI		9.000

_____ / _____

Soruda sadece "…vade sonunda elde edilen faize ilişkin yapılması gereken kayıt…" dendiğinde işleyen faizin kaydı istenmektedir. Cevap bu nedenle E şıkkıdır.

ÖNEMLİ NOT: Sevgili kardeşlerim, bu soruda ciddi bir hata olduğu aşikâr. Ancak iptal edilmemiş, edilmeme nedeni vergiyi dikkate almadığımızda şıklarda cevap olabilecek bir şık bulabiliyoruz yukarıda olduğu gibi.

Ancak, bankaya faiz tahakkuku gerçekleştiğinde banka bu brüt faiz tutarından gelir vergisi (stopaj) kesmelidir ki soruda vergi oranı verilerek buna dikkat çekilmiş. Ayrıca Stopaj = Peşin alınan vergi demektir. Yani siz bu tutarı önce alıp sonra vermezsiniz, daha para elinize geçmeden vergisi ödenmiş olur. Vergi Kesintisi; vergi oranı %15 olacak ise 27.000 x 0,15 = 4.050 ₺ olarak bulunur.

_____ / _____

102 BANKALAR	22.950	
- Vadeli Mevduat		
193 PEŞİN ÖD. VERGİ VE FONLAR.	4.050	
181 GELİR TAHAKKUKLARI		18.000
642 FAİZ GELİRLERİ HESABI		9.000

_____ / _____

Şeklinde kayıt yapılmalıydı. **(CEVAP E)**

28. Yukarıdaki bilgilere göre, vade sonunda banka hesapları arasında aktarma işlemine ilişkin kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____

102 BANKALAR	327.000	
- Vadesiz Mevduat		
102 BANKALAR		327.000
- Vadeli Mevduat		

B) _____ / _____

102 BANKALAR	322.950	
- Vadesiz Mevduat		
193 PEŞİN ÖD. VERGİ VE FON	4.050	
102 BANKALAR		327.000
- Vadeli Mevduat		

C) _____ / _____

102 BANKALAR	327.000	
- Vadesiz Mevduat		
102 BANKALAR		24.300
- Vadeli Mevduat		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FON		2.700

D) _____ / _____

102 BANKALAR	322.950	
- Vadeli Mevduat		
193 PEŞİN ÖD. VERGİ VE FON	4.050	
102 BANKALAR		300.000
- Vadesiz Mevduat		
642 FAİZ GELİRLERİ		27.000

E) _____ / _____

102 BANKALAR	311.700	
- Vadeli Mevduat		
181 GELİR TAHAKKUKLARI	18.000	
102 BANKALAR		327.000
- Vadesiz Mevduat		
360 ÖDENECEK VERGİ ve FON.		2.700
_____ / _____		

Mevcut soru mantığı çerçevesinde cevaplandırmaya devam ettiğimizde vadeli hesapta toplanan para vadesiz hesaba aktarılır. Soruda yine vergi oranı verildiğinden gecikmelide olsa burada vergiyi hesaplayıp düşüldüğü durumda cevap b şıkkı gibi olacaktır.

_____ / _____

102 BANKALAR	322.950	
- Vadesiz Mevduat		
193 PEŞİN ÖD. VERGİ VE FON	4.050	
102 BANKALAR		327.000
- Vadeli Mevduat		

_____ / _____

27. soruda yanlış olmasaydı da bizim açıkladığımız gibi çözümlü olsaydı eğer bu sorunun doğru cevabı da şöyle olacaktı;

_____ / _____

102 BANKALAR	322.950	
- Vadesiz Mevduat		
102 BANKALAR		322.950
- Vadeli Mevduat		

_____ / _____

(CEVAP B)

29. (2016, KPSS) Banka hesabına tahakkuk ettirilen faiz gelirlerinde stopaj yoluyla ödenen vergi, aşağıdaki hesaplardan hangisinde kaydedilir?

A) Finansman Giderleri
B) Ödenecek Vergi ve Fonlar
C) Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar
D) Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri
E) Ödenecek Diğer Yükümlülükler

Bankalardaki mevduatlarımıza faiz işlediğinde (tahakkuk ettiğinde) banka bu faiz üzerinden gelir vergisi kesintisini (stopaj) yapar ve geri kalanını hesabımıza ekler. Bu kesilen vergi miktarı işletmenin gelirlerinden de düşülmesi gerekir aksi takdirde aynı gelir için defaten (birden fazla kez) vergi ödemesi yapmış oluruz.
Vergi de esas olan fazla da eksikte vergi ödememektir. Doğru beyan edilecek ve doğru tutar kadar vergi ödenecektir. Fazla vergi ödemek de eksik vergi ödemek kadar hatalıdır.
Banka hesabımıza faiz tahakkuk ettiğinde tamamı kadar FAİZ GELİRLERİ HESABI'na alacak kaydı yapılır. Bu gelirden yapılan vergi kesintisi PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI'nın borcuna kaydedilirken geri kalan ve hesabımızdaki paraya eklenen tutar ise BANKALAR HESABI'na borç kaydı yapılır.

_____ / _____
102 BANKALAR HESABI
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI
642 FAİZ GELİRLERİ
_____ / _____

(CEVAP C)

30. (2016, KPSS) İşletme kredili olarak aldığı 40.000 ₺ 'lik mal karşılığında ileri tarihli çek vermiştir.
Buna göre, yapılması gereken kayıtta muhasebe temel kavramları gereği aşağıdakilerden hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Satıcılar hesabı borçlu
B) Satıcılar hesabı alacaklı
C) Borç Senetleri hesabı borçlu
D) Borç Senetleri hesabı alacaklı
E) Verilen Çekler ve Ödemem Emirleri hesabı alacaklı

İleri vadeli çekler ÖZÜN ÖNCELİĞİ kavramı gereği bilanço ile izleyen döneme (ödeme zamanının olduğu döneme) kadar senet olarak izlenir. Keza daha önceden de öğrendiğimiz gibi Çeklerde vade yoktur. Çekler düzenlenme tarihi ileri tarih yazılarak vadeli gibi kullanıldıklarında özünde senet gibi işlem göreceğinden (yani aslında hazır değerler grubunda yer alan bir hesabın başka bir gruptaki hesap gibi işlem görmeye başladığında) bizde tekrar vade zamanında çek gibi oluncaya kadar senet olarak görür ve ona göre hesaplarda tutarız.

Ticari Nedenle (Mal ve hizmet satışında)	Alınan çekler	121 ALACAK SENETLERİ
	Verilen Çekler	321 BORÇ SENETLERİ
Ticari Neden Dışında (Mal ve hizmet satışı dışında)	Alınan çekler	136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
	Verilen Çekler	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

Yukarıdaki soruda; Mal alıp ileri vadeli çek verdiğimizi belirtiliyor;

_____ / _____
153 TİCARİ MALLAR HESABI 40.000
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI 7.200
321 BORÇ SENETLERİ HESABI 47.200
_____ / _____

(CEVAP D)

31. (2016, KPSS) İşletmenin 01.12.2015 tarihinde yıllık 0,09 olarak 3 ay vadeli açtırdığı 40.000 ₺'lik vadeli hesapla ilgili olarak envanter işlemleri sırasında yapılması gereken kayıt hangisidir?
(Bir yıl 360 gün olarak alınacaktır)

A) _____ / _____		
BANKALAR	300	
FAİZ GELİRLERİ		300
B) _____ / _____		
GELİR TAHAKKUKLARI	900	
FAİZ GELİRLERİ		900
C) _____ / _____		
BANKALAR	40.255	
PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	45	
BANKALAR		40.000
FAİZ GELİRLERİ		300
D) _____ / _____		
GELİR TAAHAKKUKLARI	300	
FAİZ GELİRLERİ		300
E) _____ / _____		
GELİR TAHAKKUKLARI	255	
PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	45	
FAİZ GELİRLERİ		300
_____ / _____		

01.12.2015 tarihinde bankaya para yatırıldığı için Aralık ayının hesaplanacak olan faiz geliri 2015 yılının geliri olarak gösterilecektir. Faizi hesaplarken soruda yıl 360 gün alınacak demiş olması bizim hesaplama yaparken aylardaki 30 gün 31 gün gibi farklılıkları dikkate almayacağımızı ve her ayı eşit düşüneceğimizi (30 gün alacağımızı) işaret etmiş ve işimizi kolaylaştırmıştır.
Bir diğer dikkate alınması gereken konu ise; Yıllık faiz oranı 0,09 ise biz 3 aylık vadeye yatırmış olduğumuzdan bir yılda 4 defa 3 ay olduğu düşünülürse vade sonunda işleyecek faiz 3 aylık faiz oranı için; 0,09'un ¼ ü kadar olacaktır. Fakat soruda, dönem sonundaki envanter kayıtlarını istediği için biz sadece aralık ayı sonundaki faizi yani 1 aylık faizi hesaplayacağız. Yani 0,09 oranındaki yıllık faizin 1/12 si kadarını hesaplayacağız.

FAİZ = ANAPARA x FAİZ ORANI x SÜRE
= 40.000 x 0,09 x ($1_{ay}/12_{ay}$) = 300 ₺ Aralık ayına ait olan faizdir.
Dikkate dilemesi gereken bir diğer konu da; biz bu faizi dönemsellik kavramı gereği hesaplıyoruz ve 2015'e aittir diyoruz. Ancak banka henüz vadesi dolmadığı için bu faizi bize vermeyecek, yani Bankalar hesabına kaydedemeyiz. Gelir Tahakkuk etmiş olsa da biz bunun tahsilâtını gelecek dönemde yapacağız. Bu durumda bilanço hesabı olan Gelir Tahakkukları Hesabını kullanmamız gerekecektir.

_____ / _____
181 GELİR TAHAKKUKLARI 300
642 FAİZ GELİRLERİ 300
_____ / _____ **(CEVAP D)**

32. (2016, KPSS) İşletme kasasındaki nakit fazlası 40.000 ₺'yi yıllık %12 faizle, 30 gün vadeli olarak bankaya yatırmıştır.
(Bir yıl 360 gün olarak alınacaktır)
Buna göre işletmenin vade sonunda bankadan geri alacağı toplam tutar kaç ₺'dir?
A) 40.300
B) 40.400
C) 40.480
D) 40.600
E) 40.720

Bu soru ticari matematik konusu olmakla birlikte banka faizi bankacılıkla ilgili sorularda da oldukça çok kullanıldığı için burada örnek olarak çözmenin faydalı olacağı kanısındayım. Sevgili kardeşlerim finans matematiği kapsamında faizlerle ilgili birçok formül kullanılır.
Bu soruda olduğu gibi hangi faiz türüyle bankaya yatırıldığı belirtilmemiş ise önce basit faizi denersek daha zaman kazandırıcı olur.
FAİZ = ANAPARA x FAİZ ORANI x SÜRE
= 40.000 x 0,12 x ($1_{ay}/12_{ay}$) = 400 ₺
Geri Alınacak Tutar = Anapara + Faiz
= 40.000 + 400
= 40.400
Soruda 30 gün denmiş fakat yine soruda yıl 360 gün alınacak denmiş olması her ayı eşit alacağız diye 1/12ay olarak hesaplamamızı kolaylaştırdık. **(CEVAP B)**

33. "Sahibine sözleşmeye dayalı bir hak kazandıran finansal araçlardır. Nakit, ticari alacaklar, alacak senetleri, kredi alacakları, hisse senetleri, tahviller finansal varlıklardır."
Yukarıda, aşağıdakilerden hangisinin açıklaması yapılmıştır?
A) Aktif Varlıklar
B) Finansal Varlıklar
C) Menkul kıymetler
D) Hazır değerler
E) Dönen Varlıklar

Sahibine sözleşmeye dayalı bir hak kazandıran finansal araçlara Finansal Varlıklar denir. Nakit, ticari alacaklar, alacak senetleri, kredi alacakları, hisse senetleri, tahviller finansal varlıklardır **(CEVAP B)**

34. İşletme, 05.08.2017 tarihinde kısa süreli nakit sıkıntısını giderebilmesi amacıyla, ticari ilişkileri yanında dostluk ilişkisinin de bulunduğu Nuh Tur. Tic. A.Ş'den 800.000 ₺ tutarında ve düzenlenme tarihi 6 ay sonrası olmak üzere düzenlenerek 6 ay vade oluşturulmuş hatır çekini almıştır. İşletme, hatır çekini nakde çevirmek için 07.08.2017 tarihinde İş Bankası Cumhuriyet Cad. şubesine iskontolatarak (kırdırarak) 710.000 ₺ nakit almıştır.
Çekin vade tarihinden birkaç gün öncesinde (03.02.2018) Nuh Tur. Tic. A.Ş.'e çekin bedeli olan 800.000 ₺'yi nakden ödemiştir.
Buna göre yapılacak kayıtlar ve tutarları ile ilgili verilen şıklardan hangisi doğru olamaz?
A) 101 Alınan Çekler Hesabı 800.000n ₺ - Borçlu
B) 101 Alınan Çekler Hesabı 800.000n ₺ - Alacaklı
C) 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı 800.000 ₺ - Borçlu
D) 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı 800.000 ₺ - Alacaklı
E) 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı 90.000 ₺ - borçlu

Sevgili kardeşlerim bu soruda dikkat edilmesi gereken çok fazla bilgi var.
1. Hatır çeki alınmış (yani ticari bir nedene dayanmadığı için ticari değil diğer çeşitli borçlar kapsamında bir borç doğmuş.
2. Müşteriden alınan çek uzun vadeli olduğu için normalde vadeli çekleri senet gibi kaydediyorduk ancak burada biz çeki vadesine kadar bekletmek gibi bir amacımız olmadığından ve 2 gün sonra ciro ettiğimizden çek olarak tutuyoruz.
3. Çeki nakit sıkıntımız nedeniyle yani finansman ihtiyacımızı karşılamak amacıyla nakde çevirerek (iskontolayarak = kırarak) nakde dönüştürüyoruz. Buradaki 90.000 ₺ tutarındaki kayıp hangi hesapta izlenecek?
* Komisyon olsaydı bu kayıp komisyon Giderleri yada Genel Yönetim Giderlerinde tutulabilir diye bizi serbest bırakıyordu mevzuat.
* Ama buradaki komisyon değil gününden önce nakde dönüştürerek finansal sorunumuzu çözmenin maliyetidir. Yani finansman Gideri olarak görülmelidir. ⇩

⇩

Bu bilgiler ışığında tüm yevmiye maddelerimizi yapalım;
05.08.2017 tarihinde çek alındığında;
_____ / _____
101 ALINAN ÇEKLER 800.000
436 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR 800.000
_____ / _____

07.08.2017 Tarihinde çek iskontolandığında;
_____ / _____
100 KASA 710.000
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 90.000
101 ALINAN ÇEKLER 800.000
_____ / _____

31.12.2017 Tarihinde vadesi izleyen yıl itibariyle kısa vadeli olan borcun vade düzeltmesi;
_____ / _____
436 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇALAR 800.000
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇALAR 800.000
_____ / _____

03.02.2018 Tarihinde Nuh A.Ş.'e ödeme yaptığımızda;
_____ / _____
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇALAR 800.000
100 KASA 800.000
_____ / _____
(CEVAP E)

35. Heyecan İşletmesi, Ankara'da Kızılay Şubesi (merkez şube), Keçiören Şubesi ve Yeni Mahalle şubesi olmak üzere 3 şubesi olan mağazadır. Şubelerin her biri muhasebe kayıtlarını ve defterlerini ayrı tutmaktadır. Kızılay şubesinde 100 ₺ +%18 KDV ile satılan bir mal Keçiören Şubesine iade edilmiş ve bedeli iade edilen şubeden ödenmiştir. 5 gün sonra Keçiören şubesi malları Kızılay şubesine teslim etmiş ve parasını almıştır.
Yukarıdaki bilgilere göre Kızılay şubesinin yapacağı yevmiye kayıtlarıyla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Kasa Hesabı 118 ₺ Alacaklı
B) 610 Satış İadeleri Hesabı 100 ₺ borçlu
C) 120 Alıcılar Hesabı 118 ₺ Alacaklı
D) 393 Merkez Ve Şubeler Cari Hesabı 118 ₺ alacaklı
E) 393 Merkez Ve Şubeler Cari Hesabı 118 ₺ borçlu

Konunun ve soru çözümünün daha iyi anlaşılabilmesi için her iki şubenin de kayıtlarını yapalım. Öncelikle malı teslim alan Keçiören Şubesinin kayıtlarıyla başlayalım;
Malı teslim aldığında ait olduğu şubeye teslim edinceye kadar emanet olarak teslim alınmış stoklardır. Ödenen tutar da satışı yapan merkez şubeye iadesi yapıldığında tekrar alınacak olan paradır.
_____ / _____
933 EMANET STOK VERENLER 118
923 EMANET ALINAN STOKLAR 118
_____ / _____
393 MERKEZ VE ŞUBELER CARİ 118
100 KASA 118
_____ / _____

Malı teslim edip parasını aldığında;
_____ / _____
923 EMANET ALINAN STOKLAR 118
933 EMANET STOK VERENLER 118
_____ / _____
100 KASA 118
393 MERKEZ VE ŞUBELER CARİ 118
_____ / _____

==========
Şimdide malı satıp sonrada diğer şubeden malın iadesini aldığında ve borcunu ödediğinde işlemi tamamlayacak olan – Sorudaki istenen kayıtları yapacak olan Kızılay Şubesinin kayıtlarını yapalım.;
Şubenin malı teslim aldığını öğrendiğinde;
_____ / _____
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 118
393 MERKEZ VE ŞUBELER CARİ 118
_____ / _____

Malı teslim alıp şubesine ödemeyi yaptığında;
_____ / _____
393 MERKEZ VE ŞUBELER CARİ 118
100 KASA 118
_____ / _____
610 SATIŞ İADELERİ 100
391 HESAPLANAN KDV 18
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 118
_____ / _____

Yukarıda 191 İndirilecek KDV hesabı yerine 391 Hesaplanan KDV hesabını neden kullandığımı düşünüyor olabilirsiniz şu an? Hemen açıklayayım kardeşlerim. KDV beyannameleri aylık verilir. Yani şubat ayının KDV beyannamesi mart ayında verilir. Eğer ki aynı ay içerisinde (yani henüz beyanname verilmeden) bir işlem iptali olursa kullanılmış olan ilgili KDV hesabı ters kayıtla kapatılır. İzleyen ayda iade olsaydı 391 Yerine 191 İndirilecek KDV Hesabını kullanırdık.
Bu açıklamadan sonra tekrar sorumuza dönecek olursak sorumuzun cevabı aslında çok kısaydı, "vadeli satılmış bir mal iade edilmiş" demediğinden Alıcılar Hesabı hiç kullanılmaz. **(CEVAP C)**

36. İşletmemizin İş Bankası'ndaki borçlu cari hesabına 1.100 ₺ anapara ve 78 ₺ faiz tutarı ile birlikte yine aynı bankanın alacaklı cari hesabından virman yolu ile kredi kapatılmıştır. Buna göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 102 Bankalar Hesabı 1.178 ₺ alacaklı
B) 300 Banka Kredileri Hesabı 1.178 ₺ borçlu
C) 642 Faiz Gelirleri Hesabı 78 ₺ alacaklı
D) 300 Banka Kredileri Hesabı 1.100 ₺ alacaklı
E) 780 Finansman Giderleri Hesabı 178 ₺ borçlu

1) Alacaklı Cari Hesap: Bankaya yatırılan vadeli vadesiz faizli veya faiz karşılığı olmaksızın mevduat hesaplarımızdır.
2) Borçlu Cari Hesap: Bankalardan kullanılan kredi karşılığında açılmış ve bizim bankaya olan borcumuzu gösteren pasif karakterli Banka Kredileri Hesabı'dır.
3) Virman: Aynı veya benzer nitelikteki hesaplar arasında aktarma (transfer) işlemidir.
Bu bilgiler ışığında soruda istenen şey; bankadaki mevduat hesabımızdan banka kredi hesabımızı ve faizini ödediğimizi gösteren kayıttır.

_____ / _____

300 BANKA KREDİLERİ	**1.100**	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	**78**	
102 BANKALAR HESABI		**1.178**

_____ / _____

(CEVAP A)

37. Aşağıda ileri vadeli çeklerle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İleri vadeli çeklerin senet olarak kaydedilmesi özün önceliği kavramı gereğidir.
B) Özün önceliği kavramı gereği senet olarak kaydedilen uzun vadeli çekler, dönem sonunda reeskont hesaplanabilir olması Dönemsellik kavramı gereğidir.
C) Reeskont hesaplaması yapılan uzun vadeli çeklerin senet olarak tutulan tutarları ticari kar hesaplanırken dikkate alınır ancak vergi matrahı hesaplanırken tekrar düzeltme yapılır.
D) Reeskont uygulanmış uzun vadeli çekler (senet olarak kaydedilmiş) in indirgenmiş değerleri ile reekont öncesindeki nominal değerleri arasındaki fark Nazım Hesaplarla izlenir.
E) İleri vadeli Çekler muhasebeleştirilmesi esnasında istenirse senet olarak tutulmaz ancak bu durum Tam açıklama kavramı gereği Mali Tablolarda dip not olarak belirtilmelidir.

Çekler (101 ve 103) senet olarak kaydedildiğinde **DÖNEMSELLİK KAVRAMI** gereği reeskont işlemi yapılır. Ancak bu reeskont giderleri, sadece ticari karın hesaplanmasında dikkate alınır. **Vergi kârı hesaplanırken gider olarak yazılamayacaktır.** Düzeltilmesi gerekeceğinden, **Nazım Hesaplarla** takip edilmesi gerekir
Muhasebenin Temel Kavramlarına riayet etmek gerekir.

(CEVAP E)

38. İşletmenin, faizsiz bankacılık prensibi ile faaliyet gösteren, Ziraat Katılım Bankası'nda açtırdığı katılım hesabındaki tutara 20.000 ₺ kâr payı tahakkuk ettiği ve bundan 4000 ₺ vergi kesintisi yaptıktan sonraki tutarın hesaba ilave edildiği bilgi alınmıştır. Yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 102 Bankalar Hesabı 20.000 ₺ borçlu
B) 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı 3.000 ₺ borçlu
C) 649 Diğer Olağan gelir ve Kârlar Hesabı 20.000 ₺ alacaklı
D) 642 Faiz Gelirleri Hesabı 20.000 ₺ alacaklı
E) 102 Bankalar Hesabı 16.000 ₺ alacaklı

Finans literatüründe faiz, paranın zaman değeridir. Yani parayı bu günkü kullanımından vazgeçip bir başkasına bir süreliğine verdiğimizde bu sürenin ücretidir. Böyle bakıldığında biz paramızı bankaya verdiğimizde bu adı kar payı olsun adı faiz olsun ne olursa olsun sonucunda getirisi vade farkıdır ve faiz olarak muhasebeleştirilmelidir.

_____ / _____

102 BANKALAR	16.000	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	4.000	
642 FAİZ GELİRLERİ		20.000

_____ / _____

(CEVAP D)

39. İşletme 20.000 ₺ + %18 KDV tutarlı mal satmış karşılığında müşteriden 8.600 ₺ sine kısa sürede bankadan tahsil edilebilen kredi kartı ile geri kalanına ancak 40 gün sonra tahsili yapılabilecek (işletmenin anlaşmalı olmadığı) kredi kartı çekilmiştir. Yapılacak yevmiye kayıtlarında kullanılan hesaplarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) 108 Diğer Hazır Değerler 8.600 ₺ borçlu
B) 127 Diğer Ticari Alacaklar 15.000 ₺ borçlu
C) 136 Diğer Çeşitli Alacaklar 23.600 ₺ borçlu
D) 600 Yurtiçi Satışlar Hesabı 20.000 ₺ alacaklı
E) 391 Hesaplanan KDV hesabı 3.600 ₺ alacaklı

Kredi kartı ile satış yapıldığında bankayla yapılan anlaşma gereği **vade içermiyorsa veya kısa sürede tahsil edilebiliyorsa** satış tutarı, **108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI'** nın borcunda takip edilir. Kredi kartı sliplerinin hesabımıza geçmesi veya bankadan masraf kesilmeden tahsili hemen ya da kısa bir sürede mümkün değil ise, **127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI'** nın borcunda takip edilir.

_____ / _____

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	8.600	
127 TİĞER TİCARİ ALACAKLAR	15.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		20.000
391 HESAPLANAN KDV		3.600

_____ / _____

(CEVAP C)

11 MENKUL KIYMETLER

Menkul kıymetler: Ortaklık veya alacaklılık sağlayan, belli bir meblağı temsil eden, yatırım aracı olarak kullanılan, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte (birbiriyle aynı), seri halinde çıkarılan, ibareleri aynı olan ve şartları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen kıymetli evraklardır.

Tezgahüstü (ikincil) piyasalarda birçoğu artık kaydi olarak işlem gören, bir başka ifadeyle fiilen el değiştirmeyip hesaben takip edilen menkul kıymet türlerindendir.
Uygulamada en çok karşılaşılanları şunlardır:

- Hisse Senetleri.
- Devlet Tahvilleri,
- Özel Sektör Tahvilleri,
- Hisse Senedi ve Tahvil Kuponları
- Hazine Bonoları.
- Gelir Ortaklığı Senetleri.
- Toplu Konut İdaresi ve Kamu Ortaklığı İdaresince Çıkarılan Tahviller.
- Yatının Fonu Katılma Belgeleri.
- Finansman Bonoları.
- Banka Bonoları.
- Banka Garantili Bonolar.
- Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler.
- Kâr-Zarar Ortaklığı Belgeleri

Menkul Kıymetlerin Değerlemesine ilişkin Yasal Düzenlemeler

Vergi Usul Kanununun 279. maddesi ile iktisadi isletmelere dahil menkul kıymetlerin değerlemesine ilişkin olarak şu esaslar öngörülmüştür:

- İktisadi isletmelere dahil olan **hisse senetleri alış bedeli** ile değerlenecektir.
- İktisadi isletmelere dahil olan ve fon portföylerinin en az **yüzde 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri** alış bedeliyle değerlenecektir.
- Yukarıda yer alan menkul kıymetler dışında kalan her türlü menkul kıymet **borsa rayici ile** değerlenecektir.
- Menkul kıymetin **borsa rayici yoksa** veya **borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde oluştuğu anlaşılırsa** değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin **alış bedeline** vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) **iktisap tarihinden değerleme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının** (**kıst getirinin**) eklenmesi suretiyle hesaplanacaktır.
- Borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kâr ve zararına bağlı olarak doğan ve değerleme günü itibariyle hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler, **alış bedeli** ile değerlenecektir.

Menkul kıymetler, **kısa vadeli fiyat değişimlerinin etkilerinden yararlanmak veya faiz geliri elde etmek amacı ile edinilmişler ise geçici (kısa vadeli) menkul kıymet yatırımları, uzun vadeli fiyat değişim etkilerinden yararlanmak, faiz geliri elde etmek veya kâr payı sağlamak amacı ile edinilmişler ise uzun vadeli menkul kıymet yatırımları adını almaktadırlar**.
Kısa vadeli menkul kıymet yatırımları, "Menkul Kıymetler" hesap grubunda izlenmekte ve türlerine göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır:
110 Hisse Senetleri
111 Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları
112 Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları
118 Diğer Menkul Kıymetler
119 Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

İşletmeler, sahip oldukları nakit fazlasını, geçici menkul kıymet yatırımı yaparak değerlendirmeyi tercih etmeleri durumunda bu yatırımı ilk kez işletme kayıtlarına yansıtırlarken **yatırım yapmış oldukları menkul kıymetin türü ve ilgili yatırımı gerçekleştirme amaçlarını göz önünde bulundurmalı ve buna göre yukarıdaki hesaplardan uygun olanı kullanmalıdır**.

Türkiye Muhasebe Standartlarında, menkul kıymetler edinim amaçlarına göre sınıflandırılmaktadır ve bu duruma alt hesaplarla çözüm bulunmaktadır. Menkul kıymetler muhasebeleştirilirken işletme tarafından yatırımın yapılma amacına uygun olarak aşağıdaki alt hesaplarda sınıflandırılır.
1- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Menkul Kıymetler: Alım satım amaçlıdır. Alım esnasında ödenen komisyon faaliyet gideri olarak kabul edilip 653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI'na kaydedilir

2- Satılmaya Hazır Amaçlı Menkul Kıymetler: Arzu edildiği takdirde vadesine kadar elde tutulabilecek ama sahibine bu konuda bir yükümlülük yüklemeyen ve **vadesinden önce de elden çıkarılabilen** menkul kıymetler bu gruba girmektedir.

3- Vadeye Kadar Elde Tutma Amaçlı Menkul Kıymetler: İşletme yatırım yapmış olduğu menkul kıymetleri vadesi sonuna kadar elde tutmayı, **bu tarihten önce elden çıkarmayı düşünmüyor ise** bu menkul kıymetler vadeye kadar elde tutma amaçlı menkul kıymetler olarak sınıflandırılmaktadır

Menkul kıymetleri **satışa hazır amaçlı** ya da **vadeye kadar elde tutma amaçlı** olarak sınıflandırması durumunda aracın alımı esnasında **ödenen komisyon**, **ilgili menkul kıymetin gerçeğe uygun değerine eklemeli** ve menkul kıymeti toplam tutar üzerinden işletme kayıtlarına almalıdır.

HİSSE SENETLERİ

Anonim şirketler ile Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit şirketlerin sermaye paylarını temsil eden, sahibine ortaklığın (şirketin) toplam sermayesi içindeki oranı kadar ortaklık hakkı veren, yatırım aracı olarak kullanılabilen ve şekil şartları kanunda belirlenmiş menkul kıymetlerdir. Aksiyon da denir.
Hisse senetleri sahibine; ortaklık, yönetime katılma, bilgi alma, kardan (temettüden) pay alma, kardan avans alma, rüçhan (yeni çıkarılacak hisse senetlerinden öncelikli satın alma hakkı) hakkı gibi haklar verir.

Hisse senetleri satın alınma amacına göre muhasebeleştirilmesi de farklılık gösterir. Şöyle ki; **Kısa vadeli**, alım satım ile kar elde etmek gibi bir amaçla satın alınmış ise **110 HİSSE SENETLERİ HESABI**'nda izlenirken; **Uzun vadeli**, işletmeye ortak olmak, yönetime katılmak gibi amaçlarla satın alınmış ise satın alınan şirketin sermayesine oranlandığında;

- Ortaklık payı % 10'dan düşük ise **240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER HESABI**
- Ortaklık payı % 10 dahil ve %50 den küçük ise, **242 İŞTİRAKLER HESABI**
- Ortaklık payı %50 dahil veya üstünde bir pay ise; **245 BAĞLI ORTAKLIKLAR HESABI** kullanılır.

Menkul kıymetler **ALIŞ DEĞERİ** ile muhasebeleştirilirler. Satarken alış değerinin üzerinde bir fiyatla satılırsa aradaki fark, **645 Menkul Kıymet Satış Karları Hesabı**'nın alacağına kaydedilirken, alış değerinin altında bir fiyata satılırsa alış değeri arasındaki fark **655 Menkul Kıymet Satış Zararı Hesabı**'nın borcuna kaydedilir.

Hisse Senedi alımı – satımı işletmenin **ana faaliyet alanı dışında** kaldığı için, bu konuyla ilgili giderler ***65 Faaliyet Dışı Gider Zarar grubu***ndaki **653 Komisyon Giderleri Hesabına** yazılır ve Gelir Tablosunda faaliyet dışı gider olarak raporlanır

Hisse senetleri ortaklık payı olduğundan sahibine yıl sonunda kâr getirisi yada zarar gideri oluşturabilir. Tek Düzen Hesap Planında, iştirak amacıyla bulundurulan hisse senetlerine isabet eden kar payları için **640 İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabı** belirlenmiştir. **Ancak geçici yatırım amacıyla alınan hisse senetlerine isabet eden kâr payları için hangi hesabın kullanılması gerektiği belirtilmemiştir. Bu durumda 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hesabı'nın kullanılması ya da 640 İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabı'nın kullanılması mümkündür.** Genellikle uygulamada 640 kullanılır.

İhtiyatlılık kavramı gereği borsa veya piyasa değeri **alış değerinin** altına düşen hisse senetleri için **değer düşüklüğü tutarınca karşılık ayrılması zorunludur**. Bu durumda ayrılan karşılıklar VUK a göre kanunen kabul edilmeyen giderdir.

HİSSE SENETLERİ HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

Borç	110 HİSSE SENETLERİ HESABI	Alacak
**Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış)* **Satın alınan kısa süreli yatırım amaçlı hisse senetleri*		**Hisse senedinin satılması gibi bir nedenle elden çıkarılması* **Dönem sonu kapanış kaydı*

Hisse Senetleri Dönem sonu değerlemesi, düzenlemelere göre farklılık gösterir:
1. VUK'a Göre: Borsaya kote olsun veya olmasın **ALIŞ DEĞERİ** ile değerlenir.
2. TTK'a Göre: Borsada kayıtlı olanlar **BORSA DEĞERİ** ile Borsada kayıtlı olmayanlar ise en fazla **MALİYET DEĞERİ** ile değerlenir. Buna göre değer düşüklüğü için karşılık ayrılabilir. Dolayısıyla bu düzenleme borsada değeri olmaya hisse senetlerine **MALİYET VEYA PİYASA DEĞERİNDEN DÜŞÜK OLANLA DEĞERLEME** yönteminin kullanılmasına imkân verir.
3. TMS 39 - Finansal Varlıklar Standardına Göre: Normal koşullarda, **GERÇEĞE UYGUN DEĞER** ile değerlenir.
Gerçeğe Uygun Değer: *bilgili ve istekli alıcı ve satıcı arasında bir varlığın el değiştirmesi ile ortaya çıkan değerdir.*

HİSSE SENETLERİ HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	HİSSE SENETLERİ HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Hisse senedi satın alındığında;** *Örnek: İşletme, Demli Çay Ticaret A.Ş.'e ait her biri 10 ₺ nominal değerli 1.000 adet hisse senedini Yapı Kredi bankası aracılığıyla 12.000 ₺'e kısa vadeli yatırım amaçlı olarak satın almıştır. Ayrıca banka bu işlem için işletmenin banka mevduat hesabından 200 ₺ komisyon almıştır;* _____ / _____ **110 HİSSE SENETLERİ**	**12.000**	| 653 KOMİSYON GİDERLERİ	200	| 102 BANKALAR		12.200 _____ / _____ 994 MENKUL KIYMET NOMİNAL DEĞERLERİ	10.000	| 995 MENKUL KIYMETLER NOMİNAL DEĞER ALACAKLI		10.000 _____ / _____ *Kardeşlerim, hatırlayacağınız gibi 9 Nolu Hesap Sınıfında yer alan Nazım Hesaplar, bilgi amaçlı (tam açıklama kavramı gereği) kanunen zorunlu olmadığı halde bilgileri tutabilmek amaçlı kullanılan hesaplardır. Yukarıdaki yevmiye maddelerinden ikinci madde,- bilgi amaçlı kayıttır. Zorunlu değildir.*	- **Daha önceden yatırım amaçlı alınan hisse senedinin satılması;** *Kârlı satışa Örnek: İşletme nakit ihtiyacı için bankaya talimat vererek Demli Çay A.Ş'e ait hisse senetlerinden 200 adetini 2.600 ₺'e satmıştır.* Alırken: 12.000 ₺ /1000 adet = 12 ₺/ adet birim değerli iken; 12x 200 adet = 2.400 ₺ ye satın alınmış. Satarken ise= 2.600 ₺ ye satılmış. ---------- 200 ₺ kar yapılmış. _____ / _____ 102 BANKALAR HESABI	2.600	| **110 HİSSE SENETLERİ**		**2.400** 645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI		200 _____ / _____ *Zararına satışa Örnek: Yukarıdaki örnek için 2600 değil de 2.300 ₺ ye satılmış olsaydı;* Alırken: 12 ₺ x 200 adet = 2.400 ₺ ye satın alınmış. Satarken ise= 2.300 ₺ ye satılmış. ---------- 100 ₺ zarar yapılmış. _____ / _____ 102 BANKALAR HESABI	2.300	| 655 MENKUL KIY. SATIŞ ZARARI	100	| **110 HİSSE SENETLERİ**		**2.400** _____ / _____

BORÇLANMA KÂĞITLARI

Tahviller: Devletin ya da özel sektör şirketlerinin **orta ve uzun vadeli fon sağlamak üzere** çıkarttıkları **borç senetleridir**. Yatırımcılar açısından, **hisse senetlerine göre daha az risklidir**. İşletmeler açısından ise, **maliyeti hisse senedi maliyetine göre düşük**tür. **Faiz ödemelerin vergi matrahından düşülebilmektedir**.

İtfa Fonu: Halka açık A.Ş.'lerin, ihraç ettikleri **tahvillerin geri ödemesinde kullanmak üzere oluşturdukları fon**dur.
Nominal değer: Tahvil ve bononun **vadesinde** yatırımcının eline geçecek olan **para miktarı**dır. **Üzerinde yazılı değer**dir.
Kupon oranı: Nominal değer üzerinden yüzde olarak belirtilen, **tahvil sahibinin alacağı faiz miktarı**dır.
Vade: Anaparanın ve son faiz **ödemesinin yapılacağı tarihtir** ve tahvilin vadesi **1 yıldan az olmamak üzere** serbestçe belirlenebilir.
İtfa: Borcun borçlu tarafından bir defada veya belirli dönemlerde yapılan **ödemelerle ortadan kaldırılması**dır.

Tahvilin Türleri

- **Güvenceli Tahviller:** Faiz ve anapara ödemesi için **bir karşılığın bulundurulduğu** tahvillerdir
- **Güvencesiz Tahviller:** Güvence, işletmenin **tüm mal varlığıdır**.
- **Kâra İştirakli Tahviller:** Hem **faiz elde etme hem de kâra katılma** olanağı sağlar.
- **Ödenim Fonlu Tahviller:** Anapara taksitlerinin geri ödenmesi, oluşturulan bir fondan yapılır.
- **Primli Tahviller:**
  - ***İhraç Primi***: *Tahvilin üzerinde yazılı **nominal değerinden daha düşük bir değerle satılması**dır.*
  - ***İtfa Primli:*** *İtfa anında, tahvil sahibine, tahvilin **nominal değerinden daha yüksek bir değer ödenme**sidir.*
- **İkramiyeli Tahviller:** (Tahvilin pazarlanabilirliğini arttırmak için faiz yanında tahvil sahiplerinden kurayla belirlenenlere ikramiye verilmesidir. Ülkemizde şirketler bu tür tahvil ihraç edemezler.)

- **Endeksli Tahviller:** Faiz ödemeleri **bir fiyat endeksine bağlanmış** olan tahvillerdir. Endeks olarak enflasyon oranı, altın, döviz veya herhangi bir malın fiyatı esas alınabilir.
- **Faizi Tahvil Olarak Ödenebilen Tahviller:** İşletmeye, faizi ister nakit, ister nominal değeri buna eşit tahvil şeklinde ödeme olanağı sağlar.
- **Riskli Tahviller:** Birleşerek çıkarılan tahviller veya riskli şirketler tarafından çıkarılan tahviller.
- **Sıfır Kuponlu Tahviller:** Sahiplerine **vade boyunca hiçbir faiz ödemesi yapılmaz**. Yatırımcıya, vade sonunda ödenecek tutar, sıfır kuponlu tahvilin nominal değeri, yani üzerinde yazılı değeridir. Yatırımcının faiz geliri, nominal değerle, satın alma değeri arasındaki farktır.

Finansman Bonoları: Anonim şirketlerin kısa vadeli finansman ihtiyaçlarım karşılamak üzere çıkardıkları kısa vadeli senetlerdir. Finansman bonolarının üzerinde yazılı olan nominal bedel, anapara ve faizden oluşur. Finansman bonolarından elde edilen getiri sabittir.

Hazine Bonoları ve Devlet Tahvilleri: Devletin fon oluşturmak ve bütçe açıklarım finanse etmek amacıyla çıkarttığı, likit ve sabit getirili yatırım araçlarıdır. Devlet iç borçlanma senetlerinden, **vadesi bir yıldan daha kısa olanlar hazine bonosu** olarak, **vadesi 1 yıl veya daha uzun olanlar ise devlet tahvili** olarak tanımlanmaktadır.

Yatırım Fonu Katılma Belgesi: Belge sahibinin, kurucu ve saklayıcı kuruma karşı sahip olduğu hakları taşıyan ve fona kaç pay ile katıldığını gösteren kıymetli evrak niteliğinde bir senet olup emre veya hamiline yazılı olarak düzenlenmesi mümkündür. Katılma belgelerinin itibari değerleri bulunmamaktadır. Bir yatırım fonu katılma belgesinin pay değeri, toplam fon değerinin tedavüldeki katılma belgelerinin kapsadığı pay sayısına bölünerek elde edilmektedir. Bu değer kurucu tarafından hesaplanmakta ve açıklanmaktadır. Katılma belgesi sahipleri, istedikleri zamanda açıklanan bu değerler üzerinden belgelerini paraya çevirebilmektedir.

Gelir Ortaklığı Senedi (Gelir Tahvili): Köprü, baraj, elektrik santrali, kara yolu, demir yolu, telekomünikasyon sistemleri ve sivil kullanıma yönelik deniz ve havalimanları ile benzerlerinden kamu kurum ve kuruluşlarına ait olanların gelirlerine gerçek ve tüzel kişilerin ortak olması için çıkarılan senetlerdir. Ancak senet sahipleri, bu tesislerin **mülkiyeti ve işletmesi üzerinde herhangi bir hak sahibi değildir**.

Kâr ve Zarar Ortaklığı Belgesi: Ortaklık hakkını vermeyen **sadece kâr ortaklığını** öngören bir finansal varlık türüdür. Gelir Ortaklığı Senedinden farklı olarak sadece kâra değil aynı zamanda zarara da ortak olma özelliği ile ayrılmaktadır.

Banka Bonoları: Kalkınma ve yatırım bankalarının borçlu sıfatıyla düzenleyip Sermaye Piyasası Kurulunca kayda alınmasını müteakip ihraç ettiği emre veya hamiline yazılı kıymetli evraktır.

Banka Garantili Bonolar: Kalkınma ve yatırım bankalarından kredi kullanan ortaklıkların bu kredilerin teminatı olarak borçlu sıfatı ile düzenleyip, alacaklı bankaya verdikleri emre yazılı senetlerden, bu krediyi kullandırmış olan bankaca kendi garantisi altında ve Sermaye Piyasası Kurulunca kayda alınmasını müteakip, ihraç edilen kıymetli evraktır.

Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler: Genel finans ortaklıkları, bankalar, finansman şirketleri ve finansal kiralamaya yetkili kuruluşların, kendi ticari işlemlerinden doğmuş alacakları veya SPK mevzuatı çerçevesinde Temellük edecekleri (kendilerine mal edecekleri) alacaklar karşılığında çıkardıkları menkul kıymetlerdir. Iskonto esasına göre çıkarılabileceği gibi dönemsel ve değişken faiz ödemeli olarak da ihraç edilebilir.

111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLAR HESABI
112 KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONO HESABI

Kamu kesimi ile özel kesim tahvil, senet ve bonoları arasında, kamu kesimi kâğıtlarının bazen vergi kesintisine tabi tutulmamasıdır. Bu durumunda gelir miktarını değiştirmez sadece tahsil edilen miktarı değiştirir. BU nedenle her iki hesabı birlikte ele alarak işliyoruz.

Tahvil ihraç eden şirket tarafından, bedeli **genellikle vade sonunda** ödenir. Ancak faizleri önceden belirlenen koşullara göre de (**3 – 6 – 12 aylık sürelerde**) ödenebilir.

TAHVİL, SENET VE BONOLAR HESAPLARININ İŞLEYİŞİ:

Borç	…….. KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI HESABI	Alacak
*Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış) *Satın alınan yatırım amaçlı borçlanma senetleri		* Satılması, *Dönem sonu kapanış kaydı

Tahvillerin dönem sonu değerlemesi, düzenlemelere göre farklılık gösterir:
1. VUK'a Göre: Borsada işlem görüyorsa **BORSA RAYİCİ** ile değerlenir. Borsada işlem görmüyorsa alış değeri ile işlemiş faizinin toplamı üzerinden değerlenir.
2. TTK'a Göre: Borsada kayıtlı olanlar **BORSA DEĞERİ** ile Borsada kayıtlı olmayanlar ise en fazla **MALİYET DEĞERİ** ile değerlenir. Bu değerleme, işlemiş faizin tahakkuk ettirilmesine engel değildir.
3. Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre; Borsada işlem görenler **PİYASA DEĞERİ** ile; borsada işlem görmeyenler tahvillerde piyasa değeri mevcut olmadığından işlemiş faizin tahakkuk ettirilmesi yoluna gidilir.

BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR

- **Tahvil <u>ihraç tarihinde</u> satın alındığında;**

Örnek: İşletme, nominal değeri 100 ₺, yıllık faiz oranı %24 olan; faizi 1 Nisan- 30 Haziran ve 1 Temmuz – 31 Mart şeklindeki 6 aylık dönemler itibarıyla ödenen tahvillerden 750 adedini 77.000 ₺'ye internetten 01 Nisan günü satın alıyor. VUK çerçevesinde kayıtlarını tutan işletmenin yapacağı kayıtta ALIŞ BEDELİ üzerinden şöyle olacaktır;

111 ÖZEL KESİM TAH. SEN. BONO.	**77.000**	
102 BANKALAR		77.000

Tahvilin ihraç tarihinden sonra alınması durumunda:
1 Nisan Tarihli ihraç olan tahvil, 20 Nisan da satın alınırsa; 20 Nisan gününe kadar işlemiş olan faizi hesaplanarak işlemiş faiz tutarı 198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar Hesabına aktarılır.
Faiz tutarını hesaplamak için;
Faiz Tutarı = Satın Alınan Tutar / (1+Faiz Oranı x Vade)
= 77.000 / (1+ 0,20 x (20 gün/ 365)
= 986 ₺
Alış Değeri = Satın Alınan Tutar – Faiz
= 77.000 – 968
= 76.014

111 ÖZEL KES. TAH. SEN. BONO	**76.014**	
198 DİĞER ÇEŞ. DÖN. VARLIKLAR	986	
102 BANKALAR		77.000

ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR

- **Daha önceden yatırım amaçlı alınan Tahvilin satılması;**

Satış esnasında o tarihe kadar işleyen faiz hesaplanarak **642 FAİZ GELİRLERİ HESABI**'na aktarılmalıdır.
Satış Tutarımız Alış Tutarı ile Faiz gelirinin toplamından daha fazla ise aradaki fark **645 MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRI HESABI**'nın alacağına kaydedilir. Tersi durumda (yani satış tutarı, Alış tutarı + Faiz tutarından daha düşük ise aradaki fark **655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI HESABI**' nın borcuna kaydedilir.

SATIŞ TUTARI - (ALIŞ TUTARI + FAİZ) = FARK VAR İSE

Pozitif Fark: 645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARI

Negatif Fark: 655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI

Örnek: İşletmenin, 01.04.2017 ihraç tarihinde tamamını 5.000 ₺'e satın aldığı 36 ay vadeli ve yıllık %15 faizli 100 adet Sivas Belediyesi Tahvillerinin tamamını 01.08.2017 tarihinde 5.240 ₺'e satmıştır.
2 Aylık Faizini hesaplayalım;
Faiz = Nominal değer x Faiz Oranı x süre
= 5.000 x 0,15 x 4/12
= 250 ₺

102 BANKALAR	5.240	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI	10	
112 KAMU KES. TAH. SEN. BONO		**5.000**
642 FAİZ GELİRLERİ		250

118 DİĞER MENKUL KIYMETLER HESABI:

<u>Hisse senetleri, Tahvil, Bono ve senetlerin dışındaki</u> yatırım fonları A tipi – B tipi fonlar, Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler, Kâr Zarar Ortaklığı Belgesi, Yatırım Fonu Katılma Belgeleri, altın ve altın dışı kıymetli madenlerin izlendiği hesaplardır.

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. (2013, SMMM Staj Başlatma) Bir isletme, bir şirketin nominal değeri 1 ₺/adet olan hisse senetlerinden 45.000 adet satın almış ve 52.000 Türk Lirası ödemiştir. Alış işlemiyle ilgili yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Hisse Senetleri Hesabı borçlu 45.000
B) Hisse Senetleri Hesabı alacaklı 52.000
C) Hisse Senetleri Hesabı borçlu 52.000
D) Hisse Senetleri Hesabı alacaklı 45.000
E) Komisyon Giderleri alacaklı 7.000

Sevgili kardeşlerim, soruda herhangi bir özel durum açıklaması yoksa (TMS'e göre, Borsada işlem gören vb gibi) mevcut uygulama açısından cevaplarız. Bu durumda ise menkul kıymetler ALIŞ DEĞERİ ile kaydedildiğinden yapılacak yevmiye maddesinde Hisse Senetleri Hesabı 52.000 ₺ borçlanır. Eğer ki nominal değeri ile de ayrıca takip etmek istersek Nazım Hesapları kullanırız.

110 HİSSE SENETLERİ	52.000	
102 BANKALAR		52.000
994 MENKUL KIYMET NOMİNAL DEĞERLERİ	45.000	
995 MENKUL KIYMETLER NOMİNAL DEĞER ALACAKLI		45.000

(CEVAP C)

2. Menkul Kıymetlerin satın alma maliyetleri (satın alırken ödenen komisyonlar, aracılık ücretleri) aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenebilir? (*Mevcut uygulama yani VUK çerçevesinde soru cevaplandırılacaktır***)**

A) 780 Finansman Giderleri Hesabı
B) Satın alınan menkul kıymetin alış bedeli üzerine ekleyerek
C) 659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı
D) 655 Menkul Kıymet Satış Zararı Hesabı
E) 653 Komisyon Giderleri Hesabı

Menkul kıymetlerin satın alma giderleri, 653 Komisyon Giderleri Hesabında izlenir. Ancak TMS 39 – Finansal Araçlar Standardında; menkul kıymetlerin işletmeye girişlerinde maliyet değeri üzerinden değerlendirileceğine değinilmekte (m.43) ve satın alma bedeline ek olarak elde etme ile doğrudan ilişkilendirilebilir nitelikteki işlem maliyetlerinin de menkul kıymet değerine eklenmesi istenmektedir.
Bu soru, muhasebe standartlarına göre sorulmuş olsa idi cevabımız B şıkkı olacaktı. Ancak mevcut uygulama çerçevesinde cevaplandırmamız istendiğinde sorunuz cevabı 65-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar grubunda yer alan 653 Komisyon Giderleri Hesabı doğru cevap olacaktır.

(CEVAP E)

3. İşletme, 20 gün sonra vadesi gelecek olan çek borcunu ödemek amacıyla hazırladığı ve bankaya vadesiz mevduat yatırdığı 20.000 ₺'yi 20 gün için altın hesabına yatırarak kazanç sağlamayı beklemektedir. 20 gün sonra ödeme yapacağı gün altın hesabını 20.082 ₺ olarak nakde çevirmiş ve 20.000 ₺ sini çek ödemesinde kullanmıştır.
Bu bilgilere göre çekin ödeme günündeki yapılacak yevmiye kayıtlarında aşağıdaki hesaplardan hangisi kullanılmaz?

A) 103 Verilen Çek ve Ödeme Emirleri Hesabı
B) 102 Bankalar Hesabı
C) 108 Diğer Hazır Değerlere
D) 118 Diğer Menkul Kıymetler Hesabı
E) 679 Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârlar Hesabı

Sevgili kardeşlerim, bu soruyu en başından alarak muhasebe kayıtlarıyla açıklamak istiyorum;

1. Bankadaki hesabımızdan altın satın aldığımızda;

118 DİĞER MENKUL KIYMETLER	20.000	
102 BANKALAR		20.000

2. Altın hesabımızdaki altını bozdurup tekrar vadesiz mevduat hesabına çevirdiğimizde;

102 BANKALAR	20.082	
118 DİĞER MENKUL KIYMETLER		20.000
679 DİĞ. OL. DIŞI GEL. VE KAR.		82

Ve çek borcumuzu ödediğimizde;

103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ	20.000	
102 BANKALAR		20.000

(CEVAP C)

4. (2013, DUY): İşletme tarafından satın alınan "kar ve zarar ortaklığı belgesi" hangi hesapta muhasebeleştirir?

A) İştirakler
B) Hisse Senetleri
C) Diğer Menkul Kıymetler
D) Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları

Kâr Zarar Ortaklığı belgesi, Tahvil, Hisse Senedi ve Finansman Bonosu dışında bir finansal araçtır. Bir hisse senedi türevi olan kâr zarar Ortaklığı belgesi, özellikleri bakımından hisse senedine benzer. Ancak kâr ve zarara katılmak dışında ortaklık hakkı vermez. Bu nedenle hisse senedinden ayrılır ve muhasebe kayıtlarında 118 Diğer Menkul Kıymetler Hesabı'nda izlenmesi gerekir. **(CEVAP C)**

5. İşletme kısa süreli yatırım amacıyla, bir anonim şirketin 12.000 ₺'lik net gelir ifa eden kuponu ile birlikte 56.000 ₺'ye satın almıştır. Buna göre yapılacak yevmiye maddesinde aşağıdaki hesaplardan hanginsin kullanımı doğrudur?

A) Hisse Senetleri Hesabı 56.000 ₺ borçlu
B) Bankalar Hesabı 44.000 ₺ alacaklı
C) Hisse senetleri Hesabı 44.000 ₺ alacaklı
D) Diğer Hazır Değerler Hesabı 12.000 ₺ borçlu
E) Hisse Senetleri Hesabı 12.000 ₺ alacaklı

Net gelir ifade eden hisse senedi kuponu ile kast edilen tahsil edilebilir duruma gelmiş kuponlardır. İstenildiği anda kullanılabilir haldeki varlıklar hazır değerlerdir.
İşletme, 56.000 ₺ ye satın aldığı varlıkların 12.000 ₺ lik kısmı tahsil edilebilir durumdaki hisse senedi kuponudur. Geri kalan 44.000 ₺ si ise Hisse senedidir. Ve yine çok önemli bir bilgi de bu hisse senetlerinin kısa süreli yatırım amaçlı satın alınmış olmasıdır. Keza uzun vadeli alınmış olsaydı 11 Menkul kıymetler Hesap grubunda değil 24 Mali Duran Varlıklar hesap grubunda kaydetmemiz gerekecekti.
Tüm bu bilgiler çerçevesinde yapılması gereken kayıt;

_____ / _____		
110 HİSSE SENETLERİ	44.000	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	12.000	
102 BANKALAR		56.000
_____ / _____		

(CEVAP D)

6. (2013, DUY) İşletme Y Bankasına verdiği talimatla nominal değeri 2 ₺, alış fiyatı ise 6 ₺ olan hisse senetlerinden 1.000 adet satın almış ve söz konusu işlemleri muhasebeleştirmiştir. İşletme, elindeki hisse senetlerinden 300 adetini 5 ₺ birim fiyattan satmış ve buna ilişkin olarak banka 300 ₺ komisyon gideri kesmiştir.
Buna göre işletme tarafından yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____		
102 BANKALAR	1.500	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	300	
110 HİSSE SENETLERİ		1.800
B) _____ / _____		
100 KASA	1.500	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	300	
110 HİSSE SENETLERİ		1.800
C) _____ / _____		
102 BANKALAR	1.200	
653 KOMİSYON GİDERLERİ	300	
110 HİSSE SENETLERİ		1.500
D) _____ / _____		
102 BANKALAR	1.200	
653 KOMİSYON GİDERLERİ	300	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	300	
110 HİSSE SENETLERİ		1.800
_____ / _____		

İşletme, hisse senetlerini adetini 6 ₺ den alıp 5 ₺ den satmış ise birim başına 1 ₺ zararı vardır.
300 Adet hisse senedinde 300 ₺ zararı olacaktır.
Ayrıca 300 ₺ ödenen komisyonda 653 Komisyon Giderleri Hesabına kaydedilmesi gerekecektir.
Hisse senetleri **alış değeriyle kaydedildiği** için 300 adet hisse senedi üzerinden hesaplama yapılır.
300 x 6 ₺ = 1.800 ₺ Hisse Senedi hesabının tutarıdır. İşletmenin tahsilatı ise zarar ve komisyon gideri düşüldükten sonraki kalan 1.200 ₺'dir. **(CEVAP D)**

7. (2011, KPSS): Yazılı değeri 80.000 ₺ olan ve 01.02.2010 tarihinde satın alınan Hazine bonoları 3.000 ₺ zararla banka aracılığıyla 83.000 ₺'ye satılmıştır. (1 yıl 360 gün alınacak) Yıllık faiz oranı %9 olduğuna göre, satış tarihi ve bu satış tarihinde yapılan kayıtta kullanılan hesap aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) 01.07.2010 Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonolar hesabı alacaklı 83.000 ₺
B) 01.12.2010 Menkul Kıymet Satış Zararları hesabı alacaklı 3.000 ₺
C) 01.10.2010 Menkul Kıymet Satış Zararları hesabı borçlu 3.000 ₺
D) 01.07.2010 Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonolar hesabı alacaklı 77.000 ₺
E) 01.12.2010 Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonolar hesabı alacaklı 80.000 ₺

Hazine bonosu 83.000 TL'ye satıldığında 3.000 ₺ zarar edildiği ise;
Kâr / Zarar = Satış Tutarı – Mevcut Değeri
-3.000 = 83.000 – Mevcut Değeri (?)
Mevcut değeri 86.000 ₺ olmalıdır.

Yazılı değeri 80.000 ₺ olduğuna göre bononun faizi 86.000 – 80.000 = 6.000 ₺ olmalıdır. Bu durumda vadeyi bulmak için;
Faiz Geliri = Anapara x Faiz Oranı x Vade
6.000 = 80.000 x 0,09 x n / 360

n = 300 gün yani yılı 360 olarak aldığımızda her ay 30 gün olacağından 10 ay olarak bulunur.

Alış tarihi olan 01.02.2010 tarihine 10 ay eklenince 01.12.2010 tarihi bulunur. Bu tarihte yapılması gereken kayıt;

_____ / _____		
102 BANKALAR	83.000	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI	3.000	
112 KAMU KESİMİ TAH. SEN. BONO		80.000
642 FAİZ GELİRLERİ		6.000
_____ / _____		

(CEVAP E)

8. NUH Mühendislik ve Danışmanlık Ltd. Şti. ihtiyat amaçlı nakit olarak işletmede tuttuğu 50.000 ₺ nakit parayı atıl olarak bekleterek fırsat maliyeti oluşmasını engellemek ve ilave getiri sağlaması için 40.000 ₺ lik kısmını yatırım amaçlı kullanmaya karar vermiştir. Z Bankası aracılığıyla 01.04.2017 tarihinde 20 gün sonra 42.450 ₺'ye geri satmak vaadi ile 40.000 ₺'ye hazine Bonosunu satın almıştır. (Gelir vergisi oranı % 20 olarak belirlenmiştir)
Bu bilgilere göre işletmenin bu yatırım sürecinde yapacağı yevmiye kayıtlarında kullanacağı hesaplar ve durumu hakkında verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) 102 Bankalar Hesabı 40.000 ₺ - borç
B) 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı 490 ₺ - borç
C) 642 Faiz Gelirleri Hesabı 2.450 ₺ - alacak
D) 100 Kasa Hesabı 42.450 ₺ - borç
E) 100 Kasa Hesabı 40.000 ₺ - alacak

Sevgili kardeşlerim sorununda konunun da daha iyi anlaşılması için öncelikle kısaca repo konusu hakkında bilgi verelim sonra sorumuzu çözeriz.

Repo geliri stopaj kesintisine (Gelir Vergisi Kesintisine) tabidir.

Repo Çeşitleri:

- **Düz Repo:** Bir menkul kıymeti belli bir tarihte, belli bir fiyattan geri almak taahhüdü ile satımını içeren bir işlemdir
- **Ters Repo:** Bir menkul kıymetin işlem başlangıç valörüden alınıp bitiş valöründen geri satılması işlemidir. Ters repo yapan taraf, parayı kullandıran taraf olmakta ve geri satım taahüdü ile menkul kıymetin alımı yapılmaktadır.
- **Gecelik Repo:** Vade bir gündür. Aksi kararlaştırılmadıkça valör aynı gündür ve nihai takas ertesi gün gerçekleştirilir.
- **Açık Repo:** Belirsiz bir vade için yapılır. Sözleşme herhangi bir tarihte taraflardan birisi veya her ikisi tarafından sona erdirilebilir. .
- **Fiktif (Karşılıksız) Repo:** Her iki durum da uygulanır.
  - Repo işlemine konu olan sermaye piyasası aracı, kıymeti satan tarafın portföyünde mevcut olmamasına rağmen işlem gerçekleştirilmektedir. Aslında **el değiştirilen kıymet değil, sadece kıymeti temsil eden makbuz ya da dekont olmaktadır**.
  - Aynı tutar ve tanımdaki menkul kıymet**, birden fazla gerçek ya da tüzel kişiye birden fazla işlem yapılarak satılmakta ve böylece açığa satış durumu ortaya çıkmaktadır**.

  Fiktif repo, yoğun olarak yapılması durumunda piyasa ve ekonomi için önemli sakıncalar taşımaktadır. Bu yönüyle karşılıksız para basmanın doğurabileceği olumsuz sonuçları içermektedir.
- **Sürekli Repo:** Vade sonunda sözleşme taraflarından herhangi birinin ihbarı olmadıkça repo otomatik olarak yenilenmektedir.
- **Vadeye Kadar Repo:** Vadenin bitim tarihi, repoya konu olan kıymetin faiz ya da kupon ödeme günüyle aynı olmaktadır.
- **Döviz Swapı Repoları:**. Vadeli döviz piyasası aracılığıyla yatırımcılar, herhangi bir yabancı para cinsinden yapılan işlemlerden avantaj sağlayabilmektedir.
- **Esnek Repo:** Borç veren yatırımcının, karşı tarafa paranın bir kısmını önceden anlaşılan vade ve koşullarda geri çekme hakkı karşılığında yine belli faiz oranından ödeme yapacağı konusunda esneklik veren işlemler esnek repo olarak adlandırılır.

Yatırım yapmak amacıyla repo işlemine para yatıran işletmemizin yaptığı işlem ters repo işlemidir. Hazine bonosunu geri almak taahhüdü ile satan bankanın yaptığı ise Repo işlemidir.

Sorumuza döner ve muhasebeleştirme açısından işletmenin yapacağı kayıtları inceleyecek olursak; geri satmak vaadi (taahhüdü) ile hazine bonosunun satın alınması bir Ters repo işlemidir.

Repo işlemlerinde işletme, bir yandan menkul kıymet sahibi olurken diğer yandan da bir menkul kıymet satma taahhüdü altına girmektedir. İşlemin niteliği bu olmakla birlikte işletmenin amacı mevcut fonu bir süre bankada tutarak değerlendirmektir. Bu nedenle **özün önceliği kavramı** gereği bu işlemin bir mevduat gibi muhasebeleştirilmesi gerekir.

Repo Yapıldığında;

102 BANKALAR HESABI	40.000	
100 KASA HESABI		40.000
970 REPO HAKLARIMIZ HS	42.450	
971 REPO YÜKÜMLÜLÜKLERİMİ HS		42.450

Repo işlemi sona erdiğinde;
Vade sonu değeri 42.450 – yazılı değeri 40.000 = 2.450 Faiz
2.450 Faizden %15 = 300 Gelir Vergisi kesintisi olacak.

100 KASA HESABI	1.960	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HS	490	
102 BANKALAR HESABI		40.000
642 FAİZ GELİRLERİ HS		2.450
971 REPO YÜKÜMLÜLÜKLERİMİ HS	42.450	
970 REPO HAKLARIMIZ HS		42.450

(CEVAP D)

9. Aşağıdaki hesaplardan hangisi menkul kıymetler grubunda ver almaz?
A) Hisse Senetleri
B) Çıkarılmış Bonolar ve Senetler
C) Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları
D) Diğer Menkul Kıymetler
E) Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı

Çıkarılmış bono ve senetler hesabı isminden de anlaşılacağı üzere işletme tarafından ihraç edilmiş bir menkul kıymettir. İşletme ihraç etmiş ise bu bono ve senetler karşılığında işletme borçlanmıştır. Oysa Menkul Kıymetler Hesap Grubu varlık hesap grubudur. İşletmenin borçları bilanço pasifinde yer alır. Ve Çıkarılmış Bonolar ve Senetler Hesabı mali borçlardandır. **(CEVAP B)**

10. Her nevi senetlerle, bono ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değere ……. denir.
Vergi Usul Kanunu'nda yer alan bu tanımdaki boş yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
A) Borsa değeri
B) İtibarî değer
C) Emsal bedeli
D) Vergi değeri
E) Rayiç bedel

Her nevi senetlerle, bono ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değere itibarî (nominal) değer denir (VUK mad. 266) **(CEVAP B)**

11. _____ / _____
KASA HESABI XXXX
HİSSE SENETLERİ HESABI XXXX
MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRI XXXX
_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Hisse senetlerine ait kâr payının muhasebeleştirilmesine
B) Hisse senedinin kârlı satışına
C) Primli hisse senedi alışına
D) İştirak amacıyla hisse senedi alınmasına
E) İştirak amacıyla alınan hisse senedinin kârlı satışına

Yevmiye maddesi incelendiğinde Hisse senetleri hesabı alacaklanmış, o halde hisse senedi çıkmış elimizden. Ayrıca bir gelir hesabı olan Menkul Satış Kârı Hesabı da alacaklı. Kasa hesabı borçlanmış, demek ki kasaya para girişi olmuş.
Bu bilgilerle kesin olarak söyleyebileceğimiz cevap, hisse senetlerinin karlı satışı olur. **(CEVAP B)**

12. İşletme Kar A.Ş.'nin 1.000 ₺ nominal değerli %30 faizli, yılsonu geri ödemeli, 3 yıl vadeli tahvillerden 100 adet satın almıştır. Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Özel kesim tahvil senet ve bonoları hesabı 100.000 ₺ - borçlandırılır
B) Kamu kesimi tahvil senet ve bonoları hesabı 100.000 ₺ - alacaklandırılır.
C) Faiz gelirleri hesabı 30.000 ₺ - alacaklanır
D) Kamu kesimi tahvil senet ve bonoları hesabı 100.000 TL borçlandırılır
E) Özel kesim tahvil senet ve bonoları hesabı 100.000 TL alacaklandırılır

Tahviller hangi tarihte ihraç edilmiş soruda belirtilmediği için ihraç tarihiyle satın alınmış gibi muhasebe kayıtlarını yapmamız gerekir.
_____ / _____
111 ÖZEL KESİM TAH. SENET BONO 100.000
102 BANKALAR 100.000
_____ / _____
(CEVAP A)

13. Tahviller üzerinde yer alan tahsil edilebilir duruma gelmiş faiz kuponları hangi hesabın <u>borcuna</u> kaydedilir?
A) Faiz gelirleri hesabı
B) Özel kesim Tahvil Senet Bonolar Hesabı
C) Diğer hazır değerler hesabı
D) Kamu kesim Tahvil Senet Bonolar Hesabı
D) İştirakler hesabı

Tahsil edilebilir olması menkul kıymetler hesap grubundan ziyade Hazır değerler Hesap grubunun özelliğidir. Bu nedenle Diğer Hazır Değerler hesabına alınır. **(CEVAP C)**

14. İşletme toplam 100.000 ₺ nominal değerli hisse senetlerini 120.000 ₺ ye satın aldığında yapacağı kayıt aşağıdakilerden hangisidir?
A) _____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 100.000
656 MENKUL KIY. SAT. ZARARI 20.000
102 BANKALAR 120.000
B) _____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 100.000
102 BANKALAR 100.000
C) _____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 100.000
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 20.000
102 BANKALAR 120.000
D) _____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 100.000
653 KOMİSYON GİD. 20.000
102 BANKALAR 120.000
E) _____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 120.000
102 BANKALAR 120.000
_____ / _____

Hisse senetleri alış değeri ile kayıtlara alındığı için 120.000 ₺ Hisse senetleri Hesabı'nın borcuna kaydedilecektir.
Soruda özellikle nakit ödenmiştir gibi bir cümle olmadığı sürece ödeme banka hesabından yapılır. Çünkü menkul kıymet alım ve satım işlemlerinde bir aracı kurum olarak genellikle bankalar kullanılır. Menkul kıymetler de kaydi (fiziksel olarak basılmayan kayıtlarda görünen) usul ile işlem gördüğünden menkul kıymet alımında aracı banka Takasbank A.Ş. 'e parayı yatırır. Menkul Kıymet ile paranın kaydi sistemde transferini Takasbank yapar. Kaydi sistemde kayıtları ise Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. tutar.

(CEVAP E)

15. Takasbank nezdindeki hisse senetlerinin 26.780 ₺ kar payı Takasbank tarafından işletmenin hesabı olan İş Bankası hesabına aktarılmıştır. Yapılacak yevmiye kaydı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Bankalar hesabı 26.780 ₺ - alacaklı
B) Faiz Gelirleri hesabı 26.780 ₺ - alacaklı
C) İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabı 26.780 ₺ - borçlu
D) Bankalar hesabı 26.780 ₺ - borçlu
E) Menkul Kıymet Satış Karı 26.780 ₺ – alacaklı

Sermaye şirketlerinin genel kurulları, ana sözleşme hükümlerini ve eğer ki halka açık anonim şirket ise Sermaye Piyasası Kurulu'nun bu konudaki düzenlemelerini de göz önünde tutarak, dönem karının dağıtılacak miktarı ve ödeme tarihi ilan edilir. Hisse senedinin alım satım amaçlı olması durumunda temettü kupon bedelinin tahsilinde kâr yazılır. Takas ve Saklama Bankası (Takasbank) hisse senetlerinin kupon bedellerini işletmenin banka hesabına yatırır. İşletmede tutulan hisse senetlerinde ise kar payı önce 108 Diğer Hazır değerler hesabına alınır sonra tahsil edildiğinde banka hesabına aktarılır.

_____ / _____
102 BANKALAR 26.780
640 İŞTİRAKLERDEN
TEMETTÜ GELİRLERİ 26.780
_____ / _____

(CEVAP D)

16. İşletme faiz dönemi 01.01.2018 – 31.12.2018 olan ve 01 Kasım 2018 günü 120.000 TL'ye alınan %20 faizli 100.000 TL nominal değerli elinde bulundurduğu tahviller izleyen yılın sonunda itfa edilecektir. (1 yıl 360 gündür)
Yukarıdaki bilgilere göre tahvilin satın alınmasından tekrar itfa edilmesine kadar yapılacak kayıtlarla ilgili kullanılacak hesaplar ve durumları hakkındaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) 198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar Hesabı 16.00 ₺ - alacaklı
B) 198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar Hesabı 16.00 ₺ - borçlu
C) 111 Özel Kesim Tahvil senet ve Bonoları 104.000 ₺ - borçlu
D) 111 Özel Kesim Tahvil senet ve Bono 100.000 ₺ - Alacaklı
E) 102 Bankalar Hesabı 100.000 ₺ - alacaklı

Hisse senetleri alış değeri ile kayıtlara alındığı için 120.000
Tahvilin başlangıç tarihi 01.01.2018 olduğundan satın alındığında Eylül 2018 tarihine kadar işlemiş olan faiz şu şekilde hesaplanmalıdır;
Vadesinden önce hak edilmiş faiz; 198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar Hesabının borcuna kaydedilir;
Faiz Geliri = Anapara x Faiz Oranı x Vade
= 120.000 x 0,20 x 8/12
= 16.000 TL
_____ / _____
111 ÖZEL KESİM TAH. SENET BONO 104.000
198 DİĞER ÇEŞİTLİ DÖN. VARLIKLAR 16.000
102 BANKALAR 120.000
_____ / _____
Yılsonunda faiz tahsil edileceğine göre yıllık faizin hesaplanması gerekir;
Faiz Geliri = Anapara x Faiz Oranı x Vade
= 100.000 x 0,20 x 1
= 20.000 TL
_____ / _____
102 BANKALAR HESABI 20.000
198 DİĞER ÇEŞİTLİ DÖN. VAR 16.000
111 ÖZEL KESİM TAH. SENET VE BONO 4.000
_____ / _____

İzleyen Yılda tahvil bedeli (anapara tutarı) tahsil edildiğinde;
_____ / _____
102 BANKALAR HESABI 100.000
111 ÖZEL KESİM TAH. SENET BONO 100.000
_____ / _____

(CEVAP E)

17. İşletme, sürekli çalıştığı İş Bankası Atatürk cad. şubesindeki kredi limitini artırmak için yeni teminatlar olarak kısa süreli yatırım amacıyla satın aldığı Pınar A.Ş.'e ait hisse senetleri veriyor. Pınar A.Ş.'e ait hisse senetleri muhasebe kayıtlarımızda 200.000 ₺ dir. Buna göre yapılacak yevmiye kaydı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Nazım Hesaplarda hem borç hem alacak olarak izlenir.
B) Hisse senetleri hesabı 200.000 ₺ - alacaklı
C) Hisse senetleri hesabı 200.000 ₺ - borçlu
D) Diğer Menkul Kıymetler hesabı 200.000 ₺ Alacaklı
E) Diğer Menkul Kıymetler hesabı 200.000 ₺ borçlu

Hisse senetleri teminat verilebilirler. Teminat işlemi Takasbank ve Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde yapılıyor.

Teminat olarak verildikleri zaman, işletmenin mülkiyetinde olmasına karşılık bunların paraya çevrilmeleri üzerindeki rehinin kaldırılması şartına bağlıdır. Bu özelliği ile işletme portföyündeki diğer hisse senetlerinden farklıdırlar ve nazım hesaplarda izlenmeleri gerekir.
_____ / _____
920 KIYMETLERİMİZ TEMİNATA ALANLAR 200.000
921 TEMİNATTAKİ KIYMETLERİMİZ 200.000
_____ / _____

(CEVAP A)

18. İşletmenin portföyünde 01.09.2017 tarihinde her birini 100 ₺ den satın aldığı 200 adet hisse senedi vardır. Bu hisse senetlerinin yılsonundaki borsa değerlerinin 95 ₺/adet olduğu görülmüştür. 05.02.2018 tarihinde bu hisse senetleri 97 ₺/adet den satılmıştır.
Bu bilgilere göre aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Karşılık giderleri hesabı 1.000 ₺ - borç
B) Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı 400 ₺ - alacak
C) Hisse senetleri hesabı 20.000 ₺ - alacak
D) Kasalar Hesabı 19.400 ₺ - borç
E) Menkul Kıymet değer Düşüklüğü Karşılığı 600 ₺ - borç

İşletme hisse senetlerini satın aldığında;
_____ / _____
110 HİİSE SENETLERİ 20.000
100 KASA 20.000
_____ / _____
Dönem sonunda değeri 95 ₺/adet olduğunda (değeri düştüğünde) **ihtiyatlılık kavramı** gereği karşılık ayırmak gerekir.
100 ₺ alış değeri – 95 ₺ borsa değeri = 5 ₺ / adet değer düşüklüğü mevcut. Ancak henüz satış yapılmadığı için doğrudan zarar diyemiyoruz ve ihtiyatlılık kavramı gereği karşılık ayırıyoruz. 5 x 200 adet = 1.000 ₺
_____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ 1.000
119 MENKUL KIYMET
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI 1.000
_____ / _____
05.02.2018 tarihinde satıldığında ise;
97 ₺/ adet olarak satıldığından daha önceden zarar ihtimali ile ayırdığımız karşılığın bir kısmı gerçekleşmedi o kısmını geçen dönem karşılık gideri hesabı ile gider göstermiştir. Bu dönem zarar olarak gerçekleşmeyen kısmını gelir göstermeliyiz.
95 ₺/adet borsa değerinde iken şimdi ise 97 ₺ / adet satış ile birim başına 2 ₺ kâr gerçekleşmiştir. Aslında daha önceden gider olarak gösterdiğimiz kısımdan mahsup etmek için gelir göstermiş oluyoruz. 2 ₺ x 200 adet = 400 ₺ Konusu Kalmayan Karşılıklar hesabı ile gelir tablosuna gelir olarak kaydediyoruz.
97 ₺ x 200 adet = 19.400 ₺ alınan para
20.000 ₺ ye alınan – 19.400 ₺ ye satıldığında = 600 ₺ zarar edilmiştir. Daha önceden karşılık ayrılırken 1.000 ₺ olarak ayrılmıştı. 400 ₺ si gelir gösterildiğinde 600 ₺ zarara düşürmüş olacağız.
119 Nolu hesap tamamen kapatılması gerekir. Çünkü karşılık ayrılan menkul kıymet satıldığında onunla ilgi olan hesaplarında kapanması gerekecektir.
_____ / _____
100 KASA 19.400
119 MENKUL KIYMET
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI 1.000
110 HİSSE SENETLERİ 20.000
644 KONUSU KALMAYAN
KARŞILIKLAR 400
_____ / _____
(CEVAP E)

19. Nuh işletmesi, 2.6.2018 tarihinde piyasada işlem gören (borsada kote edilmiş) Hun A.Ş'e ait 400 adet hisse senedini, satışa hazır amaçlı ve hisse başına 75 TL ödemek koşulu ile satın almıştır. Bu işlem karşılığında aracı kuruma ödeyeceği 3.000 TL komisyon ücretini ve hisse senedi bedelini banka havalesi ile ödemiştir.
Muhasebe standartlarına göre kayıt yapan işletmenin yapacağı yevmiye maddesinde aşağıdaki hesaplarla ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?
A) Hisse senetleri hesabı 30.000 ₺ - borç
B) Hisse senetleri hesabı 33.000 ₺ - borç
C) Komisyon Giderleri Hesabı 3.000 ₺ - borç
D) Hisse senetleri hesabı 33.000 ₺ - borç
E) Hisse senetleri hesabı 33.000 ₺ - Alacaklı

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre kayıt tutan bir işletme, borsada işlem gören menkul kıymetlerde (Menkul kıymetleri **satışa hazır amaçlı ya da vadeye kadar elde tutma amaçlı** olarak sınıflandırması durumunda aracıya alım esnasında ödenen komisyon, ilgili **menkul kıymetin gerçeğe uygun değerine eklemeli** ve menkul kıymeti toplam tutar üzerinden işletme kayıtlarına almalıdır.)

(75 TL x 400 adet = 30.000 TL + 3.000 komisyon)
_____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 33.000
102 BANKALAR 33.000
_____ / _____

Soruda, Muhasebe standartlarına göre **alım satım amaçlı** veya TMS değil de mevcut **VUK'a göre** yapılacak kayıt isteniyor olsaydı aşağıdaki gibi kayıt yapılırdı;
_____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 30.000
653 KOMİSYON GİDERLERİ 3.000
102 BANKALAR 33.000
_____ / _____
(CEVAP D)

20. Aşağıdakilerden hangisi Menkul Kıymetler kapsamında değildir?
A) Tahviller
B) Hisse senetleri
C) Hazine Bonoları
D) Finansman bonoları
E) Alınan çekler

Menkul Kıymetler: Ortaklık veya alacaklılık sağlayan, belli bir meblağı temsil eden, yatırım aracı olarak kullanılan, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte (birbiriyle aynı), seri halinde çıkarılan, ibareleri aynı olan ve şartları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen kıymetli evraklardır. Çekler ise Türk Ticaret Kanununda şekil şartları tanımlanmış bir kıymetli evraktır ve ödeme aracı olarak kullanılır. Borsada işlem görmezler. **(CEVAP E)**

21. Aylık mali tablo düzenleyen işletme, 60 gün vadeli 50.000 ₺ lik %10 faizli hazine bonosunu ihraç tarihi itibariyle 12 Eylül 2017 tarihinde 49.180 ₺ 'e satın alıyor. Vade tarihinde yapılacak yevmiye maddesi için aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (Yıl 360 gün olarak alınacaktır)

A) 102 Bankalar hesabı 50.000 ₺ - borçlu
B) Faiz Gelirleri hesabı 410 ₺ - alacaklı
C) 112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları hesabı 49.180 ₺ - borçlu
D) 112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları hesabı 50.000 ₺ - borçlu
E) Gelecek aylara Ait gelirler hesabı 410 ₺ borçlu

Menkul kıymetler bazen bu soruda olduğu gibi iskontolu satın alınırlar. Vade tarihinde nominal değeri ile teslim edilmiş olur.

Mali tablolarını aylık düzenleyen işletmelerde her ay ayrı bir dönem olarak görülür ve buna göre gelirlerin giderlerin dönemsellik kavramı gereği ayrılması gerekir.

60 günlük vade için 50.000 – 49.180 = 820 ₺ faiz hesaplanmış. Bu faiz 60 günlük olduğu için bu aya isabet eden kısmını basitçe hesaplarsak; 12 Eylülde satın alındığından bu ay 19 günlük faiz olacak
(820 / 60 gün) x 19 Gün = Yaklaşık olarak 260 ₺

Geri kalanı ise izleyen dönemlere ait faiz olarak kaydedilir.

_____ / _____
111 KAMU KESİMİ TAH. SENET. BONO 50.000
102 BANKALAR 49.180
642 FAİZ GELİERLİ 260
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 560
_____ / _____

Ekim ayında; 30 günlük faiz 820/60 x 30 = 410 ₺

_____ / _____
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 410
642 FAİZ GELİERLİ 410
_____ / _____

Vade tarihi geldiğinde (yani soruda istenen kayıtların olduğu tarihte) o aya ait olan faiz tutarı da dönem gelirine aktarılmalıdır;

820 – (260 + 410) = 150 ₺

_____ / _____
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 150
642 FAİZ GELİERLİ 150
_____ / _____
102 BANKALAR 50.000
112 KAMU KES. TAH. SENET BONO 50.000
_____ / _____

(CEVAP A)

22. (2013 GUY): X işletmesi, daha önce 15.000 ₺ karşılık ayırdığı; nominal değeri 45.000 ₺, alış değeri 30.000 ₺ olan hisse senetlerini 42.000 ₺'ye satmıştır. Hisse senetlerinin satışıyla İlgili yevmiye kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı yanlıştır?

A) Hisse senetleri hesabı alacaklı 30.000 ₺
B) Menkul kıymet satış karı hesabı borçlu 12.000 ₺
C) Konusu kalmayan karşılıklar hesabı alacaklı 15.000 ₺
D) Menkul kıymet değer düşüklüğü karşılığı hesabı borçlu 15.000 ₺

İşletme hisse senetlerini satın aldığında 30.000 ₺ olarak kayıtlara geçmiş olduğunu, **Alış değeriyle kaydedilir** kuralından dolayı biliyoruz. İşletme Bu 30.000 ₺ değerle kaydettiği hisse senetleri için 15.000 ₺ karşılık ayırdığında şu şekilde kayıt yapmıştır.

_____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 15.000
119 MENKUL KIY. DEĞER DÜŞÜK. KARŞ. 15.000
_____ / _____

Hisse senetlerini sattığında ise yapması gereken kayıtta yukarıdaki karşılık kaydının kapatılması gerekecektir. Zaten işletme, 30.000 TL ye aldığı hisse senetlerini 42.000 ₺ ye satarak 12.000 ₺ kâr elde etmiştir. Karşılık gelecekte olabilecek gider ve zararlar için ihtiyatlılık kavramı gereği ayrılır. Bu satış işleminde beklenen 15.000 ₺ zarar gerçekleşmediği gibi 12.000 ₺ kâr oluşmuş.

_____ / _____
102 BANKALAR 42.000
119 MENKUL KIY. DEĞ. DÜŞ. KARŞILIĞI 15.000
110 HİSSE SENETLERİ HESABI 30.000
644 KONUSU KALMAYAN KARŞ. 15.000
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI. 12.000
_____ / _____

(CEVAP B)

23. İşletmenin elinde bulunan geçici yatırım amacıyla satın alınmış hisse senetleri için 8.500 ₺ temettü doğduğu öğrenilmiştir. Kuponlar kesilerek bankaya verilmiş ve banka 30 ₺ tahsilat masrafı düştükten sonra banka hesabına yatırmıştır. Bu bilgilere göre yapılacak kayıtlarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı 8.500 ₺ - borçlu
B) 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı 8.500 ₺ - alacaklı
C) 640 İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabı 8.500 ₺ - alacaklı
D) 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı 30 ₺ - borçlu
E) 102 Bankalar Hesabı 8.500 ₺ - borçlu

İşletme, hisse senetlerini Takasbank nezdinde tutuyor olsaydı kar doğrudan banka hesabımıza geçecekti ancak şimdi işletme elinde tutulan hisse senetleri olduğundan önce kar payı öğrenildiğinde 108 Diğer Hazır değerler Hesabına (tahsil edilebilir kar payı için) kayıt yapmamız gerekecek.

_____ / _____
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 8.500
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ 8.500
_____ / _____

Temettü kuponları bankaya verilerek tahsilât geçekleştiğinde;

_____ / _____
102 BANKALAR 8.470
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 30
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 8.500
_____ / _____

(CEVAP B)

24. (<u>Ziraat Bankası Müf. Yrd.2007</u>) işletmenin varlıkları arasında yer alan ve ihraç tarihi 01.06.2006 olan 400.000 ₺ tutarındaki tahvilin yıllık faiz oranı %18'dir.
Buna göre, dönem sonunda yapılacak kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabı 6.000 ₺ - borçlu
B) Finansman Giderleri Hesabı 42.000 ₺ - borçlu
C) Gelir Tahakkukları Hesabı 42.000 ₺ - borçlu
D) Gelecek Yıllara ait Gelirler Hesabı 48.000 ₺ - borçlu
E) Faiz Gelirleri Hesabı 48.000 ₺ - alacaklı

Tahvilin ihraç tarihinden dönem sonu 31 Aralık tarihine kadarki 7 aylık faizi hesaplayıp **<u>dönemsellik kavramı</u>** gereği faiz tahakkuk ettirilmelidir.

Faiz = Nominal değeri x Faiz Oranı x Süre
= 400.000 x 0,18 x 7 ay /12 ay
= 42.000 ₺

Bu faiz dönemsellik kavramı gereği ait olduğu 2006 yılına gelir kaydediliyor ancak biz bu geliri tahsil etmiş olmuyor. Tahvilin faizi için gerekli süreyi doldurmuş değiliz. Bu nedenle gelir doğmuş ise gelir hesabına alacak kaydı yaparken tahsilat yapamadığımız için tahsilatı yapılıncaya kadar tutacağımız bilanço hesabı olan gelir tahakkukları hesabına alırız.

_____ / _____
181 GELİR TAHAKKUKLARI 42.000
642 FAİZ GELİRLERİ 42.000
_____ / _____

(CEVAP C)

25. İşletme daha önceden kısa süreli yatırım amacıyla satın aldığı 10.000 ₺'lik toplam 5.000 adet hisse senedinin ihraççı şirketine uzun vadeli ortak olmaya karar veriyor. Şu anki mevcut hisse senetleri ihraççı şirketin sermayesinin %7'ine isabet ediyor. Söz etkisini artırabilmek amacıyla ihraççı şirketin %10 sermaye payına sahip olmak amacıyla 4.800 ₺ lik hisse senedi daha satın alıyor.
Yukarıdaki bilgilere göre işletmenin yapması gereken kayıtlarla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bağlı Menkul Kıymetler Hesabı 10.000 ₺ - borçlu
B) Hisse senetleri Hesabı 10.000 ₺ - alacaklı
C) Bankalar Hesabı 14.800 ₺ - alacaklı
D) Bağlı Menkul Kıymetler Hesabı 10.000 ₺ - alacaklı
E) İştirakler Hesabı 14.800 ₺ - borçlu

İşletme kısa süreli yatırım amacıyla aldığı hisse senetlerini 110 Hisse senetleri hesabında izliyordu. Ancak işletme uzun vadeli yatırım veya yönetime katılmak gibi amaçlarla hisse senedini elinde tutarsa Duran varlıklar olarak Mali duran varlıklar grubundaki hesaplara alınması gerekir.
Uzun vadeli Hisse Senetleri, satın alınan (ihraççı) şirketin sermaye payı kaydedeceğimiz hesabı belirler.

%10'a kadar olursa; BAĞLI MENKUL KIYMETLER
%10 dahil ve %50 dahil arasında olursa; İŞTİRAKLER
%51 ve üstünde ise; BAĞLI ORTAKLIK

1. Uzun vadeli yatırıma dönüşmeye karar verdiğinde;
Menkul Kıymetler hesap gurubundan çıkıp Duran varlık – Mali Duran Varlıklar Hesap grubuna aktarılıyoruz.

_____ / _____
240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER 10.000
110 HİSSE SENETLERİ 10.000
_____ / _____

2. Yeni hisse senetleri satın alarak ihraççı şirketin sermaye payındaki oranı %10'a çıkardığımızda;

_____ / _____
242 İŞTİRAKLER 14.800
240 BAĞLI MENK. KIYMETLER 10.000
102 BANKALAR 4.800
_____ / _____

(CEVAP C)

ALACAKLAR

Alacak, bir malın teslimi, bir hizmetin görülmesi ya da borç verilmesi karşılığında ortaya çıkan, belli bir parayı isteme hakkıdır.

Tek düzen hesap planına göre alacaklar:

- **Ticari Alacaklar:** İşletmenin, ticari faaliyetlerinden (ana faaliyet konusu mal ve hizmet satışlarından) kaynaklanan senetli – senetsiz alacaklardır
- **Diğer Alacaklar**: İşletmenin, ana faaliyet konusu dışındaki mali nitelikli olaylardan oluşan senetli – senetsiz alacaklardır.

Vadelerine göre de:

- **Kısa Vadeli Alacaklar**: Bilançoda dönen varlık hesap sınıfında yer alan, vadeleri (ödeme zamanına kalan süre) içinde bulunduğumuz mali dönem içinde bir tarihe isabet eden alacaklardır.
- **Uzun Vadeli Alacaklar:** Bilançoda duran varlık hesap sınıfında yer alan, vadeleri içinde bulunduğumuz mali dönemden sonraki yıl içerisinde bir tarihe isabet eden alacaklardır.

İşletmenin alacak hakkına neden olan durum muhasebeleştirilmesi açısından önemlidir. **Mal satışında kredili (veresiye) satış işlemi, faaliyet konusudur ve ticari alacaktır**. Ancak ana faaliyet konusu olmayan, ortaklardan, personelden, iştiraklerden veya üçüncü şahıslarla **ticari nedene dayanmayan alacak hakları oluşabilir**. Bu tür alacak hakları **diğer alacaklar** hesap grubunda muhasebeleştirilir.
Burada **Özün Önceliği Kavramına** dikkat edilir. Şöyle ki; İşletmede çalışan bir personelin maaş avansı alarak işletmeye karşı borçlanması işletme açısından ticari bir nedene dayanmayan alacak niteliğindedir ve **DİĞER ALACAKLAR** grubunda takip edilir. Aynı personelin işletmenin sattığı bir mal ya da hizmeti veresiye satın alması durumda doğan alacak hakkı **TİCARİ ALACAKLAR** grubunda izlenmelidir. Bu durum işletme sahipleri, ortakları, iştirakler, bağlı ortaklıklar içinde geçerlidir.

12 TİCARİ ALACAKLAR	13 DİĞER ALACAKLAR
Bir yıl içinde paraya dönüşmesi öngörülen ve işletmenin ticari ilişkisi nedeniyle oluşan senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda izlenir. Ticari ilişkilerinden dolayı ana kuruluş, iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu gruptaki ilgili hesapların ayrıntılarında açıkça gösterilir 120 Alıcılar Hesabı. 121 Alacak Senetleri Hesabı. 122 Alacak Senetleri Reeskontu Hesabı. (-) 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı. 127 Diğer Ticari Alacaklar. 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı. 129 Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı Hesabı (-)	Bu hesap grubu; herhangi bir ticari nedene dayanmayan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde tahsil edilmesi düşünülen senetli, senetsiz alacaklar ile bu gruba ait şüpheli alacak karşılığının izlenmesini sağlar. Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur: 131 Ortaklardan Alacaklar 132 İştiraklerden Alacaklar 133 Bağlı Ortaklardan Alacaklar 135 Personelden Alacaklar 136 Diğer Çeşitli Alacaklar 137 Diğer Alacaklar Reeskontu (-) 138 Şüpheli Diğer Alacaklar 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

Vadeli alacaklarda bilanço tarihine kadar işlemiş faizlerinin **Gelir Tahakkukları**'na alınması gerekir.
Gelecek dönemlere ait gelirleri de kapsayan vadeli alacaklar bilânço gününde **reeskonta tabi tutularak** bilanço günündeki **peşin (gerçek) değeri** hesaplanması gerekir.

Yabancı paralı alacaklar **bilânço günündeki kur üzerinden TL karşılığının bulunup** değerlemesinin yapılması gerekir.

120 ALICILAR HESABI

Mal ve hizmet satışından doğan **senetsiz (kredili , veresiye vs..) alacakların** izlendiği aktif karakterli hesaptır.
VUK'na göre senetsiz alacaklar **Mukayyet Değer (Kayıtlı Değer)** ile değerlenmelidir.

İşletmenin arızi olarak sattığı varlıkları (duran varlıklar gibi) satın alan kişi ya da kuruluşlardan olan senetsiz alacaklar **136 Diğer Çeşitli Alacaklar** da izlenir.

ALICILAR HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

Borç	120 ALICILAR HESABI	Alacak
** Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış)* ** Senetsiz (kredili – veresiye) olarak mal satışından doğan alacaklar* ** Alacağa vade farkı (faiz) hesaplanması durumunda* ** Yabancı para cinsinden olan senetsiz alacaklardaki kur artışı* ** Eksik, hatalı vb. nedenlerle yapılan düzeltmeler*		** Senetsiz alacak tahsil edildiğinde,* ** Senetsiz alacak yerine senet, çek vb bir varlık alındığında,* ** Yabancı para üzerinden olan senetsiz alacakta kur düşmesi,* ** Kredili satış tutarından yapılan iskonto işlemi,* ** Kredili satış sonrasında satıştan iade olması durumunda,* ** Eksik, hatalı vb. nedenlerle yapılan düzeltmeler* ** İdari takibe alınan alacaklar* ** Hesap kapatıldığında.*

Değerleme:

1. VUK'a Göre: Muhasebede kayıtlı olan değer (**MUKAYYET DEĞER**) ile değerlenmesi gerekir. Ancak yabancı para cinsinden olan senetsiz alacaklar dönem sonundaki değerleme kuru üzerinden değerlenir. (VUK m.329)

3. TMS 18 – Hasılat Standardına Göre: Vadeli satışlarda anlaşmaya varılarak satış bedeline eklenen veya eklendiği varsayılan vade farkı veya faiz tutarı satış geliri değil, faiz geliri olarak değerlendirilmelidir. Buna göre de senetsiz alacaklarda aynen senetli alacaklar gibi bilanço gününe indirgenmiş değerleri bulunmalıdır.

ALICILAR HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR

- **Kredili mal satıldığında;**

Örnek: İşletme, daha önceden 4.000 ₺ maliyetli olarak stoklarına aldığı malları, KDV tutarı peşin geri kalanı 20 gün vadeli olmak üzere (kredli olarak) Yasemin Can ve Ortakları Koll.Şti'e 5.000 ₺ + %18 KDV ile satmıştır.

KDV tutarı: 5.000 x 0,18 = 900 ₺

120 ALICILAR	**5.000**	
100 KASA	900	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		5.000
391 HESAPLANAN KDV		900
621 SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ	4.000	
153 TİCARİ MALLAR		4.000

- **Senetsiz alacağa vade farkı eklendiğinde;**

Örnek: Vadesi gelen Can işletmesinden olan 2.000 ₺ lik alacağın müşteri Can işletmesi ödeme, yapamamış ve 200 ₺ vade farkı ile 2 ay ertelemeyi talep etmiştir. İşletmemiz bu talebi kabul etmiştir.

120 ALICILAR	**200**	
642 FAİZ GELİRLERİ		200

ALICILAR HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR

- **Alacağın tahsil edilmesi durumunda;**

Örnek: İşletmenin, (X) işletmesinden 5.000 ₺, (Z) işletmesinden 2.000 ₺ senetsiz alacağı vardır. Vadesi gelen bu alacaklardan (X) işletmesine ait olanı nakit (Z) İşletmesine ait olanı ise (Z) işletmenin banka havalesi ile ödendiği öğrenilmiştir.

100 KASA	5.000	
102 BANKALAR HESABI	2.000	
120 ALICILAR		**7.000**
- X İşletmesi 5.000		
- Z işletmesi 2.000		

- **Senetsiz alacağa karşılık senet alındığında;**

Örnek: İşletmenin daha önceden kredili satışı nedeniyle oluşan 2.100 ₺ lik senetsiz alacağına karşılık borçlu müşteri senet düzenleyip vermiştir.

121 ALACAK SENETLERİ	2.100	
120 ALICILAR		**2.100**

Yukarıdaki örnekte 50 ₺ vade farkı ilave edilerek senet (bono) alınmış olsaydı;

121 ALACAK SENETLERİ	2.150	
120 ALICILAR		**2.100**
642 FAİZ GELİRLERİ		50

- **Yabancı para cinsinden senetsiz alacağın dönem sonunda kur farkı;**

Örnek: İşletmenin yabancı para cinsinden alacakları ile ilgili durum şöyledir;

Müşteri	*Senetsiz Alacak Tutarı*	*Dönem sonu kur*
X İşletmesi	10.000 € (işlem günü:1€=3,8 ₺)	1€=4,05 ₺
C İşletmesi	5.000 $ (işlem günü:1€=2,95 ₺)	1€=3,15 ₺

Yukarıdaki bilgilere göre kur farkını hesaplamamız gerekiyor.

10.000 € x (4,05 – 3,8) = 2.500 ₺
5.000 $ x (3,15 – 2,95) = 1.000 ₺

120 ALICILAR	**3.500**	
646 KAMBİYO KARLARI		3.500

- **Yabancı para cinsinden senetsiz alacağın dönem sonunda kur farkı;**

Örnek: işletmenin, müşterisi (T) İşletmesinden 5.000 € alacağı vardır. Alacak doğduğunda 1€=4,05 idi. Dönem sonunda kur 1€=3,93 ₺ olmuştur.

5.000 € X (4,05-3,93) = 600 ₺

656 KAMBİYO ZARARI	600	
120 ALICILAR		**600**

- **Kredili satış işleminden sonrasın satış iadesi;**

Örnek: işletmenin, 4.000 ₺ maliyetli, 5.900 ₺ %18 KDV dahil sattığı (X) malını alıcı müşteri aynı şartlarla iade etmiştir.
KDV dahil olduğunda KDV nin arındırılması gerekir. Bunun içinde KDV dahil olan tutar 1+ KDV oranına bölünür.
5.900 / 1,18 = 5.000 ₺

610 SATIŞ İADESİ	5.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	900	
120 ALICILAR		**5.900**
153 TİCARİ MALLAR	4.000	
621 STMM		4.000

- **Kredili satıştan sonra, satış iskontosu yapılması;**

Örnek: İşletmenin, sürekli olarak mal sattığı Naz Tur.Tic. Ltd. Şti.'den olan alacağına 1.000 ₺ ciro iskontosu uygulamıştır.

611 SATIŞ İSKONTOSU	1.000	
120 ALICILAR		**1.000**

Sevgili kardeşlerim,
Ciro iskontosu: bir müşterinin borçlarının genel toplamı üzerinden yapılan iskonto mektir. Bu şekilde iskonto olduğunda hangi satış işlemine iskonto yapıldığı bilinmez. Çünkü toplam bakiye üzerinden yapılmıştır. Bu rumda yapılan yevmiye kayıtlarında KDV hesabı kullanılmaz. Ancak belli bir satış işleminde iskonto yapılırsa bu durumda aynen alış iadesi için yaptığımız kayıttaki gibi KDV'i kullanırız.

121 ALACAK SENETLERİ HESABI

Mal ve hizmet satışından doğan **senetli alacakların** ve **poliçeye bağlanan alacakların** izlendiği **aktif karakterli** hesaptır. Alacak yönetimi açısından aşağıdaki gibi yardımcı hesaplar açılarak takip edilmesi gerekir.

- Cüzdandaki senetler
- Tahsildeki senetler
- Protestodaki senetler
- Takipteki senetler
- Iskontodaki senetler
- Teminattaki senetler

İşletmenin arızi olarak sattığı varlıkları (duran varlıklar gibi) satın alan kişi ya da kuruluşlardan olan senetli alacaklar **136 Diğer Çeşitli Alacaklar** da izlenir.

Bono (Emre Muharrer Senet / Senet): Borçlu tarafından düzenlenen yazılı bir ödeme yükümlülüğüdür. Üzerinde yazılı olan değere **nominal (itibari)** değer denir. Bu değere ancak vade sonunda ulaşabilir.

Poliçe: Alacaklı tarafından borçluya hitaben düzenlenen ve vadesinde belli bir paranın üçüncü bir şahsa ödenmesini bildirten senettir. Poliçeler senetsiz alacak, borç, hak ve yükümlülükleri senede dönüştürür.

Üç taraf vardır bunlar;
Keşideci: Poliçeyi düzenleyip, **ödeme emrini veren** kişidir. (Lehdar'a borçlu, muhattap'tan alacaklı)
Muhatap: Poliçeyi kabul edip, üzerindeki belirtilen tutarı **ödeyecek olan** kişidir. Poliçenin ön yüzüne "kabulümdür" şerhini koyması ya da imzalaması durumunda poliçe kabul işlemi gerçekleşmiş olur.
Lehtar: Poliçede yazılı olan tutarı **tahsil edecek olan** kişidir.

Ciro: Bir senet üzerindeki hakkın üçüncü bir şahsa devredilmesi işlemine ciro denir. Ciro için senedin arkasına yeni lehdarın ismini yazdıktan sonra veya yazmadan el yazısı ile imzalanır. Yeni lehdarın ismi yazılmadan sadece senedin arkası imzalanarak yapılan ciroya **beyaz ciro** denir. Senedi taşıyana ödeme yapılır. Senedi taşıyan kendi adına veya başkası adına senedi tahsil edebileceği gibi tekrar beyaz ciro olarak başkasına devredebilir. (TTK m.648-650)

ALACAK SENETLERİ HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

Borç	121 ALACAK SENETLERİ HESABI	Alacak
** Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış)* ** Mal satışından doğan senetli alacaklar.* ** Senedin yenilenmesi,* ** Senetsiz alacakların senede bağlanması,* ** Yabancı para cinsinden düzenlenmiş senedin dönem sonu işlemleri esnasında döviz kurunun artması,* ** Senetlerin alt hesaplarında değişiklik olması (Teminattaki senetler, Tahsildeki senetler vb..)* ** Poliçe alınması.* ** Eksik, hatalı vb. nedenlerle yapılan düzeltmeler* ** İleri vadeli çek alınması*		** Senetli alacak tahsil edildiğinde,* ** Senedin yenilenmesi* ** Yabancı para cinsinden düzenlenmiş senedin dönem sonu işlemleri esnasında döviz kurunun düşmesi,* ** Senet Ciro edildiğinde,* ** Senet iskontosu (kırdırıldığında = gününden önce tahsil edilmesi)* ** Senedin alacağının şüpheli duruma düşmesi,* ** Eksik, hatalı vb. nedenlerle yapılan düzeltmeler* ** Hesap kapatıldığında.*

Değerleme:
1. VUK'a Göre: Senetli alacaklar, **MUKAYYET DEĞER** ile değerlenir. Ancak sende bağlı alacaklar değerleme gününün kıymetine indirgenebilir. Yani **TASARRUF DEĞER** ile de değerlendirilebilir. İndirgeme (tasarruf değer) yöntemi kullanılacak ise; senette belirtilmiş bir faiz oranı varsa bu orandan, belirtilmemiş ise **TCMB iskonto haddi** uygulanarak hesaplanır. (VUK m.281) Yabancı tutarlı senetlerde indirgeme (reeskont) uygulanırken üzerindeki faiz oranı belli ise o orandan ancak faiz oranı belirtilmemiş ise **LİBOR** (Londra Bankaları Arası Faiz Oranı) esas alınır (VUK m.280)

3. TMS'e Göre: Kredi ve alacaklar, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemelere sahip olan ve aktif bir piyasada işlem görmeyen finansal varlıklardır. Kredi ve diğer alacak olarak sınıflandırılan finansal varlıklar **itfa edilmiş maliyetlerinden** değerlenir.

ALACAK SENETLERİ HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR

- **Mal veya hizmet satışları karşılığında alınan senetler;**

Örnek: İşletme, daha önceden 4.000 ₺ maliyetli olarak stoklarına aldığı malları, 20 gün vadeli senet alarak Yasemin Can ve Ortakları Koll.Şti'e 5.000 ₺ + %18 KDV ile satmıştır.
KDV tutarı: 5.000 x 0,18 = 900 ₺

121 ALACAK SENETLERİ	**5.000**	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		5.000
391 HESAPLANAN KDV		900
621 SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ	4.000	
153 TİCARİ MALLAR		4.000

- **Alacak Senedinin yenilenmesi;**

Örnek:Vadesi gelen alacak senetlerinden 2.000 ₺ tutarlı senedin borçlusu ile yapılan anlaşma ile 150 ₺ vade farkı ilavesi ile senedin vadesi 3 ay uzatılmıştır.

121 ALCAK SENETLERİ	**2.150**	
121 ALACAK SENETLERİ		**2.000**
642 FAİZ GELİRLERİ		150

- **Senetsiz alacağa karşılık senet alındığında (Senetsiz alacağın senede bağlanması);**

Örnek: İşletmenin daha önceden kredili satışı nedeniyle oluşan 2.100 ₺ lik senetsiz alacağına karşılık borçlu müşteri senet düzenleyip vermiştir.

121 ALACAK SENETLERİ	**2.100**	
120 ALICILAR		2.100

Yukarıdaki örnekte 50 ₺ vade farkı ilave edilerek senet (bono) alınmış olsaydı;

121 ALACAK SENETLERİ	**2.150**	
120 ALICILAR		2.100
642 FAİZ GELİRLERİ		50

- **İleri vadeli çek alınması;**

*Örnek: İşletme kayıtlarında Alınan Çekler Hesabı'nda kayıtlı 400 ₺'lik müşteri çekinin ileri vadeli çek olduğu görülmüş ve Özün **Önceliği Kavramı** gereği Senet olarak kaydedilmiştir.*

121 ALACAK SENETLERİ	**400**	
101 ALINAN ÇEKLER		400

ALACAK SENETLERİ HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR

- **Senetleri alacağın tahsil edilmesi durumunda;**

Örnek: İşletmenin, (X) işletmesinden olan 5.000 ₺ senetli alacağının vadesi gelmiş ve işletme nakit olarak tahsil etmiştir.

100 KASA	5.000	
121 ALACAK SENETLERİ		**5.000**

- **Yabancı para cinsinden senetsiz alacağın dönem sonunda kur farkı;**

Örnek: işletmenin, müşterisi (T) İşletmesinden 400 € senetli alacağı vardır. Alacak doğduğunda 1€=4,05 idi. Dönem sonunda kur 1€=3,93 ₺ olmuştur.

400 x (4,05 – 3,93) = 48 ₺ değer kaybı var.

656 KAMBİYO ZARARI	48	
121 ALACAK SENETLERİ		**48**

- **Senetlerin yardımcı hesaplarında değişiklik olması; (Ana hesap hem borç hem alacak kaydı yapar)**

Örnek: işletme 1.000 ₺ tutarındaki senetli alacağının tahsilâtını anlaşmalı olduğu bankaya bırakmıştır. Senetlerin vadesi geldiğinde banka tahsil edecektir.

121 ALACAK SENETLERİ - Tahsildeki Senetler	**1.000**	
121 ALACAK SENETLERİ - Cüzdandaki Senetler		**1.000**

- **Senedin ciro edilmesi;**

Örnek: işletme 600 ₺ tutarındaki senetsiz borcu olduğu (Z) işletmesine borcunu ödemek için portföyündeki (cüzdanındaki) 300 ₺ lik iki adet senedi ciro etmiştir.

320 SATICILAR	300	
121 ALACAK SENETLERİ		**300**

- **Yabancı para cinsinden senetsiz alacağın dönem sonunda kur farkı;**

Örnek: İşletmenin, daha önceden müşterisinden 1$=2,95₺ iken aldığı ancak henüz vadesi gelmemiş olan 20.000$ tutarlı senedin dönem sonundaki envanter işlemleri esnasında 1$=3,05 kur olduğu görülmüştür.

10.000 € x (3,05 – 2,95) =1.000 ₺ değer kazanmıştır.

121 ALACAK SENETLERİ	**1.000**	
646 KAMBİYO KARLARI		1.000

- **Poliçe alınması;**

Örnek: İşletmenin, daha önceden 10.000 ₺ senetsiz alacağı bulunan Şems Ticaret Ltd. Şti.'e kendisini lehdar göstererek poliçe düzenlemiştir. Şems Ticaret, poliçenin kabul şerhine kabulümdür ibaresini yazarak imzalamış ve işletmemize teslim etmiştir.

Poliçe düzenlenerek kabule gönderildiğinde nazım hesaplarla takip etmek gerekir;

992 KABULDEKİ POLİÇELERİMİZİ ALANLAR	10.000	
993 KABULDEKİ POLİÇELERİMİZ		10.000

Poliçe kabul şerhi imzalanıp işletmeye teslim edildiğinde;

121 ALACAK SENETLERİ	**10.000**	
120 ALICILAR HESABI		10.000
993 KABULDEKİ POLİÇELERİMİZ	10.000	
992 KABULDEKİ POLİÇELERİMİZİ ALANLAR		10.000

- **Senedin iskonto edilmesi;**

Örnek: İşletme 500 ₺ tutarındaki alacak senedini nakit sıkıntısı nedeniyle vadesi dolmadan bankaya iskotolatmıştır. Banka iskontolama işleminde 120 ₺ vade ve masraf kesmiştir.

İskotolama: Vadesinden önce paraya çevirmek için banka ya da bir finansal kuruluşa (faktoring – Forfaiting) nakde çevirttirmektir. Finansal kurumlar gününden önce nakde çevirmek karşılığında bir miktar ücret alırlar. Ayrıca vadeye kadar olan sürenin faizini de düşerler. Geri kalan tutarı öderler.

100 KASA	380	
780 FİNANSAMAN GİDERLERİ	120	
121 ALACAK SENETLERİ		**500**

- **Senedin Şüpheli duruma düşmesi;**

Şüpheli duruma düşen alacaklara **<u>ihtiyatlılık kavramı</u>** gereği karşılık ayrılması gerekir.

Örnek: İşletmenin 1.500 ₺ tutarındaki alacak senedinin vadesi gelmiş birkaç defa yazılı olarak istenmesine rağmen senedin borçlusu senedi ödememiştir. Senet şüpheli senet alacak niteliğine dönüşmüştür.

128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALCAKLAR.	1.500	
121 ALACAK SENETLERİ		**1.500**
654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.500	
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALCAKLAR KARŞILIĞI		1.500

122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI (-)

Aktifi düzenleyici pasif karakterli bir hesaptır. Mal ve hizmet satışından doğan **<u>senetli alacaklar</u>** ve **<u>poliçeye bağlanan alacaklar</u>** ile işletme cüzdanında (portföyünde) yer alan senetlerin dönem sonunda henüz vadesi gelmeyenlerinin indirgenmiş değerleri hesaplanır. İndirgenmiş değerlerinin (tasarruf değerlerinin) hesaplanması işlemine reeskont denir.

Reeskont için iç iskonto formülü kullanılır. Formüldeki faiz oranı için eğer senette belirtilmiş faiz oranı varsa o alınır. Ancak senette herhangi bir faiz oranı verilmemiş ise Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın o yıl için açıkladığı faiz haddi esas alınır. (31.12.2016-29935 Sayılı Resmi gazete ile yayınlanan 2017 yılı için reeskont İşlemlerinde uygulanacak iskonto Faiz Oranı **% 08,75**) Yabancı tutarlı senetlerde indirgeme (reeskont) uygulanırken üzerindeki faiz oranı belli ise o orandan ancak faiz oranı belirtilmemiş ise **LİBOR** (Londra Bankaları Arası Faiz Oranı) esas alınır. İndirgenmiş tutarı hesaplamak için iç iskonto formülünü kullanırız.

$$\frac{\text{NOminal Değer}}{1 + (\text{Faiz Oranı} \times \text{Vade})}$$

Reeskont işlemi **Banka ve Sigorta şirketlerinde zorunlu** iken diğer işletmelerde **ihtiyaridir.(isteğe bağlıdır)** Mukayyet değer yerine tasarruf değer ile senetli alacakları ve borçları değerlemek ve indirgenmiş tutarlarıyla bilançoda göstermek **dönemsellik kavramı** gereğidir.
Alacak senetlerine uygulanan resskont işleminin borç senetlerinde uygulanması gerekliliği ise **tutarlılık kavramı** gereğidir.

Reeskontta Tabi Tutulabilecek Alacak ve Borç Senetleri İçin Gerekli Şartlar:

- ***Alacak Veya Borç Bir Senede Bağlı Olmalıdır:*** Mutlaka bir senede bağlı olması gerekmektedir. Senede bağlı olmayan alacak veya borçlar reeskonta tabi tutulamaz. Ancak, Banka ve bankerler ile sigorta şirketleri hem senetli hem de senetsiz alacak ve borçlarını reeskont işlemine tabi tutacaklardır. Senetsiz alacaklara reeskont hesaplanacak olursa Kanunen Kabul Edilmeyen Gider olur.

- ***Alacak veya Borç Senedi Bir Vade İçermelidir:*** Senedin bir vade içermesi gerekir. Senedin bir vade içermesi, senette belirtilen vade tarihinden önce tahsil edilemeyeceği veya ödenmeyeceği anlamına gelmektedir.

- ***Alacak Veya Borç Senedinin Değerleme Günü İtibariyle Vadesi Gelmemiş Olmalıdır*:** Söz konusu alacak veya borcun bağlı olduğu senedin vadesinin değerleme günü itibariyle gelmemiş olması gerekir. Değerleme gününde vadesi gelmiş ve henüz tahsil edilmemiş veya ödenmemiş olan senetlere reeskont uygulanamaz.

- ***Alacak veya Borç Senedi İşletme Bünyesinde Doğmuş 0lmalıdır:*** Senede bağlı alacak ve borçlar iktisadi işletme bünyesinde doğmuş olmalı, yani alacağın gelir yaratıcı ya da hâsılat unsuru, borcun da, gider ya da maliyet unsuru olması gerekmektedir. **Hatır senetleri ile avans olarak verilen veya alınan senetler için reeskont ayrılamaması bu sebeptendir**.

ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

Borç	122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	Alacak
** Geçen mali dönemdeki reeskont işleminin iptalinde* ** Dönem sonu kapanış maddesinde*		** Dönem başında açılış kaydında,* ** Dönem sonunda envanter işlemlerinde alacak senetlerine reeskont hesaplandığında*

ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Geçen mali dönemde hesaplanan reeskontun dönem başında iptali;** *Örnek: 2017 dönem sonunda hesaplanan 3.450 ₺ tutarındaki alacak senetleri reeskontunun 2018 Dönem başındaki kapatılış kaydı;* _____ / _____ **122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU.**	**1.500**	| 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ		1.500 _____ / _____	- **Alacak senetlerine reeskont hesaplanması durumunda;** *Örnek: İşletmenin, henüz vadesi gelmemiş 20.000 ₺ nominal değerli alacak senetlerinin dönem sonundaki tarasarruf değeri 18.500 ₺ olarak hesaplanmıştır.* _____ / _____ 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ.	1.500	| **122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU**		**1.500** _____ / _____

124 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)

(Bu hesap finansal kiralama (Leasing) yapan işletmelerin kullanacağı bir hesap olduğundan muhasebede özel konulardan biridir. Sınavlarda uzmanlık muhasebesi konuları kapsamındadır. Soru olma ihtimali diğer hesaplara nazaran az olmakla birlikte mülakat ve istisnai sorulara konu olabilir.)

İşletmelerin faaliyetlerinde kullanacakları maddi duran varlıklar, her zaman öz kaynaklarından sağlamaları mümkün değildir. Bu ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılabilecek seçeneklerden biriside finansal kiralama yöntemidir. Böylece işletmenin ihtiyaç duyduğu yatırım mallarının mülkiyetini kazanmadan kiralama yoluyla kullanma hakkını elde etmesi mümkün olmaktadır. Finansal kiralama şirketi, işletmenin talep ettiği varlığı piyasadan satın alır ve yatırımcıya kiralar.

- Amortisman ayrılabilen tüm maddi duran varlıklar finansal kiralamaya konu olabilirken, **maddi olmayan duran varlıklar finansal kiralamaya konu olamazlar.**
- Arazi binalar da finansal kiralamaya konu olabilir. Arsa, arazi ve binalarla ilgili kiralama sözleşmelerinde aşağıdaki koşulları taşıması durumunda finansal kiralama olarak kabul edilir;
  - Arsa, arazi ve binanın **kira dönemi sonunda kiracıya mülkiyetin devredilmesi**,
  - Kira dönemi sonunda **kiracıya,** kiralamaya konu **gayrimenkulün mülkiyetini düşük bir bedelde satın alma hakkının tanınması,**

  Bir kiralamanın finansal kiralama olabilmesi için aşağıdaki kiralama işlemlerinden birine göre yapılması gerekir;
  - İktisadi kıymetin mülkiyetinin **kira süresi sonunda kiracıyla devredilmesi**,
  - Kiracıya kira süresi sonunda iktisadi kıymetli rayiç bedelinden **düşük bir bedelle satın alma hakkında tanımlanması**
  - Kiralama süresinin iktisadi kıymetin **ekonomik ömrünün %80'inden daha büyük bir bölümünü kapsaması**
  - Sözleşmeye göre yapılacak **kira ödemelerinin bugünkü değerler toplamının,** iktisadi kıymetin **rayiç bedelinin %90'ından daha büyük** bir değer oluşturması

- Finansal kiralama sözleşmesi **en az dört yıl süreli** olmak zorundadır.
- Kiralayan tarafından aktifleştirilen **alacak tutarının reeskonta tabi tutulması mümkün bulunmamaktadır**.
- Finansal kiralama konusu hakların muhasebeleştirilmesinde kullanılan 124 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri hesabı finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değer arasındaki farkı gösteren **henüz kazanılmamış finansal faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır.**
- **Finansal kiralama sözleşme tutarı ile kira ödemelerinin bugünkü değer arasındaki fark 124 kodlu bu hesaba alacak kaydedilir. Her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz gelirleri tutarları bu hesaba borç 600 yurtiçi satışları hesabının alacağına kaydedilir**.
- Finansal kiralamada, kiracının ödeyeceği tutar anapara ve faiz (finansman) giderleri şeklinde ayrılır. Muhasebeleştirmede finansal kiralama şirketinden gelen faturanın tamamını (anapara ve faiz) gider yazılmayıp toplam kira (faiz hariç) bedelinin aktifleştirilmesi ve amortisman yoluyla itfa edilmesi gerekir. **Faiz tutarları ise finansman giderleri** şeklinde kayda alınır.

Örnek:

- Finansal kiralamaya konu 50 adet aynı model ve sıfır km/saat kullanım süreli iş makinesinin rayiç bedeli toplam: 100.000.000 ₺ +%18 KDV (Finansal kiralama şirketince iktisadi kıymetin peşin alış bedeli)
- Kiralama süresi: 6 yıl
- Kalan değerler toplamı: 12.300.195 ₺
- Faiz oranı: Yıllık % 20
- Kira ödemeleri: Yıllık 28.831.975 ₺ (yılsonu ödemeli), toplam 172.991.850. ₺

Kira ödemelerinin anapara ve faiz ayırımı aşağıdaki tabloda olduğu gibidir

TARİH	TAKSİT	FAİZ	ANAPARA	KALAN
01.01.2017	-	-	-	100.000.000
01.01.2018	28.831.975	20.000.000	8.831.975	91.168.025
31.12.2018	28.831.975	18.233.605	10.598.370	80.569.655
31.12.2019	28.831.975	16.113.931	12.718.044	67.851.611
31.12.2020	28.831.975	13.570.322	15.261.653	52.589.958
31.12.2021	28.831.975	10.517.992	18.313.983	34.275.975
31.12.2022	28.831.975	6.855.195	21.975.780	12.300.195
TOPLAM:	172.991.850	85.291.045	87.699.805	

KİRAYA VEREN İŞLETMENİN MUHASEBE KAYITLARI

- Makineleri kiraya vermek amaçlı satın aldığımızda;

253 TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR.	100.000.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000.000	
102 BANKALAR HESABI		118.000.000

- Makineleri kiraya vermek üzere kira sözleşmesini yaptık;

120 ALICILAR	28.831.975	
220 ALICILAR	144.159.875	
124 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİR		**20.000.000**
224 KAZ. FİN. KİR. FAİZ GEL.		**65.291.045**
253 TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR		87.699.805

- 1. Taksitin tahsilatı;

102 BANKALAR	28.831.975	
124 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)	**20.000.000**	
120 ALICILAR		28.831.975
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		20.000.000

KİRALAYAN İŞLETMENİN MUHASEBE KAYITLARI

- Makinelerin kiralanması;

260 HAKLAR	100.000.000	
301 FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR		**28.831.975**
401 FİN. KİR. İŞLEM. BORÇLAR		**65.291.045**

- 1.Taksitinin ödenmesi ;

301 FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR	**28.831.975**	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ.	16.583.333	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ.	20.000.000	
102 BANKALAR		28.831.975
257 B. AMORTİSMANLAR		16.583.333
302 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ		20.000.000

126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

İşletme tarafından 3.kişilere **bir işlem karşılığı olarak geri alınmak üzere** verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır. **Sadece nakit olarak verilen değerler bu hesapta izlenir**. **Nakit dışında verilen alacak senetleri, emtia, menkul kıymetler bu hesapta değil Nazım hesaplarda ya da yardımcı hesaplarda** izlenir.
Bir yıldan daha önce geri alınamayacak (elektrik, doğalgaz gibi) depozitolar 226 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabının borcunda izlenmelidir. Vadesi bir yılın altına düştüğünde "226 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabı" alacaklanarak kapatılırken, 126 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabı borçlanarak kısa vadeli hesaba devreder.

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI

Borç	**Alacak**
** içinde bulunduğumuz mali takvim içinde (bir yıl içerisinde) geri alınacak olan depozito ya da teminat yatırıldığında*	** Hesaba kaydedilmiş ödediğimiz teminat ya da depozitonun geri alınması durumunda*

Değerleme: Muhasebede kayıtlı olan değer ile (**MUKAYYET DEĞER**) ile değerlenir.

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Depozito ya da teminat verildiğinde;** *Örnek: İşletme satın aldığı malların işletmeye gelmesi için kullandığı kaplar için 2.000 ₺ kap depozitosu ödemiştir.* _____ / _____ **126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR.** **2.000** 100 KASA 2.000 _____ / _____ - **İhaleye katılmak için yatırılan teminatlar;** *Örnek: İşletme Keçiören Belediyesinin açtığı peyzaj işi ihalesine katılmak için ihaleye katılım şartı olan teminat tutarı olan 25.000 ₺'i yatırıyor.* _____ / _____ **126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR.** **25.000** 100 KASA 25.000 _____ / _____	- **Daha önceden yatırılan depozitonun geri alınması;** *Örnek: İşletme satın aldığı malların işletmeye gelmesi için kullandığı kaplar için 2.000 ₺ kap depozitosu ödemişti bu kapları teslim etmiş ve depozitoyu nakden geri almıştır.* _____ / _____ 100 KASA 2.000 **126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR.** **2.000** _____ / _____ - **İhaleye katılmak için yatırılan teminatların geri alınması ya da alınamayacak hale gelmesi;** *Örnek: İşletme Keçiören Belediyesinin açtığı peyzaj işi ihalesine katılmak için ihaleye katılım şartı olan teminat tutarı olan 25.000 ₺'i yatırıyor. İhaleyi kazanıyor ancak işletme bu işi yapamayacağını belirterek sözleşme yapmaktan vazgeçiyor. İhale şartnamesi gereği teminatının yarısı iade ediliyor diğer yarısına el konuyor.* _____ / _____ 100 KASA 12.500 659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARAR. 12.500 **126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR.** **25.000** _____ / _____

127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

İşletmenin ticari faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve yukarıdaki hesapların kapsamına girmeyen, **tahsili gecikmiş alacaklar (henüz şüpheli alacak niteliğini kazanamayanlar), kredi kart alacakları ve diğer çeşitli ticari alacaklar** bu hesapta izlenir.
Kredi kartı ile yapılan satışlardan sağlanan tutar, bankalarla yapılan anlaşma gereğince **çok kısa bir sürede işletme hesabına geçiyorsa 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı** kullanılır. Kısa sürede alınamıyor ise 127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabı'nda tutulur.
Alt Hesapları:
127.01 Kredi Kartlarından Alacaklar
127.02 İnşaat Taahhüt İslerinden Alacaklar
127.03 Protestolu ve İade Edilmiş Senetler
127.04 Tahsili Gecikmiş Senetsiz Alacaklar

DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

Borç	127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI	Alacak
** Hesaba geçişi hemen ya da kısa sürede olmamak koşulu ile kredi kartı ile satış işleminden doğan kredi kartı pos tutarı.* ** Vadesi geçmiş olduğu için normalde şüpheli duruma düşmüş olması gereken alacakların tahsil edileceğinden şüphe yoksa 127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabı'na aktarılır.*		** Hesaptaki tutarın başka bir hesaba alınması* ** Hesaptaki tutarın tahsil edilmesi* ** Hesabın dönem sonunda kapanış maddesindeki kaydı*

DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Kredi kartı ile satış;** *Örnek: İşletme, %18 KDV dahil 10.620 ₺ kredi kartından çek ilerek mal satılmıştır.* *İşletme bankayla yaptığı anlaşma gereği kredi kartı ile yaptığı satışların bedelini ancak 40 gün sonra hesabına geçmektedir.* _____ / _____ **127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR.**	**10.620**	| 600 YURTİÇİ SATIŞLAR		9.000 391 HESAPLANAN KDV		1.620 _____ / _____				- **Hesaptaki tutarın başka hesaba aktarılması;** *Örnek: İşletmenin daha önceden kredi kartı ile yaptığı satış tutarı için 2.000 ₺ tutarındaki alacak için 127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabına kayıt yapmıştır. Bu hesaptaki tutarın hesabımıza geçmesi için bekleyeceğimiz sürenin 3 gün kaldığı fark edilmiş.* _____ / _____ 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	2.000	| **127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR**		**2.000** _____ / _____
- **Vadesi Geçmiş Alacaklar;** *Örnek: İşletmenin, Turanlar Yapı Market Ltd. Şti.'den olan 13.000 ₺ lik senetli alacağının vadesi geçmiş ancak tahsilât yapılamamış. Buna rağmen firmanın güvenilirliğinden en ufak bir endişemiz olmadığı için şüpheli alacak durumuna alınmamıştır.* _____ / _____ **127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR**	**13.000**		 121 ALACAK SENETLERİ		13.000 _____ / _____				- **Hesaptaki alacağın tahsili;** *Örnek: Turanlar Yapı Market Ltd. Şti.' den olan gecikmiş 13.000 ₺ lik alacak vade farkı eklenmeksizin tahsil edilmiştir.* _____ / _____ 100 KASA	13.000		 **127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR**		**13.000** _____ / _____

128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR – 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

"Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla, **dava ve icra safhasında bulunan alacaklar** ile **yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar** şüpheli alacaklar sayılır." (VUK m.323)

- Alacağın şüpheli hale gelmesi durumunda karşılık ayrılır. V.U.K.'na göre bu **alacağın ticari nedenden kaynaklanmış olması** şarttır.
- **Ticari nedenle** ilgili olmak koşulu ile **verilen avanslara** karşılık ayrılır.
- **Teminata bağlanmış alacaklar için karşılık ayrılmaz**. Sadece **teminatı aşan kısım için karşılık ayrılabilir**.
- Uzun vadeli ticari alacaklar ile diğer alacaklar gruplarında "şüpheli alacaklar hesabı" yoktur
- Şüpheli duruma düşen alacak **şüpheli duruma düştüğü dönemde karşılığı** ayrılır. Eğer o dönemde karşılık ayrılmadı ise izleyen dönemde karşılık ayrılamaz.
- **İhtiyatlılık Kavramı Gereği =>** Vadesi gelen ancak tahsil edilememiş ise, o tarihte karşılık ayrılır
- **Dönemsellik Kavramı Gereği =>** En geç alacağın şüpheli hale geldiği yılın sonuna kadar karşılık ayrılmalıdır.
- **Özün Önceliği Kavramı Gereği=> Vadesi gelmemiş V.U.K'na göre şüpheli duruma düşmüş kabul edilmeyen**, **ancak tahsilinde şüphe olan alacaklar** için karşılık ayrılmalıdır. (İşletmenin alacaklı olduğu işletmenin iflas kararı alması gibi..)
- **Önceki dönemde karşılık ayrılan** şüpheli ticari alacaklar **tahsil edilirse** "**671 Önceki Dönem Gelir ve Kârlar"** hesabı kullanılır. "Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kâr / zarar hesabına intikal ettirilir. (VUK m.323) **Gerçekleşen zararın ayrılan karşılıktan fazla olması durumunda** zarar fazlası "**681 Önceki Dönem Gider ve Zararları**" hesabı kullanılır.
- VUK'a uygun ayrılan şüpheli ticari alacaklar **vergi uygulamalarında gider olarak kabul edilir**.

Değersiz Alacak: VUK'a göre kazai (= yargısal) bir hükme ve kanaat verici bir vesikaya göre **tahsili imkânı kalmayan** alacaklardır. **Konkordato veya sulh yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar, alacaktan vazgeçildiğini gösteren mahkeme tutanakları, borçlunun yurt dışına çıktığı ve el konulacak mal varlığı olmadığını gösteren belgeler** olması durumunda alacak değersiz hale gelir. Değersiz hale geldiğinde **129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı** borçlandırılırken **128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı** alacaklandırılarak kapatılır.

ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR İLE İLGİLİ ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Alacakların şüpheli duruma gelmesi;**

Örnek: İşletme, 800 ₺ tutarındaki senetli alacağı ile 300 ₺ tutarındaki senetsiz alacağının vadesi geçmiş, borçlusundan yazılı olarak birkaç defa istenmesine rağmen tahsil edilememiştir.

_____ / _____		
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR.	**1.100**	
120 ALACAKLAR		300
121 ALACAK SENETLERİ		800
_____ / _____		
654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.100	
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)		**1.100**
_____ / _____		

Not: Vadesi gelmiş ve birden fazla defa istenmesine rağmen alacak tahsil edilememiş ise alacak şüpheli duruma düşmüş sayılır. Şüpheli durumdaki alacak içinde karşılık ayrılır.

- **Şüpheli durumdaki alacağın tahsil edilmesi – tahsil edilememesi;**

Örnek: İşletme karşılık ayırdığı 800 ₺'lik senetli ve 300 ₺'lik senetsiz alacağından senetsiz olan kısmını 50 ₺ gecikme faizi ile birlikte nakit olarak tahsil etmiş ancak senetli alacağı için mahkeme sürecini müteakip değersiz alacak durumuna düşmüştür. Tahsil imkânı kalmamıştır.

_____ / _____		
100 KASA HESABI	350	
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR		**300**
642 FAİZ GELİRLERİ		50
_____ / _____		
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI	**300**	
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR		300
_____ / _____		
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI	**800**	
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR		**800**
_____ / _____		

13 DİĞER ALACAKLAR

Herhangi bir **ticari nedene dayanmayan**, meydana gelmiş ve **en çok bir yıl içinde tahsil edilmesi düşünülen senetli, senetsiz alacaklar** ile bu gruba ait şüpheli alacak karşılığının izlenmesini sağlar.

İşletmenin, ana faaliyet konusu (mal ya da hizmet satışı) dışındaki nedenlerden kaynaklanan alacaklar bu grupta izlenir. Örneğin, işletme personelinin işletmeden mal satın aldığında işletmenin alacağı Ticari Alacaklar Grubunda 120 Alıcılar hesabında izlenirken, Personelin sorumlu olduğu bir makinenin zarar görmesi ve bu zararın personelin maaşından kesilmesi kararı alınması durumunda, personelden olan olacak 135 Personelden Alacaklar Hesabı kullanılarak izlenecektir.

Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur:
131 Ortaklardan Alacaklar
132 İştiraklerden Alacaklar
133 Bağlı Ortaklardan Alacaklar
135 Personelden Alacaklar
136 Diğer Çeşitli Alacaklar
137 Diğer Alacaklar Reeskontu (-)
138 Şüpheli Diğer Alacaklar
139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

Alacaklar parasal varlıklar olduklarından enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaları söz konusu değildir.

131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemlerden kaynaklanan (ödünç para vermek, apeli yapılmış sermaye alacağı gibi) ortaklardan alacakların izlendiği aktif karakterli hesaptır. Senetli ve senetsiz ticari alacaklara ilişkin geçerli olan değerleme esasları bu hesap içinde aynen uygulanır.
İş yaşamında ortaklardan alacaklar hesabı; şirket ortağının, şirketin fonlarının diğer bir deyişle şirket sermayesinin ortak tarafından kullanılmış olması anlamını taşımaktadır. Ortakların işletmeden sıklıkla ödünç para alması, işletmelerde kişilik kavramının göz ardı edilmesi veya örtülü sermaye kullanımı gibi bazı sorunlara neden olabilmektedir. TKK, bu sorunlara neden olan ve ortaklardan alacaklar hesabı gibi cari hesapların kullanımını yasaklamıştır.

TTK'nın 358. maddesinde, "**iştirak taahhüdünden doğan borç hariç, pay sahipleri şirkete borçlanamaz.** …." şeklinde yapılan düzenleme ile anonim şirketler ve limited şirketlerde ortaklardan alacaklar hesabının kullanımı yasaklanmaktadır.

ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI'NIN İŞLEYİŞİ

Borç	131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI	Alacak
** Geçen dönemden devreden dönem başı açılış maddesi ile yapılan kayıt* ** Ortaklardan sermaye taahhütleri nedeniyle olan alacaklar* ** Ortakların şahsi giderlerinin işletme kasasından ödenmesi (Kişilik kavramı ihlali)*		** Alacağın tahsil edilmesi* ** Dönem sonu kapanış maddesi*

ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **Sermaye taahhüt borcunun ilgili cari hesaba kaydedilmesi;** *Örnek: Can ve Ortakları Koll. Şti. sermayelerini 10.000 ₺ artırma kararı alıyorlar. İşletme 3 ortaklı ve Can DEMİRCİ 4.000 ₺ diğer iki ortak ise 3.000 ₺ sermaye artışı yapıyorlar.* Sermaye taahhüt kaydı; _____ / _____ 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 10.000 500 SERMAYE 10.000 _____ / _____ *Taahhüdün ilgili cari hesaba devri;* _____ / _____ **131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR. 10.000** 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 10.000 _____ / _____ - **Kişilik kavramı ihlal edilerek ortağın şahsi giderini karşılama;** *Örnek: İşletme ortaklarından birinin 250 ₺ tutarlı şahsi cep telefon faturası işletme adına olan kredi kartı kullanılarak ödenmiştir.* _____ / _____ **131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR. 250** 309 DİĞER MALİ BORÇLAR 250 _____ / _____ 950 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER BORÇLU HESABI 250 952 MATRAHA EKLENECEK TUTARLAR ALACAKLI HESABI 250 _____ / _____	- **Ortaklar borçlarını ödediklerinde;** *Örnek: İşletme ortaklarından Cem ÇETİN' in 12.500 ₺ sermaye artırma taahhüt borcu cari hesabında kayıtlıdır. Ortak taahhüt borcunun 2.500 ₺ sini nakit geri kalanını da 10.000 ₺ değerinde altın vererek ödemiştir.* Sermaye taahhüt kaydı; _____ / _____ 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 12.500 500 SERMAYE 12.500 _____ / _____ *Taahhüdün ilgili cari hesaba devri;* _____ / _____ **131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR. 12.500** 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 12.500 _____ / _____ Taahhüt borcunun ödenmesi; _____ / _____ KASA 2.500 118 DİĞER MENKUL KIYMETLER 10.000 **131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR. 12.500** _____ / _____

132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HESABI

İşletmeler faiz, kâr payı, kira geliri gibi yan ve ek gelir elde etmek, müşteri ve satıcılarla iyi ilişkiler kurmak, diğer şirketler üzerinde kısmen veya tam olarak kontrol sağlamak, yeni ürünlere ve teknolojik yeniliklere sahip olmak, gelecekte bazı nedenlerle finansal gücünü korumak gibi ana faaliyet konuları ile doğrudan ilişkili olmayan varlıklara yatırımda bulunabilir. Ana faaliyet gelirleri dışında yardımcı bir ilişkiye sahip olan bu tür varlıklara **yatırımlar** denir. Yapılan bu yatırımlardan biri de iştirak şeklinde yapılan yatırımlardır.

İştirak, yatırımcı işletmenin adi ortaklık gibi tüzel kişiliği olmayan işletmeler de dâhil olmak üzere, iş ortaklığı veya bağlı ortaklık niteliğinde olmayan, ancak üzerinde önemli etkisi bulunduğu işletmelerdir.

İştirak edilen ortaklıklarda iştirak ilişkisinden bahsedebilmek için sermaye payı dikkate alınmaksızın sahip olunan **oy hakkı veya yönetime katılma hakkının en az %10, en fazla %50 oranında bulunması gerekir**.

TFRS'lerden TMS 28 İştirakler standardına göre bir yatırıma iştirak diyebilmek için yatırımcı **işletmenin yatırım yaptığı işletme üzerinde en az %20, en çok %50 oy hakkına sahip olmakla birlikte o işletme üzerinde önemli etkiye sahip olması gerekmektedir**.
Önemli etki kavramı, yatırım yapılan şirketin ve faaliyetlerle ilgili ve finansal politikaların belirlenmesi kararlarına katılma gücünü ifade etmektedir.

İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HESABINA BORÇ KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR	İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HESABINA ALACAK KAYDI GEREKTİREN DURUMLAR
- **İştirak durumdaki bir işletmeye borç verilmesi;** *Örnek: İşletme, %28 ortaklık payı bulunan NUH A.Ş 'e finansman ihtiyacı nedeniyle 30.000 ₺ borç vermiştir.* _____ / _____ **132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR.** | **30.000** | 100 KASA | | 30.000 | _____ / _____	- **İştirak durumundaki işletmeden olan alacak kapatıldığında;** *Örnek: %50 ortaklık ve yönetim gücü bulunan Zeytin A.Ş.'den olan 13.500 ₺ alacak için 20 gün vadeli 10.000 ₺ nominal tutarlı müşteri çeki ile Zeytin A.Ş.'e ait 3.500* tutarlı 10 gün vadeli çek alınmıştır. _____ / _____ 101 ALINAN ÇEKLER | 13.500 | **132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR.** | | **13.500** | _____ / _____

133 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR HESABI

İşletmenin, adi ortaklık gibi tüzel kişiliği olmayan işletmeler de dâhil olmak üzere, ana ortaklık olarak bilinen başka bir işletme tarafından kontrol edilen işletmesi bağlı ortaklık olarak adlandırılmaktadır. Bağlı ortaklıkta kontrol, doğrudan yönetme gücü ile sağlanmaktadır.

Bir işletmenin sermayesinin **%50'sinden fazlasına sahip olduğu** diğer işlemlerden olan ve bir **ticari işlem sonucu doğmamış** bulunan alacakları bu hesapta izlenir.

Muhasebeleştirilmesi, iştirakler hesabındaki ile aynı olduğu için tekrar yapılmamıştır. Pekiştirme örneklerinde ve cevaplı testler sorularına yer verilmiştir.

PERSONEL İLE İLGİLİ HESAPLAR

Konunun karşılaştırmalı olarak daha iyi anlaşılabilmesi için personel ile ilgili tüm hesaplar ve örnekler bir araya toplanarak anlatılacaktır. Tek Düzen Hesap Planı sıralaması göz ardı edilerek konuları bir araya getirmiş olacağız.

135 PERSONELDEN ALACAKLAR	195 İŞ AVANSLARI	335 PERSONELE BORÇLAR
İşletme personelinin ticari faaliyet dışı; - **İşletmeden borç (kredi) alması,** - **Ticari bir kıymet olmamak şartıyla bir şey almış olması,** - **Lojman ya da sosyal tesislerini kullanması,** - **Kasa açığı veya emanet verilen bir varlığın zarar görmesi gibi mali sorumluluk gerektiren işler nedeniyle** **Ortaya çıkan senetli ya da senetsiz alacakların** izlendiği hesaptır. Personelden olan alacak, personel **<u>işten ayrılırsa</u>** alacağın izlenme şekli de değişeceğinden 135 nolu hesaptan çıkarılıp **<u>136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabına aktarılır.</u>**	**<u>İşletme adına mal alacak, hizmet gördürecek, ya da bir kısım ödeme veya giderleri yapacak olanlara verilen avansların</u>** izlendiği aktif karakterli hesaptır. *Markette çalışan kasiyerlere para üstü verebilmesi için sabah verilen bir miktar para iş avansıdır.* **196 PERSONEL AVANASLARI** Personele ücretlerine ya da yapacakları seyahat giderine karşılık önceden yapılan ödemeler bu hesapta izlenir.	Zihinsel ve fiziksel yetenek ve becerilerini işletmenin kullanımına sunan insan gücü, **işçilik** olarak tanımlanmaktadır. • İşletme çalışanının tahakkuk edipte henüz ödemediği ücret, maaş ve sosyal güvenlik yardımları, • Ücretli yıllık izin ve ücretli hastalık izni, • Kâr paylaşımı (primli çalışanlarda) ve ikramiyeler, • Parasal olmayan faydalar (sağlık yardımı, lojman, araç ve ücretsiz veya indirimli olarak verilen gıda yardımı ve diğer hizmetler) gibi hakları İşletmenin işçisine eklemekle yükümlü olduğu tahakkuk etmiş eklemeler, ödeninceye kadar bu hesabın alacağında tutar. **PASİF KARAKTERLİ BİR HESAPTIR.**

Değerleme: Muhasebede kayıtlı olan değerdir.

YUKARIDAKİ HESAPLAR İLE İLGİLİ ÖRNEK UYGULAMALAR

1. Personelin işletmeye ait sosyal tesislerden yararlanması;

1.Örnek: İşletme çalışanlarından Batuhan GÜLLER, işletmeye ait Erciyes dağ evi sosyal tesisleri bünyesindeki otelde hafta sonunda 2 gece kalmış ve toplamda 295 ₺ %18 KDV dahil faturayı işletme personel servisine teslim etmiştir. Gelecekteki maaşlarından 2 taksit halinde mahsup edilecektir.

135 PERSONELDEN ALACAKLAR.	**295**	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		250
391 HESAPLANAN KDV		45

3. (2. Örnekteki), maaş tahakkuk kaydında, (1. Örnekteki) personelden alacağın 1.taksiti kesilecek olsaydı;

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	3.400	
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	95	
335 PERSONELE BORÇLAR		**2.147,5**
135 PERSONELDEN ALACAKLAR		**147,5**
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		620
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		580

2. Personelin maaş tahakkuk kaydı;

2.Örnek: İdari birimde çalışan personel Batuhan GÜLLER'e ait şubat ayı maaş bordrosu şöyledir:
Brüt Maaş: 3.050 ₺
SGK Primleri:
- İşveren payı: 300.
- İşçi Payı:180

İşsizlik Sigortası Primleri:
- İşveren Payı: 50
- İşçi Payı:50

} 580 ₺

Gelir Vergisi Stopajı: 600
Damga Vergisi:20

} 620 ₺

Asgari Geçim İndirim Tutarı: 95

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ *Brüt Ücret: 3050* *SGK İşveren payı: 300* *İşsizlik Sigortası İşveren Payı: 50*	3.400	
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	95	
335 PERSONELE BORÇLAR		**2.295**
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		620
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		580

- **Ticari bir kıymet olmamak şartıyla bir şey almış olması;**

Örnek: İşletme çalışanlarından Pınar KORKMAZ, işletmeden 1.000 ₺ borç para alıyor.

135 PERSONELDEN ALACAKLAR.	**1.000**	
100 KASA		1.000

- **Personel Borcunu ödemesi;**

Örnek: İşletme çalışanlarından Pınar KORKMAZ, işletmeye olan 1.000 ₺ borcunu nakit olarak ödüyor.

100 KASA	1.000	
135 PERSONELDEN ALACAKLAR.		**1.000**

- **Personel maaşına haciz kesintisi uygulanması durumunda;**

Örnek: İşletme çalışanlarından Mahir GARİPOĞLU'nun maaşına Ankara 13. İcra Dairesi tarafından net maaşına ¼ oranında haciz konmuştur.
Brüt Ücret: 2.000
SGK Kesintileri: 340 (-)
Vergi Kesintileri:330 (-)

1.330 ₺ x ¼ = 332,5 ₺ maaş icrası var.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	2.000	
335 PERSONELE BORÇLAR		**997,5**
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		330
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		340
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		332,5

NOT: Haciz kesintisi ile ilgili olarak uygulamada, **369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler Hesabı** veya **336 Diğer Çeşitli Borçlar hesabı**'ndan birinin tercihen kullanıldığı görülmektedir. Her ikisinde de İcra kesintisi alt hesabı açılarak takibi mümkündür.

- **Kasa açığı veya emanet verilen bir varlığın zarar görmesi gibi mali sorumluluk gerektiren işler nedeniyle çalışanın işletmeye borçlanması;**

Örnek: İşletme çalışanlarından Pakize PEKMEZ'e zimmet edilen makine bozulmuş tamiratı için 200 ₺ + %18 KDV ödenmiştir. Bedelin personelden alınması kararı verilmiş.

135 PERSONELDEN ALACAKLAR.	**236**	
100 KASA		236

- **Personelin lojman hizmetinin bedelinin ve maaşından kesilmesi işlemine ait kayıtlar;**

Örnek: İşletmeye ait lojmanda 400 ₺/ay şeklinde kira bedeli maaşından kesinti şeklinde alınan personel Nuh DEMİRBUĞA' nın maaş bilgileri aşağıdaki gibidir.
Brüt Maaş: 3.800 ₺
SGK Primleri:
- İşveren payı: 250.
- İşçi Payı:120

İşsizlik Sigortası Primleri:
- İşveren Payı: 50
- İşçi Payı:50

} 470 ₺

Gelir Vergisi Stopajı: 760
Damga Vergisi:25
} 785 ₺

1.Adım: Lojman bedeli için personelin işletmeye borçlanması:

135 PERSONELDEN ALACAKLAR.	**400**	
600 YURT İÇİ SATIŞAR		400

2.Adım: Ücret tahakkuk kaydında lojman bedelinin mahsup edilmesi;

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	4.100	
Brüt Ücret: 3.800		
SGK İşveren payı: 250		
İşsizlik Sigortası İşveren Payı: 50		
335 PERSONELE BORÇLAR		**2.445**
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		785
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		470
135 PERSONELDEN ALACAKLAR		**400**

- **Personel maaşından avans alırsa;**

Örnek: İşletme çalışanlarından Şennur KILIÇ, 10 gün sonra tahakkuk edecek maaşından 150 ₺ avans almıştır.

196 PERSONEL AVANSLARI.	**150**	
100 KASA		150

- **İş avansının verilmesi;**

Örnek: İşletme çalışanlarından Seçkin UYANIK' ı iş sektörü ile ilgili Antalya'daki fuara iş bağlantıları için göndermiş. Otel, ulaşım, yemek ihtiyaçları için 4.000 ₺ avans vermiştir.

196 PERSONEL AVANSLARI.	**4.000**	
100 KASA		4.000

Personel iş dönüşünde harcamalarını belgeleri ile sunacak ve eğer ki artan para varsa işletmeye tekrar iade edecektir.

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI

İşletmenin, sık rastlanılmayan işlemlerden olması nedeniyle adına ayrıca hesap açılmayan işlemler ve yukarıda kullanılan alacak hesapları dışındaki olay ve işlemler için bu hesap kullanılır.
Genellikle;
- İşten ayrılan personelden olan alacaklar,
- Ortaklıktan ayrılan, eski ortaklardan alacaklar,
- Kiracılardan olan alacaklar,
- Sigorta şirketlerinden hasar tazminatı nedeniyle olan alacaklar,
- Vergi dairesinden olan alacaklar,
- Geçici yatırım yapmak amacıyla elde bulunan hisse senetleri için olan temettü alacakları,
- Hatır çeki veya hatır senedi vermek suretiyle oluşan alacaklar,
- Hatır için, işletme dışından herhangi birine borç para verdiğinde bu hesap kullanır.

Değerleme: Muhasebede kayıtlı olan değer ile (**MUKAYYET DEĞER**) ile değerlenir.

DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI İLE İLGİLİ ÖRNEK UYGULAMALAR

- **İşletmenin alacağı bulunan personelin işten ayrılması;**

Örnek: İşletmeye 2.000 ₺ borcu bulunan işletme çalışanı, işten ayrılmıştır.

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR.	**2.000**	
135 PERSONELDEN ALACAKLAR.		2.000

Bir hafta sonra borcunu ödediğinde;

100 KASA.	2.000	
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR.		**2.000**

- **Hatır için borç para vermek;**

Örnek: İşletme sahibi, uzun yıllar arkadaşı olan Kemal Bey'e işletme kasasından 12.000 ₺ borç para veriyor.

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR.	**12.000**	
100 KASA		12.000

- **Sigorta şirketlerinden hasar tazminatı alacağının doğması;**

Örnek: İşletmenin kayıtlı değeri 10.000 TL ve birikmiş amortismanı 7.000 TL olan üretimde kullandığı bir makinesi yangın esnasında kullanılamaz hale gelmiştir. Sigorta şirketi yapılan tahkikat sonucunda 2.000 TL ödeyeceğini belirtmiştir.

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR.	**2.000**	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR.	7.000	
689 DİĞ. OL. DIŞI GİD. VE ZARAR.	1.000	
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR		10.000

- **Hatır senedi vermek;**

Örnek: İşletme sahibi, uzun yıllar arkadaşı olan Kemal Bey''in işletmesi olan Kemal Can Tur. Tic. İşletmesine, bankada teminat gösterebilmesi amacıyla 315.000 ₺ tutarlı hatır senedi vermiştir.

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR.	**315.000**	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		315.000

137 DİĞER ALACAKLAR SENETLERİ REESKONTU HESABI (-)

Tekdüzen Hesap Planı'nda "13 Diğer Alacaklar" grubunda " Alacak Senetleri" hesabı yer almaz. Buna rağmen bu grupta 137 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu Hesabının bulunmasının nedeni, alacağın reeskonta tabi tutulmasının koşulu; alacağın alacak senetleri hesabında izlenmesi değil vadeye bağlı alacak olmasıdır. Bu nedenle uygulamada "diğer alacaklar" dan senetli olanları tali (yardımcı) hesaplarda belli edilir.

Dönem sonunda;
_____ / _____
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ
137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU
_____ / _____

İzleyen dönem başında;
_____ / _____
137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ
_____ / _____

138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR HESABI

Diğer Alacaklar hesap grubu içinde muhasebe kayıtlarına alınmış senetli ve senetsiz alacaklardan vadesi geçmiş ancak tahsili yapılamamış alacaklar için kullanılan aktif karakterli hesaptır.

139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI (-)

Şüpheli diğer alacaklar için **İHTİYATLILIK KAVRAMI** gereği karşılık ayrıldığında kullanılan aktifi düzenleyici pasif karakterli hesaptır.

Örnek: İşletmenin eski çalışanlarından Salih KARA' dan olan 20.000 ₺ tutarındaki senetli alacak vadesi geçmiş ancak henüz tahsil edilememiştir. **;**

_____ / _____		
138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR	**20.000**	
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR		20.000
_____ / _____		
654 KARŞILIK GİDERLERİ	20.000	
139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI		**20.000**
_____ / _____		

İşletmenin eski çalışanlarından Salih KARA' dan olan 20.000 ₺ tutarındaki şüpheli durumdaki alacağının 15.000 ₺ si tahsil edilmiş geri kalan 5.000 ₺ si tahsil imkanı kalmamıştır.

_____ / _____		
100 KASA	15.000	
139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI.	**20.000**	
138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR		**20.000**
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR		15.000
_____ / _____		

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. (2016, KPSS) İşletme 18.000 ₺ nominal değerli senetli alacağının tasarruf değerini dönem sonu itibarıyla 16.500 ₺ olarak hesaplamış ve gerekli kayıtları yapmıştır.
Buna göre, ertesi dönem yapılacak kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) Alacak Senetleri Reeskontu hesabı alacaklı 1.500 ₺
B) Reeskont Faiz Gelirleri hesabı alacaklı 1.500 ₺
C) Reeskont Faiz Gelirleri hesabı borçlu 1.500 ₺
D) Reeskont Faiz Giderleri hesabı borçlu 1.500 ₺
E) Reeskont Faiz Giderleri hesabi alacaklı 1.500 ₺

Senetli alacağa tasarruf değer uygulandığında senedin bu gün itibariyle paraya çevirmek zorunda kalırsak değerinin kaç ₺ olduğunu buluruz.
Alacak senetlerindeki bu değer düşüklüğü işletmenin varlıklarında bir azalma olarak görüleceğinden dönem sonu itibariyle bir gider olarak gösteren aşağıdaki kaydı yaparız;
Nominal değeri 18.000 – Tasarruf değeri 16.500 = Reeskont tutarı 1.500 ₺ dir.
_____ / _____
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 1.500
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 1.500
_____ / _____
İzleyen yıl itibariyle senedin vadesine kadar bekleyeceğimiz için tekrar geçen dönem için yapılan reeskont giderini gelir olarak düzeltmemiz gerekir. Ayrıca önceki dönemde açılan 122 Alacak senetleri resskontu hesabını da kapatmış olacağız.
_____ / _____
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 1.500
647 REESKONT FAİZ GFELİRLERİ 1.500
_____ / _____
(CEVAP B)

2. . Aşağıdakilerden hangisi Ticari Alacaklar grubunda değildir?
A) Alıcılar
B) Verilen Depozito ve Teminatlar
C) Diğer Ticari Alacaklar
D) Alacak Senetleri
E) İştiraklerden Alacaklar

Ticari Alacaklar Hesap grubunda: *120 Alıcılar Hesabı, 121 Alacak senetleri Hesabı, 122 Alacak Senetleri Reeskontu Hesabı, 124 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-), 126 Verilen Depozito ve Teminatlar, 127 Diğer Ticari Alacaklar, 128 Şüpheli Ticari Alacaklar, 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı(-)* hesapları yer alır. İştiraklerden alacaklar ise Diğer alacaklar hesap grubunda yer alır.
(CEVAP E)

3. Aşağıdakilerden hangisi işletmenin temel faaliyet konusu olan mal veya hizmet satışından doğan alacaklardır?
A) Senetli Alacak
B) Senetsiz Alacak
C) Ticari Alacak
D) Değersiz Alacak
E) Şüpheli Alacak

İşletmelerin genellikle temel amaçları mal üretip veya üretmeden doğrudan alıp tekrar satmak suretiyle kar yapmaktır. İşletmeler ana faaliyet konuları üzerine yaptıkları satışlardan doğan senetli veya senetsiz alacaklarına ticari alacaklar denir. **(CEVAP C)**

4. Ozan Devran işletmesi 10.000 ₺ senetli alacağına karşılık 2 ay vadeli 12.000 ₺'lik bir senet almıştır.
Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu finansal nitelikli işlemi tanımlar?
A) Senedin takibe alınması işlemidir
B) Vade farklı senet yenilemesi işlemidir
C) Senet tahsilâtı işlemidir
D) Senet kırdırma işlemidir
E) Senet protestosu işlemidir

Zaten senetli olan bir senet vade tarihi daha ileri ve nominal değeri de daha fazla olan bir senetle değiştirilmiş ise bu işlem, vadesi uzatılarak senedin yenilenmesi işlemidir.
(CEVAP B)

5. Aşağıdaki işlemlerden hangisinde Alacak Senetleri hesabı borçlandırılır?
A) Senedin tahsil edilmesi
B) Senedin iskonto ettirilmesi
C) Senedin ciro edilmesi
D) Senedin kırdırılması
E) Senetsiz alacak karşılığında senet alınması

Alacak senetleri hesabı aktif karakterli bir hesap olduğundan, arttığında borçlanacak azaldığında alacaklanacaktır.
A şıkkında: Senet tahsil edilirse senetli alacak azalacaktır.
B ve D Şıkkında: Senedin iskontosu, senedin kırdırılması yani gününden önce nominal değerinin altında paraya çevirmek demektir. Böylece senetli alacaklar azalır.
C Şıkkında: Ciro etmek senedin üzerindeki tüm hakları ile birlikte bir başkasına devretmek anlamına gelir. Senet başkasına verildiğinde senetli alacaklarımız yine azalmış olacaktır.
E Şıkkında ise: Senetsiz alacağa karşılık senet alındığında ticari alacaklar toplamı aynı kalır ancak senetsiz alacak azalırken senetli alacaklar artmış olacaktır.
(CEVAP E)

6. Aşağıdakilerden hangisi Personelden Alacaklar hesabı ile ilgili doğru bir ifadedir?
A) Yolluk ve görevlendirme bu hesabın alacağında izlenir
B) Personele verilen avanslar bu hesabın alacağında takip edilir
C) Personel borcunu öderken bu hesap borçlandırılır
D) Personele verilen ödünç paralar bu hesap borçlandırılır
E) Personele ödenecek maaş ve ücretlerde bu hesap alacaklandırılır.

Personele yapılan yolluk ve görevlendirme ödemeleri personel avansları 195 İş Avansları Hesabı ile izlenir.
Personel verilen avanslar 196 Personel avansları hesabında izlenir.
İşletme personelinin ticari faaliyet dışı;
- *İşletmeden borç (kredi) alması,*
- *Ticari bir kıymet olmamak şartıyla bir şey almış olması,*
- *Lojman ya da sosyal tesislerini kullanması,*
- *Kasa açığı veya emanet verilen bir varlığın zarar görmesi gibi mali sorumluluk gerektiren işler nedeniyle*

Ortaya çıkan senetli ya da senetsiz alacakların izlendiği hesaptır. **(CEVAP D)**

7. _____ /_____
ALACAK SENETLERİ 15.000
Tahsildeki senetler
ALACAK SENETLERİ HS. 15.000
Cüzdandaki senetler
_____ /_____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Senedin tahsil edilmesi
B) Senet Iskontosu
C) Senedin teminata verilmesi
D) Senedin tahsile gönderilmesi
E) Senetlerin tahsil edilemediği için cüzdana alınması

Sevgili Kardeşlerim, yevmiye maddesinde aynı hesap hem borç, hem alacak olarak aynı tutarla kaydedilmişse hesapların yardımcı hesap isimlerine bakılır. Aktif hesaplarda genellikle borçlu hesabın yardımcı hesap ismi sorunun cevabını verir. Aktif hesaplar malumunuz üzere borçlu çalışırlar. Yani arttıklarında borç (sol), azaldıklarında alacak (sağ) kaydı yaparlar. Yukarıda artan tahsildeki senetlerin sayısı ve azalan cüzdandaki senetlerdir.
Tahsildeki senetler ne demek peki?
- Senedin tahsil edilmek üzere bir bankaya yada bir finans kuruluşuna bırakılmış olması demektir. Bankaya bıraktı isek bankadaki paramız artar mı peki? Tabi ki de hayır. Çünkü banka henüz tahsil etmemiş. Tahsil edildiğinde bankadaki hesabımıza para girişi olurdu. Burada hala tahsilde olduğu görülüyor. **(CEVAP D)**

8. _____ / _____
ALACAK SENETLERİ HS. 500
ALICILAR HS. 500
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Kredili alacağın senede bağlanması
B) Ticari malların kredili olarak satılması
C) Senede bağlı satıştan doğan alacağın tahsil edilmesi
D) Ticari malların senede bağlı olarak satılması Senet tahsilâtı işlemidir
E) Senedin kırdırılması

Senetsiz alacak olan ALICILAR hesabı alacak kaydı ile kapatılırken Alacak Senetleri hesabına borç kaydı yapılmış. Demek ki senetli alacaklarımızda artış olmuş. Senetsiz alacak iptal edilirken senetli alacak hesabının açılması senetsiz alacağa karşılık senet alındığı anlamına gelir. Yani senetsiz alacağın senede bağlanması demektir. **(CEVAP A)**

9. İşletmenin en %10 en fazla %50 kontrol gücü ve oy hakkına sahip bulunduğu işletmelerden olan alacakları aşağıdaki hesaplardan hangisidir?
A) Bağlı Menkul Kıymetlerden Alacaklar
B) İştiraklerden Alacaklar
C) Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
D) Diğer Alacaklar
E) Personelden Alacaklar

%10 dahil ve %50 dahil arasında sermaye ve yönetme gücüne sahip olunan ortaklıklara iştirakler dendiğini menkul kıymetler bölümünde öğrenmiştik. İştirak durumundaki işletmelerden olan alacaklar 13 Diğer alacaklar hesap grubu içinde 132 İştiraklerden alacaklar Hesabı'nda izlenir. **(CEVAP B)**

10. Aşağıdakilerden hangisi Alacaklar grubu ile ilgili doğru bir ifade değildir?
A) Alacaklar kısa ve uzun vadeli olarak ikiye ayrılır
B) Vade tarihi bir yıldan daha az olan Alacaklar Dönen Varlıklarda gösterilir
C) Ticari Alacaklar işlenilenin ticari mal satışı sonucunda oluşur
D) Vade tarihi bir yıldan daha çok olan Alacaklar Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklarda gösterilir
E) Personelden Alacaklar, Diğer Alacaklar grubunun bir unsurudur

Alacaklar işletmenin gelecekte tahsil edeceği beklenen varlıklar olduğundan ve ayrıca bu alacak hakkının da alım aracı olarak (senet cirosu, poliçe ile alacağın devri gibi) kullanılması nedeniyle varlıklardır. Vadesi bir yıldan uzun olan varlıklar Duran Varlıklardır. Yabancı kaynaklar ise, borç anlamına gelir. **(CEVAP D)**

11. Çok işletmesi, AZ Bankasına tahsile verdiği 1.200₺'lik senetleri iştira kredisi için kullanmaya karar vermiştir. Senedin arkasına "bedeli rehindir" ibaresi düşülmüştür. Buna göre Çok işletmesinin yapması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A)_____ / _____
BANKALAR HS. 1.200
Az bankası
ALACAK SENETLERİ HS. 1.200
Teminattaki senetler

B)_____ / _____
ALACAK SENETLERİ HS. 1.200
Cüzdandaki senetler
KASA HS. 1.200
TL kasası

C) _____ / _____
ALACAK SENETLERİ HS. 1.200
Teminattaki senetler
ALACAK SENETLERİ HS. 1.200
Tahsildeki senetler

D)_____ /_____
BANKALAR HS. 1.100
Az bankası
FİNANSMAN GİDERLERİ 100
ALACAK SENETLERİ HS. 1.200
- Tahsildeki Senetler

E)_____ /_____
ALACAK SENETLERİ HS. 1.200
Tahsildeki senetler
BANKALAR HS. 1.200
Az bankası
_____ / _____

Daha önceden tahsile verilmiş senetler için şu şekilde kayıt yapılmıştır;
_____ / _____
121 ALACAK SENETLERİ 1.200
-Tahsildeki senetler
121 ALCAK SENETLERİ 1.200
- Cüzdandaki senetler
_____ / _____

İştira kredisi: Senedin gününden önce bankaya kırdırılması suretiyle bankadan alınan paradır. Borçlusu aynı şehirde ise iskonto kredisi, borçlusu başka bir şehirde ise İŞTİRA kredisi denir.
Bu kredilerde işletme elindeki senetleri bankaya verir banka iç iskonto yöntemiyle indirgenmiş değerinden ödeme yapar. Banka bu senetleri günü geldiğinde borçlusundan tahsil eder. Bankada iskontolama işleminde;
_____ / _____
102 BANKALAR 1.100
780 GİNANSMAN GİDERLERİ 100
121 ALACAK SENETLERİ 1.200
_____ / _____
Şeklinde kayıt yapılır. **(CEVAP D)**

12. Batuhan İşletmesi, senetsiz ticari alacağı olan Melikşah Ticaret işletmesi tarafından düzenlenmiş ve üzerinde muhatap Ozan Devran Ticaret işletmesinin kabul imzası bulunan poliçeyi almıştır. Bu durumda poliçenin lehdarı olan Batuhan işletmesinin yapacağı yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A)_____ / _____
ALICILAR HESABI XX
ALACAK SENETLERİ HESABI XX

B)_____ / _____
ALACAK SENETLERİ HESABI XX
SATICILAR HESABI XX

C) _____ / _____
ALACAK SENETLERİ HESABI XX
ALICILAR HESABI XX

D)_____ /_____
ALACAK SENETLERİ HESABI XX
BORÇ SENETLERİ HESABI XX

E)_____ /_____
BORÇ SENETLERİ HESABI XX
ALACAK SENETLERİ HESABI XX
_____ / _____

Poliçede üç taraf vardır; Keşideci, Lehdar, Muhatap.
Keşideci: Poliçeyi düzenleyen kişidir.
Lehdar: Poliçenin alacaklısı, vadesi geldiğinde parayı tahsil edecek olan kişi.
Muhatap: Poliçenin borçlusu, vadesi geldiğinde senetli borcunu ödeyecek olan kişidir.

Eğer bizim (A) işletmesinden alacağımız var (B) işletmesine borcumuz var ise, biz bu alacağı borcumuza devretmek için poliçe düzenler ve (A) işletmesine göndeririz. Böylece biz keşideci oluruz.
Poliçeyi imzalayan senetsiz borcu olan (A) işletmesi muhatap olarak borcu senetli borca dönmüş olur.
Poliçeyi, senetsiz borcumuz olan (B) işletmesine verdiğimizde senetsiz alacağına karşılık senet almış böylece senetsiz alacağını senetli alacağa bağlamış Lehdar olur.

Senetsiz alacağına karşılık poliçe alarak senetsiz alacağını senetli alacağa dönüştürmüş olur. _____ / _____ 121 ALACAK SENETLERİ 120 ALICILAR _____ / _____	Senetsiz borcunu yine senetsiz alacağını devrederek ödemiş olur. _____ / _____ 320 SATICILAR 120 ALICILAR _____ / _____	Senetsiz borcu senetli borca dönüştürmüş olur. _____ / _____ 320 SATICILAR 321 BORÇ SENETLERİ _____ / _____

(CEVAP C)

13. _____ / _____

ALACAK SENETLERİ HS **700**

- Cüzdandaki senetler

ALACAK SENETLERİ HS **600**

- Cüzdandaki senetler

FAİZ GELİRLERİ HS **100**

_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Senet üzerinde faiz ilave edilerek düzeltme yapılmasına

B) Zamanında tahsil edilmeyen senetsiz alacağa karşılık bono alınmasına

C) Zamanında ödenmeyen senetsiz alacağa karşılık poliçe alınmasına

D) Vadesi gelmeden senedin banka tarafından tahsil edilmesine

E) Vadesi uzatılarak senedin yenilenmesine

600 ₺ nominal değerli senet çıkışı yapılarak yerine 700 ₺ tutarlı senet girişi yapıldığı görülmektedir. Bu aradaki fark içinde Faiz gelirleri hesabı kullanılmış. Senedin nominal değeri artırılarak yeni senet girişi yapılması vade farkı ilave edilerek senedin yenilenmesi demektir. Vade farkının ilave edilmesi senedin vadesinin uzadığını gösterir. **(CEVAP E)**

14. İşletme girdiği Devlet Malzeme Ofisi ihalesini kazanamamış yatırdığı nakdi teminatı geri almıştır. Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A)_____ / _____

KASA HESABI XX

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR XX

B)_____ / _____

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR XX

KASA XX

C)_____ / _____

KASA XX

DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR XX

D)_____ / _____

ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR XX

KASA XX

E)_____ / _____

ALACAK SENETLERİ XX

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR XX

_____ / _____

Nakdi teminatın geri alınması işletmeye nakit girişi olduğu anlamına gelir. Bu durumda kasa hesabı borçlanacaktır. Daha önceden verilen depozitoyu geri aldığına göre Verilen depozito ve Teminatlar hesabı da kapatılacaktır.

(CEVAP A)

15. A işletmesi mal alımı için görevlendirerek Antalya'ya gönderdiği personeli Leyla NURDAN'a yapacağı harcamalar için 1.000 ₺ avans vermiştir. Yapılması gerekli yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____

196 PERSONEL AVANSLARI 1.000

100 KASA 1.000

B) _____ / _____

135 PERSONELDEN ALACAKLAR 1.000

100 KASA 1.000

C) _____ / _____

195 İŞ AVANSLARI 1.000

100 KASA 1.000

D) _____ / _____

196 PERSONEL AVANSLARI 1.000

336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR 1.000

E) _____ / _____

100 KASA 1.000

196 PERSONELDEN ALACAKLAR 1.000

_____ / _____

PERSONELDEN ALACAKLAR

İşletme personelinin ticari faaliyet dışı;

İşletmeden borç (kredi) alması,

Ticari bir kıymet olmamak şartıyla bir şey almış olması,

Lojman ya da sosyal tesislerini kullanması,

Kasa açığı veya emanet verilen bir varlığın zarar görmesi gibi mali sorumluluk gerektiren işler nedeniyle ortaya çıkan senetli ya da senetsiz alacakların izlendiği hesaptır.

PERSONEL AVANASLARI

Personele ücretlerine ya da yapacakları seyahat giderine karşılık önceden yapılan ödemeler bu hesapta izlenir.

İŞ AVANSLARI

İşletme adına mal alacak, hizmet gördürecek, ya da bir kısım ödeme veya giderleri yapacak olanlara verilen avansların izlendiği aktif karakterli hesaptır.

VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

İşletmeye satın alınacak bir stok kalemi için önceden ödenen avans (peşinat) bu hesapta izlenir.

(CEVAP A)

16. Alıcılar hesabı aşağıdaki işlemlerden hangisinin sonucunda alacaklandırılmaz?
A) Müşteriden tahsil edilen paralar
B) Müşterinin hesabına karşılık alınan senetler
C) Müşteriye kredili olarak hizmet satılması
D) Müşteriye yapılan iskontolar
E) Müşteriden olan alacağın şüpheli hale gelmesi

Alıcılar hesabı, aktif karakterli bir hesaptır. Dolayısıyla azaldığında alacak kaydı yapılır. Soruda alacaklanmaz dediğine göre ya hiçbir hareket görmez ya da borçlanır olması gerekecek. C şıkkında kredili yani veresiye hizmet satışı olmuş. Kredili = veresiye alacaklar ALICILAR hesabını doğuran olaydır.
(CEVAP C)

17. (2011, KPSS): Aşağıdakilerden hangisi Dönen varlık ve Duran varlık hesaplarının her ikisinde de yer alan bir hesaptır?
A) Verilen Avanslar
B) Şüpheli Alacaklar Karşılığı
C) Gelecek Aylara Ait Giderler
D) Alıcılar
E) İndirilecek KDV

120 Alıcılar Hesabı, kısa vadeli senetsiz alacakların izlendiği bir hesap olup uzun vadeli aynı nitelikteki alacaklar 220 Alıcılar Hesabında izlenir. Hem dönen hem de duran varlıklarda yer alır. Cevap D olur. **(CEVAP D)**

18. (2012,GUY) İşletme daha önce kredili yaptığı satışla ilgili olarak alıcı işletmeye 200 ₺ iskonto yaptığını fatura ile bildirmiştir. KDV tutarı 36 ₺'dir. Bu işletmeye ait yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A)_____ / _____
153 TİCARİ MALLAR 200
191 İNDİRİLECEK KDV 36
120 ALICILAR 236

B)_____ / _____
153 TİCARİ MALLARI 200
391 HESAPLANAN KDV 36
120 ALICILAR 236

C)_____ / _____
611 SATIŞ İSKONTOLARI 200
191 İNDİRİLECEK 36
329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR 236

D)_____ / _____
611 SATIŞ İSKONTOLARI 200
191 İNDİRİLECEK KDV 36
120 ALICILAR 236
_____ / _____

Soruda "daha önceden yaptığı kredili satış" dediği için belli bir satış işleminde iskonto uygulanacaktır. Bu durumda hem satış gelirinde bir azalma olacak (611 Satış İskontoları hesabı borçlanacak) hem de o satış işleminden doğan kredili alacak azalacaktır. (120 Alıcılar hesabına alacak kaydı yapılacak) İskonto ile daha önceden satış tutarının tamamından hesaplanan ve 391 Hesaplanan KDV hesabı ile borç doğuran işlemden de ıskonto nedeniyle KDV borcumuzun bir kısmı iptal olacak. Bunun için Hesaplanan KDV hesabının zıttı olan (azaltanı) 191 İndirilecek KDV Hesabına borç kaydı yapılır. **(CEVAP D)**

19.(2014, MUY): Aşağıdaki işlemlerden hangisi bilanço toplamında doğrudan veya dolaylı bir değişikliğe neden olur?
A) Senetli alacağın tahsil edilmesi
B) Satıcıya olan senetsiz borcun senetli hale gelmesi
C) İştiraklere sermaye artışı taahhüdünün verilmesi
D) Senetsiz alacağın vade farkı karşılığında senetli hale gelmesi

Senetsiz alacağın senede dönüşmesi ile Sadece 120 ALICILAR HESABI azalırken 121 ALACAK SENETLERİ HESABI artacak ama Ticari alacaklar toplamı da ve dolayısıyla Bilanço aktifindeki toplamda da bir değişiklik olmaz. Ancak soruda **vade farkının da olduğunu belirtmiş olması** alacak tutarının senetli alacağa dönüşürken artmış olacağını gösterir. Bu durumda aşağıdaki gibi kayıt yapılır;
_____ / _____
121 ALACAK SENETLERİ HESABI
120 ALICILAR HESABI
642 FAİZ GELİRLERİ HESABI
_____ / _____
Böylelikle aktif toplamda faiz tutarı kadar artış olacak.
(CEVAP D)

20. (2013, KPSS)
_____ / _____
TİCARİ MALLAR HESABI
ALACAK SENETLERİ HESABI
_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Alınan mal karşılığında senet ciro edilmesi
B) Alınan mal karşılığında senet düzenlenmesi
C) İade edilen mal karşılığında senet verilmesi
D) İade edilen mal karşılığında senet ciro edilmesi
E) İade edilen mal karşılığında vadeli çek alınması

Alacak senetleri aktif karakterli bir hesaptır. Yani borç tarafında artıp, alacak tarafında azalır. Alacak Senetleri Hesabının alacak tarafına (sağ) kaydedilmiş olması senetli alacakların azaldığını gösterir. Ticari Mallar hesabına borç kaydı yapılmış. Bu durumda Ticari mallar işletmeye girerken alacak senetleri (müşteri senetleri) çıkıyor. Demek ki işletme müşteri senetlerini ciro ederek ticari mallar satın alıyor.

(CEVAP A)

21.(2012, KPSS):

_____ / _____

DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR XXXX

BORÇ SENETLERİ XXXX

_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Alacaklarla ilgili senet alınması
B) Borç senetleri hesabına yapılan hatalı kaydın düzeltilmesi
C) Diğer çeşitli alacak hesabına yapılan hatalı kaydın düzeltilmesi
D) Düzenlenen poliçenin kabulü
E) Hatır senedi düzenlenmesi

Dönen varlık niteliği taşıyan Alacaklar 12 Ticari Alacaklar ve 13 Diğer Alacaklar şeklinde iki hesap grubunda izlenir.
12 Ticari Alacaklar: İşletmenin mal satışından (= ticari nedenden) doğan senetli ve senetsiz alacaklarıyla ilgili hesaplardan oluşurken, ticari nedene dayanmayan alacaklar ***13 Diğer Alacaklar Grubunda*** izlenir. 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabı'nın bu maddede kullanılmış olmasından ticari bir nedene dayanmayan bir alacak doğduğu anlaşılır. Alacak nedeni ise yevmiye maddesinde borç senedi verilmesinden kaynaklandığı anlaşılıyor. Herhangi bir şey almadan borç senedinin verilmesi **Hatır Senedi** verildiğini gösterir. Cevap E olur.

(CEVAP E)

22.(2011, KPSS): İşletme satın aldığı 50.000 ₺ tutarındaki mal karşılığında 20.000 ₺'lik senet ciro etmiş, 15.000 ₺'lik çek ve 10.000 ₺'lik senet düzenlemiş, kalanı ise kredili bırakmıştır. Buna göre, bu işletmenin bilanço toplamı nasıl etkilenir?

A) Aktif ve Pasif toplamları değişmez
B) Aktif ve Pasif toplamları 35.000 ₺ artar
C) Aktif ve Pasif toplamları 15.000 ₺ artar
D) Aktif ve Pasif toplamları 30.000 ₺ artar
E) Aktif toplam 20.000 ₺ azalırken, Pasif toplam 30.000 ₺ artar

AKTİF (VARLIKLAR)	= PASİF(SERMAYE + BORÇ)
+ 50.000 ₺ Mal Alındı	10.000 ₺ borç Senedi
- 20.000 ₺ Senet ciro	5.000 ₺ geriye kalan senetsiz borç
- 15.000 ₺ çek verildi	
AKTİF TOPLAM: 15.000	PASİF TOPLAM: 15.000

Muhasebenin temel eşitliğinde (bilanço eşitliğinde) her işlemi yukarıdaki gibi yerleştirdiğimizde hem aktif hem de pasifin 15.000 ₺ arttığı görülür. **(CEVAP C)**

23.(2012, KPSS): Bir işletmenin keşide ettiği senedin, kabulü halinde işletmenin yapacağı kayıtla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Alacak senetleri hesabı borçlandırılır
B) Alacak senetleri hesabı alacaklandırılır
C) Borç senetleri hesabı borçlandırılır
D) Borç senetleri hesabı alacaklandırılır
E) Satıcılar hesabı borçlandırılır

Keşideci, senedin düzenleyicisidir. Senet düzenleyen kişi senedin borçlusu olur. Yani keşideci aynı zamanda muhataptır. Senedi düzenleyen kişi;

_____ /_____

.....

321 BORÇ SENETLERİ

_____ /_____

Şeklinde kayıt yaparken, senedi kabul eden ise Lehdardır. Yani senedin alacaklısıdır. Senedin alacaklısı kabul ettiği senet ile alacak senetlerinde bir artış olur ve aktif hesap olduğunda alacak senetlerine boç kaydı yapılır;

_____ /_____

121 ALACAK SENETLERİ

.....

_____ /_____ **(CEVAP A)**

24. (2008, KPSS):

I. Tahsili şüpheli hale gelmiş alacak senetleri
II. Vadeli çekler
III. Yabancı para cinsinden düzenlenmiş alacak senetleri
IV. Hatır senetleri
V. Teminata verilen alacak senetleri

Vergi Usul Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangilerine reeskont ayrılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) III ve V

Reeskontta Tabi Tutulabilecek Alacak ve Borç Senetleri İçin Gerekli Şartlar:

- Alacak Veya Borç Bir Senede Bağlı Olmalıdır. (İleri vadeli çekler senet gibi kaydedilir ancak aslında senet değildirler.)
- Alacak veya Borç Senedi Bir Vade İçermelidir
- Alacak Veya Borç Senedinin Değerleme Günü İtibariyle Vadesi Gelmemiş Olmalıdır. (Şüpheli alacaklar vadesi geçmiş senetlerdir bu nedenle reeskonta tabi olamaz.)
- Alacak veya Borç Senedi İşletme Bünyesinde Doğmuş Olmalıdır (Hatır senetleri işletme faaliyetleriyle ilgili olmayan hatıra binaen verilmiş senetlerdir.)

(CEVAP E)

25. (2009,MHUY)

_____ / _____

ALACAK SENETLERİ REESKONTU

REESKONT FAİZ GELİRLERİ

_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Alacak senetlerinin ıskonto ettirilmesi
B) Alacak senetlerine ayrılan reeskontun iptali
C) Alacak senetlerinin vadesinin unutulması
D) Alacak senetlerine reeskont ayrılması

Alacak senetlerine reeskont hesaplandığında işletme için alacağının azalması anlamına geleceğinden bu işlem bir gider olarak kaydedilir. Ancak izleyen dönemde bu giderin tekrar iptal edilebilmesi için gelir yazılması gerekecektir. Yukarıdaki kayıtta reeskont işleminin iptali yapılmıştır

(CEVAP B)

26. (2011, KPSS): Aşağıdakilerden hangisi bir bilanço hesabıdır?

A) Konusu kalmayan karşılıklar
B) Faiz gelirleri
C) Kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirleri
D) Reeskont faiz gelirleri
E) Komisyon gelirleri

Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri Hesabı, düzenleyici hesaptır. Finansal kiralama şirketi, işletmenin talep ettiği varlığı piyasadan satın alır ve yatırımcıya kiralar.
Finansal kiralama sözleşme tutarı ile kira ödemelerinin bugünkü değer arasındaki fark, bu hesaba alacak kaydedilir. Her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz gelirleri tutarları bu hesaba borç kaydederek kapatılırken, 600 yurtiçi satışları hesabının alacağına kaydedilir. **(CEVAP C)**

27. (2010, KPSS): Yeni faaliyete geçen bir işletmenin doğalgaz kullanımı için verdiği güvence bedeli aşağıdakilerden hangisinde izlenmektedir?

A) Kuruluş ve örgütlenme giderleri
B) Verilen depozito ve teminatlar
C) Özel maliyetler
D) Haklar
E) Verilen avanslar

Güvence = teminat demektir. Teminat verildiğinde 126 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabının borcuna kaydedilir. Bu teminat depozito niteliğinde dedir aynı zamanda çünkü, abonelik iptal edildiğinde tekrar bu yatırılan tutar geri alınacaktır **(CEVAP B)**

28. (2007, KPSS): Bir ihaleye katılmak için nakit olarak yatırılan geçici teminat tutarı, işletme tarafından hangi hesaba ve ne şekilde kaydedilmelidir?

A) Verilen Depozito ve Teminatlar – borçlu
B) Verilen Depozito ve Teminatlar – alacaklı
C) Diğer Ticari Alacaklar – borçlu
D) Diğer Ticari Alacaklar – alacaklı
E) Diğer Çeşitli alacaklar – borçlu

Nakit olarak yapılan ödeme KASA HESABI'nı alacaklandırır. Bununla birlikte yatırılan teminat tekrar geri alınabilir nitelikte olduğundan yani alacak olduğunda bir aktif hesap olarak borçlanacaktır. Yapılacak yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olması gerekir.

_____ / _____

126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

100 KASA

_____ / _____

(CEVAP A)

29. (2005, KPSS):

_____ / _____

ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI

KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR

_____ / _____

Yukarıdaki kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisinin sonucunda yapılmıştır?

A) Şüpheli alacak için ayrılan karşılığın yetersiz hale gelmesi
B) Şüpheli hale gelen alacağın tahsili
C) Alacağın değersiz hale gelmesi
D) Alacağın şüpheli hale gelmesi
E) Alacakla ilgili yasal takibe başlanması

Şüpheli Ticari Alacak için ayrılan karşılığın iptal edilip (ki bunu pasif bir hesabın borç kaydı yapılmasından anlıyoruz) Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı ile gelir olarak gösterilmesi alacağın tahsil edildiğini gösterir. **(CEVAP B)**

30. (2007, KPSS): Tahsili şüpheli hale gelen 10.000 ₺ tutarındaki alacağın 4.000 ₺'lik kısmı teminatlıdır. İlgili dönemde karşılık ayrılan bu alacak için yasal süreç sonunda alacağın 4.000 ₺'lik kısmının tahsil edilebileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı alacaklı 10.000 ₺
B) Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı borçlu 6.000 ₺
C) Konusu kalmayan karşılıklar hesabı alacaklı 6.000 ₺
D) Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı alacaklı 4.000 ₺
E) Diğer olağan dışı gider ve zararlar hesabı borçlu 2.000 ₺

İHTİYATLILIK KAVRAMI gereği, şüpheli duruma düşen ticari alacak için karşılık ayrılması gerekir. Ancak alacak bir teminata bağlanmış ise şüpheli alacak olarak kaydedilemez. Teminatı aşan kısmı için sadece karşılık ayrılabilir. 4.000 ₺'lik kısmına karşılık ayrılamayacağı için 6.000 ₺ için karşılık ayrılır;
Tahsilat kaydında da Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı 6.000 ₺ olarak borçlanması gerekir. Yevmiye kayıtları aşağıdaki gibidir;

Alacaklar Şüpheli Duruma düştüğünde;

_____ / _____
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 10.000
120 ALICILAR
Veya 121 ALACAK SENETLERİ 10.000
_____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 6.000
129 ŞÜPHELİ TİC. AL. KARŞ. 6.000
_____ / _____

Alacak tahsil edildiğinde yapılacak kayıt;

_____ / _____
100 KASA HESABI 4.000
129 ŞÜPHELİ TİC. AL. KARŞILIĞI 6.000
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 10.000
_____ / _____

(CEVAP B)

31. (2010, KPSS): Tahsili şüpheli hale gelen 25.000 ₺'lik alacak için ayrılan 20.000 ₺'lik karşılık şu şekilde kaydedilmiştir.

_____ / _____
KARŞILIK GİDERLERİ 25.000
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 25.000
_____ / _____

Bu kayıtla ilgili yapılması gereken düzeltme kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 25.000
KARŞILIK GİDERLERİ 25.000

B) _____ / _____
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 25.000
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI 25.000

C) _____ / _____
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 25.000
KARŞILIK GİDERLERİ 5.000
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI 20.000
_____ / _____

D) _____ / _____
KARŞILIK GİDERLERİ 20.000
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 5.000
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI 25.000

E) _____ / _____
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI 20.000
KARŞILIK GİDERLERİ 5.000
TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI 25.000
_____ / _____

Alacak şüpheli duruma düştüğünde aşağıdaki gibi kayıt yapılması gerekirdi;

_____ / _____
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 25.000
120 ALICILAR / 121 ALACAK SENETLERİ 25.000
_____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ 20.000
129 ŞÜPHELİ TİC. AL. KARŞ. 20.000
_____ / _____

Şimdi düzeltme kaydı yapmamız gerekirse, fazladan yazılan 5.000 TL Karşılık giderleri hesabının alacağına yazılarak eksiltilir.

_____ / _____
128 ŞÜPHELİ TİC. ALACAKLAR 25.000
654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 5.000
129 ŞÜP. TİC. AL. KARŞ. 20.000
_____ / _____

(CEVAP C)

32, 33 ve 34. SORULAR AŞAĞIDAKİ BİLGİLERE GÖRE ÇÖZÜLECEKTİR

(2013, KPSS): A işletmesi 20.11.2011 tarihinde 1,78 ₺ kuru üzerinden 50.000 Dolarlık kredili mal ihraç etmiştir. Yılsonuna kadar tahsil edilemeyen bedel 15 Aralık itibariyle ihtilaflı konuma girmiş ve hukuki takip için 3.000 ₺ ödenmiştir. Dönem sonu kuru 1,79 ₺'dir. Ertesi yıl masraflar ile alacağın %80'i 1,79 ₺ kuru üzerinden tahsil edilmiş, kalanı ise silinmiştir.

32. A İşletmesinde, ihracatla ilgili yapılması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alıcılar hesabı borçlu – Yurt içi satışlar hesabı alacaklı
B) Alacak senetleri hesabı borçlu – Yurtdışı satışlar hesabı alacaklı
C) Alınan çekler hesabı borçlu – Ticari mallar hesabı alacaklı
D) Alıcılar hesabı borçlu – Yurtdışı satışlar hesabı alacaklı
E) Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabı borçlu – Ticari Mallar hesabı alacaklı

Yurtdışına mal ihraç ettiğinde; 50.000 $ X 1,78 = 89.000 ₺

_____ / _____

120 ALICILAR HESABI 89.000

601 YURTDIŞI SATIŞLAR HESABI 89.000

_____ / _____

Şeklinde kayıt yapar. **(CEVAP D)**

33. A İşletmesinin, 2011 yılına ait dönem sonu kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Genel yönetim giderleri hesabı 3.000 ₺ borçlu - Kasa hesabı 3.000 ₺ alacaklı

B) Şüpheli ticari alacaklar hesabı 92.000 ₺ borçlu – Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı 92.000 ₺ alacaklı

C) Alıcılar hesabı 500 ₺ borçlu, Genel yönetim giderleri 3.000 ₺ borçlu – Bankalar hesabı 3.500 ₺ alacaklı

D) Şüpheli ticari alacaklar hesabı 89.500 ₺ borçlu –Alıcılar hesabı 89.500 ₺ alacaklı

E) Karşılık giderleri hesabı 92.500 ₺ borçlu – Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı 92.500 ₺ alacaklı

Bu sorunun çözümünü yapabilmek için dikkat etmemiz gereken şeyler;

1. Kurun değişmiş olması (artmış olması),
2. Hukuki takibe geçen alacak için yapılan masraf
3. Alacağın şüpheli duruma düşmesi nedeniyle karşılık ayrılması

50.000 $ (1,79 – 1,78) = 500 ₺ kur yükselmiş. Bu yükselen kur farkı muhasebeleştirilirken;

_____ / _____

120 ALICILAR 500

601 YURTDIŞI SATIŞLAR 500

_____ / _____

Şeklinde kayıt yapılacak böylece 120 Alıcılar Hesabındaki tutar + 500 artmış oldu ve şimdiki tutarı 89.000 + 500 = 89.500 oldu.

Takibe alınmasıyla ilgili kayıtlar;

_____ / _____

128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 92.500

120 ALICILAR 89.500

100 KASA 3.000

_____ / _____

654 KARŞILIK GİDERLERİ 92.500

129 ŞÜPHELİ TİC. AL. KARŞ. 92.500

_____ / _____

(CEVAP E)

34. A İşletmesinin, 2012 yılında yapması gereken kayıtta;

I. Alıcılar
II. Şüpheli Ticari Alacaklar
III. Konusu Kalmayan Karşılıklar
IV. Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Kârlar

Hesaplarından hangilerini alacaklandırması gerekir.

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) II ve IV

Kurda bir değişikliğin olmaması kur hesaplamamıza gerek bırakmadı. Sadece daha önceden karşılık ayrılan alacağın %80'i tahsil edilebilmiş, geri kalanından vazgeçilmiş (değersiz alacak) bu duruma dikkat etmemiz gerekecektir.

92.500 x 0,20 = 18.500 ₺

_____ / _____

100 KASA HESABI 74.000

129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞ. 18.500

128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 92.500

_____ / _____

129 ŞÜPHELİ TİC. AL. KARŞ. 74.000

644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR 74.000

_____ / _____

(CEVAP D)

35. (<u>2013, MUY</u>) İşletme mal satışından doğan senetsiz alacağını vadesi geçtiği halde tahsil edememiş, dava açarak şüpheli alacak karşılığı ayırmıştır.

Bu işleme ilişkin yapılan yevmiye kaydıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Şüpheli ticari alacaklar ve karşılık giderleri hesaplarına alacaklı kayıt yapılmıştır.

B) Alacak senetleri ve şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesaplarına alacaklı kayıt yapılmıştır.

C) Alıcılar ve şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesaplarına alacaklı kayıt yapılmıştır.

D) Şüpheli ticari alacaklar ve şüpheli ticari alacak karşılığı hesaplarına borçlu kayıt yapılmıştır.

İşletme, Senetsiz alacağına karşılık ayırdığında Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı alacaklanacak, ayrıca Senetsiz alacak "Alıcılar Hesabı" da 128 Şüpheli Ticari alacaklar Hesabına devrederken alacaklanarak kapanacaktır;

_____ / _____

128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR

120 ALICILAR

_____ / _____

654 KARŞILIK GİDERLERİ

129 ŞÜPHELİ TİC. AL. KARŞ.

_____ / _____

Şeklinde kayıt yapılacak. **(CEVAP C)**

36. (2011, GUY) Alacak senetleri hesabının işleyişine ilişkin olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Senedin tahsili için dava açıldığında hesabın alacağına kayıt yapılır
B) Senet alındığında hesabın borcuna kayıt yapılır
C) Senet ciro edildiğinde hesabın borcuna kayıt yapılır
D) Senet tahsil edildiğinde hesabın alacağına kayıt yapılır

Senet ciro edildiğinde, yani üzerindeki hakları ile birlikte başkasına devredildiğinde (verildiğinde) Alacak Senetleri Hesabı alacaklanacaktır.

_____ / _____
320 SATICILAR
121 ALACAK SENETLERİ
_____ / _____ **(CEVAP C)**

37. (2003, KPSS): T A.Ş. sermayesinin %60'na sahip olduğu L A.Ş.'nin kâr dağıtma kararı alması üzerinde, aşağıdaki kayıtlardan hangisi yapılmalıdır?

A) _____ / _____
BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
BAĞLI ORATKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ
B) _____ / _____
İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ
C) _____ / _____
BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
İŞTİRAKLER
D) _____ / _____
İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
İŞTİRAKLER
E) _____ / _____
BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR
_____ / _____

%60 sermaye payına sahip olduğu için Bağlı ortaklıktır. Kar dağıtım kararı (kar =temettü) işletmenin temettü gelirinin doğması anlamına gelir. Bu gelir doğmuş ancak henüz tahsil edilmemiş ise bağlı ortaklığımızdan alacak hakkımız doğmuştur deriz.
BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR: Aktif bir hesaptır ve borç kaydı yapılır.
BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ: Bir gelir tablosu hesabıdır, gelir hesabıdır ve arttığı için alacak kaydı yapılır. **(CEVAP A)**

38. (2012, GUY): (Z) İşletmesinde meydana gelen yangın sonucu 130.000 ₺'lik mal zarara uğramıştır. Sigorta şirketi tarafından işletme adına 150.000 ₺'lik sigorta tazminatı tahakkuku yapılmış ve ödeneceği bildirilmiştir. Buna ilişkin kayıt aşağıdakilerden hangisinden verilmiştir?

A) _____ / _____
DİĞER TİCARİ ALACAKLAR 130.000
DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR 20.000
TİCARİ MALLAR 150.000
B) _____ / _____
TİCARİ MALLAR 130.000
DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR. 20.000
DİĞER TİCARİ ALACAKLAR 150.000
C) _____ / _____
TİCARİ MALLAR 20.000
DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR 20.000
D) _____ / _____
DİĞER TİCARİ ALACAKLAR 150.000
TİCARİ MALLAR 130.000
DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR 20.000
_____ / _____

Zarar miktarından daha fazlası sigortadan alınabilecek olması işletme için kâr niteliği taşır. Bununla birlikte Ticari malların stoklardan çıkarılması gerekir. Sigorta şirketlerinden hasar tazminatı olarak doğan alacak hakkı 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabında izlenmelidir. Ancak soruyu soran kurum 127 Diğer Ticari Alacaklar Hesabını kullanmış olduğundan ve mevcut diğer şıklar bariz yanlış olduğundan cevap D şıkkı olur. Kurum sınavlarında maalisef bu şekilde tartışmalı sorular oldukça fazla geliyor. **(CEVAP D)**

39. (2012, GUY): (ADM) Ltd. Şti. toptan halı ticareti ile iştigal etmektedir. İşletmenin deposunu su basması sonucu demirbaşlarının 100.000 ₺'lik kısmı kullanılamaz hale geldiği bilirkişi raporlarıyla tespit edilmiştir. Sigortalı olan demirbaşların 25.000 ₺'lik kısmı itfa edilmiştir. Sigorta şirketi işletme lehine 90.000 ₺'lik sigorta tazminatı tahakkuk ettirdiğini bildirmiştir. Bu bilgilere göre yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 90.000
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 25.000
255 DEMİRBAŞLAR 100.000
549 ÖZEL FONLAR 15.000
B) _____ / _____
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 115.000
255 DEMİRBAŞLAR 100.000
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR 15.000
_____ / _____

C) _____ / _____
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 90.000
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 25.000
255 DEMİRBAŞLAR 100.000
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR 15.000

D) _____ / _____
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 90.000
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR 35.000
255 DEMİRBAŞLAR 100.000
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 25.000
_____ / _____

İşletme duran varlıklarının satışında, net aktif değer ve kâr ya da zarar durumunun hesaplaması gerekir.
NET AKTİF DEĞER = KAYITLI DEĞER – BİRİKMİŞ AMORTİSMAN
= 100.000 – 25.000
= 75.000 ₺ net aktif değeri var. Yani eskime paylarını düştüğümüzde şu anki değeri olması gereken tutardır.

Kâr/ Zarar = Sigortadan Alınacak Tutar– Net Aktif Değer
= 90.000 ₺ - 75.000 ₺
= 15.000 ₺ kâr var.
(CEVAP C)

40. _____ / _____
SATICILAR
ALACAK SENETLERİ
_____ / _____

Bu yevmiye maddesi hangi işleme aittir?
A) Satıcıya olan senetsiz borca karşılık çek ciro edilmesi
B) Senetsiz borcun senede bağlanması
C) Müşteriden alınan senedin iadesi
D) Senetsiz borca senet cirosu
E) Kredili alınan malın iadesi

Satıcılar Hesabı: Pasif nitelikli senetsiz borçlarımızı izlediğimiz hesaptır. Bu hesaba borç kaydı yapılması, senetsiz borcun kapatıldığı anlamına gelir. Aslında bu bilgiye diğer hesapla birlikte ulaşıyoruz.
Alacak Senetleri: Aktif karakterli senetli alacakların izlendiği hesaptır. Alacak kaydı yapılmış olması senedi verdiğimiz anlamına gelir. Yine bu bilgiye diğer hesapla birlikte ulaşıyoruz.
Satıcılara olan borcumuz kapatılırken alacak senedimizi vermişiz. Demek ki senetsiz borcumuzu ödemek için müşterilerimizden aldığımız alacak senetlerinin bir kısmını ciro etmişiz. **(CEVAP D)**

41. _____ / _____
BORÇ SENETLERİ
ALACAK SENETLERİ
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı hangi işleme aittir?
A) senetsiz borç için senet ciro edilmesi
B) senetli borca karşılık senet cirosu
C) senetle borca çek ciro edilmesi
D) senetli borca karşılık senet keşide edilmesi
E) senedin yenilenmesi

Yine alacak senedinin ciro edildiğini görüyoruz. Bununla birlikte kapatılan pasif hesap bu defa senetli borcumuzu gösteren Borç senetleri Hesabı olmuş. Senetli borcumuzu yine müşteri senedi ciro ederek ödüyoruz. **(CEVAP B)**

42. İşletmenin daha önce verdiği 600 ₺ teminat gerekli koşullar yerine getirilmediği için yanmıştır. Yapılacak kayıt için hangisi doğrudur?
A) Verilen depozito ve teminatlar borçlandırılır
B) Alınan depozito ve teminatlar alacaklandırılır.
C) Diğer Olağandışı gider ve zarar borçlandırılır.
D) Genel yönetim giderleri borçlandırılır.
E) Pazarlama satış ve dağıtım giderleri borçlandırılır.

Verilen Teminatlar yanarsa daha önceden Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına borç kaydı yapılan bu tutarı yine aynı hesabı alacaklandırarak kapatırız. Teminatın yanması geri alınamayacağı anlamına geldiği için zarar olarak kaydedilmelidir.
_____ / _____
689 D.OL. DIŞI GİDER VE ZARARLAR
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
_____ / _____ **(CEVAP C)**

43. Satıcı firmanın vazgeçtiği alacaklarını, işletme hangi hesapta izler?
A) ÖZEL FONLAR
B) HAKLAR
C) DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR
D) SATICILAR
E) ALICILAR

Satıcı firmanın alacağı, bizim işletmemizin borcudur. Satıcı firma alacağından vazgeçerse bizim borcumuz ortadan kalacaktır. Bu durumda işletmenin kârını gelirini artıran bir olay olacağından Diğer Olağan gelir ve Kârlar hesabına da gelir olarak kaydedilmesi gerekir.
_____ / _____
320 SATICILAR
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR
_____ / _____ **(CEVAP C)**

44. _____ / _____
REESKONT FAİZ GİDERLERİ
ALACAK SENETLERİ REESKONTU
_____ / _____
Yukarıdaki kayıtta hangi değerleme ölçütü kullanılmıştır?
A) Mukayyet değer
B) Borsa rayici
C) Tasarruf değer
D) İtibari değer
E) Maliyet değeri

Reeskont işlemi: Vadesi henüz gelmemiş senetlerin değerleme günündeki (dönem sonu işlemlerinde) değerinin hesaplanması (yani değerleme günündeki değerine indirgenmesi) işlemidir. İndirgenmiş değerine Tasarruf değeri denir.
Mukayyet değer: Muhasebede kayıtlı olan değerdir.
Borsa Rayici: Etkin bir borsada işlem gören varlıklarda (menkul kıymetler, yabancı paralar, değerli madenler vb.) değerleme gününden bir önceki günkü borsa değeridir.
İtibari (Nominal) Değer: Bir kıymetli evrak üzerinde yazılı olan değerdir.
Maliyet Değeri: İşletme envanterine girinceye kadar KDV hariç katlanılan harcama ve fedakarlıkların toplamı olan değer. **(CEVAP C)**

45. Aşağıdaki alacaklardan hangisine karşılık ayrılır?
A) Ortaklardan alacaklar
B) Personelden alacaklar
C) Dava ve icra konusu alacaklar
D) Kefili olan alacaklar
E) Teminatlı alacaklar

Karşılık ihtiyatlılık kavramı gereği tahsilâtı şüpheli duruma düşmüş olan alacaklara ayrılır. **(CEVAP C)**

46. Şüpheli bir alacak tahsil edildiğinde yapılacak kayıtta hangi hesap kullanılmaz?
A) Karşılık giderleri
B) Şüpheli ticari alacaklar
C) Kasa
D) Şüpheli ticari alacaklar karşılığı
E) Konusu kalmayan karşılıklar

Şüpheli alacağın tahsili durumunda yapılacak kayıtlar;
_____ / _____
100 KASA HESABI
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
_____ / _____
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR
_____ / _____
(CEVAP A)

47. Poliçedeki tutara kefil olana ne ad verilir?
A) Keşideci
B) Lehtar
C) Alonj
D) Aval
E) Muhatap

Keşideci: Bono, poliçe yada çeki düzenleyen kişidir.
Lehtar: Bono, poliçe yada çekin alacaklısıdır. Yani düzenlenen kıymetli evrakı kabul eden kişidir.
Alonj: Bono, çek veya poliçeye, arkalarında işlem yapmak için yer kalmadığında yapılması gereken diğer işlemler için eklenen kâğıttır.
Aval: Bir ticaret senedinde üçüncü bir kimsenin ödemeden sorumlu olanlar yararına alacaklılara karşı senet bedelini ödeyeceğine ilişkin verdiği güvence, kefalettir.
Muhatap: Bono, poliçe ya da çekin ödeme emrini alan – ödemeyi yapacak olan borçlusudur. **(CEVAP D)**

48. Borçlusu başka bir şehirde bulunan alacak senedinin iskontosuna ne ad verilir?
A) Reeskont
B) Virman
C) İştira
D) İskontolama
E) Senet kırdırmak

Senedin borçlusu aynı şehirde ise İSKOTOLAMA; başka şehirdeyse İŞTİRA denir. **(CEVAP C)**

49. Aşağıdakilerden hangisi 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabında izlenmez?
A) İşten ayrılan personelden alacaklar
B) Sigorta şirketlerinden hasar tazminatı nedeniyle doğan alacaklar
C) Ortaklıktan ayrılan eski ortaklardan alacaklar
D) Hatır çeki veya hatır senedi verildiği için doğan alacaklar
E) Daha önceden %12 Ortaklık payına sahip olunan işletmeden olan alacak, ortaklık payı %9'a düştüğünde.

Ortaklık ve yönetime katılma gücü %10 a kadar olan olduğunda BAĞLI ORTAKLIK, %10 dahil - %50 dahil ortaklık ve yönetime katılma gücü olması durumda İŞTİRAKLER, %50 den fazla yönetme gücü ve ortaklık hakkı olması durumunda BAĞLI ORTAKLIK.
%12 Ortak iken; İştiraklerden alacaklar hesabında kayıtlı olan alacak, **%9'a düştüğünde;** Bağlı menkul kıymetlerden alacaklar hesabına aktarılmalıdır. **(CEVAP E)**

50. ŞAHMAR AVM de kasiyer olarak çalışan 10 kasa personeline, işletme yönetimi tarafından günün başında (sabah mesai başlangıcında) kasada bozuk para bulundurabilmeleri amacıyla toplam olarak 8.000 ₺ para vermiştir. Yapılacak yevmiye kaydıyla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

A) Personelden Alacaklar 8.000 ₺ borçlu
B) İş Avansları 8.000 ₺ borçlu
C) Personel Avansları 8.000 ₺ borçlu
D) Personelden Alacaklar 8.000 ₺ alacaklı
E) Personel Avansları 8.000 ₺ Alacaklı

Soruda yapılan ödeme, personele verilmek amacıyla değil, mağazanın satış kasalarında iş için kullanılmak üzere verilmiş İş avanslarıdır. İş avansları ödendiklerinde hesabın borcuna kayıt yapılır. Akşam paralar teslim alınırken bu hesap ters kayıt ile kapatılarak toplam teslim alınan (satış tutarları da dahil teslim alınacak tutardan) tutardan mahsup edilir. **(CEVAP B)**

51. Geçen yıl yapılan satışlardan alınmış İleri vadeli çeklerden 3 parça çekin toplam tutarı 17.850 ₺, vadesi bu mali dönem içerisindedir. Yapılacak yevmiye maddesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri, 17.850 ₺ alacaklanır
B) Alınan Çekler, 17.850 ₺ alacaklanır
C) Alacak senetleri 17.850 ₺ borçlanır
D) Alacak senetleri 17.850 ₺ alacaklanır
E) Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri, 17.850 ₺ borçlanır.

İleri vadeli çekler alındıklarında 121 Alacak senetleri hesabına borç kaydedilirler ÖZÜN ÖNCELİĞİ KAVRAMI gereği. Ancak vadesi kısaldığında tekrar çek hesabına aktarılması gerekecektir. Bu durumda alacak senetleri hesabı alacak kaydı ile kapanacak yerine Alınan Çekler Hesabı borçlanacaktır.

_____ / _____
101 ALINAN ÇEKLER 17.850
121 ALACAK SENETLERİ 17.850
_____ / _____

(CEVAP D)

52. Aşağıdakilerden hangisi Alacakları hesap gruplarına ayıran niteliklerden (özelliklerden) biri değildir?

A) Alacağın vadesinin 1 yıldan kısa olması
B) Alacağın vadesinin 1 yıldan uzun olması
C) Alacağın ticari nedenlerden kaynaklamış olması
D) Alacağın ticari bir nedene dayanmaması
E) Alacağın henüz tahsil edilememiş olması

Tek düzen hesap planına göre alacaklar:

- **Ticari Alacaklar:** İşletmenin, ticari faaliyetlerinden (ana faaliyet konusu mal ve hizmet satışlarından) kaynaklanan senetli – senetsiz alacaklardır
- **Diğer Alacaklar**: İşletmenin, ana faaliyet konusu dışındaki mali nitelikli olaylardan oluşan senetli – senetsiz alacaklardır.

Vadelerine göre de:

- **Kısa Vadeli Alacaklar**: Bilançoda dönen varlık hesap sınıfında yer alan, vadeleri (ödeme zamanına kalan süre) içinde bulunduğumuz mali dönem içinde bir tarihe isabet eden alacaklardır.
- **Uzun Vadeli Alacaklar:** Bilançoda duran varlık hesap sınıfında yer alan, vadeleri içinde bulunduğumuz mali dönemden sonraki yıl içerisinde bir tarihe isabet eden alacaklardır.

(CEVAP E)

53. Türkiye Muhasebe Standartları 18 – Hasılat Standardına Göre, alacakların değerlemesi ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Vadeli satışlarda anlaşmaya varılarak satış bedeline eklenen veya eklendiği varsayılan vade farkı veya faiz tutarı satış geliri değil, faiz geliri olarak değerlendirilmelidir. Buna göre de senetsiz alacaklarda aynen senetli alacaklar gibi bilanço gününe indirgenmiş değerleri bulunmalıdır.
B) Senetli alacaklar nominal değer ile senetsiz alacaklar Mukayyet değer ile değerlenmesi gerekir. Ancak yabancı para cinsinden olan senetsiz alacaklar dönem sonundaki değerleme kuru üzerinden değerlenir.
C) Vadesi gelmemiş Senetli alacaklar resskont hesaplanarak Tasarruf değeri ile değerlenir.
D) Vadesi geçmiş alacaklar şüpheli alacaklar olduğundan etkin faiz oranı ile günlük bileşik faiz üzerinden gecikmiş vade farkı ilave edilerek değerlemesi yapılır.
E) Değersiz duruma düşmediği sürece tüm alacaklar isteğe bağlı olarak tasarruf değer ile değerlemeye tabi tutulabilir.

TMS 18 – Hasılat Standardına Göre: Vadeli satışlarda anlaşmaya varılarak satış bedeline eklenen veya eklendiği varsayılan vade farkı veya faiz tutarı satış geliri değil, faiz geliri olarak değerlendirilmelidir. Buna göre de senetsiz alacaklarda aynen senetli alacaklar gibi bilanço gününe indirgenmiş değerleri bulunmalıdır

(CEVAP A)

STOKLAR

İ**şletmenin satmak, üretimde kullanmak veya tüketmek amacıyla edindiği**, **İlk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, yan mamul, artık ve hurda** gibi bir yıldan daha kısa sürede kullanılması planlanan veya satılması planlanan varlıklardır.

STOKLARDA DEĞERLEME

Stoklar **maliyet bedeli ile değerlenir**. **Maliyet bedeli:** Bir iktisadi kıymetin satın alınması veya değerinin arttırılmasına yönelik yapılan ödemelerle buna bağlı olarak doğan tüm giderleri ifade eder.

VUK'un 265. maddesine göre maliyet bedeli şu unsurlardan oluşmaktadır:

- Satın alma bedeli, ithal edilen malların CİF bedeli,
- Malın işyerine getirilmesine kadar ödenen sigorta gideri,
- Malın işyerine getirilmesine kadar ödenen nakliye, yükleme, boşaltma ve hamaliye giderleri
- İthal edilen mallara ilişkin gümrük vergisi, gümrük komisyonu ve diğer ithalat giderleri
- Malın işletme stoklarına teslim alınıncaya kadar geçen zamandaki kur farkı

Cif: *Uluslararası ticaretle ilgili bir terimdir. Bu tip ticarette alıcının ödediği ücrete* ***ürün bedeli, navlun bedeli*** *(gönderim öncesinde bekleyeceği depo),* ***anlaşma sırasında belirlenmiş limana kadar taşıma*** *ve* ***sigorta ücretleri*** *dâhildir.*

İsteğe Bağlı Olarak Maliyete Eklenebilecek Unsurlar:

- İşletme stoklarında bulunan yabancı para cinsinden satın alınmış varlıkların daha sonradan oluşacak o yıl içindeki kur farkının maliyete dahil edilmesi ya da dönem gideri olarak kaydedilmesi isteğe bağlıdır.
- İşletmenin finansman temini amacıyla bankalardan veya benzeri kredi müesseselerinden aldıkları krediler için ödedikleri faiz ve komisyon giderlerinden dönem sonu stoklarına pay vermeleri ihtiyaridir.

İmal Edilen Stokların Değerlemesi:

- Mamulüm üretiminde kullanılan direkt ilk madde ve malzeme giderleri
- Mamule isabet eden işçilik
- Genel üretim giderlerinden mamule düşen pay
- Genel Yönetim Giderlerinden mamule düşen pay (İhtiyari giderde yazılabilir)
- Ambalajlı satılması şart olan mamullere ilişkin ambalaj giderleri

Varlıklarda Düşük Bedelle Değerleme

Varlıklar değerleme günündeki satış fiyatı, maliyet bedeline kıyasla %10 veya daha fazla düşüklük gösteriyorsa, bu durumda maliyet bedeli yerine **emsal bedeline** göre değerleme yapılabilir.

Değeri Düşen Mallarda Değerleme

Değerini kısmen veya tamamen kaybeden mallar **emsal bedeli ile değerlenir**. Bu şekilde değerleme yapabilmek için, değer kaybı ticari faaliyetin normal gerekleri dahilindeki bozulma, çürüme, kırılma, çatlama, paslanma vb. olaylar sonucunda; veya yangın, deprem, su basması gibi doğal afet nedeniyle oluşmalıdır. Bu haller dışında örneğin çalınma ve kaybolma hallerinde bu hüküm uygulanamaz.

Çalınan ve Kaybolan Malların Değerlemesi

Gelir idaresi, malların herhangi bir şekilde çalınması halinde bu malların, kıymeti düşen mallar olarak değerlemesini veya uğranılan zararın vergi matrahı ile ilişkilendirilmesini kabul etmemektedir.

İmalat Artıklarının Değerlemesi

Belli bir değeri olan imalat artıkları emsal bedelle değerlenir. Bulunan değer, ya mamul birim maliyetinin hesaplanmasında imalat maliyetinden düşülür, ya da bu dönem içinde satılmaları halinde elde edilen değerler satış hâsılatı olarak gelir yazılır. Bununla beraber hiçbir ekonomik değeri olmayan ve atılan imalat artıkları değerleme konusu yapılamaz.

Maniplasyona Tabi Varlıkların Değerlemesi

Manipülasyona tabi kıymetlerde değerleme, kalite farkları da dikkate alınmak suretiyle, toplam maliyetine; mal alış bedeli, alışa ilişkin taşıma, sigorta v.b giderler, maniplasyon işlemi için kullanılan işçilik, maniplasyon işleminde kullanılan makine amortismanı, genel idare gideri niteliğinde olmayan direkt maniplasyon işlemi giderleri vb. maliyetler eklenir, maniplasyon işlemi sonrasında ayrılan mallara, kaliteleri itibariyle piyasa fiyatları dikkate alınarak dağıtım yapılır.

Maniplasyona Tabi Varlıklar: Renk, kalite, büyüklük gibi sınıflandırılmış varlıklardır.

TMS (Türkiye Muhasebe Standartları) 2- Stoklar Standardı'nda;
Stoklar, işin normal akışı içinde (olağan işletme faaliyetleri kapsamında) satılmak amacıyla elde tutulan, satılmak üzere üretilmekte olan veya üretim sürecinde ya da hizmet sunumunda kullanılacak ilk madde ve malzemeler şeklinde bulundurulan varlıklardır.

TMS 23 - Borçlanma Maliyetleri Standardı'na Göre: Stokların elde edilmesi aşamasında katlanılan borçlanma maliyetleri (vade farkı = faiz) satın alınan stok maliyetine eklenmez. Ancak özellikli varlık ise borçlanma maliyeti stok maliyetine eklenir.

Özellikli varlık: Amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır.(üretim tesisleri, yatırım amaçlı gayrimenkuller vb.)

TMS 2 – Stoklar Standardı: vadeli alınan stokların peşin alımında fiyatı daha düşük ise aradaki fark vade farkıdır ve stok maliyetine eklenmez. Vade farkları finansman gideri olarak muhasebeleştirilir.

Örnek: İşletme 1 Eylül 2017 tarihinde B işletmesinden peşin fiyatı 10.000 ₺ olan malı 2 ay vadeli olarak 12.000 ₺ ye satın almıştır. Alış işlemine ilişkin %18 KDV hariç olup nakden ödenmiştir.

153 TİCARİ MALLAR	10.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	**2.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	2.160	
320 SATICILAR		12.000
100 KASA		2.160

Satıcının Yapacağı kayıt;

100 KASA	2.160	
120 ALICILAR	12.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		10.000
642 FAİZ GELİRLERİ		2.000
391 HESAPLANAN KDV		2.160

STOKLAR HESAP GRUBU:

- 150 İLK MADDE ve MALZEME
- 151 YARI MAMULLER - ÜRETİM
- 152 MAMULLER
- 153 TİCARİ MALLAR
- 157 DİĞER STOKLAR
- 158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
- 159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

STOKLARLA İLGİLİ İŞLEMLERDE SIK KULLANILAN HESAPLAR

- 600 YURTİÇİ SATIŞLAR (601 YURT DIŞI – 602 DİĞER GELİRLER)
- 610 SATIŞ İADELERİ (-)
- 611 SATIŞ İSKONTOLARI (-)
- 612 DİĞER İNDİRİMLER (-)
- 620 SATILAN MAMULLER MALİYETİ (-)
- 621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYET (-)İ
- 622 SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)
- 623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)
- 631 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-)
- 654 KARŞILIK GİDERLERİ (-)

KATMA DEĞER VERGİSİ (KDV)

Katma değer vergisi, Ülkemizde yapılan mal ve hizmet teslimlerinde, mal veya hizmeti **teslim alanın teslim edene ödediği vergi**, malın üretiminden tüketimine kadar geçen süre içinde kazandığı katma değer üzerinden alınan ve vergi matrahından düşülmesine imkân veren veya her aşamadaki katma değeri vergileyen bir yayılı muamele vergisidir. 1984 yılında kabul edilen 3065 sayılı kanuna göre uygulanır.

KDV KİMLERDEN ALINIR:

- Ticari, sanayi, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim (satış) ve hizmetler.
- Her türlü mal ve hizmet ithalatı yapanlar.
- Posta, telefon, telgraf, teleks, elektrik, doğalgaz ve bunlara benzer hizmetler ile radyo ve televizyon hizmetleri.
- Spor-toto oynanması, Piyango tertiplenmesi, at yarışları ve talih oyunları tertiplenmesi ve oynanması.
- Profesyonel sanatçıların yer aldığı gösteriler ve konserler.
- Müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar.

KDV Beyannamesi **aylık düzenlenir** ve **takip eden ayın 24. günü akşamına** kadar verilmelidir. **Beyanname verilen ayın 26. günü akşamına kadar da ödenmelidir**. Tabi bu zaman KDV mükelleflerinin (malı satan ve son tüketiciden alan işletmeler ya da kişiler) vergi idaresine vergiyi ödeme zamanıdır. Tüketici mal ya da hizmeti alırken zaten bu vergiyi gerçek yüklenici olarak malın fiyatı içerisinde ödemiş bulunmaktadır.

KDV HESAPLARI:

BORÇLU ÇALIŞAN (BİLANÇO AKTİFİNDEKİ KDV HESAPLARI)	**ALACAKLI ÇALIŞAN (**BİLANÇO PASİFİNDEKİ KDV HESAPLARI)
• 190 DEVREDEN KDV • 191 İNDİRİLECEK KDV • 192 DİĞER KDV • 291 GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV • 292 DİĞER KDV	• 391 HESAPLANAN KDV • 392 DİĞER KDV • 492 GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ • 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR (Tüm ödenecek vergiler gibi ödenecek olan KDV tutarı bu hesaba alınır.)

191 İNDİRİLECEK KDV HESABI: İşletmenin **satın aldığı mal ve hizmet bedeli üzerinden satıcılara ödediği veya ödeyeceği katma değer vergisinin izlendiği hesaptır**. İşletme mal ya da hizmet satın aldığında KDV tutarını bu hesabın borç tarafına kaydeder. Bu tutar kadar işletme devletten alacaklıdır.

Örnek: İşletme 10.000 ₺ + %18 KDV tutarındaki malın KDV bedeli peşin geri kalanına müşteri çeki ciro ederek satın almıştır.

10.000 x 0,18 = 1.800 ₺ KDV tutarı var.

153 TİCARİ MALLAR	10.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	**1.800**	
100 KASA		1.800
101 ALINAN ÇEKLER		10.000

391 HESAPLANAN KDV HESABI: İşletmenin **sattığı mal ya da yaptığı hizmet bedeli üzerinden aldığı veya alacağı katma değer vergisidir**. İşletme her sattığı mal ya da hizmet faturasındaki KDV tutarı kadar bu hesabın alacağına kayıt yapar. Bu tutar kadar işletme devlete borçludur.

Örnek: İşletme, 20.000 ₺ + %18 KDV 'e tamamı kredili olarak mal satmıştır. .

20.000 x 0,18 = 3.600 ₺ KDV tutarı var.

120 ALICILAR	23.600	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		20.000
391 HESAPLANAN KDV		**3.600**

190 DEVREDEN KDV	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
191 İNDİRİLECEK KDV toplamı, 391 HESAPLANAN KDV Toplamından daha büyük ise, bunun anlamı; biz devlete ödediğimiz KDV tutarından daha az miktarda KDV tahsil ettik. Bu durumda biz devletten alacaklıyız. Ancak devlet izleyen aylardaki borcundan düşeriz dediği için bizde izleyen aylara taşımak amacıyla 190 DEVREDEN KDV hesabını kullanıyoruz. *Örnek: İşletmenin mart ayındaki hesapları aşağıdaki gibidir;* 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI: 13.500 ₺ borç kalanı veriyor. 391 HESAPLANAN KDV HESABI: 11.250 ₺ Alacak kalanı veriyor. _____ / _____ 391 HESAPLANAN KDV	11.250 | **190 DEVREDEN KDV**	**2.250** | 191 İNDİRİLECEK KDV	13.500 _____ / _____	191 İNDİRİLECEK KDV toplamı, 391 HESAPLANAN KDV Toplamından daha küçük ise, bunun anlamı; biz devlete ödediğimiz KDV tutarından daha fazla miktarda KDV tahsil ettik. Bu durumda biz devlete borçluyuz. Vergi borcumuz tahakkuk ettiğinde 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI' na alır oradan ödeme yapıldığında bu hesabı kapatırız. *Örnek: İşletmenin Nisan ayındaki hesapları aşağıdaki gibidir;* 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI: 20.500 ₺ borç kalanı veriyor. 391 HESAPLANAN KDV HESABI: 24.750 ₺ Alacak kalanı veriyor. _____ / _____ 391 HESAPLANAN KDV	24.750 | **360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR**	**4.250** 191 İNDİRİLECEK KDV	20.500 _____ / _____

STOK DEĞERLEME YÖNTEMLERİ:

Kendi özel maliyetiyle izlenmeyen stokların dönem sonu değerlerinin tespitinde kullanılabilecek muhasebe literatüründe ve uygulamada çeşitli yöntemler vardır.

- Ortalama Maliyet Yöntemi
  - Tartılı Ortalama
  - Hareketli Ortalama
- İlk Giren İlk Çıkar (FIFO)
- Son Giren İlk Çıkar (LIFO) (*** 5024 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak sorularda hala kullanıldığı için çalışmalarımızda kullanacağımız değerleme yöntemlerinden biri olacaktır.)
- Sabit Fiyatlarla Değerleme Yöntemi
- Piyasa Fiyatıyla Değerleme Yöntemi
- Piyasa Fiyatı ve Alış Fiyatından Düşük Olanıyla Değerleme Yöntemi
- Gerçek Maliyet
- Sonradan Girecek İlk Çıkar Yöntemleri (NİFO) (Uygulama zorluğu nedeniyle kullanılmamıştır.)
- Temel Stok Değerleme Metodu
- En Son Alış Fiyatı

SPK Mevzuatı'nda; stok maliyetlerinin hesaplanmasında, İlk Giren İlk Çıkar, Son Giren İlk Çıkar, Ağırlıklı Ortalama Maliyet veya Hareketli Ağırlıklı Ortalama Maliyet yöntemlerinden birinin uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

VUK'un 274 ve 275. maddelerinde satın alınan veya imal edilen emtianın **maliyet bedeli ile değerleneceği hükmüne yer verilmiş** ancak, maliyet bedelinin hangi yöntemle belirleneceği konusunda herhangi bir belirleme yapılmamıştır. Mali mevzuatın esasen stokların değerlemesinde fiili durumun esas alınmasını, bu mümkün değilse değerleme yöntemine başvurulmasını benimsediği kabul edilebilir.

Ortalama Maliyet Yöntemi: Aritmetiksel ortalamayla maliyetlerin hesaplanmasını esas alan yöntemdir. Basit Ortalama, Tartılı ortalama ve Hareketli ortalama maliyet yöntemleri şeklinde üç yöntemle uygulanır.

- **Basit Ortalama Maliyet Yöntemi:** Yıl içinde satın alınan belli bir malın, birim alış fiyatının toplanarak alış sayısına bölünmesiyle bulunan ortalama maliyettir. Bu yöntem uygulanırken, ünite sayısı ve fiyatların eşit olmadığı durumda gerçek dışı ve hayali sonuçlar ortaya çıkabileceğinden doğru bir değerleme olarak kabulü oldukça zordur.

- **Tartılı (Ağırlıklı) Ortalama Maliyet Yöntemi:** Stokların her bir partideki alım miktarı ile alış fiyatları çarpılarak bulunan her bir alış partisinin toplam maliyetlerinin toplamı alınır. Her bir alım partisindeki adet sayıları toplamına bölünür böylece birim ortalama maliyet bulunur.

Örnek: Stoklarını tartılı ortalama maliyet yöntemiyle değerleyen Nazlı Ticaret işletmesinin Eylül ayına ait stok hareketleri aşağıdaki gibidir;

Tarih	Açıklama	Miktar (adet)	Birim Fiyat	Tutar
01 Eylül	Dönem Başı Devir	100	5	500
05 Eylül	Alım	200	5,5	1.100
10 Eylül	Satış	250	-	-
20 Eylül	Alım	300	6	1.800
24 Eylül	Satış	150	-	-
30 Eylül	Alım	400	7	2.800

1. Satılan malın maliyeti kaç ₺ 'dir?

Ortalama birim maliyetini, işletmenin deposuna giren malın toplam maliyetini, yine söz konusu malın toplam miktarına bölerek hesaplayabiliriz.

Toplam Maliyet: Dönem başı stok ve dönem içinde satın alınan stokların alış esnasında uygulanan birim fiyatlarla çarpılmış tutarlarının toplamı toplam stok maliyetini verir.

Toplam Miktar: Dönem başı stok + dönem içinde satın alınan stokların miktarları toplamıdır.

Tarih	*Açıklama*	*Miktar (adet)*	*Birim Fiyat*	*Tutar (₺)*
01 Eylül	*Dönem Başı Devir*	*100*	*5*	*500*
05 Eylül	*Alım*	*200*	*5,5*	*1.100*
10 Eylül	*Satış*	*250*	-	-
20 Eylül	*Alım*	*300*	*6*	*1.800*
24 Eylül	*Satış*	*150*	-	-
30 Eylül	*Alım*	*400*	*7*	*2.800*

Toplam Maliyet: 500 + 1.100 + 1.800 + 2.800 = 6.200 ₺ Toplam Stok Girişi = 100 + 200 + 300 + 400 = 1.000 adet

Ortalama Birim Maliyeti = 6.200 / 1.000 = 6,2 ₺/adet

Satılan Ticari Malların Maliyeti (250 + 150)= 400 adet satılmış x 6,2 ₺/ adet = 2.480 ₺
(10 Eylül: 250, 24 Eylül: 150)

2. Dönem Sonu stok maliyeti kaç ₺'dir?

Toplam stok giriş tutarını 1.000 adet ve satılan stok miktarı 400 adet şeklinde hesaplamıştık.
Dönem sonu stok ile kastedilen, yıl sonu (envanter zamanı) geldiğinde işletmenin elinde kalan stok miktarıdır. Öyleyse şöyle bir hesap yapmak mümkün;

Dönem Sonu Stok Miktarı = (Dönem Başı Stok Miktarı + Dönem içi Satın Alınan) – Dönem içindeki Satış Miktarı
= (100 + 200 + 300 + 400) – (250 + 150)
= 600 adet dönem sonu stok miktarı var.

Ortalama birim maliyeti yukarıda 6,2 ₺/adet bulmuştuk.

Dönem sonu stok miktarı 600 adet x Ortalama birim stok maliyeti 6,2 ₺ = 3.720 ₺ Dönem sonu stokların maliyeti bulunur.

- **Hareketli Ortalama Yöntemi:** İsminden de anlaşılabileceği gibi, her yeni mal alımında tekrar ortalama maliyet hesaplanır.

Örnek: Stoklarını hareketli ortalama yöntemine göre değerleyen Paşa Ticaret işletmesinin Eylül ayına ait stok hareketleri aşağıdaki gibidir;

Tarih	Açıklama	Miktar (adet)	Birim Fiyat	Tutar
01 Eylül	Dönem Başı Devir	100	5	500
05 Eylül	Alım	200	5,5	1.100
10 Eylül	Satış	250	-	-
20 Eylül	Alım	300	6	1.800
24 Eylül	Satış	150	-	-
30 Eylül	Alım	400	7	2.800

1. Satılan malın maliyeti kaç ₺'dir?

Tarih8	Açıklama	Miktar (adet)	Birim Fiyat	Tutar
01 Eylül	Dönem Başı Devir	100	5	500
05 Eylül	Alım	200	5,5	1.100
10 Eylül	Satış	250	-	-
20 Eylül	Alım	300	6	1.800
24 Eylül	Satış	150	-	-
30 Eylül	Alım	400	7	2.800

Her satış işleminde o ana kadarki ortalama birim maliyetin hesaplanması gerekir;

10 Eylül tarihinde 250 adet satılmış, bu tarihe kadarki ortalama birim maliyeti hesaplayalım;

Ortalama Birim Maliyeti = (D.başı 500 ₺ + 5 Eylül 1.100 ₺) / (D.başı 100 adet + 5 Eylül 200 adet) = 5,33 ₺ / adet x 250 adet satılan = *1.333 ₺*

24 Eylül tarihinde 150 adet satılmış, bu tarihe kadarki stokların ortalama maliyetini hesaplayacak olursak;

10 Eylüldeki satıştan sonra kalan (300 adet stoktan 250 adeti satıldı geriye 50 adet kaldı) 50 adet x 5,33 = 267 ₺

Ortalama Birim Maliyeti = (10 Eylülden artan 267 ₺ + 20 Eylül 1.800 ₺) / (10 Eylülden artan 50 adet + 20 Eylül 300 adet) = 5,9 ₺/adet x 150 adet satılan = *885 ₺*

Satılan Ticari Malların Maliyeti = 1.333 + 885 = 2.218 ₺

2. Dönem Sonu stok maliyeti kaç ₺'dir?

24 Eylül satışından sonra 350 adet – 150 satılan = 200 adet kalan stok x 5,9 ₺/adet = 1.180

30 Eylülde satın alınan 400 adet x 7 ₺ = 2.800 ₺ stok var

O halde toplam dönem sonu stok maliyet = 1.180 + 2.800 = 3.980 ₺ olarak hesaplanır.

İlk Giren - İlk Çıkar (FIFO) Yöntemi: İlk satın alınan malın ilk olarak satıldığı varsayımına dayanan yöntemdir. Özellikle çabuk bozulmaya müsait olan tıbbi ürünler, gıda gibi alanlarda kullanılır.

Örnek: Stoklarını ilk giren ilk çıkar (FIFO) yöntemine göre değerlemeye tutan Melikşah Ticaret işletmesinin mart ayına ait stok hareketleri aşağıdaki gibidir;

Tarih	Açıklama	Miktar (Kg)	Birim Fiyat	Tutar
01 Mart	D.Başı Mevcut	200	100	20.000
11 Mart	Satış	150	-	-
18 Mart	Alım	250	120	30.000
23 Mart	Alım	200	130	26.000
26 Mart	Satış	400	-	-

1. Satılan Ticari malların maliyeti kaç ₺'dir?

Tarih	Açıklama	Miktar (Kg)	Birim Fiyat	Tutar
01 Mart	D.Başı Mevcut	200	100	20.000
11 Mart	Satış	150	-	-
18 Mart	Alım	250	120	30.000
23 Mart	Alım	200	130	26.000
26 Mart	Satış	400	-	-

Satılan stok miktarı (150 + 400 =) 550 adet. Bu satış, işletmeye giren ilk stoklardan başlayarak yetmediğinde bir sonraki satın alınan partiden stokları alarak satışını yapmıştır. Bunun anlamı 550 adetin 200'ü dönem başından, 250 si 18 Mart alınan stoktan ve geri kalan 100 adeti de 23 Martta alınan maldan yapılmıştır. Bu malların adetleri belirlendiğine göre ve karşılarında birim fiyatları belirtildiğine göre;

Dönem Başı mevcut 200 kg'ın tamamı; 200 x 100 = 20.000 ₺
18 Mart alınan250 kg'ın tamamı; 250 x 120 = 30.000 ₺
23 Mart alınan maldan 100 kg; 100 x 130 = 13.000 ₺
+_____ +_____
Satılan 550 kg' ın. 63.000 ₺ maliyeti var.

2. Dönem sonunda kalan stok maliyeti kaç ₺'dir?

Dönem sonunda sadece 23 Mart tarihinde satın alınan 200 kg stoktan 100 kg kalmıştı. Ve birim fiyatı 130 ₺ olduğuna göre 100 kg x 130 ₺/Kg = 13.000 ₺ olarak hesaplanır.

Not: Biz 2. soruyu çözerken birinci soruyu çözmüş olmanın ve orada elde edilen bilgilerin imkânlarından yararlandık. Soru sadece ikinci sorudaki gibi dönem sonu stok maliyetini istiyor olsaydı o zaman birinci soruyu çözmüş olmayacağımız için çözümü şu şekilde yapmamız gerekecekti;

İşletme ilk giren – ilk çıkar yöntemi kullandığı için toplam alınan stok miktarı (200 + 250 + 200) 650 kg' dır.
Satılan mal miktarı ise (150 + 400) 550 kg'dır.
O halde 650 giriş – 550 çıkış = 100 kg dönem sonu stok vardır.
Malzemeler ilk alınandan başlanarak tüketiliyorsa kalan stok en son alınan stoklardan artacaktır.
O halde en son alınan 23 Mart tarihindeki stok miktarı 200 kg'dan artmıştır ve bu parti alımda birim fiyat 130 ₺' dir.
Dönem Sonu Stok Maliyeti = 100 kg x 130 ₺ = 13.000 ₺ olacaktır.

Son Giren – İlk Çıkar (LIFO) Yöntemi: **Her satış anında o tarihteki en son alınan maldan başlayarak eskiye doğru satış yapılan** yöntemdir. İnşaat kumu gibi bozulma riski olmayan uzun süre beklemesinde değer kaybına neden olmayan mallar için kullanılır. Genellikle yüksek enflasyon yaşanan ekonomilerde tercih edilir. İlk giren ilk çıkar yöntemi yüksek enflasyonist ekonomilerde yüksek kâr ve yüksek dönem sonu envanteri çıkmasına neden olacak bu da yüksek vergi matrahına neden olacaktır.

DİKKAT: Satın alınan veya imal edilen emtianın maliyet bedelinin son giren ilk çıkar (LİFO) yöntemiyle tespit edilebilmesine imkân sağlayan uygulama; 5024 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Vergi Usul Kanununun 274 üncü maddesi ile yapılan yukarıdaki değişiklik sonucunda, mükellefler, 01.01.2004 tarihinden itibaren emtianın maliyet bedelini LİFO yöntemi ile tespit edemeyeceklerdir.
Ancak çıkmış sorulara baktığımızda, ÖSYM ve kurum sınavlarında mevcut kanun tarihinden hala ve defaten soru geldiği görülmektedir. Bu nedenle ders notumuzda yer veremeye devam ediyoruz.

Örnek: İşletmede (Y) cinsi ticari mal ile ilgili Mayıs ayına ilişkin bilgiler şöyledir:

Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Fiyat	Tutar
01 Mayıs	D.Başı Mevcut	1.000	50	50.000
11 Mayıs	Satılan	500		
18 Mayıs	Satın alma	2.000	60	120.000
23 Mayıs	Satılan	1.500		
26 Mayıs	Satın Alma	3.000	70	210.000

1. İşletme değerleme yöntemi olarak Son giren ilk çıkar yöntemini kullandığında (Y) Cinsi ticari maldan satılan kısmının maliyeti ne kadardır?

Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Fiyat	Tutar
01 Mayıs	D.Başı Mevcut	1.000	50	50.000
11 Mayıs	Satılan	500		
18 Mayıs	Satın alma	2.000	60	120.000
23 Mayıs	Satılan	1.500		
26 Mayıs	Satın Alma	3.000	70	210.000

11 Mayısta imalata verilen 500 adeti, sondan başa doğru satılmıştır. 11 Mayısa göre en son tarih 01 Mayıs dönem başı stokları ve 500 adet buradan satılmıştır.

500 adet x 50 ₺ = 25.000 ₺

23 Mayıstaki satılan 1.500 adeti en son alınan malzemeden başlayarak gönderecek olursak;
18 Mayısta alınan 2.000 adetten satılacaktır. 1.500 adet x 60 ₺ = 90.000 ₺

Satılan Malın Maliyeti = 25.000 ₺ + 90.000 ₺ = 115.000 ₺'dir.

2. Dönem sonu malzeme maliyeti kaç ₺' dir?

11 Mayısta 500 adet satıldığında 01 Mayıstan 500 adet kaldı x 50 = 25.000 ₺

23 Mayısta 1.500 adet satıldığında 18 Mayıstan 500 adet kaldı x 60 = 30.000 ₺

26 Mayıstaki satın alınan 3.000 adet satılmadığı için x 70 = 210.000 ₺

Dönem Sonu Stok Maliyeti = 25.000 + 30.000 + 210.000 = 265.000 ₺

MAL HAREKETLERİNDE İZLENEN KAYIT YÖNTEMLERİ

ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİ	DEVAMLI ENVANTER YÖNTEMİ
Bu yöntemde Dönem başı mal mevcudu, dönem içi alışlar, alış giderleri, alış iskontoları ve iadeler **Ticari mallar hesabında** izlenir. Satışlar ise **Yurtiçi satışlar hesabının** alacağında takip edilir. Ticari mallar hesabından depodan satılan malların çıkışı düşülmediği için **Ticari Mallar hesabının borç kalanı depoya giren net stok tutarını verir** Yıl sonunda stoklar muhasebe dışı envanter yöntemi ile tespit edildikten sonra, Ticari mallar Hesabına toplu olarak tek bir kayıtla alacak kaydedilir. Bu yöntem genellikle çok fazla stokları ve stok hareketleri olan market, kırtasiye gibi işletmelerde kullanılır.	Bu yöntemde alış işlemleri aralıklı envanter yöntemiyle aynı olur. Ancak satış işleminde farklılık gösterir. Ticari mallardan satılanlar sürekli olarak Ticari Mallar hesabının alacağına kaydedildiği için **Ticari Mallar hesabının borç kalanı** aynı zamanda **elimizdeki mevcudu** verir. Yılsonu geldiğinde Ticari Mallar Hesabının borç kalanıyla depodaki mal miktarının aynı çıkması gerekir. (bozulma, kırılma, çalınma vs.. olaylar nedeniyle oluşabilecek farklılıklar hariç)
Borç 153 Tic.Mal Hs Alacak D.Başı Mevcudu / Alış iskontosu Alış / Alış iade Alış Giderleri **Ticari Mallar Hesabının Borç Kalanı: Net stok girişini verir.**	Borç 153 Tic.Mal Hs Alacak D.Başı Mevcudu / Alış iskontosu Alış / Alış iade Alış Giderleri / Satılan Malın Maliyeti **Ticari Mallar Hesabının Borç Kalanı: Dönem sonu mal mevcudunu verir.**
ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİ **BRÜT ALIŞ =** ALIŞ + ALIŞ GİDERLERİ **ALIŞ İNDİRİMLERİ =** ALIŞTAN İADE + ALIŞ İSKONTOLARI **NET ALINAN STOK =** BRÜT ALIŞ – ALIŞ İNDİRİMLERİ **STMM =** TİCARİ MAL BORÇ KALANI – DÖNEM SONU MAL MEVCUDU **STMM = [**D.B.MAL + DÖNEM İÇİ NET ALIŞLAR + ALIŞ GİDERLERİ] – DÖNEM SONU MAL MEVCUDU	**DEVAMLI ENVANTER YÖNTEMİ** **BRÜT ALIŞ =** ALIŞ + ALIŞ GİDERLERİ **ALIŞ İNDİRİMLERİ =** ALIŞTAN İADE + ALIŞ İSKONTOLARI **NET ALINAN STOK =** BRÜT ALIŞ – ALIŞ İNDİRİMLERİ

153 TİCARİ MALLAR HESABI

İşletmenin, üzerinde herhangi bir değişiklik yapmadan kârlı bir fiyattan tekrar satmak amacıyla satın aldığı malların izlendiği hesaptır. Ticari mallar hesabını mamullerden ayıran özellik ticari malları işletme kendisi üretmezken mamulleri işletme kendisi üretir. Diğer stoklardan ayıran özelliği ise doğrudan satmayı planlayarak satın alınmış olmalarıdır.

ALIŞ İŞLEMLERİ

	ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİ (TECRÜBÎ YÖNTEM)	DEVAMLI ENVANTER YÖNTEMİ
ALIŞ	*Örnek: A işletmesi 500 ₺ + %18 (90 ₺) KDV tutarlı **mal satın almış** bunun karşılığında 300 ₺ nakit ödemiş, 290 ₺'sine de borçlu kalınmıştır.*	
	_____ / _____ **153 TİCARİ MALLAR** 500 191 İNDİRLECEK KDV 90 100 KASA 300 320 SATICILAR HESABI 290 _____ / _____	_____ / _____ **153 TİCARİ MALLAR** 500 191 İNDİRLECEK KDV 90 100 KASA 300 320 SATICILAR 290 _____ / _____
ALIŞ GİDERİ	*Örnek: İşletme kredili olarak almış olduğu malın taşınması için Nakliyat Şirketine 20 ₺ + %18 (3,6 ₺) KDV ödenmiştir.*	
	_____ / _____ **153 TİCARİ MALLAR** 20 191 İNDİRLECEK KDV 3,6 100 KASA 23,6 _____ / _____	_____ / _____ **153 TİCARİ MALLAR** 20 191 İNDİRLECEK KDV 3,6 100 KASA 23,6 _____ / _____
ALIŞ İADESİ	*Örnek: A işletmesi daha önce kredili olarak aldığı 200 ₺ +36 KDV ₺'lik malı kusurlu olması nedeniyle iade etmiştir.*	
	_____ / _____ 320 SATICILAR 236 **153 TİCARİ MALLAR** **200** 391 HESAPLANAN KDV 36 _____ / _____	_____ / _____ 320 SATICILAR 236 **153 TİCARİ MALLAR** **200** 191 HESAPLANAN KDV 36 _____ / _____
ALIŞ İSKONTOSU	*Örnek: A işletmesi kredili olarak almış olduğu 1.000 ₺ +%18 KDV 'lik mal için talep ettiği %10 iskontonun satıcı firma kabul etmiş ve iskonto faturası düzenlenerek işletmeye bildirilmiştir.*	
	_____ / _____ 320 SATICILAR 118 **153 TİCARİ MALLAR** **100** 391 HESAPLANAN KDV 18 _____ / _____	_____ / _____ 320 SATICILAR 118 **153 TİCARİ MALLAR** **100** 391 HESAPLANAN KDV 18 _____ / _____

Alış Gideri: Mal alımında fatura bedelinden ayrı olarak ortaya çıkan ve işletme stoklarına alınıncaya kadar geçen süre içerisinde katlanılan maliyetlerdir.
Ticari Malın Maliyet Unsurları: *Alış bedeli, taşıma ücreti, nakliyesi, vade farkı, komisyon ücreti, sigorta bedeli, gümrük bedeli, hamaliye (indirme – bindirme) bedeli, işletmeye gelinceye kadar depolama giderleridir.*

Alış İadesi: Alınan ticari mallardan istenilen nitelikleri taşımayanlarını iade edilmesi durumunda **Ticari Mallar Hesabı'**ndaki tutar azalacağından alacak kaydı yapılır.

Alış İskontosu: İndirim malın alımı esnasında yapılmış ve faturada gösterilmiş ise muhasebe kayıtlarında ayrıca kayıt yapmaya gerek kalmaz. Ancak mal alındıktan ve faturası kesildikten sonra iskonto gerçekleşirse, **Ticari Mallar**'ın maliyetini azaltacağı için hesabı alacaklandıran kayıt yapılır. Eğer ki iskonto faturası düzenlenmeyip indirim hesap özeti ile yapılırsa, yapılan iskonto **ciro iskontosu** olur. Bu şekilde gerçekleşen iskonto işlemlerinin muhasebe kaydında **KDV kullanılmaz**.

SATIŞ İŞLEMLERİ

SATIŞ

ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİ

Örnek: A işletmesi 800 + %18 KDV ₺'lik mal satmıştır. 544 ₺ sini peşin tahsil etmiş geriye kalan 400 ₺ si için alacaklı kalınmıştır.

800 x 0,18 =144

100 KASA	544	
120 ALICILAR	400	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		**800**
391 HESAPLANAN KDV		144

DEVAMLI ENVANTER YÖNTEMİ

Örnek: A işletmesi 600 ₺ maliyetli, 800 + %18 KDV ₺'lik mal satmıştır. 544 ₺ sini peşin tahsil etmiş geriye kalan 400 ₺ si için alacaklı kalınmıştır

100 KASA	544	
120 ALICILAR	400	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		**800**
391 HESAPLANAN KDV		144
621 SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ.	600	
153 TİCARİ MALLAR		**600**

SATIŞ GİDERİ

Örnek: A işletmesi sattığı malı müşteriye taşıyan X kargo şirketine 50 ₺ (+ 9 ₺ KDV)₺ nakit ödemiştir.

760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	**50**	
191 İNDİRİLECEK KDV	9	
100 KASA		59

760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	**50**	
191 İNDİRİLECEK KDV	9	
100 KASA		59

SATIŞ İADESİ

Örnek: A işletmesi daha önce tamamı kredili olarak sattığı 200 (+%18 KDV) ₺ 'lik malı geri iade almıştır.

610 SATIŞ İADELERİ	**200**	
191 İNRİLECEK KDV	36	
120 ALICILAR		236

Örnek: A işletmesi daha önce tamamı kredili olarak sattığı 200 (+%18 KDV) ₺'lik malı geri iade almıştır. (İade alınan malların maliyeti 170 ₺)

610 SATIŞ İADELERİ	**200**	
191 İNRİLECEK KDV	36	
120 ALICILAR		236
153 TİCARİ MALLAR	**170**	
621 STMM		170

SATIŞ İSKONTOSU

Örnek: A işletmesi müşterisinin daha önce kredili almış olduğu mal için 200 (+%18 KDV) ₺'lik iskontoyu kabul etmiş ve iskonto faturasını düzenlemiştir.

611 SATIŞ İSKONTOLARI	**200**	
191 İNDİRİLECEK KDV	36	
120 ALICILAR		236

611 SATIŞ İSKONTOLARI	**200**	
191 İNDİRİLECEK KDV	36	
120 ALICILAR		236

Mal satın alınması, alınan malla ilgili giderlere katlanılması, alınan malların iade edilmesi, alınan mallarda indirim yapılması işlemlerinin tamamı TİCARİ MALLAR HESABI ile izlenir.
Mal Satışı, satılan mallar ile ilgili giderlere katlanılması, satılan mallardan aide alınması, satılan mallar için indirim yapılması işlemlerinin her biri için farklı hesaplar kullanılır.

ÜRETİM İŞLETMELERİNDE KULLANILAN STOK HESAPLARI VE İŞLEYİŞİ

150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI

Üretim İşletmelerinin, tekrar satmak amacıyla almadığı; satın aldığında fiziksel, kimyasal yapısında değişiklikler yaparak veya değişiklik yapmadan kullanarak mamul ya da hizmet üretiminde kullanılan hammadde, yardımcı malzeme, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi, montaj malzemeleri vb. stoklarının izlendiği hesaptır. Aktif karakterli hesaptır ve temin edildiklerinde (işletmeye girdiğinde) hesabın borcuna; kullanıldığında ya da yok olduğunda alacağına kaydedilir.

İlk Madde (Direkt İlk Madde ve Malzeme): Üzerinde değişim işlemleri uygulanan ve üretilen mamulün önemli oranda bünyesine giren maddelerdir. Üretilen mamulün temel yapısını oluşturan, ne kadar kullanıldığının izlenmesi ve kontrol edilmesi anlamlı ve ekonomik olan stoklardır.
Örnek: Kitap üretimde, kağıt - konfeksiyon atölyesinde kumaş – dokuma sanayide iplik, ayakkabı üretiminde deri, Buzdolabı üretiminde saç levha, şeker üretiminde şeker pancarı, Çikolata üretiminde kakao, Mobilya üretiminde sunta vb..

Yardımcı Madde: Üretilen mamulün temel yapısını oluşturmayan, mamulün içerisine giren ancak ne kadar kullanıldığı izlenmeyen (ölçülmeyen) ne kadar kullanıldığını izlemek için harcanan zaman ve paranın ekonomik olmadığı (yani harcanan zamanın maliyeti bu bilgiden elde edilecek faydadan daha fazla olması) madde ve malzemelerdir.
Örnek: Kitap üretimde, tutkal - konfeksiyon atölyesinde dikiş ipliği – kumaş üretiminde boya, Makine üretiminde cıvata ve somunlar, Sabun üretiminde parfüm, Ekmek üretiminde maya, İnşaat işinde kullanılan çivi vb.

İşletme Malzemesi: İsminde de anlaşılacağı üzere işletmenin işine devam etmesi gerekli (işletme faaliyetleri için gereken) ancak üretilen mamulün bünyesinde yer almayan madde ve malzemelerdir.
Örnek: Mobilya üreten işletmenin atölyedeki makinelerin temizliği ve bakımı için kullanılan makine yağı, temizlik malzemeleri – mobilya üretiminde kullanılan zımpara - ekmek üretiminde kullanılan odun vb.

Ambalaj Malzemesi: Ürünün muhafaza edilmesi ve müşteriye ulaştırılması için bir defada kullanılan ve alıcıdan geri alınması mümkün olmayan maddelerdir.
Örnek: Ayakkabı üretiminde, kutu – Peynir üretiminde teneke kap – Reçel üretiminde cam kavanoz vb.

Diğer Malzemeler: İşletme çalışmaları sırasında tüketilen, yukarıda saydıklarımızın dışındaki madde ve malzemelerdir.
Örnek: Kırtasiye, ampul, sabun, tuvalet kağıdı, peçete vb.

İlk Madde ve Malzemeler ile ilgili olarak yukarıda yaptığımız sınıflandırmalar özellikle yardımcı hesaplar oluştururken önemlidir.

151 YARIM MAMUL – ÜRETİM HESABI

Üretim işletmelerinde, üretim sürecinde katlanılan maliyetleri yansıtma hesapları aracılığıyla bir araya toplayan, ve üretim tamamlandığında alacaklanarak kapanırken bitmiş mamulün stok maliyetine biriktirdiği tutarı aktaran hesaptır. Bu hesabın borç kalanı hala tamamlanmamış üretimi devam eden stokların maliyetini gösterir.

152 MAMULLER HESABI

Üretim işletmelerinde, üretimi tamamlanan ve stok ambarına alınan madde ve malzemelerin izlendiği, satıldıklarında ise alacak kaydı yapılarak kapanan hesaptır. Hesabın borç kalanı üretimi tamamlanmış ve satışa hazır durumda stok ambarında bulunan stokların maliyetini verir.

Yukarıdaki her üç hesapta maliyet muhasebesinde daha detaylı kullanılırken, finansal muhasebe kapsamında da ana hesap olarak kayıt ve takibi yapılır.

ÜRETİM İLE İLGİLİ YUKARIDAKİ HESAPLARIN ÖRNEK UYGULAMALARI

- **İlk madde satın alınması;**

Örnek: Nadir Üretim İşletmesi mobilya üretimi yapmaktadır. 2.000 ₺ tutarın sunta, 3.000 ₺ tutarında alüminyum profil, 500 ₺ tutarın vida, ve işletme için kullanılmak üzere 100 ₺ lik temizlik malzemesi %18 KDV hariç olarak satın alınmıştır. Bedeli işletme adına kullanılan kredi kartı ile ödenmiştir.

150 İLK MADDE VE MALZEME	**5.600**	
150. 01 Sunta 2.000 ₺		
150. 02 A.Profil 3.000 ₺		
150. 03 Vida 500 ₺		
150. 28 Temizlik Malz. 100 ₺		
191 İNDİRİLECEK KDV	1.008	
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		6.608

- **İlk Maddenin kullanılması;**

Örnek: İşletme, mobilya üretimi için stok ambarındaki suntadan 1.000 ₺ tutarında, alüminyum profilden 200 ₺ tutarında, vidalardan 10 ₺ tutarında malzemeyi üretim atölyesine çekmiştir.

710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME.	1.200	
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	10	
150 İLK MADDE VE MALZEME		**1.210**

Ders notlarımızın Maliyet muhasebesi bölümünde bu konu çok daha detaylı bir şekilde anlatıldığı için fazla açıklamaya yer vermiyoruz. Burada siz kardeşlerimin koyu renkte yazılı olan hesabın durumunu takip etmeniz önemlidir.

- **Üretim hesabının kullanılışı;**

Örnek: Nadir üretim işletmesi, (X) cinsi mamulün üretiminde kullandığı maliyet unsurları şöyledir:
710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Gideri (DİMM): 1.200 ₺
720 Direkt İşçilik Giderleri: 500 ₺
Genel Üretim Giderleri:130 ₺

151 YARIM MAUL - ÜRETİM.	**1.830**	
711 DİMM YANSITMA HESABI		1.200
721 D.İŞÇİLİK GİD. YANSITMA		500
731 GÜG YANSITMA		130

- **Üretim Tamamlandığında;**

Örnek: Yukarıdaki mamulün üretimi tamamlanmıştır.

152 MAMULLER.	**1.830**	
151 YARI MAMUL – ÜRETİM		1.830
711 DİMM YANSITMA HESABI	1.200	
721 D.İŞÇİLİK GİD. YANSITMA	500	
731 GÜG YANSITMA	130	
710 DİREKT İLK MAD. MALZ. GİD.		1.200
720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ		500
730 GENEL ÜRETİM GİD.		130

Dönem içerisinde katlanılan maliyet hesapları (giderler) aynı tutarlı yansıtma hesapları ile ters kayıtla kapanıyorlar. Yarı Mamul hesapları da tüm biriken tutarı mamul hesabına aktararak kapanıyor.

Yukarıdaki mamulün tamamı 2.000 ₺ + %18 KDV ile tamamına çek alınarak satılması durumunda devamlı envanter yöntemine göre kayıtları şu şekilde olacaktır.

101 ALINAN ÇEKLER	2.360	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		2.000
391 HESAPLANAN KDV		360
620 SATILAN MAMULLERİN MALİYETİ.	1.830	
150 İLK MADDE VE MALZEME		**1.830**

157 DİĞER STOKLAR HESABI

İşletmenin ilk madde malzeme, yarı mamul, mamul ve ticari mal dışında satışa konu iktisadi kıymetleri bilançoya diğer stoklar adı altında aktarılmaktadır. Bu kapsama giren mallar da genel olarak maliyet bedeli ile değerlenir. Bu iktisadi kıymetlerden değerlemesi özellik arz edenler aşağıda belirtilmiştir.

- **İmalat Artıkları:** İmalat artıkları, imalat işletmelerinde **imalat faaliyetinin sonucu olarak** ortaya çıkan ve imalat faaliyetinde kullanılma özelliğini kaybetmiş olan kıymetlerdir. Bunlar hurdalar, üstüpüler, deşeler ve benzerleridir. Bu kıymetlerden belli bir değer ifade edenler dönem sonu envanterinde gösterilir ve değerlenir. Herhangi bir değeri olmayanlar ise stoklarda gösterilmez. İmalat artıkları **emsal bedeli ile değerlenir**.

- **Defolu Ürünler:** İmalat işlemi sonunda **kalite kontrol servisinde ayıklanan mallar** defolu ürün olarak adlandırılır. Bu ürünler de kendi aralarında kalite bakımından ayrılır. Bu malların ürün statüsünde satılabilecek nitelikte (az defolu) olanlarına imalat maliyetinden pay verilebilir. Diğer defolu ürünler ise maliyet bedeli esası hariç emsal bedelle değerlenecektir. Emsal bedeli uygulamasında öncelikle işletme içi emsaller dikkate alınmalıdır. Bu kıymetlerin değeri de üretim maliyetinden düşülmelidir.

- **Kıymeti Düşen Mallar:** Ekonomik ve teknik icaplar gereği kıymetinde önemli azalma meydana gelen mallar ayrılarak diğer stoklar arasına alınır. Bu kıymetlerin değerlemesi de emsal bedelle yapılacaktır. Değer düşüklüğünün kesin olup olmaması malın bu hesaba kaydedileceği tutarı etkiler. Değer düşüklüğü kesin ise saptanan yeni değer ile kayıtlara alınır. Değer düşüklüğü kesin değil ise, mal bu hesaba maliyet değeriyle alınır. Değer düşüklüğü 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-) hesabında gösterilir.

- **Satışına Karar Verilen Sabit Kıymetler:** İşletme sabit varlıklarından bir kısmının, çeşitli nedenlerle kullanımdan kaldırılarak satışa sunulması halinde bu kıymetler sabit kıymet özelliğini kaybederek dönen varlık (ticari mal) niteliği kazanacaktır. Bu kıymetlerden dönem içinde satılamayıp stokta yer alanlar mukayyet bedeliyle değerlenecektir.

- **Komisyoncudaki Mallar:** İşletme bazı ticari mallarını ya da ürettiği mamullerini komisyoncu aracılığı ile satabilir. Mallar komisyoncuda iken malın mülkiyeti (hukuki sahibi) işletmemiz iken, stoklar komisyoncudadır. Bu durumun kayıtlarda gösterilmesi gerekir. Satılmak üzere gönderilen mallar 157 Diğer Stoklar Hesabına ya da 153 Ticari Mallar hesabı altında yardımcı hesaplarda izlenebilir.

- **Yoldaki Mallar:** Mülkiyeti hukuken işletmeye geçtiği halde henüz işletmeye ulaşmamış (teslim alınmamış) stokların teslim alınıncaya kadar bu hesapta izlenebilir. Özellikle yurt dışından alınan mallarda ihtiyaç duyulabilir.

- **Promosyon Stokları:** İşletme satışını artırmak müşteriyi çekmek gibi amaçlarla promosyon ürün dağıtabilir. Örneğin 1.000 ₺ lik alış veriş yapana mutfak robotu hediye eden bir beyaz eşya mağazası gibi. Bu şekilde promosyon ürün bulundurulduğunda bu hesapta izlenir.

- **Bazı İşletme Malzemeleri:** İşletmenin normal faaliyetleri gereği kullandığı sarf malzemeler (kırtasiye malzemeleri, temizlik ve sarf malzemeler gibi) bu hesap altında açılacak yardımcı hesaplar ile izlenir.

Örnek: İşletme, uygun fiyata bulduğu için her biri 2 ₺ + % 8 KDV den 100 paket A4 kâğıdı almıştır.

157 DİĞER STOKLAR	**200**	
191 İNDİRİLECEK KDV	36	
100 KASA		236

Kâğıtlardan 10 paketinin bu ayda kullanıldığı görülmüş;

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	20	
157 DİĞER STOKLAR		**20**

158 STOKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-)

Yangın, deprem, sel baskını gibi doğal afetler ve bozulma, çürüme, kırılma, teknolojik gelişmeler ve modasının geçmesi nedeniyle **stokların fiziki ve ekonomik değerlerinde önemli bir azalışın ortaya çıkması durumunda** ve ayrıca bunların dışında **piyasa fiyatında çok önemli bir düşüş yaşanması** durumunda **İhtiyatlılık kavramı** gereği karşılık ayrılması gerekir.
Bu hesap, aktifi düzenleyici (aktifler içinde eksi olarak yer alan) pasif karakterli hesaptır.

Maliye bakanlığının tebliğine göre değeri düşerek karşılık ayrılmış malların satış kaydında 3 yöntemde kayıt yapılabilir;

Örnek: İşletme modası geçmesi nedeniyle değer kaybına uğrayan 2.000 ₺ maliyetli mallara %30 karşılık ayırmıştır. Söz konu mallar izleyen yıl içerisinde %18 KDV dahil 1.770 ₺ ye satılmıştır.
2.000 ₺ % 30 = 600 ₺ karşılık ayrılan tutar 1.770 ₺ ÷ 1,18 = 1.500 ₺ Satılan Ticari Malların Maliyeti (STMM)

1.Yöntem (Karşılığın tamamının mal bedelinden mahsup edilmesi**)**	**2.Yöntem (** Karşılığın, maliyeti satış fiyatına eşitleyecek tutar kadarının mal bedelinden mahsup edilmesi**)**	**3.Yöntem (** Karşılığın Tümünün İptal edilmesi **)**
Karşılığın ayrılması; 654 KARŞILIK GİDERLERİ. 600 **158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞ. 600** ***Malın satılması;*** 100 KASA 1.770 600 YURTİÇİ SATIŞLAR. 1.500 391 HESAPLANAN KDV. 270 **621 STMM 1.400** **158 STOK DEĞ. DÜŞ. KARŞ. 600** 157 DİĞER STOKLAR 2.000	***Karşılığın ayrılması;*** 654 KARŞILIK GİDERLERİ. 600 **158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞ. 600** ***Malın satılması;*** 100 KASA 1.770 600 YURTİÇİ SATIŞLAR. 1.500 391 HESAPLANAN KDV. 270 **621 STMM 1.500** **158 STOK DEĞ. DÜŞ. KARŞ. 500** 157 DİĞER STOKLAR 2.000 **158 STOK DEĞ. DÜŞÜK. KARŞ. 100** **644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR 100**	***Karşılığın ayrılması;*** 654 KARŞILIK GİDERLERİ. 600 **158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞ. 600** ***Malın satılması;*** 100 KASA 1.770 600 YURTİÇİ SATIŞLAR. 1.500 391 HESAPLANAN KDV. 270 **621 STMM 2.000** 157 DİĞER STOKLAR 2.000 **158 STOK DEĞ. DÜŞÜK. KARŞ. 600** **644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR 600**

159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

Satın almak için siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. **Yurt içi ya da yurt dışına avans verilmesi** yada **akreditif açtırılması** durumunda hesap borçlandırılırken; avansın ya da akreditifin teslim edilen mal bedeline mahsup edilmesinde alacaklandırılarak kapatılır.
Duran varlık alımı için sipariş avansları 159 yerine 259 VERİLEN AVANSLAR HESABI'nda takip edilir

Örnek: İşletme ithal etmek istediği (X) cinsi malzemenin temin edilebilmesi için yurtdışındaki MTRL İşletmesine 20.000 € avans verilmesi için İş Bankasına talimat vermiştir. Banka havaleyi 1€= 3,75 ₺ kur üzerinden gerçekleştirmiştir. Firmanın malzemeyi gönderdiği gün 2.500 ₺ gümrük vergisi, 3.000 ₺ kur farkı ve 8.730 ₺ KDV ödeyerek malı gümrükten çekmiştir.
Verilen Sipariş Avansları 43.000 + Ödenen Gümrük vergisi 2.500 + Kur fark 3.000 = 48.500 ₺

1. Avansın verilmesi kaydı;
20.000 € X 2,15 = 43.000 ₺
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI 43.000
102 BANKALAR 43.000

2. Malzemenin teslim alınması kaydı;
150 İLK MADDE VE MALZEMELER HS 48.500
191 İNDİRİLECEK KDV HS 8.730
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI 43.000
100 KASA 14.230

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi stok maliyetine giren unsurlardan değildir?
A) Nakliye
B) İthalat vergileri
C) Satın alma esnasında ödenen KDV
D) Yükleme ve boşaltma maliyetleri
E) Satın alma fiyatı

VUK'un 265. maddesine göre maliyet bedeli şu unsurlardan oluşmaktadır:

- Satın alma bedeli, ithal edilen malların CİF bedeli,
- Malın işyerine getirilmesine kadar ödenen sigorta gideri,
- Malın işyerine getirilmesine kadar ödenen nakliye, yükleme, boşaltma ve hamaliye giderleri
- İthal edilen mallara ilişkin gümrük vergisi, gümrük komisyonu ve diğer ithalat giderleri
- Malın işletme stoklarına teslim alınıncaya kadar geçen zamandaki kur farkı.

Ödenen KDV tutarı, aldığımız KDV tutarlarından düştüğümüz için burada tekrar maliyet unsuru olarak göstermemiz yanlış olur. Aksi halde iki defa vergi matrahından düşmüş oluruz. **(CEVAP C)**

2._____ / _____

TİCARİ MALLAR	**XX**	
İNDİRİLECEK KDV	**XX**	
SATICILAR		**XX**

_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) Satış İadelerine
B) Alış İadelerine
C) Alış Iskontolarına
D) Kredili Mal Alışına
E) Kredili Mal Satışına

Herhangi bir para veya maddi bir değer verilmeden mal satın aldığımızda veyahut sattığımızda bu işleme kredili (=veresiye) denir.

Kredili mal sattığımızda karşılığında veresiye alacak doğar ve bunu 120 ALICILAR HESABI'nda borç kaydı ile izleriz.
Kredili mal satın aldığımızda karşılığında veresiye borç doğar ve bunu 320 SATICILAR HESABI'nda alacak kaydı ile izleriz.

Yukarıdaki yevmiye maddesinde satıcılara kredili (veresiye) borçlanarak ticari mal aldığımız görülmektedir.
(CEVAP D)

3. A işletmesi B işletmesinden daha önce kredili olarak satın almış olduğu malın 200 ₺ + %20 KDV'lik kısmını istediği özellikleri taşımadığı gerekçesi ile iade etmiştir. Bu işlemin yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A)_____ / _____

SATICILAR	200	
TİCARİ MALLAR		160
HESAPLANA KDV		40

B) _____ / _____

SATICILAR	200	
TİCARİ MALLAR		160
İNDİRİLECEK KDV		40

C) _____ / _____

SATICILAR	240	
TİCARİ MALLAR		200
HESAPLANAN KDV		40

D) _____ / _____

ALICILAR HS.	200	
TİCARİ MALLAR		160
HESAPLANAN KDV		40

E)_____ / _____

ALICILAR	240	
TİCARİ MALLAR		200
HESAPLANAN KDV		40

_____ / _____

Kredili satın aldığında borçlandığı tutarı 320 SATICILAR HESABI' nda alacak kaydı izler. İade olduğunda hesap ters kayıt ile borçlanacaktır.
Ayrıca İade edilen Ticari Mallar hesabı aktif karakterli bir hesaptır ve iade nedeniyle ters kayıtla alacaklanacaktır. Satın alırken indirilecek KDV borçlanmıştı mahsup için Hesaplanan KDV alacaklanacak. Ancak Henüz KDV beyannamesi verilmemiş ise İndirilecek KDV de alacaklanarak kapatılabilirdi. Soruda bu ayrıntı belli olmadığından Hesaplanan KDV nin kullanılması daha doğru olur. **(CEVAP C)**

4. B şirketi, 9.363 ₺'lik satış yaparak dönemi 966 ₺ değerinde mal stoku ile kapatmıştır. Satılan malların maliyeti, 6.110 ₺ ve dönemin faaliyet giderleri 2.734 ₺ ise işletmenin dönem kârı ne kadardır?
A) 519 ₺
B) 3.253 ₺
C) 5.663 ₺
D) 6.629 ₺
E) 7.223 ₺

Satış Geliri: 9.363 ₺ - Satılan Malın Maliyeti 6.110 ₺
= Brüt Satış Kârı: 3.253 ₺' dir.
Brüt Satış Karı 3.253 ₺ - 2.734 ₺ faaliyet gideri
= Faaliyet Kârı 519 ₺
(CEVAP A)

5. Satılan mallarla ilgili satış giderleri hangi hesabın borcuna kaydedilir?
A) Ticari Mallar hesabının
B) Satış indirimleri hesabının
C) Genel Yönetim Giderleri hesabının
D) Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabının
E) Pazarlama, Satış ve Dağıtım Gideri hesabının

Ticari Mallar satın alınırken katlanılan giderler 153 TİCARİ MALLAR HESABI'nın borcuna kaydedilir.
Ancak Satış ile ilgili her durum (satış, satış iadesi, satış iskontosu, Satış giderleri) için ayrı bir hesap kullanılır. Satış ile ilgili giderleri 760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI'na borç kaydı yapılır. **(CEVAP E)**

6. Devamlı envanter yöntemi kullanan bir işletme, kredili olarak almış olduğu malların bir kısmının tam olarak istenen özellikleri taşımaması üzerine satıcı firmadan iskonto talep etmiştir. Talebin kabul edilmesi durumunda işletmenin aşağıdaki hesaplarından hangisi işlem görmez?
A) Satıcılar hesabı
B) Hesaplanan KDV hesabı
C) Ticari Mallar hesabı
D) Alış İskontoları Hesabı
E) Hiçbiri

Satın alırken yapılan kayıt bu şekilde idi;
_____ / _____
153 TİCARİ MALLAR HESABI
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI
320 SATICILAR HESABI
_____ / _____
İskonto talebi satıcı tarafından kabul edilip iskonto faturası işletmeye ulaştığında ise;
_____ / _____
320 SATICILAR
153 TİCARİ MALLAR HESABI
391 HESAPLANAN KDV HESABI
_____ / _____
(CEVAP D)

7. Aşağıdakilerden hangisi stoklar kapsamındaki hesaplardan biri değildir?
A) Ticari mallar hesabı
B) İlk madde ve malzeme
C) Yarı mamuller
D) Verilen sipariş avansları
E) Satılan malın maliyeti

Satılan Malın Maliyeti, gelir tablosu hesabı olup işletmenin ana faaliyet gideridir. **(CEVAP E)**

8. Bir işletmenin 01.01.2017 tarihinde "Ticari Mallar" hesabının bakiyesi 2.500 ₺'dir. 31.12.2017 tarihinde yapılan sayım sonucunda elinde 3.000 ₺ tutarında mal olduğu tespit edilmiştir, işletme, 2017 yılı boyunca 12.000 ₺ tutarında mal almış ise işletmenin 2017 yılı satılan ticari mal maliyeti nedir?
A) 500 ₺
B) 5.500 ₺
C) 9.500 ₺
D) 11.500 ₺
E) 9.000 ₺

BORÇ	153 TİCARİ MALLAR HESABI		ALACAK
D.Başı devir.	2.500	Alış İade.	--
D.İçi alınan.	12.000	Alış İskontosu.	--

Borç Toplamı: 14.500 – Alacak Toplamı 0
= Borç kalanı: 14.500 ₺ (Yani net stok giriş tutarı)

Dönem sonu sayım sonucu: satışlardan sonra elimizde kalan stoktur. Dönem sonunda 3.000 ₺ stokta mal kalmış ise;
Satın aldığımız stoklardan satılan malları düştüğümüzde geriye kalan dönem sonu stok tutarıdır.
NET STOK GİRİŞİ – STMM= KALAN olduğuna göre
(14.500) ? (3.000)
Satılan Ticari Malların Maliyeti (STMM) = 14.500 – 3.000
= 11.500 ₺ **(CEVAP D)**

9. Bir işletmenin 2017 yılı dönem başı mal stoku 1.500 ₺'dîr. Dönem içinde 15.000 ₺'lik mal almıştır. Almış olduğu malların 2.000 ₺'lik kısmını istediği özellikleri taşımadığı için iade etmiştir. Dönem sonunda yapılan sayımda işletmenin elinde 1.000 ₺'lik mal stoku olduğu tespit edilmiştir, işletmenin dönem içindeki satış tutarı 20.000 ₺ ise dönem kârı/zararı nedir?
A) 3.500 ₺ kâr
B) 6.500 ₺ kâr
C) 3.500 ₺ zarar
D) 6.500 ₺ zarar
E) 7.000 ₺ kâr

BORÇ	153 TİCARİ MALLAR HESABI		ALACAK
D.Başı devir.	1.500	Alış İade.	2.000
D.İçi alınan.	15.000	Alış İskontosu.	--

Hesabının Borç Kalanı = Borç toplamı – Alacak Toplamı
= 16.500 – 2.000
=14.500 ₺ (Net alınan stok)

NET ALINAN STOK – STMM= KALAN olduğuna göre
(14.500) ? (1.000)
Satılan Ticari Malların Maliyeti (STMM) = 14.500 – 1.000
= 13.500 ₺
KAR/ ZARAR = SATIŞLAR – STMM
= 20.000 - 13.500
= 6.500 ₺ kar **(CEVAP B)**

10. İşletme, birim maliyeti 10.000 ₺ olan Y malından 4 adedini 50.000 ₺ ye peşin olarak satmıştır. Devamlı envanter yöntemine göre bu işlemle ilgili olarak aşağıdaki kayıtlardan hangisi yapılmaz? (KDV ihmal edilmiştir)
A) Kasa hesabına 50.000 borç
B) Yurt içi satışlar hesabına 50.000 alacak
C) Satılan ticari malın maliyeti hesabına 40.000 borç
D) Ticari mal hesabına 40.000 alacak
E) Ticari mal hesabına 50.000 alacak

Devamlı envanter yöntemiyle bu işlemin yevmiye kayıtları şu şekilde olmalıdır;

_____ / _____		
100 KASA	50.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		50.000
_____ / _____		
621 SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ	40.000	
153 TİCARİ MALLAR		40.000
_____ / _____		

(CEVAP E)

11. Mal hareketlerinin muhasebeleştirilmesinde kullanılan Devamlı envanter yönteminin diğer yöntemlerden üstün ve farklı yanı nedir?
A) Mala ilişkin çeşitli istatistiki bilgiler sağlaması
B) Devamlı müşteri sağlaması
C) Müşterilerin devamlı ve yakından izlenmesini sağlanması
D) Mevcut malın hem maliyeti hem de miktarı konusunda bilgi sağlaması
E) Mal hareketlerinin izlendiği en kolay yöntem olması

Aralıklı envanter yönteminde; Ticari Mallar hesabının borç kalanı net olarak stoklara girişi yapılmış ticari malların maliyetini verir.
Devamlı envanter yönteminde ise; Ticari malların satışı esnasında hesabın alacağına maliyetiyle kayıt edildiği için hesabın borç kalanı elimizde mevcut bulunun malların maliyetini ve miktarını verecektir. **(CEVAP D)**

12. Aralıklı envanter yöntemine göre satın alınan malların iş yerine getirilmesi için ödenen taşıma hamaliye ve komisyon gibi giderler hangi hesaba ve ne şekilde kaydedilir?
A) Alışlar hesabının borcuna
B) Ticari mal hesabının alacağına
C) Kar zarar hesabının alacağına
D) Ticari mal hesabının borcuna
E) Alış gideri hesabının borcuna

BORÇ	TİCARİ MALLAR HESABI	ALACAK
D.Başı devir. (+)	Alıştan iade	(-)
D.İçi alınan. (+)	Alış İskontoları	(-)
Alış ile ilgili giderler (+)		

(CEVAP D)

13. Aralıklı envanter yöntemi kullanan bir işletmenin kredili olarak satmış olduğu malların bir kısmının iade edilmesi durumunda aşağıdaki hesaplardan hangisi işlem görmez?
A) 153 Ticari Mallar hesabı
B) 120 Alıcılar hesabı
C) 610 Satıştan iadeler hesabı
D) 191 indirilecek KDV hesabı
E) Hiçbiri

Aralıklı envanter yönteminde satış, satış iadesi işlemlerinde; Ticari mallardaki eksilme için kayıt yapılmayıp dönem sonunda topluca yapıldığı için yukarıdaki soruda belirtilen satış iadesi işleminde de Ticari mallar hesabı ve Satılan ticari Malların Maliyeti hesabı kullanılmayacaktır.
(CEVAP A)

14. Satılan mal iade edilirse, iade tutarı hangi hesaba ve nasıl kaydedilir?
A) Satışlar hesabının alacağına
B) Satılan malın maliyeti hesabının borcuna
C) Satışta iadeler hesabının alacağına
D) Satıştan iadeler hesabının borcuna
E) Ticari Mal hesabının alacağına

Aralıklı veya devamlı envanter fark etmeksizin satış iadesinde yapılacak kayıtta;
_____ / _____
SATIŞ İADELERİ
İNDİRİLECEK KDV
İLGİLİ HESAPLAR
_____ / _____
Kaydı yapılacaktır. Devamlı envanter yönteminde ayrıca bir madde daha yapılarak 153 TİCARİ MALLAR HESABI'na borç kaydı ile tekrar stoklara girişini gösterirken 621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI'na alacak kaydı yaparak satış işleminde borçlanılan tutardan düzelme yapılacaktır.
(CEVAP D)

15. Alış iadeleri hangi hesaba nasıl kaydedilir?
A) Ticari mallar hesabı borcuna
B) Ticari mallar hesabının alacağına
C) Satılan ticari mallar maliyeti hesabının alacağına
D) Yurt içi satışlar hesabının borcuna
E) Alıştan iadeler hesabının borcuna

BORÇ	TİCARİ MALLAR HESABI	ALACAK
D.Başı devir. (+)	**Alıştan iade**	(-)
D.İçi alınan. (+)	Alış İskontoları	(-)
Alış ile ilgili giderler (+)		

(CEVAP B)

16. İşletmenin satın aldığı her türlü mal ve hizmet bedelleri üzerinden satıcılara ödediği veya ödeyeceği katma değer vergisinin kaydedildiği hesap hangisidir?
A) İndirilecek KDV
B) Hesaplanan KDV
C) Ödenecek Vergi ve Fonlar
D) Devreden KDV
E) Ticari Mallar hesabı

İndirilecek KDV: Her türlü hizmet ve mal alımında ödenen ya da ödeme yükümlülüğü üstelenilen KDV'ler indirilecek KDV'dir.
Hesaplanan KDV: Her türlü hizmet veya mal satışlarından doğan tahsil edilmiş veya tahsil edilmek üzere alacak hakkı doğmuş KDV'ler bu hesapta izlenir. **(CEVAP A)**

17._____ / _____
153 TİCARİ MALLAR HS XX
391 HESAPLANAN KDV XX
100 KASA HS XX
320 SATICILAR HS XX
321 BORÇ SENETLERİ HS XX
_____ / _____

Mal alım işlemi ile ilgili olarak yapılan yukarıdaki yevmiye kaydında hangi hesap yanlış kullanılmıştır?
A) 153 Ticari Mallar
B) 391 Hesaplanan KDV
C) 100 Kasa
D) 320 Satıcılar
E) 321 Borç Senetleri

Yukarıdaki yevmiye maddesinde bir kısmı peşin (KASA), bir kısmı kredili (SATICILAR), bir kısmı da senet verilerek Ticari Mal satın alınmış. Bu kayıtta satın alınan mallar ile ilgili olarak doğan KDV tutarı Hesaplanan KDV değil İndirilecek KDV kullanılmalıdır. **(CEVAP B)**

18. _____ / _____
TİCARİ MALLAR
SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Mal satın alınmasına
B) Mal satılmasına
C) Satıştan iadeye
D) Alış iskontosuna
E) Firelerin muhasebeleştirilmesine

Yukarıdaki yevmiye maddesinde Ticari mallar hesabının stok ambarına girişi yapılırken, Satılan Ticari Malların Maliyeti (STMM) Hesabı da alacaklanmıştır. STMM bir gider hesabıdır ve borçlu çalışır. Bu hesabın alacaklanması daha önceden yapılan borç kaydının iptali anlamına gelir. Satış iptali (iadesi) gerçekleştiğinde işletme stoklarına Ticari Mal girerken STMM hesabı da kapatılacaktır. **(CEVAP C)**

19. A işletmesi devamlı envanter yöntemini kullanmaktadır. 200.000 ₺ + (20.000 ₺ KDV) maliyetli malı 400.000 ₺ + 40.000 ₺ KDV ile müşterisinden senet alarak satmıştır. Aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?
A) Hesaplanan KDV hesabı 40.000 ₺ alacaklanır
B) Yurt İçi satışlar hesabı 400.000 ₺ alacaklanır
C) Alacak senetleri hesabı 440.000 ₺ borçlanır
D) Ticari Mallar hesabı 220.000 ₺ alacaklanır
E) Satılan Ticari Malların Maliyeti hesabı 200.000 ₺ borçlanır

Soruda satış işleminin kaydı istenmektedir. Ve bu soruda kurulan tuzak alış işlemiyle ilgili KDV tutarının da verilmiş olmasıdır. Oysa biz biliyoruz ki alış işleminde ödenen KDV ticari malların maliyetine eklenmez ayrıca İNDİRİLECEK KDV hesabı ile izlenmektedir. Bu durumda Ticari Mallar hesabındaki tutar 200.000 ₺ olarak alacaklanacaktır. **CEVAP D)**

20. Alış faturalarının KDV tutarı (İndirilecek KDV) 200.000 ₺ satılan faturaların KDV tutarı (Hesaplanan KDV) 180.000 ₺ ise aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) 20.000 Kasa açığı vardır
B) 20.000 Ödenecek vergi ve yükümlülükler hesabına aktarılır
C) 20.000 liralık yanlış kayıt vardır
D) 20.000 Devreden KDV vardır
E) 180.000 lira KDV ödenmesi gerekir.

_____ / _____
391 HESAPLANAN KDV HESABI 180.000
190 DEVREDEN KDV HESABI 20.000
191 İNDİRLECEK KDV HESABI 200.000
_____ / _____

Hesaplanan KDV pasif hesaptır kapatılırken borçlanır. İndirilecek KDV Aktif bir hesaptır ve kapatılırken alacaklanır. Hesaplanan KDV büyük ise iki hesap arasındaki fark kadar borcumuz vardır ve 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR hesabının alacağına yazılır. İndirilecek KDV büyük ise biz devlete aldığımız KDV den daha fazlasını ödediğimiz için alacaklıyız ve bunu bir varlık hesabı olan 190 DEVREDEN KDV hesabına yazarız. **(CEVAP D)**

21. (2012, GUY):
_____ / _____
152 MAMULLER
151 YARI MAMULLER – ÜRETİM
_____ / _____

Yukarıdaki muhasebe kaydı, aşağıdakilerden hangi işleme aittir?
A) Stoklara yeni bir hammadde girişine
B) Yeni bir mamul satın alınmasına
C) Üretilen mamullerin satılmasına
D) Üretimin tamamlanarak mamullerin stoklara alınmasına

Yevmiye maddesindeki her iki hesapta stoklar hesabında ve aktif karakterli (arttığında borç, azaldığında alacak kaydı yapılan) hesaplardır. Mamuller, üretimi tamamlanmış ve stok ambarına alınmış, satış için hazır olarak tutulan mallardır. Yarı mamuller ise, henüz üretim süreci devam eden tamamlanmamış stokların izlendiği hesaptır. Soruda verilen kayıt ile, yarı mamuller hesabı alacak kaydı ile kapatılırken üretim sürecinin tamamlandığını, borç kaydı yapılmış mamuller hesabından anlıyoruz. **(CEVAP D)**

(2008,KPSS)

22. Ve 23. SORULAR AŞAĞIDAKİ BİLGİLERE GÖRE CEVAPLANDIRILACAKTIR

Tarih	Adet	Fatura Tutarı
11.01.2007	200	22.000
21.01.2007	90	12.375
24.01.2007	100	14.300
30.01.2007	80	11.000

Yukarıda verilen işletmenin mal alışlarıdır. İşletme, mal hareketlerini sürekli envanter yöntemiyle izlemekte ve stok hareketlerini de ilk giren ilk çıkar yöntemine göre belirlemektedir. İşletme satışlarını % 20 kârlı olarak yapmaktadır. (KDV oranı %10 olarak alınacaktır.)

22. İşletme 31.12.2007 tarihinde çek karşılığında sattığı 400 adet malın satış fiyatı kaç ₺'dir?

A) 54.600
B) 55.950
C) 56.700
D) 60.060
E) 62.370

Satış fiyatını bulabilmemiz için satılan malların maliyetini bulmamız gerekir. Satılan malın maliyetini bulmak içinde öncelikle KDV dahil fiyatlardan KDV'yi arındırmamız gerekecek;

Tarih	Adet	Fatura Tutarı	KDV'siz maliyeti
11.01.2007	200	22.000	÷ 1,10 = 20.000
21.01.2007	90	12.375	÷ 1,10 = 11.250
24.01.2007	100	14.300	÷ 1,10 = 13.000
30.01.2007	80	11.000	÷ 1,10 = 10.000

İlk giren – ilk çıkar yöntemine göre, 400 Adetin satışında;
11.01.2007 tarihinden 200 adet 20.000 ₺
21.01.2007 tarihinden 90 adet 11.250 ₺
24.01.2007 tarihinden 100 adet 13.000 ₺
30.01.2007 tarihinden 10 adet x (10.000 / 80 = 1.250 ₺

+_____ +_____
400 adet 45.500 ₺ STMM

İşletme satışlarını %20 kârlı yaptığına göre
Satış Fiyatı = Satılan Malın Maliyeti + Kâr
= 45.500 + (45.500 x 0,20)
= 54.600 ₺ **(CEVAP A)**

23. İşletmenin yapacağı satış kaydında hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Alınan çekler hesabı borçlu 61.545 ₺
B) Yurt içi satışlar hesabı alacaklı 56.700 ₺
C) Hesaplanan KDV hesabı alacaklı 9.828 ₺
D) Ticari Mallar hesabı alacaklı 45.500 ₺
E) Satılan Ticari Malların Maliyeti hesabı borçlu 51.975 ₺

İşletme devamlı envanter yöntemine göre stoklarını izlediğine göre satış esnasında yapması gereken kayıt;

_____ / _____
101 ALINAN ÇEKLER 60.060
600 YURT İÇİ SATIŞLAR 54.600
391 HESAPLANAN KDV 5.460
(Soruda KDV %10 şeklinde belirtilmiş)
_____ / _____
621 SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ 45.500
153 TİCARİ MALLAR 45.500
_____ / _____

(CEVAP D)

24. (2013, KPSS): Yalnızca tek tip mal alıp satan işletmenin bir dönem boyunca yaptığı alışlar tarih sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Miktar (Adet)	Birim alış fiyatı (₺)
3.000	**10**
5.000	**11**
2.000	**12**

İlgili dönemde 9.000 adet ticari mal satılmıştır.

İşletme LİFO yöntemini kullandığına göre, ilgili dönemde satılan ticari malların maliyeti kaç ₺'dir?

A) 10.000
B) 12.000
C) 97.000
D) 98.000
E) 99.000

Son giren ilk çıkar yöntemi olduğuna göre tabloda sondan başlayarak **9.000 adet** satışı karşılarındaki fiyatlarıyla çarpımlarının toplamı alınmalıdır.

2.000 adet x 12 TL = 24.000 ₺
5.000 adet x 11 TL = 55.000 ₺
2.000 adet x 10 TL = 20.000 ₺
+_____ + _____
9.000 adet 99.000 ₺

(CEVAP E)

25. (2009, KPSS): Stok hareketlerini sürekli envanter yöntemiyle izleyen bir işletmede dönem başı mal mevcudu 5.000 adettir. Dönem içinde iki parti halinde 25.000 adet mal satın almıştır. İkinci partide alınan mallar için KDV dahil 224.400 ₺ ödenmiştir. Dönem başı mal maliyeti 10 ₺/adet olup izleyen her alımda KDV hariç 1 ₺/adet fiyat artışı meydana gelmiştir. İşletme satışlarını %10 kârlı olarak yapmakta ve stoklarını LIFO (son giren ilk çıkar) yöntemiyle değerlemektedir. Dönem içinde 28.000 adet satış yapılmış, daha sonra 4.000 adet iade alınmıştır. (KDV oranı %10 olarak alınacaktır)
Buna göre Yurt içi Satışlar hesabına kaydedilmesi gereken tutar kaç ₺'dir?

A) 389.620
B) 354.200
C) 343.200
D) 333.960
E) 303.600

Satış tutarını bulabilmemiz için, öncelikle Satılan Ticari Malların Maliyetini hesaplayalım;
Dönem başındaki malın maliyeti 10 ₺/adet olarak verilmiş, her mal alımındaki birim maliyetleri de hesaplayalım;
İkinci partide alınan 224.400 ₺ de KDV de var onu çıkartalım, 224.400 ÷1,10 = 204.000 ₺ maliyeti vardır.
Dönem başında 10 ₺ ve her satın alındığında 1 ₺ artıyordu o halde, 1. parti alımda 11 ₺ ikinci parti alımda 12 ₺ olur.

Toplam tutar = Birim Fiyat x Miktar
204.000 ₺ = 12 ₺ x Miktar (adet)
Miktar = 204.000 ÷ 12 = 17.000 adet alınmıştır.

Dönem içinde her iki partinin toplamı 25.000 adet olarak soruda belirtilmiş. 1. Partideki alınan stok adetini bulmak için 2. Partideki alım miktarını düşersek; 25.000 – 17.000 (2.parti) = 8.000 adet (1.parti)

Şimdi tabloya dönüştürelim;
Soruda her alım partisinde 1 ₺ fiyatın arttığı belirtilmişti

Dönem	Miktar (adet)	Birim Maliyeti (₺)
Dönem başı	5.000 (soruda verilmişti)	10 ₺/adet (soruda verilmişti)
I. Parti alım	8.000 adet	11 ₺/adet (10 + 1)
II. Parti alım	17.000 adet	12 ₺/adet (11 + 1)

Satışlar son giren ilk çıkar yöntemiyle yapıldığına göre ve soruda 28.000 adet satıldığı belirtildiğine göre satılan malları tablodan sondan (II. Parti) başlayarak şöyle hesaplayabiliriz;

II. Partiden; 17.000 adet x 12 = 204.000 ₺
I. Partiden; 8.000 adet x 11 = 88.000 ₺
D. başından; 3.000 adet x 12 = 30.000 ₺
+_____ +_____
28.000 adet 322.000 ₺ STMM var.

Satış değerini bulmak için;
Satış Tutarı = Satılan Ticari Malların Maliyeti + Kâr
= 322.000 x (322.000 x 0.10)
= 354.200 ₺ **(CEVAP B)**

26. (2010, KPSS): Aralıklı envanter yöntemini kullanan bir işletmede Ticari Mallar hesabının dönem sonundaki görünümü aşağıdaki gibidir:

BORÇ	153 TİCARİ MALLAR	ALACAK
2.430.000		126.000

İşletmede dönem sonu mal mevcudu 1.494.000 ₺, dönem başı mal mevcudu ise 270.000 ₺ olduğuna göre, Satılan Ticari Mallar Maliyeti kaç ₺'dir?

A) 396.000
B) 810.000
C) 1.098.000
D) 1.224.000
E) 1.638.000

Ticari Mallar Hesabının Borç Kalanı = Borç Toplamı – Alacak Toplamı
= 2.430.000 – 126.000
= 2.304.000 ₺ borç kalanı var.

Satılan Ticari Malların Maliyeti (STMM) = Ticari Mallar Hesabının Borç Kalanı – Dönem Sonu Mal Mevcudu
= 2.304.000 – 1.494.000
= 810.000 ₺ **(CEVAP B)**

27. (2011,KPSS): Mal hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen bir işletmede dönem sonu itibariyle Ticari Mallar hesabının borç toplamı 2.865.000 ₺, alacak toplamı ise 355.000 ₺'dir.
İşletmede dönem sonu mal mevcudu 251.000 ₺, dönem başı mal mevcudu 521.000 ₺ olduğuna göre Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabına yapılacak kayıtla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 2.259.000 ₺ borçlu
B) 2.510.000 ₺ borçlu
C) 2.780.000 ₺ borçlu
D) 606.000 ₺ alacaklı
E) 3.282.000 ₺ alacaklı

STMM = Ticari Mallar Hesabının Borç Kalanı – Dönem Sonu Mal Mevcudu
= (2.865.000 – 355.000) – 251.000
= 2.510.000 – 251.000
= 2.259.000 ₺
_____ / _____
621 SATILAN TİC. MAL. MALİYETİ 2.259.000
153 TİCARİ MALLAR HS 2.259.000
_____ / _____
(CEVAP A)

(2012, KPSS):
28, 29, 30. Soruları aşağıdaki bilgilere göre çözülecektir.
Aralıklı envanter yöntemine göre stoklarını izleyen işletmede, dönem sonu stok tutarı 230.000 ₺, dönem içi alışları 1.870.000 ₺, Yurtiçi satışları 2.125.000 ₺'dir. Alış iadeleri 85.000 ₺, satıştan iadeler 90.000 ₺, faaliyet giderleri 320.000 ₺'dir. Ticari mallar hesabının borç toplamı ise 2.190.000 ₺'dir.

28. Buna göre, işletmede dönem başı stok tutarı kaç ₺'dir?
A) 320.000
B) 324.000
C) 336.000
D) 345.000
E) 405.000

BORÇ	153 TİCARİ MALLAR HESABI		ALACAK
Dönem başı stok	(?)	Alış İadesi (-)	85.000
Dönem içi alışlar.	1.870.000		
	2.190.000		

2.190.000 = Dönem başı stok + 1.870.000
Dönem başı stokları = 320.000 ₺ **(CEVAP A)**

29. İşletmenin satışlarının maliyeti kaç ₺'dir?
A) 2.195.000
B) 1.960.000
C) 1.875.000
D) 1.790.000
E) 1.685.000

STMM = Ticari Mallar Borç Kalanı – Dönem Sonu Stok
= (2.190.000 – 85.000) – 230.000
= 1.875.000 ₺ **(CEVAP C)**

30. İşletmenin Faaliyet kârı veya zararı kaçtır?
A) 350.000 zarar
B) 160.000 zarar
C) 75.000 kâr
D) 160.000 kâr
E) 245.000 kâr

Cevap: Gelir Tablosunda verilenleri yerleştirirsek;

BRÜT SATIŞLAR	: 2.125.000
Satış İadesi (-)	: 90.000
Satış İskontosu (-)	: -
NET SATIŞLAR	: 2.035.000
Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	:1.875.000
BRÜT SATIŞ KÂR	: 160.000
Faaliyet Giderleri (-)	: 320.000
FAALİYET KÂRI / ZARARI	: 160.000 ₺ zarar **(CEVAP B)**

31. (2012, KPSS): İşletme sattığı malların iadesiyle ilgili olarak ortaya çıkan taşıma giderlerini üstlenmiştir. Buna göre ilgili tutar aşağıdaki hesaplardan hangisine kaydedilmelidir?
A) Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri
B) Satılan Ticari Mallar Maliyeti
C) Satıştan İadeler
D) Yurtiçi satışlar
E) Ticari Mallar

İşletme malı satın alırken yaptığı nakliye masraflarını 153 Ticari Mallar Hesabına kaydeder. Maliyet Esası Kavramı gereği maliyetine ekler. Ancak malı satarken yaptığı nakliye masrafı ve satış sonrasında tekrar malın iadesindeki nakliye masrafı satış ve pazarlama ile ilgili bir gider olduğu için 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabında izlemesi gerekir. **(CEVAP A)**

32. 2013, KPSS): Aşağıdakilerden hangisi Tekdüzen Muhasebe Sisteminin öngördüğü stok kalemlerinden biri değildir?
A) Ticari mallar
B) Yarı mamuller
C) İlk madde be malzemeler
D) Hizmetler
E) Mamuller

TDHP (Tek Düzen Hesap Planı) incelendiğinde stok kalemleri arasından hizmet yoktur. Ayrıca düz mantık bir yorum yapacak olsak; Hizmetin fiziksel bir yapısı olmadığı için stoklanabilirlik özellik taşımaz. **(CEVAP D)**

33. (2013,KPSS): Stok hareketlerini sürekli envanter yöntemiyle izleyen bir işletmede, kredili olarak satılmış olan bir malın iade edilmesi halinde işlemlerden hangisi yapılmaz?
A) Alıcılar hesabı alacaklandırılır
B) Satılan Ticari Malların Maliyeti hesabı alacaklandırılır
C) Satış İadesi hesabı borçlandırılır
D) Ticari Mallar hesabı borçlandırılır
E) Yurtiçi Satışlar Hesabı borçlandırılır

Yurt içi satışlar hesabı satış anında alacak kaydı yapar. Hesabın dönem sonunda kapatılırken borçlanır. İade işlemlerinde Gelir tablosunda gider hesaplarından SATIŞ İADELERİ HESABI kullanılır. **(CEVAP E)**

34. (2013, KPSS): Aşağıdakilerden hangisi, stoklar grubunda yer almaz?
A) Mamuller
B) Verilen Avanslar
C) İlk Madde ve Malzeme
D) Verilen Sipariş Avansları
E) Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı

Verilen avanslar hesabı 259 - 269 – 279 Kodlarıyla duran varlıklarda yer alır. **(CEVAP B)**

35. (2013, KPSS):
_____ / _____
TİCARİ MALLAR HESABI
ALACAK SENETLERİ HESABI
_____ / _____
Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Alınan mal karşılığında senet ciro edilmesi
B) Alınan mal karşılığında senet düzenlenmesi
C) İade edilen mal karşılığında senet verilmesi
D) İade edilen mal karşılığında senet ciro edilmesi
E) İade edilen mal karşılığında vadeli çek alınması

Borç tarafındaki Ticari Mallar hesabından da mal satın alındığı görülüyor. Mallar karşılığında müşteriden aldığı senetleri vermiş. Senet, üzerindeki alacak hakkıyla birlikte başkasına devredilmesi CİRO işlemidir. Senet ciro ederek mal satın almıştır. **(CEVAP A)**

36. (2013, MUY) "Mamulün stoklara verildiği veya hizmetin tamamlandığı andan itibaren bu mal veya hizmetin alıcılara teslimine kadar yapılan birtakım endirekt malzeme, endirekt işçilik, personel giderleri, dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler, vergi, resim, harç ve tükenme payları gibi çeşitli kalemlerden oluşan giderlerdir."
Yukarıdaki tanım aşağıdaki gider türlerinden hangisini tanımlamakta kullanılabilir?
A) Genel Yönetim Giderleri
B) Araştırma ve Geliştirme Giderleri
C) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri
D) İlk Tesis ve Taazzuv Giderleri

Soruda mamul haline geldikten sonraki alıcılara teslimine kadarki süreç sorulmaktadır. Bu süreç ise ürünün tanıtımı, satış elemanlarının çabaları, ürünlerin müşteriye ulaştırılması hatta montaj gibi teknik destek sağlanması gibi işlemlerin maliyeti 760 Pazarlama Ve Satış dağıtım Giderleri Hesabı'nda izlenmelidir. **(CEVAP C)**

37. (2013, MUY): Birim satış fiyatını KDV dâhil 193,20 ₺ olarak belirleyen bir işletmede satışlar % 20 kârlı olarak yapılmaktadır. KDV oranı % 15 olarak alınacaktır. Buna göre, işletmenin malın satışından sağladığı kâr tutarı kaç ₺'dir?
A) 28
B) 38,64
C) 25,20
D) 25

Soruda KDV dahil verilmiş olan satış tutarından KDV'yi arındırmamız gerekir. KDV oranı 0,15 olarak alınacak ise; KDV dahil değeri 1+KDV oranına bölerek KDV'yi arındırırız.
193,20 / 1,15 = 168 ₺ olarak bulunur.
Kâr oranı da verildiğinden kârsız değeri; 168/1,20 = 140 ₺ olarak bulunur.
Kârlı satış fiyatı: 168 ₺ – Kârsız satış değeri 140 ₺ = 28 ₺ kâr tutarı bulunur. **(CEVAP A)**

38. (2013, DUY): Maliyeti 2.210 ₺ olan bir mal kaç ₺'ye satılırsa, satış fiyatı üzerinden % 15 kâr elde edilmiş olur?
A) 2.541
B) 2.600
C) 2.550
D) 2.700

Kâr = Satış Fiyatı – Alış Maliyeti
Kâr Oranı = Kâr / Maliyet

Maliyet soruda verilmiş, kâr oranı da verilmiş buradan kâr tutarına ulaşabiliriz. 0,15 = Kâr / 2.210 şekline geldiğinde Kârı bulabilmek için şu şekilde düzenlersek; Kâr = 0,15 x 2.210 = 331,5 ₺ bulunur.
Satış Fiyatı = Maliyet + Kâr = 2.210 ₺ + 331,5 ₺ = 2.541,5 ₺ olarak bulunur. **(CEVAP A)**

39. (2014, MUY) Sürekli Envanter Yöntemine göre, mevcut ticari malların maliyetini aşağıdakilerden hangisi ifade eder?
A) Yurtiçi Satışlar Hesabının alacak kalanı
B) Mamuller Hesabının borç kalanı
C) Ticari Mallar Hesabının borç kalanı
D) Yurtiçi Satışlar Hesabının alacak kalanı ile Ticari Mallar Hesabının borç kalanı farkı

Sürekli Envanter yönteminde mevcut malların maliyeti = Ticari Mallar Hesabının borç kalanıdır. Çünkü bu yöntemde her satış işleminde satılan malın maliyeti Ticari Mallar Hesabının alacağına kaydedilmektedir. **(CEVAP C)**
Not: Soruda aralıklı envanter yöntemi sorulsaydı Dönem Sonu Mevcut = Ticari Mallar Hesabının borç kalanı – Satılan Malların Maliyet şeklinde hesaplanabilirdi.

(2014, MUY) Teknoloji A.Ş. işletmesinin gelir tablosu kalemleri aşağıdaki gibidir:

Yurtiçi Satışlar	**:**	**210.000**
Faiz Gelirleri	**:**	**5.000**
Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler karşılığı	**:**	**4.200**
Satılan Ticari Mallar Maliyeti	**:**	**140.000**
Pazarlama Satış ve Dağ. Giderleri	**:**	**20.000**
Genel Yönetim Giderleri	**:**	**20.000**
Satıştan İadeler	**:**	**10.000**
Komisyon Giderleri	**:**	**3.000**
Kısa Vadeli Borçlanma Gideri	**:**	**10.000**
Önceki Dönem Gelir ve Kârları	**:**	**9.000**

(40 ve 41. Soruları Yukarıdaki bilgilere göre çözelim)

40. Yukarıdaki verilere göre Teknoloji A.Ş.'nin Faaliyet Kârı ne kadardır?
A) 20.000 ₺
B) 12.000 ₺
C) 21.000 ₺
D) 16.800 ₺

BRÜT SATIŞLAR (600, 601, 602) : 210.000 ₺
Satış İadesi : 10.000 ₺ (-)
Satış İskontosu : __

NET SATIŞLAR : 200.000 ₺
Satışların Maliyetleri (620, 621, 622, 623): 140.000 ₺ (-)

BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI : 60.000 ₺ kâr
Faaliyet Giderleri (630, 631, 632) : 40.000 ₺ (-)
- Paz. Sat. Dağ. Giderleri 20.000
- Genel Yönetim Giderleri 20.000

FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI : 20.000 ₺ kâr.

(CEVAP A)

41. Yukarıdaki verilere göre Teknoloji A.Ş.'nin Olağan Kârı ne kadardır?
A) 20.000 ₺
B) 2.000 ₺
C) 12.000 ₺
D) 16.800 ₺

Bu soruyu çözerken 40. Soruda kullandığımız gelir tablosunun kaldığı yerden devam ettirelim;

FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI : 20.000 ₺ kâr.
Diğer Faaliyetlerden Ol. Gelir ve Kârlar (+) : 5.000 ₺ (+)
Faiz Gelirleri 5.000 TL
Diğer Faal. Olağan Gider ve Zarar (-) : 3.000 ₺ (-)
Komisyon Giderleri 3.000
Finansman Giderleri (-) : 10.000 ₺ (-)
Kısa Vadeli Borçlanma Gideri 10.000

OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR :12.000 ₺ kâr.

(CEVAP C)

42. (2014 MUY) Mal hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen işletmenin döneme ait ticari mallarına ilişkin stok hareketleri aşağıdaki gibidir.

Dönem Başı Ticari Mal Mevcudu	: 100.000
Alıştan İadeler	: 30.000
Dönem İçi Alışlar	: 300.000
Alış İndirimleri	: 10.000
Alış Giderleri	: 10.000

Dönem sonu mal mevcudu 80.000 ₺ olduğuna göre satılan ticari malın maliyeti kaç ₺'dir?
A) 370.000 ₺
B) 300.000 ₺
C) 270.000 ₺
D) 290.000 ₺

BORÇ	153 TİCARİ MALLAR HESABI		ALACAK
Dönem başı stok:	100.000 ₺	Alış İadesi (-)	30.000 ₺
Dönem içi alınan:	300.000 ₺	Alış İskontosu (-)	10.000 ₺
Alış Giderleri:	10.000 ₺		+
+			
BORÇ TOPLAMI:	410.000 ₺	**ALACAK TOPLAMI:**	40.000 ₺

Hesabın Borç Kalanı: 410.000 ₺ – 40.000 ₺ = 370.000 ₺

STMM = TM BORÇ KALANI – D.SONU STOK MEVCUDU
= 370.000 ₺ – 80.000 ₺
= 290.000 ₺ **(CEVAP D)**

43. (2014 MUY):

Brüt Satışlar	: 237.400 ₺
Satılan Ticari Mallar Maliyeti	: 206.100 ₺
Brüt Satış Karı	: 31.300 ₺
Genel Yönetim Giderleri	: 9.400 ₺
Faiz Gelirleri	: 4.000 ₺
Komisyon Gelirleri	: 8.000 ₺
Komisyon Giderleri	: 6.000 ₺
İştiraklerden Temettü Gelirleri	: 2.000 ₺

Yukarıdaki verilere göre işletmenin Dönem Kârı ne kadardır?
A) 35.900 ₺
B) 45.200 ₺
C) 25.900 ₺
D) 61.200 ₺

Soruda Brüt satış kârına kadarı hesaplanmış biz bundan sonrası ile devam ederiz ve gelir unsurlarına +, gider unsurlarına – işareti atarak sonuca ulaşırız.

Bu soruda dikkat edilmesi gereken şey; Brüt satış kârı zaten hesaplanmış. Bundan sonraki kısmının hesaplanması olacak.

Brüt Satış Kârı	31.300 ₺
Genel Yönetim Giderleri	9.400 ₺ (-)
Faiz Gelirleri	4.000 ₺ (+)
Komisyon Gelirleri	8.000 ₺ (+)
Komisyon Giderleri	6.000 ₺ (-)
İştiraklerden Temettü Gelirleri	2.000 ₺ (+)

DÖNEM KARI = 25.900 ₺ olur.

(CEVAP C)

44. (2013, DUY) Aralıksız sayım yöntemini kullanan bir işletme alış maliyeti 18.000 ₺ olan bir malı, KDV'si ve 10.000 ₺'si peşin, kalanı kredili olmak üzere KDV dahil toplam 23.600 ₺'ye satmıştır (KDV oranı % 18'dir.) Yapılması gereken muhasebe kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A)_____ / _____

KASA	13.600	
ALICILAR	10.000	
YURTİÇİ SATIŞLAR		20.000
HESAPLANAN KDV		3.600

B)_____ / _____

YURTİÇİ SATIŞLAR	20.000	
HESAPLANAN KDV	3.600	
KASA		20.000
ALICILAR		3.600

C)_____ / _____

KASA	13.600	
ALICILAR	10.000	
SAT. TİCARİ MALLAR MALİYETİ	18.000	
TİCARİ MALLAR		18.000
YURTİÇİ SATIŞLAR		20.000
HESAPLANAN KDV		3.600

D)_____ / _____

KASA	13.600	
ALICILAR	10.000	
TİCARİ MALLAR		20.000
İNDİRİLECEK KDV		3.600

_____ / _____

İşletmenin satış işlemine ait yapılması gereken kayıt şöyle olmalı;

23.600 ₺ / 1,18 = 20.000 ₺ satış tutarı
23.600 – 20.000 = 3.600 ₺ KDV Tutarı
3.600 + 10.000 ₺ Peşin alınan tutar.

_____ / _____

100 KASA	13.600	
120 ALICILAR	10.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		20.000
391 HESAPLANAN KDV		3.600

_____ / _____

621 STMM	18.000	
153 TİCARİ MALLAR		18.000

_____ / _____

Yukarıdaki soruda C şıkkında bu iki yevmiye maddesi birleştirilerek tek maddede verilmiş.

(CEVAP C)

45. (2012, GUY) (Y) İşletmesi satın aldığı KDV hariç 100.000 ₺ tutarındaki malın 30.000 ₺'lik kısmı için alıcılara ait çeki ciro etmiş, 50.000 ₺'lik kısmı için poliçe düzenlemiş ve 20.000 ₺'lik kısmı ve KDV'sini (KDV oranı %18) nakden ödemiştir. Buna ilişkin yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A)_____ / _____

153 TİCARİ MALLAR	118.000	
100 KASA	20.000	
103 VERİLEN ÇEKLER		30.000
321BORÇ SENETLERİ		50.000
391HESAPLANAN KDV		18.000

B)_____ / _____

153 TİCARİ MALLAR	100.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
100 KASA		38.000
101 ALINAN ÇEKLER		30.000
321 BORÇ SENETLERİ		50.000

C)_____ / _____

153 TİCARİ MALLAR	100.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
100 KASA		38.000
101 ALINAN ÇEKLER		30.000
320 SATICILAR		50.000

D)_____ / _____

153 TİCARİ MALLAR	100.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
100 KASA		38.000
121 ALACAK SENETLERİ		30.000
321 BORÇ SENETLERİ		50.000

_____ / _____

Ticari Mal satın alan işletme müşteri çeki ciro etmiş. Çekin ciro edilmesi Alınan Çekler hesabını alacaklandırır. Bununla birlikte poliçe verilmiştir ifadesinden de Senet düzenlendiği anlaşılır ve alacak tarafından Borç Senetleri Hesabı olması gerekir. Bu iki bilginin de yer aldığı sadece B şıkkı var. **(CEVAP B)**

46.(2012, GUY) Stok hareketlerini sürekli envanter yöntemiyle izleyen bir işletme 3 adet malı KDV hariç 30.000 ₺' ye satmıştır. İşletme satışlarını % 25 kârla yapmaktadır. (KDV oranı %18) Satılan mallardan bir tanesinin iadesi durumunda işletmenin yapacağı dönem sonu kayıtlarında aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Ticari mallar hesabı borçlu 8.000
B) Satıştan iadeler hesabı borçlu 11.800
C) Hesaplanan KDV hesabı alacaklı 1.800
D) Satılan ticari mallar maliyeti hesabı alacaklı 10.000

30.000 / 3 Adet = 10.000 ₺ birim satış fiyatı.
Kârsız fiyatı için kjâr marjını düşersek= 10.000 / 1,25 = 8.000 ₺ bulunur. Mal satıldığında devamlı envanter yönteminde satılan malın maliyeti hesabı her adet için, 8.000 ₺ ile borçlanırken Ticari Mallar hesabı alacaklanmıştır. Şimdi iade olduğunda tekrar Ticari Mallar Hesabının 8.000 ₺ ile borçlanması gerekir. **(CEVAP A)**

(2012, GUY)
47 ve 48. SORULAR AŞAĞIDAKİ BİLGİLERLE ÇÖZÜLECEKTİR.
(Z) A.Ş. nin 2011 hesap dönemine ilişkin gelir tablosunda yer alan kalemler karışık olarak aşağıda verilmiştir:

Yurtiçi satışlar	**12.000.000**
Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	**500.000**
Faiz gelirleri	**400.000**
Önceki dönem gelir ve karları	**350.000**
Kambiyo karları	**75.000**
Diğer olağan gelir ve karlar	**300.000**
Genel yönetim giderleri	**2.500.000**
Komisyon giderleri	**150.000**
Satıştan iadeler	**250.000**
Dönem karı vergi ve yasal yük. Karşılıkları	**255.000**

47. (Z) A.Ş.'nin brüt satış karı 2.250.000 ₺ olduğuna göre satılan ticari mallar maliyeti kaç ₺'dir?
A) 9.500.000
B) 9.750.000
C) 10.250.000
D) 10.500.000

Gelir Tablosu kullanılarak hesaplayalım;

BRÜT SATIŞLAR	:	12.000.000
Satış İadesi (-)	:	250.000 (-)
Satış İskontoları (-)	:	-
NET SATIŞLAR	:	11.750.000
Satılan Ticari Malların Maliyeti		**? (-)**
BRÜT SATIŞ KÂRI/ZARARI	:	2.250.000

Soruda İstenen; 11.750.000 – STMM = 2.250.000 ₺
STMM = 9.500 ₺ **(CEVAP A)**

48. (Z) A.Ş.nin olağan karı kaç ₺'dir?
A) 1.225.000
B) 950.000
C) 875.000
D) 575.000

Gelir tablosunun kaldığımız yerinden devam edersek;
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI : 2.250.000 ₺
FAALİYET GİDERLERİ : 2.500.000 (-)
- Genel Yönetim Gid. 2.500.000

FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI : - 250.000₺ zarar
DİĞER FAAL. OL. GELİR VE KARLAR (+): 1.275.000₺ (+)
- Bağlı ortaklıklardan Temettü Geliri 500.000
- Faiz Gelirleri 400.000
- Kambiyo kârları 75.000
- Diğer Olağan Gelir ve kârlar 300.000

DİĞER FAAL. OL. GİDER VE ZARARLAR (-) : 150.000 ₺ (-)
- Komisyon Giderleri 150.000

OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR : 875.000 ₺ kâr

(CEVAP C)

49. (2012, GUY) SORU 87 (XYZ) işletmesinin stok bilgileri aşağıdaki gibidir:

	Miktar(kg)	Birim Değer(₺)
Dönembaşı stok	**10**	**3**
10.01.2012 (Alış)	**5**	**4**
10.02.2012 (Alış)	**10**	**5**

(XYZ) işletmesi ilk giren ilk çıkar yöntemini uyguluyorsa 10.03.2012 tarihinde yapılan 12 kg.lık satışın maliyeti kaç TL'dir?
A) 36
B) 38
C) 48
D) 55

İlk giren ilk çıkar yöntemi uygulandığında satılan malların ilk gelen mallardan satıldığı varsayılır. Yani işletme 12 kg. mal satacaksa bunun 10 Kg. dönem başındaki stoktan geri kalan 2 kg yine tarih olarak dönem başından sonraki en eski olan 10.01.2012 tarihindeki alınan maldan olacaktır. Bu tarihler karşısında malın maliyetleri de belli olduğu için;
Dönem Başı :10 kg x 3 ₺ = 30 ₺
10.01.2012 : 2 kg x 4 ₺ = 8 ₺
STMM: 38 ₺
(CEVAP B)

50. (2012, GUY) Aralıklı envanter yöntemini uygulayan bir işletmenin ticari mallarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.
Dönem başı stok: 1.150 adet
Dönem sonu stok: 820 adet
Dönem içi alışlar: 1.270 adet
Buna göre işletmenin dönem içi satış miktarı aşağıdakilerden hangisidir?
A) 540
B) 780
C) 1.300
D) 1.600

İşletme envanterine giren ticari mal miktarı 1.150 + 1.270 = 2.420 adet. Dönem sonunda satılamayıp elimizde kalan miktar olan 820 adet'i düşersek 2.420 – 820 = 1.600 adet satılan mal miktarı bulunur. **(CEVAP D)**

51. (2012, GUY) Ticari işletmesi ticaretini yaptığı malları, maliyetlerine % 25 kar ilave ederek satmaktadır. (A) ticari işletmesi, yüksek miktarda sipariş veren (B) ticari işletmesine bir parti malı satış fiyatı üzerinden % 10 Iskonto yaparak satmıştır. Satış dolayısıyla (B) ticari işletmesine yapılan iskonto tutarı 10.000 ₺ olduğuna göre satılan malların (A) ticari işletmesine maliyeti kaç ₺'dir?
A) 100.000
B) 90.000
C) 80.000
D) 75.000

İşletme %10 iskonto uyguladığında indirim tutarı 10.000 ₺ ise, %10'u 10.000 ₺ olan sayının tamamı 100.000 ₺'dir. 100.000 ₺ satış fiyatı olduğuna göre %25 kâr içinden arındırılırsa Satılan Malların Maliyetine (STMM) ulaşılmış olur. 100.000 / 1,25 = 80.000 ₺ olacaktır. **(CEVAP C)**

52. (2013, MHUY): İşletmede dönem sonu itibarıyla Ticari Mallar hesabının borç toplamı 1.500.000 ₺ ve dönem sonu mal mevcudu 120.000 ₺ İse aşağıdaki İfadelerden hangisi yanlıştır?

A) Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabına 1.380.000 ₺ borç kaydı yapılır.
B) Dönem başı stokları ile dönem içi alışların toplamı 1.500.000 ₺'dir.
C) Ticari Mallar hesabına 1.380.000 ₺ alacak kaydı yapılır.
D) İzleyen dönemde dönem başı stok tutarı 120.000 ₺'dir.
E) Dönem sonu bilançosunda Ticari Mallar 1.380.000 ₺ olarak yer alır.

Dönem sonunda elimizdeki kalan stok miktarının 120.000 ₺ olduğu soruda belirtilmiş. Bu bilgiden dolayı dönem sonu işlemlerinden sonra işletmenin bilançosunda görünecek olan miktar da 120.000 ₺ olmalıdır. **(CEVAP E)**

53. (2013, MHUY): A ve B, aynı holding grubuna ait işletmelerdir. A İşletmesinin toplam satışları 200.000 ₺ olup bunun 20.000 ₺'lik kısmı B İşletmesine yapılmıştır. B İşletmesinin toplam satışları ise 300.000 ₺ olup bunun 40.000 ₺'lik kısmı A İşletmesine yapılmıştır.
Buna göre, A ve B İşletmelerinin satışları konsolide edildiğinde ortaya çıkan satışlar kalemi kaç ₺'dir?

A) 540.000
B) 520.000
C)480.000
D)460.000
E)440.000

Holding olarak konsolide satış tutarı bulunmak istenmektedir ve işletme içinde biri birilerine yaptıkları satış işlemi holding için işletme içinde transferdir.
Satış Tutarı = (200.000 – 20.000) + (300.000 – 40.000) = 440.000 ₺ olarak bulunur **(CEVAP E)**

54. (<u>2009, VMY</u>): X İşletmesinin dönem sonunda;

Ticari Mallar Hesabının borç kalanı	**10.000 ₺**
Dönem sonu mal mevcudu	**3.000 ₺**
Yurtiçi Satışlar Hesabının alacak kalanı	**15.000 ₺**
Satıştan iadeler hesabının borç kalanı	**2.000 ₺**

Yukarıda verilen bilgilere göre işletmenin brüt satış kârı ne kadardır?

A) Kârı sıfırdır
B) 3.000
C) 6.000
D) 8.000

Öncelikle Satılan Ticari Malların Maliyetini (STMM) bulalım,
STMM = Tic. Mal. Borç Kalanı 10.000 – D. Sonu 3.000
STMM = 7.000 ₺

Gelir Tablosu kullanılarak Brüt Satış Kârını hesaplayalım;

Brüt Satışlar	: 15.000
Satış İadesi (-)	: 2.000 (-)
Satış İskontoları (-)	: ---
Net Satışlar	: 13.000
Satılan Ticari Malların Maliyeti	7.000
Brüt Satış Kârı / Zararı	:6.000 ₺ olarak bulunur.

(CEVAP C)

55. (<u>2010 Maliye Bakanlığı İç Denetçi Sorusu):</u> İşletmede ortaya çıkan artıklar aşağıdaki hesaplardan hangisine kaydedilmelidir?

A) İlk Madde ve Malzeme
B) Mamuller
C) Yarı Mamul – Üretim
D) Ticari Mallar
E) Diğer Stoklar

Diğer stoklar Hesabı: İmalat Artıkları - Defolu Ürünler - Kıymeti Düşen Mallar - Satışına Karar Verilen Sabit Kıymetler - Komisyoncudaki Mallar - Yoldaki Mallar - Promosyon Stokları - Bazı İşletme Malzemeleri **(CEVAP E)**

56. <u>(2004, KPSS):</u> İşletme, maliyeti 250.000 ₺ olan bir malın, uğradığı hasar sebebiyle bilanço günü itibariyle satış fiyatının 200.000 ₺ olduğunu belirlemiştir.
Buna göre yapılacak kayıtta, aşağıdakilerden hangisinin kullanımı doğrudur?

A) Karşılık Giderleri Hesabı alacaklı 50.000 ₺
B) Ticari Mallar Hesabı alacaklı, 200.000 ₺
C) Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı borçlu, 50.000 ₺
D) Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı alacaklı, 50.000 ₺
E) Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı borçlu, 50.000 ₺

Değeri düşen malın 153 Ticari Mallar hesabından çıkarılıp, yeni değeri ile 157 Diğer Stoklar hesabına alınması gerekir. Aradaki fark ise 659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabına kaydedilir.

_____ / _____		
157 DİĞER STOKLAR	200.000	
659 D. OLAĞAN GİDER VE ZAR.	50.000	
TİCARİ MALLAR		250.000
_____ / _____		

(CEVAP C)

(2008, KPSS):
(57 ve 58. SORULARI AŞAĞIDAKİ BİLGİLERE GÖRE ÇÖZÜLECEKTİR)
İşletmede 30.000 ₺ tutarındaki ticari mal için %20 oranında karşılık ayrılmıştır. İşletme stok hareketlerini Sürekli envanter Yöntemi ile izlemekte olup söz konusu malların %20 si çek karşılığında 3.000 ₺'ye satılmıştır. (KDV %18)

57. Buna göre satış kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi yanlış kullanılmıştır?
A) STMM hesabı borçlu 2.460 ₺
B) Alınan Çekler borçlu 3.540 ₺
C) Diğer Stoklar alacaklı 6.000 ₺
D) Hesaplanan KDV alacaklı 540 ₺
E) Yurtiçi Satışlar alacaklı 3.000 ₺

Yevmiye kaydını yapalım;
_____ / _____
101 ALINAN ÇEKLER HESABI 3.540
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HESABI 3.000
391 HESAPLANAN KDV HESABI 540
_____ / _____

30.000 ₺ için %20 ayrılan karşılık 6.000 ₺'dir. Bu 30.000 ₺'lik Ticari Malın %20 si satıldığında 6.000 ₺ karşılık ayrılan Ticari Malın da %20 si satılmış demektir.
Ve bu 6.000 %20 = 1.200 ₺'nin 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabından düşülmesi gerekir.
_____ / _____
621 SATILAN TİC. MAL. MALİYETİ 4.800
158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI 1.200
157 DİĞER STOKLAR 6.000
_____ / _____
(CEVAP A)

58. İşletmenin bu satış nedeniyle elde ettiği kâr ya da zarar kaç ₺ dir?
A) 200 ₺, Kâr
B) 540 ₺, kâr
C) 600 ₺, Zarar
D) 1.800 ₺, Zarar
E) 3.000 ₺, Zarar

BRÜT SATIŞLAR : 3.000
Satılan Ticari Malların Maliyeti : 4.800 (-)
_____
Brüt Satış kârı / Zararı : -1.800 TL zarar.
(CEVAP D)

59. (2012, GUY) İşletme, maliyeti 80.000 ₺ olan, 20.000 ₺ değer düşüklüğüne uğramış ve aynı tutarda karşılık ayırmış olduğu mallarını 60.000 ₺ ye satmıştır. Satış işleminin kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi borçlandırılır?
A) Ticari mallar
B) Stok değer düşüklüğü karşılığı
C) Karşılık giderleri
D) Konusu kalmayan karşılıklar

Daha önceden karşılık ayırdığındaki kaydı şöyle olmalı;
_____ / _____
157 DİĞER STOKLAR 80.000
153 TİCARİ MALLAR 80.000
_____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 20.000
158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI 20.000
_____ / _____

Satış işleminde ayrılan karşılık kadar zarar gerçekleşmiş. Bu yüzden tekrar gider olarak gösterilmesine gerek olmayacak.
654 Karşılık Giderleri Hesabı, zaten gelir tablosuna eksi olarak (gider) olarak yer alacaktır.
Ancak Bilanço hesabı olan 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabının kapatılması gerekecek ve borç kaydı yapılacaktır.
_____ / _____
100 KASA 60.000
158 STOK DEĞER DÜŞÜK KARŞ. 20.000
157 DİĞER STOKLAR 80.000
_____ / _____
(CEVAP B)

60. (2012, KPSS): İşletmenin ithal edeceği mallar için ödeyeceği gümrük vergisi, aşağıdaki hesaplardan hangisinde muhasebeleştirilir?
A) Hesaplanan KDV
B) Verilen Sipariş Avansları
C) Ödenecek Vergi Ve Fonlar
D) Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar
E) Ödenecek Diğer Yükümlülükler

KDV dışındaki katlanılan tüm giderler ticari malların maliyetine eklenecektir. Ödenen gümrük vergisi de stoka maliyet unsuru olarak eklenecektir. Henüz satın alma aşamasında yapılan bu ödemeler Sipariş avansı niteliğindedir. Mal satın alındığında Verilen Sipariş avansları hesabı alacak kaydı ile kapatılırken Ticari Mallar Hesabına aktarılır. **(CEVAP B)**

61. SEZAR A.Ş. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) çerçevesinde tam set TFRS ile kayıt tutmaktadır. SEZAR A.Ş. 2 yıl sonra ödenmek üzere faizsiz kredili (veresiye) olarak 200.000 ₺ (+%18 KDV)'ye bir miktar ticari mal satın almıştır. Her yıl için uygun reeskont oranı %10'dur.
İşletme yukarıdaki bilgiler ve TMS çerçevesinde yapacağı kayıtlarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?
A) Ticari Mallar Hesabı 165.289 ₺, borç
B) Ertelenen borçlar için kullanılacak bilanço hesabına vade farkı tutarı kadar önce borç, sonrada ait olduğu dönemlere finansman gideri olarak dağıtması için alacak kaydı yapılır.
C) Satış esnasında 420 Satıcılar hesabına 200.000 ₺ Alacak kaydı yapılır.
D) Vade sonunda Kasa Hesabına 200.000 ₺ borç kaydı yapılır.
E) Özellikli varlık olduğu için 200.000 ₺ maliyet ile Ticari Mallar hesabına borç kaydı yapılır.

TMS 23 - Borçlanma Maliyetleri Standardı'na Göre: Stokların elde edilmesi aşamasında katlanılan borçlanma maliyetleri (vade farkı = faiz) satın alınan stok maliyetine eklenmez. Ancak özellikli varlık ise borçlanma maliyeti stok maliyetine eklenir.

Özellikli varlık: Amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır.(üretim tesisleri, yatının amaçlı gayrimenkuller vb.)

TMS 2 – Stoklar Standardı: vadeli alınan stokların peşin alımında fiyatı daha düşük ise aradaki fark vade farkıdır ve stok maliyetine eklenmez. Vade farkları finansman gideri olarak muhasebeleştirilir.

Bu sorudaki stoklar özellikli varlık değildir bu nedenle aradaki vade farkı hesaplanmalıdır.
İç İskonto formülünden; Bu günkü değerini buluruz

BD = (Vadeli bedel) / (1+Faiz oranı)^{vade}
= (200.000)/(1+Faiz oranı)^2 = 165.289 ₺
Peşin bedel= 165.289 ₺

1. Yılın faiz gideri = 165.289 x %10 = 16.529 ₺ dir ve borç tutarını 165.289 + 16.529 = 181.818 TL'ye yükseltiyor.
2 yılın faiz gideri = 200.000 – 181.818 = 18.182 ₺ dir ve borç tutarını 2.000.000 TL'ye yükseltiyor. Toplam faiz gideri

1. Yılın faiz Tutarı: 16.529
2. Yılın Faiz Tutarı: 18.182
_____
TOPLAM VADE FARKI: 34.711
_____ / _____
153 TİCARİ MALLAR 165.289
325 ERTELENEN TİCARİ
BORÇLARIN VADE FARKI 34.711
191 İNDİRİLECEK KDV 36.000
420 SATICILAR 200.000
_____ / _____

1. Yılın Faiz tutarının gider hesabına aktarılması;
_____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 16.529
325 ERTELENEN TİCARİ
BORÇLARIN VADE FARKI 16.529
_____ / _____
420 SATICILAR 200.000
320 SATICILAR 200.000
_____ / _____

2. Yılda vade zamanı geldiğinde;
_____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 18.182
325 ERTELENEN TİCARİ
BORÇLARIN VADE FARKI 18.182
_____ / _____
100 KASA 200.000
320 SATICILAR 200.000
_____ / _____
(CEVAP E)

62. (2016,KPSS) İşletme, değeri düşen ticari malları için önce karşılık ayırmış, bir süre sonra aynı dönem içinde bu malları satamadığı için imha etmiştir.
Buna göre, yapılması gereken muhasebe kayıtlarında aşağıdaki hesaplardan hangisi kullanılmaz?
A) Ticari Mallar
B) Konusu Kalmayan Karşılıklar
C) Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı
D) Diğer Stoklar
E) Karşılık Giderleri

Karşılık ayrıldığında;
_____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ
158 STOK DEĞER DÜŞÜK KARŞILIĞI
_____ / _____
157 DİĞER STOKLAR
153 TİCARİ MALLAR
_____ / _____

Mallar imha edildiğinde daha önceden karşılık ayrıldığında 654 Karşılık Giderleri hesabı ile gelir tablosuna gider olarak kaydedilmiştir. Tekrar gider gösterilmeyecek sadece bilanço hesapları kapatılacaktır.
_____ / _____
158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
157 DİĞER SOTKLAR
_____ / _____
Eğer ki tamamı imha olmasaydı da bir kısmı satılabilse idi zararın gerçekleşmeyen kısmı Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı ile gelir yazılarak düzeltilecekti. Ancak soruda tamamı imha edildiği için bu hesap kullanılmaz. **(CEVAP B)**

63. (2016,KPSS) Üretim işletmesi komisyoncu aracığıyla 168.000 ₺'ye aldığı 1.200 kg ham madde için alış fiyatı üzerinden % 3 komisyon, %4 sigorta ve 3.360 ₺ taşıma ücreti ödemiştir. (KDV ihmal edilecektir)
Bu bilgilere göre hammaddenin birim maliyeti işletme için kaç ₺'dir?
A) 142,8
B) 144,2
C) 147
D) 149,8
E) 152,6

Alış Tutarı	: 168.000 ₺ / 1.200 kg	= 140 ₺/kg
Nakliye Maliyeti	: 3.360 ₺ / 1.200 kg	= 2,8 ₺ /kg
Komisyon	: 140 x 0,03	= 4,2 ₺/kg
Sigorta	: 140 x 0,04	= 5,6 ₺/kg
	+	
	Toplam Birim Maliyeti=	152,6 ₺/kg

(CEVAP E)

Not: Soruda KDV ihmal edilmiştir demiş ancak KDV verilmiş olsaydı dahi ticari malların maliyetine eklenmeyecekti.

64, 65 ve 66. SORULAR AŞAĞIDAKİ BİLGİLERLE ÇÖZÜLECEKTİR
Elektronik ürünler pazarlayan Nazlı Elektrikli Ürünler Ticaret İşletmesi, satışlarını artırabilmek için 1.000 ₺ ve üzerinde alış veriş yapanlara hediye olarak verilmek üzere işletmeye birim başına 100 ₺ +%18 KDV ile mal edilmiş tablet dağıtacaktır. Bunun için işletmeye 500 adet satın almış alınmış bedeli 3 ay sonra ödenmek üzere senet düzenlenmiştir.

64. İşletmenin bu tabletleri aldığında yapacağı kayıt ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) 153 Ticari Mallar Hesabı 50.000 ₺, borçlu
B) 191 İndirilecek KDV hesabı kullanılmaz KDV nin tamamı stok maliyetine eklenir.
C) 157 Diğer Stoklar Hesabı 50.000 ₺, borçlu
D) 770 Genel Yönetim Giderleri hesabı 59.000 ₺, borçlu
E) 760 Pazarlama Satış dağıtım Giderleri Hesabı 59.000 ₺ borçlu

_____ / _____		
157 DİĞER STOKLAR	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	9.000	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		59.000
_____ / _____		

Satın alınan tabletler tekrar satmak amaçlı olmadığından ticari amaçlı olmadığından 157 Diğer Stoklar Hesabına borç kaydedilirken, yine aynı nedenlerden dolayı 336 Diğer Çeşitli Borçlar hesabına alacak kaydedilir.

(CEVAP C)

65. Tabletlerden sadece 300 adetini kampanya süresince dağıtabilmiştir. Yapılacak yevmiye maddesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) 659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar hesabı 30.000 ₺, borçlu
B) 153 Ticari mallar hesabı 30.000 ₺, alacaklı
C) 157 Diğer Stoklar Hesabı 30.000 ₺, borçlu
D) 770 Genel Yönetim Giderleri hesabı 30.000 ₺, borçlu
E) 760 Pazarlama Satış dağıtım Giderleri Hesabı 30.000 ₺ borçlu

100₺/adet x 300 adet = 30.000 ₺ lik kısmı dağıtılmıştır. Dağıtılmasındaki amaç satışları artırmak amaçlı olduğundan 760 Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri hesabına borç kaydedilir.

_____ / _____		
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	30.000	
157 DİĞER STOKLAR		30.000
_____ / _____		

(CEVAP E)

66. Tabletlerden geriye kalan 200 adetinin 100 adetini satmak üzere mağaza vitrinine, geri kalan 100 adetini de çocuk esirgeme kurumundaki kimsesiz çocuklara bağış yapmıştır. Yapılacak yevmiye maddeleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
A) Bağış yapılan kısım 770 Genel Yönetim Giderleri Hesabına kaydedilir.
B) 157 Diğer Stoklar hesabı 20.000 ₺ alacaklı
C) 679 Diğer Olağan dışı Gider ve Zararlar 10.000 ₺
D) Nazım Hesaplar kullanılarak dönem sonunda beyan edilecek vergi matrahında düzeltme yapılmalıdır.
E) 153 Ticari Mallar hesabı 10.000 ₺ borçlu

_____ / _____		
153 TİCARİ MALLAR	10.000	
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER ve ZARAR	10.000	
157 DİĞER STOKLAR		20.000
_____ / _____		
950 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER BORÇLU	10.000	
952 MATRAHA EKLENECEK TUTARLAR ALACAKLI HESABI		10.000
_____ / _____		

Bağış yapılan tabletler için; Sosyal Yardımlaşma ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 20. maddesinde, gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, kurum ve kuruluşlarına makbuz karşılığında yapılacak nakdi bağışların, vergiden indirilebileceği belirtilmiştir. Ayni bağışların bu kapsamda indirimi mümkün değildir. Bu nedenle yapılan bu giderin matrahta düzeltilmesi gerekir. Kanunen kabul edilmeyen giderdir. **(CEVAP A)**

67. Nuh İnşaat Ltd. Şti işletmesi, daha önceden satın aldığı 5.000 m^2 arsa üzerine 20 adet dubleks villa yapmış ve bunlardan 17 adetini satmıştır. Dönem sonunda elinde kalan 3 villa düzenleyeceği bilançoda hangi hesapta rapor edilecektir?

A) Binalar Hesabı
B) Ticari Mallar Hesabı
C) Mamuller Hesabı
D) Yer altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı
E) Arazi ve arsalar hesabı

Sevgili kardeşlerim bu soruyu çözebilmek için şu ayrıntıları iyi öğrenmemiz gerekiyor.
Gayrimenkuller (Taşınmazlar) Muhasebeleştirilirken;
1) Emlakçı gibi alım satımı meslek edinenler için: ev, tarla, vs.. tüm gayrimenkuller kısa süre içerisinde alınıp satılması planlanan varlıklardır. Dolayısı ile emlakçı için bu varlıklar stoktur. 153 TİCARİ MALLAR HESABI ile izlerler.
2) İnşaatını kendisi yapıp da satanlar için; Alınan arsa da, yapılan binalar için alınan inşaat malzemeleri de hammadde olur. Yapılan evler ise MAMULLER HESABI ile izlenir.
3) Üreten veya doğrudan satın alıp kullanmayı amaçlayanlar için; Kullanım amacı varsa binalar duran varlıklardır ve BİNALAR HESABI ile izlenir.
Sorumuzdaki bahsi geçen durum satış amaçlı inşaat yapan işletmenin durumudur ve mamuller hesabında izlemelidir.
(CEVAP E)

68. Aktifinde kayıtlı arsa üzerinde satmak amacıyla bina inşa eden işletmede, bina inşaatı tamamlanıncaya kadar katlanılan maliyetleri aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenir?

A) Yıllara yaygın inşaat ve onarım maliyetleri
B) Mamuller hesabı
C) Yarı Mamul – Üretim Hesabı
D) Yapılmakta olan yatırımlar hesabı
E) Kasa hesabı

"Bina inşa eden" dendiği için işletmenin faaliyet konusu inşaat. Ve dolayısı ile üretim işi yapıyor. Üretim sürecinde katlanılan maliyetler 151 Yarı mamul – üretim hesabına borç kaydedilir. İnşaat tamamlandığında bu hesap alacaklanarak kapanırken tutarı kadar 152 Mamuller hesabı borçlanır.
Soruda inşaatı yaptırıyor deseydi o zaman işletmenin faaliyet konusu başka olurdu ve müteahhit firmaya hak edişlere istinaden ödeme yapıyor olurdu ki bu durumda yapılan harcamalar Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenirdi.
(CEVAP C)

69. Canan Mobilya İşletmesinde, ambarından 20.000 ₺ lik sunta kullanılmak amacıyla üretim bölümüne çekilmiştir. Yapılacak yevmiye kaydında hangi hesap alacaklanır?

A) 710 Direkt ilk Madde ve Malzeme giderleri
B) 150 İlk Madde ve Malzeme
C) 730 Genel Üretim Giderleri
D) 151 Yarı Mamul – Üretim
E) 153 Ticari Mallar

Mobilya üreten işletme için sunta ilk madde ve malzemedir. Satın alındıklarında;
_____ / _____
150 İLK MADDE VE MALZEME
191 İNDİRİLECEK KDV
İLGİLİ HESAPLAR
_____ / _____

Üretime çekildiklerinde;
_____ / _____
710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
150 İLK MADDE VE MALZEME
_____ / _____

Soruda alacaklanacak hesap sorulmaktadır. **(CEVAP B)**

70. Taahhüt şeklinde sürdürülen bir binanın yapımı için ortaya çıkan maliyetler geçici kabul yapıldığında hangi hesapta görülür?

A) Satılan Ticari Malların Maliyeti
B) Satılan Mamullerin Maliyeti
C) Satılan Hizmet Maliyeti
D) Genel yönetim giderleri
E) Binalar

Taahhüt şeklinde faaliyet göstermek; bir yapının tamamlanarak teslim edilmesini taahhüt ederek üstlenmektir. İnşaatın faaliyetlerini farklı işletme ya da kişilere yaptırarak işi tamamlar ve taahhüt edilen kişiye tamamlanan yapı teslim edilir.
Burada yapılan faaliyet bir hizmettir. Ve hizmet ile ilgili olarak katlanılan giderler hizmetin maliyetidir. Soruda geçen "..geçici kabul.." ifadesi inşaat işinin idarece onaylandığı ve bitti kabul edildi anlamına gelir. İş tamamlanmış ise satış elde edilen hâsılat 600 YURT İÇİ SATIŞLAR hesabına, katlanılan maliyetler ise 622 SATILAN HİZMET MALİYETİ hesabına kaydedilecek demektir. **(CEVAP C)**

71. İşletmenin 31 Mayıs 20017 tarihindeki mevcut stokları 100.000 ₺ olarak görülmektedir. 31 Nisan 2017 Tarihindeki fiyat endeksi 6340, Mayıs ayındaki fiyat endeksi 6570 olduğu öğrenildiğinde stoklardaki enflasyon düzeltmesi yapılmış tutarı kaç ₺'dir?

A) 101.782 ₺
B) 103.154 ₺
C) 98.218 ₺
D) 96.499 ₺
E) 102.154 ₺

Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı = Düzeltme Yapılacak Dönem Fiyat endeksi / [(Düzeltme yapılacak dönem fiyat endeksi + Düzeltme yapılacak dönemden önceki fiyat endeksi) /2]
= 6570 / [(6340 + 6570)/2] = 1,01782
Düzeltilmiş tutar = 100.000 ₺ x 1,01782 = 101.782 ₺
(CEVAP A)

NOT: Enflasyon Düzeltmesi Yapmanın Şartı
Kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil **son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması halinde malî tablolarını enflasyon düzeltmesine tabi tutmak zorundadırlar.** Yukarıdaki şartların birlikte oluşup enflasyon düzeltmesi yapılmaya başlanmasından sonra bu iki şarttan birinin gerçekleşmesi halinde de enflasyon düzeltmesi yapılmaya devam edilecektir. Bu iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde enflasyon düzeltmesi yapılmayacaktır.
Kapsama giren mükellefler, geçici vergi dönemlerinin sonu itibarıyla malî tabloları düzenlemek ve enflasyon düzeltmesi yapmak zorundadırlar. Geçici vergi dönemlerinde yukarıda belirtilen oranların tespitinde, son üç hesap dönemi yerine üçer aylık dönemlerin son ayı dahil önceki otuzaltı ay ve içinde bulunulan hesap dönemi yerine son oniki ay dikkate alınacaktır. Bir hesap dönemi içindeki geçici vergi dönemlerinin herhangi birinde düzeltme yapılması halinde takip eden geçici vergi dönemlerinde ve içinde bulunulan hesap dönemi sonunda da düzeltme yapılacaktır.

72. Salim Ticaret işletmesi 15.04.2017 tarihinde Zarif İşletmesine peşin satış fiyatı 2.000 ₺ olan 1.600 ₺ maliyetli malı 3 ay vadeli olarak 2.200 ₺ + % 18 KDV karşılığında kredili olarak satmıştır. Türkiye Muhasebe standartlarına (TMS) göre tutulacak kayıtla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 120 ALICILAR, 2.596 ₺ borç
B) 600 YURTİÇİ SATIŞLAR 2.200 ₺ alacak
C) 153 TİCARİ MALLAR 1.600 ₺ alacak
D) 391 HESAPLANAN KDV 396 ₺ alacak
E) 600 YURTİÇİ SATIŞLAR 2.000 ₺ alacak

Sevgili kardeşleri TMS ile VUK uygulaması farklılıkları ile ilgili olarak pekiştirici bir örnek olması için iki yöntemle de çözelim:

TMS açısından: peşin satış fiyatı ile vadeli satış fiyatı arasındaki fark satış hasılatı olamaz ve bu nedenle de bu farkın bilanço hesabı yardımıyla ilgili dönemlere faiz geliri olarak dağıtılması için taşınması gereklidir.

120 ALICILAR	2.596	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		2.000
125 ERTELENMİŞ TİCARİ ALACAKLAR VADE FARKI		200
391 HESAPLANAN KDV		396
621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	1.600	
153 TİCARİ MALLAR		1.600

İzleyen aylarda etkin faiz oranı ile iç iskonto tekniği kullanılarak her aya düşen faiz miktarı hesaplanıp ilgili aylarda;

125 ERTELENMİŞ TİCARİ ALACAKLAR VADE FARKI	XXX	
642 FAİZ GELİRLERİ		XXX

Şeklinde gelir olarak kaydedecektir.

VUK ve Mevcut uygulama açısından: Satış tutarındaki vade farkı ayrı izlenmez doğrudan satış hasılatı içinde 600 YURTİÇİ SATIŞLAR hesabı ile muhasebeleştirilir.

120 ALICILAR	2.596	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		2.200
391 HESAPLANAN KDV		396
621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	1.600	
153 TİCARİ MALLAR		1.600

Soruda TMS'e göre istediğinden; ilk kayıtlara göre cevap verilecektir. **(CEVAP B)**

YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ VE HAKEDİŞLERİ

Süresi 1 yıldan fazla olan inşaat taahhüt ve onarım işleri, yıllara yaygın inşaat taahhüt ve onarım işi olarak kabul edilir. Yapım süresi 1 takvim yılını aşan bu tür işler Gelir Vergisi Kanunu'na göre özel bir vergilendirme sistemine tabidir.

Sürenin belirlenmesinde taahhüt işi için yapılan sözleşmedeki süre dikkate alınır. Örneğin sözleşmede iş 01.01.2017 de başlıyor ve 31.12.2017 de bitiyor ise 12 ay olmasına rağmen aynı takvim yılında olduğundan yıllara yaygın inşaat ve onarım işi olmaz. Ancak, sözleşmeye göre 01.08.2017 de başlayıp 01.02.2018 de tamamlanan iş 6 ay olmasına rağmen iki takvim yılını kapsadığından yıllara yaygın inşaat ve onarım işi olur.

İNŞAAT FAALİYETLERİ

ÖZEL İNŞAAT (YAP-SAT) İŞLERİ: Bu işlerde müteahhitler, kendi nam ve hesabına inşa ettikleri yapıları (bina, daire, dükkan vs..) satarlar. Özel inşaat işletmeleri birer üretim işletmeleridir. Ürettikleri yapıları 152 MAMULLER HESABI ile kayıtlarında tutarlar. Gelir Vergisi Kanunu'na göre inşaat ve onarma işlerinde elde edilen kazançlar ticari kazançtır.

TAAHHÜT ŞEKLİNDEKİ İNŞAAT VE ONARIM İŞLERİ: Başkası adına yapılan inşaat işleri, taahhüt işidir ve uygulamada inşaat taahhüt ve onarım işleri olarak ifade edilir. Bir işin taahhüt edilmesi: taahhüt edenin (müteahhit), iş yaptırana vermeye taahhüt ettiği ve bir bedel karşılığında bir malın üretimini kapsar.

TAŞERONLARA YAPTIRILAN İNŞAAT İŞLERİ: İnşaat işinin belli bir kısmının yapımını müteahhide karşı üstlenen, alanında uzmanlaşmış gerçek veya tüzel kişilere **Taşeron** denir. Taşeron asıl işin belli bir bölümünü üstlenir. Bir çeşit alt işveren de denebilir. Taşeronlarla yapılan inşaat işlerinde KDV tevkifatı yapılır. Tevkifat oranı 1/6 olarak belirlenmiştir. Kapsama giren yapım işleri dolayısıyla düzenlenecek fatura ve benzeri belgelerde gösterilen bedel üzerinden hesaplanacak KDV'nin 5/6 sı işi yapanlara ödenir, 1/6 sı ise işi yaptıran kurum, kuruluş ve işletmeler tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilir.
Yani: KDV tevkifatı ile: KDV tutarının 1/6 sını işi yaptıran, beyanname ile devlete öderken; 5/6 sını da işi yaptıran kurum, işi yapana öder.

170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ HESABI

Bu hesap, yıllara yaygın inşaat taahhüt ve onarım işleri nedeniyle ortaya çıkan maliyetlerin, dönem sonunda toplanması amacıyla kullanılır. İnşaat işi devam ettiği sürece tüm maliyetler dönem sonunda bu hesapta toplanır.
Tekdüzen Hesap Planında 740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ hesabı altında toplanan inşaat ve onarım işlerinin maliyetleri, 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA hesabı ile 170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM İŞLERİ hesabına aktarılır. Böylelikle yıl içerisinde bitmeyen inşaatlara ait maliyetler, işletmenin varlıkları arasında yer almış olur. İşin bittiği yıl ise bu hesapta oluşan maliyetler 622 SATILAN HİZMET MALİYETLERİ hesabına aktarılarak kapatılır.

ÖRNEK: ALİS inşaat İşletmesi, 2017 yılında başladığı ve 2019 yılında bitirmeyi planladığı konut inşaatı için 750.000 ₺ üretim gideri yapmıştır. (KDV ihmal edilmiştir)

_____ / _____		
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ	750.000	
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA		750.000
_____ / _____		
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA	750.000	
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ		750.000
_____ / _____		

İnşaat süreci tamamlandığında ve geçici kabul yapılarak ilgili inşaatların devri sağlandığında yapılacak kayıt;

_____ / _____		
622 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	750.000	
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETİ		750.000
_____ / _____		

350 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ HESABI

Bir inşaat taahhüt işinde işin başlamasından o ana kadar yapılan kısmına ait işlemlerin parasal olarak ölçülmesine hak ediş denir. Hakedişler; müteahhitlerce iş programına uygun olarak yapılan işi, o işte kullanılmak üzere iş yerine getirilen malzemenin miktarını, birim fiyatını, tutarını, hak kazandığı fiyat farkının hesaplama biçim ve tutarını sözleşme ve yasaların öngördüğü diğer kesintileri de gösteren rapordur.

ÖRNEK: Cihan İnşaat işletmesi, x inşaat işi için 15.000 ₺ hak ediş avansı almış olup, gerekli yasal kesintiler yapıldıktan sonra, kalan tutar nakit olarak işletme tarafından tahsil edilmiştir. Daha sonra da 110.000 ₺ kesin hak ediş hesaplanmış olup, gerekli mahsuplar geri kalanı için 20 gün vadeli çek alınmıştır. (Gelir vergisi oranı %3)

Avans Tutarı: 15.000 ₺
Gelir vergisi stopajı: 15.000 x 0,03 = 450 ₺
Net tutar: 15.000 – 450 = 14.550 ₺

100 KASA	14.550	
295 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	450	
340 ALINAN SİPARİŞ AVANASLARI		15.000

Kesin Hakediş tutarı: 110.000 ₺
Avans tutarı: 15.000 ₺
Vergiden Önceki Net Gelir: 95.000 ₺
Gelir Vergisi Kesintisi (Stopaj): 95.000 ₺ x 0,03 = 2.850 ₺
Net Tutar: 95.000 – 2.850 = 92.150 ₺
KDV Tutarı: 110.000 x 0,18 = 19.800 ₺

101 ALINAN ÇEKLER	111.980	
295 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	2.820	
340 ALINAN SİPRİŞ AVANSLARI	15.000	
354 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ		110.000
391 HESAPLANAN KDV		19.800

İnşaat taahhüt işinin tamamlanıp hizmetin teslim edilmesi veya teslim edildi sayılması durumunda;

354 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ	110.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		110.000

179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR HESABI

Yıllara yaygın inşaat ve onarım faaliyetinde bulunan işletmeler tarafından üstlenilen işin bir kısmını ya da tamamını taşeron işletmelere yaptırdığında verdiği avansları izlemek amaçlı kullanılan hesaptır.

ÖRNEK: Melikşah İşletmesi üstlendiği özel konut inşaatının bir kısmının yapımı için taşeron Yazel İnşaat işletmesi ile 400.000 ₺ üzerinden bir sözleşme yapıyorlar. Sözleşmeye göre taşeron Yazel işletmesi işe 20.08.2017 tarihinde başlayıp 15.03.2018 tarihinde tamamlayacaktır. Müteahhit Melikşah işletmesi 20.08.2017 tarihinde Yazel işletmesine 200.000 ₺ avans vermiştir.
(Gelir Vergisi oranı %3, damga vergisi oranı %0948 olarak kesintileri hesaplanmış ve geri kalanı taşerona ödenmiştir.

MÜTEAHHİT (MELİKŞAH) İŞLETMESİ			TAŞERON (YAZEL) İŞLETMESİ		
200.000 x 0,03 = 6.000 ₺ gelir vergisi kesintisi					
200.000 x 0,00825 = 1.896 ₺ Damga vergisi					
179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR.	200.000		100 KASA	192.104	
100 KASA		192.104	193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FON.	7.896	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		7.896	340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI.		200.000

GELİR VE GİDERLERİN RAPOR EDİLMESİNDE DÖNEMSELLİK AYARLAMASI

Gelir ve Giderler dönemsellik kavramı gereği ait olduğu dönemin gelir tablosunda rapor edilmesi gerekir. Ancak bazen gelecekte hak edilecek bir gelir bu günden tahsil edilmiş olabilir (2 yıllık kira bedelinin peşin tahsil edilerek kiraya verilen bir bina olayı gibi) veyahut bu gün hak edilmiş ancak tahsilâtı gelecekteki bir zamana bırakılmış da olabilir. Bu kurgunun tam tersi olarak gelirler için değil de giderler içinde buna benzer şöyle durumlar olabilir: Gelecekte tahakkuk edecek bir giderin örneğin önümüzdeki 2 yıl kiraladığımız binanın kira bedelinin peşin ödenmesi gibi şimdiden ödenmiş olabilir. Ya da şimdi tahakkuk etmiş ancak ödemesini gelecekte bir zamana bıraktığımız bir gider oluşmuş olabilir.

Tüm bu durumlarda döneme ait olmayan giderler ve gelirlerin ait oldukları döneme taşınması gerekecektir. Bildiğiniz gibi gelir tablosu hesapları (6 nolu gelir – gider hesapları) dönem sonunda 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI hesabına devrederek kapatılmak zorundadırlar. Bizim gelecekteki döneme ait gider ve gelirleri taşımamız ancak bilanço hesapları sayesinde olacaktır. İşte tamda bu ihtiyaç doğduğunda bilançodaki 18, 28, 38 ve 48 nolu hesap grupları devreye girerler.

BİLANÇO AKTİFİNDE YER ALAN HESAPLAR	BİLANÇO PASİFİNDE YER ALAN HESAPLAR
18. GELECEK AYLARA AİT GİDER VE GELİR TAHAKKUKLARI 180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLERİ 181 GELİR TAHAKKUKLARI	***38. GELECEK AYLARA AİT GELİR VE GİDER TAHAKKUKLARI*** 380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 381 GİDER TAHAKKUKLARI
28. GELECEK YILLARA AİT GİDER VE GELİR TAHAKKUKLARI 280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLERİ 281 GELİR TAHAKKUKLARI	***48. GELECEK YILLARA AİT GELİR VE GİDER TAHAKKUKLARI*** 280 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER 281 GİDER TAHAKKUKLARI

Sevgili kardeşlerim, hesapları Kısaca Tanımlayalım ve hemen uygulama örnekleriyle konuyu kavramaya başlayalım,

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER: Bedeli peşin ödenmiş veya ödenmek üzere yükümlülüğü kabul edilmiş, ancak izleyen aylara ait giderler bu hesap sayesinde ait olduğu aylara taşınır.

280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER: Bedeli peşin ödenmiş veya ödenmek üzere yükümlülüğü kabul edilmiş, ancak izleyen mali yıl/ yıllara ait giderler bu hesap sayesinde ait olduğu döneme taşınır.

181 / 281 GELİR TAHAKKUKLARI: İçinde bulunduğumuz dönemde tahakkuk etmiş (doğmuş) ancak tahsilatı gelecekteki bir zamana (Gelecekteki ayalara bırakılmış ise 181, gelecekteki mali yıla/ yıllara bırakılmış ise 281) bırakılmış gelirler yevmiye maddesinde KASA HESABI yerine kullanılır. Bu gelir tahsil edildiğinde hesap kapatılır ve KASA HESABI na borç kaydedilir.

380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER: Bedeli peşin tahsil edilmiş ancak izleyen aylara ait gelirler bu hesap sayesinde ait olduğu döneme taşınır.

480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER: Bedeli peşin tahsil edilmiş ancak izleyen yıllara (izleyen mali takvime) ait gelirler bu hesap sayesinde ait olduğu döneme taşınır.

381 / 481 GELİR TAHAKKUKLARI: İçinde bulunduğumuz dönemde tahakkuk etmiş (doğmuş) ancak ödemesi gelecekteki bir zamana (Gelecekteki ayalarda yapılacak ise 381, gelecekteki mali yıla/ yıllarda yapılacak ise 481) bırakılmış giderler için kullanılır. Bu gider ödendiğinde hesap kapatılır ve yerine KASA HESABI n alacak kaydedilir.

Konuyu daha iyi anlayabilmemiz için olayı senaryolaştırarak örneklerle uygulayacağız;

AYLIK MALİ TABLO DÜZENLEYEN İŞLETMELERDE UYGULAMA ÖRNEĞİ:

KİRALAYAN KİŞİ (KİRA GİDERİ OLAN TARAF) **Mestan Ticaret İşletmesi**	**KİRAYA VEREN (KİRA GELİRİ OLAN KİŞİ)** **Çakmaktaş Ticaret İşletmesi**

1. Kiralama Sözleşmesi Yapıldığında: Mestan işletmesi, Çakmaktaş işletmesine ait bir binayı ofis olarak kullanmak amacıyla 01.05.2017 tarihinde 12.000 ₺ ye 1 yıllığına kiralıyor. Kira bedelinin ilk 6 aylık kısmını peşin geri kalan kısmı kira süresinin sonunda ödeyecektir.

24.000 ₺ / 12 Ay = 1.000 ₺ / ay kira değeri.

Mayıs ayı kirası dönemin gideridir: 1.000 ₺
Haziran …. Aralık 7 ay x 1.000 = 7.000 ₺ Gelecek aylara ait
12 – 8 ay = 4 Ay x 1.000 = 4.000 ₺ Gelecek yıllara ait gider

_____ / _____		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ.	1.000	
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER.	7.000	
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER.	4.000	
100 KASA		6.000
381 GİDER TAHAKKUKLARI		6.000
_____ / _____		

Mayıs ayı kirası dönemin geliridir: 1.000 ₺
Haziran …. Aralık 7 ay x 1.000 = 7.000 ₺ Gelecek aylara ait
12 – 8 ay = 4 Ay x 1.000 ₺ gelecek yıllara ait gelirdir

_____ / _____		
100 KASA	6.000	
181 GELİR TAHAKKUKLARI	6.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR		1.000
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER.		7.000
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER.		4.000
_____ / _____		

2. Ait olduğu her aya gelir / giderlerin aktarılması: Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım aylarında gelecek aylara ait ismiyle bilanço hesabı ile taşıdıkları gelir/giderleri her ay ait olduğu ayın geliri / gideri olarak kaydederler.

_____ / _____		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	1.000	
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER		1.000
_____ / _____		

_____ / _____		
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER.	1.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR		1.000
_____ / _____		

3. Dönem sonunda yapılan dönem ayarlaması: Gelecek aylar hesabında taşınan son bir aylık gelir / giderin ilgili gelir tablosu hesabına aktarılması yanında gelecek yıllara ait ismiyle kaydedilmiş gelir / giderlerin de gelecek aylara ait gelir / gider olarak vadesinin kısaldığını gösteren kaydın yapılması gerekecektir.

_____ / _____		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	1.000	
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	4.000	
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER		1.000
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER		4.000
_____ / _____		

_____ / _____		
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER	1.000	
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER	4.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR		1.000
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER		4.000
_____ / _____		

Aylık olarak mali tablo düzenlediğimizde her ay için gelir ve giderler dönemsellik ayarlaması yapılıyor. Oysa Yıllık mali tablo düzenleyecek olsaydı işletme her ay dönem ayarlaması yapmasına gerek kalmaz bu döneme ait olan gelir / giderin tamamını gelir tablosu hesaplarına bir kalemde kaydederdi. Bunu da yıllık mali tablo düzenleyen işletme uygulamaları olarak tekrar görelim.

YILLIK MALİ TABLO DÜZENLEYEN İŞLETMELERDE AYNI ÖRNEĞİN UYGULAMASI:

KİRALAYAN KİŞİ (KİRA GİDERİ OLAN TARAF) **Mestan Ticaret İşletmesi**	**KİRAYA VEREN (KİRA GELİRİ OLAN KİŞİ)** **Çakmaktaş Ticaret İşletmesi**

1. Kiralama Sözleşmesi Yapıldığında: Mestan işletmesi, Çakmaktaş işletmesine ait bir binayı ofis olarak kullanmak amacıyla 01.05.2017 tarihinde 12.000 ₺ ye 1 yıllığına kiralıyor. Kira bedelinin ilk 6 aylık kısmını peşin geri kalan kısmı kira süresinin sonunda ödeyecektir.

24.000 ₺ / 12 Ay = 1.000 ₺ / ay kira değeri.

Mayıs .... Aralık 8 ay x 1.000 = 8.000 ₺ Döneme ait gider
12 – 8 ay = 4 Ay x 1.000 = 4.000 ₺ Gelecek yıllara ait gider

_____ / _____		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ.	8.000	
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER.	4.000	
100 KASA		6.000
381 GİDER TAHAKKUKLARI		6.000
_____ / _____		

Mayıs .... Aralık 8 ay x 1.000 = 8.000 ₺ Döneme ait gelir
12 – 8 ay = 4 Ay x 1.000 ₺ =4.000 ₺ gelecek yıllara ait gelirdir

_____ / _____		
100 KASA	6.000	
181 GELİR TAHAKKUKLARI	6.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR		8.000
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER.		4.000
_____ / _____		

2. Dönem sonunda yapılan dönem ayarlaması: Gelecek yıllara ait ismiyle kaydedilmiş gelir / giderlerin de gelecek aylara ait gelir / gider olarak vadesinin kısaldığını gösteren kaydın yapılması gerekecektir.

_____ / _____		
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	4.000	
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER		4.000
_____ / _____		

_____ / _____		
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER	4.000	
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER		4.000
_____ / _____		

3. Kira sonunda kalan kira tutarı tahsil edildiğinde: Kira süresi dolduğunda sözleşme gereği kiranın 6 aylık kısmı ödenecek / tahsil edilecek idi. Bu işlemö gerçekleştiğinde, bu güne kadar bilanço ile taşıdığımız "…….Tahakkukları" ismindeki hesap kapatılarak KASA Hesabına (veya başka bir varlık alındı ise o hesaba) aktarılarılır.

_____ / _____		
381 GİDER TAHAKKUKLARI	6.000	
100 KASA		6.000
_____ / _____		

_____ / _____		
100 KASA	6.000	
181 GELİR TAHAKKUKLARI		6.000
_____ / _____		

Sevgili kardeşlerim, dönen varlıklar bölümündeki konuları bitirdik. 19 Nolu Hesap grubundaki hesapları geçtiğimiz konular içinde farklı yerlerde işlediğimizden tekrar yazmaya gerek görmedik zaten sorularda bol bol kullanmaya devam edeceğiz.

Kardeşlerim, buraya kadarki konulara çalışırken biraz yorulduk ama iyi öğrendiysek dönen varlıkları, bundan sonrası çok daha kolay olacaktır. Şimdi kendimizi ödüllendirip bir bardak çay ve bir adet Neşet türküsü dinleyip öğrendiklerimizi pekiştirmek için biraz soru çözelim ☺

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. Gelir hesaplarıyla ilgili olarak verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Gelir hesapları işletmenin öz sermayesinde artış yaratan işlemlerin kaydedildiği hesaplardır.
B) Gelir hesapları alacak yanlı çalışan ve alacak kalanı veren hesaplardır.
C) Gelir hesapları bilançoda yer almaz
d) Gelir hesapları alacak kalanı kadar borçlandırılarak kapatılır.
E) Gelir hesapları dönemin faaliyet sonuçlarına etkisi olmayan hesaplardır.

Gelir tablosu, faaliyet sonucunu, işletmenin mali performansını gösteren tablolardır. İşletmenin döneme ait gelir ve giderlerinin belirli kurallar çerçevesinde sıralanarak, gelirlerin toplandığı giderlerin çıkarıldığı bir sistem ile dönem sonundaki kar/yazar durumunu rapor eden tablodur. Gelir tablosu faaliyetlerin sonucunu gösterdiği için içeriğini oluşturan hesapların hepside faaliyet sonuçlarını etkiler. **(CEVAP E)**

2. Aşağıdakilerden hangisi ana faaliyetle ilgili gider hesabıdır?

A) Genel Yönetim Giderleri
B) Satılan Ticari Malların Maliyeti
C) Finansman Giderleri
D) Yurtiçi Satışlar
E) Reeskont Faiz Giderleri

İşletmelerin ana faaliyeti mal ya da hizmet, üretip ve/veya satın alıp kâr ilave ederek tekrar satmaktır.
Ana faaliyeti almak ya da üretmek suretiyle elde ettikleri mal ya da hizmeti satmak olduğundan ana faaliyet geliri SATIŞ HASILÂTI olan (600, 601 ve 602 nolu hesaplardır.)
Ana Faaliyet giderleri de sattığı mal ya da hizmetlere ait maliyetlerdir. (620, 621,622 Nolu hesaplar) **(CEVAP B)**

3. Aşağıdakilerden hangisi bir gelir tablosu hesabı değildir?

A) Gelecek yıllara ait giderler Hesabı
B) Konusu kalmayan karşılıklar Hesabı
C) İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabı
D) Menkul Kıymet Satış Zararı Hesabı
E) Finansman Giderleri Hesabı

İsminde "Gelecek aylara ait…..", "Gelecek Yıllara Ait….", …….Tahakkukları" yazan ve …… olan yerlere gelir yada gider yazsa dahi bu hesaplar gelir, gider hesapları değil gelir ve giderler ile ilgili dönemse ayarlamasında kullanılan bilanço hesaplardır. Bunlar;

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLERİ	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
181 GELİR TAHAKKUKLARI	381 GİDER TAHAKKUKLARI
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLERİ	280 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER
281 GELİR TAHAKKUKLARI	281 GİDER TAHAKKUKLARI

(CEVAP A)

4. Gelir ve giderlerin envanter işlemleri sırasında ilgili döneme ait olup olmadıklarının araştırılması hangi muhasebe kavramını gereğidir?

A) Dönemsellik kavramı
B) Önemlilik kavramı
C) Süreklilik Kavramı
D) Kişilik Kavaramı
E) sosyal Sorumluluk Kavramı

Gelir ve giderlerin aynı döneme ait gelir ve giderlerle karşılaştırılacağı ve rapor edileceği Muhasebenin Temel Kavramlarından Dönemsellik kavramı gereğidir.
(CEVAP A)

5. İşletmenin Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabında kayıtlı 200 ₺'lik yakıt giderinin döneme ait olduğu belirlenmiştir. Bu işlemle ilgili olarak yapılacak yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 200
KASA HESABI 200

B) _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 200
GELECEK AYLARA AİT GİDERLERİ 200

C) _____ / _____
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 200
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER 200

D) _____ / _____
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 200
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER 200

E) _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 200
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 100
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER 100
_____ / _____

Daha önceden kayıtlarda Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına kaydedilmiş yakıt tutarının bir kısmının döneme ait yakıt gideri olduğu anlaşılmış ise kaydedildiği hesaptan çıkartılarak, dönem gideri olan 770 Genel Yönetim giderleri hesabına alınması gerekecektir.

BORÇ GELECEK AYLARA AİT GİDELER HESABI	ALACAK
(+)	(-)

(CEVAP B)

6. İşletme dönem sonunda yaptığı incelemede hesap dönemi içinde alınan ve dönem gideri olarak kaydedilen 1.000 ₺'lik kömürün 200 ₺'lik kısmının henüz tüketilmediğini belirlemiştir. Bu durumda aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Dönemin kömür gideri 200 ₺ dir.
B) Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabına 800 ₺ borç kaydı yapılacaktır
C) Gelecek Yıllara Ait Giderler hesabına 200 ₺ borç kaydı yapılacaktır.
D) Gelecek Aylara Ait Giderler hesabına 200 ₺ borç kaydı yapılacaktır.
E) 200 ₺ Gider Tahakkuk ettirilecektir.

Kömür ilk alındığında tamamı döneme ait gider olarak düşünülmüş ve 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabına gider olarak kaydedilmiş ise;

_____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 1.000
İLGİLİ HESAPLAR 1.000
_____ / _____

Şeklinde hesap borçlandırılmıştır. Bu giderden **<u>izleyen döneme kalan kısmını bilanço hesabı ile taşımamız gerekeceğinden</u>** 770 Genel Yönetim Giderleri hesabından çıkarıp 180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER hesabına almalıyız.

_____ / _____
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 200
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 200
_____ / _____

(CEVAP D)

7. İşletme hesap döneminde tüketmiş olduğu kömürün 55 ₺'lik kısmının önceki dönemde satın alınan kömürden olduğunu saptamıştır.
Yapılacak muhasebe kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi borçlandırılır?

A) Gelecek Aylara Ait Giderler
B) Gelecek Yıllara Ait Giderler
C) Genel Yönetim Giderleri
D) D.Olağan Dışı Gider ve Zararlar
E) Gider Tahakkukları

Önceki dönemde ısınma gideri olarak alınmış olan kömürlerden artan kısmı bu yıla taşınırken 180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER hesabı kullanılmıştır. Bu dönem o kömürleri kullandığımızda bu dönemin gideri olarak 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesabına alınması gerekir.

_____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 55
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 55
_____ / _____

(CEVAP C)

8. Çepni Tekstil işletmesi, daha az elektrik tüketerek enerji tasarrufu yapmak amacıyla yeni makineler satın almış ve eski makinelerini 01.09.2017 tarihinde bir yıllığına 36.000 ₺ karşılığında kiraya vermiştir. Dönem sonunda yapacağı envanter kayıtlarında alacaklı hesap aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gelir tahakkukları Hesabı
B) Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabı
C) Gider Tahakkukları Hesabı
D) Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı
E) Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı

İşletme makinelerini kiraya verdiğinde; 36.000 / 12 ay = 3.000 ₺ / ay kira geliri olacak. Yıllık mali tablo düzenlediği varsayımı ve her ay düzeltme kaydı yapmak istemediğimiz için dönemin gelirini 2017 yılının tamamı için tek hesapta kaydedelim bu defada.
9,10,11 ve 12. Aylar 4 ay x 3.000 ₺ = 12.000 ₺ dönem geliri
36.000 – 12.000 = 24.000 ₺ gelecek döneme ait gelirler

_____ / _____
100 KASA 36.000
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 12.000
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER 24.000
_____ / _____

Dönem sonunda dönem ayarlaması kaydı yaparak Uzun vadeli yabancı kaynaklardaki hesabı kısa vadeli yabancı kaynaklar hesabına aktarması gerekir.

_____ / _____
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER 24.000
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER. 24.000
_____ / _____

(CEVAP E)

9. İşletmenin kayıtlarında "Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında" kayıtlı olan 50 ₺'lik gelirin, döneme ait olduğu belirlenmiştir. Bu işleme ilişkin olarak yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
GELİR TAHAKKUKLARI 50
GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 50

B) _____ / _____
GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 50
DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 50

C) _____ / _____
KASA 50
DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 50

D) _____ / _____
VERGİYE TABİ OLMAYAN GELİRLER 50
GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 50

E) _____ / _____
GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 50
GELECEK YILLARA AİT GELİRLER 50
_____ / _____

Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabı (bilanço hesabı) ile tutulan tutardan bir kısmının bu döneme ait olduğu anlaşılmış ise düzeltme kaydı yapılarak dönem geliri olarak ilgili gelir hesabının alacağına kaydetmemiz gerekir.

_____ / _____
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 50
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 50
_____ / _____

(CEVAP B)

10. İşletme peşin olarak tahsil ettiği 200 ₺'lik kira gelirini "Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabı"na kaydetmiştir. Ancak yapılan incelemede 50 ₺'lik kısmının gelecek döneme ait olduğu belirlenmiştir. Bu işlemle ilgili olarak yapılacak kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin borç tarafına kayıt yapılır?

A) Kasa Hesabının
B) Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabının
C) Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının
D) Gelir Tahakkukları Hesabının
E) Dönem Karı veya Zararı Hesabının

Peşin olarak tahsil ettiğinde yaptığı kayıt şu şekilde imiş;

_____ / _____
100 KASA 200
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 200
_____ / _____

Biz bu kayıtta yanlış tutarı hesaptan ters kayıt ile iptal ederek ait olduğu döneme taşıyabilmek amacıyla ilgili bilanço hesabına kaydedeceğiz.

_____ / _____
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 50
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER. 50
_____ / _____

(CEVAP B)

11. _____ / _____
DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 200
GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 200
_____ / _____

Bu kayıt hangi işleme aittir?

A) Daha önceden döneme ait gelir olarak kaydedilen 200 ₺'nin döneme ait olmadığı tespit edilmiştir.
B) Tahsilâtı geçen dönemde yapılan 200 ₺'lik gelirin dönem geliri olarak kaydedilmiştir.
C) Gelecek döneme ait gelirin tahsilâtının peşin olarak ait olduğu dönemden daha önce bir tarihte tahsil edilmiştir.
D) Tahsilâtı Gelecek Dönemde Yapılacak Gelirin Muhasebeleştirilmiştir.
E) Tahsil edilen gelir iptal edilmiştir.

Diğer Olağan Gelir ve Karlar hesabı dönem gelirini gösteren bir hesaptır ancak 200 ₺ borçlandırıldığından hesabın tutar kadar kapatıldığı, iptal edildiği ve söz konusu tutarın gelecek döneme aktarılmak üzere bilanço hesabına alındığı görülmektedir. **(CEVAP A)**

12. VUK'na göre gelecek hesap dönemlerine ait olarak peşin tahsil olunan hâsılat ve peşin ödenen gider aşağıdaki hangi değerleme ölçüsü ile değerlenir?

A) Nominal Değer
B) Rayiç Bedel
C) Mukayyet Değer
D) Gerçek Değer
E) İtfa Değeri

VUK m.283; "Gelecek bir hesap dönemine ait olarak peşin ödenen giderler ile cari hesap dönemine ait olup da henüz tahsil edilmemiş olan hâsılat **mukayyet değerleri** üzerinden aktifleştirilmek suretiyle değerlenir..."
VUKm.287;"Gelecek hesap dönemlerine ait olarak peşin tahsil olunan hâsılat ile cari hesap dönemine ait olup henüz ödenmemiş olan giderler **mukayyet değerleri** üzerinden pasifleştirilmek suretiyle değerlenir." denilmektedir.

(CEVAP C)

13. _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
GİDER TAHAKKUKLARI
_____ / _____

Bu kayıt hangi işleme aittir?

A) Ödemesi gelecek dönem yapılacak giderin tahakkukuna
B) Tahakkuk eden bir giderin iptaline
C) Ödemesi yapılan bir giderin gelecek döneme ait olan kısmına
D) Ödemesi geçen dönem yapılan giderin tahakkukuna
E) Gelecek döneme ait bir giderin ödenmesine

Genel Yönetim Giderleri hesabına borç kaydı yapılması döneme ait bir giderin doğduğu anlamına gelirken, Gider Tahakkukları hesabının alacaklanması da ortaya çıkan giderin ödenmeyip izleyen bir zamana bırakıldığı anlamına gelir. **(CEVAP A)**

14. İşletme henüz faturası gelmemiş olan Aralık ayına ait telefon bedelinin 75 ₺ olduğunu öğrenmiştir. Bu bedel takip eden yılda ödenecektir Yapılacak kayıtta hangi hesap borçlandırılır?

A) Genel Yönetim Giderleri
B) Gelecek Aylara Ait Gider ve Zararlar
C) Gelecek Yıllara Ait Gider ve Zararlar
D) Gider Tahakkukları
E) Dönem Karı/Zararı

Aralık ayının faturası ancak ocak ayı içerisinde çıkacağından ve işletmeler 31 Aralık itibariyle dönem kapattıkları için tahminen yapılan hesaplamalarla gider kaydedildiğinde;

_____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
GİDER TAHAKKUKLARI
_____ / _____ **CEVAP A)**

15. İşletmenin içinde bulunduğu dönemde gerçekleşen ancak gelecek dönemde tahsil edilecek olan gelirleri hangi hesapta izlenir?

A) Gelecek Aylara Ait Gelirler
B) Konusu Kalmayan Karşılıklar
C) Gelecek Yıllara Ait Gelirler
D) Dönem Net Karı
E) Gelir Tahakkukları

Tahsilâtı yapılamamış olsa dahi gelirin doğmuş olması tahakkuk ettiği anlamına gelir. Tahakkuk eden gelirler tahsil edilemez ise KASA HESABI yerine Tahsil edilinceye kadar tutulan 181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI'na kaydedilir. (**CEVAP E**)

16. İşletme aylığı 500 ₺' den 1 Eylül 2017'da kiraya verdiği binasının kira bedelini 12 aylık olarak 1 Kasım 2018' de tahsil edecektir. Bu durumda 1 Eylül 2017 tarihinde yapılacak muhasebe kaydında borçlanacak hesap hangisidir?

A) Diğer Olağan Gelir Ve Karları Hesabı
B) Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı
C) Gelir Tahakkukları Hesabı
D) Gelecek yıllara Ait Gelirler Hesabı
E) Dönem Karı/Zararı Hesabı

500 ₺ Eylül ayı geliri => 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR

500 ₺ x 3ay (Ekim, Kasım, Aralık)=1.500 ₺ => 380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Geriye kalan 12 ay – 4 ay = 8 ay x 500 ₺ = 4.000 ₺ 480 => GELECEK YILLARA AİT GELİRLER

500 ₺ x 12 ay = 6.000 ₺ gelir doğmuş ancak tahsili 01 Eylüle bırakılmış => GELİR TAHAKKUKLARI

_____ / _____
181 GELİR TAHAKKUKLARI 6.000
649 D.OL. GELİR VE KARLAR 500
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER 1.500
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER 4.000
_____ / _____

(**CEVAP C**)

17. Faaliyet dönemi sonunda Faiz Gelirleri Hesabının alacağında görülen 370 ₺ tutarındaki faiz gelirinin 110 ₺'sinin vergiden muaf devlet tahvillerinden sağlanan faiz olduğu belirlenmiştir. Bu durumda hangi kayıt yapılmalıdır?

A) _____ / _____
FAİZ GELİRLERİ 110
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI 110

B) _____ / _____
NAZIM HESAP BORÇLU 260
- Vergiden Muaf Gelirler
NAZIM HESAP ALACAKLI 260
- Vergiden Muaf Gelirler

C) _____ / _____
FAİZ GELİRLERİ 370
DÖNEM NET KARI HS. 260
NAZIM HESAP 110
- Vergiden Muaf Gelirler

D) _____ / _____
NAZIM HESAP BORÇLU 110
- Vergiden Muaf Gelirler
NAZIM HESAP ALACAKLI 110
- Vergiden Muaf Gelirler

E) _____ / _____
FAİZ GELİRLERİ HESABI 110
NAZIM HESAP 110
- Vergiden Muaf Gelirler
_____ / _____

Vergiden muaf tutulan gelirin veya kanunen kabul edilmeyen giderlerin dönem sonunda matrah düzeltmelerini yapmak için NAZIM hesaplar kullanılarak tutulan kayıtlardan yardım alınır. (**CEVAP D**)

(2008,KPSS): İşletme 01.03.2006 tarihinde 6 ay süreyle yönetim hizmetlerinde kullanılmak üzere bir otomobil kiralamıştır. Yapılan sözleş gereği aylık 500 ₺ olan kira bedelinin yarısı sözleşme anında, diğer yarısı ise sözleşme bitiminde ödenecektir. İşletme finansal tablolarını aylık olarak düzenlemektedir. (KDV dikkate alınmayacaktır)

(18 ve 19. SORULAR YUKARIDAKİ BİLGİLER GÖRE ÇÖZÜLECEK)

18. Buna göre, 01.03.2006 tarihinde yapılan ödemeye ilişkin kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 500
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 1.000
KASA 1.500

B) _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 1.500
KASA 1.500
_____ / _____

C) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	3.000	
KASA		500
GİDER TAHAKKUKLARI		2.500

D) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	3.000	
GİDER TAHAKKUKLARI		3.000

E) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	500	
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	2.500	
KASA		1.500
GİDER TAHAKKUKLARI		1.500

_____ / _____

Soruda sadece ödeme kaydı istenmektedir.
6 ay x 500 = 3.000 ₺ toplam kira bedeli vardır. Bunun yarısı ödenmiş o halde 1.500 ₺ si ödenmiş ve KASA Hesabını alacaklandıracak. Aylık 500 ₺ olduğuna göre ve mali tablolar aylık düzenlendiğine göre içinde bulunulan ayın kira bedeli 500 ₺ olarak dönem gideridir. 770 Genel Yönetim Giderleri hesabının borcuna kaydedilir. Geri kalan 1.000 ₺'si 180 Gelecek Aylara Ait Giderler hesabına kaydedilerek ait olduğu aylarda dönem giderine dönüştürülecektir. **(Cevap A)**

19 İşletme 01.06.2006 tarihinde yapması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	500	
GİDER TAHAKKUKLARI		500

B) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	500	
KASA		500

C) _____ / _____

GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	1.500	
GİDER TAHAKKUKLARI		1.500

D) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	500	
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER		500

E) _____ / _____

GİDER TAHAKKUKLARI	1.500	
KASA		1.500

_____ / _____

Son 3 ay boyunca her ay tahakkuk kaydı yapılmalıdır çünkü ödeme yapılmayacak diye anlaşma yapılmıştı. Kira süresinin sonuna kadar bu böyle devam edecek.
381 Gider Tahakkukları Hesabında toplanan tutar 3 ay sonra ödeme kaydı ile kapatılacaktır. **(Cevap A)**

(2009, KPSS): İşletme 01.10.2006 tarihinde iki yıllığına kiraladığı depo için 1.200 ₺ peşin ödemede bulunmuştur. (İşletme finansal tablolarını aylık olarak düzenlemektedir)
(20 ve 21. SORULAR YUKARIDAKİ BİLGİLERE GÖRE ÇÖZÜLECEK)

20. Buna göre Ekim 2006'ya ilişkin kira bedeli hangi hesapta, ne şekilde ve hangi tutarla muhasebeleştirilmelidir?

A) Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabının borcuna 600 ₺
B) Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabının borcuna 600 ₺
C) Genel Yönetim Giderleri Hesabının borcuna 150₺
D) Genel Yönetim Giderleri Hesabının borcuna 50 ₺
E) Genel Yönetim Giderleri Hesabının alacağına 150 ₺

1.200 ₺ ÷ 24 ay = 50 ₺ aylık kira bedeli
2006 yılının 50 ₺ si, içinde olduğumuz ekim ayına ait => ***770 Genel Yönetim Gideri***
Kasım, Aralık ayları 50 ₺ x 2 ay = 100 ₺ => 180 ***Gelecek Aylara Ait Giderler***
2007 ve 2008 yıllarına ait kısmı 1.200 – 150 = 1.050 ₺ => ***280 Gelecek Yıllara Ait Giderler*** Hesabına kaydedilecek

_____ / _____

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	50	
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	100	
280 GELECEK YIULLARA AİT GİDERLER	1.050	
100 KASA HESABI		1.200

_____ / _____

(Cevap D)

21. İşletmenin 31.12.2006 tarihinde yapması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Gelecek Yıllara Ait Giderler, 1.050 ₺ borç
Gelecek Aylara Ait Giderler, 1.050 ₺ alacak
B) Gelecek Aylara Ait Giderler, 600 ₺ borç
Gelecek Yıllara Ait Giderler, 600 ₺ alacak
C) Genel Yönetim Giderleri, 50 ₺ borç
Dönem Kâr ya da Zararı, 150 ₺ Alacak
D) Gelecek Aylara Ait Giderler, 1.050 ₺ borç
Genel Yönetim Giderleri, 1.050 ₺ alacak
E) Genel Yönetim Giderleri, 600 ₺ borç
Gelecek Yıllara Ait Giderler, 600 ₺ alacak

2007 yılındaki kira bedeli için 50 ₺ x 12 ay = 600 ₺ bedeli hesaplandıktan sonra, Gelecek Ayalara Ait giderlere aktarılmalıdır.

_____ / _____

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	600	
280 GELECEK YIULLARA AİT GİDERLER		600

_____ / _____

(Cevap B)

22. (2013, MUY)
I- 181 Gelir tahakkukları
II- 281 Gelir tahakkukları
III- 380 Gelecek aylara ait gelirler
IV- 480 Gelecek yıllara ait gelirler
V- 649 Diğer olağan gelir ve karlar

Faaliyet dönemine ait olup tahsili veya ilgililer adına borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak olan gelirlerin kaydında kullanılan hesaplar yukarıdakilerden hangileridir?
A) Yalnız III
B) Yalnız V
C) I ve II
D) III ve IV

Gelir faaliyet dönemine ait olması bir gelir hesabının alacaklanması kaydını gerektirirken, gelirin tahsil edilememiş olması Gelir Tahakkukları Hesabının borcuna kayıt ile takip edilecek anlamına gelir.
_____ / _____
181 GELİR TAHAKKUKLARI
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR
_____ / _____
(Cevap C)

23. Aşağıdaki hesaplardan hangisi dönem kârı veya zararı hesabına devredilerek kapatılmaz?
A) Temettü gelirleri
B) Menkul kıymet satış kârı
C) Gelecek aylara ait gelirler
D) Yurt içi satışlar
E) Konusu kalmayan karşılıklar

Döneme ait olmayan gelir ve giderler bilanço hesapları ile ilgili döneme taşınır ve orada tekrar gelir tablosu hesaplarına aktarılırlar.
Gelir ve gider hesapları (sonuç hesapları = Gelir Tablosu hesapları) dönem sonunda 691 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI hesabına devrederek kapatılmak zorundadır.
Döneme ait olmayanlar bilanço hesapları ile taşınırken İsminde "Gelecek ayalara ait…", "Gelecek Yıllara Ait …." Yazan bilanço hesapları kullanılır.
(Cevap C)

24. Yıllara yaygın inşaat onarım işlerinde döneme ilişkin katlanılan finansman giderlerinin dönem sonlarında ilgili inşaat maliyetlerine yüklenmesi ile ilgili yapılacak kayıtta aşağıdakilerden hangisinin borcuna kayıt yapılır?
A) 780 FİNANSMAN GİDERLERİ
B) 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
C) 258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
D) 170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETİ
E) 350 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM HAKEDİŞLERİ

Yıllara yaygın inşaat taahhüt ve onarım işleri nedeniyle ortaya çıkan maliyetlerin, dönem sonunda toplanması amacıyla kullanılır. İnşaat işi devam ettiği sürece tüm maliyetler dönem sonunda bu hesapta toplanır.
(Cevap D)

25. Tek düzen hesap planına göre muhasebe uygulamasında, yıllara yaygın inşaat ve onarım taahhüt işlerini yapan işletmelerin, üstlendikleri işlerden gerçekleştirdikleri kısım karşılığında aldıkları hak edişlerin izlendiği hesap grubu aşağıdakilerden hangisidir?
A) KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ
B) DİĞER OLAĞAN FAALİYETLERDEN GİDER VE ZATATLAR
C) MADDİ DURAN VARLIKLAR
D) YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETİ
E) YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM HAKEDİŞLERİ

Bir inşaat taahhüt işinde işin başlamasından o ana kadar yapılan kısmına ait işlemlerin parasal olarak ölçülmesine hak ediş denir. Hak edişlerin izlendiği hesap grubu, 35 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri hesap grubudur.
(Cevap E)

26. Yap-Sat şeklinde sürdürülen bir binanın yapımı için ortaya çıkan maliyetler bina satıldığında hangi gelir tablosu hesabına aktarılır?
A) 621SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ
B) 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
C) 622 SATILAN HİZMET MALİYETİ
D) 620 SATILAN MAMUL MALİYETİ
E) 181 GİDER TAHAKKUKLARI

Yap-Sat şeklinde inşat yapmak, Fabrikada makarna üretip satmak, Konfeksiyon atölyesinde ceket dikip satmak, Mobilya atölyesinde mutfak dolabı yapmak vs.. bu örnekler uzatılabilir ama temelde mantığı aynı şeye dayanır. Bir mamul üretir ve satarsınız. Üretmek ve satmak ÜRETİM İşletmelerinin işidir ve stokları 150 İLK MADDE VE MALZEME, 151 YARIM MAUL – ÜRETİM, 152 MAMULLER şeklindedir. Satıldığında mamuller;
Satış hâsılatı için;
_____ / _____
İLGİLİ HESAPLAR
600 YURTİÇİ SATIŞLR
391 HESAPLANAN KDV
_____ / _____
Satılan Mamulün Maliyeti ve stok çıkışı için;
_____ / _____
620 SATILAN MAMULLERİN MALİYETİ
152 MAMULLER
_____ / _____
Şeklinde kayıt yapılır. Maliyet 620 nolu hesaba yüklenmiş olur. **(Cevap D)**

BÖLÜM TARAMA TESTİ

(CEVAP ANAHTARI TESTİN SONUNDADIR)

1. Aşağıdakilerden hangisi finansal varlıklar arasında yer almaz?
A) Kredili alacaklar
B) Kasa (Nakit)
C) Alacak Senetleri
D) Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonolar
E) Ticari Borçlar

2. Aşağıdakilerden hangisi hazır değerler hesap grubu içinde yer almaz?
A) Kasa
B) Alınan çekler
C) Bankalar
D) Hisse senetleri
E) Verilen çek ve ödeme emirleri

3. İşletmeler için yabancı para cinsinden elde tutulan paraların muhasebe kayıtlarında izlenmesi önemli ise aşağıdaki hesaplardan hangisini kullanırlar?
A) Ana Hesapları
B) Düzenleyici Hesapları
C) Nazım Hesapları
D) Tali hesapları
E) Geçici hesapları

4. Şirin İşletmesi bankaya gönderdiği müşteriye ait bir çek için şu şekilde kayıt yapmıştır;
_____ / _____
102 BANKALAR
101 ALINAN ÇEKLER
_____ / _____
Bu kayıt aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) Alınan çekler tahsil edilmek üzere bankaya bırakılmasına
B) Müşteriden çek alınmasına
C) Bankaya bırakılan çeklerin banka tarafından tahsil edilmesine
D) Bankanın mevduat hesabından çeklerin ödenmesine
E) Çeklerin bankaya iade edilmesine

5. Aşağıdakilerden hangisi, yatırım ve kredi yolu ile elde edilmiş bankadaki emre hazır paranın işletmenin kendisine veya üçüncü kişilere ödenmesi için bankaya verilen talimatı içeren şekil ve içeriği kanunla tespit edilmiş kıymetli evraktır.
A) Bono
B) Çek
C) Finansman Bonosu
D) Tahvil
E) Poliçe

6. Çekin keşidecisi ile lehdarı aynı şehirde ise çek kaç gün üçünde ibraz edilmesi gerekir?
A) 10
B) 20
C) 30
D) 60
E) 90

7. 13.12.2017 tarihinde yapılan sayımda kasada 265.500 ₺ bulunduğu saptanmıştır. Ancak kayıtlara göre kasada 245.500 ₺ bulunduğu görülmektedir.

Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
KASA 20.000
SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI 20.000
B) _____ / _____
KASA HS. 20.000
DİĞER O.DIŞI GELİR VE KARLAR 20.000
C) _____ / _____
DİĞER O.DIŞI GİDER VE ZARARLARI 20.000
KASA 20.000
D) _____ / _____
SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI 20.000
KASA 20.000
E) _____ / _____
DİĞER O.DIŞI GİDER VE ZARARLARI 20.000
SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI 20.000
_____ / _____

8. İşletme 17.000 ₺ borcuna karşılık ''A'' bankası mevduat hesabı üzerine aynı tutarda bir çek keşide etmiştir.
Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
SATICILAR 17.000
BANKALAR 17.000
B) _____ / _____
VERİLEN ÇEK. VE ÖDEME EMİR. 17.000
SATICILAR 17.000
C) _____ / _____
VERİLEN ÇEK. VE ÖDEME EMİR. 17.000
BANKALAR 17.000
D) _____ / _____
SATICILAR 17.000
VERİLEN ÇEK. VE ÖDEME EMİR. 17.000
E) _____ / _____
SATICILAR 17.000
ALINAN ÇEKLER 17.000
_____ / _____

9. İşletmenin 25.12.2017 tarihindeki kasa sayımında para mevcudu 9.800 ₺ dir. Kasa hesabının durumu ise şöyledir:

Kasa Hesabı

21.200	**12.500**

Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
KASA 1.100
SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI 1.100

B) _____ / _____
KASA 1.100
DİĞER O.DIŞI GELİR VE KARLAR 1.100

C) _____ / _____
DİĞER O.DIŞI GİDER VE ZARARLAR 1.100
KASA 1.100

D) _____ / _____
SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI 1.100
KASA 1.100

E) _____ / _____
DİĞER O.DIŞI GİDER VE ZARARLAR 1.100
SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI 1.100
_____ / _____

10. Kasa sayım sonucunun Kasa hesabının borç kalanından büyük olması durumunda ve aradaki farkın nedeninin o anda bulunamaması durumunda yapılacak yevmiye kayıtlarında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kasa hesabı borçlandırılır. Sayım ve tesellüm fazlaları hesabı alacaklandırılır
B) Kasa hesabı borçlandırılır. Diğer olağandışı gelir ve karlar hesabı alacaklandırılır
C) Diğer olağan gider ve zararlar hesabı borçlandırılır. Kasa hesabı alacaklandırılır.
D) Sayım ve tesellüm noksanları hesabı borçlandırılır. Kasa hesabı alacaklandırılır
E) Kasa hesabı borçlandırılır. Sayım ve tesellüm noksanları hesabı alacaklandırılır.

11. _____ / _____
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ
102 BANKALAR
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Keşide edilmiş çekin banka tarafından ödenmesine
B) Banka hesabı üzerine çek keşide edilmesine
C) Bankaya çek ile ödeme yapılmasına
D) Çek cirosuna
E) Müşteri çekinin takas edilmesine

12. İşletme elinde bulunan alış değeri 50.000 ₺ olan 100 adet hisse senedinin borsa değerleri toplamının 48.000 ₺ ye düştüğünü saptamıştır.
Bu bilgilere göre yapılacak kayıtla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Hisse senetleri hesabı 2.000 ₺ alacaklandırılır.
B) Menkul kıymetler değer düşüklüğü karşılığı hesabı 2.000 ₺ borçlandırılır.
C) Menkul kıymetler satış zararları hesabı 2.000 ₺ borçlandırılır.
D) Menkul kıymet değer düşüklüğü karşılığı hesabı 2.000 ₺ alacaklandırılır.
E) Karşılık gideri hesabı 2.000 ₺ alacaklandırılır.

13. Aşağıdakilerden hangisi "Diğer Hazır Değerler" grubunda <u>yer almaz</u>?

A) Vadesi gelmiş kuponlar
B) Posta ve damga pulları
C) Kredi kartı slipleri
D) Bank veya Posta havaleleri
E) Vadesi gelmiş poliçeler

14. _____ / _____
980 YABANCI PARALAR BORÇLU
981 YABANCI PARALAR ALACAKLI
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Kârlı bir fiyattan yabancı para bozdurulması
B) Yabancı paralı kabule gönderilen poliçe
C) Yabancı paraların ₺ cinsinden izlenmesi
D) Yabancı paraların kendi para cinsinden nazım hesaplarda izlenmesi
E) Yabancı para cinsinden olan borcun yine başka bir yabancı para cinsinden olan alacak ile kapatılması

15. _____ / _____
309 DİĞER MALİ BORÇLAR 13.000
İşletme adına İş Bankası Kredi Kartı
153 TİCARİ MALLAR HESABI 10.000
391 HESAPLANAN KDV 1.800
102 BANKALAR 1.200
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) İşletme kredi kartı ile mal satın almıştır.
B) İşletme ticari mallarını satmış, satın alan işletme fazla para yatırdığını fark edilince 1.200 ₺ iadesi yapılmıştır.
C) Mal iadesi yapılmış ve doğan alacak için müşteri işletmenin kredi kartına olan borcunu ödemiş. Kredi kartı borcunun iade tutarını aşan kısmı bankadan havale ile tekrar müşteriye gönderilmiştir.
D) İşletme öncelikle kredi kartı ile mal satın almış ve daha sonra bu malların iadesini istediğinde banka bu iptal işlemi için 1.200 ₺ masraf kestikten sonra kredi kartına tekrar tutarı yüklemiştir.
E) İş bankası kredi kartının asgari ödeme tutarı olan 13.000 ₺ nin ödene bilmesi için işletme 10.000 ₺ + KDv ile mal satmış geri kalanını nakit olarak bankaya yatırmıştır.

16 İşletme, kısa süreli (spekülatif) yatırımlarda kullanmak amacıyla elinde 8.900 ₺ nakit tutmaktadır. Bu paranın 1.248 ₺ sine 8 adet çeyrek altın, geri kalan tutarına da 1.913 € satın alıyor. Bir hafta sonra dövizden ettiği zararını çeyrek altınlarını bozdurarak kapatıyor ve işletmenin toplam yatırımdan kazancı 32 ₺ oluyor.
Yukarıdaki bilgilere göre işletmenin yatırım amaçlı aldıkları ile ilgili olarak yapılacak kayıtlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
A) Bu işlemlerin ikisinin birden kârı birlikte hesaplanarak 32 ₺ 649 Diğer Olağan gelir ve Kârlar Hesabına alacak kaydedilir.
B) Satın alınan altınlar 118 Diğer Menkul Kıymetler hesabının borcuna kaydedilir.
C) Altını bozdururken yapılan kâr 645 Menkul Kıymet Satış Kârı hesabının alacağına kaydedilir.
D) Dövizin bozdurulmasında oluşan zarar 656 Kambiyo Zararı hesabına zarar olarak kaydediliyor.
E) Yabancı para, ₺ karşılığı olan değeriyle KASA hesabında kayıtlı olurken ayrıca Nazım Hesaplar ile yabancı para cinsinde de kayıt tutulabilir.

17. Repo işlemine yatırım yapan işletmenin yatırdığı para aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenir?
A) Kasa Hesabı
B) 111 Özel kesim Tahvil, Senet ve Bonoları Hesabı
C) 112 Kamu kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları Hesabı
D) 118 Diğer Menkul Kıymetler Hesabı
E) 102 Bankalar Hesabı

18. Bankaya 21.11.2017 tarihinde yıllık %3,6 faiz oranından 3 aylığına yatırılan 18.000 ₺'nin vade tarihinde hesaba işletilen faizi ile birlikte işletmenin borçlu cari hesabına aktarılmıştır. Aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı yanlış olur? (yıl 360 gün olarak alınacak)
A) 642 Faiz Gelirleri Hesabı 90 ₺ alacaklı
B) 181 Gelir Tahakkukları Hesabı 72 ₺ alacaklı
C) 102 Bankalar Hesabı 162 ₺ borçlu
D) 300 Banka Kredileri Hesabı 162 ₺ borçlu
E) 102 Bankalar hesabı 18.162 ₺ alacaklı

19. İşletme nominal değeri 50.000 ₺, alış değeri 60.000 ₺ olan hisse senetlerini peşin olarak 75.000 ₺ ye satmıştır.
Bu işleme ait yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
KASA 75.000
HİSSE SENETLERİ 60.000
MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI 15.000

B) _____ / _____
KASA 75.000
HİSSE SENETLERİ 50.000
HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI 10.000
MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI 15.000

C) _____ / _____
KASA 75.000
HİSSE SENETLERİ 50.000
MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI 25.000

D) _____ / _____
KASA 15.000
MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI 15.000

E) _____ / _____
KASA HS. 60.000
MNEKUL KIYMET SATIŞ KARLARI 15.000
HİSSE SENETLERİ 75.000
_____ / _____

20. Borsa değeri 13.300 ₺ olarak belirlenen işletmenin yatırım amaçlı elinde tuttuğu hisse senetlerinin alış değeri 16.300 ₺ dir.
Bu işleme ait yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
DİĞER O.DIŞI GİDER VE ZARARLAR 3.000
HİSSE SENETLERİ 3.000

B) _____ / _____
DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 13.300
MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI 3.000
HİSSE SENETLERİ 16.300

C) _____ / _____
MENKUL KIYM. DEĞ. DÜŞ. KARŞ. 3.000
HİSSE SENETLERİ 3.000

D) _____ / _____
KARŞILIK GİDERLERİ 3.000
MENKUL KIYM. DEĞ. DÜŞ. KARŞ. 3.000

E) _____ / _____
HİSSE SENETLERİ 3.000
MENKUL KIYM. DEĞ. DÜŞ. KARŞ. 3.000
_____ / _____

21. İşletmenin cüzdanındaki müşteri senetlerinden farklı vade ve tutarlarda 5 adet senedi, nakit ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla tahsil etmiştir. Senetlerin nominal değerleri toplamı 10.000 ₺ olup tahsilat toplamı 8.150 ₺ dir.
Bu işlemle ilgili yapılması gereken kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) FİNANSMAN GİDERLERİ 1.850 ₺ borçlu
B) ALACAK SENETLERİ 8.150 ₺ alacaklı
C) DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 1.850 ₺ alacaklı
D) KASA 10.000 ₺ borçlu
E) FAİZ GELİRLERİ 1.850 ₺ alacaklı

22. İşletmenin yabancı para olarak elinde tuttuğu 50.000 $'ın işletme kasasına giriş tarihindeki kuru 1$=2,85 ₺ dir. İşletme yıl içersisinde farklı kur seviyelerinden birkaç defa yabancı para bozdurmuş ve kayıtlara göre elde kalan döviz miktarını 32.000 $ dır. Yapılan kontrollerde 31.500$ kasada mevcut paranın olduğu tespit edilmiş ve kasa farkının nedeni o gün tespit edilememiştir. (1$=2,95 ₺)
Bu bilgilere göre yapılması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?
A) 197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI 1475 ₺ alacaklı
B) 197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI 1475 ₺ borçlu
C) 646 KAMBİYO KARLARI 3.200 ₺ alacaklı
D) KASA 1.475 ₺ borçlu
E) NAZIM HESAPLAR 1.475 ₺ borçlu

23. _____ / _____
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALCAKLAR
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye maddesi aşağıda belirtilen mali nitelikli işlemlerden hangisi için yapılmıştır?

A) Nihat İşletmesi Fırat işletmesinden hatır senedi alıyor. Fırat işletmeninin yapacağı yevmiye kaydıdır.
B) İşletmenin, bir başka işletmeye ait malların bir kısmını emanet almasıdır.
C) İşletmenin alacaklı olduğu çalışanlarından Zeynep Hanımın işletmeden ayrıldığında yapılacak yevmiye kaydıdır.
D) İşletmenin ticari olmayan borcuna senet ciro ederek ödenmesi işlemidir.
E) Ticari olmayan senetsiz alacağına karşılık senet alınması işlemidir.

24. KDV dahil 118.000 TL bedel karşılığında çek düzenleyerek vermiştir. Teşvik KDV muafiyeti tanımaktadır. Gerekli yevmiye kaydını yapmıştır. daha sonra Yatırım gerçekleştirilememiş ve KDV için teşvik muafiyeti iptal edilmiştir. Buna göre yapılacak kayıtla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 191 İNRİLECEK KDV, 18.000 ₺ (Borçlu)
B) 192 Diğer KDV hesabı 18.000 (Alacaklı)
C) 392 Diğer KDV Hs 18.000 (Borçlu)
D) 391 Hesaplanan KDV Hs 18.000 (Alacaklı)
E) 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar hesabı Alacaklı 18.000

25. İşletme, 200.000 ₺ Sermayesi olan Ceylan A.Ş.'nin toplamda 17.500 ₺ nominal değerli ve 21.000 ₺ alış değeri olan hisse senetlerini satın almıştır. Ceylan A.Ş. yılsonunda %20 kâr dağıtacağını açıklamıştır.
Bu bilgilere göre işlemenin kar dağıtımı ile ilgili açıklaması nedeniyle yapılacak yevmiye maddesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Diğer Olağan Gelir ve Karlar hesabı 3.500 ₺ alacaklı
B) İştiraklerden alacaklar hesabı 4.100 ₺ alacaklı
C) Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar 3.500 ₺ borçlu
D) İştiraklerden Alacaklar 4.100 ₺ borçlu
E) Bağlı Menkul Kıymetlerden alacaklar 3.500 ₺ borçlu

26. (X) İşletmesi, dönem sonu kontrollerinde para mevcudu 100 ₺, kasa hesabı borç toplamı 870 ₺, alacak toplamı 800 ₺ 'dir. Bu bilgilere göre aradaki farkın nedeni aşağıdakilerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Herhangi bir ödemenin fazla kaydedilmiş olması
B) Kasadan sorumlu kişinin zimmetine para geçirmiş olması
C) Ticari işlemler esnasında fazla para tahsil edilmiş olması
D) Ticari işlemler esnasında eksik ödeme yapılması
E) Herhangi bir para tahsil kaydının unutulmuş olması

27. VUK'a göre yabancı paralar dönem sonunda hangi değerleme ölçüsüyle değerlenir?

A) Alış bedeliyle
B) Rayiç bedelle
C) Borsa rayici
D) Nominal bedel
E) Maliye bakanlığının ilan ettiği değerleme kuru

28. 31 Aralık itibariyle işletmenin yabancı paralarının durumu şöyledir. 2.000 $ vardır. Maliye bakanlığınca açıklanan değerleme kuru 1 $ = 1,40 ₺ dir.

100 KASA HS.

Borç	Yabancı Paralar Yrd. Hesabı	Alacak
6.000		3.000

Bu durumda işletmenin kambiyo karı ya da zararı ne kadardır?

A) 200 Zarar
B) 200 Kar
C) 3.000 zarar
D) 3.000 kar
E) 3.200 Kar

29. Değerleme gününde yabancı paralar kasa hesabının borç tarafı toplamı 1.600 ₺; alacak tarafı toplamı 1.100 ₺ dir. Sayım sonucunda kasada 3.000 € olduğu belirlenmiştir. 1 € = 0,20 ₺ dir. Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI 100
KASA 100

B) _____ / _____
KASA 600
KAMBİYO KARLARI 100
SAYIM TESELLÜM FAZLALARI 500

C) _____ / _____
KASA 600
KAMBİYO KARLARI 500
SAYIM TESELLÜM FALALARI 100

D) _____ / _____
KASA HS 100
KAMBİYO KARLARI 100

E) _____ / _____
BORÇLU NAZIM 100
KAMBİYO KARLARI 100
_____ / _____

30. İşletmenin portföyünde X A.Ş.'ne ait nominal değerleri 2 ₺ olan 500 adet hisse senedi vardır. X A.Ş. 10 Nisan tarihinde %60 kar dağıtımı yapacağını ilan etmiştir. İşletme 20 Nisanda hisse senedi kuponlarını X A.Ş.'ne teslim etmiş ve kar paylarını tahsil etmiştir.
İşletmenin 20 Nisanda tahsil işlemine ilişkin yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
KASA 600
DİĞER HAZIR DEĞERLER 600

B) _____ / _____
DİĞER HAZIR DEĞERLER 600
İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ 600

C) _____ / _____
KASA HS. 600
GELİR TAHAKKUKLARI HS. 600
_____ / _____

D) _____ / _____
GELİR TAHAKKUKLARI 600
FAİZ GELİRLERİ 600
E) _____ / _____
KASA 1.000
HİSSE SETLERİ 400
İŞT. TEMETTÜ GELİRLERİ 600
_____ / _____

31. VUK' na göre, sigorta şirketleri ve bankalar alacak senetlerinin hangi değerleme ölçüsüyle değerlerler?
A) Mukayyet Değer
B) Tasarruf Değeri
C) İtibari Değer
D) Maliyet değeri
E) Borsa Rayici

32. İşletmelerin senetsiz ticari alacaklarının izlendiği hesap adı ve VUK'a göre bu hesapta uygulanan değerleme ölçüsü hangi şıkta doğru verilmiştir?
A) Alacak Senetleri Hesabı – Tasarruf Değeri
B) Alacak Senetleri Hesabı – Mukayyet Değer
C) Satıcılar Hesabı – Mukayyet Değer
D) Alıcılar Hesabı – Mukayyet Değer
E) Alıcılar Hesabı – Maliyet Bedeli

33. Bir işletmenin Alacak senetlerini, tasarruf değeriyle değerlenmesine ilişkin olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Tasarruf Değeri, senedin 31 Aralık tarihindeki peşin değerini gösterir.
B) Tasarruf değeri her bir Alacak Senedi için ayrı ayrı hesaplanır
C) Reeskont tutarı hesaplanırken iç ve dış iskonto formülleri kullanılır
D) Hesaplanan reeskont tutarı için Faiz Gelirleri ve Finansman Giderleri hesabı kullanılır
E) Reeskont tutarı, senedin vade tarihi ile değerleme tarihi arasındaki iskonto tutarıdır.

34. İşletmenin satın aldığı (X) malı ile ilgili olarak yaptığı ödemeler şöyledir; Fatura bedeli 800 ₺, Ödenen KDV 80 ₺, nakliye gideri 30 ₺, Gümrük vergisi 65 ₺, Sigorta primi 25 ₺ dir.
Bu bilgilere (X) malının işletmeye maliyet bedeli kaç ₺'dir?
A) 1.000
B) 975
C) 970
D) 945
E) 920

35. Aralıklı Envanter Yönteminde Dönem içinde aşağıdaki hesaplardan hangisi işlem görmez?
A) Yurtiçi Satışlar
B) Ticari Mallar
C) Satış İadeleri
D) Satılan Malların Maliyeti
E) Satış İskontoları

36. Aralıklı envanter Yönteminde dönem içinde satılan malların maliyeti, hangi hesabın hangi tarafına kaydedilir?
A) Ticari Mallar Hs.'nın borcuna
B) Ticari Mallar Hs.'nın alacağına
C) Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hesabının alacağına
D) S.T.M. Hs.'nın borcuna
E) Dönem içinde satılan malların maliyeti için kayıt yapılmaz

37. Mal hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen işletmede bazı hesapların durumu şöyledir:

Ticari Mallar		Yurtiçi Satışlar	
700			**1.300**

Dönem sonu mal mevcudu 200 ₺ olduğuna göre yapılacak envanter kaydı hangisi olacaktır?

A) _____ / _____
YURTİÇİ SATIŞLAR 500
TİCARİ MALLAR 500
B) _____ / _____
SATILAN MALLARIN MALİYETİ 500
TİCARİ MALLAR HESABI 500
C) _____ / _____
SATILAN MALLARIN MALİYETİ 500
YURTİÇİ SATIŞLAR 500
D) _____ / _____
SATILAN MALLARIN MALİYETİ 600
YURTİÇİ SATIŞLAR 600
E) _____ / _____
SATILAN MALLARIN MALİYETİ 600
TİCARİ MALLAR 600
_____ / _____

38.

Ticari Mallar Hs.		Yurtiçi Satışlar Hs	
185			**80**

İşletmenin dönem sonu mal mevcudu 160 ₺ dir. Bu bilgilere göre aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
A) Satışa elverişli malların maliyeti 185 ₺
B) Satılan Malların Maliyeti 25 ₺
C) Satışlardan sağlanan toplam hâsılat 80 ₺
D) Mal alım-satım işleminden elde edilen kar 80 ₺
E) İşletmenin envanter kontrollerinde Ticari Mal kalanı 185 ₺

39. Mal hareketlerini Aralıklı envanter Yöntemine göre izleyen işletmenin, dönem sonunda Ticari Mallar Hesabının borç tarafı toplamı 400 ₺, Yurtiçi Satışlar Hesabının alacak kalanı 300 ₺, Satıştan iadeler Hesabının borç kalanı 20 ₺ ve Satış iskontoları Hesabının borç kalanı ise 30 ₺'dir. Dönem sonunda işletmenin stoklarında 200 ₺ maliyetli mal olduğu belirlenmiştir.
Bu bilgilere göre işletmenin "Brüt Satış Karı" veya zararı kaç TL'dir?
A) 150 Kar
B) 150 Zarar
C) 50 Kar
D) 50 Zarar
E) 200 Kar

40. Devamlı envanter yöntemi uygulayan işletmenin dönem sonunda ilgili hesaplanan görünümü şöyledir:

TİCARİ MAL.		Y.SATIŞLAR		S.T.M.M.	
6.000	2.300		5.000	2.300	

Fire veya başka bir nedenle noksanlık olmadığı takdirde dönem sonunda Ticari Mal mevcudu kaç ₺'dir?
A) 2.300
B) 2.700
C) 3.700
D) 4.700
E) 5.000

41. Aşağıdaki değerleme yöntemlerinden hangisi <u>yalnız</u> Devamlı Envanter Yönteminde uygulanır?
A) Ortalama Maliyet Yöntemi
B) İlk Giren İlk Çıkar Yöntemi
C) Son Giren İlk Çıkar Yöntemi
D) Gerçek Maliyet Yöntemi
E) Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi

42.

Satın Alma Tarihi	Miktar (adet)	Birim Maliyet (₺)
D.Başı Mevcut	500	100
05 Ocak	1.500	110
13 Ocak	2.000	120
20 Ocak	1.000	150

İşletmenin bilanço gününde 2.000 adet stoku bulunduğu belirlenmiştir.
Yukarıdaki bilgilere göre ve ortalama maliyet yöntemine göre satışların maliyeti kaç ₺'dir?
A) 390.000
B) 363.000
C) 335.000
D) 275.000
E) 215.000

43. Mal hareketlerini Devamlı envanter Yöntemine göre izleyen ASLAN A.Ş.'nin mal alım-satım ile ilgili işlemlerde Son Giren İlk Çıkar yöntemi uygulanmaktadır. İşletmenin bir yıllık (X) malı alım satım işlemleri aşağıdaki gibidir

İşlem	Miktar (adet)	Birim Maliyet (₺)
D.Başı Mevcut	150	20
10 Haz. (Alış)	50	30
16 Tem. (Satış)	60	-
29 Ağus. (Alış)	75	50

Bu bilgilere göre işletmenin dönem sonu stoklarının miktarı ve maliyet hangisidir?

	Miktar (Birim)	Maliyet (₺)
A)	285	3.750
B)	215	7.050
C)	215	6.550
D)	140	2.800
E)	60	1.700

44. LIFO Yöntemini kullanan işletme satılan mallarının maliyeti hangi malın birim fiyatıyla değerlenir?
A) Son satılan malın birim fiyatıyla
A) İlk satın alınan malın birim fiyatıyla
C) Her satış partisine göre en son alınan malın birim fiyatıyla
D) Dönem işlemlerinin en sonunda satın alınan malın fiyatıyla
E) Malın gerçek maliyetiyle

45.

İşlem	Miktar	Birim Maliyet	Top.Maliyet
D.Başı Mevcut	200	50	10.000
10 Eyl. (Alış)	300	70	21.000
18 Eyl.(Satış)	100	-	-
20 Eyl. (Satış)	300	-	-
28 Eyl. (Alış)	400	80	32.000

İlk Giren İlk Çıkar (FIFO) yöntemine göre satılan malların maliyeti kaç ₺'dir?

A) 20.000
B) 26.000
C) 24.000
D) 31.000
E) 37.000

46.

İşlem	Miktar (adet)	Birim Maliyet (₺)
D.Başı Mevcut	150	100
(Alış)	300	80
(Alış)	200	55
(Alış)	100	50

Dönem sonunda stoktaki mal miktarı 200 adettir. İlk Giren İlk Çıkar (FİFO) yöntemine göre dönem sonu mal mevcudunun değeri kaç ₺'dir?

A) 10.500
B) 18.000
C) 39.000
D) 50.000
E) 32.000

47.

İşlem	Miktar (adet)	Birim Maliyet (TL)
D.Başı Mevcut	150	82
10 Nis. (Alış)	500	60
16 Haz. (Satış)	600	-
29 Ekim (Alış)	370	70
20 Aralık (Satış)	100	-

Yukarıdaki bilgilere ve Son Giren İlk Çıkar (LIFO) yöntemine göre satılan malın maliyeti kaç TL'dir?

A) 22.400
B) 23.000
C) 39.300
D) 45.200
E) 68.200

48. Mal hareketlerini devamlı envanter yöntemine göre izleyen işletmenin döneme ait (X) malı ile ilgili işlemleri aşağıdaki gibidir.

İşlem	Miktar (adet)	Birim Maliyet (₺)
D.Başı Mevcut	250	250
(Alış)	150	500
(Satış)	200	-
(Alış)	100	600
(Satış)	250	-

"A" İşletmesi FIFO (İlk Giren İlk Çıkar) yöntemini izlediğine göre, dönem sonu stokta kalan mal miktarı kaç adettir.

A) 250
B) 200
C) 150
D) 100
E) 50

49. Sultan Ticaret İşletmesinin değerleme gününde Ticari Mallar ile ilgili 60 ₺'lik firesi olduğu ortaya çıkmıştır. Bu firenin 45 ₺'lik kısmı kanuni firedir.
Firenin muhasebeleştirilmesine ilişkin işletmenin yapması gereken yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ 60
TİCARİ MALLAR 60

B) _____ / _____
D.OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR 60
TİCARİ MALLAR 60

C) _____ / _____
TİCARİ MALLAR 45
D.OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR 15
TİCARİ MALLAR 60

D) _____ / _____
SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ 45
D.OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR. 15
TİCARİ MALLAR 60

E) _____ / _____
SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ 60
D.OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR 15
TİCARİ MALLAR 45
_____ / _____

50. VUK'na göre <u>değeri düşen</u> Ticari Mallar hangi değerleme ölçüsü ile değerlenir?

A) Tasarruf Değeri
B) Maliyet Değeri
C) Mukayyet Değeri
D) Emsal Bedeli
E) Rayiç Bedel

51. 600 ₺ maliyet bedelli, 100 ₺ değer düşüklüğüne uğramış Ticari Mallar, daha sonra 550 ₺ ye peşin olarak satılmıştır. Bu durumda aşağıdaki hesaplardan hangisinin borç tarafına kayıt yapılacaktır?
A) Ticari Mallar
B) Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı
C) Konusu Kalmayan Karşılıklar
D) Karşılık Giderleri
E) Diğer Stoklar

52. Değeri düşen Ticari Mallar, hangi aktif karakterli bilânço hesabının borcunda izlenir?
A) Karşılık Giderleri
B) Olağan Gider ve Zararlar
C) Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı
D) Ticari Mallar
E) Diğer Stoklar

53. Türkiye Muhasebe Standartlarına göre stoklar hangi değerleme ölçüsü ile değerlenir?
A) Maliyet ve net gerçekleşebilir değerin düşük olanı ile değerlenir
B) Gerçeğe uygun değer
C) Mukayyet değer
D) Emsal değer
E) Maliyet değeri

54. TMS 2'ye göre stokların değerlemesinde hangi yönteme yada yöntemlere izin verilmektedir?
A) LIFO yöntemi
B) FIFO ve ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi
C) LIFO ve ağırlıklı ortalama maliyet yöntemi
D) Sadece FIFO yöntemi
E) Hareketli ortalama maliyet yöntemi ile NİFO

55. Net Gerçekleşebilir Değer ile ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi doğru <u>değildir</u>?
A) Net gerçekleşebilir değer; işin normal akışı içinde, tahmini satış fiyatından, tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış giderleri toplamının düşürülmesiyle elde edilen tutarı ifade eder.
B) Net Gerçekleşebilir Değer (NGD) = Satış Fiyatı – (Satış Giderleri + Tamamlama Maliyeti)
C) Standarda göre stokların maliyeti; stokların zarar görmesi, kısmen veya tamamen kullanılmaz hale gelmesi ya da satış fiyatlarının düşmesi gibi durumlarda, ya da tahmini tamamlanma maliyeti veya tahmini satış maliyetinin artması durumunda geri kazanılamayabilir. Maliyetlerin kullanım veya satış sonucu elde edilecek tutardan yüksek olması durumunda, stok değer düşüklüğü karşılığı ayrılır. Stokların envanterdeki değeri maliyet değerinin üstünde olsa bile maliyet değeri ile değerlemeye devam edilir
D) Maliyet değeri > NGD ise, fark değer düşüklüğü zararıdır. Bu durumda karşılık ayrılarak stok NGD'ine indirilir.
Maliyet değeri < NGD ise, değer artışı kayda alınmaz. En fazla maliyet değeri ile değerlenir
E) Hiçbiri

56. Finansal Varlıklar (Menkul kıymetler) ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Menkul Kıymetler: Alım satım amaçlıdır. Alım esnasında ödenen komisyon 653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI'na kaydedilir.
B) Satılmaya Hazır Amaçlı Menkul Kıymetler: Arzu edildiği takdirde vadesine kadar elde tutulabilecek ama sahibine bu konuda bir yükümlülük yüklemeyen ve vadesinden önce de elden çıkarılabilen menkul kıymetlerdir.
C) Vadeye Kadar Elde Tutma Amaçlı Menkul Kıymetler: İşletme yatırım yapmış olduğu menkul kıymetleri vadesi sonuna kadar elde tutmayı, bu tarihten önce elden çıkarmayı düşünmüyordur.
D) Menkul kıymetleri satışa hazır amaçlı ya da vadeye kadar elde tutma amaçlı olarak sınıflandırması durumunda aracı alım esnasında ödenen komisyon, ilgili menkul kıymetin gerçeğe uygun değerine eklemeli ve menkul kıymeti toplam tutar üzerinden işletme kayıtlarına almalıdır.
E) Hiçbiri

57. "Karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken değer" olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?
A) Maliyet değeri
B) Gerçeğe uygun değer
C) İtfa edilmiş maliyet değeri
D) Net bu günkü değer
E) Net gerçekleşebilir değer

58. Satılan mallarla ilgili satış giderleri hangi hesabın borcuna kaydedilir?
A) Ticari Mallar hesabının
B) Satış indirimleri hesabının
C) Genel Yönetim Giderleri hesabının
D) Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabının
E) Pazarlama, Satış ve Dağıtım Gideri hesabının

59. Aşağıdakilerden hangisi borçlanma kâğıdı değildir?
A) Hisse Senedi
B) Tahvil
C) Gelir Ortaklığı Senedi
D) Finansman Bonosu
E) Kâr ve Zarar Ortaklığı Belgesi

60. (C) işletmesi 2.4.2017 tarihinde alım-satım amaçlı olarak, 100 adet almış olduğu ve aynı tarihte ihraç edilmiş olan 1.000 ₺ nominal değerli, yıllık % 60 faizli, D işletmesi tahvillerinin 50 adedini 3.7.2017 tarihinde satmıştır (Piyasa faiz oranı ve tahvil faiz oranının aynı olduğunu varsayınız).
Bu göre aşağıdakilerden hangisi bu işlem ile ilgili yapılacak yevmiye kaydı için doğrudur?
A) Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları hesabı 100.000 ₺ Alacaklı
B) Bankalar hesabı 57.500 ₺ Borçlu
C) Menkul Kıymetler Satış Kârları hesabı 15.000 ₺ Alacaklı
D) Bankalar hesabı 115.000 ₺ Borçlu
E) Menkul Kıymetler Satış Zararları 15.000 ₺ Borçlu

61. EKİP işletmesi 1.2.2017 tarihinde alım-satım amaçlı olarak, 100 adet almış olduğu ve aynı tarihte ihraç edilmiş olan l.000 TL nominal değerli, yıllık % 45 faizli, FIRAT işletmesi tahvillerinin tamamını 1.6.2017 tarihinde satmıştır (Piyasa faiz oranı ve tahvil faiz oranının aynı olduğunu varsayınız). Aşağıdakilerden hangisi bu işlem ile ilgili yevmiye kaydı için doğrudur?

A) Bankalar hesabı Alacaklı
B) Menkul Kıymetler Satış Zararları hesabı Alacaklı
C) Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları hesabı Alacaklı
D) Menkul Kıymetler Satış Kârları hesabı Borçlu
E) Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları hesabı Borçlu

62. Muhasebe Standartlarına göre kayıt tutan A işletmesi 30.01.2017 tarihinde, B işletmesi hisse senetlerinden, aracı bankaya 400 ₺ komisyon ödeyerek satılmaya hazır amaçlı olarak adedi 8 ₺'den 1.000 adet aldığı (B) işletmesi hisse senetlerinin tamamını, 7.000 ₺ karşılığında 01.02.2017 tarihinde satmıştır.
Bu işlemin yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____

BANKALAR	7.000	
MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI	1.000	
HİSSE SENETLERİ		8.000

B) _____ / _____

KASA	7.000	
MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI	1.000	
HİSSE SENETLERİ		8.000

C) _____ / _____

KASA	7.000	
MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	600	
KOMİSYON GİDERLERİ	400	
HİSSE SENETLERİ		8.000

D) _____ / _____

BANKALAR	7.000	
MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	1.400	
HİSSE SENETLERİ		8.400

E) _____ / _____

BANKALAR	7.400	
MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	1.000	
HİSSE SENETLERİ		8.400

_____ / _____

63. Gelir tablosunda muhasebe ilkeleri, muhasebe standartları ve TTK hükümlerine göre hesaplanan kâr, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hukuki kâr
B) Mali kâr
C) Vergi sonrası kâr
D) Ticari kâr
E) Kümülâtif kâr

64. Maliyeti 12.000 ₺ olan yabancı para 11.000 ₺ ye satılırsa aradaki fark hangi hesapta izlenir?

A) Kambiyo zararları hesabının borcunda
B) Diğer Olağan Gider ve Zararlar hesabının borcunda
C) Menkul Kıymet Satış Zararı hesabının alacağında
D) Kambiyo kârları hesabının borcunda
E) Kasa hesabının borcunda

65. Geçmiş yıllara ait kârların sermayeye eklenmesi işlemine ne ad verilir?

A) Bedelsiz sermaye
B) Karşılıksız sermaye
C) Dağıtılabilir sermaye
D) Kayıtlı sermaye
E) İşletmeye bırakılan kar payı

66. İşletme üretimde kullanılmak üzere ilk madde salın almıştır, ilk maddenin satın alma fiyatı 5.000 ₺, KDV 900 ₺' dır. 5900 ₺ peşin olarak ödenmiştir. Aşağıdakilerden hangisi 150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI'nın borcuna kaydedilecek tutardır?

A) 2.000
B) 3.000
C) 4.000
D) 5.000
E) 5.900

67. Ekonomide fiyatların sürekli yükseldiği bir ortamda, işletme üretime verilen malzeme maliyetinin yüksek; dönem sonu stok maliyetinin ise düşük belirlenmesini istemektedir. Bu durumda aşağıdaki değerleme yöntemlerinden hangisini kullanması uygundur?

A) İlk Giren İlk Çıkar
B) Son Giren İlk Çıkar
C) Tartılı Ortalama Maliyet
D) Piyasa Fiyatı
E) Hareketli Ortalama Maliyet

68. Ekonomide fiyatların sürekli yükseldiği bir ortamda, piyasa şartlarında dönem sonu stoklarının maliyetinin yüksek, üretime verilen malzeme maliyetlerinin ise düşük belirlenmesi istenmektedir. Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla kullanılacak değerleme ölçüsüdür?

A) İlk Giren İlk Çıkar
B) Son Giren İlk Çıkar
C) Tartılı Ortalama Maliyet
D) Piyasa Fiyatı
E) Tartılı Ortalama Maliyet

69. Aşağıdaki ifadelerden hangisi ilk madde ve malzeme değerlemesinde kullanılan hareketli ortalama maliyet yöntemi için doğrudur?

A) Birim maliyet dönem sonunda bir kez hesaplanır
B) Her yeni ilk madde ve malzeme satın alma işleminden sonra birim maliyet yeniden hesaplanır
C) Bu yöntemin kullanılması üretim işletmeleri için uygun değildir
D) Dönem sonu stoklarının maliyeti en sonun satın alınan ilk madde ve malzemenin maliyetinden oluşur
E) Üretime verilen ilk madde ve malzemenin maliyeti dönem sonunda hesaplanan birim maliyet dikkate alınarak belirlenir

70. Bir üretim işletmesinde üretim maliyetlerinin gidere dönüştüğü nokta aşağıdakilerden hangisidir?
A) Doğal afet sonucu mamullerin satış değerinin kalmaması
B) Mamullerin satılması
C) İlk Madde ve Malzemenin Satılması
D) Satıcıya olan borcun ödenmesi
E) İlk Madde ve Malzemenin üretimde kullanılması

71. Muhafazakârlık kavramına dayalı stok değerleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Gerçek Parti (Has Parti-Özel Maliyet) Yöntemi
B) İlk-Giren-Son-Çıkar Yöntemi
C) Piyasa Fiyatı (Yenileme Maliyeti) Yöntemi
D) Piyasa Fiyatı veya Alış Maliyetinden Düşük Olanı İle Değerleme Yöntemi
E) Standart Maliyet Yöntemi

72. Tekdüzen Muhasebe Sisteminde finansal varlıkların raporlanmasında bilanço aktifinde yer almayan hesap aşağıdakilerden hangisidir?
A) Önemli Etki Taşıyan İştirakler
B) Bağlı Ortaklıklar
C) İştirakler
D) Bağlı menkul kıymetler
E) İştirakler Değer Düşüklüğü Karşılığı

73. "Bir yatırımcının o hisse senedi için ödemeye hazır olduğu değer" aşağıdakilerden hangisidir?
A) Gerçek değeri
B) Nominal değeri
C) Defter değeri
D) Maliyet değeri
E) Piyasa fiyatı

74. Hisse senetlerinin sahiplerine sağladığı haklarla ilgili hangisi yanlıştır?
A) Genel kurula katılıp, alınacak kararlar için oy kullanmaya yönetime katılma hakkı denir
B) Şirketin kârından hisse oranında pay elde etmeye, kârdan pay alma hakkı denir
C) Sermaye artırımı nedeniyle ihraç edilecek hisse senetlerinden öncelikle pay almak hakkına, rüçhan hakkı denir
D) Şirketin iç kaynaklarından yapacağı sermaye artırımında çıkacak hisse senetlerinden, sahip olduğu pay oranındaki hisse senedini bedelsiz olarak alma hakkına, bedelsiz pay alma hakkı denir.
E) Şirketin tasfiye olması durumunda tasfiye sonucuna pay oranında katılma hakkına, bilgi edinme hakkı denir

75. _____ / _____
GERÇEĞE UYGUN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI
HİSSE SENEDİ DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
_____ / _____
Yukarıdaki yevmiye kaydıyla ilgili hangisi doğrudur?
A) Hisse senetlerinde değer eşitlemesi
B) Hisse senetlerinin gerçeğe uygun değerinin elde etme maliyetine göre azalması
C) Hisse senedinin satışı
D) Hisse senetlerinin satışa hazır hale getirilmesi
E) Menkul kıymet satış zararının oluşması

76. I. Maliyet esası
II. Takdir esası
III. Ortalama Fiyat
IV. Standart Fiyat
Bir varlık için belirlenen emsal değer uygulamasında sıralama hangi şıkta doğru verilmiştir?
A) I, II, III, IV
B) III, II, I
C) III, I, II
D) III, II, IV
E) II, I, III, IV

77. VUK'a göre banka mevduat hesaplarına hangi değerleme ölçüsü uygulanır?
A) Maliyet bedeli
B) İtibari değer
C) Mukayyet değer
D) Tasarruf değeri
E) Emsal değer

78. Aşağıdakilerden hangisi brüt satış karının hesaplanmasında etkisi olmaz?
A) Satış iade tutarı
B) Satış indirimleri
C) Satılan malların maliyeti
D) Yurt içi ve yurt dışı satış tutarları
E) Satılan malların müşteriye ulaştırılması için katlanılan giderler

CEVAP ANAHTARI

1	E	17	E	33	D	49	D	65	A
2	D	18	D	34	E	50	D	66	D
3	C	19	A	35	D	51	B	67	B
4	C	20	D	36	E	52	E	68	A
5	B	21	A	37	B	53	A	69	B
6	A	22	B	38	D	54	B	70	B
7	A	23	A	39	C	55	E	71	D
8	D	24	E	40	C	56	E	72	A
9	A	25	A	41	D	57	B	73	A
10	A	26	B	42	B	58	E	74	E
11	A	27	E	43	C	59	A	75	B
12	D	28	A	44	C	60	B	76	C
13	E	29	D	45	C	61	C	77	C
14	D	30	A	46	A	62	D	78	E
15	C	31	B	47	D	63	D	79	
16	A	32	D	48	E	64	A	80	

DURAN VARLIKLAR

Bir yıldan veya normal faaliyet döneminden daha uzun sürede tahsil edilebilecek alacaklar, tüketilecek stoklar, yararlanılacak peşin ödemeler ile bir yıldan daha uzun süre boyunca yararlanılacak mali, maddi ve gayri maddi varlıklar ve özel tükenmeye tabi varlıklar duran varlıklardır.

Bir işletmede işletme faaliyetlerinde kullanmak / yararlanmak amacı ile edinilen ve bir yıldan kısa sürede paraya çevrilmeleri, satılması veya tüketilmesi öngörülmeyen varlıklar, duran varlıklardır.

<table>
<tr><td>UZUN VADELİ ALACAKLAR</td><td>Alacaklar doğdukları tarih itibariyle işletmenin mali dönemi içerisinde tahsil edilebilecek ise dönen varlıklar hesap sınıfında yer alan 12 ve 13 nolu hesap gruplarında izlenirken; <u>Alacakların vadeleri izleyen mali döneme / dönemlere ait ise</u> duran varlık hesap sınıfında yer alan 22 ve 23 Nolu hesap gruplarında izlenir.
<table>
<tr><th>22 TİCARİ ALACAKLAR</th><th>23 DİĞER ALACAKLAR</th></tr>
<tr><td>220 Alıcılar
221 Alacak senetleri
226 Verilen Depozito ve Teminatlar
229 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)
234 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)</td><td>231 Ortaklardan Alacaklar
232 İştiraklerden Alacaklar
233 Bağlı Ortaklıklardan alacaklar
235 Personelden alacaklar
236 Diğer Çeşitli Alacaklar
237 Diğer alacak Senetleri Reeskontu (-)
239 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>MALİ DURAN VARLIKLAR</td><td>• Uzun vadeli amaçlarla edinilen ve elde tutulan menkul kıymetler
• Kısa vadede paraya dönüşme özelliğini kaybetmiş menkul kıymetler
• Yasal zorunluluklar nedeni ile edinilen ve elde tutulan menkul kıymetler
• Bir işletmeye iştirak veya bağlı ortaklık şeklinde ortak olmak amacıyla satın alınmış hisse senetleri ve ortaklık payları mali duran varlıkları oluşturur.</td></tr>
<tr><td>MADDİ DURAN VARLILAR</td><td>Bilanço gününden itibaren 12 ay ya da daha uzun süre kullanılması planlanmış veyahut içinde bulunulan mali dönemden daha uzun süre (izleyen dönemlerde de) kullanılması planlanan ve bu nedenle elde tutulan fiziki yapısı olan varlıklardır.

Duran varlıklar <u>Maliyet bedeli</u> üzerinden muhasebeleştirilir.
İşletmenin <u>bir dönemden fazla kullanmayı beklediği</u> veya <u>sadece bir maddi duran varlık kalemiyle ilişkili olarak kullanılabilen ya da önemli bir bölümünü oluşturan</u> <u>yedek parça ve yedek malzemeler,</u> maddi duran varlık olarak dikkate alınır.

<u>Maddi duran varlıklar, varlık olarak muhasebeleştirilebilmesi için;</u>
• Gelecekte ekonomik yarar sağlamasının muhtemel olması ve
• Maliyetinin güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması gereklidir.</td></tr>
<tr><td>MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKALR</td><td>Herhangi bir <u>fiziksel varlığı bulunmayan</u> ve işletmenin <u>bir yıldan uzun süre faaliyetlerinde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği</u> aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefiyelerin izlendiği hesap grubudur.
Patentler, telif hakları, sinema filmleri, bilgisayar yazılımları, ipotek hizmet hakları, müşteri listeleri, avlanma lisansı, ithalat kotaları, isim hakları, pazarlama hakları, unvan bu grupta yer alır.</td></tr>
<tr><td>ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR</td><td>Belli bir rezervin (mermer, kömür, doğal gaz, petrol vs..) kullanılması için yapılan ve o rezervin kullanılmasıyla birlikte değer yitirecek olan arama, hazırlık, geliştirme işleri için yapılan giderler bu grupta izlenir.</td></tr>
</table>

MALİ DURAN VARLIKLAR

Uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan ya da 1 yıllık süre içinde paraya çevrilme imkânı olmayan menkul kıymetler ile hisse senedi çıkarmayan şirketlerdeki sermaye payları bu hesap grubundaki uygun hesaplarda izlenir.
Uzun süreli sermaye yatırımları TMS 26 nolu standartta "İştiraklerdeki Yatırımlar" olarak nitelendirilmiştir.

Uzun Vadeli Hisse senetleri satın alındığında; Alınan hisse senetleri ile o hisse senetlerini ihraç eden şirketin yönetiminde % kaç oranında yönetme gücü kazandığımıza göre hisse senetlerinin statüsü de kullanılacak hesabın ismi de değişir.

HESABIN İSMİ	YÖNETİME KATILMA VE OY GÜCÜ ORANI	KAR PAYLARI İÇİN KULLANILACAK HESAPLAR
BAĞLI MENKUL KIYMETLER	İhraç eden işletmenin sermayesinin **%10'undan az** hisse senedi ise. Örnek: 200.000 ₺ sermayesi olan (x) A.Ş.'e ait hisse senetlerinden 18.000 ₺ nominal değerli hisse senedi uzun vadeli satın alınırsa; _____ / _____ 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER. 18.000 102 BANKLAR. 18.000 _____ / _____	640 İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabı veya 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar hesabı kullanılır. Örnek: Bağlı menkul kıymet olarak kayıtlarda olan (X) A.Ş dağıtacağı kar payı tutarını açıklamış ve işletmemize 3.000 ₺ düşmüştür. _____ / _____ 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER. 3.000 640 İŞTİRAKLERDEN TEMMETTÜ GELİRLERİ 3.000 _____ / _____
İŞTİRAKLER	İhraç eden işletmenin sermayesinin **%10 ve %50 si dahil olmak üzere arasında** yer alan bir yüzdelik orana sahip ise. Örnek: (X) A.Ş' e ait nominal değerleri toplamı 5.000 ₺ olan hisse senedi daha satın alındığında; _____ / _____ 242 İŞTİRAKLER. 23.000 102 BANKLAR. 5.000 240 BAĞLI MENK. KIYMETLER 18.000 _____ / _____	640 İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabının alacağında izlenir. Örnek: Yukarıdaki örnekteki (X) A.Ş, dağıtmak için açıkladığı 3.000 ₺ kâr payının ödemelerini 3 ay sonra yapacağını konusunda tekrar bilgilendirme yapmıştır. _____ / _____ 132 İŞTİRAKLERDEN ALCAKLAR. 3.000 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER. 3.000 _____ / _____
BAĞLI ORTAKLIKLAR	İhraç eden işletmenin sermayesinin **%50'sinden fazla** hisse senedine (yönetme, ve oy gücüne) sahip ise. Örnek: (X) A.Ş' e ait nominal değerleri toplamı 28.000 ₺ olan hisse senedi daha satın alındığında; _____ / _____ 245 BAĞLI ORTAKLIKLAR. 51.000 102 BANKLAR. 28.000 242 İŞTİRAKLER. 23.000 _____ / _____	641 Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri Hesabının alacağında izlenir. Örnek: (X) A.Ş. nin hisse senetleri ile ilgili hesap değiştikten sonra, işletmeye hala kâr payı ödeme sözü devam etmektedir. _____ / _____ 133 BAĞ. ORTAK. ALCAKLAR. 3.000 132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR. 3.000 _____ / _____

240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER
241 BAĞLI MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
242 İŞTİRAKLER
244 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
242 İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
245 BAĞLI ORTAKLIKLAR
246 BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
247 BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
248 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR
249 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

Türkiye Muhasebe Standartları
14 Şubat 2011'de yayımlanan 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türkiye'de **bilanço usulüne göre defter tutan bütün işletmelerin Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS) kullanma zorunluluğu getirilmiştir**.
KOBİ'ler, KOBİ Finansal Raporlama Standartlarını (KOBİ TFRS) kullanacaktır. KOBİ tanımı dışında kalan işletmeler ise tam set TMS / TFRS'leri kullanacaktır.

TMS'de tüm menkul kıymetlerdeki **değer artış ve azalışlarının kayda alınması gerekirken**; THP'da **sadece değer azalışları** için kayıt yapılır

MADDİ DURAN VARLIKLAR

İşletmenin, bilanço tarihinden itibaren 12 ay içerisinde veya içinde bulunulan mali dönem içerisinde nakde dönüşmesi, satılması, kullanılması, tüketilmesi beklenmeyen fiziki yapısı bulunan varlıklara Duran Varlıklar denir.

Duran varlıklar **Maliyet bedeli üzerinden muhasebeleştirilir**.

- Maddi Duran Varlıkları **iyi çalışır durumda tutmak için** yapılan harcamalar **dönem gideri olarak kaydedilir**.
- Maddi Duran Varlıkların **verimini, hizmet süresini, ekonomik değerini artıran harcamalar** İlgili maddi duran varlıklarda **aktifleştirilir.**
- Finansal Kiralama Kanunu'na göre **finansal kiralama yolu ile kullanılan varlıklar** 25 MDV ya da 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar grubundaki uygun hesaplarda izlenebilir.
- Bedeli **döviz cinsinden** ödenmek üzere satın alınan Maddi Duran Varlıklar alındığı yılın sonuna kadar çıkan **kur farkları** ve **faizin** VUK'a göre **maliyete eklenmesi zorunludur**.
- Maddi Duran Varlıklar alındığı yıldan sonraki yıllarda kur farklarını ve faizi ekleyip eklememekte serbest bırakmıştır.
- İşletmenin bir dönemden fazla kullanmayı beklediği veya sadece bir maddi duran varlık kalemiyle ilişkili olarak kullanılabilen ya da önemli bir bölümünü oluşturan **yedek parça ve yedek malzemeler**, maddi duran varlık olarak dikkate alınır.

VUK'na göre Maddi Duran Varlık maliyetini oluşturan unsurlar;

- Faturada yer alan alış bedeli
- Yurtdışından alınmışsa akreditif giderleri
- Duran varlıkla ilgili olan finansman giderleri
- Kur farkları
- Taşıma ve sigorta giderleri
- Satın almaya ilişkin (KDV dışındaki) vergiler
- Donanım ve montajla ilgili giderler
- Bina alımında eski binanın yıkım giderleri
- Arsa alımında arsanın tesviye giderleri

Maddi duran varlıklar, varlık olarak muhasebeleştirilebilmesi için;

- Gelecekte ekonomik yarar sağlamasının muhtemel olması ve
- Maliyetinin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi gerekir.

Maddi Duran Varlıkların Değerlemesi
Ticaret Kanununa göre ve Vergi Usul Kanununa göre tüm maddi duran varlıklar, dönem sonunda **maliyet bedeli** ile değerlenir. Maddi duran varlığın işletmede kullanılabilir hale getirilinceye kadar yapılan her türlü giderler maliyet bedeline eklenir. Danıştay bir kararında, maddi duran varlıkların inşa ve tesisi için sağlanan kredilerin faizlerinin ilgili varlığın maliyetine eklenmesi gerektiğini belirtmiştir

TMS açısından: Bir maddi duran varlık kaleminin maliyeti, muhasebeleştirme tarihindeki **peşin fiyatın eşdeğeri** tutardır. Eğer ödeme normal kredi vadelerinin ötesine erteleniyorsa, peşin fiyat eşdeğeri ile toplam ödeme arasındaki fark, TMS 23 (Borçlanma Maliyetleri)'de izin verilen alternatif yöntem çerçevesinde defter değerinde taşınmadığı sürece, kredi dönemi boyunca faiz olarak finansal tablolara yansıtılır.

250 ARAZİ VE ARSALAR
251 YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ
252 BİNALAR
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR
254 TAŞITLAR
255 DEMİRBAŞLAR
256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
259 VERİLEN AVANSLAR

250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI

Arazi: Tarım faaliyetlerine ayrılan veya parsellenerek arsa haline getirilmeye uygun olan geniş toprak parçasıdır.

Arsa: Belediye sınırları içinde olan, inşaat yapmaya elverişli, parsellenmiş toprak parçasıdır.

Arazi ve arsaların maliyet bedeline, satın alma bedeli, noter, tapu, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye (ilan) gider ve harçları ile emlak vergisi dâhildir. Ayrıca satın alınan arazi veya arsanın kullanım amacına uygun hale getirilmesi için üzerinde bulunan yapının yıktırılması, enkazın taşıttırılması, arazi yapısının istenilen şekle getirilmesi gibi işlemler için katlanılan maliyetler de yine hesaba borç kaydedilir. Üzerindeki enkaz satılır ise elde edilen gelir de maliyet bedelinden düşülmek üzere hesaba alacak kaydı yapılır. Bu hesaplamalar yapılırken oluşan KDV, ayrı hesaplarda izlendiğinden maliyete eklenmez/çıkartılmaz.

Borç	250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	Alacak
**Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış) *Satın alınan arazi ve arsaların maliyet değeri ile girişi *Değerini artıran bir harcama yapıldığında, katlanılan maliyet tutarı. * Satın alma esnasında katlanılan noter ve tapu giderleri, ödenen komisyonlar, kıymet takdiri giderleri ve satın alma esnasında ödenen vergi tutarı. * Arazi ve arsa üzerinde eski yapıların yıktırılması ve enkazın kaldırılması maliyetleri *Yeniden değerleme artışları*		**Arazi veya arsanın satılması veya herhangi bir nedenle işletme varlıklarından çıkarılması, *Doğrudan amortisman yöntemi kullanan işletmelerde amortisman hesaplanması, *Arazi veya arsanın alınması esnasında üzerindeki enkazın satışından elde edilen gelir. * Arazi ve arsanın nitelik değiştirerek başka bir hesaba alınması *Dönem sonu kapanış kaydı*

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Arazi ve arsa satın alınması;**

Örnek: Nuh Tekstil San. A.Ş. fabrika binasının bulunduğu arsanın komşu parselindeki arsayı fabrika kampus alanına kazandırmak amacıyla satın alıyor. 280.000 ₺ satın alma bedeli (+%18 KDV), 11.250 ₺ Noter ve Tapu harcamalarını nakit olarak ödüyor. Satın alınan arsa üzerinde eskiden kalan yapıyı 4.000 ₺ (+%18 KDV)'e yıktırıyor. Çıkan enkazın bir kısmını 2.000 ₺ (+%18 KDV) ile satıyor. Geri kalan enkazı hafriyat firmasına 600 ₺ (+%18 KDV) karşılığında taşıttırıyor. Binanın yıkılması işlemi ile çıkan enkazdan satılması işlemi peşin; hafriyat firmasına taşıtma işlemi ise 2 ay vadeli müşteri çeki verilerek yapılıyor.

Satın Alma Bedeli: 280.000₺	x %18 KDV	=	50.400 ₺
Noter ve Tapu Masrafı: 11.250 ₺	x %18 KDV	=	2.025 ₺
Yıktırma masrafı: 4.000 ₺	x %18 KDV	=	720 ₺
Harfiyatın Taşınması: 600 ₺	x %18 KDV	=	108 ₺
Çıkan Hurdadan satılan: 2.000 ₺ (-)	x %18 KDV	=	360 ₺ (-)
Maliyeti: 293.850 ₺			

_____ / _____

250 ARAZİ VE ARASALAR	**293.850**	
191 İNDİRİLECEK KDV	53.253	
100 KASA	2.360	
100 KASA		348.395
103 VERİLEN ÇEK VE ÖD. EMİRİ		708
391 HESAPLANAN KDV		360

_____ / _____

- **Arazi ve Arsanın Satışı;**

Örnek: Mihriban Gıda Tic. Ltd. Şti. kendisine ait elma bahçelerinden birini 550.000 ₺ + 99.000 ₺ KDV ile satıyor. Satılan elma bahçesinin kayıtlı değeri 600.000 ₺ ve birikmiş amortismanı 130.000 ₺ dir. Satış tutarının tamamına 5 ay vadeli senet alıyor.

ÖNEMLİ NOT: Amortisman sadece boş arazi ve arsalara hesaplanmaz onun dışındaki arazi ve arsalara amortisman hesaplanır.

Net Aktif Değeri= Maliyet Değeri – Birikmiş Amortismanı
= 600.000 – 130.000
= 470.000 ₺

Kâr / Zarar = Satış Değeri – Net aktif değer
= 550.000 – 470.000
= 80.000 ₺ kâr

_____ / _____

136 DİĞER ÇEŞLİTLİ ALACAKLAR	649.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	130.000	
250 ARAZİ VE ARSALAR		**600.000**
391 HESAPLANAN KDV		99.000
679 DİĞER OL. DIŞI GELİR ve KÂR		80.000

_____ / _____

NOT: TMS'e göre kayıt tutan işletmelerde, olağan dışı kavramı kaldırıldığından; 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VER KARLAR HESABI yerine, 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI kullanılmalıdır.

ARAZİ VE ARSANIN SATIN ALINMA AMACI	KULLANILACAK HESAP
Emlakçı, satın aldığı fiyattan daha yüksek bir fiyata satarak kâr yapmayı amaçlayarak satın aldığı arazi ve arsaları ticari amaçla satın aldığından;	153 TİCARİ MALLAR HESABI
İnşaat işi ile uğraşan işletmenin, inşaat yapmak ve satmak amacıyla satın aldığı arazi ve arsalar inşaat üretimi için hammadde niteliğinde olduğundan;	150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI
İşletme, uzunca bir süre bekleyerek gelecekteki fiyat veya bölgesel değer artışlarından yararlanarak satmayı planlayarak yatırım yapmak amacıyla, ya da uzunca bir süre iş yeri alanı, tarım alanı vb. gibi kullanmak amacıyla satın aldığında;	250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI

251 YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI

İşletme faaliyetlerini gerçekleştirebilmesini sağlamak ya da faaliyetlerini yaparken daha kolay yapmalarını sağlayabilmek amacıyla yer altına (kanallar, bacalar, yer altı dekovil hatları, tüneller vb.) ve yer üstüne (İskele, sarnıç, bölme, park, rıhtım, liman, spor sahaları, hava alanı vb.) yapılan kütle, hacim ve alanlar yer altı ve yer üstü düzenlerini oluşturur.

Borç	251 YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	Alacak
**Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış)* **Satın alındığında ya da başka bir hesaptan devrolunduğunda maliyet girişi.* **Sonradan değerini artıran bir harcama yapıldığında, katlanılan maliyet tutarı.*		**Yar altı ve yer üstü düzeninde kayıtlı olan varlığın/varlıkların satılması veya herhangi bir nedenle işletme varlıklarından çıkarılması,* **Dönem sonu kapanış kaydının yapılması.*

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Yer altı ve yer üstü düzeni yaptırılması;**

Örnek: İşletme, üretim birimleri arasındaki ulaşımı kısaltmak ve daha az zaman kaybı ile üretimi yapabilmek amacıyla atölyeler arasına çift yönlü asfalt yollar yapmaya karar vermiştir. Bu işi yapacak olan müteahhit firmaya 200.000 ₺ + %18 KDV ödemeyi bankadan havale ile yapmıştır.

258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR.	200.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	36.000	
102 BANKALAR		236.000

Yol inşaatı tamamlanmış ve işletmeye teslim edilmiştir.

251 YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ.	**200.000**	
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR.		200.000

- **Yer altı ve Yerüstü düzenleri çıkışı;**

Örnek: İşletme duran varlıklarında kayıtlı olan 300.000 ₺ değerindeki boş arsa ile 50.000 ₺ değeriyle kayıtlı olan ve 10.000 ₺ birikmiş amortismanı olan köprü 320.000 ₺ + %18 KDV ile nakit olarak satılmıştır.

100 KASA	377.600	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	10.000	
689 D. OL. DIŞI GİDER VE ZARAR	20.000	
250 ARAZİ VE ARSALAR		300.000
251 YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZ.		**50.000**
391 HESAPLANAN KDV		57.600

NOT: TMS'e göre kayıt tutan işletmelerde, olağan dışı kavramı kaldırıldığından; 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VER KARLAR HESABI yerine, 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI kullanılmalıdır.

252 BİNALAR HESABI

İşletme faaliyetlerinde kullanılan veya kullanım dışında boş olarak duran veyahut kiraya verilmiş olan binalar ve ayrılmaz parçası niteliğindeki tüm eklentileri Binalar Hesabı'nda izlenir.
Binalar hesabı da aynen arazi ve arsalar hesabında olduğu gibi edinilme amacına göre tutulması gereken hesaplarda değişiklik gösterir.

BİNALARIN SATIN ALINMA AMACI	KULLANILACAK HESAP
Sürekli olarak alım – satım yaparak kendine bunu meslek edinmiş işletmeler (emlakçılar) satın aldıkları binaları ticari mal olarak gördükleri için, stoklar grubunda izlenmelidir.	153 TİCARİ MALLAR HESABI
İşletme kendisi kullanmak veya başkasına kiraya vermek amacıyla satın aldığı, içinde bulunulan mali dönem içerisinde satılması planlanmayan ve hatta uzunca bir süre işletme varlıkları içerisinde tutulması öngörülen varlıklar maddi duran varlıklar hesap grubunda izlenmelidir.	252 BİNALAR HESABI

Borç	252 BİNALAR HESABI	Alacak
**Dönem başı devir tutarı (geçen yıldan devir ile açılış)* **Satın alınan binaların maliyet değeri ile girişi* **Sonradan yapılan binanın faydalı ömrünü ve değerini artıran bir harcama yapıldığında, katlanılan maliyet tutarı.* ** Satın alma esnasında katlanılan noter ve tapu giderleri, ödenen komisyonlar, kıymet takdiri giderleri ve satın alma esnasında ödenen vergi tutarı.* **Yeniden değerleme artışları*		**Binalar satıldığında veya herhangi bir nedenle işletme varlıklarından çıkarılması durumunda,* **Doğrudan amortisman yöntemi kullanan işletmelerde amortisman hesaplanması,* **Dönem sonu kapanış kaydı*

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Bina satın alınması;**

Örnek: İşletme, idari bina olarak kullanmak üzere yeni bir bina satın almıştır. 100.000 ₺ + %18 KDV için 2 ay vadeli senet verilmiştir.

252 BİNALAR	**100.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		118.000

- **Binanın faydalı ömrünü ve değeri artıran harcama yapılması;**

Satın alınan binanın eski pencereleri ve kapıları, çatısı yenilenmiş ve ayrıca kalorifer tesisatı yeniden yapılmıştır. Bu harcamalar için toplamda 20.000 ₺ + %18 KDV nakden ödenmiştir.

251 YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ.	**20.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	3.600	
100 KASA		23.600

- **Doğrudan amortisman yöntemiyle amortisman düşülmesi;**

Örnek: İşletme varlıkları arasındaki binaya 3.000 ₺ amortisman payı hesaplanmıştır. İşletme doğrudan amortisman yöntemiyle muhasebe kaydı tutmaktadır.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	3.000	
252 BİNALAR		**3.000**

- **Binanın satılması;**

Örnek: İşletme varlıkları arasında 200.000 ₺ maliyet değeriyle yer alan binanın birikmiş amortismanı 13.000 ₺ dir. Bu binayı işletme 190.000 ₺ ye satıyor. (KDV ihmal edilmiştir)

100 KASA	190.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	13.000	
252 BİNALAR		**200.000**
679 D. OL. DIŞI GELİR VE KÂRLAR		3.000

NOT: TMS'e göre kayıt tutan işletmelerde, olağan dışı kavramı kaldırıldığından; 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VER KARLAR HESABI yerine, 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI kullanılmalıdır.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI

İşletme faaliyetlerinde kullanılan her türlü tesisler, makineler ve cihazlar bu hesapta izlenir.

Tesisler: Bir makinenin doğurduğu enerjiyi ileten, dağıtan veya bir makinenin gördüğü işi uzağa taşıyan, makineler arasında bir düzeni sağlayan varlıklardır. Örnek: Su tesisatı, Buhar, elektrik, Telefon, Isıtma, soğutma, nemlendirme, yangın tesisatları gibi.

Makineler: Herhangi bir enerji türünü başka bir enerjiye dönüştürmek, belli bir güçten yararlanarak bir işi yapmak veya etki oluşturmak için çarklar, dişliler ve çeşitli parçalardan oluşan düzenekler bütünüdür. Herhangi bir mekanik parçası olmayan elektronik veya organik aygıtlara da makine denir. Örnek: Torna, matkap, dikiş makinesi, baskı makinesi, kazıcı, yükleyiciler, fotoğraf makinesi, Hesap makinesi vb.

Cihazlar: Birkaç aletin uygun bir biçimde eklenmesinden meydana gelen ve belirli bazı işleri yapması için tasarlanmış parçalardır. Örnek: Röntgen cihazı, Ödeme kaydedici cihazı (Pos cihazı), Ses kayıt cihazları vb.

Maliyetini Oluşturan Unsurlar;

- Satın alma bedeli
- Taşıma ve hamaliye bedeli
- İthal edilmiş ise gümrük vergileri ve masrafları
- Taşınması esansında zarar görmemesi için yaptırılan sigortanın maliyeti
- Montaj öncesindeki depolama giderleri
- Montaj giderleri
- Teknik danışmanlık giderleri
- KDV dışındaki tüm vergiler

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Satın alınması;**

Örnek: Cabir Çivi İmalat İşletmesi, yeni torna ve tesviye makinesi almak üzere 800.000 ₺ + %18 KDV bankadan ödemiştir. Makine işletmeye ulaşması esnasında zarar görmemesi için 1.000 ₺ + %18 KDV ile sigorta edilmiş, nakliye için ise 5.000 ₺ + %18 KDV lik tutar peşin ödenmiştir.

(800.000 x 0,18 = 144.000) + (1.000 x 0,18 = 180 ₺) + (5.000 x 0,18 = 900 ₺)= 145.080 ₺ KDV var.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	**806.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	145.080	
102 BANKALAR		944.000
100 KASA		6.080

- **Binanın faydalı ömrünü ve değeri artıran harcama yapılması;**

İşletme varlıkları arasında yer alan CNC Makinesinin önemli bir parçası 45.000 ₺ + %18 KDV ile yenilenmiş böylece faydalı ömrü 10 yıl daha uzamış ve piyasa değeri artmıştır.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	**45.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	8.100	
100 KASA		53.100

- **Teknik danışmanlık giderleri;**

Örnek: İşletme, yeni satın aldığı CNC makinesinin kullanımını bilmediği için konunun uzmanı bir mühendis 10 saatlik bir eğitim ve teknik destek vermiştir. Bu işlem için Mühendise 8.000 ₺ + %18 KDV tutarlı müşteri çeki verilmiştir.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	**8.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.440	
101 ALINAN ÇEKLER		9.440

- **Makinenin satılması;**

Örnek: İşletme varlıkları arasında 30.000 ₺ maliyet değeriyle yer alan makinenin birikmiş amortismanı 15.000 ₺ dir. Bu makine yenilenmek amacıyla 22.000 ₺ ye satıyor. (KDV ihmal edilmiştir)

100 KASA	22.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	15.000	
253 TESİS; MAKİNE VE CİHAZLAR		**30.000**
549 ÖZEL FONLAR		7.000

NOT: Yenilemek amacıyla satılan duran varlıklardan kâr elde edilmiş ise bu kâr 3 yıl boyunca yeni bir makine alınıncaya kadar ÖZEL FONLAR hesabında bekletilebilir.
Bu hesap ile ilgili olarak ilerleyen kısımlarda daha detaylı bilgi verilecektir.

254 TAŞITLAR HESABI

İşletme faaliyetlerinde kullanılan her türlü taşıtlar bu hesapta izlenir. Örnek: Otomobil, servis minibüsü, kamyon, tır, gemi, uçak, helikopter, otobüs vb.

TAŞITLARIN SATIN ALINMA AMACI	KULLANILACAK HESAP
Sürekli olarak alım – satım yaparak kendine bunu meslek edinmiş işletmeler (Otomobil galerisi gibi) satın aldıkları taşıtları stoklar grubunda izlenmelidir.	153 TİCARİ MALLAR HESABI
İşletmede faaliyetleri gereği çalışanları taşıyan servis otobüsleri, yöneticiler için makam araçları, İşletmenin hammadde, mamul, ticari mal gibi stoklarını taşıdığı kamyonet ve kamyonlar, İşletmeye ait gemi, uçak, helikopter gibi araçlar vb. satın alındıklarında uzunca bir süre kullanım amacıyla edinilmiş varlıklardır. Bu nedenle ve fiziki yapısı olduğundan Maddi duran varlıklar hesap grubunda izlenmelidir.	254 TAŞITLAR HESABI

Maliyet bedelini oluşturan unsurlar;
- Alış bedeli
- İthal ediliyor ise, gümrük vergisi
- Taşıma gideri
- Taşıma esanasında oluşan sigorta giderleri
- Taşıt alım vergisi
- Satın alındıktan sonra önemli parça değişikliği, faydalı ömrünü uzatacak, piyasa değerini artıracak bir harcama maliyet bedeline eklenir.

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Satın alınması;**

Örnek: İşletme satış mağazasındaki müşterileri mağazaya ve mağazadaki müşterileri de alış veriş sonrasında evlerine taşımak amacıyla 01.06.2017 tarihinde bir minibüs satın alıyor. 75.000 ₺ + %18 KDV 12 ay eşit ödemeli taksitli Banka kredisi kullanılarak ödeniyor.

254 TAŞITLAR	**75.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	13.500	
300 BANKA KREDİLERİ		51.625
400 BANKA KREDİLERİ		36.875

- **Taşıtın faydalı ömrünü ve değeri artıran harcama yapılması;**

İşletmenin daha önceden satın aldığı benzinli otomobiline sıralı sistem LPG taktırılıyor. Bu işlem için %18 KDV dahil 1.770 ₺ nakit olarak ödeniyor.

1.770 / 1,18 = 1.500 ₺

254 TAŞITLAR	**1.500**	
191 İNDİRİLECEK KDV	270	
100 KASA		1.770

- **Taşıt çalınıyor;**

Örnek: İşletme varlıklarında kayıtlı, 25.000 ₺ maliyetli ve 5.400 ₺ birikmiş amortismanı olan taşıt çalınıyor. Sigorta şirketi 15.000 ₺'lik kısmını karşılayacağını bildiriyor.

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	15.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	5.400	
689 D. OL. DIŞI GİDER VE ZARARLAR.	4.600	
253 TAŞITLAR		**25.000**

- **Binek otomobil satın alınması;**

Örnek: İşletmeye 80.000 ₺ +%18 KDV ile binek otomobil satın alınmıştır.

254 TAŞITLAR	**94.400**	
100 KASA		94.400

DİKKAT: Binek otomobil alımında KDV alış maliyetine eklenir. Ancak aynı örnekteki binek otomobili satın alan işletme, araç kiralama işletmeleri, taksi işletmesi, öğrenci servisi işletmesi vb. olursa yapılacak kayıt şu şekilde olacaktır;

254 TAŞITLAR	**80.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	14.000	
100 KASA		94.400

Binek otomobillerin teslimlerinde uygulanacak KDV oranları;

- Özel kişilerin birbirine teslimi **KDV'ne tabi değildir**.
- Kullanılmış binek otomobilin teslimlerinde;
  - Aldıkları binek otomobillerin KDV'sini indirme hakkı bulunan yani faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflerin (oto kiralama şirketleri = rent a car firmaları, ticari taksi gibi) yapacakları ikinci el binek otomobil teslimleri genel oranda % 18,
  - Aldıkları binek otomobillerin KDV'sini indirme hakkı bulunmayan mükelleflerin yapacakları ikinci el binek otomobil teslimleri % 1,
  - Binek otomobili niteliğinde olmayan araçların teslimi genel oranda (%18),
- Kullanılmamış (sıfır km) otomobil teslimleri genel oranda (%18) KDV'ye tabidir.

KDV'NİN İNDİRİM DURUMU

Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan taksi işletmeleri, oto kiralama, rent a car firmaları, vb mükellefler; **Sadece bu amaçla aldıkları otomobillere ait KDV'leri indirim konusu yapılabilecekler,** İşletme amacı dışındaki özel kullanımları için alınan otomobillere ait KDV'leri indirim konusu yapamayacaklardır.
Bunların dışındaki işletmelere ait binek otomobillerinin alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisinin indirim konusu yapılamayacaktır.

Gider veya maliyet olarak değerlendirme

İşletmeler tarafından indirim konusu yapılamayan bu vergi, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları çerçevesinde işin mahiyetine göre gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabilecektir.

255 DEMİRBAŞLAR HESABI

İşletme faaliyetlerinde kullanılan her türlü mobilya, bilgisayar, tablet, hesap makinesi, çelik kasalar, ofisteki buzdolabı, çöp kovaları, TV, masa, koltuk vb. sabit varlıklar demirbaşlar hesabında izlenir.

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Satın alınması;**

Örnek: Pazarlama müdürüne 1.100 ₺ + %18 KDV ile bir yeni bilgisayar satın alınmıştır. Satıcı firma KDV tutarını peşin geri kalanına 2 ay vade tanımıştır.

255 DEMİRBAŞLAR	**1.100**	
191 İNDİRİLECEK KDV	198	
100 KASA		198
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		1.100

- **Demirbaşın kaybolması;**

İşletme demirbaşlarından 1 adet Bocsh marka lazer metrenin kaybolduğu fark ediliyor. Muhasebe kayıtlarında lazer metrenin maliyeti 1.200 ₺ ve birikmiş amortismanı 120 ₺ dir.

689 DİĞER OL. DIŞI GİDER VE ZARAR	1.080	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	120	
255 DEMİRBAŞLAR		**1.200**

- **Demirbaşın önemli bir parçasının yenilenmesi;**

Örnek: İşletmenin demirbaşlarından olan fotokopi makinesi bozuluyor. Yapılan tamirat esnasında önemli bir parça değişikliği yapılarak makinenin ömrü bozulmadan önceki faydalı ömründen daha fazla olacak şekle geliyor. Yapılan tamirat giderleri nakit olarak ödendikten sonra, makinenin sorumlusu olan personelin maaşından kesilmek üzere personelin cari hesabına alacak yazılıyor.
Tamirat giderleri 2.000 ₺ +360 ₺ KDV dir.

255 DEMİRBAŞLAR	**2.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	360	
100 KASA		2.360
135 PERSONDEN ALACAKLAR	2.360	
679 DİĞ. OL. DIŞI GELİR VE KAR		2.360

NOT: TMS'e göre kayıt tutan işletmelerde, olağan dışı kavramı kaldırıldığından; 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR HESABI yerine, 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI kullanılmalıdır.

256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI

Maddi duran varlıkta belirtilen hesapların hiçbirinin kapsamına girmeyen, özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan ve kendisine özel hesap açılmayan duran varlıklar, diğer maddi duran varlıklar hesabında izlenir.

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Satın alınması;**

Örnek: İşletme, toptan sebze ve meyve alım satım işleri yapmaktadır. Meyve sebzelerin taşınmasında zarar görmemesi için plastik kasalar kullanılmaktadır. Bu plastik kasalardan %18 KDV hariç tanesi 1 ₺ den 550 adet satın alıyor. Karşılığında müşteri çeki ciro ediyor.

550 adet x 1 ₺ = 550 ₺ x %18 = 99 ₺ KDV

256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR	**550**	
191 İNDİRİLECEK KDV	99	
101 ALINAN ÇEKLER		649

- **Kaybolması;**

Örnek: Z inşaat İşletmesi, inşaat işçilerinin kullandığı kürek, kazma vs.. bir takım aletleri 256 Diğer Maddi Duran Varlıklar hesabında izlemektedir. Dönem sonunda yapılan envanter kontrollerinde 180 ₺ maliyetli kazma ve kürek kaybolduğu tespit edilmiş ve yapılan araştırmalarda çalındığı güvenlik kameralarıyla tespit edilmiştir. İşletme bu durumu zarar olarak kabul etmiş araştırmayı sürdürmemiştir.

689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR	180	
256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR		**180**

- **Kap depozitosu alarak kapların teslim edilmesi;**

Örnek: İşletme, başka bir şehirdeki müşterisine sattığı sebzeleri kasalara koyarak teslim ediyor. 3.000 ₺ + %18 KDV ile sattığı sebzeler için çek alıyor. Ayrıca sattığı sebzelerin taşınmasında kullanılan sebze kasaları alıcı müşteri tarafından sebzeler boşaltıldıktan sonra tekrar iade edileceği üzerine söz alınıyor. İşletme, sebze kasalarından 300 ₺ değerindeki kısmını verdiği için ayrıca bu tutar için peşin olarak 300 ₺ depozito alınıyor.

101 ALINAN ÇEKLER	3.540	
100 KASA	300	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		3.000
391 HESAPLANAN KDV		540
326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR		300

- **Verilen kapların bir kısmı geri gelmez ise;**

Örnek: İşletme, yukarıdaki satış işleminde kullandığı sebze kasalarından 20 ₺ lik kısmının kullanılamayacak kadar kötü halde kırılmış olduğunu ve 80 ₺ lik kısmının ise geri gelmediğini tespit ederek geri kalan sağlam sebze kasalarını teslim almış ve sağlam kaplar için alınan depozitoyu ödemiştir.

326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR.	300	
256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR		**100**
100 KASA		200

257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)

Duran varlıklardan boş arazi ve arsalar dışındaki varlıkların tamamı zaman içerisinde eskir, demode olur, teknolojik olarak geride kalabilir, yıpranabilir. Velhasıl değeri, zaman içerisinde alındığı tarihteki maliyet değerinin altına düşer ve hatta düşmeye devam eder. Bu değer azalışına amortisman denir.

Dönem sonunda duran varlıklara hesaplanan amortisman payları için bu hesap kullanılır. Hesap aslında pasif karakterli bir hesap olmasına rağmen bilançonun aktifinde (-) eksi yani indirim şeklinde yer alır. Tek Düzen Hesap Planı çerçevesi ile endirekt kayıt yöntemi uygulanmaya başlandığında bu hesap kullanılmaya başlanmıştır.

Amortisman işlemi dönemsellik kavramı gereği yapılan bir işlemdir. Duran varlıkların kullanım süresi boyunca eskime payları gider olarak ilgili dönemlere paylaştırılmış olur.

AMORTİSMANLAR

Duran varlıkların maliyetlerinin, kullanım süresince **dönemlere gider olarak dağıtılması**dır.

- Amortisman işlemi, **boş arazi ve arsalar dışındaki tüm duran varlıklara uygulanır**. (*Ancak VUK'na göre meyve bahçeleri, tarım tesisleri, bahçeler, zeytinlikler, güllükler, işletmede inşa edilmiş her nevi yollar ve parklar için amortisman uygulanır*)
- İşletmeler amortismana tabi ekonomik değerlerini **Maliye Bakanlığı'nın tespit ve ilan edeceği oranlar** üzerinden itfa ederler.
- **Değeri belli bir tutarı aşmayan peştamallıklar** (şerefiye bedeli) **ile belli bir tutarı aşmayan alet, edevat, mefruşat ve demirbaşlar amortismana tabi tutulmayarak doğrudan gider olarak yazılabilir (Bu tutar 2017 yılındaki tutarı 900 TL'dir. Ancak bu çalışmayı kullandığınız tarih daha ileriki bir yılda ise internetten içinde bulunduğunuz yılın "amortisman ve demirbaş sınırı" tutarını öğrenmenizde fayda var.)**. (İşletmeler bu konuda serbest bırakılmışlardır.) Bu varlıklar ekonomik ve teknik bakımdan bir bütünlük teşkil ediyorsa topluca dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekir.
- **Maddi olmayan duran varlıklar, sınırlı kullanım süresine sahipse bu süre içinde itfa edilirler**. Süre belli değilse **5 yıl içerisinde itfa** edilmelidir.
- **Özel maliyet bedelleri** (Özel Maliyet: kiralanan gayrimenkullerde önemli bir değer artışı yaratacak harcamaların izlendiği hesap) **kira süresinde eşit yüzdelerle itfa edilir**. Ancak **kira süresinden önce kiralanan yer bırakılırsa, bırakıldığı yıl tamamı itfa** edilir.
- **Amortismana tabi olan tutar = MALİYET BEDELİ – HURDA DEĞERİ** şeklinde hesaplanır. (Faydalı ömür sonunda sahip olduğu değer hurda değeridir). **Eğer hurda değeri, çok küçük ya da tahmin edilmesi çok zor ise, amortisman hesaplarında dikkate alınmaz.**
- 01.07.2003 tarihinden sonra düzenlenen **finansal kiralama sözleşmelerine istinaden kiralanan** ekonomik değerler, **kiracı tarafından amortismana tabi tutulmaktadır**.

Amortismanın Başlangıcı (VUK m.320):

Amortisman süresi, **kıymetlerin aktife girdiği yılda başlar**. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için rakamı mükellefçe uygulanan nispete bölünür.

Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanlar bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri hariç olmak üzere, **işletmelere ait binek otomobillerinin aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir.**

Her yılın amortismanı ancak o yıla ait değerlemede dikkate alınabilir. **Amortismanın herhangi bir yıl yapılmamasından veya ilk uygulanan nispetten düşük bir hadle yapılmasından dolayı amortisman süresi uzatılamaz**.

VUK'nda Sınıflandırılan Amortisman Yöntemleri

- Arsa ve Arazide Amortisman
- Madenlerde Amortisman
- Normal (Düz) Amortisman
- Azalan Bakiyeler Üzerinden (Hızlandırılmış) Amortisman
- Fevkalâde (Olağanüstü) Amortisman

Amortisman Usulünün Değiştirilmesi:

- Amortisman yöntemlerinden **yalnız birisi uygulanabilir**.
- **Normal amortisman usulüne** göre amortisman ayrılmasına başlandıktan sonra **bu usulden dönülemez.**
- **Azalan bakiyeler usulüne** göre amortisman ayrılmaya başlandıktan sonra **normal amortisman usulüne geçilebilir.**
- Usul **değiştirenler, beyannamelerinde veya eski bilançolarda (dipnotlarda) belirtmeye mecburdurlar**. Kabul edilen yeni usul bu bildirimin yapıldığı beyannamenin taalluk ettiği (ilgili olduğu) dönemden itibaren dikkate alınır. Bu takdirde **henüz yok edilmemiş olan değer kısmı, kalan amortisman süresine bölünmek suretiyle eşit miktarlarla yok edilir.**

Amortisman Hesaplanabilmesi için gereken bilgiler;

- Duran varlığın maliyeti
- Duran varlığın hurda değeri
- Duran varlığın Ömrü
- Seçilen amortisman yöntemidir.

AMORTİSMAN MUHASEBE KAYITLARINDA KULLANILAN YÖNTEMLER

DİREKT KAYIT YÖNTEMİ: Amortisman ayrılan varlık hesabı doğrudan alacak kaydı yapılarak ve borç kısmında da ait olduğu gider merkezine göre ilgili gider hesabına borç kaydı yapılan kayıt yöntemidir.	**ENDİREKT KAYIT YÖNTEMİ:** Amortisman payları hesaplanan duran varlıkların hesaplarında düzeltme yapmayıp hesap grubu toplamını eksiltecek şekilde eksi (-) olarak yer alan Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanıldığı yöntemdir.
_____ / _____ İLGİLİ GİDER HESABI **AMORTİSMAN AYRILAN VARLIK HESABI** _____ / _____	_____ / _____ İLGİLİ GİDER HESABI **257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI** _____ / _____

BORÇ KAYDI YAPILACAK GİDER HESABI	AMORTİSMAN HESAPLANAN VARLIĞIN AİT OLDUĞU YER
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI	Üretim birimlerindeki duran varlıklar için amortisman hesaplandığında kullanılacak gider hesabıdır.
760 PAZARLAMA, SATIŞ ve DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	Pazarlama ve Satış Birimine ait bir duran varlık için amortisman hesaplandığında kullanılacak gider hesabıdır.
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	Yukarıdaki iki birimin dışındaki (idari birim ile ilgili) duran varlıklar için amortisman hesaplandığında kullanılacak gider hesabıdır.

AMORTİSMAN HESAPLARI	AÇIKLAMA
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI	Maddi duran varlıkların amortisman paylarının kaydedildiği hesaptır.
268 BİRİKLMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI	Maddi olmayan duran varlıkların itfa İ(amortisman) paylarının kaydedildiği hesaptır.
278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI HESABI	Özel Tükenmeye tabi varlıkların tükenme paylarının kaydedildiği hesaptır.
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI	Diğer duran varlıklar hesap grubundaki hesaplar için ayrılan amortisman paylarının kaydedildiği hesaptır.

DİREKT KAYIT YÖNTEMİ	ENDİREKT KAYIT YÖNTEMİ
Örnek: ÇEVİK MAKİNE A.Ş. işletmesine ait tesviye atölyesindeki torna makinesinin ekonomik ömrü 20 yıldır. Kayıtlı olan maliyet değeri 40.000 ₺, ve 20 sonraki hurda değerinin 4.000 ₺ olarak hesaplanan bu makinenin dönem sonundaki amortisman payının muhasebe kaydını yapalım; Amortismana Tabi Tutar= Maliyet değeri – Hurda değeri = 40.000 ₺ - 4.000 = 36.000 ₺ Amortisman payı: 36.000 ₺ / 20 yıl = 1.800 ₺ _____ / _____ 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	1.800	| **253 TESİS, MKİNE VE CİHAZLAR**		**1.800** _____ / _____	*Örnek: SELİM KİMYA LTD. ŞTİ işletmesi üretip sattığı likit sabunları müşteriye taşımak amacıyla kullandığı kamyonetinin maliyet değeri 50.000 ₺ ve faydalı ömrünün sonundaki hurda değerinin 10.000 ₺ olduğu bilinmektedir. 10 yıl faydalı ömrü olduğu varsayımı ile amortisman kaydını yapalım;* Amortismana Tabi Tutar= Maliyet değeri – Hurda değeri = 50.000 ₺ - 10.000 = 40.000 ₺ Amortisman payı: 40.000 ₺ / 10 yıl = 4.000 ₺ _____ / _____ 760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	4.000	| **257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR**		**4.000** _____ / _____

ARSA VE ARAZİDE AMORTİSMAN

Boş arazi ve arsalar gibi zaman içinde değer kaybına uğramayan, eskimeyen, aşınmayan duran varlıklar **amortismana tabi değdir**. Ancak **tarım işletmelerinde meyvelik, dutluk, fındıklık, zeytinlik, güllük, incir bahçesi ve bağlar gibi tarım tesisleri ile işletmede inşa edilmiş olan her türlü yol ve parklar amortismana tabidir**.
Meyve bahçelerinin amortismana konu olabilmesi için meyve verecek halde olması gerekir. Meyve vermeyen tesislere amortisman ayrılmaz.
Üzerinde bina ile birlikte satın alınmış arazi ve arsalar, bunlarla birlikte amortismana tabi tutulurlar. Bu durumda bina ve tesisat, arsanın tamamlayıcı parçası durumundadır. Bu durumda genellikle arsanın maliyeti binanın maliyeti içerisindedir.

Örnek: Teklif Tarım Ticaret Ltd. Şti. işletmesi 250.000 ₺'e elma bahçesi satın almıştır. Meyve ağaçları olmadan boş arazinin değeri 50.000 ₺ dir. Elma bahçesinde 4 yaşında elma ağaçları olup elma ağaçları bu yıl itibariyle meyve vermeye başlayacak olup, meyve verebileceği faydalı ömrü 20 yıl olarak hesaplanmıştır.
200.000 / 20 yıl = 10.000 ₺

DİREKT KAYIT YÖNTEMİ			ENDİREKT KAYIT YÖNTEMİ		
_____ / _____			_____ / _____		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	10.000		730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	10.000	
250 ARAZİ VE ARSALAR		**10.000**	**257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR**		**10.000**
_____ / _____			_____ / _____		

MADENLERDE AMORTİSMAN

İşletildikleri için içindeki maden cevherinin azalması nedeni ile maden ve taş ocaklarının imtiyaz ve maliyet bedelleri, ilgililerin (işletme sahiplerinin veya yetkili temsilcileri) müracaatı üzerine bunların **büyüklük ve özellikleri göz önünde bulundurularak ve her bir maden ve taş ocağı için ayrı ayrı olmak üzere, Maliye, Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarınca belli edilecek amortisman oranları üzerinden amortisman hesaplanır**.

Madenler hukuken devletleştirilmiş olduklarından, devlet işletmeleri dışında maliyet bedelinin amortismana konu olması mümkün değildir, **amortismana konu olan tutar imtiyaz bedelidir**.
Madenlerde **maliyet değeri, imtiyaz sahibine ödenen imtiyaz bedeldir**. İmtiyaz bedeli ise, imtiyazın alınabilmesi için yapılması gereken arama ve sondajlarla ilgili teknik haritaların tazmini, personel ücretleri, sondaj masrafları gibi harcamalarla, imtiyaz harcı, damga vergisi ve diğer harçları kapsar.
Noter, tapu, kıymet taktidir, komisyon ve tellaliye gider ve harçlarının maliyete veya imtiyaz bedeline dahil edilip edilmemesi **isteğe bağlıdır**.
Madenlerde kullanılan ve madenlerin terk edilmesi halinde sökülürse hiçbir değeri kalmayan tesisat bedelleri de maden maliyetine dahil edilmeli ve amortisman ayrılmalıdır.
Madenin terki esnasında henüz itfa edilmemiş amotisman kısmı doğrudan gider olarak yazılabilir.
Madenlerde kullanılan **makine ve teçhizatlar madenlerden ayrı olarak amortismana tabi tutulurlar**.

Örnek: Deliktaş Madencilik A.Ş. işletmesinin tahmini rezervi 200.000 ton, imtiyaz bedeli ise 1.500.000 ₺'dir. Bu maden ocağından 2017 yılı sonuna kadar 4.000 ton maden cevheri çıkarılmıştır.

Amortisman Oranı = Çıkarılan Maden / Tahmini Rezerv Miktarı
Amortisman Oranı = 4.000 / 200.000 = 0,02
Amortisman Tutarı = İmtiyaz Bedeli x Amortisman Oranı = 1.500.000 ₺ x0,02 = 30.000 ₺

7/A HESAPLARINI KLULLANAN İŞLETME			7/B HESAPLARINI KULLANAN İŞLETME		
_____ / _____			_____ / _____		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	30.000		796 AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI.	30.000	
278 BİRİMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)		**30.000**	**278 BİRİMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)**		**30.000**
_____ / _____			_____ / _____		

FEVKALADE AMORTİSMAN

Normal koşullarda beklenmeyen ve normalin üzerinde değer kaybı oluştuğunda, ilgililerin müracaatı üzerine Maliye Bakanlığınca ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak her işletme için mahiyetine göre ayrı ayrı belirlenen amortisman oranı ile hesaplanan amortisman işlemidir.

- **Yangın, deprem, su basması gibi afetler** neticesinde değerini tamamen veya kısmen kaybeden,
- Yeni icatlar dolayısıyla **teknik verim ve kıymetleri düşerek** tamamen veya kısmen kullanılmaz bir hale gelen,
- Zorunlu çalışmaya tabi tutulduğu için **normalden fazla aşınma ve yıpranmaya maruz kalan** varlıklarda uygulanır.

Fevkalade amortisman oranları, normal amortisman oranları nispetleri dikkate alınarak tespit edildiğinden, fevkalade amortismanın uygulandığı dönemde ayrıca normal amortisman oranı uygulanmaz. Ancak, fevkalade amortisman uygulamasından sonra sabit varlığın değeri tamamen itfa olunmamışsa, kalan bakiyenin normal amortisman oranı ile itfasına devam olunur.

Eğer doğal afet nedeniyle, iktisadi kıymet bütünüyle değer kaybına uğramışsa, iktisadi kıymetin kalan değerinin tamamı fevkalade amortisman yoluyla gider yazılır.

Örnek: Cımcılık Tektil A.Ş. işletmesi sel baskını nedeniyle makinelerinde önemli derecede hasarlar ve değer kaybı oluşmuştur. İşletme Maliye bakanlığına başvurmuş ve bakanlık gerekli incelemeler ve ilgili bakanlıkların da görüşlerini alarak ilgili duran varlıklarında %45 oranında fevkalade amortisman payı hesaplanmasını uygun görmüştür. İşletmenin Makinelerinin maliyet değeri 2.000.000 ₺ ve birikmiş amortismanları toplamı 120.000 ₺ dir.

Net Aktif Değeri = 2.000.000 – 120.000 = 1.880.000 ₺

Amortisman Tutarı = 1.880.000 x 0,45 = 846.000 ₺

7/A HESAPLARINI KLULLANAN İŞLETME			7/B HESAPLARINI KULLANAN İŞLETME		
_____ / _____			_____ / _____		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	846.000		796 AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI.	846.000	
257 BİRİMİŞ AMORTİSMANLAR (-)		**846.000**	**257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR**		**846.000**
_____ / _____			_____ / _____		

NORMAL (DÜZ, EŞİT PAYLI) AMORTİSMAN

Amortismana tabi duran varlığın faydalı ömrünün sonundaki hurda değerini maliyet değerinden düştükten sonra bulunan amortismana tabi değerini, faydalı ömrü boyunca eşit olarak bölünerek her yılının sonunda amortisman gideri olarak kaydedilmesi esasına dayanır.
İşletmeler, Normal Amortisman Yöntemine (Eşit Tutarlar Yöntemine) göre amortisman ayırdıktan sonra, bu yöntemi değiştiremezler. Fakat azalan bakiyeler yöntemi uygulayan işletmeler, istedikleri zaman bu yönteme göre amortisman ayırmaya son verip, net aktif değeri üzerinden Normal Amortisman yöntemini uygulamaya başlayabilirler.

Örnek: Şeker Nakliyat İşletmesi' ne ait 50.000 ₺ maliyet tutarlı kamyonetin ekonomik ömrü 5 yıldır.

Amortisman Oranı = 1/Ömür = 1/5 = 0,20

YILLAR	AMORTİSMANA TABİ DEĞERİ		AMORTİSMAN ORANI		AMORTİSMAN PAYI
2017	50.000 ₺	x	0,20	=	10.000 ₺
2018	50.000 ₺	x	0,20	=	10.000 ₺
2019	50.000 ₺	x	0,20	=	10.000 ₺
2020	50.000 ₺	x	0,20	=	10.000 ₺
2021	50.000 ₺	x	0,20	=	10.000 ₺
					+_____
					50.000 ₺

Ya da doğrudan; Her Yılın Amortisman Payı = 50.000 / 5 yıl = 10.000 ₺ dir şeklinde kısaca hesaplayabiliriz.

KIST AMORTİSMAN

Binek otomobillerde ve/veya şahıs işletmelerindeki işletme sahibinin ölümü vakalarında yılın bir kısmının ölen kişiye ait diğer kısımlarının mirasçılarının gideri olduğunda kıst amortisman uygulanır.

Otomobilde Kıst Amortisman: Satın alındığı yıl; satın alındığı ay dahil olmak üzere kaç ay kadar kullanılmış ise o kadar amortisman hesaplayıp artan kısmının son yılın amortisman payına ilave edilmesi şeklinde yapılır.

Örnek: İşletme 30.000 ₺ ye 17.09.2017 tarihinde bir binek otomobil satın alıyor. Binek otomobilin ekonomik kullanım ömrünün 5 yıl olduğu öngörülüyor.

Satın alındığı tarihteki amortisman payı için ilk yılın amortisman payı 12 aya bölünür ve kullanılan ay sayısı ile çarpılarak ne kadar kullanılmış ise o kadar amortisman ayrılmış olur. **İlk yılın tam bir yıllık amortisman tutarından aylık kullanılan kısımı kadar amortisman payı düşüldükten sonra, artan kısım son yılın amortisman payına ilave edilir**.
Aylık olarak amortisman hesaplanırken satın alındığı ayın kaçıncı gününde olduğu önemli değildir o ayda kullanıldı kabul edilir ve kullanılan ay + yıl sonuna kadar kalan ay kadar kullanılmış olarak hesaplanır. Yukarıdaki örnekte 4 aylık kullanım söz konusudur.

YILLAR	AMORTİSMANA TABİ DEĞERİ		AMORTİSMAN ORANI		AMORTİSMAN PAYI
2017	30.000 ₺	x	0,20	=	6.000 / 12 AY x 4 ay = 2.000 ₺
2018	30.000 ₺	x	0,20	=	6.000 ₺
2019	30.000 ₺	x	0,20	=	6.000 ₺
2020	30.000 ₺	x	0,20	=	6.000 ₺
2021	30.000 ₺	x	0,20	=	6.000 ₺ +(2017 den artan 4.000 ₺) = 10.000 ₺

AZALAN BAKİYELER ÜZERİNDEN (AZALAN KALAN ÜZERİNDEN, HIZLANDIRILMIŞ) AMORTİSMAN

Amortismana tabi duran varlıklara amortisman hesaplanırken, ilk yılda en fazla amortisman payını hesaplayıp sonraki yıllarda bir önceki yıla göre daha az amortisman payları ayrılmasını esas alan amortisman hesaplanma yöntemdir. Bu yöntemde ilk yıllarda duran varlıklarını hızlı bir şekilde değerini azaltırken gider tutarını da yükseltmiş böylece vergi matrahını azaltmış olacaktır.

- Amortisman payı hesaplanırken, **duran varlığın her yıl birikmiş amortismanları düşüldükten sonra kalan değerine %50'yi geçmemek üzere normal amortisman oranının iki katı** uygulanır.
- Bu yöntemde **ilk yıllarda daha fazla amortisman payı ayrılırken** izleyen yıllarda **amortisman payları gittikçe daha az hesaplanır**.
- **Amortisman süresi** hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın **uzamaz ve kısalmaz**.
- **Son yılda amortisman tutarı** kalan **net aktif değerin tamamıdır**.

Örnek: Adile İşletmesi 10.000 ₺ maliyet tutarlı demirbaşının ekonomik ömrü 5 yıldır. Azalan bakiyeler yöntemiyle amortisman hesaplayan işletme için amortisman payları şöyledir;

Amortisman Oranı = Normal Amortisman Oranı x 2
Normal Amortisman Oranı = 1/Ömür = 1/5 = 0,20 x 2 = 0,40

YILLAR	AMORTİSMAN UYGULANACAK TUTAR		AMORTİSMAN ORANI		AMORTİSMAN PAYI
2017	10.000 ₺	x	0,40	=	4.000 ₺
2018	(**10.000 – 4.000**) = 6.000 ₺	x	0,40	=	2.400 ₺
2019	(**6.000 – 2.400**) = 3.600 ₺	x	0,40	=	1.440 ₺
2020	(**3.600 – 1.440**) = 2.160 ₺	x	0,40	=	864 ₺
2021	(**2.160– 864**) = 1.296 ₺	x	----------	=	1.296 ₺
				+	
					10.000 ₺

KIST AMORTİSMAN

Örnek: İşletme 10.000 ₺ ye 25.10.2017 tarihinde bir binek otomobil satın alıyor. Binek otomobilin ekonomik kullanım ömrünün 5 yıl olduğu öngörülüyor.

Amortisman Oranı = Normal Amortisman Oranı x 2
Normal Amortisman Oranı = 1/Ömür = 1/5 = 0,20 x 2 = 0,40

YILLAR	AMORTİSMAN UYGULANACAK TUTAR		AMORTİSMAN ORANI		AMORTİSMAN PAYI
2017	10.000 ₺	x	0,40	=	4.000 ₺ x (3 ay / 12 ay) = 1.000 ₺
2018	(**10.000 – 1.000**) = 9.000 ₺	x	0,40	=	3.600 ₺
2019	(**9.000 – 3.600**) = 5.400 ₺	x	0,40	=	2.160 ₺
2020	(**5.400 – 1.440**) = 3.240 ₺	x	0,40	=	1.296 ₺
2021	(**3.240 – 1.296**) = 1.944 ₺	x	---	=	1.944 ₺
					+_____
					10.000 ₺

Azalan kalan yönteminde bulunan amortisman payı, ilk yılda maliyet değerinden, sonraki yıllarda net aktif değerinden düşüldüğü için, normal amortisman yöntemindeki gibi ilk yıldan artan son yıla eklenmez. Zaten artan sonraki yılın net aktif değeri içinde kalmıştır.

DEĞİŞEN PAYLI AMORTİSMAN

Üretim miktarları ya da hizmet saatleri esas alınarak duran varlığın ömrü boyunca üretilecek birim ya da kullanılacak saat tahmin edilir. Duran varlığın maliyeti bu birim veya saate bölünerek bir sayı bulunur. Daha sonra her faaliyet döneminde üretilen miktar ya da kullanılan saat bu sayıyla çarpılmak suretiyle her dönemin yıllık amortisman payı hesaplanır.
VUK'da vergi matrahının tespiti için uygulanabilecek amortisman hesaplama yöntemleri sınırlandırılmış, artan yada değişen paylı amortisman yöntemlerine izin verilmemiştir.

Örnek: İşletmenin yeni aldığı makinenin maliyeti 100.000 ₺ dir. Makinenin tahmini kullanımı için üretici firmanın verdiği süre 200.000 makine saatidir. İşletme bu yıl içerisinde 3.830 makine saati makinenin çalıştığını tespit etmiştir.
Ayrılacak Amortisman Payı= 100.000 ₺ x 3.830 / 200.000 = 1.915 ₺ olur.

258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI

İşletmede yapımı süren ve **tamamlandığında ilgili hesaba aktarılacak** olan maddi duran varlık için harcanan malzeme, işçilik genel üretim giderlerinin izlendiği hesaptır.
Bu hesap, başka işletmelere yaptırdığı yer altı ve yer üstü düzenleri, bina inşaatı gibi işlerde işi yapan işletmelere ödediği hak ediş tutarlarını bu hesapta izler. İş tamamlanıp işletmeye teslim edildiğinde hesap alacak kaydı ile kapatılırken ilgili hesaba toplam tutar maliyet bedeli olarak borç kaydı yapılır.

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Devam eden yatırıma ödeme yapılması;**

Örnek: Küflü Raflar Lokanta işletmesi, lokanta binasını büyütmek için ilave bir yapı yaptırmak istemiş ve müteahhit firmayla iş sözleşmesi yapmıştır. İşletme, müteahhit firmanın hazırladığı hak ediş raporuna istinaden 30.000 ₺ (+%18 KDV) ödeme yapmıştır.

_____ / _____

258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR.	**30.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	5.400	
100 KASA		35.400

_____ / _____

- **Tamamlanan işin ilgili hesaba alınması;**

Örnek: İşletme, 3 yıldır devam eden yeni bina inşaatı tamamlanmış bu güne kadarki yapılan hak ediş ödemeleri toplamı 285.000 ₺'dir.

_____ / _____

252 BİNALAR	285.000	
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR		**285.000**

_____ / _____

259 VERİLEN AVANSLAR HESABI

Maddi duran varlık satın alınırken yurt içi ya da yurt dışındaki firmalara yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. **Satıcı ve müteahhit adına açılan akreditifler de bu hesapta izlenir.**
Tek Düzen Hesap Planı'nda aynı isimde 3 adet hesap vardır;

- **259 Verilen Avanslar Hesabı:** Maddi duran varlıklar için
- **269 Verilen Avanslar Hesabı:** Maddi olmayan duran varlıklar için
- **279 Verilen Avanslar Hesabı:** Özel Tükenmeye tabi varlıklar için kullanılır.

ÖRNEK UYGULAMALAR

- **Avans verilmesi;**

Örnek: İşletme yeni makine satın almak üzere sipariş vermiş ve satıcı firmaya bunun için 70.000 ₺ lik bir ön ödeme yapmıştır.

259 VERİLEN AVANSLAR.	**70.000**	
100 KASA		70.000

- **Avans hesabının kapatılması;**

Örnek: İşletme, sipariş verdiği makineyi teslim almış geri kalan 140.000 ₺ ödemeyi ve KDV tutarını borçlu cari hesaptan (banka kredisi ile) ödemiştir.

253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	210.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	37.800	
259 VERİLEN AVANSLAR		**70.000**
300 BANKA KREDİLERİ		177.800

MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

İşletmenin, bir mali dönemden daha fazla yararlanmayı planladığı fiziki yapısı olmayan ancak sahip olunması için maddi bir fedakârlığa katlanılan varlıklardır.
Herhangi bir **fiziksel varlığı bulunmayan** ve işletmenin **bir yıldan uzun süre faaliyetlerinde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği** aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefiyelerin izlendiği hesap grubudur.
Patentler, telif hakları, sinema filmleri, bilgisayar yazılımları, ipotek hizmet hakları, müşteri listeleri, avlanma lisansı, ithalat kotaları, isim hakları, pazarlama hakları, unvanlar bu grupta yer alır.

Maddi olmayan duran varlıkların, bilanço aktifinde raporlanması için gerekli koşullar;

- **Tanımlanabilir olması** gerekir.
  (**Tanımlanabilir:** Ayrıştırılabilir olması – devredilebilir – lisans altına alınabilir – kiralanabilir - bölünebilir olması anlamına gelir. Ayrıca sözleşme ya da diğer yasal haklardan kaynaklanıyor olması gerekir)

- Varlıkla ilişkilendirilebilen **gelecekteki ekonomik yararların** işletme için **gerçekleşmesinin olası olması** ve varlığın **maliyeti veya değerinin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi** gerekir.

- **İşletme içi yaratılan şerefiyeden kaynaklanmaması gerekir**.

260 HAKLAR
261 ŞEREFİYE (PEŞTAMALLIK) HESABI
262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
263 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
264 ÖZEL MALİYETLER
267 DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
269 VERİLEN AVANSLAR

MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLARIN SINIFLANDIRILMASI VE RAPORLANMASI

HAKLAR

İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin, işletmeye belli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsar.

Haklar yararlanma süreleri belli ise o süre içerisinde, yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda **5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa (amortisman) edilir**.

Örnek: İşletme, bir bestekârın bestesini işletme reklam müziği olarak kullanmak üzere 50.000 ₺ + %18 KDV telif ödemiştir.

_____ / _____

260 HAKLAR	**50.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	9.000	
100 KASA		59.000

_____ / _____

ŞEREFİYE (PEŞTEMALLIK)

Rayiç bedeli ile net değeri arasındaki farktır. Halk dilinde hava parası olarak adlandırılır. Rayiç bedelinin tespit edilememesi hâlinde net defter değeri esas alınır.
İyi bir kuruluş yerinin olması, **iyi bir şöhrete** ve **iş hacmine** sahip olması, **rakip işletmelerden daha fazla kâr elde** etme potansiyeline sahip olması gibi nedenlerle ortaya çıkar.
Şerefiyenin muhasebeleştirilmesi ve bilançoda gösterilmesi için **bedelinin ödenmiş olması gerekir**.

Örnek: İşletme, devren aldığı kuaför salonu için değer tespiti yaptırmış ve varlıklarının toplam değeri 38.000 ₺ tutmaktadır. Ancak işletme 50.000 ₺ + %18 KDV ile satın aldığı iş yeri için ödenen farkın muhasebe kaydı şöyle olacaktır;
Şerefiye = Ödenen tutar 50.000 – Mevcut Değer 38.000 = 12.000 ₺ dir.

_____ / _____

261 ŞEREFİYE	**12.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	2.160	
100 KASA		14.160

_____ / _____

Not: TMS'na göre tam set TMS/TFRS uygulayanlar şerefiye için amortisman kaydı yapmaz, değer düşüklüğü karşılığı kaydı yapar. Ancak KOBİ TFRS'yi uygulayanlar şerefiye için amortisman kaydı yapar.

KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ

İşletmenin kurulması, **yeni bir şubenin açılması**, **işlerin sürekli olarak genişletilmesi** için yapılan ve karşılığında maddi bir değer elde edilmeyen giderlerin aktifleştirilen kısmının izlendiği hesaptır.

Gelir Vergisi mükellefi işletmelerde kuruluş ve örgütlenme giderleri **dönem gideri** olarak kaydedilir. **Kurumlar Vergisi Mükellefi İşletmeler,** kuruluş ve örgütlenme giderlerini maliyet değeri ile **aktifleştirebilir veya doğrudan gider yazabilirler**. Bu konuda serbest bırakılmışlardır.

Örnek: İşletme, yeni açılacak şube için resmi işlemleri başlatmış belediye harcı, Noter Harcı, Ticaret siciline tescil işlemleri için 18.000 ₺ + KDV şirket ortaklarından İsmail CEBİBOL tarafından işletme adına yapılmıştır.

_____ / _____

262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD.	**18.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	3.240	
331 ORTAKLARA BORÇLAR		21.240

_____ / _____

NOT: TMS'na göre aktifleştirilmez, gider olarak muhasebeleştirilir. Bilançoda yer almaz.

ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	**Yeni ürün ve teknolojiler** oluşturulması, **mevcutların geliştirilmesi** gibi amaçlarla yapılan her türlü harcamalardan aktifleştirilen kısmın gösterildiği hesaptır. Vergi mevzuatımıza göre **aktifleştirilmesi veya dönem gideri olarak kayıtlanması mümkündür**. Mükelleflerin, münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde, işletmeleri bünyesinde yaptıkları harcamaların **%100'ü** kurum kazancının tespitinde Ar-Ge indirimi olarak dikkate alınabilecektir. Aynı isimle hem **gelir tablosunda hem de bilançoda** hesap bulunur. *Örnek: İşletme, yeni ürünler geliştirmek için yaptığı laboratuar çalışmalarında 5.000 ₺ tutarında kimyasal ürün kullandığı kontrollerde tespit edilmiştir.* _____ / _____ **263 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.**	**5.000**		 157 DİĞER STOKLAR		5.000 _____ / _____ ***NOT:*** TMS'na göre; sadece geliştirme giderlerinin aktifleştirilmesine izin verilmektedir. Tam set standartları uygulayanlar; geliştirme giderlerini aktifleştirebilir, araştırma harcamalarını gider olarak kaydeder. KOBİ Muhasebe Standartlarını uygulayanlar ise, başka bir varlığın maliyetine yüklenmiyorsa, gerçekleştiğinde gider olarak kaydeder.
ÖZEL MALİYETLER	**Kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerinin sürekli olarak arttırılması** amacıyla yapılan giderlerin izlendiği hesaptır. Bu harcamalar **kira süresi içerisinde**, **kira süresinin beş yıldan fazla olması durumunda beş yılda eşit tutarlarla itfa edilir**. Kira süresi dolmadan bırakılırsa, bırakıldığı yıl kalan net aktif değerin tamamı itfa edilir. *Örnek: İşletme, kiraladığı iş yeri binasında eksik olduğu için yangın merdiveni yaptırmıştır. Bu iş için toplamda 23.000 ₺ + %18 KDV harcamıştır.* _____ / _____ **264 ÖZEL MALİYETLER**	**23.000**	| 191 İNDİRİLECEK KDV	4.140	| 100 KASA		27.140 _____ / _____
VERİLEN AVANSLAR	Maddi olmayan duran varlıklarla ilgili olarak yurt içi veya yurt dışındaki kişi ve kuruluşlara, yapılan **avans ödemelerini ve bu işlemlere ilişkin giderleri gösterir**. Ödeme yapıldığında hesaba borç kaydı yapılır. Varlıklar elde edildiğinde ilgili varlık hesabına devredilir ve hesaba alacak kaydı yapılarak kapatılır. *Örnek: İşletme, ünlü bir firmayla franchising anlaşması yapmak üzere görüşmeler yapmış ve anlaşmaya varmışlardır. Ön ödeme olarak da 50.000 ₺ tutarında çek verilmiştir.* _____ / _____ **269 VERİLEN AVANSLAR**	**50.000**		 103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ		50.000 _____ / _____

27 ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

Belli bir rezervin (mermer, kömür, doğal gaz, petrol vs..) kullanılması için yapılan ve o rezervin kullanılmasıyla birlikte değer yitirecek olan arama, hazırlık, geliştirme işleri için yapılan giderler bu grupta izlenir.

271 ARAMA GİDERLERİ
272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
273 DİĞER TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)
279 VERİLEN AVANSLAR

271 ARAMA GİDERLERİ HESABI

Bir **maden yatağının işletmeye elverişli olup olmadığının belirlenmesi** ve **giriş noktalarının saptanması için işletmeye geçmeden önce yapılan arama giderleri** ve petrol araştırması ile ilgili olarak arazinin yerden ve havadan (topografik, jeolojik ve jeofizik vb.) incelemesi, Bu işler için gerekli işlem, deneyim ve jeolojik bilgi almak amacı ile yapılan sondaj giderleri gibi yapılan harcamaların izlendiği hesaptır.

Arama faaliyetlerinin sonucunda **üretilebilir cevher rezervi saptanamamışsa yapılan giderler zarar kaydedilir.**

Örnek: Dağlar Taşlar Madencilik İşletmesi, granit taş çıkartıp işleyen ve satan bir maden işletmesidir. Yeni taş ocakları rezervlerinin araştırılması için belli bölgelere ekipler ve iş makineleri götürülmüş hem giderken yol çalışması yapılmış hem de taş rezervi olduğu tahmin edilen bölgede sondaj çalışması yapılmıştır. Bu işlemler için 27.000 ₺ + %18 KDV harcama yapılmıştır.

271 ARAMA GİDERLERİ	**27.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	4.860	
İLGİLİ HESAP / HESAPLAR		31.860

272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ HESABI

Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarına girmek, bu yatakla yer üstü arasında genel kütlenin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara bölmek, gerek insanların gerekse araçların gidip gelme ve havalandırılmalarını ve cevherin taşınmasını sağlamak amacıyla açılacak olan düşey, yatay ve eğilimli yol, mecra ve benzeri faaliyetlerin gerektirdiği giderlerle; petrol işlemlerinin kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için yapılan **işçilik, yakıt, tamir ve bakım, nakliye, ikmal, malzeme vb. giderlerin izlendiği hesaptır.**

Örnek: (Z) Madencilik İşletmesi, petrol rezervi tespitini yaptığı bölgede petrol kuyusu açmak için yaptığı harcamalar toplamı 1.000.000 ₺ + +18 KDV dir. Bu tutar banka kredisi kullanılarak ödenmiştir.

272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME	**1.000.000**	
191 İNDİRİLECEK KDV	180.000	
300 BANKA KREDİSİ		1.180.000

29 DİĞER DURAN VARLIKLAR

Duran varlıklardaki diğer hesap grupları içinde yer almayan konu ve olaylar için kullanılan hesaplar bu grupta yer alır.

291 GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV	Amortismana tabi iktisadi kıymetlerle ilgili bir yıldan daha uzun sürede indirilebilecek nitelikteki KDV bu hesaba borç, indirilebilme dönemlerine isabet eden tutarlar ise bilanço dönemi sonunda bu hesaba alacak verilirken, "191. İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı"na aktarılır. *Örnek: İşletmenin 191 İndirilecek Kdv Hesabında kayıtlı olan tutardan 2.000 ₺'nin 1.000 ₺ sinin gelecek yıl, diğer 1.000 ₺ sinin de sonraki yılda indirileceği fark edilmiştir. Gerekli düzeltme kayıtlarını yapalım;* _____ / _____ **291 GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV.**	**2.000**		 191 İNDİRİLECEK KDV		2.000 _____ / _____
292 DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ	Ertelenen, iadesi gereken, tahsil edilen ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan KDV'lerden bir yılı aşan tutarların izlendiği hesaptır.
293 GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR	İzleyen dönemlerde kullanılması veya satılması düşünülen hammadde, ticarî mal gibi varlıklar bu hesapta izlenir. *Örnek: İşletme peşin fiyatına 30,000 ₺'lik ticari mal satın almıştır. Bu malların 5,000 ₺'lik kısmının izleyen dönemde satılması planlanmaktadır. Muhasebe kaydını yapınız.* _____ / _____ 153 TİCARİ MALLAR	25.000	| **293 GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR.**	**5.000**	| 191 İNDİRİLECEK KDV	5.400	| 100 KASA		35.400 _____ / _____
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR	Çeşitli nedenlerle elden çıkarılacak duran varlıklar bu hesapta kayıt altına alınır. *Örnek: İşletme duran varlıkları içerisinde kayıtlı, değeri 40,000 ₺ ve birikmiş amortismanı 30,000 ₺ olan makinenin hizmetten çıkarılmasına karar verilmiştir.* _____ / _____ **294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR**	**10.000**		 257 BİRİKMİŞ AMOTİSMANLAR	30.000		 253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR		40.000 _____ / _____
295 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	Hesap dönemini izleyen yıldan sonraki yıllarda indirim konusu yapılabilecek olan peşin ödenen vergi ve fonların izlendiği hesaptır. Hesap, birden fazla seneye sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde, Gelir vergisi kanunun 94. Maddesi ve fon mevzuatı uyarınca hak edişlerden ve avanslardan, işletmenin gelecek dönemden daha sonraki yıllarda Gelir ve Kurumlar vergisine mahsup edilecek kesintilerin izlendiği hesaptır.
297 DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR	Bu hesap, yukarıda sayılanlar dışında kalan çeşitli duran varlıkların izlendiği hesaptır. Hurdaya ayrılmış veya teknolojik nedenlerle kullanımdan çıkarılmış duran varlıklar izlenebilir.

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. İşletme 10.04.2017 tarihinde maliyeti 12.000 ₺ olan malların yarısını 8.000 ₺ + %18 KDV hariç fatura düzenleyerek satmıştır. Satış tutarını 4 ayrı senet düzenleyerek 6 ayda bir vadeleri gelecek şekilde ayarlamışlardır. Buna göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 120 Alıcılar Hesabı 4.720 ₺, borç
B) 220 Alıcılar Hesabı 4.720 ₺, borç
C) 221 Alacak Senetleri Hesabı 4.720 ₺, borç
D) 621 STMM hesabı 6.000 ₺, alacak
E) 121 Alacak Senetleri Hesabı 2.360 ₺, borç

İşletme satış yapmış ve karşılığında 4 adet senet almış., bu durumda Alacak Senetleri hesabı borçlanacak ancak senetlerin vadeleri 6 ayda bir vadesi gelecek şekilde ayarlanmış ise ilk senedin vadesi satış işlemini takip eden 6 ay sonra yani 10.10.2017 tarihine denk gelecektir. Sonraki 2 senet 2018 yılı içinde ve sonuncu senedin vadesi 2019 yılında olacaktır.
Bu durumda son 3 senet uzun vadelidir ve duran varlıklar içinde yer alacak şekilde uygun hesap kullanılacaktır.

_____ / _____

121 ALACAK SENETLERİ	2.360	
221 ALACAK SENETLERİ	7.080	
601 YURTDIŞI SATIŞLAR		8.000
391 HESAPLANAN KDV		1.440

_____ / _____

621 STMM	6.000	
153 TİCARİ MALLAR		6.000

_____ / _____

(CEVAP E)

2. İşletme 3 yıllığına kiraladığı iş yeri binası için elektrik aboneliği almış ve elektrik idaresi 350 ₺ depozito ödemiştir. Yapılacak yevmiye kaydı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR 350 ₺, borç
B) 226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR 350 ₺, borç
C) 326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR 350 ₺, alacak
D) 326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR 350 ₺, alacak
E) 297 DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR 350 ₺, borç

Elektrik, doğalgaz gibi aboneliklerde, hizmeti veren kurum güvence bedeli olarak bir miktar depozito alır. Depozitonun geri alınması aboneliğin iptali tarihinde yani soruya göre 3 yıl sonra olacaktır. Dolayısı ile Duran Varlık olarak kaydedilecek.

_____ / _____

226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR.	350	
100 KASA		350

_____ / _____

(CEVAP B)

3. Makine satışı yapan işletme, 01 Aralık 2017 Tarihinde, organize sanayi bölgesinde mobilya ayakları yapan ACER İMALAT, PAZARLAMA LTD.ŞTİ. işletmesine KDV dahil 23.600 ₺ ye torna makinesi satıyor. Satın alan işletme 9.600 ₺ yi nakit ödüyor kalan tutarın da 8.000 ₺ sine 10 ay vadeli, 6.000 ₺ sine 15 Ay vadeli senet veriyor. (Yıllık faiz oranı %12 dir.) Satış işlemini yapan işletmenin dönem sonunda yapacağı envanter kayıtları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 121 ALACAK SENETLERİ 8.000 ₺,borç
B) 221 ALACAK SENETLERİ 8.000 ₺, alacak
C) 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 7.339 ₺, borç
D) 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 7.339 ₺, alacak
E) 222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 5.263 ₺, alacak

Satış işlemi gerçekleştiği tarihte peşin alınan tutar kasaya nakit olarak girerken alacakların tamamı izleyen dönemlere ait vadeler içerdiğinden Uzun vadeli ticari alacak olarak uygun hesap seçilmelidir.

_____ / _____

100 KASA	9.600	
221 ALACAK SENETLERİ	14.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		20.000
391 HESAPLANAN KDV		3.600

_____ / _____

Dönem sonunda envanter işlemlerinde alacakların vadesi bir yılın altına düşenler kısa vadeli alacaklara alınırken alacak senetlerine reeskont işlemi de uygulanacaktır.

_____ / _____

121 ALACAK SENETLERİ	8.000	
221 ALACAK SENETLERİ		8.000

_____ / _____

Her bir senet için ayrı ayrı reeskont hesaplamamız gerekir. Reeskont hesaplamada kullandığımız formül;

$$\text{Reeskont Faiz Tutarı} = \frac{\text{Nominal değer}}{1 + (\text{Faiz Oranı} \times \text{Vade})}$$

1. Senet için; = 8.000 / 1+(0,12 x (9/12)) = 7,339 ₺

2. Senet İçin; = 6.000 / 1+(0,12 x (14/12)) = 5.263 ₺

_____ / _____

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ	12.602	
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU.		7.339
222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU.		5.263

_____ / _____

(CEVAP C)

4. İşletme 15 Ekim 2017 tarihinde 30.000 ₺ kayıtlı değeri olan arazisini 10.000 ₺ si peşin, kalanı 10 ay vadeli senet karşılığı KDV dahil 41.300 ₺ ye satmıştır.
Yapılacak yevmiye kaydı ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) 236 Diğer Çeşitli Alacaklar 31.300 ₺, borç
B) 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar 5.000 ₺, alacak
C) 250 Arazi ve Arsalar 30.000 ₺, alacak
D) Kasa 10.000 ₺, borç
E) 221 Alacak Senetleri 31.300 ₺, borç

İşletme duran varlıklarını sattığı için özün önceliği kavramı gereği alacaklar ticari alacak değildir. Bu nedenle Diğer alacaklar hesap grubundan uygun hesap seçilmelidir.

_____ / _____		
100 KASA HESABI	10.000	
236 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HS	31.300	
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI		30.000
391 HESAPLANAN KDV HS		6.300
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLARHS		5.000
_____ / _____		

(CEVAP E)

5. (2002,KPSS) Aşağıdaki hesaplardan hangisi Mali Duran Varlıklar arasında yer almaz?
A) Bağlı Menkul Kıymetler
B) Yapılmakta Olana Yatırımlar
C) İştirakler
D) Bağlı Ortaklıklar
E) İştiraklere Sermaye Taahhütleri

Yapılmakta olan yatırımlar hesabı Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda 258 Hesap kodu ile yer alır.
(CEVAP B)

(2008, KPSS): İşletme, 240.000 ₺ sermaye ile kurulan T AŞ'nin sermayesinin 60.000 ₺'lik kısmını taahhüt etmiş ve taahhüdünü yerine getirmiştir. T AŞ ilk yıl 30.000 ₺ kâr elde etmiş ve bu kârın %60'ını dağıtmış, izleyen yılda ise 10.000 ₺ zarar etmiştir. İşletme, iştiraklerini öz kaynak yöntimi ile değerlemektedir.
(6. ve 7. Sorular Yukarıdaki bilgilere göre çözülecektir**)**

6. Buna göre, işletmenin kâr payını tahsil ettiğinde yapılması gereken kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) İştirakler hesabı alacaklı
B) İştiraklerden alacaklar hesabı alacaklı
C) İştiraklerden temettü gelirleri hesabı borçlu
D) İştiraklere sermaye taahhüdü hesabı alacaklı
E) Diğer olağan gelir ve kârlar hesabı borçlu

TMS. 28 (Özkaynak Yöntemi): İştirak payı maliyet bedeli ile muhasebeleştirilir. Daha sonra bu tutar, iştirak edilen şirketin öz kaynağından, işletmenin payına düşen kısmını gösterecek şekilde artırılır ve azaltılır. İşletmenin payına düşen net kâr veya zarar 242 İştirakler hesabı karşılığında gelir tablosu hesabına alınır.

Yılsonunda 30.000 ₺ kâr'dan %60 dağıtma kararı alınmış ancak ortaklık payı oranında da kâr payından alacağı için öncelikle ortaklık payını hesaplamalıyız. 60.000 / 240.000 = 0,25 ortaklık payı.

Özkaynak yönetimine göre;

Dağıtılacak olan 30.000 ₺ kâr payından x 0,25 oranında = 7.500 ₺ pay düşer. Ancak 7.500 ₺ x 0,60'ı dağıtılacağından tahsil edilen tutar 4.500 ₺ olacaktır.

_____ / _____		
242 İŞTİRAKLER	7.500	
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ		7.500
_____ / _____		
102 BANKALAR	4.500	
242 İŞTİRAKLER		4.500
_____ / _____		

(CEVAP A)

7. İkinci yılın sonu itibariyle işletmenin T AŞ'deki iştirak tutarı kaç TL'dir?
A) 60.000
B) 60.500
C) 68.000
D) 75.500
E) 78.000

Ortaklık payı = Alınan Hisse Senedi / Toplam Sermaye
= 60.000 / 240.000
=0,25
O halde kârdan da zarardan da alınacak pay 0,25 oranında olacaktır.

Borç	240 İŞTİRAKLER HESABI		Alacak
Hisse payı (240.000 %25)	60.000	Alınan Kâr (30.000 x0,60 x0,25)	4.500
Kâr payı (30.000 %25)	7.500	Zarardan düşen pay (10.000 x 0,25)	2.500
Borç Toplamı:	**67.500**	**Alacak Toplamı:**	**7.000**

Hesabın Borç Kalanı= 67.500 – 7.000
= 60.500 ₺ **(CEVAP B)**

8. (2011, KPSS): Z A.Ş. sermayesi 10.000.000 ₺ olan B AŞ'nin sermayesinin %25 hissesine sahiptir. B AŞ, birinci yıl elde ettiği 700.000 ₺ tutarındaki net kârın %60'ını dağıtmış, ikinci yıl 120.000 ₺ zarar etmiş, üçüncü yıl ise elde ettiği 920.000 ₺ tutarındaki net kârın %75'ini dağıtmıştır.

Buna göre B AŞ'ye ilişkin iştirak tutarı, iştiraklerini öz kaynak yöntemiyle değerleyen Z AŞ'nin kayıtlarında kaç ₺ olarak yer alır?

A) 2.500.000
B) 2.595.000
C) 2.620.000
D) 2.875.000
E) 3.045.000

Borç	240 İŞTİRAKLER HESABI	Alacak
Hisse payı (10.000.000%25) 2.500.000	Alınan Kâr (30.000 x0,60 x0,25) 105.000	
I.Yıl Kâr payı (700.000 %25) 175.000	II. Yılın zararı (120.000 x 0,25) 30.000	
III.Yıl Kâr payı (920.000 %25) 230.000	III. Yıl dağıtılan kâr (920.000 – 120.000 Zarar = 800.000₺ x 0,75 x 0,25) 150.000	
Borç Toplamı: 2.905.000	**Alacak Toplamı: 285.000**	

Hesabın Borç Kalanı= 2.905.000 – 285.000
= 2.620.000 ₺
Bilançoda görünecek değer, hesabın borç kalanıdır.

(CEVAP C)

(K) A.Ş. sermayesi 800.000 ₺ olan (L) A.Ş.'e ait, 70.000 ₺ nominal değerli hisse senetlerini ortak olmak amacıyla 88.000 ₺'e satın almıştır. (L) A.Ş. hisse senetlerine %20 oranında kâr payı dağıtma kararı almış ve bu karar gerçekleştirilmiştir.

(9. ve 10. Soruları yukarıdaki bilgilere göre çözümleyelim)

9. (K) A.Ş. satın aldığı hisse senetlerini hangi hesaba ve kaç ₺ olarak kaydetmelidir?

A) Hisse senetleri hesabına, 88.000 ₺
B) İştirakler hesabına, 70.000 ₺
C) İştirakler hesabına, 88.000 ₺
D) Bağlı Menkul Kıymetler hesabına, 70.000 ₺
E) Bağlı Menkul Kıymetler hesabına, 88.000 ₺

Ortaklık payımızı nominal değer ile hesaplamamız gerekir ancak ilgili hesaba yazılacak tutar "…. Menkul kıymetler alış değeriyle kaydedilir…" kuralı gereği alış değeriyle borç kaydedilir.
Ortaklık Payı= 70.000 / 800.000 = 0,0875 olduğundan yani %10 dan az olduğu için;

_____ / _____
240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER 88.000
102 BANKALAR 88.000
_____ / _____

(CEVAP E)

10. (K) A.Ş. kâr payını tahsil ettiğinde hangi hesaba ve kaç ₺ olarak kaydetmelidir?

A) İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabına, 14.000 ₺
B) İştiraklerden Temettü Gelirleri Hesabına, 17.600 ₺
C) Faiz Gelirleri Hesabına, 17.600 ₺
D) Faiz Gelirleri Hesabına, 14.000 ₺
E) Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri Hesabına, 14.000 ₺

Kâr Payı = Nominal değer x Kâr Dağıtım Oranı
= 70.000 x 0,20
= 14.000 ₺

Ortaklık payı %10 dan az ise; BAĞLI MENKUL KIYMETLER
%10 dahi ve %50 dahil arasında ise; İŞTİRAKLER
%50 den Fazla ise; BAĞLI ORTAKLIKLAR
Olduğunu daha önceden öğrenmiştik. Yine hatırlamamız gereken önemli bir bilgi kâr payları ile ilgili olarak Tek Düzen Hesap Planında İştirakler ve Bağlı Ortaklıklar hesabı ismine hesap açılmış ancak Bağlı Menkul Kıymetler Hesabına ismine bir hesap açılmadığından Bağlı Menkul Kıymetlere kâr payı hesaplandığında iki alternatif vardır;
1) 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR hesabını kullanmak
2) 640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ hesabını kullanmak.
Uygulamada genellikle ikinci alternatif tercih edilmiş ve kullanılmıştır.

_____ / _____
100 KASA 14.000
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ 14.000
_____ / _____

(CEVAP A)

11. İşletme, Bağlı Menkul Kıymetler Hesabında izlediği kayıtlı değeri 45.000 ₺ olan ortaklık payının dönem sonundaki borsa değerinin 43.750 ₺ olduğunu tespit etmiştir. Buna göre yapılacak kayıtla ilgili hangi bilgi doğrudur?

A) Karşılık giderleri hesabı 1.250 ₺, borç
B) Bağlı menkul kıymet değer düşüklüğü karşılığı 1.250 ₺, borç
C) Konusu kalmayan karşılıklar 1.250 ₺, borç
D) Bağlı Menkul Kıymetler hesabı 1.250 ₺, alacak
E) Bağlı Menkul Kıymetler hesabı 1.250 ₺, borç

Ortaklık payımızı temsil eden hisse senetlerinin borsa değerinin düşmesi henüz zarar ettik anlamına gelmez aslında. Ancak muhasebenin temel kavramlarından İHTİYATLILIK kavramı gereği gelecekte olabilecek gider ve zarar ihtimalleri için karşılık ayırmamız ve izleyen dönemde tekrar düzeltmemiz (kapatmamız) gerekir.
Kayıtlı değeri (yani alış değeri) = 45.000 ₺
Borsa değeri = 43.750 ₺
_____
1.250 ₺ değer kaybı var.

_____ / _____
654 KARŞILIK GİDERLERİ 1.250
241 BAĞLI MENKUL KIYMETLER
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI 1.250
_____ / _____

(CEVAP A)

12. İşletme, sermayesi 50 ₺ olan 4000 adet hisse senedinden oluşan Sultan A.Ş.'nin hisse senetlerinden 1600 adet her biri 60 ₺ den satın almayı taahhüt etmiştir.
Taahhüdünün yarısını bankadan havale ederek ödemiştir.

Bu bilgilere göre yapılacak muhasebe kayıtları ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) İştirakler 96.000 ₺, borç
B) İştiraklere Sermaye Taahhütleri 90.000 ₺, alacak
C) İştiraklere Sermaye Taahhütleri 45.000 ₺, borç
D) İştirakler 90.000 ₺, borç
E) Bankalar hesabı 45.000 ₺, alacak

Satın Alınan Hisse senetlerinin alış değeri = 1.600 x 60 ₺
= 96.000 ₺ dir.
Hisse senetleri alınan işletmenin sermayesi = 50 x 4.000
= 200.000 ₺ dir.
Yatırım yapan (hisse senetlerini satın alan) işletmenin ortaklık payını hesaplayalım = (50 ₺ x 1.600 adet) / 200.000 ₺ toplam sermaye = 0,40 ortaklık payına sahip.
%10 ve %50 dahil ve arasındaki ortaklık payları iştirak olduğundan;

242 İŞTİRAKLER	96.000	
243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAHHÜTLERİ		96.000

Taahhüdünün yerine getirilen kısmı içinde;

243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAHHÜTLERİ.	45.000	
102 BANKALAR		45.000

(CEVAP D)

13. Bir maddi duran varlığın (MDV) maliyet bedeline aşağıdakilerden hangisi dahil edilmez?
A) Daha önceden sahibi olunan bir MDV'ın faydalı ömrünü artıran harcamalar.
B) Yeni satın alınan bir MDV'ın taşınması esansında yaptırılan sigorta bedeli
C) Yeni alınan MDV'ın kurulum ve montaj maliyeti
D) Yurt dışından satın alınmış ise gümrük vergisi ve akreditif giderleri
E) Satın alma esansında ödenen Katma değer vergisi

Maddi Duran varlıklar elde edildikten sonra kullanıldıkları süre içinde bunlarla ilgili harcamaların muhasebeleştirilmesinde şu ilkeler temel alınmalıdır. (VUK m 272)

- İŞLETME HARCAMALARI: Maddi duran varlıkları sadece iyi çalışır durumda tutmak için yapılan harcamalar dönem gideri olarak kaydedilmelidir.
- YATIRIM HARCAMALARI: Yapılan harcama, ilgili duran varlığın verimini, önceden tahmin edilen hizmet süresini, dolayısıyla değerini artıran harcamalar duran varlık maliyetinde aktifleştirilmelidir.

Maliyet Unsurları:
- Faturada yer alan alış bedeli
- Yurtdışından alınmışsa akreditif giderleri
- Duran varlıkla ilgili olan finansman giderleri
- Kur farkları
- Taşıma ve sigorta giderleri
- Satın almaya ilişkin (KDV dışındaki) vergiler
- Donanım ve montajla ilgili giderler
- Bina alımında eski binanın yıkım giderleri
- Arsa alımında arsanın tesviye giderleri

(CEVAP E)

14. İşletme kiraya vermek amacıyla 100.000 ₺ bedel ödeyerek bir bina almıştır ve bu bedelin 30.000 ₺'lik kısmı arsa payına aittir. Toplam bedel ve %18 KDV bankadan ödenmiştir. Türkiye Muhasebe Standartlarına göre muhasebe kayıtlarını tutan işletmenin muhasebe kaydı için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) ARAZİ VE ARSALAR HESABI 100.000 ₺ borç
B) ARAZİ VE ARSALAR HESABI 30.000 ₺ borç
C) BİNALR HESABI 100.000 ₺, borç
D) YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER HESABI 30.000 ₺, borç
E) HESAPLANAN KDV HESABI 18.000 ₺, alacak
E) BİNALAR HESABI 30.000 ₺, borç

TMS açısından satın alınan duran varlığın kullanım amacı muhasebe kayıtlarında farklılık yaratır.

ARAZİ VE ARSALAR	30.000	
YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	70.000	
İNDİRİLECEK KDV	18.000	
BANKALAR		118.000

Şeklinde kayıt yapılması gerekir.

Aynı soruyu VUK çerçevesinde yani mevcut uygulama açısından muhasebeleştirecek olsaydık;

ARAZİ VE ARSALAR	30.000	
BİNALAR	70.000	
İNDİRİLECEK KDV	18.000	
BANKALAR		118.000

Şeklinde olacaktı. **(CEVAP B)**

I. Gelecekte ekonomik yarar sağlamasının muhtemel olması
II. Maliyetinin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi
III. Nakit karşılığında satın alınmış olması

15. Yukarıdaki verilen bilgilerden hangisi/hangileri maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi kurallarındandır?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I, II ve III
D) Yalnız III
E) I ve III

Maddi duran varlıklar, varlık olarak muhasebeleştirilebilmesi için;

- Gelecekte ekonomik yarar sağlamasının muhtemel olması
- Maliyetinin güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması gereklidir.

(CEVAP B)

16. Aşağıdakilerden hangisi Arazi ve Arsaların maliyetini artıran unsurlardan değildir?

A) Satın alma esnasında ödenen harçlar ve emlâk vergisi
B) Üzerinde eskiden kalan yapının yıktırılması için harcananlar,
C) Arazinin ihtiyaca uygun hale getirilmesi için yapılan düzeltme çalışmaları
D) Arsa üzerindeki eski yapıdan kalan hurdaların vadeli olarak satılması
E) Alma bedeli, noter, tapu, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellâliye (ilan) giderleri.

Arazi ve arsaların maliyet bedeline, satın alma bedeli, noter, tapu, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye (ilan) gider ve harçları ile emlak vergisi dâhildir. Ayrıca satın alınan arazi veya arsanın kullanım amacına uygun hale getirilmesi için üzerinde bulunan yapının yıktırılması, enkazın taşıttırılması, arazi yapısının istenilen şekle getirilmesi gibi işlemler için katlanılan maliyetler de yine hesaba borç kaydedilir. Üzerindeki enkaz satılır ise elde edilen gelir de maliyet bedelinden düşülmek üzere hesaba alacak kaydı yapılır. Bu hesaplamalar yapılırken oluşan KDV, ayrı hesaplarda izlendiğinden maliyete eklenmez/çıkartılmaz **(CEVAP D)**

17. Arazi, arsa, daire, dükkân alım satımını kendine meslek edinmiş işletme 170.000 ₺ + %18 KDV ile bir bahçeli ev satın almıştır. Arsa değeri 60.000 ₺ ve bina değeri 110.000 ₺ olarak yapılan ekspertiz sonucu ile tespit ettirilmiştir. Ekspertiz işlemi için 1.000 ₺ + %18 KDV ödenmiştir.
Yukarıdaki bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Binalar hesabı 171.000 ₺, borç
B) Arazi ve Arsalar hesabı 60.500 ₺, borç
C) Ticari Mallar Hesabı 171.000 ₺, borç
D) Binalar hesabı 170.000 ₺, borç
E) Arazi ve Arsalar hesabı 60.000 ₺, borç

Soruda tarif edilen alım satım işini meslek edinen işletme emlakçıdır. Emlakçı için alınan bina da bahçesi de birlikte alınıp satılabilen ticari maldır.
Satın alınan bina ve arsa için yapılan ekspertiz (değer tespiti) işlemi de maliyet bedeline eklenmelidir.

_____ / _____		
153 TİCARİ MALLAR	171.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	30.780	
100 KASA		201.780
_____ / _____		

(CEVAP C)

18. Niles İşletmesi, satın aldığı binada, oda ve kahvaltı, internet erişimi içeren hizmetleri sağlamaktadır. Günlük oda kirası bu hizmetler karşılığında alınmaktadır. Bunun dışında, isteğe bağlı olarak, İşletme, konuklarına yakın bölgedeki turistik yerlere tur ayarlamakladır. Tur hizmeti ayrı ücretlendirmektedir. Niles İşletmesi binayı ne olarak muhasebeleştirir?

A) Stok
B) Yatırım amaçlı gayrimenkul
C) Maddi duran varlık
D) Maddi olmayan duran varlık
E) Finansal varlık

Bu soruda tarifi yapılan iş otel, pansiyon veya turizm işletmeciliğidir. Bina otel gibi günlük oda kiraya verildiğine göre bu bina iş yeri olarak kullanılmaktadır. İş yeri olarak kullanılan binalar 252 BİNALAR HESABI ile izleneceğinden 25 MADDİ DURAN VARLIKLAR hesap grubu içinde rapor edilmiş olur.

Eğer ki işletme binayı gelecekte fiyat artışlarında satmak veya daire olarak kiraya verip kira geliri elde etmek amacıyla edinmiş olsaydı yatırım amaçlı gayrimenkul olarak rapor edecekti.

İşletme bu binayı tekrar satmak amacıyla alsaydı ancak bu ve buna benzer bina arsa vb gayri menkullerin alım ve satımını sürekli yapıyor kendine meslek edinmiş bir işletme olsaydı 153 TİCARİ MALLAR HESABI ile izleyecek ve 15 Stoklar grubunda rapor edecekti. **(CEVAP C)**

19. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Özel bir bilgisayar yazılımı olmadan çalışmayan bilgisayarlar için gerekli olan yazılım, maddi duran varlıklarda izlenir.
B) Kullanılan bilgisayar yazılım programı donanımın ayrılmaz parçası değilse maddi olmayan duran varlıklarda izlenir.
C) Maddi olmayan duran varlıklar, sözleşmeye dayalı olmalı, işletmeden ayrılabilir, devredilebilir, lisans altına alınabilir, kullanılabilir ve takas edilebilir olmalıdır.
D) İşletme bünyesinde oluşturulan şerefiyenin muhasebeleştirilmesinde varlık olarak kaydedilmez
E) Maddi Duran Varlıkların tamamı amortismana tabidir.

- CNC tezgahını kontrol eden bilgisayar gibi bir çok özel makinelerin kendi yazılımları vardır. Bu yazılım olmadığı sürece bu makineler görevlerini yerine getiremezler. Böyle durumlarda bu yazılımlar makinelerin ayrılmaz parçası niteliğinde olduğu için yazılımın maliyeti makinenin maliyetine eklenmelidir.
- Yazılım eğer ki donanımın ayrılmaz parçası değilse, örneğin muhasebe birimindeki bilgisayarda yüklü olan LKS Muhasebe Programı veya personel müdürünün bilgisayarında yüklü olan insan kaynakları yönetimi ile ilgili programlar, ve hatta word, excell gibi ofis programları için ödenen lisans bedelleri gayri maddi varlık olarak HAKLAR hesabında izlenmelidir.
- Maddi olmayan duran varlıklar, sözleşmeye dayalı olmalı, işletmeden ayrılabilir, devredilebilir, lisans altına alınabilir, kullanılabilir ve takas edilebilir olmalıdır.
- Şerefiyenin muhasebeye konu olabilmesi için maddi bir bedel ödenmiş olması gerekir. İşletme satın alırken bir varlığa hava parası öderse şerefiye olur ancak işletme bünyesindeki varlığın itibarının yükselmesi, iyi şöhret yapması şerefiye olarak kaydedilemez.
- Amortismanlar duran varlıkların yıpranma, demode olma, teknolojik olarak eskime gibi nedenlerle değerinin azalması ve maliyetinin bu nedenle yıllara gider olarak dağıtılmasıdır. Oysa yine bir maddi duran varlık olan boş arazi ve arsa hiçbir zaman eskimez, yok olmaz bu nedenle de amortisman ayrılmaz. **(CEVAP E)**

20. (2016,KPSS) Maddi Duran Varlıklar (TMS-16) Standardı'na göre, aşağıdaki harcamalardan hangisi maddi duran varlığın maliyet unsuru değildir?

A) Personel eğitim giderleri
B) Montaj giderleri
C) İthalat vergileri
D) Nakliye giderleri
E) Mesleki ücretler

Bir maddi duran varlık kaleminin maliyeti aşağıdaki unsurları içerir: (TMS-16, md.16).

• Satın alma fiyatı, (İndirimler ve ticari iskontolar düşülür, ithalat ve alış vergileri dahil edilir.)
• Maddi duran varlığın yerleştirileceği yere ve yönetim tarafından istenilen duruma getirilmesine kadar katlanılan her türlü maliyet.
• Maddi duran varlığın sökülmesi ve taşınması ile yerleştirildiği alanın yenilenmesine ilişkin tahmini maliyet.

Maliyet unsurlarına ilave olarak, doğrudan maddi duran varlığın maliyetine aşağıdaki harcamalar ilave edilir (TMS-16, md.17):

• Doğrudan maddi duran varlık kaleminin elde edilmesiyle veya inşaatıyla ilgili çalışanlara sağlanan faydalardan kaynaklanan maliyetler,
• Yerin hazırlanmasına ilişkin maliyetler,
• İlk teslimata ilişkin maliyetler,
• Kurulum ve montaj maliyetleri,
• Test maliyetleri ve mesleki ücretler.

İlk maliyete girmeyen giderler (TMS-16,md.17):

• Yeni bir tesisin açılmasının maliyeti,
• Reklam ve tanıtım harcamaları,
• Yeni bir yerde veya yeni bir müşteri kitlesine iş yapmak için katlanılan maliyetler (eğitim masrafları),
• Yönetim giderleri ve diğer genel giderler.

Alım tarihinden sonraki harcamalar (TMS-16,md.12-13-14);

• Maddi duran varlıkların aktifleştirilmesinden sonraki dönemlerde yapılan, bu varlıkların gelecek dönemlerde yaratacağı ekonomik faydaları arttırıcı harcamalar, sabit kıymetin değerlerine ilave edilir.(Geliştirme giderleri gibi)
• Bu kapsama girmeyen diğer tüm harcamalar gerçekleştikleri dönemlerde gider olarak kayıtlara yansıtılır. (İşletme giderleri gibi) **(CEVAP A)**

21. Türkiye Muhasebe Standartları çerçevesinde Amortisman ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) VUK 'a göre uygulama izni bulmayan ancak TMS e göre kullanılan amortisman yöntemi Üretim Miktarı Yöntemidir.

B) TMS e göre amortismana tabi değer hesaplanırken, varlığın kalıntı değerinin (hurda değeri) maliyetten düşülmesi esastır.

C) Normal amortisman, Azalan kalan amortisman ve Üretim miktarları yöntemiyle amortisman olmak üzere üç yöntem benimser.

D) Üretim Miktarları Yöntemiyle amortisman hesaplanırken, "Amortisman Oranı = (Maliyet değeri – Kalıntı değer) / Varlığın tahmini yararlı ömrü boyunca üreteceği tahmini üretim miktarı" formülü ile hesaplanır.

E) Amortisman ayrılması ihtiyaridir.

Standarda göre, amortismana tabi değer hesaplanırken, varlığın kalıntı değerinin (hurda değeri) maliyetten düşülmesi esastır. Ancak kalıntı değerin olmaması veya önemsiz olması durumunda, bu değerin dikkate alınması zorunlu olmaktan çıkar.

Bir varlığın amortismana tabi tutarını yararlı ömrü boyunca sistematik olarak dağıtmak için çeşitli amortisman yöntemleri kullanılabilir.

Bu yöntemler,TMS 16'ya göre şunlardır:

- *Normal (Doğrusal) Amortisman Yöntemi*
- *Azalan Bakiyeler Üzerinden Amortisman Yöntemi*
- *Üretim Miktarı Yöntemi*

Bir varlığın yararlı ömrünün belirlenmesinde aşağıdaki faktörlerin dikkate alınmalıdır:

- Varlığın beklenen kullanımı,
- Beklenen fiziksel aşınma ve yıpranma,
- Üretimdeki değişiklikler veya gelişmeler ya da varlığın ürettiği ürün veya hizmetin pazar talebindeki değişiklikler nedeniyle teknik ya da ticari değer yitirme,
- İlgili kiralama işlemlerinin geçersiz olacağı tarihler gibi, varlığın kullanımındaki yasal ya da benzeri kısıtlamalar.

VUK'a Göre: Amortisman ayırmak ihtiyaridir. Mükellefler isterlerse amortisman ayırmayabilirler, ancak ayırmadıkları amortismanı sonraki dönemlerde de ayıramazlar. TMS açısından ise amortisman zorunludur. **(CEVAP E)**

22. (2010, KPSS): Bir işletme, kendisine ait bir arazideki iş yerine ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla, üstüne yol yaptırarak maliyetine katlanmıştır.
Bu işlem aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenmelidir?

A) Arazi ve arsalar
B) Şerefiye
C) Özel Maliyetler
D) Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
E) Yer altı ve Yerüstü Düzenleri

Yol, köprü, tünel, sarnıç, iskele, park, kanal, baca, pist, rıhtım gibi herhangi bir işin gerçekleşmesini kolaylaştırmak için yapılan yapıların izlendiği hesap, 251 Yer altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabıdır. (**CEVAP E**)

23. (2009,VMY): İşletme 1.000 ₺ ve müşteri çeki vererek bir arsa satın alınış, noter masrafı, vergi, resim, harç olarak da 100 ₺ nakit ödemiştir.
Bu işleme ait yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____

ARSA VE ARAZİLER	1.100	
ALINAN ÇEKLER		1.000
KASA		100

B) _____ / _____

ARSA VE ARAZİLER	1.000	
ALINAN ÇEKLER		1.000

C) _____ / _____

ARSA VE ARAZİLER	1.000	
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	100	
ALINAN ÇEKLER		1.000
KASA		100

D) _____ / _____

ARSA VE ARAZİLER	1.000	
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	100	
VERİLEN ÇEKLER		1.000
KASA		100

_____ / _____

İşletme satın aldığı arsayı Arazi Ve arsalar Hesabının borcuna kaydederken müşteri çeki verildiğinden Alınan Çekler hesabına alacak kaydı yapılır. Nakit ödenen kısım ise Kasa Hesabını alacaklandırır (**CEVAP A**)

24. (2010, KPSS): İşletme, aktifinde kayıtlı bedeli 500.000 ₺, net değeri ise 125.000 ₺ olan bir iş makinesini vererek yerine büro olarak kullanılmak üzere satış bedeli 120.000 ₺ olan bir daire satın almıştır. (vergiler dikkate alınmayacaktır)

A) _____ / _____

BİNALAR	125.000	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	125.000	
DİĞER OLAĞAN GİD. ZARAR	250.000	
TES. MAK. CİHAZLAR		500.000

B) _____ / _____

BİNALAR	120.000	
DİĞER OLAĞAN GİD. ZARAR	375.000	
TES. MAK. CİHAZLAR		500.000

C) _____ / _____

BİNALAR	120.000	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	375.000	
DİĞER OLAĞAN GİDER ZARAR	5.000	
TESİSİ MAKİNE VE CİHAZLAR		500.000

D) _____ / _____

BİNALAR	120.000	
DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARAR	5.000	
TAŞITLAR		125.000

E) _____ / _____

BİNALAR	125.000	
TAŞITLAR		125.000

_____ / _____

Cevap: 125.000 ₺ net aktif değeri olan bir varlık 120.000 ₺'ye satılırsa 5.000 ₺ zarar gerçekleşmiştir. Ayrıca Tesis Makine Cihazlar kayıtlı olan değeri ile çıkacağı için 500.000 ₺ olarak alacaklanacaktır. Binanın satın alma bedeli 120.000 ₺ borçlanacak, makinenin kayıtlı değerinin 500.000 ₺ olması ve net değerinin 125.000 ₺ olması birikmiş amortisman tutarının 375.000 TL olduğunu gösterir.
(**CEVAP C**)

25. Bir işletme, büro olarak kullandığı binasını, tadilat yaptırmak üzere bir taahhüt işletmesine teslim etmiştir. Taahhüt işletmesi bir süre sonra aşağıdaki faturayı sunmuştur. (KDV ihmal edilecek)

	Tutar (₺)
Binanın Boyanması	10.000
Asansör Montajı	80.000
Koltuk Takımı	8.000

Buna göre, taahhüt işletmesine banka havalesiyle gönderilen 98.000 ₺ ile ilgili yapılması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
BİNALAR 98.000
BANKALAR 98.000

B) _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 98.000
BANKALAR 98.000

C) _____ / _____
BİNALAR 88.000
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 10.000
BANKALAR 98.000

D) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 98.000
BANKALAR 98.000

E) _____ / _____
BİNALAR 80.000
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 10.000
DEMİRBAŞLAR 8.000
BANKALAR 98.000
_____ / _____

Binanın boyanması dönem gideri olup Genel Yönetim Giderleri hesabına kaydedilirken, Asansörün yapılması binanın ekonomik ömrünü ve değerini etkileyen yüksek tutarlı bir harcamadır ve Binalar hesabında aktifleştirilmesi gerekir. Koltuk takımı ise demirbaştır. (**CEVAP E**)

Not: VUK m.272 hakkında Danıştay 4. Dairesinin bazı kararlarında binalara sonradan ilave edilen kalorifer, asansör; havalandırma ve benzeri tesisatların binadan ayrı aktifleştirilip binanın amortisman süre ve nispetinden farklı olarak amortismana tabi tutulacağı açıklanmıştır. Bu kayıtta asansör yaptırma maliyetinin Binalar hesabına kaydedilmesi eskiden gelen bir uygulamanın devamıdır.

2006, KPSS): Bir işletmenin maddi duran varlıklarına ilişkin 2003 ve 2004 yılı bilgileri şöyledir;

	2003	2004
Arazi ve Arsalar	**2.500**	**1.500**
Tesis, Makine ve Cihazlar	**-**	**2.800**
Taşıtlar	**900**	**400**
Demirbaşlar	**100**	**300**
Yapılmakta Olan Yatırımlar	**3.000**	**-**
Birikmiş Amortismanlar	**(800)**	**(1.100)**

Maddi duran varlıklara ilişkin normal amortisman yöntemine göre amortisman hesaplanmaktadır ve ekonomik ömrü 5 yıl olarak kabul edilmiştir.
(26, 27 ve 28 Sorular Yukarıdaki bilgilere göre çözümleyelim)

26. Bu verilere göre 2004 yılı ile ilgili aşağıdaki tespitlerden hangisi yanlıştır?

A) Maliyet bedeli 1.000 ₺ olan arsa satılmıştır
B) Yapılan yatırımlar tamamlanmıştır
C) Kayıtlı değeri 500 ₺ olan taşıt satılmıştır
D) Satın alınan makinelerin maliyet bedeli 2.500 ₺'dir
E) Maddi duran varlıkların net tutarı önceki yıla göre 1.800 ₺ azalmıştır

Tablodan bakıldığında 2003 yılında Makine yokken 2004 Yılında 2.800 TL'lik makine var. Öyleyse Satın alınan makine maliyet bedeli 2.500 değil 2.800 ₺ dir. (**CEVAP D)**

27. 2004 yılında satışı yapılan maddi duran varlığın birikmiş amortisman tutarı kaç ₺'dir?

A) 300
B) 400
C) 500
D) 600
E) 700

Tesis Mak. Cihaz --- > (2.800 %20) = 560 ₺
Taşıtlar ---------- > (400 %20) = 80 ₺
D.Başlar ---------- > (300 %20) = 60 ₺
_____
700 ₺

2003 Yılının Birikmiş Amortismanı 800 + 2004 Yılı B.Amortismanı 700 = 1.500 ₺ toplam Birikmiş amortisman olmalı.
Ancak soruda Amortisman 1.100 ₺ olarak belirtilmiş.
Demek ki 1.500 – 1.100 = 400 ₺'lik fark satılan duran varlıklara aittir. (**CEVAP B**)

28. 2003 Yılında ayrılan amortisman tutarı kaç ₺'dir?
A) 200
B) 700
C) 800
D) 1.300
E) 1.500

2003 Yılında Amortismana Tabi Varlıklar:

Taşıtlar	900 TL % 20 =	180 ₺
D. Başlar	100 TL % 20 =	20 ₺
		200 ₺

(CEVAP A)

29. (2011, KPSS): 2011 yılı için tespit edilen %100 amortisman ayırabilme sınırı kaç ₺'dir?
A) 1.000
B) 700
C) 660
D) 670
E) 600

Değeri belli bir tutarı aşmayan peştamallıklar ile aynı tutarı aşmayan alet, edevat, mefruşat ve demirbaşlar amortismana tabi tutulmayarak doğrudan gider yazılabilir.
Bu tutar **2011 yılında 700 ₺**, 2017 yıllarında 900 ₺ olarak belirlenmiştir. (**İçinde bulunduğunuz yılın amortisman sınırını İnternetten Kontrol etmeyi unutmayınız)(CEVAP B)**

(2011, KPSS): 2008 yılında %15 KDV dâhil 9.200 ₺'ye satın alınan bir demirbaşın ekonomik ömrü 5 yıl olup amortismanı azalan bakiyeler yöntemine göre hesaplamaktadır.

(30,31 ve 32. Sorular Yukarıdaki bilgilere göre çözümlenecek)

30. Hesaplanan amortismanların endirekt yöntemle kaydedilmesi durumunda 31.12.2009 tarihli bilançoda ilgili demirbaş için Birikmiş Amortisman tutarı kaç ₺ olur?
A) 1.840
B) 2.880
C) 3.200
D) 5.120
E) 6.400

9.200 /1,15 = 8.000 ₺ KDV den arındırılmış maliyeti.
Normal Amortisman Oranını 1/ 5 Yıl = 0,20 ve azalan kalan amortisman yöntemi olduğundan 2 katı alınacak 0,40 olur.

2008 Yılsonunda ----------> 8.000 TL x 0,40 = 3.200 TL Amortisman payı
(8.000 - 3.200)
2009 Yılsonunda ----------> 4.800 TL x 0,40 = 1.920 TL Amortisman payı
5.120 TL Birikmiş Amortisman

(CEVAP D)

31. Hesaplanan amortismanların direkt yöntemle kaydedilmesi durumunda 31.12.2010 tarihli bilânçoda ilgili demirbaşın tutarı kaç ₺ olarak yer alır?
A) 1.728
B) 5.120
C) 6.272
D) 8.000
E) 9.200

Direkt kayıt yönteminde Birikmiş amortismanlar hesabı kullanılmaz doğrudan amortisman ayrılan Duran Varlık hesabı alacaklanarak eksiltilir. Yani kayıt;
_____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
DEMİRBAŞLAR
_____ / _____ Şeklinde yapılır.

İlk iki yılın amortisman paylarını bir önceki soruda hesaplamıştık. 3. Yılın payını hesaplayalım.
3. Yılın Amortisman Payı = (4.800 -1.920) x 0,40
= 1.152

Borç	DEMİRBAŞLAR HESABI		Alacak
Satın alınma maliyeti	8.000	1. Yıl Amortisman Payı	3.200
		2. Yıl Amortisman Payı	1.920
		3. Yıl Amortisman Payı	1.152
Borç Toplamı: 8.000 ₺		**Alacak Toplamı: 6.272 ₺**	

Hesabın Borç Kalanı = 8.000 – 6.272
= 1.728 ₺

(CEVAP A)

32. Demirbaşın 2011 yılında %18 KDV dahil 2.360 ₺'ye yenileme amacıyla satılması halinde aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) Diğer Gelirler hesabı alacaklı 520 ₺
B) Özel Fonlar hesabı borçlu 632 ₺
C) Özel Fonlar hesabı alacaklı 272 ₺
D) Diğer Gider ve Zararlar Hesabı borçlu 360 ₺
E) Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Kârlar hesabı alacaklı 880 ₺

KDV siz tutarını bulmak için 2.360 ÷ 1,18 = 2.000 ₺

Net Aktif değeri = 1.728 ₺ olarak 2. Soruda hesaplamıştık.
2.000 – 1.728 = 272 ₺ kârla satılmış ayrıca yenilemek amacıyla satıldığı için **549 Özel Fonlar Hesabı**'nın alacağında izlenmesi gerekir.

_____ / _____

100 KASA	2.360
255 DEMİRBAŞLAR	1.728
391 HESAPLANAN KDV	360
549 ÖZEL FONLAR	272

_____ / _____

(CEVAP C)

33. (2012,KPSS): İşletme, elinde bulunan demirbaşa, eşit tutarlı amortisman yöntemiyle amortisman hesaplamaktadır. Ekonomik ömrü 5 yıl olan demirbaş, dördüncü yıl içerisinde 80.000 ₺ kârla senet karşılığında satılmıştır. Buna göre, birikmiş amortismanlar 60.000 ₺ olan demirbaşın satışı karşılığında alınan senet tutarı kaç ₺'dir? (KDV oranı %15'tir)

A) 92.000
B) 120.000
C) 138.000
D) 140.000
E) 161.000

Eşit paylı amortisman uygulanmış ve 4. Yılın içinde 60.000 ₺ birikmiş amortismanı var ise; geçmişteki 3 yılın amortisman tutarı olan 60.000 ₺ olduğu bilinmektedir. O halde yıllara düzen amortisman paylarını bulabiliriz.
60.000 ÷ 3 yıl = 20.000 ₺ yıllık amortisman payı vardır.

Ayrıca 5 yıllık ömrü olduğuna göre 5 yıl x 20.000 amortisman payları = 100.000 ₺ maliyet bedeli olduğu hesaplanır.

Yine soruda 80.000 ₺ kâr ile satıldığı belirtilmiş

Kâr / Zarar = Satış Fiyatı – Net Aktif Değeri
80.000 = Satış Fiyatı – (100.000 – 60.000)
120.000 = Satış Fiyatı

Senet tutarında KDV de hesaplanmış ve dahil edilmiş olacağından;
KDV dahil tutar= 120.000 x 1,15 = 138.000 ₺ olacaktır.
(CEVAP C)

34. (2012, KPSS):
_____ / _____
VERİLEN AVANSLAR 1.500
KASA 5.100
_____ / _____

Hatalı olarak yapılan bu muhasebe kaydı, aşağıdakilerden hangisiyle düzeltilebilir?

A) Verilen Avanslar hesabının borcuna 3.600 ₺ kaydedilmesiyle
B) Verilen Avanslar hesabının alacağına 3.600 ₺ kaydedilmesiyle
C) Kasa hesabının borcuna 3.600₺, Verilen avanslar Hesabının alacağına 1.500 ₺ kaydedilmesiyle
D) Kasa hesabının alacağına 1.500 ₺ kaydedilmesiyle
E) Kasa hesabının borcuna 5.100 ₺ kaydedilmesiyle

Hatalı kayıtta hesabın eşitlenmesi gerekir. 5.100 – 1.500 = 3.600 ₺ fark var. Bunu düzeltmek için tek hesaplı bir madde düzenlenir. Bu kayıtta ya Verilen Avanslar 3.600 ₺ borçlanacak ya da Kasa Hesabı 3.600 ₺ borçlanacak.
Şıklardan kontrol edildiğinde yukarıdaki alternatiflerden "Verilen Avanslar hesabının borcuna 3.600 ₺ kaydedilmesiyle" verilmiş. **(CEVAP A)**

35. (2012,KPSS): İşletmenin düzenlediği genel geçici mizanda Satıcılar hesabının borç toplamı 1.876.000 ₺, alacak toplamı 1.776.000 ₺ olarak belirlenmiştir. Yapılan incelemede, bilgisayar alımı için yapılan 150.000 ₺ tutarındaki ön ödemenin Satıcılar hesabına kaydedildiği belirlenmiştir.
Buna göre Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Verilen Avanslar 150.000 ₺ borç kaydı yapılmalı
B) Verilen Avanslar 100.000 ₺ borç kaydı yapılmalı
C) Verilen Sipariş Avansları 150.000 ₺ borç kaydı yapılmalı
D) Verilen Sipariş Avansları 100.000 ₺ borç kaydı yapılmalı
E) Verilen Sipariş Avansları 150.000 ₺ alacak kaydı yapılmalı

Hatalı Yapılan Kayıt;
_____ / _____
320 SATICILAR 150.000
100 KASA 150.000
_____ / _____
Aslında Yapılması gereken doğru kayıt ise şöyle olmalıydı;
_____ / _____
259 VERİLEN AVANSLAR 150.000
100 KASA 150.000
_____ / _____
Düzeltme Kaydında yanlış yapılan hesap (satıcılar hesabı) ters kayıt ile kapatılırken asıl kullanılması gereken hesap (Verilen avanslar) borçlandırılarak doğru hesaba kaydetmiş oluruz.
_____ / _____
259 VERİLEN AVANSLAR 150.000
320 SATICILAR 150.000
_____ / _____
(CEVAP A)

36. (2010, KPSS): Üç ortaklı, 120.000 ₺ sermayeli ABC Kolektif Şirketine, dördüncü ortak sermayenin ¼ üne sahip olmak amacıyla 64.000 ₺ ödemiştir. Buna göre şerefiye tutarı kaç ₺'dir?

A) 18.000
B) 24.000
C) 34.000
D) 46.000
E) 56.000

üç ortaklı iken sermayesi 120.000 ₺ ise / 3 kişi = 40.000 ₺ kişi başı ortaklık payları vardır.
Yeni ortak ¼ oranında ortak olacaksa yatırması gereken tutarın 40.000 ₺ si sermaye payıdır.
64.000 – 40.000 = 24.000 ₺ fark için eşit ortaklık söz konusu olduğu için 24.000 / 4 kişi = 6.000 ₺ kişi başı şerefiye düşer.

Fakat şerefiye eski ortakların aldığı pay olduğu için;
Yeni katılan ortağın 6.000 ₺ si sermayedir.
Diğer eski ortak 3 kişinin x 6.000 = 18.000 ₺ si şerefiye payıdır. **(CEVAP A)**

37. (2006, KPSS): Aşağıdaki hesaplardan hangisi hem maddi duran varlıklar hem de maddi olmayan duran varlıklar arasında yer alır?
A) Haklar
B) Verilen sipariş avansları
C) Verilen avanslar
D) Yer altı ve Yerüstü düzenleri
E) Yapılmakta olan yatırımlar

259 Verilen Avanslar (Maddi duran varlıklar)
269 Verilen Avanslar (Maddi Olmayan Duran varlıklar)
279 Verilen avanslar (Özel tükenmeye Tabi Varlıklar)

3 hesap grubunda aynı isimde hesap vardır **(CEVAP C)**

(2006, KPSS): İşletme, satış mağazasında daha çok mal sergileyebilmek için yeni bir vitrin ile asma kat yaptırmıştır.

(38 ve 39. Sorular yukarıdaki bilgilere göre çözümlenecektir)

38. Mağazanın, işletmenin aktifine kayıtlı olması durumunda yukarıdaki iş için yapılan harcamalar hangi hesaba kaydedilmelidir?
A) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri
B) Genel Yönetim Giderleri
C) Özel Maliyetler
D) Yapılmakta Olan Yatırımlar
E) Binalar

Mağaza işletme aktifinde BİNALAR hesabında kayıtlıdır. Binanın değerini artıran bir harcama yapıldığından BİNALAR HESABI'na borç kaydı yapılmalıdır. Soruda yapımı devam ediyor demiş olsaydı binalar hesabına devredilmeden önce inşaat sürdüğü zaman diliminde Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda izlenecekti.
Ancak soruda "….**vitrin ile asma kat yaptırmıştır"** dediği için tamamlanmış olarak anlarız. **(CEVAP E)**

39. Mağazanın işletme tarafından kiralanmış olması durumunda yukarıdaki iş için yapılan harcamalar hangi hesaba kaydedilmelidir?
A) Yapılmakta Olan Yatırımlar
B) Özel Maliyetler
C) Binalar
D) Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri
E) Genel Yönetim Giderleri

İşletme envanterine kayıtlı olmadığı için, binalar hesabı kullanılamaz. Kiralanan gayrimenkulün değeri artıran bir harcama yapıldığında Özel Maliyetler hesabına kaydedilir. Kira süresi boyunca amortisman ayrılır. Kira süresi belli değilse 5 yılda itfa edilir. **(CEVAP B)**

40. (2012, GUY) (ABC) işletmesi 1 Ocak 2012 tarihinde 10 yıllığına kiralamış olduğu işyerine 7.000 ₺ tutarında dekorasyon gideri yapmıştır. Söz konusu işyeri için aylık 500 ₺ kira ödenecektir. İşletme için hesap dönemi takvim yılıdır. İşletmenin başkaca bir gideri yoktur. Bu işletmenin 2012 hesap dönemi amortisman gideri ne kadardır?
A) 6.500
B) 6.000
C) 1.400
D) 700

Kiralanan gayrimenkul için yapılan önemli tutardaki harcamalar Özel Maliyetler hesabında izlenir.
Özel maliyetler ise Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesap grubunda yer alır ve amortismana tabidir. İtfa (amortisman) süresi kira süresi belli ise kira süresi kadardır. Ancak kira süresi belli değilse 5 yıl içinde itfa edilir. Soruda kira süresinin belli olduğu ve 10 yıl olduğu belirtilmiştir.
7.000 ₺ / 10 yıl = 700 ₺ her yılın itfa (amortisman) payıdır.
(CEVAP D)

41. (2009, VMY): (B) işletmesi tarafından tüm aktif ve pasifiyle 1.100.000 TL peşin bedelle satın alınmış olan (A) İşletmesinin aktif ve pasif hesapları aşağıdaki gibidir.

AKTİF	
Alacak Senetleri	20.000
Alacak Senetleri Reeskontu	3.000
Ticari Mallar	380.000
Gelecek Aylara Ait Giderler	10.000
Binalar	700.000
Tesis Makine ve Cihazlar	300.000
Demirbaşlar	100.000
Birikmiş Amortisman (Demirbaşlara ait)	25.000
PASİF	
Banka Borçları	400.000
Satıcılara Borçlar	210.000

(B) işletmesinin ödemiş olduğu 1.100.000 ₺ ile (A) işletmesinin net varlık değeri arasındaki fark kaç ₺'dir ve bu fark hangi hesap altında muhasebeleştirilir?

HESAP ADI	**FARK**
A) Haklar	234.000
B) Şerefiye	228.000
C) Kuruluş ve Örgütlenme	234.000
D) İştirakler	228.000

Satın alınan işletmenin net aktif değerini bulmamız gerekir öncelikle;

AKTİF		PASİF	
Alacak Senetleri	20.000	Banka Borçları	400.000
Alacak Senetleri Reeskontu (-)	3.000	Satıcılara Borçlar	210.000
Ticari Mallar Hesabı	380.000		
Gelecek Aylara Ait Giderler	10.000		
Binalar	700.000		
Tesis Makine ve Cihazlar	300.000		
Demirbaşlar	100.000		
Birikmiş Amortismanlar (-)	25.000		
	1.482.000		610.000

Ancak bu hesaplamayı yaparken düzenleyici durumunda olan Birikmiş amortismanlar ve Alacak senetleri reeskontu hesabının aktifte indirim şeklinde yer aldığını unutmamamız gerekir.

A İşletmesinin net aktif değeri: 1.482.000 – 610.000 = 872.000 ₺'dir.
Fakat B işletmesi 1.100.000 ₺ ödemiştir. O halde aradaki fark; 1.100.000 ₺ – 872.000 ₺ = 228.000 ₺ olarak bulunur.

Duran varlık satın alınırken fazladan ödenen bu tutar, peştamallık yani şerefiye bedelidir. Kullanılacak hesap Şerefiyeler hesabı olur.

NOT: Aslında bu soru için hiç kalem oynatmaya bile gerek yoktu çünkü arada bir fark olmak zorunda olduğu şıklarda belli. Çünkü fark olmayan bir şık yok.
Net aktif değeri üzerinde ödenen tutarın şerefiye olduğunu bilmek yeterli ☺ **(CEVAP B)**

42. (2013, GUY) (A) İşletmesi maliyeti 400.000 ₺ olan binası için azalan bakiyeler yöntemine göre amortisman ayırmaktadır. Normal amortisman oranı %5 olduğuna göre işletmenin 4. Yılda ayrılacak amortisman payı ne kadardır?
A) 26.244
B) 29.160
C) 32.400
D) 40.000

Azalan bakiyeler yönteminde, normal amortisman oranının iki katı alınır Amortisman oranı 0,05 olduğuna göre x 2 katı = 0,10 alınacak. Her dönem hesaplanan amortisman payı varlığın değerinden düşülerek izleyen yılda kalan net aktif değer üzerinden amortisman hesaplanır.

1. Yıl 400.000 x 0,10 = 40.000 ₺ (1. Yılın amortisman payı)

2. Yıl 400.000 – 40.000 = kalan 360.000 x 0,10 = 36.000 ₺

3. Yıl 360.000 – 36.000 = kalan 324.000 x 0,10 = 32.400 ₺

4. Yıl 324.000 – 32.400 = kalan 291.600 x 0,10 = 29.160 ₺
(CEVAP B)

43. (2009, VMY) Kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi için normal bakım-onarım dışında yapılan harcamalar hangi hesaba kaydedilir?
A) Özel Maliyetler
B) Olağandışı Gider ve Zararlar
C) Binalar
D) Genel Yönetim Giderleri

Kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi için yapılan harcamalar özel maliyet hesabında izlenir **(CEVAP A)**

44. (2009, VMY) (S) İşletmesi tarafından 2006 yılında 100.000 ₺ ye iktisap edilen ve ekonomik Ömrü 4 yıl olan bir makine için azalan bakiyeler usulüne göre amortisman ayrılmaya başlanmıştır. Söz konusu makine 2009 yılı başında 50.000 ₺ bedelle satıldığına göre satıştan elde edilen kar veya zarar ne kadardır?
A) 25.000 ₺ kar
B) 37.500 ₺ kar
C) 50.000 ₺ zarar
D) 62.500 ₺ kar

Ekonomik ömrü 4 yıl olduğuna göre 1/4 yıl = 0,25 Normal Amortisman oranı bulunur. Azalan kalan yönteminde ise amortisman oranı normal amortisman oranının iki katı olur. Fakat 0,50'yi geçememek kaydı ile. 0,25 x 2 = 0,50 olur.

1. Yıl: 100.000 ₺ x 0,50 = 50.000 ₺, 2006 Yılının amortisman payı

2. Yıl: 100.000 – 50.000 = kalan 50.000 ₺ x 0,50 = 25.000 ₺, 2007 Yılının amortisman payı

3. Yıl: 50.000 - 25.000 = 25.000 ₺ x 0,50 = 12.500 ₺, 2008 Yılının Amortisman Payı

2009 Yılı başında,
Birikmiş Amortismanı = 50.000 + 25.000 + 12.500 = 87.500 ₺ dir.

Net Aktif Değeri: Maliyet – Birikmiş Amortisman
= 100.000 ₺ – 87.500 ₺ = 12.500 ₺ olarak bulunur.

İşletme bu makineyi 50.000 ₺'ye satmış ise,
50.000 ₺ – 12.500 ₺ = 37.500 ₺ kâr yapmıştır **(CEVAP B)**

45. (2009,VMY) (ABC) AŞ'nin aktifinde 80.000 ₺ değer ile kayıtlı oları makinenin birikmiş amortismanı 64.000 ₺'dir. Söz konusu makine, yenisi alınmak amacıyla 35.000 ₺'ye peşin olarak satılmıştır. Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Özel maliyetler hesabına 19.000 ₺ alacak kaydedilir
B) Birikmiş amortismanlar hesabına 64.000 ₺ alacak kaydedilir
C) Özel tonlar hesabına 19.000 ₺ alacak kaydedilir
D) Özel fonlar hesabına 3 5.000 ₺ alacak kaydedilir

Makinenin net aktif değeri = 80.000 – 64.000 = 16.000 ₺ 'dir.
İşletme 35.000 ₺'ye satarak 35.000 – 16.000 = 19.000 ₺ kâr yapmıştır.
Ancak soruda yenisinin alınması planlanarak satışının yapıldığı belirtilmiş. Bu durumda kâr olarak yazamayız ve yenisi alınıncaya kadar en fazla 3 yıl boyunca tuttuğumuz Kâr yedekleri hesap grubundaki 549 Özel Fonlar Hesabında bekletmeliyiz.
Hesabın kodundan da anlaşılacağı üzere pasif bir hesaptır ve alacak kaydı yapılır.

KASA	35.000	
BİRİKMİŞ AMORTİMANLAR	64.000	
TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR		80.000
ÖZEL FONLAR		19.000

(CEVAP C)

46. (2013,DUY): Tekdüzen Hesap Planında, Hazırlık ve Geliştirme Giderleri hesabı aşağıdaki gruplardan hangisinde yer alır?

A) Hizmet Üretim Maliyeti
B) Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
C) Genel Yönetim Giderleri
D) Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Soruda adı geçen hesap, Özel tükenmeye tabi varlıklar hesap grubunda yer alır. **(CEVAP B)**

47. (2002, KPSS): Aşağıdaki hesaplardan hangisi, Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar arasında yer almaz ?

A) Birikmiş amortismanlar
B) Verilen avanslar
C) Arama giderleri
D) Hazırlık ve geliştirme giderleri
E) Diğer özel tükenmeye tabi varlıklar

Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar Hesap grubunda Birikmiş Amortismanlar ismiyle bir hesap yoktur fakat, onunla aynı amaca hizmet eden Birikmiş Tükenme Payları Hesabı vardır. **(CEVAP A)**

48. Kayıtlı değeri 12.000 ₺, birikmiş amortismanı 3.600 ₺ olan bir makine daha sonra kullanılmak veya satılmak amacıyla hizmet dışı bırakılmıştır. Yapılacak yevmiye kaydı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi duran Varlıklar Hesabına 12.000 ₺ borç kaydedilir.
B) 257 Birikmiş amortismanlar Hesabına 3.600 ₺ borç kaydedilir.
C) 255 Tesis, Makine ve Cihazlar hesabına 12.000 ₺ alacak kaydedilir.
D) 299 Birikmiş amortismanlar Hesabına 3.600 ₺ alacak kaydedilir.
E) 256 Diğer Maddi Duran varlıklar Hesabına 12.000 ₺ borç kaydedilir.

Duran varlıklardan hizmet dışı bırakılmış olanları 29 Diğer Duran Varlıklar hesap grubundaki 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi duran Varlıklar Hesabına alınırlar. Bununla birlikte maddi duran varlıklar hesap grubundaki birikmiş amortisman hesabı kapatılarak yerine 29 Nolu hesap grubundan 299 Birikmiş amortisman hesabı açılır.

294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR	12.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	3.600	
255 TESİS, MAKİNE ve CİHAZLAR		12.000
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		3.600

(CEVAP E)

49. İmalatçı firma Yasemin Makine Sanayi A.Ş.'den pres makinesi alınmak üzere İş Bankası Atatürk Caddesi Şubesindeki ticari kredi hesabından 40.000 ₺ avans ödeniyor. Banka bu işlem için aynı tutarda teminat mektubu alıyor.
Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kayıtları ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Verilen Avanslar hesabı 40.000 ₺, borç
B) Bankalar Hesabı 40.000 ₺, alacak
C) Nazım Hesap 40.000 ₺, borç
D) Nazım Hesap 40.000 ₺, alacak
E) Banka Kredileri Hesabı 40.000 ₺, alacak

Avans verildiğinde ve bankadan teminat mektubunu aldığında;

259 VERİLEN AVANSLAR	40.000	
300 BANKA KREDİLERİ		40.000
902 TEMİNAT MEKTUBU DEPOSU	40.000	
903 TEMİNAT MEKTUBU VERENLER		40.000

(CEVAP B)

50. Maliyet bedeli 18.000 ₺ ve birikmiş amortismanı 10.000 ₺ olan bir makine tahmin edilen faydalı ömründen önce hurdaya ayrılıyor. Hurdasının 200 ₺ ye satılabileceği öngörülmektedir. Yapılacak yevmiye kaydı ile ilgili olarak hangi bilgi yanlıştır?

A) Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı 18.000 ₺, alacak
B) Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı 200 ₺, borç
C) Diğer Olağan Gider ve Zararlar Hesabı 8.000 ₺, borç
D) Birikmiş Amortismanlar Hesabı 10.000 ₺, borç
E) Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı 7.800 ₺, borç

Net Aktif Değeri = Maliyet değeri – B.Amortisman
= 18.000 – 10.000
= 8.000 ₺ İşletme bu değerin altında satarsa aradaki fark kadar zarar oluşmuş olur.

294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR	200	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	10.000	
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	7.800	
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR		18.000

(CEVAP E)

51. Türkiye Muhasebe Standartlarına göre kayıt tutan (X) İşletmesi, kayıtlı değeri 3.500 ₺, birikmiş amortismanı 900 ₺ olan bir demirbaş %8 vade farkı ilave edilerek %18 KDV dahil 3.186 ₺ tutarlı senet alınarak satıyor. Yapılacak yevmiye maddesi ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Alacak Senetleri Hesabı 3.186 ₺, borç
B) Demirbaşlar Hesabı 3.500 ₺, alacak
C) Faiz Gelirleri Hesabı 200 ₺, alacak
D) Hesaplanan KDV Hesabı 486 ₺, alacak
E) Diğer Olağan Gider ve Zararlar 100 ₺, borç

Öncelikle satış tutarını KDV den arındıracak olursak;
3.186 / 1,18 = 2.700 ₺ bulunur. Ancak bunun içinde vade farkı da var, onu da arındıralım; 2.700 / 1,08 = 2.500 ₺ Satış tarihindeki gerçek değeridir.
KDV Tutarı = 3.186 – 2.700 = 486 ₺
Vade Farkı (Faiz) 2.700 – 2.500 = 200 ₺

Kâr/ Zarar = Satış değeri - Net Aktif değer
= 2.500 - (3.500 – 900)
= - 100 ₺ zarar

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACKLAR	3.186	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	900	
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	100	
255 DEMİRBAŞLAR		3.500
391 HESAPLANAN KDV		486
642 FAİZ GELİRLERİ		200

(CEVAP A)

52. Mevcut uygulamaya (VUK) göre kayıt tutan (X) İşletmesi, kayıtlı değeri 3.500 ₺, birikmiş amortismanı 900 ₺ olan bir demirbaş %8 vade farkı ilave edilerek %18 KDV dahil 3.186 ₺ tutarlı senet alınarak satılıyor. Yapılacak yevmiye maddesi ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabı 3.186 ₺, borç
B) Demirbaşlar Hesabı 3.500 ₺, alacak
C) Faiz Gelirleri Hesabı 200 ₺, alacak
D) Hesaplanan KDV Hesabı 486 ₺, alacak
E) Diğer Olağan Gelir ve Kârlar 100 ₺, alacak

52. Sorunun 51 den farkı: TMS den farklı olarak VUK 'a göre kayıt tuttuğumuzda vade farkı faiz geliri olarak kaydedilmez doğrudan kâr olarak kaydedilir.

Öncelikle satış tutarını KDV den arındıracak olursak;
3.186 / 1,18 = 2.700 ₺ bulunur. (Satış değeri)

KDV Tutarı = 3.186 – 2.700 = 486 ₺

Kâr/ Zarar = Satış değeri - Net Aktif değer
= 2.700 - (3.500 – 900)
= - 100 ₺ Kâr

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACKLAR	3.186	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	900	
255 DEMİRBAŞLAR		3.500
391 HESAPLANAN KDV		486
659 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		100

(CEVAP C)

53. (Orhan SEVİLENGÜL, Çözümlü Genel Muhasebe Problemleri) İşletmenin önceki yıldan devreden kayıtlı 25.000 ₺ ve birikmiş amortismanı 5.000 ₺ olan bir taşıtı vardır. İşletme önceki yıl da enflasyon düzeltmesi yapmış bulunmaktadır. İşletme cari yılın haziran ayında 30.000 ₺ ye bir taşıt daha almıştır.

Fiyat endeksleri aşağıdaki gibidir;

Aralık (önceki yıl)	7.800
Haziran (Cari Yıl)	8.300
Aralık (Cari Yıl)	9.200

Yukarıdaki bilgilere göre enflasyon düzeltmesini yapınız?

Katsayıların hesaplanması;
Taşıma Katsayısı : 9200/7800 = 1,179
Haziran : 9200/8300 = 1,108

Düzeltilmiş değerlerin muhasebeleştirilmesi;
1. Taşıt: 25.000 x 1,179 = 29.475 düzeltilmiş değeri
Fark = 29.475-25.000 = 4.475

2. Taşıt: 30.000 x 1,179 = 33.240 düzeltilmiş değeri
Fark = 33.240 – 30.000 = 3.240

Birikmiş Amortisman = 5.000 x 1,179 = 5.895
Fark = 5.895 – 5.000 = 895

Taşıtlar Toplam Değer artışı= 4.475 + 3.240 = 7.715

254 TAŞITLAR	7.715	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		895
698 ENFLASYON DÜZELTME FARKLARI		6.820

54. (Orhan SEVİLENGÜL, Çözümlü Genel Muhasebe Problemleri) Bir maden işletmesinde cevherin üzerindeki toprağın kaldırılması işini üstlenen müteahhit, yapılan işin bedeli olarak 350.000 ₺ ve %18 KDV'yi fatura ediyor. Fatura bedelinden, daha önce ödenmiş olan, 125.000 ₺ lik avans düşülüyor ve kalanı için bir çek veriliyor.
- Yapılan üretime göre itfa edilecek hazırlık giderleri tutarı 116.000 ₺ olarak hesaplanıyor.
- Yapılan harcamanın 310.000 ₺ lik kısmı amorti edildikten sonra ekonomik olma niteliğini kaybeden maden yatağında üretime son veriliyor.

1. Toprak örtüsünün kaldırılması (dekapaj) işine ilişkin faturayı ve ödemeyi muhasebeleştiriniz.

272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	350.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	63.000	
279 VERİLEN AVANSLAR		125.000
103 VERİLEN ÇEK VE ÖD. EMİRLERİ		288.000

2. Tükenme payı ayırma kaydını yapınız.

730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	116.000	
278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI		116.000

3. Yatağın terk edilmesinde yapılacak muhasebe kaydını gösteriniz.
Hesapların Son durumu:
272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME HESABI: 350.000 ₺ borç kalanı
278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI: 310.000 ₺ alacak kalanı

278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI	116.000	
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR		40.000
272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ		350.000

55. Aşağıdakilerden hangisi maddi olmayan duran varlıkların, bilanço aktifinde raporlanması için gerekli koşullardan biri değildir?
A) Tanımlanabilir olması gerekir
B) Varlıkla ilişkilendirilebilen gelecekteki ekonomik yararların işletme için gerçekleşmesinin olası olması gerekir.
C) Varlığın maliyeti veya değerinin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi gerekir.
D) İşletme içi yaratılan şerefiyeden kaynaklanmaması gerekir
E) Tutarların izleyen yıllar ve geçmiş yıllar tutarları ile karşılaştırılabilir olması gerekir.

Maddi olmayan duran varlıkların, bilanço aktifinde raporlanması için gerekli koşullar;
- **Tanımlanabilir olması** gerekir.
(**Tanımlanabilir:** Ayrıştırılabilir olması – devredilebilir – lisans altına alınabilir – kiralanabilir - bölünebilir olması anlamına gelir. Ayrıca sözleşme ya da diğer yasal haklardan kaynaklanıyor olması gerekir)
- Varlıkla ilişkilendirilebilen **gelecekteki ekonomik yararların** işletme için **gerçekleşmesinin olası olması** ve varlığın **maliyeti veya değerinin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi** gerekir.
- **İşletme içi yaratılan şerefiyeden kaynaklanmaması gerekir**.

(CEVAP E)

Sevgili Kardeşlerim, buraya kadar yorucu çalışmalar yaptık ve birazcık dinlenmeyi hak ettik. Bu gün 2 saat kendimize izin verelim. Bir park olur, bir cafe olur birazcık hava alalım. Biraz müzik, biraz çay iyi gelir. Sonra Tarama Testimizi çözerek moralimizi yükseltelim ;)

BÖLÜM TARAMA TESTİ

(CEVAP ANAHTARI TESTİN SONUNDADIR)

1. İşletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir faaliyet döneminden fazla olan, fiziksel yapıya sahip varlıklara ne ad verilir?
A) Özel tüketime tabi varlıklar
B) Mali duran varlıklar
C) Maddi olmayan duran Varlık
D) Maddi duran Varlık
E) diğer Duran Varlık

2. Aşağıdakilerden hangisi amortismana tabi değildir?
A) Tesis Makine ve Cihazlar
B) Taşıtlar
C) Demirbaşlar
D) Sinema Filmleri
E) Boş arsa ve araziler

3. Aşağıdakilerden hangisi "Maddi olmayan duran Varlıklardan" biri <u>değildir</u>?
A) Haklar
B) Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri
C) Şerefiye
D) Kuruluş ve Örgütlenme Gideri
E) Özel Maliyetler

4. Aşağıdakilerden Hangisi VUK'na göre isteğe bağlı olarak aktifleştirilebilir ya da dönem gideri olarak kaydedilir?
A) Şerefiye
B) Kuruluş Örgütlenme Giderleri
C) Genel Yönetim Giderleri
D) Birikmiş Amortismanlar
E) Finansman Giderleri

5. Minnet İşletmesi, net varlıkları; Demirbaşları 20.000 ₺, Binalar 70.000 ₺ olan Zahmet işletmesini 125.000 ₺ ye satın almıştır.
Yapılacak yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
255 DEMİRBAŞLAR 20.000
252 BİNALAR 70.000
261 ŞEREFİYE 35.000
100 KASA 125.000

B) _____ / _____
262 KURULUŞ ÖRGÜTLENME GİDERLERİ 125.000
100 KASA 125.000

C) _____ / _____
260 HAKLAR 35.000
100 KASA 35.000

D) _____ / _____
264 ÖZEL MALİYETLER 35.000
255 DEMİRBAŞLAR 20.000
252 BİNALAR 70.000
100 KASA 125.000

E) _____ / _____
255 DEMİRBAŞLAR 20.000
252 BİNALAR 70.000
100 KASA 90.000
_____ / _____

6. "X" İşletmesi kiraladığı işyeri için garaj yaptırmıştır. Garajın yaptırılması için katlanılan giderler aşağıdaki hesaplardan hangisinde muhasebeleştirilir?
A) Özel Maliyetler
B) Binalar
C) Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
D) Şerefiye
E) Genel Yönetim Giderleri

7. Duran varlıkların aktifleştirilmiş değerlerini sistemli ve anlamlı bir şekilde kullanıldıkları süreye gider olarak dağıtma işlemine ne ad verilir?
A) Amortisman
B) Maddi duran Varlık edinimi
C) Yeniden Değerleme
D) Maddi duran Varlık sayımı
E) Maddi duran Varlık satışı

8. Aşağıdakilerden hangisi VUK'nda belirtilen amortisman yöntemleri arasında <u>yer almaz</u>?
A) Fevkalade Amortisman
B) Normal Amortisman
C) Matematiksel Amortisman
D) Madenlerde Amortisman
E) Azalan Kalan Üzerinden amortisman

9. VUK'na göre azalan bakiyeler usulüyle ayrılacak amortismanlar için en yüksek oran % kaçtır?
A) 10
B) 20
C) 30
D) 40
E) 50

10. Maddi olmayan duran varlıklar, yararlanma süreleri belli değilse kaç yıl içinde itfa (amortisman ayrılır) edilir?
A) 1
B) 3
C) 5
D) 10
E) 20

11. Bir maddi duran varlığa % 4 amortisman oranı uygulanması öngörülmüşse, bu varlığın faydalı ömrü yıldır?
A) 40
B) 25
C) 20
D) 10
E) 4

12. İşletme duran varlıkları içinde yer alan 40 ₺ maliyetli "kuruluş örgütlenme gideri" için normal amortisman ayıracaktır. Buna göre hangi hesap ne kadar alacaklanır?

A) Kuruluş örgütlenme giderleri 8 ₺
B) Genel Yönetim Giderleri 8 ₺
C) Birikmiş Amortismanlar 8 ₺
D) Birikmiş Amortismanlar 16 ₺
E) Genel Yönetim Giderleri 16 ₺

13. İşletme 21.12.2017 tarihinde 1.000 ₺ ye satın aldığı makineye %20 oranında normal amortisman yöntemi uygulayacaktır. 2017 yılı amortisman payı ne kadardır?

A) 400
B) 360
C) 240
D) 200
E) 120

14. İşletmenin 10.000 ₺ maliyetli makineleri için amortisman hesaplanacaktır. Normal amortisman oranı %20 dir.
Yukarıdaki bilgilere ve Azalan Kalanlar Üzerinden Amortisman yöntemine göre 2. yılın sonunda ayrılacak amortisman payı ne kadardır?

A) 2.000
B) 4.000
C) 1.600
D) 2.400
E) 6.400

15. İşletme, 07.09.2017 Tarihinde 3.000 $'a 1$=3,21 ₺ kur iken peşin ödeyerek bir binek araba satın almıştır. Dönem sonunda bu arabaya 0,20 oranı üzerinden normal amortisman yöntemi uygulayacaktır. İşletme 2017 yılının sonunda ayıracağı amortisman tutarı ne kadardır? (31 Aralık tarihindeki 1$=3,42 ₺)

A) 1.200
B) 642
C) 684
D) 1.926
E) 2.052

16. İşletme 08.08.2017 tarihinde maliyet bedeli 18.000 ₺ olan otomobil satın almıştır. Varlığın normal amortisman oranı %20 dir. Bu bilgilere göre normal amortisman yönteminde 2017 yılı için ayrılacak amortisman payı ne kadardır?

A) 3.600
B) 2.600
C) 1.500
D) 1.200
E) 1.100

17. Dönem sonunda işletmeye ait idari binalar için ayrılan amortisman payı endirekt kayıt yöntemine göre nasıl muhasebeleşir?

A) _____ / _____
252 BİNALAR
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
B) _____ / _____
252 BİNALAR
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
C) _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
D) _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
252 BİNALAR
E) _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
264 ÖZEL MALİYETLER
_____ / _____

18. İşletme maliyet bedeli 750 ₺, birikmiş amortismanı 300 ₺ olan demirbaşlarını, %18 KDV dahil 649 ₺'ye satmıştır.
Bu satıştan ne kadar kâr veya zarar edilmiştir?

A) 100 ₺ zarar
B) 199 ₺ kâr
C) 199 ₺ zarar
D) 100 ₺ kâr
E) 200 ₺ zarar

19. Maliyet bedeli 1.000 ₺, birikmiş amortismanı 300 ₺ olan taşıt 600 ₺'ye peşin satılmıştır. Yapılacak kayıt aşağıdakilerden hangisidir? (KDV ihmal edilmiştir)

A) _____ / _____

100 KASA	600	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	300	
689 D.OLAĞAN DIŞI GİD. VE ZARARLAR	100	
254 TAŞITLAR HS.		1.000

B) _____ / _____

254 TAŞITLAR	1.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLR		300
100 KASA		600
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR KARLAR		100

C) _____ / _____

100 KASA	1.000	
254 TAŞITLAR HS.		600
257 BİRKMİŞ AMORTİSMANLAR		300
679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR		100

D) _____ / _____

100 KASA	600	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	300	
249 ÖZEL FON	100	
254 TAŞITLAR		1.000

E) _____ / _____

100 KASA	600	
689 D.OLAĞAN DIŞI GİD. VE ZARARLAR	400	
254 TAŞITLAR		1.000

_____ / _____

20. _____ / _____
KASA
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARALAR
TAŞITLAR
_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki hangi işleme aittir?
A) Amortisman ayrılmasına
B) Yeniden değerleme artışına
C) Taşıt satın alınmasına
D) Taşıt satışına
E) Taşıtın tamir ve bakımı işletmeye zarar açmıştır.

21. _____ / _____
BİRKMİŞ AMORTİSMANLAR
DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR
DEMİRBAŞLAR
_____ / _____

Bu kayıt hangi işlem aittir?
A) Hesaplanan amortisman tutarının kaydedilmesine
B) Demirbaşın tamamı kredili olarak satılmasına
C) Kaybolan demirbaşın ilgili varlık hesabından çıkartılmasına
D) Satın alınan demirbaşın aktife kaydedilmesine
E) Maddi Duran Varlıkların yeniden değerleme işlemine tabi tutulmasına

22. Maddi duran varlıkların kaybolmasıyla ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru <u>değildir</u>?
A) Kaybolan maddi duran varlıklar ticari karın tespiti açısından zarar kabul edilir
B) Maddi duran varlığın kaybolma nedeni ve sorumlusu bulunamazsa D.Olağan Dışı Gider ve Zararlar Hesabına borç kaydedilir.
C) Kaybolan MDV'nin net aktif değeri maliyet bedeline eşittir.
D) Kaybolan Maddi Duran Varlığın net aktif değeri kanunen kabul edilmeyen gider sayılır
E) Kaybolan maddi duran varlığın net aktif değeri, Nazım Hesaplara kaydedilir.

23. İşletme, maliyeti 640 ₺, birikmiş amortismanı 256 ₺ olan taşıt aracını yenilemek amacıyla 440 ₺ ye peşin olarak satmış ve şu yevmiye kaydını yapmıştır

_____ / _____

KASA	**440**	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	**256**	
DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARAR.	**56**	
TAŞITLAR		**640**
ÖZEL FONLAR		**56**

_____ / _____

Hangi Hesap Yanlış kullanılmıştır?
A) Taşıtlar
B) Özel Fonlar
C) Kasa
D) Birikmiş Amortisman
E) Olağandışı Gider ve Zararlar

24. İşletme 24.000 ₺ maliyetli alınan ve satılan malların müşteriye taşınmasında kullanılan kamyonete normal amortisman yöntemine göre, %20 oranından amortisman payı ayırmıştır. Yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR

B) _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR

C) _____ / _____
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

D) _____ / _____
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

E) _____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
_____ / _____

25. A işletmesi Z AŞ'nin 1 ₺ nominal değerli hisselerinin 100.000 adedini, tanesi 10 ₺'den borsadan satın almış ve aldığı bu hisse senetleri için aracı kuruma binde 2 komisyon ödemiştir. Buna göre %15 sermaye payını temsil eden bu hisse senetleri A işletmesinde "iştirakler" hesabına aşağıdakilerden hangi tutar ile kayıtlanmalıdır?
A) 100.200
B) 100.000
C) 1.000.000
D) 1.002.000
E) 2.000.000

26. Bir varlık "*Bilanço tarihindeki normal ticari koşullarda bilgili ve istekli bir satıcı ile bilgili ve istekli bir alıcı arasında el değiştirmesi sırasında saptanan değişim değeri*" ile değerlenirse kullanılan değerleme ölçüsü aşağıdakilerden hangisidir?
A) Maliyet değeri
B) Gerçeğe uygun değer
C) Kayıtlı değer
D) İtfa edilmiş maliyet
E) Net gerçekleşebilir değer

27. Tekdüzen Muhasebe Sisteminde finansal varlıkların raporlanmasında bilanço aktifinde yer almayan hesap aşağıdakilerden hangisidir?
A) Önemli Etki Taşıyan İştirakler
B) Bağlı Ortaklıklar
C) İştirakler
D) Bağlı menkul kıymetler
E) İştirakler Değer Düşüklüğü Karşılığı

28. Bir işletmede işletme faaliyetlerinde kullanılmak veya yararlanmak amacıyla edinilen ve bir yıldan kısa sürede paraya çevrilmeleri, satılmaları veya tüketilmeleri öngörülmeyen varlıklara ne ad verilir?
A) Duran varlıklar
B) Dönen Varlıklar
C) Uzun vadeli yabancı kaynaklar
D) Özkaynaklar
E) Mali duran varlıklar

29. "Uzun vadeli amaçlarla satın alınan veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan uzun vadeli menkul kıymetler" TDHP'na göre aşağıdaki hesap gruplarından hangisinde yer alır?
A) Mali duran varlıklar
B) Maddi duran varlıklar
C) Menkul kıymetler
D) Mali borçlar
E) Özkaynaklar

30. Mali duran varlıkların satışı durumunda ortaya çıkan kârın izlendiği hesap aşağıdakilerden hangisidir?
A) Olağandışı gelirler
B) İştiraklerden temettü gelirleri
C) Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri
D) Komisyon gelirleri
E) Reeskont faiz gelirleri

31. _____ / _____
İŞTİRAKLER 500.000
İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ 375.000
BANKALAR 125.000
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) İştirak olarak hisse senedi satışı
B) İştirak olarak hisse senedi alımı
C) Geçici yatırım amacıyla hisse senedi alımı
D) Tamamı ödenerek iştirak satın alınması
E) İştirak niteliğindeki senetlerin satış talimatının verilmesi

32. Hisse senedi alımı nedeniyle yapılan komisyon ödemesinde yapılacak yevmiye kaydıyla ilgili verilen ifadelerden hangisi doğrudur?
A) Hisse senetleri hesabı borçlanır
B) Hisse senetleri hesabı alacaklanır
C) Kasa hesabı borçlanır
D) Komisyon giderleri hesabı alacaklanır
E) Komisyon giderleri hesabı borçlanır

33. _____ / _____
İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ 15.000
BANKALAR 15.000
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangi işleme aittir?
A) Sermaye taahhüdünde bulunulması
B) İştirak hisselerinin satılarak bedelinin bankaya yatırılması
C) Taahhüt edilen sermayenin mevduat hesabından ödenmesi
D) Mevduat hesabından iştirak hesaplarına taahhütte bulunulması
E) Ortaklık hissesinin arttırılması amacıyla mevduat hesabından teminat verilmesi

34. _____ / _____
BANKALAR 120.000
İŞTİRAKLER 100.000
D.OLAĞAN DIŞI GELİRVE KÂRLAR 20.000
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) İştirak hisselerinin satılarak bedelinin bankaya yatırılması
B) Kârlı olarak iştirak hisse senedi alımı
C) İştirak hisselerinin olağandışı durumlar için güvence altına alınması
D) İştiraklerin kârlı olarak satılması
E) İştirak hisse oranlarının artırılması amacıyla satın alınması

35. İşletmelerin özkaynaklarında yer alan içsel kaynaklarını (<u>sermaye yedekleri, kâr yedekler, geçmiş yıl kârlarını</u>) sermayeye ekleyerek artırdığı sermaye karşılığı çıkardığı hisse senetlerini mevcut ortaklarına payları oranında bedelsiz olarak dağıtması işlemine ne ad verilir?
A) Kâr payı dağıtımı
B) Hisse senedi ihracı
C) Bedelsiz hisse senedi edinimi
D) Sermaye artırma taahhüdünün yerine getirilmesi
E) Tasviye

36. ABC işletmesi sermayesinde %25 oranında iştirak ettiği Z A.Ş., yeniden değerleme fonlarını sermayeye akratarak 100.000 ₺ lik sermaye artışı gerçekleştirdiğinde, ABC işletmesinin yapacağı kayıt aşağıdakilerden hangisidir?
A) _____ / _____
İŞTİRAKLER 25.000
İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ 25.000
B) _____ / _____
İŞTİRAKLER 25.000
İŞTİRAKLERDEN YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLAR 25.000
C) _____ / _____
BAĞLI MENKUL KIYMETLER 25.000
KASA 25.000
D) _____ / _____
BAĞLI ORTAKLIKLAR 25.000
İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI 25.000
_____ / _____

37. ABC işletmesinin yeniden değerleme artış fonlarında aldığı bedelsiz hisse senetlerini sermayeye eklemesi durumunda yapılması gereken yevmiye kaydı hangisidir?

A)_____ / _____
İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
SERMAYE

B)_____ / _____
YASAL YEDEKLEER
SERMAYE

C)_____ / _____
HİSSE SENETLRİ
SERMAYE

D) _____ / _____
MADDİ DURAN VARLIKLAR
YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
SERMAYE
_____ / _____

38. _____ / _____

KASA	**60.000**	
İŞTİRAKLER		**50.000**
D.OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR		**10.000**

_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) İştiraklerden elde edilen payın tahsili
B) Daha önce sermayeye aktarılan iştirak değer artışının kârlı satışı
C) İştiraklerden temettü geliri elde edilmesi
D) İştirak hisselerinin başka bir işletmeye devri
E) İştirak hisselerinin değerlerinin düşürülmesi

39. Finansal varlıklarda dönem sonunda değer düşüklükleri için karşılık ayrılması hangi değerleme ölçüsünün gereğidir?

A) Tutarlılık
B) Maliyet bedeli
C) Tasarruf
D) İhtiyatlılık
E) Nominal değer

40. X İşletmesi ABC A.Ş.'den olan iştirak yatırımları 200.000 ₺ olup, dönem sonunda hisse senetlerinin borsa değerinin 160.000 ₺ olduğu tespit edilmiştir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Karşılık giderleri hesabı 40.000 ₺ alacaklandırılır
B) İştiraklerin sermaye paylarında değer düşüklüğü karşılığı hesabı 40.000 ₺ borçlanır.
C) Karşılık giderleri hesabı 40.000 ₺ borçlanır
D) Karşılık giderleri hesabı 160.000 ₺ borçlanır

41. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Vergi mevzuatımıza göre hisse senetlerine ayrılan karşılık gideri kanunen kabul edilmeyen giderlerdir.
B) İşletme hisse senedi satın alırken ödediği komisyon tutarı kadar Komisyon giderleri hesabına borç kaydı yapar
C) İşletme, elinde bulundurduğu iştirak hisse senetlerinin dönem sonunda borsa değeri alış değerinin altına indiğinde aradaki fark kadar karşılık giderlerine borç; iştirakler değer düşüklüğü karşılığı hesabına alacak kaydeder
D) Finansal varlıkların bilanço ve gelir tablosunda tahakkuk ettirilecekleri ve gösterilecekleri değeri parasal tutarlarının belirlenmesi işlemine ölçüm denir.
E) "İşlemin gerçekleştiği tarihdeki değer" olarak da kabul edilen ve geleneksel muhasebe anlayışı ile TDHP sisteminde varlıkların değerlemesinde kullanılan temel yöntem tahakkuk esasıdır.

42. Aşağıdaki verilen ifadelerlerden hangisi TMS açısından incelendiğinde yanlıştır?

A) TMS'da finansal varlık ölçüm esasları Gerçeğe uygun değer, Maliyet Değeri, İtfa edilmiş değer olmak üzere üç tanedir.
B) Bir varlığın normal ticari koşullarda bilgili ve istekli bir satıcı ile bilgili ve istekli alıcı arasında el değiştirmesi sırasında saptanan değişim değerine (cari değerine) Gerçeğe Uygun değer denir.
C) Bir finansal varlığın gerçeğe uygun değeri kolaylıkla ve güvenilir ölçülemiyorsa maliyet değeri ölçüsü kullanılır.
D) Finansal bir varlığın vadesine kadar olan süre içinde sağlanacak nakit girişlerinin etkin faiz oranı ile indirgenmiş bu günkü değerine itfa edilmiş maliyet değeri denir.
E) Ülkemizde maliyet yöntemi kullanıldığında TDH sistemine göre mali duran varlıklarda değer artışları kayda alınır.

43. Aşağıdakilerden hangisi TMS'ye göre kısa vadeli amaçlarla satın alınan, alım-satım amaçlı finansal varlıkların yer aldığı finansal varlık grubudur?

A) Gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar
B) Gerçeğe uygun değer farkı öz kaynaklara yansıtılan finansal varlıklar
C) Maliyetle ölçülen finansal varlıklar
D) İtfa edilmiş maliyetle ölçülen finansal varlıklar
E) İşletmeye özgü değerlerle yansıtılan finansal varlıklar.

44. _____ / _____
HİSSE SENETLERİ
GERÇEĞE UYGUN DEĞER ARTIŞ KÂRLARI
_____ / _____

Muhasebe Standartlarına göre kayıt tutan işletmenin, yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Hisse senedi alımı
B) Hisse senedinin değerlenmesi
C) Hisse senedine karşılık ayrılması
D) Hisse senetlerinde meydana gelen gerçeğe uygun değer artışları
E) Hisse senetlerinin borsa değerinin düşmesi

45. _____ / _____
GERÇEĞE UYGUN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI
HİSSE SENEDİ DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
_____ / _____

Muhasebe Standartlarına göre kayıt tutan işletmenin, yukarıdaki yevmiye kaydıyla ilgili hangisi doğrudur?

A) Hisse senetlerinde değer eşitlemesi
B) Hisse senetlerinin gerçeğe uygun değerinin elde etme maliyetine göre azalması
C) Hisse senedinin satışı
D) Hisse senetlerinin satışa hazır hale getirilmesi

46. _____ / _____
İŞTİRAKLER
ÖZKAYNAĞA DAYALI FİNANSAL ARAÇLAR
GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKLARI
_____ / _____

Muhasebe standartları çerçevesinde yapılmış yukarıdaki yevmiye kaydıyla ilgili hangisi doğrudur?

A) İştirak hissesi alımı
B) İştiraklere karşılık ayrılması
C) İştiraklerde meydana gelen gerçeğe uygun değer artışları
D) İştiraklerin özkaynaklara bağlanması
E) İştirak hissesi alımı için ilgili şirkete talepte bulunma

47. Aşağıdaki ifadelerden hangisi maddi olmayan duran varlık tanımı içinde yer almaz?

A) Maddi olmayan duran varlıklar, fiziksel niteliği olmayan, tanımlanabilir nitelikteki varlıklardır.
B) Maddi olmayan duran varlıkların, sözleşmeye bağlı haklardan ya da diğer yasal haklardan kaynaklanması gerekir.
C) Maddi olmayan duran varlık maliyetinin veya değerinin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi gerekir.
D) Maddi olmayan duran varlığın işletme içi yaratılan şerefiyeden kaynaklanması gerekir.
E) Maddi olmayan duran varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik yararların işletme için gerçekleşmesinin olası olması gerekir.

48. Maddi duran varlıklarla ilgili yedek parça ve bakım malzemeleri aşağıdaki koşullardan hangisinde gider olarak muhasebeleştirilmelidir?

A) İşletme yedek parça ve malzemeleri bir dönemden fazla kullanabiliyorsa
B) Yedek parça ve malzemeler sadece bir maddi duran varlık kalemiyle ilişkili olarak kullanılabiliyorsa,
C) Yedek parça ve malzemeler işletmenin bakım şartlarına özgü özel bakım malzemesi niteliğinde ise,
D) Yedek parça ve malzemeler maddi duran varlıkların bakımı için bir kerelik kullanılabiliyorsa,
E) Yedek parça ve malzemeler, duran varlıkların önemli bir parçasını oluşturuyorsa.

49. Bir emlakçı işin normal akışı içinde satmak üzere elinde tuttuğu gayrimenkulleri ne olarak sınıflandırır?

A) Stok
B) Maddi duran varlık
C) Finansal varlık
D) Yatırım amaçlı gayrimenkul
E) Maddi olmayan duran varlık

50. Aşağıdakilerden hangisi Vergi Usul Kanununa göre normal amortisman yönteminin uygulanmasındaki özelliklerden değildir?

A) Duran varlıklar yararlı ömrü içinde her yıl eşit taksitlerle amorti edilir.
B) Amortisman oranı, duran varlık için Maliye Bakanlığının tespit ve ilan ettiği yararlı ömür esas alınarak hesaplanır.
C) Duran varlık için alındığı yıldan itibaren amortisman hesaplanmaya başlanır.
D) Amortisman oranı, yararlı ömrün 100'e bölünmesiyle bulunur
E) Amortisman oranı her yıl duran varlık maliyetine uygulanır.

51. Aşağıdakilerden hangisi yatırım amaçlı gayrimenkul olarak kayıtlanmalıdır?

A) Mal veya hizmet üretimi için kullanılan gayrimenkuller
B) İdari amaçlar için kullanılan gayrimenkuller
C) Kiraya vermek için elde tutulan gayrimenkuller
D) Kiralanarak kullanılan gayrimenkuller
E) Kira sözleşmesine bağlı olarak kullanılan gayrimenkuller

52. Türkiye Muhasebe Standartlarına göre aşağıdakilerden hangisi duran varlıkların satın alınarak edinimde maliyet değeri içinde yer alan unsurlardan değildir?

A) İade alınamayan alış vergileri
B) Saha hazırlık maliyetleri
C) Yükleme - boşaltma maliyetleri
D) Borçlanma maliyetleri
E) Kurulum, montaj maliyetleri

53. Kira ile kullanılan bir duran varlık için, kullanım süresi içinde, bu duran varlık ile ilgili olarak yapılan aşağıdaki harcamalardan hangisi "264 Özel Maliyetler" hesabında kayıtlanmaz?

A) Duran varlığın günlük bakım ve onarımı ile ilgili yapılan harcamalar
B) Duran varlığa yeni bir eklemede bulunmak için yapılan harcamalar
C) Duran varlığın ömrünü uzatan harcamalar
D) Duran varlığın verimini artıran harcamalar
E) Duran varlığın değerini artıran harcamalar

54. Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarına göre, maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Maddi duran varlığın sökülmesi ve taşınmasına ilişkin maliyetler maddi duran varlık kaleminin maliyetine dâhil edilir.
B) Bir maddi duran varlık kaleminin maliyetinin, varlık olarak finansal tablolara yansıtılabilmesi için bu kalemle ilgili gelecekteki ekonomik yararların işletmeye aktarılmasının muhtemel olması gerekir.
C) Maddi duran varlık kalemlerinin günlük bakım maliyetleri aktifleştirilebilir.
D) Maddi duran varlıklarla ilgili bütün maliyetler oluştuğu tarihteki değerleriyle muhasebeleştirilir.
E) Bir maddi duran varlık kaleminin maliyetinin, varlık olarak finansal tablolara yansıtılabilmesi için ilgili kalemin maliyetinin güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi gerekmekledir.

55. Standartlara göre; işletme içinde yaratılan bir maddi olmayan duran varlık kaleminin muhasebeleştirilmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
A) Varlık olarak kayıtlara alınmaz
B) Gerçeğe uygun değeriyle kayıtlara alınır
C) Net gerçekleşebilir değeriyle kayıtlara alınır
D) Geri kazanılabilir değeriyle kayıtlara alınır
E) Maliyet değeriyle kayıtlara alınır

56. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
A) İşletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi 1 yıldan fazla olan fiziki varlık kalemlerine maddi duran varlıklar denir.
B) Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların, mali duran varlıklardan en önemli farkı geri dönüşünün kolay olmasıdır.
C) Bütün duran varlıklar amortismana tabidir
D) Varlığın gelecekte işletmeye ekonomik yarar sağlamasının muhtemel olması ve varlığın tahakkuk esasına göre kaydedilmesi maddi duran varlıkların varlık olarak muhasebeleştirilmesi kurallarıdır.
E) Yedek parçalar ve bakım malzemeleri genel olarak stokta izlenir. Kullanıldığında gider kaydedilir. Önemli yedek parçalar maddi duran varlık olarak muhasebeleştirilir.

57. Aşağıdakilerden hangisi amortisman tabi varlık değildir?
A) Boş arazi ve arsalar
B) Binalar
C) Meyve bahçesi
D) Taşıtlar
E) Yol, Köprü

58. Duran varlık alımı için ödenen avansın, ilgili duran varlık teslim alınması durumunda yapılacak yevmiye kaydına ilişkin verilen ifadelerden hangisi doğrudur?
A) Verilen avanslar hesabı borçlanır
B) Verilen avanslar hesabı alacaklanır
C) Verilen sipariş avansları hesabı borçlanır
D) Verilen sipariş avansları hesabı alacaklanır
E) Bankalar hesabı alacaklanır

59. Aşağıdakilerden hangisi maddi duran varlık hesapları arasında her almaz?
A) Yapılmakta olan yatırımlar
B) Arazi ve arsalar
C) Taşıtlar
D) Birikmiş amortismanlar
E) Özel maliyetler

60. Sahibi tarafından kira geliri veya sermaye kazancı ya da her ikisini birden elde etmek için elinde tuttuğu gayrimenkullerin genel adı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Gelişme amacıyla alınan gayrimenkuller
B) Üretim amacıyla alınan gayrimenkuller
C) Yatırım amaçlı gayrimenkuller
D) Kullanım amaçlı gayrimenkuller
E) İşyeri binası olarak kullanılabilir gayrimenkul

61. _____ / _____
ARAZİ VE ARSALAR
YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER
İNDİRİLECEK KDV
KASA
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydının kullanım amacı aşağıdakilerden hangisinde doğru ifade edilmiştir?
A) Kiraya vermek amacıyla bina alımı
B) Genişleme amacıyla bina alımı
C) Personelin kullanımı amacıyla bina alımı
D) Üretim amacıyla bina alımı
E) Büro faaliyetinde kullanım amacıyla bina alımı

62. İşletmenin üretim faaliyetlerinde kullandığı CNC makinesi ve eklentileri hangi hesapta izlenir?
A) Özel maliyetler
B) Tesis makine ve cihazlar
C) Demirbaşlar
D) Yapılmakta olan yatırımlar
E) Taşıtlar

63. _____ / _____
TAŞITLAR
İNDİRİLECEK KDV
BANKALAR
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) Taşıt satışı
B) Taşıtın yenilemek amacıyla satışı
C) Bankadan kredi kullanarak taşıt satın alınması
D) Peşin taşıt satın alınması
E) Taşıt satın alınması

64. İşletme faaliyetlerini yürütmek için kullandığı her türlü büro makine ve cihazlarını, koltuk, dolap vs.. varlıklarını hangi hesapta nasıl izler?
A) Tesis, makine ve cihazlar hesabının borcunda
B) Binalar hesabının borcunda
C) Demirbaşlar hesabının alacağında
D) Demirbaşlar hesabının borcunda
E) Özel maliyetler hesabının borcunda

65. İşletmede geçici hesap niteliğinde kullanılan, bu özelliğinden dolayı köprü görevi gören hesap diye de anılan hesap aşağıdakilerden hangisidir?
A) Genel yönetim giderleri
B) Genel üretim giderleri
C) Yapılmakta olan yatırımlar
D) Araştırma ve geliştirme giderleri
E) Kuruluş ve örgütlenme giderleri

66. Birikmiş amortismanlar hesabı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Amortisman varlığın maliyetinin gidere dönüşen kısmıdır
B) Amortisman varlıkların değerindeki azalmayı ifade eden kısımdır
C) Değer azalışları varlığın kayıtlı değerinden doğrudan düşülmeyerek birikmiş amortismanlar hesabında izlenir
D) Bilançoda ilgili varlık grubu altında eksi olarak gösterilerek net değeri raporlar
E) Gelir tablosunda dönem gelirleri grubu altında eksi olarak gösterilerek varlığın net değerini raporlar

67. Elde edilen hakların yararlanma süresi belli değilse kaç yılda itfa edilmelidir?
A) 3
B) 5
C) 10
D) 15
E) 20

68. Aşağıdakilerden hangisi şerefiyeler hesabının özelliklerinden biri <u>değildir</u>?
A) Şerefiyenin muhasebeleştirilmesi ve bilançoda gösterilmesi için bedelinin ödenmiş olması gerekir
B) Ödenen şerefiyeler, hesabın alacağına kaydedilir
C) Tam set TMS /TFRS uygulayan işletmeler amortisman kaydı yapmaz, değer düşüklüğü karşılığı kaydı yaparlar
D) Şerefiye hesaplanırken rayiç bedelin tespit edilememiş halinde net defter değeri esas alınır
E) Bir işletme devralırken katlanılan maliyet ile söz konusu işletmenin rayiç bedeli ile saptanan net varlıkların değeri arasındaki olumlu farkların izlendiği hesaptır.

69. Kurumlar vergisine göre vergi matrahından indirilebilecek AR-GE harcamalarının oranı aşağıdakilerden hangisidir?
A) % 25
B) % 30
C) % 40
D) % 50
E) % 100

70. Belli bir maddi varlıkla çok yakından ilgili bulunan veya tamamen tüketime tabi varlıklar için yapılan, üretim çalışmalarının zamanı ve yoğunluğu ile sınırlı bir ömre sahip olan harcamalar aşağıdakilerden hangi hesap grubunda yer alır?
A) Maddi duran varlıklar
B) Maddi olmayan duran varlıklar
C) Özel tükenmeye tabi varlıklar
D) Mali duran varlıklar
E) Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri

71. Maddi ve maddi olmayan duran varlıklarda varlığın piyasa değerinin, defter değerinden daha düşük olması durumunda aradaki fark için ne yapılmalıdır?
A) Amortisman ayrılır
B) Karşılık ayrılır
C) İtfa payı ayrılır
D) Değerleme farkı için zarar yazılır
E) Olağan dışı gelir yazılır

72. _____ / _____
KARŞILIK GİDERLERİ
MADDİ – MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) Duran varlık değer düşüklüğü için yedek ayrılması
B) Duran varlık değer düşüklüğü için itfa payı ayrılması
C) Duran varlık değer düşük karşılığının iptali
D) Duran varlık değer düşüklüğü için karşılık ayrılması
E) Duran varlık değer düşük karşılığının amortisman payının mahsubu

73. Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar hangi değerle muhasebeleştirilir?
A) İtibari değer
B) Tasarruf değer
C) Mukayyet değer
D) Maliyet bedeli
E) Emsal bedeli

74. Aşağıdakilerden hangisi duran varlığın maliyetini oluşturan unsurlardan değildir?
A) Satın alma bedeli
B) Gümrük vergisi
C) Nakliye ve Nakliye esansındaki sigortası
D) Ödenen KDV
E) Montaj

75. Aşağıdakilerden hangisi vergi mevzuatına göre duran varlıkların maliyetine dahil edilen unsur değildir?
A) Zerindeki eski yapının yıkılması veya arsanın düzenlenmesi için yapılan harcamalar
B) Satın alma esnasındaki emlak vergisi
C) Noter, mahkeme masrafları
D) Yeni tesis açılmasına ilişkin harcamalar
E) Duran varlığın ediminde kullanılan faiz ve kur farkları

76. Aşağıdakilerden hangisi TMS'a göre maddi ve maddi olmayan duran varlık maliyetine alınmayan ve gerçekleştiğinde <u>dönem gideri</u> olarak kaydedilen harcamalardan biri değildir?
A) Reklam ve tanıtım giderleri
B) Yeni tesis açılmasına ilişkin harcamalar
C) Borçlanma maliyetleri
D) Yönetim giderleri
E) Taşınma veya restorasyona ilişkin harcamalar

77. (Z) işletmesi 40.000 ₺ olan demirbaşı 6 ay vadeli olarak 50.000 ₺ ye satın almıştır. Sadece %18 KDV peşin ödenmiştir. Mevcut uygulamaya göre yapılması gereken yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV 9.000
KASA HS 9.000
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR 50.000

B) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV HS 9.000
KASA 59.000

C) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV HS 9.000
KASA 9.000
SATICILAR 50.000

D) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV HS 9.000
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR 59.000

E) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV HS 9.000
SATICILAR 59.000
_____ / _____

78. (Z) işletmesi 40.000 ₺ olan demirbaşı 6 ay vadeli olarak 50.000 ₺ ye satın almıştır. Sadece %18 KDV peşin ödenmiştir. TMS'ye göre yapılması gereken yevmiye kaydı hangisidir?

A) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV 9.000
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR 59.000

B) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV 9.000
KASA 59.000

C) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 40.000
İNDİRİLECEK KDV 9.000
FİNANSMAN GİDERLERİ 10.000
KASA 9.000
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR 50.000

D) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV 9.000
320 SATICILAR 59.000

E) _____ / _____
DEMİRBAŞLAR 50.000
İNDİRİLECEK KDV 9.000
DİĞER ÇEŞİTLİ YAB. KAYNAKAR 59.000
_____ / _____

79. _____ / _____
HAKLAR
İNDİRİLECEK KDV
BANKALAR
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisine ait olabilir?

A) Spor kulübünün bir sporcu ile 3 yıllığına sözleşme yapması.
B) X işletmesinin Y işletmesini aktifiyle pasifiyle birlikte satın alması
C) Kiralanan işyerine önemli tutarda bir harcama yapılması
D) "Pakize Hanımın Un Mamulleri" ismiyle faaliyet gösteren işyerinin, isim hakkını kiraya vermesi.
E) İşyeri devir alırken ödenen olumlu farklar

80. (x) İşletmesinin makine alımı ile ilgili yaptığı ödemeler şöyledir;

Alış bedeli	**: 150.000 ₺**
Nakliye bedeli	**: 5.000 ₺**
Montaj	**: 3.000 ₺**
Taşınması esnasında Sigorta	**: 2.000 ₺**
Genel Yönetim Giderleri	**: 10.000 ₺**

Yukarıdaki değerlere göre makinenin aktifleştirilecek maliyet kaç ₺'dir?

A) 150.000
B) 160.000
C) 170.000
D) 168.000
E) 162.000

81. Duran varlıkla ilgili yapılan harcamalar duran varlığın verimini, hizmet süresini ve değerini artırıyorsa nasıl muhasebeleştirilir?

A) Maliyete eklenir
B) Gider kaydedilir
C) Gelecek dönem giderlerine aktarılır
D) Maliyetten düşülür
E) Olağan dışı gider zarar kaydedilir

82. (P) işletmesi sahibi olduğu işyerine doğal gaz tesisatı yaptırmış ve %18 KDV dahil 23.600 ₺ ödemiş. Ayrıca binanın boya badanası için %18 KDV dahil 1.180 ₺ ödemiştir. Buna göre yapılması gereken yevmiye kaydıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Binalar hesabı 20.000 ₺ borçlanır
B) Genel Yönetim giderleri hesabı 1.000 ₺ borçlanır
C) İndirilecek KDV hesabı 3.780 ₺ borçlanır
D) Binalar Hesabı 21.000 ₺ borçlanır
E) Kasa hesabı 24.780 ₺ alacaklanır

83. İşletme kiraladığı iş yerine doğal gaz tesisatı yaptırması durumunda yapılacak yevmiye kaydında borçlandırılacak hesap aşağıdakilerden hangisidir?

A) Binalar hesabı
B) Tesis makine ve cihazlar hesabı
C) Özel fonlar hesabı
D) Özel maliyetler hesabı
E) Kuruluş ve örgütlenme giderleri hesabı

84. Aşağıdaki verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bir varlığın maliyetinin gidere dönüştürülmesine veya bir varlığın belli bir sürenin geçmesi ile değerinin teknolojik eskime, kullanım nedeniyle yıpranma vs. gibi değer kaybının dönemlere gider olarak kaydedilmesine amortisman işlemi denir.

B) Bir giderin varlık hesabına kaydedilerek bilanço kalemleri arasında gösterilmesine aktifleştirme denir.

C) Sabit varlıkların maliyetlerinin, sistemli olarak kullanıldıkları süreye dağıtmak ve her yılın payını o dönemin gideri olarak kaydetmek suretiyle, kullanım süresi sonunda kullanılmaz hale geleceği varsayılan sabit kıymetin yenilenmesi için fon yaratma işlemine amortisman denir.

D) Eşit paylı amortisman da her yılın amortisman payı aynıdır.

E) Azalan paylı yöntemde amortisman payları ilk yıllarda düşük son yıllarda daha fazla olur.

85. Maliyeti 30.000 ₺ olan makinenin yararlı ömürü 3 yıl ise normal amortisman yönteminde göre 2. yılın amortisman tutarı ne kadardır?

A) 10.000
B) 6.000
C) 30.000
D) 15.000
E) 12.000

86. Maliyeti 10.000 ₺, normal kullanım süresi 3 yıl olan demirbaşlar için azalan paylı amortisman yöntemine amortisman hesaplanmaktadır. 2. Yılın sonunda ayrılacak amortisman payı kaç ₺ dir?

A) 6.667
B) 6.000
C) 2.500
D) 4.000
E) 5.000

87. Hizmet süresi 20 yıl olan bir makineye uygulanacak normal amortisman oranı % kaçtır?

A) 10
B) 20
C) 2,5
D) 50
E) 5

88. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir varlığın maliyetinden birikmiş amortisman düşüldükten sonra kalan değere net defter değeri denir.

B) Bir duran varlığın yenilemek amacıyla satışından elde edilen kârlar özel fonlar hesabında 3 yıl bekletilebilir.

C) Duran varlık satışlarından elde edilen gelir ve giderler TMS'na göre olağan gelir/giderler de izler

D) Değişken paylı amortisman yönteminde üretim miktarı ya da hizmet saatleri esas alınarak amortisman kaydedilir.

E) Artan paylı amortisman yöntemi ile değişken paylı amortisman yöntemine VUK izin vermiştir.

89. İşletme 25.03.2017 tarihinde fabrika binasının eskiyen çatısını yenilemek amacıyla, müteahhit firmanın hak ediş raporuna istinaden düzenlenen fatura karşılığında %18 KDV dahil 7.080 ₺ tutarlı bir müşteri çeki ciro etmiştir.
Bu durumda aşağıdaki kayıtlardan hangisi doğrudur?

A) _____ / _____

BİNALAR	7.080	
ALINAN ÇEKLER		6.000
HESAPLANAN KDV		1.080

B) _____ / _____

BİNALAR	6.000	
İNDİRİLECEK KDV	1.080	
ALINAN ÇEKLER		7.080

C) _____ / _____

YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	6.000	
İNDİRİLECEK KDV	1.080	
VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRİRLERİ		6.000

D) _____ / _____

YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	6.000	
İNDİRİLECEK KDV	1.080	
ALINAN ÇEKLER		7.080

E) _____ / _____

ALINAN ÇEKLER	7.080	
YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR		6.000
İNDİRİLECEK KDV		1.080

_____ / _____

90. Aşağıdakilerden hangisi maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi açısından <u>yanlış</u> bir ifadedir?

A) Maddi duran varlıkları çalışır durumda tutmak için yapılan normal bakım ve onarım harcamaları dönem gideri olarak kaydedilir.

B) Maddi duran varlıklar maliyet bedeli üzerinden muhasebeleştirilir.

C) Yeraltı ve yerüstü düzenlerinin yapımı tamamlanıncaya kadar yapılan harcamalar 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydedilir.

D) Maddi duran varlık için yapılan harcama varlığın verimini ve hizmet süresini artırdığında aktifleştirilmelidir.

E) Bir maddi duran varlığın yıpranma payının kaydında "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı" borçlandırlır.

91. Aşağıdakilerden hangisi satın alınan tesis, makine ve cihazlara ait aktifleştirilmesi gereken giderlerden biri <u>değildir</u>?

A) Taşıma ve nakliye giderleri
B) Gümrük vergileri
C) Montaj öncesi depolama giderleri
D) Taşıma sırasındaki sigorta giderleri
E) Araştırma ve geliştirme giderleri

92. Bedel ödenerek sahip olunan imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve ünvanlar hangi hesapta izlenir?

A) Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri hesabı
B) Özel Maliyetler hesabı
C) Şerefiye hesabı
D) Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabı
E) Haklar hesabı

93. Aşağıdakilerden hangisi Maddi Duran Varlıklar ile Maddi Olmayan Duran Varlıkların ikisinde de yer alır?
A) Haklar hesabı
B) Verilen avanslar
C) Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabı
D) Özel Maliyetler hesabı
E) Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri hesabı

94. Maliyeti 2.000 ₺ birikmiş amortismanı 800 ₺ olan bir makine peşin olarak 1.000 ₺ + %18 KDV ile satılmış ve aşağıdaki kayıt yapılmıştır

KASA	**1.180**	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	**800**	
DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	**200**	
TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR		**2.000**
HESAPLANAN KDV		**180**

Bu yevmiye kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi <u>yanlış</u> kullanılmıştır?
A) Hesaplanan KDV
B) Birikmiş Amortismanlar
C) Kasa
D) Tesis, Makine ve Cihazlar
E) Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar

95. İşletme 20.000 ₺'e bir arsa satın almış notere satın alma işleminde 170 ₺, alış esnasında doğan emlak vergisi olarak 30 ₺ ödemiştir. Ayrıca bu arsa üzerinde eskiden kalan eski yapıyı yıktırmak için 1.000 ₺ harcamıştır. Eski yapıdan çıkan enkazın atılması için nakliye şirketine 150 ₺ ödemiş. Enkazdan 250 ₺ lik kısmını hurdacıya peşin olarak satmış. (KDV ihmal edilmiştir)
Yukarıdaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi <u>doğrudur</u>?
A) Maliyeti 21.100 ₺ olarak Arazi ve Arsalar hesabının borcuna kaydedilir.
B) Maliyeti 23.100 ₺ olarak Arazi ve Arsalar hesabının borcuna kaydedilir.
C) Maliyeti 23.350 ₺ olarak Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabının borcuna kaydedilir.
D) Maliyeti 23.070 ₺ olarak binalar hesabının borcuna kaydedilir
E) Maliyeti 21.100 ₺ olarak binalar hesabının alacağına kaydedilir.

96. Duran varlıkların dönem içinde işletme faaliyetlerinde kullanılması nedeniyle oluşan normal giderler nasıl muhasebeleştirilir?
A) Finansman gideri olarak muhasebeleştirilir
B) Dönem gideri olarak muhasebeleştirilir
C) Duran varlığın maliyetine eklenir
D) Peşin ödenmiş giderlere kaydedilir
E) Ayrı bir hesapta aktifleştirilir

97. İşletme bir kitabın telif hakkını yazarından 100.000 ₺'ye satın almış, karşılığında aynı tutarlı bir çeki düzenleyerek yazara vermiştir. Bu işlemin muhasebeleştirilmesinde aşağıdakilerden hangisi yapılır?
A) Şerefiye Hesabı 100.000 ₺ borçlandırılır.
B) Haklar Hesabı 100.000 ₺ borçlandırılır.
C) Sermaye Hesabı 100.000 ₺ alacaklandırılır.
D) Alınan Çekler Hesabı 100.000 ₺ alacaklandırılır.
E) Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabı 100.000 ₺ borçlandırılır.

98. İşletme 120.000 ₺'ye satın aldığı bir arsada yer alan eski yapıyı 2.000 ₺ ye yıktırıp temizletmiş ve enkazdan çıkan iyi parçaları da 3.000 ₺ ye peşin olarak satmıştır. Bu arsa için "Arazi ve arsalar hesabı" ile borç kaydedilecek tutar kaç ₺'dir?
A) 125.000
B) 123.000
C) 122.000
D) 119.000
E) 115.000

99. İşletmenin üretilen ürünlerin satışından sorumlu bölümde kullanılan bilgisayar yazıcısı için 50 ₺ %18 KDV toner dolumu yaptırılmıştır. Bu harcama, aşağıdaki hesaplardan hangisine borç kaydedilir?
A) Demirbaşlara
B) Genel Yönetim Giderlerine
C) Genel Üretim Giderleri
D) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderlerine
E) Özel Maliyetler

100. İş yerinde ısıtma tesisatını, iyi çalışır durumda tutmak için yapılan bakım onarım giderleri hangi hesapta izlenir?
A) Binalar hesabında
C) Tesis, makine ve cihazlar hesabında
D) Diğer maddi duran varlıklar hesabında
D) Özel maliyetler hesabında
E) Genel yönetim giderleri hesabında

101. İşletme, varlıkları içerinde bulunan binasının yanında bulunan boş binanın zemin katı hariç olmak üzere diğer toplamda 3 normal katını 10 yıllığına kiralamış ve eski binasından yeni kiraladığı binaya tüp geçit yaparak bağlantıyı sağlamıştır. Yapılan kira anlaşmasında bu tüp geçit kira süresi sonunda yıktırılacaktır. Tüp geçit için katlanılan maliyet aşağıdaki hesaplardan hanginsin borcunda izlenmesi gerekir?
A) Yarısı Binalar Hesabı, yarısı özel maliyetler hesabında
B) Tamamı Özel maliyetler hesabında
C) Tamamı Binalar hesabında
D) Yarısı Binalar Hesabı, yarısı Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabında
E) Tamamı Yeraltı ve yerüstü düzenleri hesabında

1	D	16	C	31	B	46	C	61	A	76	E	91	E
2	E	17	C	32	E	47	D	62	B	77	A	92	E
3	B	18	D	33	C	48	D	63	E	78	C	93	B
4	B	19	A	34	D	49	A	64	D	79	A	94	E
5	A	20	D	35	C	50	D	65	C	80	B	95	A
6	A	21	C	36	B	51	C	66	E	81	A	96	B
7	A	22	C	37	A	52	D	67	B	82	D	97	B
8	C	23	E	38	B	53	A	68	B	83	D	98	D
9	E	24	A	39	D	54	C	69	E	84	E	99	D
10	C	25	C	40	C	55	A	70	C	85	A	100	E
11	B	26	B	41	E	56	C	71	B	86	C	101	B
12	C	27	A	42	E	57	A	72	D	87	E		
13	D	28	A	43	A	58	B	73	D	88	E		
14	A	29	A	44	D	59	E	74	D	89	D		
15	B	30	A	45	B	60	C	75	D	90	E		

KAYNAKLAR

İşletmelerin sahip oldukları varlıklarının bir kaynağı olmak zorundadır. Bu nedenle muhasebenin temel eşitliği VARLIKLAR = KAYNAKLAR olarak kurulmuştur. Kaynaklar, işletmenin varlıklarına nasıl sahip olduğunun açıklaması niteliğindedir. Öyle ki; işletme varlıklarına ya 3. Kişilere karşı borçlanarak ya da işletme sahiplerine karşı borçlanarak sahip olur.
İşletme sahiplerine borçlandığında işletme sahip ve ortakları işletmeden ayrılmadığı sürece veya işletme faaliyetlerine son verip kapatılmadığı sürece geri ödenmeyecek borçtur. Bu nedenle borç olarak değil işletme sahiplerinin varlık üzerindeki hakları olarak bakılarak özkaynak olarak adlandırılırlar. Üçüncü kişiler, işletme tüzel kişiliği ile işletme sahip ve ortakları dışındaki kişilerdir. Bu nedenle 3. Kişilere ait borçlara da yabancı kaynaklar veya yabancı sermaye ismi verilir.

DEVAMLI SERMAYE	YABANCI KAYNAKLAR (BORÇLAR) (3. Kişilerin Varlıklar Üzerindeki Hakları)	**3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR** (Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içerisinde veya her halükarda içinde bulunulan mali dönem içerisinde ödenecek olan borçlardır.)	30. MALİ BORÇLAR
			32 TİCARİ BORÇLAR
			33 DİĞER BORÇLAR
			34 ALINAN AVANSLAR
			35 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ
			36 ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
			37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
			38 GELECEK AYLARA AİT GELİR VE GİDER TAHAKKUKLARI
			39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
		4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (Bilanço tarihinden itibaren bir yıldan daha uzun veya her halükarda içinde bulunulan mali dönem içerisinde ödenmeyecek izleyen mali dönem ya da dönemlerde ödenecek olan borçlardır.)	40. MALİ BORÇLAR
			42 TİCARİ BORÇLAR
			43 DİĞER BORÇLAR
			44 ALINAN AVANSLAR
			47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
			48 GELECEK YILLARA AİT GELİR VE GİDER TAHAKKUKLARI
			49. DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
	ÖZKAYNAKLAR	**5. ÖZKAYNAKLAR** (İşletme sahip ve ortaklarının işletme varlıkları üzerinde haklarıdır.)	50 ÖDENMİŞ SERMAYE
			52 SERMAYE YEDEKLERİ
			54 KAR YEDEKLERİ
			57 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI
			58 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
			59 DÖNEM NET KÂRI

Kaynak Hesaplarının İşleyişi:

Kaynak hesapları pasif karakterli hesaplardır. Yani açılışta alacak kaydı ile açılır, artığında alacak kaydı yapılır, azaldığında veya kapatılırken borç kaydı yapılır. Hesap kalan verdiğinde alacak kalanı verir. Kaynak hesaplarının içinde de aktif karakterli olup düzenleyici göreviyle yer alan hesaplar bulunur, "Borç senetleri reeskontu", "Ödenmemiş sermaye hesabı" gibi. Düzenleyici hesaplar dışındaki hesaplar pasif karakterli hesap olarak yukarıda açıkladığımız usul ile kayıt yapılırlar.

YABANCI KAYNAKLAR

(Kısa ve Uzun Vadeli yabancı kaynaklar konuları birlikte anlatılacaktır)

İşletmenin belirli bir tarihte ödemek zorunda kaldığı borçlarının kayıtlarının yapıldığı hesap gruplarının yer aldığı hesap sınıfıdır.

Yabancı kaynakların finansman giderleri esas olarak ilgili olduğu dönemin gideri olarak kaydedilir. Bu husus TMS 23 – Borçlanma Maliyetleri Standardı'nın 7. Maddesinde " **Borçlanma maliyetleri, borçlanma niteliğine ve yöntemine bakılmaksızın, oluştukları dönemde gider olarak tahakkuk ettirilir**" şeklinde ifade edilmiştir. Ancak, borçlanma giderlerinin dönem giderine yazılmasının tek istisnası **özellikli varlıklardır**. Edinilmesi uzun zaman alan stok ya da duran varlıklarla ilgili yapılan borçlanma giderleri ilgili varlığın maliyetine eklenir.

Özellikli Varlıklar: Amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun süreyi gerektiren varlıklardır.

Örnek: İşletme, 10.05.2017 tarihinde 60 gün vadeli (kredili) olarak 20.000 ₺ +%18 KDV ile ticari mal satın almıştır. Alış bedeline 60 günlük vade için yıllık %12 faiz oranından bileşik faizle hesaplanmıştır. (Yıl 360 olarak alınacak)

Bir yılın altındaki bileşik faizlerde efektif faiz hesaplanır. **Efektif Faiz Oranı = (1+ Devre Faiz Oranı)$^{\text{Devre Sayısı}}$-1**
Devre Sayısı = 360 Gün /60 gün = 6 devre faiz işlemiş olacak
Devre faiz Oranı = Yıllık Nominal faiz Oranı / Devre Sayısı = 0,12 / 6 = 0,02

Efektif Faiz Oranı (EFO) = $(1+ 0{,}02)^6-1$
= 0,126

Faiz Tutarı = 20.000 x 0,126 =2.520 ₺ faiz var.

Mevcut Uygulama (VUK) açısında kayıt yaptığımızda; Vade farkı ticari malların maliyetine eklenir.			**Muhasebe Standartlarına göre kayıt yaptığımızda;** Vade farkı finansman gideri olarak kaydedilir.		
_____ / _____			_____ / _____		
153 TİCARİ MALLAR	22.520		153 TİCARİ MALLAR	20.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	4.054		780 FİNANSMAN GİDERLERİ	2.520	
320 SATICILAR		26.574	191 İNDİRİLECEK KDV	4.054	
_____ / _____			320 SATICILAR		26.574
			_____ / _____		

<u>Özellikli Varlık İçin Örnek</u>: İşletme, ürettiği malların depolamak için III. Hangarı yaptırmak üzere bir müteahhit işletme ile sözleşme yapıyor. Sözleşmeye göre 3 yıl içerisinde tamamlanacak olan bu hangar inşaatı için müteahhit firmaya hak ediş raporuna istinaden yapılan ödemelerde Garanti Bankası Cumhuriyet Şubesi kredili mevduat hesabı kullanılmıştır. Bankadan gelen hesap özetinde 6 aylık döneme ilişkin faizin 4.890 ₺ olduğu öğrenilmiş ve bu tutar nakit olarak ödenmiştir.

_____ / _____		
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	4.890	
100 KASA		4.890
_____ / _____		

MALİ BORÇLAR

İşletmelerin nakit ihtiyaçlarını karşılamak veya bir varlığı satın alırken yapılacak olan ödemeyi dışarıdan kişi ya da kurumlardan sağlamak gibi amaçlarla para, sermaye piyasası veya finansal kurumlardan sağlanan borçlar mali borçlardır.

30 MALİ BORÇLAR	300 BANKA KREDİLERİ
	301 FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR
	302 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)
	303 UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ
	304 TAHVİL ANAPARA BORÇ, TAKSİT VE FAİZLERİ
	305 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
	306 ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
	308 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI (-)
	309 DİĞER MALİ BORÇLAR
40 MALİ BORÇLAR	400 BANKA KREDİLERİ
	401 FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR
	402 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)
	405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
	407 ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
	408 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
	409 DİĞER MALİ BORÇLAR

BANKA KREDİLERİ

Bankalar, fon fazlası olan birimden fon açığı olan birimlere kaynak aktarımını yapan, böylelikle fon transferi sağlayan temel finans kuruluşlarıdır. Faiz karşılığında veya faiz karşılığı olmaksızın fon fazlası olan bireyler bankaya verdikleri paraları ile işletme veya kişilerden fon açığı olanlar belli bir vade farkı ile fon kullanırlar. Kredi kullanım amacı, krediyi kullanan kişi ya da kurumların özellikleri gibi birçok etmen banka kredilerinin farklı türlerde oluşmasına neden olmuştur. Kısaca şimdi kredi türlerini inceleyelim;

Krediyi Kullanan açısından sınıflandıracak olursak;

Ticari Kredi	İşletmelerin, işletme faaliyetleri gereği finansman ihtiyaçlarında kullandıkları kredi türleridir.
Bireysel Kredi	Bireysel olarak kişilerin eğitim, tatil, gayrimenkul kredisi, taşıt kredisi, bireysel ihtiyaç kredisi vs. gibi birçok nedenle kullandıkları ve gayrimenkul kredisi hariç genellikle çok uzun vadeler içermeyen kredi türleridir.

Geri ödeme vadesi bilanço tarihinden itibaren bir takvim yılında veya içinde bulunulan mali dönem içerisinde olan banka kredi borçları 300 BANKA KREDİLERİ HESABI' nın alacağında; İzleyen mali döneme ait kredi borçları ise 400 BANKA KREDİLERİ HESABI' nın alacağından izlenir.

Dersimizin içeriğini ticari krediler oluşturduğundan Ticari kredi türleri ile konumuzu işlemeye devam edeceğiz.

NAKİT KREDİLER	İSKONTO KREDİSİ	Müşteriden alınan senetler vadesi gelmeden önce bir bankaya kırdırılırsa (iskontolattırılırsa) ve **senedin borçlusu aynı şehirde ise** bu işleme iskonto kredisi denir. Senetler bankaya verildiğinde banka, bu senetlerin vadeleri üzerinden iç iskonto formülü ile indirimler yaparak şimdiki değerini belirler ve o tutar üzerinden kredi ödemesi yapar. Banka daha sonra senedin borçlusu (muhatabı)'na bilgi vererek seneli borcunu vadesinde bankaya yapmasını bildirir. Senet borçluları senedin borcunu ödediğinde kredi kullanan işletmeninde kredi borcu ödemiş olur.
	İŞTİRA KREDİSİ	Müşteriden alınan senetler vadesi gelmeden önce bir bankaya iskontolattırılırsa ve **senedin borçlusu başka şehirde ise** iştira kredisi denir. İşleyişi iskonto kredisi gibidir.
	AVANS KREDİSİ	Bankaların maddi kıymetlerin rehni karşılığında ve **bir vade veya olayın doğması ile sınırlı** olmak üzere verdikleri kredilerdir. Bir olay ile sınırlı olması demek; bu kredinin kullanılması için bankaya ne için kullanıldığının bildirilmesi gerekecektir. Örneğin işletmeye taşıt alınması gibi bir olaya dayalı olması gerekir. Vadeyle sınırlı olması ise, taksit veya tek ödeme şeklinde geri ödeme tarihleri kredi sözleşmesi yapıldığı anda belli edilmesidir. O tarihten sonra ödeme yapıldığında gecikme faizi işletilecek ayrıca bankada işletmenin kredi puanı için kötü etkisi olacaktır.
	BORÇLU CARİ HESAP	Avans kredisinin aksine **vadeye bağlı değildir**. Banka işletmeye belirli bir limit dâhilinde kredi tahsis eder, işletme ihtiyaç duyduğunca limiti aşmamak koşulu ile kredi kullanır, nakit fazlası oldukça istediği tarihte ödeyerek kapatır. **Üç türü vardır**; • **AÇIK KREDİ:** Kişisel güvene dayanan, kredi kullanacak olan kişinin veya temsilcilerinin tek bir imzası ile verilen kredidir. Herhangi bir teminat ya da güvence talep edilmez. Kredi kullanan kişi ya da işletmenin **ticari saygınlığına, itibarına karşılık** verilen kredi türüdür. • **KEFALET KARŞILIĞI KREDİ:** Üçüncü bir kişi ya da kurumun kefilliği karşılığında verilen kredi türüdür. Banka genellikle geri ödemede sorun yaşayacağını düşündüğü kredi müşterisinin bu risk gerçekleşecek olursa ödemeleri yerine getirmeyi taahhüt eden bir veya birkaç tane kefil talep etmesi ile gerçekleşir. • **MADDİ TEMİNAT KARŞILIĞI KREDİ:** Kredi veren kurum, verilen kredinin geri alınmasını garanti altına almak amacıyla verilen kredi tutarından daha fazla değerde bir maddi varlığı ipotek (rehin) olarak alır. Alınan teminat gayrimenkul ise, Tapu Siciline kayıt yapılmasıyla gerçekleşir. Genellikle son zamanlarda kullanılan konut kredileri ve taşıt kredilerinde sıklıkla tercih edilmektedir.
NAKİT OLMAYAN KRDİLER	TEMİNAT VEYA KEFALET MEKTUPLARI	Nakit gerektirmeyen kredi türüdür, bu nedenle de nakit olmayan kredi veya gayri maddi kredi denir. İşletmeler ticari faaliyetleri gereği bazı yüksek tutarlı işleri üstlendiklerinde işi veren kurumlar güvence talep ederler. İşi üstlenmek isteyen işletmeler bu güvenceyi teminat mektubu şeklinde sağlarlar. Teminat mektubunu düzenleyen banka, işletmenin verdiği taahhüdü yerine getiremeyecek olursa mali zararın tazminini mektupta belirtilen tutar kadar ödeyeceğini taahhüt eder. Elbette bankalar da teminat mektubunu verirken kendilerini güvenceye almak için işletmelerden ipotekler (rehinler) alacaklardır. Bankada mevduat hesabı olan işletmelerde mevduatını güvence olarak da görerek mektup verebilir. Teminat mektubu nakit kredi olmadığından bu işlem için faiz hesaplanmaz. Ancak komisyon ücreti olur ve bu komisyon ücreti ödendiğinde 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABı'na borç kaydedilir. Teminat mektubunun alınması ve daha sonra teminat mektubunu isteyen kuruma verilmesi işlemleri mali nitelik taşımadığından NAZIM HESAPLAR kullanılarak muhasebe kayıtları izlenir. TAM AÇIKLAMA KAVRAMI gereğince yapılan bu kayıt ile Bilançoda dipnotlarda açıklama olarak gösterilmiş olur.

BORÇ	BANKA KREDİLERİ HESABI	ALACAK
- Kredi borcu ödendiğinde ödenen tutar kadar, - Hesap kapatılırken alacak kalanı kadar,		- Geçen dönemden devreden açılış kaydıyla, - Bankadan kredi kullanıldığında, - Kredi borcuna faiz işlediğinde

***** Hesabın Alacak kalanı: İşletmenin bankaya olan kredi borcunu gösterir.

BANKA KREDİLERİNİN İŞLEYİŞİ İLE İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

NAKİT KREDİ

1. Kredi Çekilmesi:

Örnek: İşletme iş bankası istasyon cad. şubesindeki 400.000 ₺ kredi kullanmıştır. Bu kredinin 200.000 ₺ sini kredinin kullanıldığı yıl içerisinde ödeyecek olup anapara dışında 10.000 ₺ faiz ödeyecektir. Geri kalan tutarı da izleyen yılda ödeyecek olup 20.000 ₺ de o yılın ödenecek tutarına hesaplanan faiz tutarı vardır.

100 KASA	400.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	10.000	
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER.	20.000	
300 BANKA KREDİLERİ		**210.000**
400 BANKA KREDİLERİ		**220.000**

2. Daha önceden kullanılmış krediye faiz işlemesi:

Örnek: İşletmenin 01.02.2017 tarihinde 6 ay vadeli ve yıllık %10 basit faiz ile kullanılmış 30.000 ₺ lik kredinin vade tarihindeki yapılacak muhasebe kaydı nasıl yapılacaktır?

Faiz Tutarı = Anapara x Faiz Oranı x Süre
= 30.000 x 0,10 x 6/12
= 1.500 ₺

Faiz Tahakkuk ettiğinde;

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	1.500	
300 BANKA KREDİLERİ		**1.500**

Kredi borcu ve faizi ödendiğinde;

300 BANKA KREDİLERİ	**31.500**	
100 KASA		31.500

Ya da yukarıdaki iki maddeyi tek bir madde olarak aşağıdaki gibi yapabiliriz;

300 BANKA KREDİLERİ	**30.000**	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	1.500	
100 KASA		31.500

TEMİNAT MEKTUBU (NAKİT OLMAYAN KREDİ)

1. Bankadan Teminat Mektubu alınması;

Örnek: Temizlik işi yapan, Çöp Temizlik İşletmesi, Çankaya Belediyesi'nin açtığı temizlik işleri ihalesine katılabilmek için, ihale şartnamesinde yer alan 2.000.000 ₺ lik teminat mektubunu sürekli çalıştığı ve mevduat hesapları bulunan İş Bankası Yenimahalle şubesinden almıştır.

Banka bu işlem için 2.000 ₺ komisyonu, işletmenin banka mevduat hesabından almıştır.

900 BORÇLU NAZIM HESAP 900.01 Teminat mektubundan borçlular	2.000.000	
901 ALACAKLI NAZIM HESAP 901.01 Teminat Mektubundan alacaklılar		2.000.000
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	2.000	
102 BANKALAR		2.000

2. Teminat mektubunu ihaleyi açan kuruma teslim edilmesi;

Örnek: İşletme, diğer ihale koşullarını da sağlayarak Çankaya Belediyesi'ne teminat mektubunu teslim etmiştir.

901 ALACAKLI NAZIM HESAP 901.01 Teminat mektubundan Alacaklılar	2.000.000	
900 BORÇLU NAZIM HESAP 900.01 Teminat Mektubundan borçlular		2.000.000

BANKA KREDİLERİ HESABI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Örnek: İşletme, Yapı Kredi Bankası adalar şubesi ile yaptığı anlaşma gereği bankaya verilen teminatlardan %20 marj düşülerek hazır kredi – borçlu cari hesap açacaktır. İşletme müşteri senetlerinden farklı vade ve tutarlardaki toplam 250.000 ₺ tutarında 24 adet senedi bankaya teminat olarak bırakmıştır. Banka kredinin hazır olduğunu ve istenildiği zaman kullanılabileceğini işletemeye bildirmiştir.

1. Senetleri teminat olarak verildiğinde;

121 ALACAK SENETLERİ - Teminattaki senetler	250.000	
121 ALACAK SENETLERİ - Cüzdandaki senetler		250.000

2. Bankanın Krediyi Onaylaması; Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta var. Bu da bankanın krediyi onaylamış olması bizi bankaya borçlandırmaz çünkü henüz kredi kullanılmış değil. Kredi kullanılmadığı sürece mali nitelikli bir olay doğmamıştır. Ancak TAM AÇIKLAMA KAVRAMI gereği bankanın bize açtığı kredi limitinin mali tablo dip notlarında gösterebilmemiz açısından Nazım Hesaplarla izlenebilir.

Örnekteki %20 marj anlaşması nedeniyle, 250.000 ₺ %20 = 50.000 ₺ marj (güvenlik) payı olarak düşülecek ve geri kalanı için kredi kullanılabilecektir. Kredi henüz kullanılmadan onaylanmış kredi tutarını izlemek istediğimizde;

990 KULLANILACAK KREDİLER	200.000	
991 KREDİ KULLANMA HAKLARIMIZ		200.000

3. Bankadan Kredinin kullanılması; Bankanın onayladığı kredi limitimizden 78.000 ₺ lik kısmı ticari mevduat hesabına aktarılmış oradan da vadesi gelmiş 77.600 ₺ tutarlı çeklerimiz ödenmiştir. 400 ₺ lik kısım banka mevduat hesabına tanımlı olan telefon faturası otomatik ödeme talimatı nedeniyle kesilmiştir.

102 BANKALAR	78.000	
300 BANKA KREDİLERİ		**78.000**
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	400	
103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİR.	77.600	
102 BANKALAR		78.000
991 KREDİ KULLANMA HAKLARIMIZ.	78.000	
990 KULLANILACAK KREDİLER		78.000

4. İşletme, teminata bıraktığı senetlerinden vadesi gelen senetler bankaya ödendiğinde;
İşletmenin krediye teminat olarak bıraktığı senetlerden 60.000 ₺ tutarlı senedinin vadesi gelmiş, senedin borçlusu tutarı bankaya vererek senedini almıştır.

300 BANKA KREDİLERİ	**60.000**	
121 ALACAK SENETLERİ - Teminattaki senetler		60.000

Örnek: İşletme, Ziraat Bankası Kayseri şubesinden 1 Eylül 2017 tarihinde 3 yıl vadeli 144.0000 ₺ tutarında kredi kullanıyor. Kredi 6 aylık taksitlerle faiziyle birlikte ödenecektir. Yıllık faiz oranı % 12 dir.

Kredi Kullanıldığında;

100 KASA	144.000	
400 BANKA KREDİSİ		**144.000**

31 Aralık gününde 2017 yılına ait faizin tahakkuk işlemi;

FAİZ = ANAPARA x FAİZ x VADE
= 144.000 x 0,12 x 4/12
= 5.760 ₺

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	5.760	
481 GİDER TAHAKKUKLARI		5.760

6 ayda bir kredi ödemesi yapılacağından ilk 6 ayın vadesi izleyen yılın 01.03.2018 tarihine geliyor. Bunun 4 aylık kısmı 2017 yılında, 2 aylık kısmı da 2018 yılındadır.

144.000 x 6 ay / 36 ay = 24.000 ₺

400 BANKA KREDİLERİ	**24.000**	
481 GİDER TAHAKKUKLARI	5.760	
303 UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ		**24.000**
381 GİDER TAHAKKUKLARI		5.760

TAHVİL VE BONO İHRACI İLE KAYNAK OLUŞTURMAK

İşletme fon ihtiyacını banka ya da diğer finansal kuruluşlar yerine doğrudan para veya sermaye piyasası yoluyla edinmek isteyebilir. Bu durumda Tahvil, Finansman Bonosu gibi borçlanma araçları ihraç ederek kamudan bu ihtiyacı olan fonu temin edebilir.
Para Piyasası: **Kısa vadeli fon arz ve talebinin** karşılaştığı piyasalardır. En önemli kurumları ticaret bankalarıdır.
Sermaye Piyasası: **Orta ve Uzun vadeli fon arz ve talebinin** karşılaştığı piyasalardır. En önemli kurumları borsalardır.

Tahvil ve Bono Piyasası, hisse senetleri Borsa İstanbul'da işlem gören ortaklıkların ihraç edebileceği ve sermaye piyasası mevzuatında "**Nitelikli Yatırımcı**" olarak tanımlanan yatırımcılar tarafından satın alınabilecek borçlanma araçlarının ihraç işlemlerinin (birinci el) gerçekleştirildiği "**Nitelikli Yatırımcıya İhraç Pazarı"** ve ikinci el sabit getirili menkul kıymet işlemlerinin gerçekleştirildiği "**Kesin Alım-Satım**" ve "**Repo-Ters Repo Pazarları**"ndan oluşmaktadır.

Tahviller ihraç eden açısından borç senedi niteliğinde kıymetli evraktır. İhraç eden kurum kamu kurumu ve iktisadi teşebbüsleri ise vadesi en az 1 yıl, özel sektör tahvilleri ise en az vadesi 2 yıldır. Tahvili satın alan kişi yatırım yapan kişidir. Belli bir tarihe kadar bekleyerek vade sonunda veya belli aralıklarla faiz geliri elde etmek amacıyla satın alırlar. Satın aldıkları tahviller yatırımcılar için alacak niteliğinde kıymetli evraktır. Tahvili ihraç edenler için ise; yatırımcılardan aldıkları fon karşılığında vade sonunda veya belli aralıklarla periyodik olarak faiz ödeyecekleri ve vade sonunda anaparanın ödeneceği borç niteliğindedir.
Bono da aynen tahvil gibi ihraç eden kişi için borç senedi niteliğinde kıymetli evrak, alıcı için ise alacak senedi niteliğinde kıymetli evraktır.
Gerek tahvil, gerekse bono ihraç edilmesi, Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve Sermaye Piyasası Kanunu (SPK) tarafından düzenlenen kurallar çerçevesinde yapılır.

TAHVİL İHRACI

Tahviller için vade, kamu kurumları çıkarırsa en az bir yıl; özel sektör tahvilleri ise en az 2 yıldır. Aslında her iki durumda da vadesi 360 günden fazla olduğu için orta ve uzun vadeli sayılır ve sermaye piyasası aracı olarak isimlendirilir. Dersimiz özel sektörün muhasebe kayıtlarını içerdiği için biz en az 2 vadeli tahvil ihracı ile ilgili kayıtlar yapacağız.
Tahviller ihraç edildiğinde vadesi en az 2 yıl olduğundan dolayı uzun vadeli yabancı kaynaklar hesap sınıfı içerinde 405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI' nın alacağına kayıt yapılır. Vadesi 1 yılın altına düştüğünde 304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ HESABI'nın alacağına aktarılarak kapanır. (Yani vadesi kısalırken ismi uzar ☺)

ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

1.Tahvil İhraç edilmek üzere aracı kuruma verildiğinde;
Örnek: İşletme, fon ihtiyacını karşılamak için 01.05.2017 tarihinde, yıllık faiz oranı %12, vadesi 3 yıl, Anapara ve faiz ödemeleri yıllık yapılmak üzere 600.000 ₺ tutarında tahvil ihraç edilmek üzere aracı kurum olarak İş bankası menkul kıymetler birimiyle anlaşmaya varılıyor. Bankaya satılmak üzere tahvilleri bıraktığında;

940 İHRAÇ EDİLECEK TAHVİLLER	600.000	
941 İHRAÇ EDİLECEK TAHVİLLER ALACAKLI		600.000

2. Tahvillerin ihraç edilmesi;
Söz konusu tahviller belirlenen koşullardan satılıyor bedeli aracılık işini üstelenen bankadaki mevduat hesabına Takasbank tarafından yatırılıyor. Banka bu işlem için 1.000 ₺ komisyon alıyor.

941 İHRAÇ EDİLECEK TAHVİLLER ALACAKLI	600.000	
940 İHRAÇ EDİLECEK TAHVİLLER		600.000

102 BANKALAR	699.000	
653 KOMİSYON GİDERLERİ	1.000	
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER		**700.000**

3. Yılsonunda (31 Aralık2017) faiz ve ödenecek anapara taksitinin hesaplanması;
Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Süre = 600.000 x 0,12 x 8/12
= 48.000 ₺

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	48.000	
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER	**200.000**	
381 GİDER TAHAKKUKLARI		48.000
304 TAH. A.P.B.TAKSİT VE FAİZ		**200.000**

4. Tahvilin ilk faiz ve anapara taksitinin ödenmesi (01.05.2018)
Faiz = 600.000 x 0,12 x 4/12 =24.000 ₺

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	24.000	
381 GİDER TAHAKKUKLARI	48.000	
304 TAH. ANAPARA BORÇ TAK. VE FAİZ.	**200.000**	
102 BANKALAR		272.000

ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER

İşletme kısa vadeli fon sağlamak amacıyla çıkardığı bono ve senetlerin (finansman bonosu gibi) izlendiği pasif hesaptır. Bu hesabın kapsamına giren senetler ve bonolar İhraç edildiğinde **nominal değeri** üzerinden bu hesaba alacak kaydedilir, tekrar ödendiğinde hesap borçlandırılarak kapatılır.

İşletmeler, yatırım amacıyla başka işletmelere ait senet ve bono **satın aldıklarında 110 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonolar Hesabının borcunda izler.** Senedi kendisi **ihraç ettiği zaman 305 Çıkarılmış Bonolar ve Senetler Hesabının alacağında** izler.

ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER HESABI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Örnek: İşletme 90 gün vadeli %7,5 yıllık faiz oranlı 400.000 ₺ nominal değeri üzerinden finansman bonosu ihraç etmiştir. Satış tarihi 01 Eylül 2017. Vade bitiminde anapara ile birlikte faizde ödenecektir. (Gelir vergisi oranı: %15) Satış işlemine aracılık faaliyetini üstelenen banka satış sonrasında Takasbank A.Ş. tarafından yapılan ödemeyi müşteri adına olan vadesiz mevduat hesabına yatırmıştır. (Yıl 360 Gün olarak alınacak)

YILLIK MALİ TABLO DÜZENLEYEN İŞLETME

1. Finansman bonosu satıldığında;

102 BANKALAR	400.000	
305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER		**400.000**

2. Vade tarihinde faiz ve anaparanın hesaplanarak ödenmesi;

Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Süre
= 400.000 x 0,075 x 3/12
= 7.500 ₺ Brüt faiz tutarı var.

Gelir Vergisi Kesintisi (stopaj) = 7.500 x 0,15 = 1.125

Vergiden Sonraki Net faiz Gideri= 7.500 – 1.125
= 6.375 ₺

305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER.	**400.000**	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	7.500	
102 BANKALAR		406.375
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		1.125

AYLIK MALİ TABLO DÜZENLEYEN İŞLETME

1. Finansman bonosu satıldığında; Yıllık mali tablo düzenleyen işletme ile aynı kayıt yapılır.

2. 30 Eylül'de aylık tahakkuk eden faizin tahakkuk kaydı;
Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Süre
= 400.000 x 0,075 x 1/12
= 2.500 ₺

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	2.500	
381 GİDER TAHAKKUKLARI		2.500

3. 31 Ekim'de aylık tahakkuk eden faizin tahakkuk kaydı;
Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Süre =400.000 x 0,075 x 1/12
= 2.500 ₺

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	2.500	
381 GİDER TAHAKKUKLARI		2.500

4. Vade tarihinde (30 Kasım) yapılacak kayıt;

Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Süre =400.000 x 0,075 x 1/12
= 2.500 ₺

3 aylık faiz toplamı = 2.500 + 2.500 + 2.500 = 7.500 ₺
Bunlardan vergi kesintisi yapılacak.
Vergi Kesintisi = 7.500 x 0,15 = 1.125 ₺

305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER.	**400.000**	
381 GİDER TAHAKKUKLARI	5.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	2.500	
102 BANKALAR		406.375
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		1.125

(408 – 308) MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI (-)

Menkul kıymet ihraç edilirken, nominal değerinin altında satılır ve vade tarihinde nominal değerle geri ödeme yapılacak olursa buna iskontolu ihraç denir. Böylece yatırım yapan kişi alacağı faiz kazancını, ihraç eden kişi de ödeyeceği faiz miktarını daha en başında biliyor olur.
Şöyle ki; 1.000 ₺ nominal değerli bir bono 700 ₺ ile 6 aylığına satılırsa işletmeye fon girişi 700 ₺ olur. Yatırımcının bağladığı yatırım tutarı da 700 ₺ olur. Vade sonunda bonoyu ihraç edip borç alan işletme 1.000 ₺ geri ödeme yaparak 700 ₺ anapara ve 300 ₺ faiz ödemiş olur. Yatırımcı da 1.000 ₺ alırken 700 ₺ anapara ve 300 ₺ faiz geliri almış olur.

Menkul kıymet ihraç farkları hesabı, pasifi düzenleyici aktif karakterli bir hesaptır. Bu hesap Mali borçlar hesap grubu içerisinde eksi olarak yer alır.

MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI HESABI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

1. İskontolu Menkul Kıymet ihracı;

Örnek: İşletme, 6 ay vadeli olarak çıkardığı 1.000.000 ₺ tutarlı finansman bonosunu peşin olarak 870.000 ₺'e 01.09.2017 tarihinde satmıştır.

102 BANKALAR	870.000	
308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI.	**130.000**	
305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER		1.000.000

Not: Aylık mali tablo düzenliyor ise her ay 130.000 ₺'nin aylık faiz tutarını 308 Menkul Kıymetler İhraç farkları Hesabının alacağına kaydederek çıkarırken 780 Finansman Giderleri Hesabına borç kaydeder. Ancak dönem sonunda dönemsellik ayarlamasını yapar. Eğer dönem sonundan önce vadesi doluyor ise vade sonundaki 308 Nolu hesap kapatılıp 780 Finansman giderleri hesabına borç kaydedilir.

2. Dönem sonu dönemsellik gereği kayıtların yapılması;

Yukarıdaki örnekte ihraç edilen finansman bonolarının dönem sonunda yapılacak kaydı;

Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Süre
130.000 = 870.000 x Faiz Oranı x 6 ay / 12 ay
Faiz Oranı = 0,298 bulunur.

Dört Aylık Faizi Tutarını hesaplayalım;
Faiz = 870.000 x 0,298 x 4/12
Faiz = 86.420 ₺ 2017 yılına ait faizdir.

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	86.420	
308 MENKUL KIY. İHRAÇ FARK.		**86.420**

3. Bononun vade tarihinde;
2017 Yılı için hesaplanan faiz miktarı 86.420 ₺ bulmuştuk toplam faizden düşersek 2018 yılı gideri olarak gösterilecek faiz miktarını bulmuş oluruz.
130.000 – 86.420 = 43.580 ₺

Vade sonu olduğunda nominal değerinden ödeme yapılarak bonoyu geri alırız.

305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER.	1.000.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	43.580	
308 MENK. KIY. İHRAÇ FARKI		43.580
102 BANKALAR		1.000.000

Örnek: İşletme 3 yıl vadeli nominal değeri 1.000.000 ₺ olan yıllık faiz ödemeli ve faiz oranı %12 olan tahvilleri banka aracılığı ile 964.000 ₺'ye 01.10.2017 tarihinde ihraç etmiştir. (2017 yılına isabet eden faiz tutarı 3.000 ₺ olduğunu varsayalım)
1.000.000 – 964.000 = 36.000 ₺ Toplam faiz tutarı

102 BANKALAR	964.000	
308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI.	**3.000**	
408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI.	**34.000**	
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER		1.000.000

2017 Dönem sonunda;
2017' e ait 3.000 ₺ vade farkı ilgili gider hesabına alınır ve uzun vadeli hesapta bulunan 33.000 ₺ nin 2018 yılına ait kısmı 33.000 ₺ / geri kalan 33 ay = 1.000 ₺ izleyen ayılardaki her aya düşen faiz miktarı. Bu durumda 2018 yılının vade farkı 1.000 x 12 ay =12.000 ₺

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.000	
308 MENKUL KIY. İHRAÇ FARK.		**3.000**
308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARK.	**12.000**	
408 MENKUL KIY. İHRAÇ FARK.		**12.000**

(409 – 309) DİĞER MALİ BORÇLAR

Mali borçlar hesap gruplarında yer alan hesapların kullanım alanı dışında olup kendisine hesap açılmamış konu / konular için kullanılır. Örneğin işletme adına alınmış kredi kartı bu hesapta izlenebilir.

KREDİ KARTI İLE YAPILAN MALİ NİTELİKLİ İŞLEMLER

Sevgili kardeşlerim hatırlayacağınız gibi, işletmeler, kredi kartı ile satış yaptıklarında doğan alacaklarında vade yok ise yani satış tutarı banka hesabımıza anında veya çok kısa sürede geçiyor ise 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER hesabının borcunda izleniyordu. Ancak vade varsa yani pos tutarı belli bir süre sonra banka hesabımıza geçiyor olursa 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR hesabının borcunda izliyorduk.
Burada dikkat etmemiz gereken şey şu: Eğer ki hemen kullanabilir olursak HAZIR DEĞER olarak görüyor ve 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER hesabına kaydediyoruz. Vadeli olursa 12 TİCARİ ALACAK olarak görüyor ve 127 DİĞER ALACAKLAR hesabında izliyoruz.
Hatta bu açıdan bakıldığında kredi kartından doğan alacakların vadesi izleyen yıla aitse (taksitli satışlarda) 227 Diğer Ticari alacaklar hesabında izlenmelidir.

Ticari mal alırken veya vadesi gelen senetli senetsiz bir borcunu kredi kartı ile ödediğinde işletme bankadan kredi kullanmış gibi görülür. Bu nedenle mali borçlar kapsamında 309 veya vadesine göre 409 DİĞER MALİ BORÇLAR Hesabının alacağında izlenir. Taksitli olarak kredi kartı ile ödeme yapılmış ve taksitlerin bir kısmı izleyen yıl/yıllara ait ise o taksitlerin 409 DİĞER MALİ BORÇLAR hesabına alacak kaydedilmesi gerekecektir.

DİĞER MALİ BORÇLAR HESABI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Kredi kartı ile dönem gideri ödenmesi;

Örnek: İşletme, kasım ayı 2.000 ₺ elektrik faturasını işletme adına çıkartılmış kredi kartı ile ödemiştir.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	2.000	
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		**2.000**

Kredi kartı borcuna faiz işlemesi;
Kredi kartının işleyen dönem faizi toplam borç üzerinden 1.600 ₺ dir.

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	1.600	
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		**1.600**

Kredi kartı borcunun ödenmesi;
İşletmenin kredi kartı borcunun asgari tutarı olan 5.420 ₺ nakit olarak yatırılmıştır.

309 DİĞER MALİ BORÇLAR	**5.420**	
100 KASA HESABI		5.420

Kredi Kartı ile Taksitli Alışveriş Yapıldığında;

İşletme, 01.09.2017 tarihinde muhasebe departmanında kullanılmak üzere 1 adet yazıcı 5.000 ₺ + %18 KDV ve 1 adet yeni bilgisayar 4.000 ₺ + %18 KDV ile satın almıştır. Tamamını kredi kartına 12 ay taksit yaptırarak ödemiştir.

5.000 x 0,18 = 900 ₺ KDV
4.000 x 0,18 = 720 ₺ KDV

9.000 ₺ + 1.620 ₺ = 10.620 ₺

10.620 / 12 =885 ₺ aylık taksitleri vardır.
2017 Yılında ödenecek taksitleri = 885 ₺ x 4 ay = 3.540 ₺
2018 Yılında ödenecek Taksitler = 885 ₺ x 8 ay = 7.080 ₺

255 DEMİRBAŞLAR	9.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.620	
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		**3.540**
409 DİĞER MALİ BORÇLAR		**7.080**

HATIRLATMA NOTU: Türkiye Muhasebe Standartlarına göre kayıt yapılıyor olsaydı 9.000 ₺ nin içinde vade farkı vardır der, peşin değerini bulurduk. Peşin değeri ile satın alırken ödenen değeri arasındaki fark Finansman gideri olarak kaydedilirdi.

TİCARİ BORÇLAR

İşletmelerin ana faaliyet konusu mal ve hizmet satın alırken senetli veya senetsiz borçları bu hesap gurubundaki uygun hesaplarda izlenir.

32 TİCARİ BORÇLAR (Vadesi içinde olunan yıla ait)	320 SATICILAR HESABI (Senetsiz Borçlar)
	321 BORÇ SENETLERİ HESABI (Senetli Borçlar)
	322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HESABI (-) (Dönemsellik kavramı gereği)
	326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI
	329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR HESABI (Yukarıdaki hesaplar dışında senetli veya senetsiz ticari nitelik taşıyan borçlar)
42 TİCARİ BORÇLAR (Vadesi izleyen yıllara ait)	420 SATICILAR HESABI
	421 BORÇ SENETLERİ HESABI
	422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HESABI (-)
	426 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI
	429 DİĞER TİCARİ BORÇLAR HESABI

TİCARİ BORÇLAR İLE İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

1. Senetsiz borcun doğması;

Örnek: İşletme, 17.04.2017 tarihinde 2.000 ₺ + %18 KDV tutarında ticari mal satın almış KDV bedelini nakit ödemiş geri kalanı için 1 ay müsaade istemiş. Malı satan firma talebi kabul etmiştir.

153 TİCARİ MALLAR	2.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	360	
100 KASA		360
320 SATICILAR		**2.000**

2. Senetsiz borca vade farkı eklenmesi;

İşletmenin senetsiz borçlarını zamanında ödeyemediği için alacaklılar ile görüşülmüş ve 200 ₺ vade farkı ilave edere 25 gün daha vadesi uzatılmıştır.

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	200	
320 SATICILAR		**200**

3. Senetsiz borcun senede dönüştürülmesi;

İşletmenin senetsiz borcu olan 14.000 ₺ senet alacaklısının da kabulü ile 2 ay vade uzatılarak ve 600 ₺ vade farkı eklenerek senet verilmiştir.

320 SATICILAR	**14.000**	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	600	
321 BORÇ SENETLERİ		**14.600**

4. **Senetsiz borçlara yapılan ciro iskontosu;**

Sürekli mal satın aldığımız Hanım Peynircilik A.Ş. işletmemizle olan işlem hacminin yüksekliğinden memnuniyetini göstermek için 4.000 ₺ lik ciro indirimi yaptığını bildirmiştir.

320 SATICILAR	**4.000**	
602 DİĞER GELİRLER		4.000

Ciro iskontosu belli bir parti mal alımına yapılan iskontodan farklı olarak, toplam borç üzerinden yapıldığından hangi stoktan ne kadar indirim yapıldığı belirlenemez, bu nedenle borcumuzdan düşerken (yani 320 SATICILAR hesabı borç kaydı yapılırken) Alacak kısmına 602 DİĞER GELİRLER hesabı kullanılır. Ancak uygulamada 602 yerine, 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR hesabı da kullanılabilmektedir.

TİCARİ BORÇLAR İLE İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

5. Kredili (veresiye) satın alınan malın iadesi;

Örnek: İşletme, daha önceden 500 ₺ + %18 KDV ile satın aldığı malların 200 ₺ lik kısmının istenilen özelliklerde olmadığı gerekçesi ile iade ediyor.

320 SATICILAR	**236**	
153 TİCARİ MALLAR		200
391 HESAPLANAN KDV		36

6. Senetsiz borcun poliçe ile senede bağlanması;

İşletmenin 2.500 ₺ senetsiz borcu bulunan Nuh İnşaat Ticaret Ltd. Şti. işletmesi kendisini lehtar göstererek poliçe göndermiştir. İşletme yönetimi poliçenin kabul şerhini imzalayarak Nuh İşletmesine göndermiştir.

320 SATICILAR	2.500	
321 BORÇ SENETLERİ		**2.500**

7. Senetli borcun vadesinin uzatılması;

İşletmenin 4.500 ₺ senetli borcunun vadesini 300 ₺ vade farkı karşılığında 2 ay uzatmayı teklif etmiş, senedin alacaklısı teklifi kabul etmişlerdir. Yeni senet düzenlenerek eski senet iptal edilmiştir.

321 BORÇ SENETLERİ	**4.500**	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	300	
321 BORÇ SENETLERİ		**4.800**

8. Borç senedini vadesinden önce öderse;

İşletme, 20.000 ₺ senetli borcunu 5 ay önce ödemeyi teklif etmiş senedin alacaklısı vadesinden önce tahsil için iç iskonto yöntemi ile indirim tutarını 1.250 ₺ olarak hesaplamıştır. İşletmeler arasında mutabakat sağlanarak senedin bedeli ödenmiş ve senet alınarak iptal edilmiştir.

321 BORÇ SENETLERİ	**20.000**	
642 FAİZ GELİRLERİ		1.250
100 KASA		18.750

9. Döviz cinsinden düzenlenmiş senetler;

İşletmenin daha önceden KDV dahil 18.000 ₺ ye kredili olarak satın aldığı mallar karşılığı olan borcuna 5.625 $ tutarlı senet vermiştir.

320 SATICILAR	**18.000**	
321 BORÇ SENETLERİ		**18.000**

(18.000 ₺ / 5.625$ = 3,2 ₺/$)

Dönem sonundaki kur: 1 $= 3,12 ₺

321 BORÇ SENETLERİ	**450**	
646 KAMBİYO KÂRLARI		**450**

(5.625$ x (3,2 – 3,12) = 450 ₺

Vadesi geldiği gün kur 1$ = 3.32 ₺ olarak ödenmiştir.

321 BORÇ SENETLERİ	**17.550**	
656 KAMBİYO ZARARI	1.125	
100 KASA		18.675

5.625 $ x (3,32 – 3,12) = 1.125 ₺

10. Borç senetleri dönem sonunda mukayyet değer yerine tasarruf değer ile değerlenirse;

İşletmenin senetli borçlarının nominal değerleri toplamı 50.000 ₺ olup tasarruf değer ile dönem sonunda değerlemeye tutulmuştur. Tasarruf değeri toplamı 48.850 ₺ dir. (Reeskont işlemi yapılmıştır.)

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ	1.150	
322 BORÇ SENETLRİ REESKONTU.		**1.150**

11. Depozito, teminat alınması;

Baklava imalatı yapıp satan işletmemiz sattığı baklavaların tepsileri için tepsi başına 10 ₺ depozito almaktadır. 5 tepsi baklavayı depozito ve KDV dahil toplamda 640 ₺ ye satmıştır.

100 KASA	640	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		500
391 HESAPLANAN KDV		90
326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR		**50**

DİĞER BORÇLAR

İşletmelerin ana faaliyet konusu mal ve hizmet satın alınması gibi ticari faaliyetlerden doğan borçlar ticari borçlar hesap grubunda izlenir. Ticari faaliyetler dışında ortaklara, personele gibi farklı nedenlerden oluşan borçlar bu hesap grubundaki ilgili hesapta izlenir.

33 DİĞER BORÇLAR (Vadesi içinde olunan yıla ait)	331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI
	332 İŞTİRAKLERE BORÇLAR HESABI
	333 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR HESABI
	335 PERSONELE BORÇLAR HESABI
	336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI
	337 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU HESABI (-)
43 DİĞER BORÇLAR (Vadesi izleyen yıllara ait)	431 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI (-)
	432 İŞTİRAKLERE BORÇLAR HESABI
	433 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
	436 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
	437 DİĞER BORÇLAR SENETLERİ REESKONTU (-)
	438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR

DİĞER BORÇLAR İLE İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

1. İşletme ortaklarının işletmeye ait bir gideri karşılaması;

Örnek: İşletme 780 ₺ Temmuz ayı elektrik faturasını işletme kasasında nakit para olmadığı için işletme ortaklarından Osman Bey cebinden ödemiştir.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	780	
331 ORTAKLARA BORÇLAR		**780**

2. Ortağa olan borcun ödenmesi;

İşletme elektrik faturasını ödeyen Osman beye işletme kasasından nakit olarak ödeme yapılmıştır.

331 ORTAKLARA BORÇLAR	**780**	
100 KASA		780

3. İşletme kar payı dağıtma kararı aldığında;

İşletme 2017 Yılı kârından kar paylarını hesaplamış ve ortaklara dağıtılacak tutarının 226.000 ₺ olduğunu belirlemiştir.

570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI	226.000	
331 ORTAKLARA BORÇLAR		**226.000**

Uzun vadeli satın alınan hisse senetlerinde ortaklık ve yönetime katılma payı;
%10 dan az ise; BAĞLI MENKUL KIYMETLER
%10 dahil ve %50 dahil arasında ise; İŞTİRAKLER
%50 den fazla ise; BAĞLI MNEKUL KIYMETLER

4. İştiraklere borçlanılması;

İşletme, vadesi gelmiş 32.000 ₺ tutarlı çekini ödemek için yeterli parası olmadığı için iştiraki durumundaki ÇAP A.Ş. işletmesinden 20.000 ₺ borç almıştır.

103 VERİLEN ÇEKLER	32.000	
332 İŞTİRAKLERE BORÇLAR		**20.000**
100 KASA		12.000

5. Bağlı ortaklığa borçlanılması;

İşletme, 12.650 ₺ banka kredi borcunu %55 yönetime katılma ve sermaye payına sahip olduğu Pınarcık A.Ş'e ödetiyor.

300 BANKA KREDİLERİ	12.650	
333 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR		**12.650**

6. İşletme personeline borçlanması;

Örnek: İşletmeye ait aracın şoförü olarak çalışan İsmet Bey işletmeye ait bir iş için seyahati esnasında aracın yakıtı bitmiş ve personel kendi kredi kartı ile KDV dahil 236 ₺ tutarında benzin almış ve faturayı işletmeye ibraz etmiştir.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	200	
191 İNDİRİLECEK KDV	36	
335 PERSONELE BORÇLAR		**236**

7. Personele maaş tahakkuku;

İşletme, şubat ayı maaş bordrolarından çıkarılan bilgiler şöyledir.

Brüt Maaşlar toplamı:210.000 ₺
SGK İşçi Payı: 5.000 ₺
SGK İşveren Payı: 6.000 ₺
Damga vergisi toplamı: 300 ₺
Gelir Vergisi Kesintileri toplamı: 30.000 ₺

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	210.000	
335 PERSONELE BORÇLAR		**168.700**
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		30.300
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		11.000

8. Maaşı ödendiğinde;

Yukarıdaki örnekte belirtilen maaş tahakkuk kaydında belirtilen ve personellerin cari hesaplarına kaydedilen net maaş kısmı personellerin maaş hesaplarına banka hesabından aktarılmıştır.

335 PERSONELE BORÇLAR	**168.700**	
102 BANKALAR		168.700

9. İşletmenin borçlu olduğu çalışanları işten veya ortakları ortaklıktan ayrıldığında;

İşletme personellerinden Şükran Hanım işten ayrılmıştır. Personel ayrılırken hesaplanan ve cari hesabına alacak kaydedilen tazminat ve maaşları toplamı 8.700 ₺ dir.

335 PERSONELE BORÇLAR	8.700	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		**8.700**

10. Senetli veya Senetsiz borçlanarak duran varlık satın alınması;

İşletme, 30.000 ₺ + %18 KDV ile binek otomobil satın almıştır. Tutarın 3.000 ₺ sine 2 ay vadeli senet vermiş geri kalanını nakit ödemiştir.

254 TAŞITLAR	35.400	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		3.000
100 KASA		32.400

11. Hatır senedi alınması;

İşletme, Sosyal Güvenlik Kurmunun kırtasiye ihalesine katılacaktır. İhale şartnamesinde belirtilen teminat mektubunu almak için sürekli çalıştığı bankaya başvurmuş ancak banka 500.000 ₺ tutarında teminat mektubu verebileceğini belirtmiş, istenilen 1.000.000 ₺ tutarlı teminat mektubunu ancak 800.000 ₺ lik varlık teminatı karşılığında verebileceğini bildirmiştir. İşletme sektörde iyi dostu olan İsmet Bey'e ait işletmeden hatır senedi almıştır. Hatır senedi aldığında yapılacak kayıt;

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	800.000	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		**800.000**

Aynı kayıt şu şekilde de yapılabilir;

121 ALCAK SENETLERİ	800.000	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		**800.000**

12. Kamu kurumlarına olan borcun ertelenmesi veya taksitlendirilmesi;

İşletmenin 30.000 ₺ tutarında vergi borcu çıkmış ancak işletme bunu ödeyemeyeceğini Gelir İdaresi Başkanlığı ile görüşerek ertelemelerini talep etmiş. Vergi Dairesi Gelir İdaresi Başkanlığı talebi kabul etmiş borcunu 1 yıl ertelemiştir.

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR.	30.000	
438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR		**30.000**

ALINAN AVANSLAR

İşletmeler avans aldıklarında borç altına girerler. Çünkü avans bir teslim edilmemiş bir mal ya da hizmet için alınan ön ödemedir. Ön ödemeyi aldıklarında işletmeler taahhüt ettikleri mal ya da hizmeti tamamlayıp teslim edinceye kadar bu yükümlülük (borç altında kalma) devam edecektir. Alınan avans karşılığı teslim edilecek mal ya da hizmet eğer ki bir yıldan daha uzun sürede (işletmenin içinde bulunduğu cari yıldan sonraki yıl ya da yıllarda) olacak ise uzun vadeli 44 nolu hesap Grubundaki ilgili hesap kullanılır. Mal ya da hizmet teslimi cari yıl içerisinde olacak ise 34 nolu hesap grubundaki hesaplar kullanılır.

Alınan avans ticari mal ya da hizmet satışı için ise; 340 / 440 ALINAN AVANSLAR HESABI kullanılır.
Alınan avans ticari değil de duran varlık satışı gibi farklı bir konu için ise; 349 / 449 ALINAN DİĞER AVANSLAR HESABI kullanılır.

ALINAN AVANSLAR İLE İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

1. Avans alınması;

Örnek: İşletme 10.02.2017 tarihinde yaptığı anlaşma ile müşterisi İklim Ltd. Şti'e 50.000 ₺ + % 18 KDV lik mal satacaktır. Ancak bu işlem için Müşteri İklim Ltd. Şti. 10.000 ₺ tutarında nakit ön ödeme yapmıştır.

100 KASA	10.000	
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI		**10.000**

2. Avansı alınan mal ya da hizmet teslim edildiğinde;

İklim Ltd. Şti.'e taahhüt edilen mallar teslim edilmiş geri kalan bakiye banka hesabına havale ile yattığı bankadan öğrenilmiştir.

340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	**10.000**	
102 BANKALAR	49.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		50.000
391 HESAPLANAN KDV		9.000

4. Duran varlık için avans alınması;

İşletme, 50.000 ₺ maliyetli 30.000 ₺ birikmiş amortismanı olan taşıtını 28.000 ₺ ye satmak üzere anlaşmış ve 3.500 ₺ avans almıştır.

100 KASA	3.500	
349 ALINAN DİĞER AVANSLAR		**3.500**

- Avansı veren kişi taşıtı alamayacağını beyan etmiş alış işleminden vaz geçilmiş ancak işletme anlaşma koşulları nedeniyle avansı geri vermeyeceğini belirtmiştir.

349 ALINAN DİĞER AVANSLAR	**3.500**	
679 D. OL. DIŞI GELİR VE KÂR.		3.500

Avansı veren kişi taşıtı geri kalanını ödeyerek telim alsaydı;

100 KASA	24.500	
349 ALINAN DİĞER AVANSLAR	**3.500**	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	30.000	
254 TAŞITLAR		50.000
649 DİĞER OL. GEL. KARLAR		8.000

ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

İşletmelerin, Sosyal güvenlik kurumlarına olan prim borçları, üye oldukları kuruluşların aidatları, sendika aidatları, vergi dairesine olan vergi borçları vb. yükümlülük ve borçların izlendiği hesap grubudur.

36 ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI
	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI
	368 VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKMÜLÜLÜKLER HESABI
	339 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI

ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER İLE İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

1. Vergi doğuran bazı olaylar;

İşletme, Nisan ayı maaş bordrolarından çıkarılan bilgiler şöyledir.
Brüt Maaşlar toplamı: 10.000 ₺
SGK kesintileri: 2.600 ₺
Damga vergisi: 50 ₺
Gelir Vergisi Kesintileri: 1.500 ₺
Asgari geçim İndirimleri: 800 ₺

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	10.000	
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	800	
335 PERSONELE BORÇLAR		7.850
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		**1.550**
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		**1.400**

Vergi borcunu, Erciyes vergi dairesine nakit olarak öderken; SGK prim borcunu Halk bankası Kayseri şubesine nakit olarak yatırmıştır.

360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	**1.550**	
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVELİK KES.	**1.400**	
100 KASA		2.950

2. KDV'nin ödenecek kısmının tahakkuk ettirilmesi;

İşletmenin Şubat ayı KDV hesaplarının durumu şöyledir;
190 Devreden KDV = 1.500 ₺
191 İndirilecek KDV = 5.600 ₺
391 Hesaplanan KDV = 9.870 ₺

391 HESAPLANAN KDV	9.870	
191 İNDİRİLECEK KDV		5.600
190 DEVREDEN KDV		1.500
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		**2.770**

3. Kamu kurumlarına olan borçların vadesi geçtiğinde veya ertelendiğinde;
İşletme, son üç ayın SGK primlerini ödeyemediği gecikmeye girdiğini kurumdan alınan ihbarname ile öğrenmiştir. Toplam gecikmedeki borç 5.000 ₺ dir. Kurumla görüşülmüş ve 3 taksit halinde yapılmak üzere yapılandırılmıştır.

361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	5.000	
368 VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLŞMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKMÜLÜLÜKLER		**5.000**

4. Resmi kuruluşlara ödenen aidatlar;

İşletmenin üyesi olduğu sendikanın aylık aidatları 150 ₺ dir. Ocak ayı başında ilk aidatı nakden ödenmiştir.
Ocak ayında;

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	150	
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER.	1.650	
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		**1.800**
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	**150**	
100 KASA		150

5. İcra kesintileri;

İşletme çalışanlarından Cemil Bey için Amasya 3. İcra Dairesi tarafından net maaşına ¼ oranında haciz konmuştur.
Brüt Ücret: 3.600
SGK Kesintileri: 540 (-)
Vergi Kesintileri:430 (-)

Net maaş: 2.630 ₺ x ¼ = 657,5 ₺ maaş icrası var

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	3.600	
335 PERSONELE BORÇLAR		1.972,5
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		430
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		540
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		**657,5**

6. Üyelik Aidatı;

Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği (TDUB)'ne üye olan Nuh Kurumsal Taşınmaz Değerleme A.Ş., ocak ayı itibariyle TDUB aidatı olan 3.000 ₺ yi ödemiştir.

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	3.000	
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		**3.000**
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	**3.000**	
100 KASA		3.000

KIDEM TAZMİNATI

İşçilerin kanunda belirtilen haklı nedenler olmaksızın işten çıkarılması veya kendi isteği ile şartlarına uygun şekilde işten ayrılması, sözleşme süresi dolmuş ve yenilenmemiş olması veya emeklilik nedeniyle ayrılıyor olması gibi durumlarda, işverence işçiye ödemekle yükümlü olduğu tazminattır.

İş Kanunu hükümlerine göre işçinin kıdem tazminatına hak kazanabilmesi için;

- İş Kanunu'na tabi olması, işçi niteliği taşıması ve sürekli bir işte çalışması,
- İşçinin işyerinde en az 1 (bir) yıl aynı işverene bağlı olarak iş sözleşmesine göre çalışmış olması (Yasal grev ve lokavt süreleri kıdemden sayılmaz),
- İş sözleşmesinin yasada belirtilen hâllerden birisi ile sona ermesi, gerekmektedir.

Kıdem Tazminatı Tutan = Hizmet (Kıdem) Süresi x Son Gün Brüt Ücret Tutarı x 30 GÜN

Kıdem tazminatı işten ayrıldığında işçiye ödendiği için o tarihte gider yapılması uygun görülmemiştir. İ**leride ödenecek tutarın her yıla gider olarak kaydedilmesi uygun görülmüştür. Bunun içinde karşılık kaydı yapılır**. Ancak mevcut vergi kanunları ayrılan bu karşılıkları **kanunen kabul edilmeyen gider olarak kabul etmiş** ve **sadece tazminatın ödendiği yıl vergiden düşürülmesini öngörmüştür**. Dolayısıyla ayrılan karşılıkların ayrıca **Nazım hesaplarda** izlenmesi gerekir.

Kıdem tazminatı hesaplanan personel üretim biriminde çalışıyorsa **730 Genel Üretim Giderleri hesabı**, Pazarlama Biriminde çalışıyorsa **760 Pazarlama ve Satış Dağıtım Giderleri Hesabı,** İdari binada çalışıyorsa **770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı, borçlandırılırken 472 Kıdem Tazminatları Hesabına alacak kaydedilir.**

Kıdem tazminatı yıllara yaygın olarak gider olarak kaydedilir ancak işten ayrıldığı tarihte en son alınan aylık brüt maaş ile çalıştığı yıl sayısını çarparak kıdem tazminatı hesaplanır ve ödenir. İşçinin kıdem tazminatı bu nedenle daha önceki yükleme kayıtlarından daha fazla çıkacaktır. İşçi işten ayrılacağı zaman uzun vadeli yabancı kaynak hesabı olan 472 KIDEM TAZMİNATLARI hesabı kapatılarak 372 KIDEM TAZMİNATLARI hesabına alacak kaydedilir. Ödeme yapıldığında bu hesap da borçlanarak kapanır.

KIDEM TAZMİNATI İLE İLGİLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

1. Kıdem hesaplanması;

Örnek: işletmede çalışanlar için hesaplanan yıllık kıdem tazminatları tutarı şöyledir;

Üretim işinde çalışan işçiler için: Brüt maaşlar toplamı 24.000 ₺
İdari birimde çalışan işçiler için: Brüt maaşlar toplamı 36.000 ₺

730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	24.000	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	36.000	
472 KIDEM TAZMİNATLARI		**60.000**

950 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER	60.000	
951 MATRAHA EKLENECEK TUTARLAR		60.000

2. Kıdem Tazminatının kısa vadeli hesaba alınması;

İşletmede 8 yıldır pazarlama bölümünde çalışan İbrahim Bey işten ayrılmak istediğini bildirmiş işletme yönetimi talebi kabul ederek kıdem tazminatını hesaplamıştır.
Şimdiye kadar Muhasebe kayıtlarında 472 Nolu hesapta kayıtlı kıdem tutarı: 17.800 ₺ dir. İşçinin son brüt maaşı: 3.250 ₺ olduğuna göre;

3.250 x 8 yıl = 26.000 ₺ tazminat alması gerekir.
26.000 – 17.800 = 8.200 ₺ eksik yükleme farkı var.

472 KIDEM TAZMİNATLARI KARŞILIĞI	**17.800**	
760 PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	8.200	
372 KIDEM TAZMİNATLARI		26.000

3. Kıdem Tazminatı Ödendiğinde;

2. örnekteki hesaplanan 26.000 ₺ kıdem tazminatı ödenmiştir.

372 KIDEM TAZMİNATLARI KARŞILIĞI	**26.000**	
100 KASA		26.000

951 MATRAHA EKLENECEK TUTARLAR	17.800	
950 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER		17.800

BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarı kesinleşmemiş veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği belli olmayan kısa vadeli borçlar ve giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur.

Bu grupta yer alan karşılık hesapları aktifi düzenleyici değildir bundan dolayı aktifle ilgisiz karşılıklar olarak da adlandırılır.

373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI

Aylık maliyetlerin hesaplanmasında gelecek aylarda veya yılsonunda kesin tahakkuku yapılacak giderlerden (Amortisman, Tamir – Bakım Giderleri, İkramiyeler, Finansman Giderleri) aylık maliyetlere pay verilmesinde, tahmini gider karşılıklarını kapsar.

Bu hesap, ilgili maliyet dönemine yüklenmesi gerektiği halde henüz nakden veya hesaben ödenecek aşamaya gelmemiş olan ve işletme tarafından yapılan hesaplamalara dayanan maliyet giderleri karşılıklarının kaydedildiği bir yabancı kaynak hesabıdır.

1. Faturası Gelmeyen Giderlerin Tahminen Kayda Alınması;

Yazel Fiber Optik Kablo İmalat A.Ş. Kasım 2017 sonunda kasım ayına ait elektrik giderini sayaçtan okuyarak eski faturalardaki hesaplamayı baz alarak 12.500 ₺ olarak hesaplıyor.

730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	12.500	
373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI		**12.500**

Aralık ayı içerisinde elektrik faturası geliyor ve tutarın KDV hariç 12.640 ₺ olduğu öğreniliyor. Bankadan otomatik ödeme talimatıyla ödendiği banka hareketlerinde görülmektedir.

373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI.	12.500	
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	140	
191 İNDİRİLECEK KDV	2.275,20	
102 BANKALAR		14.915,20

DÖNEM KARI İLE İLGİLİ AYRILAN KARŞILIKLAR

Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi ile diğer vergi ve kesintileri, fonlar ve benzeri diğer yükümlülükler karşılıkları 370 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesabında izlenir.

Şahıs işletmelerinde (Kolektif ve Adi komandit, Adi şirketler) Kurumlar vergi yükümlüsü olmadıklarından bu hesapları kullanmazlar. Gelir vergisi mükelleflerinde vergi işletme sahipleri öder.

Örnek: Nun AŞ'nin dönem kârı 100.000 ₺ olup 2017 yılı dönem kârı üzerinden 26.000 ₺ kurumlar vergisi hesaplamıştır. Yıl içerisinde ödemiş olduğu peşin vergiler toplamı 12.000 ₺'dir.

- Yılsonu itibariyle hesaplanan vergi için karşılık ayrılması;

691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)	26.000	
370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		26.000

- Yıl içersinde peşin ödenmiş verginin yılsonunda ilgili hesaba aktarılması;

371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)	12.000	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR		12.000

- Dönem Kârının netleştirilmesi;

690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI	100.000	
691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)		26.000
692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI		74.000

- Dönem net kârının bilanço hesabına aktarılması;

692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI.	74.000	
590 DÖNEM NET KÂRI		74.000

- İşletme 25.04.2018 tarihinde beyanname vererek kurumlar vergisini tahakkuk ettirmiştir. 2017 yılı içerisinde peşin ödenen 12.000 ₺ vergi, ödenecek vergiden mahsup ediliyor;

370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI.	26.000	
371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)		12.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		**14.000**

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. İşletme 10.11.2017 tarihinde 5.000 € + %18 KDV hariç fatura ile İtalya'daki "Macro commercio" İşletmesinden ticari mal satın almıştır. Alınan malların gümrük masrafları 500 ₺, nakliyesi satıcıya ait olmak üzere 1.500 ₺ tutmaktadır. Nakliye süresince zarar oluşmaması için 100 ₺ +%18 KDV'e sigorta yaptırılmıştır. İşletme aldığı malların 2.000 ₺ sine 6 ay vadeli çek vermiş, geri kalanı banka havalesi ile ödenmiştir.
Yukarıdaki bilgilere göre yapılacak kayıtla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 153 Ticari Mallar hesabı 5.600 ₺, borç
B) 103 Verilen Çek ve Ödemem Emirleri Hesabı 2.000₺, alacak
C) 102 Bankalar Hesabı 4.510 ₺, alacak
D) 191 İndirilecek KDV Hesabı 910 ₺, borç
E) 321 Borç Senetleri Hesabı 2.000 ₺, alacak

İşletme satın aldığı malların maliyeti;
5.000 ₺ alış bedeli + 500 ₺ gümrük masrafları + 100 ₺ sigorta = 5.600 ₺
KDV tutarı = (5000 %18 = 900 ₺) + (100 %18 =10 ₺)
= 910 ₺

153 TİCARİ MALLAR	5.600	
191 İNDİRİLECEK KDV	910	
321 BORÇ SENETLERİ		2.000
102 BANKALAR		4.510

Verilen çekin vadesi sonraki yıla ait olduğu için ÖZÜN ÖNCELİĞİ KAVRAMI gereği senet olarak kaydediliyor.
(CEVAP B)

Sevgili kardeşlerim,
Muhasebe standartları; TMS 23 – Borçlanma Maliyetleri Standardı " **Borçlanma maliyetleri, borçlanma niteliğine ve yöntemine bakılmaksızın, oluştukları dönemde gider olarak tahakkuk ettirilir**" şeklinde ifade edilmiştir. Ancak özellikli varlıklar bunun istisnasıdır.
Özellikli varlıklar, üretilmesi uzun zaman gerektiren varlıklardır. Bu nedenle edinilmesi uzun zaman alan stok ya da duran varlıklarla ilgili yapılan borçlanma giderleri ilgili varlığın maliyetine eklenir.
Ancak buradaki soruda özellikli varlık olmadığı için vade farkı dönem gideri olarak finansman giderleri hesabına borç kaydedilmelidir.

TMS'e Göre;

153 TİCARİ MALLAR	10.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	500	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.890	
320 SATICILAR		12.390

Mevcut Uygulama açısından, yani VUK 'a göre; elde etme maliyeti içerisinde KDV dışındaki tüm harcamalar dahil edildiğinden vade farkı da ticari malın maliyetine eklenir.

153 TİCARİ MALLAR	10.500	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.890	
320 SATICILAR		12.390

(CEVAP C)

2. İşletme, peşin değeri 10.000 ₺ + %18 KDV tutarlı malı 3 ay vadeli olarak 10.500 ₺ + %18 KDV ile satın alıyor. VUK açısından yani mevcut uygulama çerçevesinde kayıt tutan işletme ile Muhasebe Standartları çerçevesinde kayır tutan işletmeler arasında muhasebeleştirilmesi açısından nasıl bir farklılık olur?

A) Mevcut uygulanmaya göre kayıt yapan işletme, 320 Satıcılar Hesabına 12.390 ₺ alacak kaydı yaparken, Muhasebe standartlarına göre kayıt yapan işletme 11.800 ₺ alacak kaydı yapmalıdır.
B) Mevcut uygulanmaya göre kayıt yapan işletme, KDV tutarını indirilecek KDV hesabında izlerken, Muhasebe standartlarına göre kayıt yapan işletme Ticari Malların maliyetine ekler.
C) Mevcut uygulanmaya göre kayıt yapan işletme, Ticari Mallar hesabına 10.500 ₺ borç kaydederken, Muhasebe standartlarına göre kayıt yapan işletme Ticari Malların hesabına 10.000 ₺ borç kaydedecektir.
D) Mevcut uygulanmaya göre kayıt yapan işletme, Vade farkını dönem gideri olarak 770 genel yönetim giderleri hesabına kaydederken, Muhasebe standartlarına göre kayıt yapan işletme vade farkını 780 Finansman Giderleri hesabına borç kaydedecektir.
E) Hiçbiri

3. İşletme, envanterinde kayıtlı arsasını teminat olarak bankaya göstererek borçlu cari hesap açmasını talep ediyor. Banka yönetimi, işletmenin kredibilitesini analiz ettikten sonra 800.000 ₺ limitli ve teminatlara %20 marj koşulu ile kredi açacağını bildiriyor. İşletme bankaya teminat olarak maliyet değeri 1.200.000 ₺ olan arsasını teminat olarak veriyor. Banka arsa için yaptırdığı ekspertiz değeri 900.000 ₺ yasal değer olarak tespit edildiği için değeri bu rakamdan alıyor. Banka teminat karşılığı borçlu cari hesap açıyor.
Buna göre aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) İşletmenin kullanılabilir kredi tutarı 720.000 ₺ dir.
B) İşletmenin 300 Banka Kredileri Hesabı alacaklanır.
C) İşletmenin kullanabileceği maksimum kredi tutarı 800.000 ₺ dir.
D) İşletme kredi borcuna dönem sonunda %20 faiz hesaplanmalıdır.
E) Arazi ve Arsalar hesabı 1.200.000 ₺ alacak kaydı yapılır.

Sevgili kardeşlerim bu soruda dikkat edilmesi gereken işletmenin kredi koşullarıdır.
Bunlar;
1) Eğer teminatları destekler ise en fazla 800.000 ₺ dir.
2) Teminatları üst limit olan 800.000 ₺ nin altında kalırsa ancak teminatının desteklediği kadar kredi kullanabilir.
3) Teminat tutarının %20 sini güvenlik marjı olarak düşecektir.

Banka ekspertiz sonucundaki yasal değeri esas alarak teminatı 900.000 ₺ değerli kabul edecektir.
900.000 %20 si = 180.000 ₺
900.000 – 180.000 = 720.000 ₺ kredi limitidir. Üst sınır 800.000 ₺ nin altında kaldığı için en fazla 720.000 ₺ kredi kullanabilir. **(CEVAP A)**

Buraya kadarki yapılan işlemlerden mali nitelikli işlem oluşmamıştır. Ancak TAM AÇIKLAMA KAVRAMI gereği ipotek verilen arsa ve arazinin bilanço dip notlarında teminat güvencesi olduğunu göstermek amacıyla Nazım Hesaplar ile izlenebilir.
_____ / _____
920 KIYMETLERİMİZİ TEMİNATA ALANLAR 1.200.000
921 TEMİNATTAKİ KIYMETLERİMİZ 1.200.000
_____ / _____

Soruda ekspertiz ücreti alındı veya tapu da arsa üzerine şerh koydurmak için harç ödendi gibi bir ifade kullanılmış olsaydı o zaman mali nitelikli işlem olacaktı. Ayrıca Kredi çekilmiş olsaydı yine mali nitelikli bir işlem olurdu.

4. (2010,KPSS): İşletme, dönem sonu itibariyle tahakkuk eden kredi faiz tutarını hangi hesaba ve ne şekilde kaydetmelidir?
A) Finansman Giderleri Hesabının borcuna
B) Banka Kredileri Hesabının borcuna
C) Gider Tahakkukları hesabının borcuna
D) Gelir Tahakkukları Hesabının alacağına
E) Bankalar hesabının borcuna

Faiz: Borç alan için borç kullanmanın ücreti, borç veren için ise parasını bu günkü kullanımdan vazgeçerek başkasına vermenin getirisidir.
Borç alan kişi için faiz giderdir; borç veren için ise gelir.
Yukarıdaki soruda "…**dönem sonu itibariyle tahakkuk eden kredi faiz tutarını…**" dediğine göre işletme daha önceden kredi çekmiş ve buna faiz işlemiş. İşleyen kredi faizi işletme için Finansman gideri olacaktır.
_____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ
300 BANKA KREDİLERİ
_____ / _____
Şeklinde kayıt yapılacaktır. **(CEVAP A)**

5. (2006, KPSS): Çıkarılan tahvillerin nominal bedelin altında ihraç edilmesi durumunda, nominal bedel ile ihraç fiyatı arasındaki fark aşağıdaki hesaplardan hangisine ne şekilde kaydedilir?
A) Çıkarılmış Tahviller hesabının borcuna
B) Çıkarılmış Tahviller hesabının alacağına
C) Finansman Giderleri hesabının borcuna
D) Menkul kıymet ihraç farkı hesabının alacağına
E) Menkul kıymet ihraç farkı hesabının borcuna

Tahviller ihraç edilirken nominal değerinin altında bir fiyat ile satılıp vade tarihinde nominal değeri ile ödendiğinde buna primli tahvil ihracı denir. Tahvillerin satışı ile vade tarihi arasındaki sürenin mali yıl içinde kalan kısmı 308 Menkul Kıymet İhraç farkları Hesabına borç, İzleyen yıllara isabet eden vade farkı tutarları ise 408 Menkul Kıymet İhraç farkları Hesabına borç kaydedilir.

Yapılması gereken kayıt şöyle olur;
_____ / _____
102 BANKALAR
308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI(-)
408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI(-)
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
_____ / _____
(CEVAP E)

Dönemsellik kavramı gereği ait olduğu dönemlerde hesap, alacak kaydı ile kapatılırken 780 FİNANSMAN GİDERLERİ hesabına borç kaydedilirler.
_____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ
308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI(-)
_____ / _____

6. (2012,KPSS): İşletmenin aldığı depozito ve teminatlar hangi hesap grubunda izlenir?
A) Mali Borçlar
B) Ticari Borçlar
C) Diğer Borçlar
D) Alınan Avanslar
E) Borç ve Gider Karşılıkları

İşletme sattığı malların koruma kabı için teminat alması, veya verdiği hizmet için depozito alması (Örneğin internet hizmeti veren bir şirketin modem için depozito alması gibi) İşletmenin ana faaliyet konusu ile ilgili olduğu için 32 TİCARİ BORÇLAR hesap grubu içerisinde 326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI ile izlenmektedir. **(CEVAP B)**

7. (2012,KPSS): B işletmesi, C işletmesine olan 100.000 ₺ tutarındaki senetsiz borcuna karşılık ileri vadeli 105.000 ₺ tutarlı bir senet vermiştir.
Buna göre B işletmesi, bu olayla ilgili muhasebe kaydında;

I. Alıcılar hesabı borçlu 100.000 ₺
II. Finansman Giderleri Hesabı borçlu 5.000 ₺
III. Alacak Senetleri Hesabı Borçlu 100.000 ₺
IV. Satıcılar Hesabı borçlu 100.000 ₺
V. Borç Senetleri Hesabı alacaklı 105.000 ₺
VI. Alacak Senetleri Hesabı alacaklı 105.000 ₺

Kayıtlardan hangileri yapılmalıdır?
A) I, II ve III
B) I, II ve V
C) I, IV ve VI
D) II, IV ve V
E) II, IV ve VI

Borcun vadesi uzatıldığında ilave edilecek vade farkı (faiz) Finansman giderleri hesabının borcuna kaydedilir. Senetsiz Borç = SATICILAR HESABI, Senetli borç = BORÇ SENETLERİ HESABI'nda izlenir.
Satıcılara olan senetsiz borç ters kayıt ile (borçlanarak) kapatılırken yerine verilen Borç Senetleri hesabı alacaklanacaktır.

_____ / _____
320 SATICILAR 100.000
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 5.000
321 BORÇ SENETLERİ 105.000
_____ / _____

(CEVAP D)

8. (2009, KPSS):
_____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
PERSONEL AVANSLARI
PERSONELE BORÇLAR
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
_____ / _____
Yukarıdaki ücret bordrosu kaydında yanlış kullanılan hesap hangisidir?
A) Genel yönetim giderleri
B) Personel avansları
C) Personele borçlar
D) Ödenecek vergi ve fonlar
E) Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri

Yukarıdaki yevmiye maddesinde işletme hem vergi hem de personele borçlanmış. Buradan maaş tahakkuk kaydı yapılmaya çalışıldığı anlaşılıyor. Ancak bu kayıtta personele verilen avansların maaşından kesilmesi gerekeceğinden borçta değil alacak tarafında olması gerekir.

_____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
PERSONEL AVANSLARI
PERSONELE BORÇLAR
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
_____ / _____ **(CEVAP B)**

9. (2010, KPSS): İşletmenin dönem sonu itibariyle borç senetleri için hesapladığı reeskont tutarı izleyen dönemde hangi hesaplara ve ne şekilde kaydedilir?
A) Borç Senetleri Hesabı Borç – Reeskont Faiz Gelirleri hesabı alacak
B) Borç Senetleri Reeskontu Hesabı Borç – Reeskont Faiz Gelirleri hesabı alacak
C) Borç Senetleri Hesabı Borç – Dönem Kâr yada Zarar hesabı alacak
D) Reeskont Faiz Giderleri Hesabı Borç – Borç Senetleri Reeskontu Hesabı alacak
E) Reeskont Faiz Gelirleri Hesabı Borç - Borç Senetleri Reeskontu Hesabı alacak

Borçların vadesinden önceki değeri nominal değerinden daha düşük çıkacağından borcun azalması işletme için gelir niteliğindedir ve dönem sonunda reeskont hesaplandığında şöyle kayıt yapılır;

_____ / _____
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ
_____ / _____

İzleyen yıl içinde vadesinde nominal değeriyle ödeneceğinden bu defa geçen yıl gelir gösterilen bu yıl için gider gibi gösterilerek düzeltilmiş olur.

_____ / _____
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU
_____ / _____

(CEVAP D)

10. (2011, KPSS): İşletmenin borçlu olduğu bir çalışanının işletmeden ayrılması halinde, bu borçla ilgili olarak yapılması gereken kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) Personele Borçlar Hesabı alacaklı
B) Diğer Ticari Borçlar Hesabı alacaklı
C) Diğer Ticari Borçlar Hesabı borçlu
D) Ödenecek Diğer Yükümlülükler Hesabı alacaklı
E) Diğer Çeşitli Borçlar Alacaklı

İşten ayrıldıktan sonra artık işletme personeli olmadığından 335 Personele Borçlar hesabında izlenmesi doğru olmaz. Dışarıdaki 3. kişiler ile olan borç alacak ilişkisinde,136 Diğer Çeşitli alacaklar Hesabı ile; 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı ile takip edilir.
İşten ayrılan personelden alacak olduğunda;

_____ / _____
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HS
135 PERSONELDEN ALACAKLAR HS
_____ / _____

İşten ayrılan personele borç olduğunda;

_____ / _____
335 PERSONELE BORÇLAR HESABI
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
_____ / _____ **(CEVAP E)**

11 (2012, GUY): (ABC) İşletmesinin dönemle ilgili tahakkuk eden personel ücretinin brüt tutarı 750.000 ₺'dir. Bu ücrete ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

SGK işveren payı	**135.000 ₺**
SGK işçi payı	**250.000 ₺**
Gelir vergisi	**112.000 ₺**
Damga vergisi	**4.500 ₺**
SGK işçi işsizlik primi	**7.500 ₺**
SGK işveren işsizlik primi	**15.000 ₺**

Buna göre ücret tahakkukuna ilişkin yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERİ	885.000	
ÖDENECEK VERGİ FONLAR	112.000	
ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		385.000
PERSONELE BORÇLAR		388.000

B) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERİ	900.000	
ÖDENECEK VERGİ FONLAR		116.500
ÖDENECEK SOS. GÜV. KES.		407.500
PERSONELE BORÇLAR		376.000

C) _____ / _____

GENEL YÖNETİM GİDERİ	661.000	
ÖDENECEK VERGİ FONLAR	112.000	
ÖDENECEK SOS. GÜV. KESİNT.		385.000
PERSONELE BORÇLAR		388.000

D) _____ / _____

PERSONELE BORÇLAR	376.000	
ÖDENECEK VERGİ FONLAR	407.500	
ÖDENECEK SOS. GÜV. KESİNT.		116.500
GENEL YÖNETİM GİDERİ		900.000

_____ / _____

Genel Yönetim Giderleri = Brüt Ücret + İşveren payları
= 750.000 + 135.000 +15.000
= 900.000 ₺
Ödenecek Vergi ve Fonlar = Gelir vergisi + Damga vergisi
= 112.000 + 4.500
= 116.500 ₺
Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri = 135.000 + 250.000 + 7.500 + 15.000 = 407.500₺

Personele Borçlar = Brüt Ücret – İşveren payı dışındaki kesintiler
= 750.000 – (250.000 + 112.000 + 4.500 + 7.500)
= 376.000 ₺ olarak bulunur.

(CEVAP B)

12. (2008 TCZB Müfettiş Yardımcılığı): İşletme dönem sonunda hesaplamış olduğu vergi nedeniyle izleyen dönemde beyanname verdiğinde, aşağıdaki hesaplardan hangisine borç kaydı yapmalıdır?

A) 370 Dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları
B) 691 Dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları
C) 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar
D) 360 Ödenecek vergi ve fonlar
E) 371 Dönem karının peşin ödenen vergi ve diğer yükümlülükleri

Beyanname verildiğinde geçmişte peşin ödenen vergiler düşüldükten sonra kalan net vergi borcu tespit edilmiş ve ödenecek vergilerin ödeninceye kadar tutulduğu 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR hesabına aktarılacaktır.

_____ / _____
370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HESABI
371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ HESABI (-)
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI
_____ / _____ **(CEVAP A)**

13. (2004, KPSS): İşletme 2003 yılı içinde, Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabına 57.000 ₺ tutarında kayıt yapmıştır. Bu tutarla ilgili olarak dönem sonunda hangi hesaba ve ne şekilde kayıt yapılmalıdır?

A) Diğer Borç ve Gider Karşılıkları hesabının alacağına
B) Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri hesabının alacağına
C) Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri hesabının borcuna
D) Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabının borcuna
E) Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabının borcuna

Peşin ödenen vergiler ödendikleri zamanlarda;
_____ / _____
102 BANKALAR
193 PEŞİN ÖDENENVERGİ VE FONLAR
642 FAİZ GELİRLERİ
_____ / _____
Şeklinde 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı 'nın borcuna kaydedildiğinden dönem sonunda bu hesap kapatılarak izleyen dönemde kurumlar vergisi hesaplanırken kardan düşülmek üzere 371 Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-) hesabına kaydedilir. Pasifi düzenleyici hesap olduğundan Pasifte indirim şeklinde durur.
_____ / _____
371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR
_____ / _____
(**CEVAP C**)

14. (2007 KPSS): Aşağıdakilerden hangisi varlık hesaplarıyla ilgili bir karşılık hesabı değildir?
A) Stok değer düşüklüğü karşılığı
B) Kıdem tazminatları karşılığı
C) Menkul kıymet değer düşüklüğü karşılığı
D) Şüpheli ticari alacakları karşılığı
E) Şüpheli diğer alacaklar karşılığı

Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabı ismi itibariyle düzenleyici hesap gibi görünmektedir. Ancak işletmedeki çalışanların ileride emeklilik veya işten ayrılma gibi durumlarında almaları gerekecek olan kıdem tazminatlarının kaydedildiği pasif karakterli hesaplardır. **(CEVAP B)**

15. (2003, KPSS): Aylık maliyetlere yüklenen tahmini gider karşılıkları aşağıdaki hesaplardan hangisinde kaydedilir?
A) Gider tahakkukları
B) Özel maliyetler
C) Maliyet gider karşılığı
D) Diğer borç ve gider karşılıkları
E) Karşılık giderleri

Tahmini (yüklenen) gider karşılıklarının kaydı aşağıdaki gibi yapılır. Böylece dönemsellik gereği ilgili döneme ait olan gider tahminen de olsa kaydedilirken işlemin sonuçlanması yani ödemenin gerçekleşmesi zamanına kadar taşımak amacıyla kullanılan bilanço hesabı 373 Maliyet Gider Karşılığı hesabı alacaklanır.
_____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
373 MALİYET GİDER KARŞILIĞI
_____ / _____ **(CEVAP C)**

16. (2005, KPSS): İşletmede sayaç okumak suretiyle Nisan ayı doğalgaz tüketim bedeli 520 ₺ olarak belirlenmiş ve kayıtlara alınmıştır.
Yapılan kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) Maliyet Gider Karşılığı hesabı alacaklı
B) Genel Yönetim Giderleri hesabı alacaklı
C) Gider Tahakkukları hesabı alacaklı
D) Gider Tahakkukları hesabı borçlu
E) Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı borçlu

Soruda tahminen yapılan hesaplama ile giderin yüklenmesi kaydı istenmektedir.
_____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ 520
373 MALİYET GİDER KARŞILIĞI 520
_____ / _____
(CEVAP A)

17. (2009, KPSS): Bir işletmede Aralık ayı sonu itibariyle fabrika binasının elektrik tüketim bedeli tahmini olarak hesaplara alınmıştır.
Buna göre tahmin edilenden yüksek tutarda fatura geldiğinde yapılacak kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı doğrudur?
A) Genel yönetim Giderleri hesabı borçlu
B) Genel Üretim Giderleri hesabı alacaklı
C) Maliyet Giderleri Karşılığı hesabı alacaklı
D) Gider Tahakkukları hesabı borçlu
E) İndirilecek KDV hesabı borçlu

Yüksek gelen elektrik gideri 730 GÜG hesabına eklenmeli, ayrıca daha önceden tahmin kaydında alacak kaydı yapılan 373 Maliyet Gider Karşılıkları hesabı borç kaydı ile kapatılmalıdır. KDV indirilecek KDV nin borcunda izlenir.
_____ / _____
373 MALİYET GİDER KARŞILIĞI
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
191 İNDİRİLECEK KDV
381 GİDER TAHAKKUKLARI
_____ / _____ (**CEVAP E**)

18. (KPSS 2003): İşletme aleyhine açılan ve bilanço tarihi itibariyle devam eden tazminat davası için ayrılan karşılık hangi hesaba ve ne şekilde kaydedilmelidir?
A) Karşılık Giderleri hesabının borcuna
B) Gelecek Yıllara Ait Giderler hesabının borcuna
C) Gelecek Aylara Ait Giderler hesabının borcuna
D) Diğer Borç ve Gider Karşılıkları hesabının alacağına
E) Diğer Olağanüstü Gider ve Zararlar hesabının alacağına

Tazminat davasının işletme aleyhine sonuçlanması durumunda, işletmenin zararı olacağından gelecekte olabilecek gider ve zararlar için İhtiyatlılık kavramı gereği karşılık ayrılmalıdır.
_____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ 520
379 DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI 520
_____ / _____ **(CEVAP D)**

19. (2005, KPSS) Mali borçlarla ilgili olarak;
I. Banka ve diğer finans kuruluşlarından alınan kredilerin yer aldığı gruptur.
II. Vadeli mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan borçların kaydedildiği gruptur.
III. İşletme tarafından borçlanma amacıyla ihraç edilen menkul kıymetlerin izlendiği gruptur.
İfadelerinden hangileri doğrudur?
A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

Mali borçlar; işletmelerin para veya sermaye piyasasından borç niteliğinde menkul kıymet ihracı ile veya finansal kuruluşlardan farklı şekillerde temin ettikleri kredilerin izlendiği hesap grubudur.
Mal veya hizmet alımından doğan borçlar ise 32 Ticari Borçlar hesap grubunun kapsamındadır.
(CEVAP E)

20. Aşağıdakilerden hangisi Tahvilin özelliklerinden değildir?
A) Tahvil sahibi faiz geliri elde eder
B) Tahvil sahibi payı oranında kar veya zarara katılır
C) Tahvil sahibi vade sonunda anaparasını geri alır.
D) Tahvilde oy hakkı yoktur.
E) Tahvil sahibi işletmenin alacaklısıdır

Devletin ya da özel sektör şirketlerinin, **orta veya uzun vadeli fon sağlamak üzere çıkarttıkları borç senetleridir**.
- Ortaklık ve oy hakkı vermez.
- Sahibine **alacaklılık hakkı** sağlar.
- Tahvil satın alan yatırımcı vade sonunda anaparasını ve faiz alır.
- Tahviller **sabit** veya **değişken faizli** olarak ihraç edilebilir.
- Vadesi en az **2 yıl** en fazla **7 yıl**dır.
- Arka yüzlerinde ödeme planı yer alır.
- **Piyasa faiz oranlarındaki değişimden etkilenir**.
- **Nominal değerinin altında ve üstünde çıkarılabilir**. Nominal değerinin en çok **% 5 altında** çıkarılabilir.
- **Sabit getiri** garantisi olması ve tasfiyeden öncelikle pay alma hakkına sahip olması Hisse senedine göre daha riski düşük olduğunu gösterir.

(CEVAP B)

21. (A) işletmesi (Z) AŞ'nin 1 ₺ nominal değerli hisselerinin 100.000 adedini, tanesi 10 ₺'den borsadan satın almış ve aldığı bu hisse senetleri için aracı kuruma binde 2 komisyon ödemiştir. Buna göre %15 sermaye payını temsil eden bu hisse senetleri A işletmesinde "iştirakler" hesabına aşağıdakilerden hangi tutar ile kayıtlanmalıdır?
A) 100.200
B) 100.000
C) 1.000.000
D) 1.002.000
E) 2.000.000

Menkul kıymetler alış değeriyle kaydedilirler. Ödenen komisyon için zaten Komisyon giderleri hesabı diye tek düzen hesap planında hesap açılmış. Yapılması gereken kayıt şöyle olmalıdır;
_____ / _____
242 İŞTİRAKLER 1.000.000
653 KOMİSYON GİDERLERİ 2.000
102 BANKALAR 1.002.000
_____ / _____ **(CEVAP C)**

22. (F) Anonim şirketinin 2017 itibariyle özkaynakları 1.000.000 ₺ dir. Şirketin 2 ₺ nominal değerli 200.000 adet hisse senedi mevcuttur.
Yukarıdaki bilgilere göre (F) A.Ş.'nin mevcut, bir adet hisse senedinin defter değeri kaç ₺'dir?
A) 2
B) 3
C) 5
D) 10
E) 20

Defter değeri özkaynakların hisse başına bölümüdür. Bu nedenle 1.000.000 / 200.000 = 5 ₺ / adet bulunur.
(CEVAP C)

23. "Uzun vadeli amaçlarla satın alınan veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan uzun vadeli menkul kıymetler" TDHP'na göre aşağıdaki hesap gruplarından hangisinde yer alır?
A) Mali duran varlıklar
B) Maddi duran varlıklar
C) Menkul kıymetler
D) Mali borçlar
E) Özkaynaklar

İşletmenin uzun vadeli elinde tuttuğu menkul kıymetler hisse senedi ise Bağlı Menkul Kıymetler, İştirakler, bağlı Ortaklıklar şeklinde olacağından bunlarda Mali duran Varlıklar olarak 24 nolu hesap grubunda yer alır. **(CEVAP A)**

24. Büro malzemeleri alım-satımı yapan bir işletme, muhasebe bölümünde kullanmak üzere 1 Aralık 2017 tarihinde 3.000 ₺'ye bir bilgisayar satın almıştır. Alış bedeli ve %18 KDV tutarını kapsayan 3.540 ₺ nominal değerli 4 ay vadeli bir senet düzenleyip vermiştir. Bu alışla ilgili olarak doğan borç hangi hesapta izlenecektir?
A) 336 Diğer Çeşitli Borçlar
B) 321 Borç Senetleri
C) 421 Borç Senetleri
D) 320 Satıcılar
E) 420 Satıcılar

İşletmenin ticari faaliyet konusu büro malzemeleri alıp satmak ve bilgisayar satın alıyor. Aslında büro malzemesi de almış olsaydı bu sorudaki gibi kullanmak amacıyla almış olursa o ticari mal değil duran varlık olarak 255 DEMİRBAŞLAR hesabına kaydedileceğinden, bu işlemden doğan borç da ticari borç olmayacaktır. Ticari nedenlerden veya finansal kurum veya sermaye piyasasına borç olmadığında bunların dışındaki borçlar 33 DİĞER BORÇLAR hesap grubunda izlenir.
_____ / _____
255 DEMİRBAŞLAR
191 İNDİRİLECEK KDV
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
_____ / _____ **(CEVAP A)**

25. Aşağıdakilerden hangisi, Ortaklara Borçlar hesabı'nı borçlandırır?

A) Ortaklara dağıtılacak temettülerin ödenmesi
B) Ortağın kendi adına çektiği krediyi geri almak üzere işletmeye vermesi
C) Ortağın, işletmenin finansman ihtiyacını karşılamak için verdiği paralar
D) İşletmenin birleşmesi nedeniyle, işletme varlıklarının ortaklara dağıtılması
E) Sermaye azaltımı nedeniyle ortaklara ödenecek sermaye payları

Ortaklara borçlar hesabı pasif karakterli yani alacaklı çalışan bir hesaptır. Borç doğduğunda alacak kaydı yapılır borç ödendiğinde borç kaydı ile kapatılır. Bu tarz sorularda ortağa ödeme yapılmış cümlesi sorunun cevabı için yeterli ama biz somutlaştırmak amacıyla kayıtlarını yapalım.
Ortaklara kâr dağıtım kararı alındığında;
_____ / _____
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI
331 ORTAKLARA BORÇLAR
_____ / _____
Ortağa kar payı ödendiğinde ise;
_____ / _____
331 ORTAKLARA BORÇLAR
100 KASA
_____ / _____
Kaydı yapılarak hesap borçlandırılmış ve tutar kadarı kapatılmış olur.
Diğer şıklara bakıldığında hepsinde de şirket ortağına borçlanmış olacaktır.
(CEVAP A)

26. Mutfak dolabı imalatı yapan Çeşit Mutfak dolapları Ltd. Şti işletmesi müşterisi Ahmet beyden mutfak dolabı siparişi alıyor. Mutfak dolabının satış sözleşmesi yapılıyor ve belirlenen fiyat 4.000 ₺ + %18 KDV dir. Sipariş başlarken 2.000 ₺ si kaparo olarak önden alınıyor. Malın tesliminde geri kalanı müşterinin kredi kartından çekiliyor. Kredi kartının bankası ile anlaşmamız olmadığında komisyon ödemden kullanılabilmek için 40 gün beklenecektir.

İşletme malın tesliminde yapacağı kayıt için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 127 Diğer ticari alacaklar Hesabı, 2.720 ₺ borç
B) 600 Yurtiçi Satışlar Hesabı, 4.000 ₺ alacak
C) 250 Alınan Sipariş Avansları Hesabı, 2.000 ₺ borç
D) 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı, 2.720 ₺ borç
E) Hesaplanan KDV hesabı, 720 ₺ alacak

Sipariş alındığında muhasebeyi ilgilendiren tek mali nitelikli işlem alınan sipariş avansıdır ve muhasebeleştirilmelidir.
_____ / _____
100 KASA 2.000
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 2.000
_____ / _____

Sipariş teslim edildiğinde;
_____ / _____
127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR 2.720
250 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 2.000
600 YURTİÇİ SATIŞLAR 4.000
391 HESAPLANAN KDV 720
_____ / _____
(CEVAP D)

27. İşletmenin üretimde kullandığı bir makinesinin yapımındaki maliyete, işletmeye tedarikçi olan bir işletme 240.000 ₺ katılım bedeli veriyor.
_____ / _____
100 KASA 240.000
493 TESİSE KATILMA PAYLARI 240.000
_____ / _____

Şeklinde kayıt yapıyor. Makinenin faydalı ömrü 20 yıldır. Buna göre dönem sonunda yapılacak kayıt için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) 770 Genel Yönetim Giderleri hesabı 12.000 ₺ borçlu
B) 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı 12.000 ₺ alacak
C) 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hesabı 12.000 ₺ alacak
D) 493 Tesise Katılma Payı Hesabı 2.000 ₺ borç
E) 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hesabı 2.000 ₺ alacak

Öncelikle soruyu analiz edelim;
Biz bir makine tesisi kuracağız, ancak finansal yönden kaynak sorunu yaşıyoruz ve bizim tedarikçimiz (yani bize düzenli olarak hammadde satan) işletme destek olmak istediğini bildiriyor ve tesis maliyetine katılıyor.
Bu durumda yapılacak olan kayıt;
Soruda verilen;
_____ / _____
100 KASA 240.000
493 TESİSE KATILMA PAYLARI 240.000
_____ / _____
Şeklindeki olacaktır. Biz bunu kullanım süresine dönemsellik kavramı gereği gelir olarak dağıtmamız gerekir.
İçinde bulunduğumuz seneye düşen pay; 240.000 / 20 yıl = 12.000 ₺ olacağından dönem sonunda;
_____ / _____
493 TESİSE KATILMA PAYLARI 12.000
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 12.000
_____ / _____
(CEVAP C)

28. (2004, KPSS) İşletmede çalışan idari personele ait ücret bordrosunun tahakkukuna ilişkin olarak yapılan kayıtta aşağıdaki hesaplardan hangisi yer almaz?

A) Ödenecek Vergi ve Fonlar
B) Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri
C) Personele Borçlar
D) Genel Yönetim Giderleri
E) Peşin Ödenen Vergi Ve Fonlar

Ücret tahakkuk kaydında aşağıdaki kayıt yapılır;
_____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
PERSONELE BORÇLAR
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
PERSONEL AVANSLARI (Eğer avans almış ise)
_____ / _____ **(CEVAP E)**

29. (2005, KPSS) Ücret bordrosu ile ilgili olarak yapılan kayıtta aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Genel Yönetim giderleri
B) Personel Avansları
C) Ödenecek Vergi ve Fonlar
D) Verilen Avanslar
E) Personele Borçlar

Ücret tahakkuk kaydında aşağıdaki kayıt yapılır;
_____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
PERSONELE BORÇLAR
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
PERSONEL AVANSLARI (Eğer avans almış ise)
_____ / _____
Verilen avanslar hesabı, duran varlık alımında verilen avansların kaydedildiği aktif karakterli hesaplardır. 259, 269 ve 279 Hesap kodları ile 3 ayrı hesap grubunda aynı isimle yer alırlar. **(CEVAP D)**

30. İşletme, devletin teşviki kapsamındaki bir makineyi yurtdışından ithal ediyor. 200.000 € 4 %18 KDV tutarlı fatura karşılığı banka havalesi ile ödeniyor. İşlem tarihinde kur 1€=3,8 ₺ dir. Yapılacak yevmiye kaydı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 253 Tesis Makine ve Cihazlar hesabı, 760.000 ₺, borç
B) 192 Diğer KDV hesabı, 136.800 ₺ borç
C) 102 Bankalar hesabı, 760.000 ₺, alacak
D) 392 Diğer KDV hesabı, 136.800 ₺ alacak
E) 102 Bankalar hesabı, 896.800 ₺, alacak

Teşvikli alınan makine için KDV terkin edilir. Bunun içinde öncelikle şu şekilde kayıt yapılır
_____ / _____

253 TESİS, MAKİNE ve CİHAZLAR.	760.000	
192 DİĞER KDV	136.800	
102 BANKALAR		760.000
392 DİĞER KDV		136.800

_____ / _____

İthalat şartlarına uygun şekilde yapılmış ise KDV tutarları iptali için;
_____ / _____

392 DİĞER KDV	136.800	
192 DİĞER KDV		136.800

_____ / _____
Şeklinde ters kayıt ile hesaplar kapatılır. **(CEVAP E)**

31. İşletme 191 İndirilecek KDV hesabının borç kalanı 4.000 ₺, 391 Hesaplanan KDV hesabının alacak kalanı ise 1.500 ₺ dir. İşletmenin başka vergiye tabi işlemleri olmaması durumunda devreden KDV hesabını kullanmayacaktır.
İşletme, verginin iadesi için ilgili vergi dairesine 25.07.2017 tarihinde başvurmuş ve vergi dairesi geri ödemeyi 20.09.2017 tarihinde yapmıştır.
Buna göre yapılacak yevmiye kayıtları için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Diğer Çeşitli Alacaklar hesabı, 3.500 ₺ borçlu
B) Diğer Çeşitli Alacaklar hesabı, 3.500 ₺ alacaklı
C) 191 İndirilecek KDV Hesabı 3.500 ₺ alacaklı
D) 191 İndirilecek KDV Hesabı 4.000 ₺ alacaklı
E) 100 Kasa hesabı, 3.500 ₺ borçlu

KDV hesaplarının oluştuğu ayı izleyen ve beyannamenin verildiği aynı zamanda başvurunun da yapıldığı tarihte;
_____ / _____

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	3.500	
391 HESAPLANAN KDV	1.500	
191 İNDİRİLECEK KDV		4.000

_____ / _____
Vergi dairesi tarafından ödeme yapıldığında;
_____ / _____

100 KASA	3.500	
136 DĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR		3.500

_____ / _____ **(CEVAP C)**

32. Kırmızı İşletmesinin 21.04.2017 tarihinde 331 Ortaklara Borçlar hesabının alacak kalanı 140.000 ₺'dir. İşletme aynı dönem içinde ilgili borçlara ilişkin olarak faiz uygulamış ve ortaklardan alınan borçlara ilişkin 10.000 ₺ faiz hesaplamıştır. İşletmenin öz sermayesi 42.000 ₺ dir.
Kanunen Kabul edilmeyen gider tutarı kaç ₺ dir?

Çözüm:

Örtülü Sermaye: Ortaklardan ve ortakların ilişkili olduğu kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak alınan **borçların** ilgili mali yıl içinde herhangi bir tarihte **öz sermayenin üç katını aşan kısmı**dır. Örtülü sermaye kanunen kabul edilmeyen giderdir.

Örtülü Sermaye = Ortaklara Borçlar – (Öz Sermaye x 3)
= 140.000 – (42.000 x 3)
= 14.000 TL

Örtülü Sermaye Katsayısı = Örtülü Sermaye/Ortaklara Borçlar
= 14.000 / 140.000
= 0,10

Kanunen Kabul edilmeyen gider tutarı;
Faiz Tutarı X Örtülü Sermaye Katsayısı
10.000 x 0,10
= 1.000 ₺

ÖZKAYNAKLAR

Öz sermaye, İşletme sahip veya ortaklarının işletmenin varlıkları üzerindeki toplam haklarının parasal ifadesidir.

Öz sermaye, işletme sahip veya sahiplerinin işletmeye sermaye olarak verdiği değerler ile işletme faaliyetleri sonucunda sağlanan ve henüz işletmeden çekilmemiş döneme ait ve geçmiş dönemlere ait kârları (zarar varsa zarar eksi olarak yer alır), geçmiş yıllar karlarından ayrılmış kar yedekleri ile sermaye yedekleri vb. kaynaklardır.

[Özkaynak = Net Varlıklar – Borçlar] şeklinde hesaplanır.

Yedekler: İleride doğması mümkün olan zararların işletmenin sermaye büyüklüğünü bozmasını engellemek, öz kaynakların yapısını korumak, işletmenin sahipleri ile alacaklıların haklarının korunmasını sağlamak amacıyla net kârın dağıtılmamış ya da işletmede alıkonulmuş tutarı ile sermaye hareketleri dolayısıyla ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarlardır.

ÖZKAYNAK UNSURLARI	AÇIKLAMA
50 ÖDENMİŞ SERMAYE	Şirket ortaklarının taahhüt ettikleri sermayenin yerine getirilmiş olan kısmıdır. Aşağıdaki hesaplardan oluşur ve (-) olan hesaplar pasifi düzenleyici aktif nitelikli hesaplar olup Ödenmiş Sermaye tutarını hesaplarken indirim olarak yer alır. **500 SERMAYE:** İşletme kuruluşunda kuruluş sermayesi için veya sonrasında sermaye artışı kararı ile sermaye artırma işleminde taahhüt edilen sermaye ile Hesap alacaklanır. **501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-):** Sermaye taahhüt işlemi ile birlikte hesap borçlanır. Taahhüt yerine getirildikçe ve getirildiği tutar kadar alacaklanarak kapatılır. *Örnek: ABC Ltd. Şti şirketi ortakları sermaye artırma kararı alıyorlar ve Ortak (A) 10.000 ₺ tutarında nakit para, Ortak (B) 15.000 ₺ tutarındaki makinesini ve Ortak (C) 12.000 ₺ tutarındaki Ticari Mallarını işletmeye vermeyi taahhüt ediyorlar.* **Sermaye Taahhüt Kaydı;** _____ / _____ **501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE** — **37.000** 501.01 Ortak (A) 10.000 ₺ 501.02 Ortak (B) 15.000 ₺ 502.03 Ortak (C) 12.000 ₺ **500 SERMAYE** — **37.000** 500.01 Ortak (A) 10.000 ₺ 500.02 Ortak (B) 15.000 ₺ 500.03 Ortak (C) 12.000 ₺ _____ / _____ **Sermaye Taahhüdünün Yerine getirilmesi Kaydı;** Ortaklar taahhütlerinin tamamını yerine getirmiş olduklarını varsayalım; _____ / _____ **100 KASA** — **10.000** **253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR** — **15.000** **153 TİCARİ MALLAR** — **12.000** **501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE** — **37.000** 501.01 Ortak (A) 10.000 ₺ 501.02 Ortak (B) 15.000 ₺ 502.03 Ortak (C) 12.000 ₺ _____ / _____

502 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI
503 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

İşletmenin cari dönem bilançosunda yer alan ödenmiş sermaye tutarı ile hisse senedi ihraç primi gibi nakit girişi sağlayarak oluşan yedekler, parasal olmayan varlıklar olarak, enflasyon düzeltmesine tabidir.
Düzeltme sermaye ödeme tarihindeki ve yedeklerden ya da birikmiş kârlardan sermayeye aktarılma tarihlerindeki endekslere dönem sonu endekslerinin oranından oluşan düzeltme katsayısı kullanılır.

Örnek: İşletme 5 Ocak günü 100.000 ₺ sermaye ile kurulmuş olup bunun 70.000 ₺'lik kısmı 5 Ocak günü kalanı 20 Mayıs günü işletme adına bankaya yatırılmıştır.
Endeksler:
Aralık Ayı Endeksi: 8.000
Nisan Ayı Endeksi: 7.500
Şubat Ayı Endeksi: 6.800

Ödenmiş sermayenin düzeltilmesi
I. Kısım sermaye ödemesi: 70.000 x (8.000/6.800) = 82.353
II. Kısım sermaye ödemesi: 30.000 x (8.000/7.500) = 32.000

Düzeltilmiş Tutar: 114.353
Düzeltme Farkı: 114.353– 100.000 = 14.353₺

698 ENFLASYON DÜZELTME	14.353	
502 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKI		14.353

52 SERMAYE YEDEKLERİ

Bir kısım sermaye hareketleri nedeniyle ortaya çıkan yedeklerdir.

520 HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ: Şirketin sermaye için çıkardığı hisse senetleri üzerinde yazılı olan (nominal) değerinin üzerinde satıldığında aradaki fark bu hesap ile sermaye yedeği olarak tutulur.

Örnek: İşletme 20.000 ₺ sermaye artırma kararı almış ve gerekli işlemleri yerine getirdikten sonra her biri 20 ₺ nominal değerli 1.000 adet hisse senedini 24.000 ₺ ye satmıştır.

102 BANKALAR	24.000	
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE		20.000
520 HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ		4.000

521 HİSSE SENETLERİ İPTAL KÂRLARI: İptal edilen ortaklık payı (ortaklıktan ayrılan kişinin payları) tekrar satıldığında daha önceki tutarının üstünde bir değere satılırsa aradaki fark bu hesapta sermaye yedeği olarak tutulur.

Örnek: İşletme ortaklığından ayrılan, 20.000 ₺ değerli hisse payına sahip ortağın hisse senetleri iptal edildikten sonra hisse payı aynı kalmak üzere tekrar 25.000 ₺ ye başka birine satılmıştır.

102 BANKALAR	25.000	
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE		20.000
522 HİSSE SENETLERİ İPTAL KÂRLARI		5.000

522 MADDİ DURAN VARLIK (MDV) YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI: Maddi duran varlıklar yeniden değerlemeye tutulduğundaki değer artışı bu hesap ile sermaye yedeği olarak kayıtlara alınır. (Yeniden Değerleme Artışı uygulaması 5024 sayılı Yasa ile 01.01.2004 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.)
Kaldırılmış olmasına rağmen soru olma ihtimali bakımından konunun anlaşılması adına örneklendirelim;

Örnek: İşletme Maddi Duran Varlıkları ve birikmiş amortismanların durumu şöyledir;
Demirbaşlar: 10.000 ₺ Birikmiş Amortismanı: 3.000 ₺
Taşıtlar : 80.000 ₺ Birikmiş Amortismanı: 20.000 ₺
%20 Yeniden değerleme artışı olduğu durumda;

Demirbaşlar: 10.000 ₺ %20 = 2.000 ₺ Birikmiş Amortismanı: 3.000 ₺ % 20 = 600 ₺
Taşıtlar: 80.000 ₺ %20 = 16.000 ₺ Birikmiş Amortismanı: 20.000 ₺ % 20 = 4.000 ₺

18.000 ₺ 4.600 ₺

Net Artış Tutarı = 18.000 – 4.600 = 13.400 ₺

254 TAŞITLAR	16.000	
255 DEMİRBAŞLAR	2.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		4.600
522 MDV YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞI		13.400

523 İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI: İştirak durumundaki işletmenin varlıklarında yeniden değerleme artışı yapılır ve değer artışı oluşursa fark bu hesapta tutulur. (Yeniden Değerleme Artışı uygulaması 5024 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırılmıştır.)
524 MALİYET ARTIŞLARI FONU: Maliyet Artış Fonu uygulaması 5024 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırılmıştır.
529 DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

54 KÂR YEDEKLERİ

İşletme kârı üzerinden, yasalar, şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı gereği ayrılan veya yenileme fonu olarak bir takım işlemler nedeniyle oluşan yedeklerdir.

Yedek akçeler **kanun hükümleri gereği** olarak, **ana sözleşmeye dayanılarak** veya **genel kurul kararlarıyla** ayrılabilir. Kanun hükümleri uyarınca ayrılan yedek akçeler kanuni yedek akçe olarak adlandırılır. **Kanuni yedek akçelerin ayrılması zorunlu olup, bu ayrım yapılmadan pay sahiplerine kâr dağıtımı yapılamaz.** Kanuni yedek akçeye ilişkin hükümler TTK'nın 519 ve 520. maddelerinde yer almaktadır.

Ana sözleşme uyarınca ayrılan yedek akçeler ihtiyari yedek akçe olarak adlandırılmaktadır. Uygulamada ihtiyari yedek akçe yerine **statü yedekleri** kavramı da kullanılmaktadır. İhtiyari yedek akçe TTK'nın 521 ve 522. maddelerinde "Şirketin İsteği ile Ayırdığı Yedek Akçe" kenar başlığı altında düzenlenmiştir.

540 YASAL YEDEKLER: Türk Ticaret Kanunu gereği ayrılan yedek akçelerdir.
I. Tertip Yedek Akçe: *Her yıl safi kârın %5'i ödenmiş esas sermayenin %20 sine ulaşıncaya kadar ayrılması zorunludur*
II. Tertip Yedek Akçe: *Ortaklara ve kârdan pay alan diğer kişilere dağıtılması karar verilen kârın %10'u kadar yedek ayrılır*

541 STATÜ YEDEKLERİ: Şirket **ana sözleşmesi**nde belirlenmiş ve bu sözleşme maddesi gereğince dönem karından ayrılan yedekler statü yedekleridir.

542 OLAĞAN ÜSTÜ YEDEKLER: yasal yedekler ve statü yedekleri dışında **Genel kurul kararı ile** ayrılan yedeklerdir.

	548 DİĞER KÂR YEDEKLERİ **549 ÖZEL FONLAR:** Yenilemek amacıyla satılan Maddi duran Varlıklar (MDV), net aktif değerinin üzerinde satılırsa, aradaki fark bu hesaba kaydedilir ve kar olarak gösterilmediği için vergiye konu olmaz. Ancak en fazla 3 yıl boyunca bu hesapta bekletilebilir. 3 Yıl içerisinde yeni MDV satın alınırsa, alındığı yıldan başlayarak, hesaplanan amortisman tutarı bu hesaptan düşülür. Eğer ki 3 yıl içerisinde yeni MDV alınamaz ise 3. yıldan itibaren vergiye konu olarak kar olarak kaydedilir**.** *Örnek: Mum Ltd. Şti. 250.000 ₺ net kârının dağıtımı şöyledir;* *I. Tertip Yedek Akçe:12.500₺* *II. Tertip Yedek Akçe: 7.500 ₺* *Şirket ana sözleşmesi gereğince ayrılan yedek: 25.000 ₺* *Genel kurul kararı ile ayrılan yedek: 53.000 ₺* *Yatırım Geliştirme Fonları: 46.000₺* *Ortaklara dağıtılacak temettü (Kâr Payı): 106.000 ₺* _____ / _____ 570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI	250.000	| 331 ORTAKLARA BORÇLAR		106.000 540 YASAL YEDEKLER		20.000 541 STATÜ YEDEKLERİ		25.000 542 OLAĞAN ÜSTÜ YEDEKLER		53.000 549 ÖZEL FONLAR		46.000 _____ / _____
57 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI	Önceki yıllara ait kârların dağıtılmasına veya sermayeye eklenmesine kadar tutulması için kullanılan hesap olan 570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI yer alır. Özkaynakları artırıcı unsurdur.
58 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI	Önceki yıllara ait zararların ortaklara dağıtılmasına veya daha önceki fonlardan veyahut başka bir hesaptan kapatılmasına karar verilinceye kadar tutulması için kullanılan hesap olan 580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HESABI (-) yer alır. Özkaynakları azaltıcı unsurdur. Eksi olarak yer alır.
59 DÖNEM NET KÂRI / ZARARI	İşletmenin faaliyet dönemine ait vergi sonrası net kâr veya zarar tutarlarının izlendiği; 590 DÖNEM NET KÂRI HESABI 591 DÖNEM NET ZARARI HESABI Hesaplarının yer aldığı hesap grubudur.

Özkaynak bölümünde yer alan hesaplar, VUK – TTK – SPK'a göre, Mukayyet (kayıtlı) değer ile değerlenir.

Şirketler, Adi (Borçlar Kanunu'na tabi) ve Ticaret Şirketleri olmak üzere ikiye ayrılır. Ticaret şirketleri: Kolektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketleridir. Kolektif ve komandit şirketler **şahış şirketi**; diğerleri **sermaye şirketi**dir.

Anonim Şirketler temelde iki tür sermaye sistemine tabidir; Esasa sermaye sistemi ve **kayıtlı sermaye sistemi.** Kayıtlı sermaye sisteminde bilançoda çıkarılmış sermaye (satışı yapılmış hisse senedi tutarı) gösterilir.
Kayıtlı sermaye, ortaklıkların, esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak kaydıyla, yönetim kurulu kararı ile **TTK'nın sermaye artırma hükümlerine tabi olmaksızın çıkarabilecekleri hisse senedi azami miktarı**nı gösteren ticaret siciline tescil edilmiş sermayelerdir.

ŞAHIS İŞLETMELERİ İLE SERMAYE ŞİRKETLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

ŞAHIS İŞLETMELERİ

Pakize KIRMIZI, 21.10.2017 tarihinde kurduğu işletmesine 20.000 ₺ nakit, 10.000 ₺ değerinde ticari mal ve 40.000 ₺ değerindeki otomobilini koymuştur.

100 KASA	20.000	
153 TİCARİ MALLAR	10.000	
254 TAŞITLAR	40.000	
500 SERMAYE		70.000

Pakize 15.11.2017 tarihinde sermaye artırımına giderek 25.000 TL yatırarak işletme adına bankada mevduat hesabı açtırmıştır.

102 BANKALAR	25.000	
500 SERMAYE		25.000

31.12.2017 tarihinde 6.500 ₺ net kâr yapmıştır. Kâr sermayeye eklenmiştir.

590 DÖNEM NET KÂRI	6.500	
500 SERMAYE		6.500

31.12.2017 tarihinde 6.500 ₺ net kârı ortaklara dağıtmak kararı almış olsaydı;
(Stopaj Oranı %20 olsun)

6.500 x 0,20 = 1.300 ₺ Gelir vergisi kesintisi
6.500 – 1.300 = 5.200 ₺ Ortaklara verilecek net kâr payları

590 DÖNEM NET KÂRI	6.500	
331 ORTAKLARA BORÇLAR		5.200
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		1.300

SERMAYE ŞİRKETLERİ

Salih UYANIK ile Melek UĞRAŞ sermaye payları eşit olmak üzere 60.000 ₺ sermayeli bir SM Ticaret Limited Şirketi'ni kurmak üzere anlaşmışlar ve tüm yasal işlemleri yerine getirmişleridir.

501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE	60.000	
501.01 Salih 30.000		
501.02 Melek 30.000		
500 SERMAYE		60.000
500.01 Salih 30.000		
500.02 Melek 30.000		

Salih Bey taahhüdünün 10.000 ₺ sini nakit, Melike Hanım ise, 25.000 ₺ sini taşıt aracı koyarak yerine getirmiş, geri kalan taahhütlerini ileriki bir zamanda yerine getireceklerini bildirmişlerdir.

100 KASA	10.000	
254 TAŞITLAR	25.000	
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR	25.000	
131.01.001 Salih 20.000		
131.01.002 Melek 5.000		
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE		60.000
501.01 Salih 30.000		
501.02 Melek 30.000		

Sermaye şirketlerinde kârın dağıtımı izleyen yılda olur. Bu nedenle kar dağıtım kaydı şöyle olmalıdır;

570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI		
335 ORTAKLARA BORÇLAR		

Vergi kanunlarında yer alan hükümlere istinaden vergilendirilmesi gereken kârlar, **sermayeye eklenmesi veya özel fonlar hesabına alınması ve yasada belirlenen süre içinde (5 yıl) bu hesaptan çekilmemesi** halinde **vergilendirme yapılmamaktadır**. Ancak belirlenen süre içerisinde ya da yasal olarak işletmeden çekilmesi yasaklanan kârların, **işletmede çekilmesi veya başka bir hesaba nakledilmesi halinde** bu **işlemin yapıldığı yılın kazancı sayılmakta**dır.

Tevkifat (Stopaj, vergi kesintisi): İleride gerçekleşecek vergiden indirilmek üzere gelirler üzerinden GVK ve KVK 'a göre kesinti yoluyla vergi alınmasıdır.

SONUÇ HESAPLARININ KAPANMASI VE BİLANÇO HESAPLARINA AKTARILMASI

DÖNEM SONUNDA ZARAR OLDUĞUNDA

Örnek: 31 Aralık 2017tarihinde düzenlenen Kesin Mizana göre bazı gelir ve gider hesaplarının kalanları şöyledir:

	BORÇ KALANI	ALACAK KALANI
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		*100.000 ₺*
602 DİĞER GELİRLER		*10.000 ₺*
610 SATIŞ İADESİ	*5.000 ₺*	
621 STMM	*90.000 ₺*	
623 DİĞER SAT. MAL.	*6.000 ₺*	
631 PAZ. SAT. DAĞ. GİD.	*8.000 ₺*	
632 GENEL. YÖN. GİD.	*15.000 ₺*	
643 KOMİSYON GELİRLERİ		*1.000 ₺*
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		*4.000 ₺*

Hesapların Kapatılması kaydı;

_____ / _____		
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI	124.000	
610 SATIŞ İADESİ		5.000
621 SATILAN T.M. MALİYETİ		90.000
623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ		6.000
631 PAZ. SAT. DAĞ. GİDERLERİ		8.000
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		15.000
_____ / _____		
600 YURTİÇİ SATIŞLAR	100.000	
602 DİĞER GELİRLER	10.000	
643 KOMİSYON GELİRLERİ	1.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	4.000	
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		115.000
_____ / _____		

Yukarıdaki kayıtların sonunda gelir ve gider (sonuç) hesapları kapanırken 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI'nın durumu şöyledir;

BORÇ 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI ALACAK

SATIŞ İADESİ	5.000	Y.İÇİ SATIŞLAR.	100.000
STMM	90.000	DİĞER GELİRLER.	10.000
D. SATIŞ MAL.	6.000	KOMİSYON GEL.	1.000
PAZ. SAT. DAĞ. GİD.	8.000	D.OL. GEL. KÂR.	4.000
GEN. YÖNT. GİD.	15.000		
	124.000		115.000

Alacak Toplamı: 115.000 ₺
Borç Toplamı: 124.000 ₺

Bu durumda Hesap 124.000 – 115.000 = 9.000 ₺ borç kalanı vermektedir. Dönem kârı veya zararı hesabının borç kalanı vermesi, işletmenin faaliyetlerinin sonucunda zarar ederek dönemi kapattıklarını gösterir.

Devamı İzleyen sayfada…

DÖNEM SONUNDA KÂRLI OLDUĞUNDA

Örnek: 31 Aralık 2017tarihinde düzenlenen Kesin Mizana göre bazı gelir ve gider hesaplarının kalanları şöyledir:

	BORÇ KALANI	ALACAK KALANI
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		*200.000 ₺*
602 DİĞER GELİRLER		*10.000 ₺*
610 SATIŞ İADESİ	*5.000 ₺*	
621 STMM	*90.000 ₺*	
623 DİĞER SAT. MAL.	*6.000 ₺*	
631 PAZ. SAT. DAĞ. GİD.	*8.000 ₺*	
632 GENEL. YÖN. GİD.	*15.000 ₺*	
643 KOMİSYON GELİRLERİ		*1.000 ₺*
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		*4.000 ₺*

Hesapların Kapatılması kaydı;

_____ / _____		
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI	124.000	
610 SATIŞ İADESİ		5.000
621 SATILAN T.M. MALİYETİ		90.000
623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ		6.000
631 PAZ. SAT. DAĞ. GİDERLERİ		8.000
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		15.000
_____ / _____		
600 YURTİÇİ SATIŞLAR	200.000	
602 DİĞER GELİRLER	10.000	
643 KOMİSYON GELİRLERİ	1.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	4.000	
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		215.000
_____ / _____		

Yukarıdaki kayıtların sonunda gelir ve gider (sonuç) hesapları kapanırken 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI'nın durumu şöyledir;

BORÇ 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI ALACAK

SATIŞ İADESİ	5.000	Y.İÇİ SATIŞLAR.	200.000
STMM	90.000	DİĞER GELİRLER.	10.000
D. SATIŞ MAL.	6.000	KOMİSYON GEL.	1.000
PAZ. SAT. DAĞ. GİD.	8.000	D.OL. GEL. KÂR.	4.000
GEN. YÖNT. GİD.	15.000		
	124.000		215.000

Alacak Toplamı: 215.000 ₺
Borç Toplamı: 124.000 ₺
Bu durumda Hesap 215.000 – 124.000 = 91.000 ₺ alacak kalanı vermektedir. Dönem kârı veya zararı hesabının alacak kalanı işletmenin faaliyetlerinin sonucunun kârlı olduğunu gösterir.

Dönem sonu itibariyle hesaplanan Kurumlar vergisi tutarı; 40.000 ₺ ve peşin ödenen vergi toplamının da 16.000 ₺ olduğunu varsayarak örneğimizi izleyen sayfadan devam ettirelim;

Zarar ettiği için işletme vergi ödemeyeceğinden;

31 Aralık 2017 Tarihinde;

692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI.	9.000	
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		9.000
591 DÖNEM NET ZARARI	9.000	
692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI		9.000

01 Ocak 2018 Tarihinde;

580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARI	9.000	
591 DÖNEM NET ZARARI		9.000

İşletme zararının 6.000 ₺'lik kısmını geçmiş yıllarda ayırdığı olağan üstü yedeklerinden karşılamaya karar veriyor.

542 OLAĞAN ÜSTÜ YEDEKLER	6.000	
580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARI		6.000

31 Aralık 2017 Tarihinde;

- Yılsonu itibariyle hesaplanan vergi için karşılık ayrılması;

691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)	40.000	
370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		40.000

- Yıl içersinde peşin ödenmiş verginin yılsonunda ilgili hesaba aktarılması;

371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)	16.000	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR		16.000

- Dönem Kârının netleştirilmesi;

690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI	91.000	
691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)		40.000
692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI		51.000

- Dönem net kârının bilanço hesabına aktarılması;

692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI.	51.000	
590 DÖNEM NET KÂRI		51.000

01 Ocak 2018 Tarihinde;

590 DÖNEM NET KÂRI	51.000	
570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRI		51.000

25 Nisan 2018 Tarihinde (İzleyen Yıl);

- İşletme 25.04.2018 tarihinde beyanname vererek kurumlar vergisini tahakkuk ettirmiştir. 2017 yılı içerisinde peşin ödenen 16.000 ₺ vergi, ödenecek vergiden mahsup ediliyor;

370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI.	40.000	
371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)		16.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		**24.000**

DAĞITILACAK KÂR VE İLGİLİ KAVRAMLAR

Anonim şirketlerde dönem kârının belirlenmesi, vergilendirilmesi ve dağıtımı ile ilgili olarak;

- Türk Ticaret Kanunu,
- Sermaye Piyasası Kanunu,
- Kurumlar Vergisi Kanunu,
- Gelir Vergisi Kanunu,
- Fonlarla ilgili kanun, yönetmelik ve Bakanlar Kurulu kararlan,
- Şirket ana sözleşmesi, genel kurul kararları ve ilgili diğer düzenlemelerin göz önünde bulundurulması gereklidir.

Ticari kâr; Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğleri, Muhasebe Standartları ve Sermaye Piyasası Mevzuatı çerçevesinde, bir muhasebe dönemindeki tüm gelir ve giderlerin karşılaştırılmasıyla bulunan, bilânço kârıdır. Dönem sonu öz sermayesi ile dönem başı öz sermayesi arasındaki olumlu farktır.

Mali kâr; Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen değerleme hükümleri ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nda belirtilen indirim, istisna ve kabul edilmeyen giderlerin dikkate alınarak bulunduğu, üzerinden kurumlar vergisi hesaplanacak olan tutar (matrah) dır.

Safî kâr; yıllık bilançoya göre tesbit edilen kârdır. TTK 'de yapılan bu tanıma göre "safi kâr, dönem ticari kârının TTK'daki adıdır.

Dağıtılabilir Kâr; bir hesap dönemi sonunda ortaya çıkan ticari kârdan vergi ve fon kesintileri ile yasal yedeklerin ve geçmiş (beş) yıl zararlarının indirilmesiyle bulunan; imtiyazlı (ayrıcalıklı) ve adi (basit) hisse senedi sahipleri (ortaklar) ile şirket personeli ve yönetim kurulu üyelerine dağıtılabilecek olan kârdır.

Dönem (Ticari) Kârı:		**XXX**
(+) Değerleme Noksanı	xxx	
(-) Değerleme Fazlaları	xxx	
Düzeltilmiş Dönem Kârı		**XXX**
(+) Kanunen Kabul Edilmeyen Gid.	xxx	
(-) Vergiden Muaf Gelirler	xxx	
(-) Geçmiş Yıllar Zararı	xxx	
Mali (Vergiye Tabi) Kâr		**XXX**
Dönem (Ticari) Kârı		**XXX**
(-) Ödenecek Vergi ve Fonlar	xxx	
DÖNEM NET KÂRI		**XXX**
(-) Geçmiş Yıllar Zararı	xxx	
(-) I. Yasal Yedekler	xxx	
(-) İşletmede Bırakılması Zorunlu Fonlar	xxx	
DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI		**XXX**

Anonim Şirket Kârından Ayrılan Yedekler ve Kâr Payları

I. Tertip Yasal Yedek Akçe: Safi Kar (Ticari Kardan geçmiş yıllara ait varsa 5 yıllık zarar düşüldükten sonraki kar) X 0,05 dir ancak bu tutar ödenmiş sermayenin %20 sinden fazla olamaz.

I.Temettü (Kar Payı): Aile Anonim Şirketlerinde Ödenmiş sermayenin %5 inden az olamaz.
Halka Açık A.Ş lerde Dönem Karının % 20 sinden az olamaz

II. TERTİP YEDEK AKÇE: Yasal yükümlülükler, I. yasal yedek, I.temettü (kar payı), vergiler düşüldükten sonraki dağıtılabilir kardan %10 olarak kesilen yedek akçedir**.**

II. Temettü (Kar Payı): Burada serbestlik vardır istediği kadarını dağıtabilir tamamı da dağıtılabilir.

KONUYU PEKİŞTİRME ÖRNEKLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi özkaynakların unsuru hesap gruplarından biri değildir?
A) Sermaye
B) Sermaye Yedekleri
C) Kâr Yedekleri
D) Dönem Net Kârı / Zararı
E) Geçmiş Yıllar Kârları / Zararları

Öz kaynak unsurları:
- Ödenmiş Sermaye
- Sermaye Yedekleri
- Kâr Yedekleri
- Geçmiş Yıllar Kârları veya Zararları
- Faaliyet dönemi Kârı veya Zararı

Sermaye, ödenmiş sermaye hesap grubu içindeki hesaptır.
(CEVAP A)

2. İşletme ile ilgili bazı bilgiler aşağıdaki gibidir;
Hisse Senetleri İhraç primleri: 5.000 ₺
Statü Yedekleri: 8.000 ₺
Hisse Senetleri İptal Kârları: 12.000 ₺
Yasal Yedekler: 10.000 ₺
Olağan üstü Yedekler: 16.000 ₺

Bu bilgilere göre işletmenin sermaye yedekleri toplamı kaç ₺ dir?
A) 12.000
B) 20.000
C) 38.000
D) 17.000
E) 16.000

Sermaye Yedekleri:
- Hisse Senetleri İhraç Primleri
- Hisse Senetleri İptal Kârları
- MDV Yeniden Değerleme artışları
- İştirakler Yeniden Değerleme Artışları
- Maliyet Artış Fonları
- Diğer Sermaye Yedekleri

Kâr Yedekleri
- Yasal Yedekler
- Statü Yedekleri
- Olağanüstü Yedekler
- Diğer Kâr Yedekleri
- Özel Fonlar

Soruda Sermaye Yedekleri Toplamı İstendiğinden;
5.000 + 12 = 17.000 ₺ olur.
(CEVAP D)

İsimleri uzun olanlar SERMAYE yedeği
İsimleri Kısa olanlar KÂR yedekleri
Aynen grup isimleri gibi ☺

3. Özkaynaklara ait hesaplarda değerleme ölçüsü hangisidir?
A) Tasarruf değer
B) Maliyet değer
C) İtibari değer
D) Borsa Rayici
E) Mukayyet değer

Özkaynak bölümünde yer alan hesaplar, VUK – TTK – SPK'a göre, Mukayyet (kayıtlı) değer ile değerlenir
(CEVAP E)

4. _____ / _____
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
500 SERMAYE HESABI
_____ / _____
Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki hangi işlem gereği yapılmıştır?
A) Sermaye azaltma kararı alınması
B) İşletme geçmiş yıllar zararını sermayeden karşılaması
C) Sermaye artırma taahhüdü
D) İşletmenin kuruluşu esnasında yapılan taahhüdün yerine getirilmesi
E) Şahıs işletmelerinden sermaye işletmesine geçiş yapılması

Sermaye Taahhüt kaydı yapılmıştır. Taahhüt kaydı gerek işletme kuruluşunda gerekse işleteme kurulduktan sonra faaliyet zamanı içerisinde sermaye artışı için yapılabilir.
(CEVAP C)

5. _____ / _____
500 SERMAYE HESABI
331 ORTAKLARA BORÇLAR
_____ / _____
Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki hangi işlem gereği yapılmıştır?
A) Sermaye azaltma kararı alınması
B) İşletme geçmiş yıllar zararını sermayeden karşılaması
C) Sermaye artırma taahhüdü
D) İşletmenin kuruluşu esnasında yapılan taahhüdün yerine getirilmesi
E) Şahıs işletmelerinden sermaye işletmesine geçiş yapılması

Sermaye hesabına borç kaydı yapılmış olması sermayenin azaldığını gösterir. Diğer hesapta da ortaklar cari hesabına aktarıldığına göre sermaye azaltma kararı alınmış ve azaltılan paylar ortaklara ödenmek üzere ortaklara borçlar hesabı ile aktarılmıştır.
(CEVAP A)

6. _____ / _____
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI
610 SATIŞ İADESİ
621 SATILAN TİCARİ MALLARIN MALİYETİ
623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ
631 PAZARALAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
_____ / _____

Yukarıdaki yapılan kayıt aşağıdakilerden hangi işleme aittir ve hatalı kullanılan hesap hangisidir?
A) Sonuç hesaplarının kapatılması kaydıdır, Dönem Kârı veya Zararı hesabı yanlış kullanılmıştır.
B) Gelir hesaplarının kapatılması kaydıdır, Satış İadeleri hesabı yanlış kullanılmıştır.
C) Gider hesaplarının kapatılması kaydıdır, Konusu Kalmayan Karşılıklar hesabı yanlış kullanılmıştır.
D) Bilanço hesaplarının kapatılması kaydıdır, STMM hesabı yanlış kullanılmıştır.
E) Gelir Tablosu hesaplarının kapatılması kaydıdır, Genel Yönetim Giderleri hesabı yanlış kullanılmıştır.

Gider hesapları borçlu çalışırlar ve dönem sonunda 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI'nın borcuna devrederken kendileri de alacak kaydı ile kapanırlar. Gelir Hesapları da tam tersi olarak alacaklı çalışırlar ve dönem sonunda borçlanarak 690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HESABI'nın alacağına kaydedilirler. Yukarıda gider hesapları kapatılmış ancak 644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR HESABI gelir hesabıdır ve dolayısıyla yanlış kullanılmıştır. **(CEVAP C)**

İşletmeye ait, sattığı malları müşterilerinin adresine taşımak için kullandığı 50.000 ₺ maliyet değerli ve 15.000 ₺ birikmiş amortismanı bulunan kamyonetini, daha az yakıt tüketimi olan yeni bir kamyonet almak için 40.000 ₺ ye 10.11.2017 tarihinde peşin satmıştır. (KDV ihmal edilmiştir)
(7. ve 8. Soruları Yukarıdaki bilgilere göre cevaplayalım)

7. İşletme kamyonetini sattığında yapacağı yevmiye kaydı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
A) Taşıtlar hesabı 50.000 ₺, alacak
B) Birikmiş Amortismanlar hesabı 15.000 ₺, borç
C) Kasa hesabı 40.000 ₺, borç
D) Diğer Olağan Gelir ve Kârlar hesabı 5.000 ₺, alacak
E) Özel Fonlar hesabı 5.000 ₺, alacak

Yenilemek amacıyla satış yapıldığından net aktif değeri üzerinde alınan tutar farkı kâr olarak raporlanmayacaktır. Yenileme fonu olarak 549 ÖZEL FONLAR hesabına kaydedilecektir. Bu hesapta 3 yıl kadar bekletilebilir.

_____ / _____

100 KASA	40.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	15.000	
254 TAŞITLAR		50.000
549 ÖZEL FONLAR		5.000

_____ / _____ **(CEVAP D)**

8. İşletme 20.03.2018 tarihinde yeni kamyoneti 60.000 ₺ 'e satın alıyor. Kamyonetin faydalı ömrü 20 yıl olup hurda değeri için ön görülen tutar 10.000 ₺ dir. 2018 yıl sonunda yapılacak olan amortisman kaydı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlış bilgidir?
A) Normal amortisman yöntemi uyguluyorsa, 2.500 ₺ 760 Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabına borç kaydeder.
B) Azalan kalan amortisman yöntemi uyguluyorsa, 5.000 ₺ 760 Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabına borç kaydeder
C) Normal amortisman yöntemi uyguluyorsa, 2.500 ₺ 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydeder.
D) Azalan kalan amortisman yöntemi uyguluyorsa, 5.000 ₺ 549 Özel fonlar Hesabına alacak kaydeder.
E) Binek otomobil olmadığından kıst amortisman uygulanmaz.

Yenilemek amacıyla yapılmış satışlarda oluşan karlar 549 ÖZEL FONLAR hesabında tutulur. Bu hesapta en fazla 3 yıl kadar bekletilebilir. Eğer 3 yıl içinde yenilenmez ise izleyen yıl içinde dönem kârı olarak gösterilecektir.
Ancak yeni duran varlık satın alınırsa duran varlık için hesaplanan amortisman payları ilk yıllardan başlanarak 549 ÖZEL FONLAR hesabında tutulan tutar bitinceye kadar bu hesaba borç kaydedilir. İlgili gider hesabı, 549 Özel fonlar hesabındaki tutar bittiğinde kullanılmaya başlanır.

60.000 – 10.000 Hurda değeri = 50.000 ₺ Amortismana tabi varlık vardır.

Her yıla düşen amortisman payı = 50.000 / 20 yıl= 2.500 ₺

_____ / _____

549 ÖZEL FONLAR	2.500	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		2.500

_____ / _____

(CEVAP A)

Azalan Kalan yönteminde de hesaplayalım;

Normal Amortisman Oranı = 1/Ömür = 1/20 = 0,05 bulunur. Azalan Kalan Amortisman Yönteminde bu oranın iki katı alınır yani 0,05 x 2 = 0,10 alınacaktır.

50.000 ₺ x 0,10 = 5.000 ₺, 2018 yılı amortisman payıdır.

_____ / _____

549 ÖZEL FONLAR	5.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		5.000

_____ / _____

Taşıt, satılan malların müşterilere dağıtımında kullanıldığından binek otomobil olmadığından kıst amortisman uygulanamaz. Kıst Amortisman, binek otomobillerde ilk yıl kullanılan ay kadar amortisman ayrılması demekti.

9. (2012, GUY) _____ / _____
500 SERMAYE HESABI
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI
_____ / _____

Yukarıda yer alan yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Sermaye artırımı
B) Sermaye azatlımı
C) Karın ortakların sermayesine eklenmesi
D) Ortakların sermaye taahhütlerini ödemesi

Sermaye pasif bir hesaptır ve alacakta artar borçta azalır. Sermayenin azaldığı görülmektedir. Bu sermaye azaltma kararı alınmış ancak henüz ödemenin yapılmadığı için ortaklar cari hesabına aktarıldığı görülmektedir.
(CEVAP B)

10. (2009, KPSS): T AŞ sermayesini 500.000 ₺ den 900.000 ₺ ye artırma kararı almış ve yasal işlemleri tamamlamıştır.
Bu işleme ait kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
ORTAKLARDAN ALACAKLAR 400.000
SERMAYE 400.000

B) _____ / _____
ÖDENMEMİŞ SERMAYE 400.000
ORTAKLARA BORÇLAR 500.000
SERMAYE 900.000

C) _____ / _____
BANKALAR 400.000
SERMAYE 400.000

D) _____ / _____
SERMAYE 500.000
ÖDENMEMİŞ SERMAYE 400.000
SERMAYE 900.000

E) _____ / _____
ÖDENMEMİŞ SERMAYE 400.000
SERMAYE 400.000
_____ / _____

Sermaye artırma kararı alındığında, ortakların artırmak üzere taahhüt ettikleri sermaye miktarı kadar sermaye taahhüt kaydı yapılır.

Sermaye Taahhüt kaydı;
_____ / _____
ÖDENMEMİŞ SERMAYE 400.000
SERMAYE 400.000
_____ / _____
Şeklinde yapılmaktadır. **(CEVAP E)**

11. (2012, GUY)
_____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ 100.000
100 KASA 200.000
101 ALINAN ÇEKLER 150.000
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 450.000
_____ / _____

Yukarıda yer alan yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Sermaye taahhüt kaydı
B) Şirketin hisse senedi satın alması
C) Ortağın sermaye taahhüdünü yerine getirmesi
D) Ortaklara hisse senedi verilmesi

Ödenmemiş sermaye hesabı pasifi düzenleyici aktif karakterli bir hesaptır. Yani bilançoda pasifte Özkaynakları içinde (-) olarak yer alır. Muhasebe kayıtlarında aktif hesap gibi işlem görür. Sermaye taahhüt edildiğinde borçlanarak açılır taahhüt yerine getirildiğinde alacaklanarak kapanır.
Yukarıdaki kayıtta Ödenmemiş sermaye hesabının alacak, kaydı yaptığı görülmekte bu durumda taahhüdün yerine getirildiği anlamına gelecektir. Taahhüt yerine getirilirken borç tarafına ortağın verdiği varlıklar yazılır. Bu maddede ortak/ortaklar hisse senedi, nakit para ve çek vererek sermaye taahhüdünü yerine getirdiği görülmektedir.
(CEVAP C)

12. (2012, KPSS): İşletmede sermaye taahhüdü yerine getirildiğinde hangi hesaba, ne şekilde kayıt yapılmalıdır?
A) Sermaye hesabının borcuna
B) Sermaye hesabının alacağına
C) Ödenmemiş Sermaye hesabının borcuna
D) Ödenmemiş Sermaye hesabının alacağına
E) Ortaklardan Alacaklar hesabının borcuna

Sermaye taahhüdü yerine getirildiğinde;
_____ / _____
İLGİLİ VARLIK HESAPLARI
ÖDENMEMİŞ SERMAYE
_____ / _____

Şeklinde kayıt yapılmalıdır. Yani taahhüt kaydında borçlandırılan Ödenmemiş sermaye hesabı alacaklandırılarak kapatılırken, sermaye taahhüdünün karşılığında verilen varlık yada varlıklar; para, banka hesabı, ticari mal, taşıt vs.. gibi ne verilmiş ise ilgili hesap yada hesaplar borçlanacaktır.
(CEVAP D)

13. (2011, GUY): (K) AŞ'nin kuruluşu sırasında yapılan giderlerin ortaklardan birisi tarafından ödenmesi halinde yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
331 ORTAKLARA BORÇLAR XXX
381 GİDER TAHAKKUKLARI XXX

B) _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ XXX
191 İNDİRİLECEK KDV XXX
331 ORTAKLARA BORÇLAR XXX

C) _____ / _____
262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ XXX
100 KASA XXX

D) _____ / _____
262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD. XXX
191 İNDİRİLECEK KDV XXX
331 ORTAKLARA BORÇLAR XXX
_____ / _____

Ortaklardan birinin işletme adına bir ödemede bulunması kişilik kavramı gereği işletmeyi ortağına karşı borçlandırır. Yapılan harcama konusu hesap ve KDV si borçlanırken ortaklara borçlar hesabına alacak kaydı yapılır.

(CEVAP D)

14. (2004, KPSS): Aşağıdaki hesaplardan hangisi sermaye yedekleri arasında yer alır?

A) Özel fonlar
B) Yasal yedekler
C) Olağanüstü yedekler
D) Statü yedekleri
E) Hisse senedi ihraç primleri

Sermaye Yedekleri:
- Hisse Senetleri İhraç Primleri
- Hisse Senetleri İptal Kârları
- MDV Yeniden Değerleme artışları
- İştirakler Yeniden Değerleme Artışları
- Maliyet Artış Fonları
- Diğer Sermaye Yedekleri

Kâr Yedekleri
- Yasal Yedekler
- Statü Yedekleri
- Olağanüstü Yedekler
- Diğer Kâr Yedekleri
- Özel Fonlar

(CEVAP E)

15. (2012, GUY): (X) AŞ'nin sermayesi 800.000 ₺'dir. Sermaye nominal değeri 100 ₺ olan 8.000 adet paya bölünmüştür. Esas sermaye 2.000 adet payın yok edilmesi suretiyle azaltılacaktır. Bu yüzden borsada 2.000 adet hisse tanesi 120 ₺'den alınmıştır.
Buna ilişkin yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
500 SERMAYE 240.000
100 KASA 240.000

B) _____ / _____
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 240.000
500 SERMAYE 240.000

C) _____ / _____
500 SERMAYE 200.000
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 40.000
100 KASA 240.000

D) _____ / _____
110 HİSSE SENETLERİ I 200.000
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 40.000
100 KASA 240.000
_____ / _____

Nominal değeri 100 ₺ olduğuna göre 2.000 adet hisse senedinin kayıtlı değeri 2.000 x 100 = 200.000 ₺'dir.
Azaltılan sermaye için 500 Sermaye hesabı 200.000 ₺ tutarla borçlanarak azaltılmış olacaktır. Yapılan ödeme miktarı ise her bir hisse senedine 120 ₺ x 2.000 adet = 240.000 ₺ olarak bulunur. Aradaki 40.000 ₺ 780 Finansman Giderleri Hesabına kaydedilir. **(CEVAP C)**

16. (2009, KPSS): Sermayesini 1.000.000 ₺ artıran bir işletme, hisse senetlerini banka aracılığıyla 1.120.000 ₺'ye satmıştır. (Bankaya komisyon ödenmemiştir.) Buna göre bu işlemlerde aşağıdaki hesaplardan hangisinin kullanımı yanlıştır?

A) Ödenmemiş sermaye hesabı alacaklı
B) Bankalar hesabı borçlu
C) Hisse senetleri ihraç primleri hesabı alacaklı
D) Menkul kıymet satış kârları hesabı alacaklı
E) Sermaye hesabı alacaklı

Menkul kıymet satış kârları hesabı, işletmenin yatırım amacıyla aldığı başka şirketlere ait hisse senetleri veya borçlanma araçlarının daha karlı olarak tekrar satılmasından kaynaklanır.
Oysa bu soruda hisse senedi ihracı yapılmaktadır. Hisse senedi ihracı yapmak işletmenin kendi hisse senetlerini satmasıdır. Yani yeni ortaklar alınacak böylece öz sermayesi artırılmış olacaktır. Hisse senetleri nominal değerinin üzerinde satılırsa aradaki fark sermaye yedeklerinden olan Hisse Senedi İhraç Primleri Hesabına kaydedilmesi gerekir.

_____ / _____
102 BANKALAR 1.120.000
501 ÖDENEMEMİŞ SERMAYE 1.000.000
520 HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMİ 120.000
_____ / _____

(CEVAP D)

17. (2012, GUY): Bir anonim şirketin yasal mevzuat ve ana sözleşme hükümleri gereğince ayırdığı yedekler dışında kalan, yönetim kurulunun önerisi ve genel kurulun kararıyla ayrılan yedekler aşağıdaki hesaplardan hangisinde takip edilir?

A) 540 Yasal Yedekler
B) 541 Statü Yedekleri
C) 548 Diğer Kar Yedekleri
D) 542 Olağanüstü Yedekler

Kâr Yedekleri
- **Yasal Yedekler:** (TTK = Yasa) Yasalar emrettiği için ayrılan yedektir.
- **Statü Yedekleri**: Şirket ana sözleşmesinde konulmuş bir madde gereğince ayrılan yedektir.
- **Olağanüstü Yedekler:** Yönetim kurulu teklifi ve genel kurul kararı ile ayrılan yedeklerdir.
- **Diğer Kâr Yedekleri**
- **Özel Fonlar**

(CEVAP D)

18. (2005, KPSS): Aşağıdakilerden hangisi bir kâr yedeği hesabı değildir?

A) Olağanüstü yedekler
B) Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları
C) Özel fonlar
D) Statü yedekleri
E) Yasal yedekler

Sermaye Yedekleri:
- Hisse Senetleri İhraç Primleri
- Hisse Senetleri İptal Kârları
- MDV Yeniden Değerleme artışları
- İştirakler Yeniden Değerleme Artışları
- Maliyet Artış Fonları
- Diğer Sermaye Yedekleri

(CEVAP B)

19. (2012, KPSS): Aşağıdakilerden hangisi, kâr yedekleri arasında yer alır?

A) Özel fonlar
B) Hisse senetleri iptal kârları
C) Hisse senetleri ihraç primleri
D) İştirakler yeniden değerleme artışları
E) Sermaye düzeltmesi olumlu farkları

Özel fonlar kâr yedeklerindendir. **(CEVAP A)**

20. (2012,GUY) (X) Limited Şirketi dönem sonunda 30.000 ₺ zarar etmiştir. Bu zararın 20.000 ₺'lik kısmı yasal yedeklerden karşılanmış geriye kalan kısmın ise gelecek yıllarda elde edilecek kârdan karşılanmasına karar verilmiştir.

Buna göre yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
540 YASAL YEDEKLER 20.000
580 GEÇMİŞ YIL ZARARI 10.000
591 DÖNEM NET ZARARI 30.000

B) _____ / _____
540 YASAL YEDEKLER 20.000
570 GEÇMİŞ YIL KARLARI 10.000
591 DÖNEM NET ZARARI 30.000

C) _____ / _____
591 DÖNEM NET ZARARI 30.000
540 YASAL YEDEKLER 20.000
580 GEÇMİŞ YIL ZARARI 10.000

D) _____ / _____
540 YASAL YEDEKLER 20.000
591 DÖNEM NET ZARARI 20.000
_____ / _____

Anonim şirketler ve Limited şirketler sermaye şirketleridir ve Kurumlar Vergisi mükellefidirler. Bu şirketlerin dönem sonu işlemleri izleyen yılda da devam eder. Şirketin bu yıla ait Kurumlar vergisini ödemesi izleyen yılın Nisan ayı 25. Günü akşamına kadar beyannamesi ve o ayın sonuna kadar verginin ödemesi yapılır. Bütün bu bilgilerden ulaşmak istediğim nokta şu; Zarar veya kâr izleyen yılda Geçmiş Yıllar kârı / Zararı hesaplarında izlenirler.

Soruda dönem sonunda yapılan kayıt istendiğinden Dönemin Net zararı hesabı kapatılırken (Alacak kaydı ile kapanır) Yasal Yedeklerden karşılanan kısmı Yasal Yedekler hesabının borcuna kaydedilir. Geriye kalan zarar kısmı ise Geçmiş Yıllar zararı hesabına alınır. **(CEVAP A)**

21. (2007, TCZB Müfettiş Yrd.): Ödenmiş sermaye ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Ortakların ödediği sermaye tutarını gösterir.
B) Ortakların taahhüt ettiği sermaye tutarını gösterir.
C) Ortakların taahhüt ettiği ve işletmeye olan sermaye borçlarının toplamını gösterir.
D) Sermayeden indirim kalemi olarak gösterilir.
E) Sermaye ile ödenmiş sermaye tutarlarının toplamını gösterir.

Ödenmiş sermaye = 500 SERMAYE HESABI – 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI şeklinde hesaplanır. Taahhüdün yerine getirilmiş kısmını gösteren özkaynak unsurudur. **(CEVAP A)**

22. (2010, GUY): Bir işletmenin işe başlama tarihinde mali durumu şöyledir;

Nakit Para	: 1.000 ₺
Ticari Mallar	: 2.000 ₺
Taşıtlar	: 5.000 ₺
Banka Mevduatı	: 500 ₺
Alacaklar	: 1.500 ₺
Banka Kredileri	: 2.500 ₺

Buna göre açılış maddesinde sermaye tutarı kaç ₺'dir?

A) 12.500
B) 10.000
C) 9.500
D) 7.500

Bilanço eşitliğinden;
VARLIKLAR = SERMAYE + BORÇLAR
SERMAYE = VARLIKLAR – BORÇLAR elde edilir.
= (1.000 + 2.000 + 5.000 + 500 + 1.500) – 2.500
= 7.500 ₺ **(CEVAP D)**

23. (2013, KPSS): İşletmenin bir dönemine ait bazı veriler aşağıdaki gibidir;

Birikmiş Amortismanlar	**: 240.000**
Yasal Yedekler	**: 55.000**
Kıdem Tazminatı Karşılığı	**: 65.000**
Geçmiş Yıllar Kârları	**: 195.000**
Ödenmemiş Sermaye	**: 280.000**
Özel Fonlar	**: 75.000**
Banka Kredileri	**: 450.000**
Sermaye	**: 2.000.000**
Dönem Net Zararı	**: 45.000**
Ortaklara Borçlar	**: 120.000**

Yukarıdaki bilgilere göre, işletmenin öz kaynaklarının toplamı kaç ₺'dir?

A) 1.880.000
B) 1.935.000
C) 2.000.000
D) 2.055.000
E) 2.120.000

Sermaye	: 2.000.000
Ödenmemiş Sermaye (-)	: 280.000 (-)
Yasal Yedekler	: 55.000
Özel fonlar	: 75.000
Geçmiş Yıllar Kârları	: 195.000
Dönem Net Zararı	: 45.000 (-)
ÖZKAYNAK TOPLAMI:	2.000.000 ₺ **(CEVAP C)**

24. (2013, KPSS): İşletmede, 2011 yılında oluşan zararın 2012 yılında elde edilen kârdan indirilerek kapatılmasına 2013 yılında karar verilmiştir. Bu kararla ilgili olarak yapılması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
DÖNEM NET KÂRI XXX
381 GİDER TAHAK. XXX

B) _____ / _____
GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI XXX
GEÇMİŞL YILLAR ZARARLARI XXX

C) _____ / _____
GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI XXX
DÖNEM NET ZARARI XXX

D) _____ / _____
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI XXX
DÖNEM NET KÂRI XXX

E) _____ / _____
DÖNEM NET KÂRI XXX
GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI XXX
_____ / _____

2013 Yılında; 2011 yılının zararı geçmiş yıllar zararı olur. 2012 Kârı da geçmiş yıllar kârı olur. Dolayısı ile geçmiş yılların karı ile geçmiş yılların zararı kapatılacağından
_____ / _____
570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI XXX
580 GEÇMİŞL YILLAR ZARARLARI XXX
_____ / _____
Şeklinde kayıt yapılmalıdır. **(CEVAP B)**

25. A işletmesinin döneme ait verileri şöyledir:

Ticari Karı	: 36.000 ₺
Belgesiz Giderler	: 1.200 ₺
Yatırım İndirimi	: 3.000 ₺
Fazla ayrılan amortisman	: 2.800 ₺
İştirak kazançları istisnası	: 1.000 ₺
Emisyon pirimi istisnası	: 600 ₺
Fazla değerlenen iktisadi kıymet	: 3.700 ₺
Eksik değerlenen iktisadi kıymet	: 1.230 ₺

Bu verilere göre işletmenin mali karı (vergi matrahı) kaç ₺'dir?

A) 27.330
B) 30.130
C) 32.930
D) 34.530
E) 35.400

İŞLETMENİN TİCARİ KÂRI	**36.000**
(+) Kanunen Kabul edilmeyen Giderler	
• Fazla Ayrılan Amortismanlar	2.800 (+)
• Belgesiz Giderler	1.200 (+)
• Kabul edilmeyen Bağış ve Yardımlar	
• Kabul edilmeyen Diğer Giderler	
(-) Vergiden Muaf Gelirler	
• Yatırım İndirimi	3.000 (-)
• İştirak Kazancı	1.000 (-)
• Emisyon Primi İstisnası	600 (-)
(+) Eksik Değerlenen İktisadi Kıymetler	1.230 (+)
(-) Fazla Değerlenen İktisadi Kıymetler	3.700 (-)
MALİ KÂR (VERGİ KARI = VERGİ MATRAHI)	**32.930**

(CEVAP C)

BÖLÜM TARAMA TESTİ
(CEVAP ANAHTARI TESTİN SONUNDADIR)

1. Aşağıdakilerden hangisi yabancı kaynaklar arasında yer almaz?
A) Borç senetleri
B) Banka Kredileri
C) Satıcılar
D) Verilen Depozito ve Teminatlar
E) Çıkarılmış tahviller

2. T.T.K. ve VUK'na göre borçların değerlenmesinde kullanılan değerleme ölçüleri hangi şıkta sıralı ve doğru verilmiştir?
A) Mukayyet değer – Tasarruf değer
B) Nominal bedel – İtibari değer
C) İtibari değer – Mukayyet veya tasarruf
D) Rayiç bedel – Tasarruf değeri
E) Tasarruf değeri – İtibari değer

3. Banka Kredileri hesabının alacak kalanı aşağıdakilerden hangisini ifade eder?
A) Bankadan alınabilecek kredi tutarını
B) Bankaya yatırılan kredi borcunu
C) Bankaya olana toplam kredi borcunu
D) Bankadaki mevcut mevduatı
E) Bankanın tahakkuk ettirdiği faiz tutarını

4. Aşağıdakilerden hangisi banka kredileri Hesabının özelliklerinden biri değildir?
A) İşletmelerin bankalara olan toplam kredi borcunu gösterir.
B) İşletmenin her bir bankadan sağladığı kredi borcunu göstermesi
C) Alacak kalanı veren pasif bir hesap olması
D) VUK'a göre Mukayyet değerle değerlenmesi
E) Kalan verdiğinde, borç kaydı yapılarak kapatılıp izleyen dönemde tekrar alacak kaydı ile açılması

5. Aşağıdaki işlemlerden hangisinin sonucunda Banka Kredileri Hesabı <u>alacaklandırılmaz</u>?
A) Bankadan çekilen nakit kredi
B) Banka tarafından işletme namına ödenen tutarlar
C) Kredi hesabı üzerinden keşide edilen çek
D) Çekilen kredinin tahakkuk eden faizi
E) İşletmenin aldığı kredi karşılığı yaptığı ödeme

6. _____ / _____
102 BANKALAR HESABI XXX
300 BANKA KREDİLERİ HESABI XXX
_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Kredi hesabından mevduat hesabına yapılan aktarmaya
B) Kredi hesabına tahakkuk eden faize
C) Mevduat hesabına tahakkuk eden faize
D) İşletmenin kredi hesabına müşterinin mevduat hesabından yapılan havaleye
E) Kredi hesabına gelen havaleye

7. (A) İşletmesine daha önce kredi almış olduğu bankadan gönderilen hesap özetinde kredi borcuna tahakkuk eden faiz miktarı 50 ₺ dir.
Bu bilgilere göre yapılacak dönem sonu kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
100 KASA 50
300 BANKA KREDİLERİ 50

B) _____ / _____
102 BANKALAR 45
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR 5
642 FAİZ GELİRLERİ 50

C) _____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 50
300 BANKA KREDİLERİ 50

D) _____ / _____
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 50
642 FAİZ GELİRLERİ 50

E) _____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 45
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR 5
300 BANKA KREDİLERİ 50
_____ / _____

8. Faaliyet konusu malların kredili olarak satın alınmasından doğan senetsiz borçlar hangi hesabın hangi tarafına kaydedilir?
A) Satıcılar Hesabının Borcuna
B) Satıcılar Hesabının Alacağına
C) Alıcılar hesabının Alacağına
D) Alıcılar Hesabının Borcuna
E) Ticari Mallar Hesabının Borcuna

9. Her bir satıcıya olan borçlar nasıl izlenir?
A) Büyük defterdeki satıcılar hesabında
B) Müşteri kartlarında
C) Aylık mizanda
D) Kredili satış raporunda
E) Satıcılar yardımcı hesaplarında

10. Satıcılar hesabı ile ilgili envanter işlemleri sırasında aşağıdaki işlemlerden hangisine gerek yoktur?
A) Satıcıların adreslerini ve yıllık satış miktarını içeren listelerin düzenlenmesi
B) İskonto anlaşmalarının dikkate alınması
C) Satıcıların kayıtları ile işletme kayıtları arasında denkliğin sağlanması
D) Ana hesap – Yardımcı hesap denkliğinin sağlanması
E) Yardımcı defter mizanın çıkartılması

11. Satıcılar hesabı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?
A) Tahakkuk eden faizler bu hesabın alacağına kaydedilir
B) Kredili mal alışında hesap alacaklandırılır.
C) Hesabın borç kalanı, satıcılara olan senetsiz borçların toplamını gösterir.
D) Pasif karakterli bilanço hesabıdır
E) TTK'na göre itibari değer ile VUK'a göre Mukayyet ya da tasarruf değer ile değerlenir.

12. İşletmenin düzenli mal aldığı Ali CAN ve Ortakları Kolektif Şti, işletmenin borcuna karşılık 500 ₺ faiz tahakkuk ettirmiş ve işletmeye bunu bildirmiştir. İşleme bu işlemi kayıtlara almayı unuttuğu için envanter işlemleri esnasında müşteriler ile yapılan mutabakatta durum fark edilmiş ve gerekli düzeltme yapılmıştır. Yapılan düzeltme kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 500
153 TİCARİ MALLAR 500
B) _____ / _____
320 BORÇ SENETLERİ 500
320 SATICILAR 500
C) _____ / _____
153 TİCARİ MALLAR 500
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 500
D) _____ / _____
780 FİNANSMAN GİDERLERİ 500
320 SATICILAR 500
E) _____ / _____
153 TİCARİ MALLAR 500
642 FAİZ GELİRLERİ 500
_____ / _____

13. VUK'na göre Borç Senetleri Hesabının değerlendirilmesin de kullanılabilecek değerleme ölçüleri hangi şıkta doğru olarak verilmiştir?
A) Mukayyet değer veya itibari değer
B) Nominal değer
C) Rayiç bedel veya tasarruf değeri
D) Nominal değer veya Tasarruf Değeri
E) Mukayyet değer veya Tasarruf Değeri

14. Borç senetleri hesabının alacağına aşağıdakilerden hangisi <u>kaydedilmez</u>?
A) Satıcılara senetsiz borç için senet verilmesi
B) Kredili alışlar için bono verilmesi
C) İşletmenin verdiği bononun alacaklısı bonoyu başka birine ciro etmesi
D) Alınan hizmetler karşılığında bono verilmesi
E) Geçmiş dönem borç senetlerinin devredilmesi

15. Borç senetlerine ilişkin olarak düzenlenen envanter listesinde aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?
A) Senedin numarası
B) Ödeyecek bankanın adı
C) Faiz yüzdesi
D) Nominal değeri
E) Peşin değeri

16.

BORÇ SENETLERİ HESABI	
800	950

Borç senetlerinin yılsonu tasarruf değerinin 130 ₺ olduğu saptanmıştır. Bu bilgilere göre 31 Aralık tarihinde yapılması gereken kayıt hangisidir?

A) _____ / _____
REESKONT FAİZ GİDERLERİ 150
BORÇ SENETLERİ REESKONTU 150
B) _____ / _____
REESKONT FAİZ GİDERLERİ 20
BORÇ SENETLERİ 20
C) _____ / _____
REESKONT FAİZ GELİRLERİ 150
BORÇ SENETLERİ REESKONTU 150
D) _____ / _____
BORÇ SENETLERİ REESKONTU 130
REESKONT FAİZ GELİRİ 130
E) _____ / _____
BORÇ SENETLERİ REESKONTU 20
REESKONT FAİZ GELİRİ 20
_____ / _____

17. Borç senetleri reeskontu hesabıyla ilgili olarak hangi ifade <u>yanlıştır</u>?
A) Pasifi düzenleyici aktif karakterli bir bilânço hesabıdır.
B) Senedin nominal değeri ile tasarruf değeri arasındaki farkın izlendiği bir hesaptır.
C) Hesap izleyen yılın başında ters kayıtla kapatılır.
D) Bu hesap Gelir Tablosunun faaliyet kar zararı bölümünde yer alır.
E) Hesap bilânçonun pasifinde indirim olarak gösterilebilir.

18. İşletmenin borç senetlerini tasarruf değeri ile değerlemesine ilişkin olarak verilen aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Tasarruf değeri ile nominal değer arasındaki fark iskonto tutarıdır.
B) Sermaye şirketleri için zorunludur ancak şahıs şirketleri için isteğe bağlıdır.
C) Banka, banker ve sigorta şirketleri için zorunludur.
D) Değerleme tarihinde her senet için, peşin değerle hesaplanır.
E) Tasarruf değeriyle hesaplamada değerleme günü ile vade tarihi arasındaki günler esas alınır.

19. Anonim şirketlerin uzun vadeli fon ihtiyaçlarını karşılamak üzere çıkardıkları tahviller hangi hesapta izlenir?
A) Çıkarılmış Tahviller Hesabı
B) Hisse Senetleri Hesabı
C) Uzun Vadeli Fon Talebi Amaçlı Tahviller Hesabı
D) Özel kesim Tahvil Senet ve Bonolar Hesabı
E) Tahvil Anapara Borç Taksit ve Faizleri Hesabı

20. Çıkarılmış tahviller hesabının dönem sonundaki alacak kalanı hangisinde doğru verilmiştir?
A) Sermayeye eklenecek tahvilli borç tutarını
B) Ödemesi yapılmış olan tahvilli borç tutarını
C) Bilânço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvilli borç miktarını
D) Tahvilli borçlara dönem içinde tahakkuk eden faiz tutarını
E) İleride ödenecek tahvilli borçları

21. Çıkarılmış tahvillerin kısa vadeli borç hesabına aktarılması ile ilgili muhasebe kaydında hangi hesap alacaklandırılır?
A) Çıkarılmış tahviller Hesabı
B) Finansman Giderleri Hesabı
C) Bankalar Hesabı
D) Gider Tahakkukları
E) Tahvil, Anapara, Borç, Taksit ve Faizleri Hesabı

22. Aşağıdaki hesaplardan hangisi VUK'na göre nominal, T.T.K'na göre itfa değeriyle değerlenir?
A) Borç senetleri
B) Çıkarılmış Tahviller
C) Kamu Kesim Tahvilleri
D) Hisse Senetleri
E) Gider Tahakkukları

23. İçinde bulunulan dönemde işlemiş ancak ödemesi gelecek dönemde yapılacak olan çıkarılmış tahvil faizlerinin, muhasebeleştirilmesiyle ilgili kayıt hangisidir?
A) _____ / _____
FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI
GİDER TAHAKKUKLARI HESABI
B) _____ / _____
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI
GİDER TAHAKKUKLARI HESABI
C) _____ / _____
GİDER TAHAKKUKLARI HESABI
FAİZ GELİRLERİ HESABI
D) _____ / _____
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI
E) _____ / _____
GİDER TAHAKKUKLARI HESABI
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI
_____ / _____

24. Aşağıdakilerden hangisi özkaynaklar grubunda yer almaz?
A) Ödenmiş Sermaye
B) Sermaye Yedekleri
C) İştiraklere Sermaye Taahhütleri
D) Kar Yedekleri
E) Dönem Net Karı

25. İşletme 01.11.2017 tarihinde 1 ₺ nominal değerli beş ay vadeli 1.000 Adet tahvil çıkarmış ve tahvillerin tamamı aynı tarihte satılmıştır. Bu tahviller % 60 faizli ve 5 yılda eşit taksitlerle itfa edilecektir. Yukarıdaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi işletmenin dönem sonunda taksit ödemeleri ile ilgili olarak yapması gereken yevmiye kaydıdır?

A) _____ / _____
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI 200
KASA HESABI 200
B) _____ / _____
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI 200
TAHVİL, ANAPARA, BORÇ,
TAKSİT VE FAİZLERİ HESABI 200
C) _____ / _____
TAHVİL, ANAPARA, BORÇ,
TAKSİT VE FAİZLERİ HESABI 200
KASA HESABI 200
D) _____ / _____
TAHVİL, ANAPARA, BORÇ,
TAKSİT VE FAİZLERİ HESABI 100
GİDER TAHAKKUKLARI HESABI 100
E) _____ / _____
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER HESABI 100
GİDER TAHAKKUKLARI HESABI 100
_____ / _____

26. İşletmenin dönem Karı veya Zararı Hesabının alacak kalanı 6.000 ₺'dir. Kurumlar vergisi ve diğer yükümlülükler karşılığı 1.650 ₺ olarak hesaplanmıştır. Bu durumda aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) _____ / _____
DÖNEM KARI VAYA ZARARI 6.000
DÖNEM KARI VE DİĞER
YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞILIĞI. 1.650
DÖNEM NET KARI VE ZARARI 4.350
B) _____ / _____
DÖNEM KARI VAYA ZARARI 6.000
DÖNEM NET KARI 4.350
DÖNEM NET KARI VE ZARARI 1.650
C) _____ / _____
DÖNEM NET KARI VAYA ZARARI 6.000
DÖNEM KARI VE DİĞER YASAL
YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞILIĞI 1.650
DÖNEM NET KARI VE ZARARI 4.350
D) _____ / _____
DÖNEM KARI VAYA ZARARI 6.000
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 1.650
DÖNEM NET KARI VE ZARARI HS. 4.350
E) _____ / _____
DÖNEM KARI VAYA ZARARI HESABI 1.650
DÖNEM KARI VE DİĞER YASAL
YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞILIĞI 1.650
_____ / _____

27. Dönem Net Karı Hesabının alacak kalanı izleyen yıl aşağıdaki hesaplardan hangisinde izlenir?
A) Dönem net karı veya zararı hesabı
B) Geçmiş yıllar karları hesabı
C) Geçmiş yıllar zararı hesabı
D) Dönem net karı hesabı
E) Dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülükler karşılığı hesabı

28. Aşağıdakilerden hangisi özkaynak unsuru değildir?
A) Ödenmiş sermaye
B) Dönem net karı
C) Olağanüstü yedekler
D) Gelecek yıllara ait gelirler
E) MDV yeniden değerleme artışı

29. Başlangıç sermayesi 60.000 ₺ olan VAV A.Ş.'nin ortaklarının taahhüt ettikleri sermayenin tamamını nakit olarak yerine getirmişlerdir. Yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?
A) _____ / _____
KASA HESABI 60.000
SERMAYE HESABI 60.000
B) _____ / _____
SERMAYE HESABI 60.000
ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI 60.000
C) _____ / _____
ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI 60.000
SERMAYE HESABI 60.000
D) _____ / _____
KASA HESABI 60.000
ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI 60.000
E) _____ / _____
KASA HESABI 60.000
ÖDENMİŞ SERMAYE HESABI 60.000
_____ / _____

30. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) Ödenmiş sermaye hesabı bir bilânço hesabıdır
B) Ödenmiş sermaye hesabı pasif karakterli bir hesaptır.
C) Ödenmiş sermaye, esas sermaye ile ödenmemiş sermayenin farkıdır.
D) Ödenmiş sermaye, bilânçoda esas sermayeden bir indirim olarak gösterilir.
E) Ödenmemiş sermaye bir borç hesabıdır.

31. Aşağıdaki hesaplardan hangisi alacak kalanı vermez?
A) Sermaye
B) Geçmiş Yıllar Karları
C) Dönem Net Karı
D) Dönem Net Zararı
E) Yasal Yedekler

32. Aşağıdakilerden hangisi kar yedeği değildir?
A) Özel fonlar
B) Statü yedekleri
C) Yasal yedekler
D) Olağanüstü yedekler
E) Hisse senedi ihraç pirimi

33. Aşağıdakilerden hangisi sermaye yedeği değildir?
A) Sermaye itfa fonu
B) His. Senedi ihraç pirimi
C) İştirakler yeniden değerleme artışı
D) Hisse senedi iptal karları
E) MDV Yeniden değerleme artışı

34. Şirket genel kurulu kararıyla ayrılan yedekler hangisidir?
A) Yasal yedekler
B) Olağanüstü yedekler
C) Statü yedekleri
D) Özel yedekler
E) Sermaye yedekleri

35. "Ödenmemiş Sermaye Hesabı" hangi tabloda ve ne şekilde yer alır?
A) Bilançonun pasifinde, özkaynaklardan indirim olarak
B) Bilançonun aktifinde, ortaklardan alacaklar olarak
C) Bilançonun pasifinde, sermaye yedeği olarak
D) Bilançonun pasifinde, geçmiş yıllar zararı olarak
E) Gelir tablosunda, net dönem karından indirim olarak

36. Özkaynak bünyesini sağlam tutmak işletmenin devamlılığını ve gelişmesini sağlamak, işletmenin sahipleri ile alacakların haklarının korunmasını sağlamak ve özkaynaklarda faaliyet sonucunda doğabilecek azalışları karşılamak amacıyla net karların dağıtılmayarak işletmede alıkonulan kısmına ne ad verilir?
A) Yedekler
B) Apel
C) İtfa
D) Karşılıklar
E) Risturnlar

37. Bir A.Ş. Sermaye taahhüdünü yerine getirmeyen ortağının hisse senetlerini iptal etmiş ve bu hisse senetlerini % 4 daha yüksek bir bedelle yeni ortağına satmıştır.
Bu durumda ortaya çıkan olumlu fark hangi hesapta izlenir?
A) Hisse senedi ihraç pirimi
B) Hisse senedi iptal karı
C) İştiraklerden alacaklar
D) İştiraklerden temettü geliri
E) Yeniden değerleme artışı

38. Toplam net varlıklar ile borçlar arasındaki farka ne ad verilir?
A) Sermaye
B) Kar
C) Varlıklar
D) Yedekler
E) Amortisman

39. Esas sermaye ile ödenmemiş sermaye arasında farka ne ad verilir?
A) Asıl sermaye
B) Ödenmiş sermaye
C) Kuruluş sermayesi
D) Esas sermaye
E) Yedek sermaye

40. Aşağıdakilerden hangisi, "öz kaynaklar" grubunda yer almaz?
A) Gelecek yıllara ait gelirler
B) Sermaye yedekleri
C) Kar yedekleri
D) Geçmiş yıllar karları
E) Dönem net karı

41. Maddi duran varlıkları yeniden değerleme artışları hangi mali tablo ve şekilde yer alır?
A) Bilançonun duran varlıklar grubunda, indirim şeklinde
B) Bilançonun dönen varlıklar grubunda, ilave olarak
C) Gelir tablosunda, faaliyet dışı gelir olarak
D) Bilançonun öz kaynaklar grubunda, ilave olarak
E) Gelir tablosunun dipnotlarında, açıklama şeklinde

42. Aşağıdakilerden hangisi kar yedekleri arasında yer almaz?
A) Yasal yedekler
B) Net yedekler
C) Olağanüstü yedek
D) Özel fonlar
E) Statü yedekleri

43. "Safi kârın %5i kadar, ancak ödenmiş sermayenin %20 den fazla olmamak koşulu ile" ayrılan yede akçe aşağıdakilerden hangisinin kapsamındadır.
A) Özel fonlar
B) İsteğe bağlı yedekler
C) Yasal yedekler
D) Olağanüstü yedekler
E) Statü yedekleri

44. _____ / _____
300 BANKA KREDİLERİ
121 ALACAK SENETLERİ
_____ / _____
Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Bankadan kredi çekilmesine
B) Bankaya teminat olarak senet vererek kredi kullanılması
C) Kredi borcuna karşılık senet düzenlenmesi
D) Teminattaki senetlerin bir kısmının muhatabı tarafından ödenmesi
E) Senet ciro ederek bankadan kredi çekmek

45. İşletme "A" Bankasında senet karşılığı 100.000 ₺ limitli kredi sağlamıştır. Yapılan anlaşmaya göre "A" bankası, işletmenin getireceği senetlere %25 marj uyguladıktan sonra ödeme yapacaktır. İşletme toplam 200.000 ₺ nominal değerli müşteri senedini bankaya rehin olarak ciro etmiştir.
Bu bilgilere göre işletme bankadan kaç ₺ kredi çekmeye hak kazanmıştır?
A) 75.000
B) 150.000
C) 200.000
D) 100.000
E) 350.000

46. İşletme 05.03.2017 tarihinde Konya Büyükşehir Belediyesinin açtığı bir ihaleye girebilmek için devamlı iş yaptığı Garanti bankasından karşılıksız ve kefaletsiz 900.000 ₺ tutarlı bir teminat mektubu almış ve 900 ₺ komisyonu aynı banka nezdindeki ticari mevduat hesabından ödemiştir.
Bu bilgilere göre bankadan alınan teminat mektubunun ihaleyi veren kuruma verilmesine ait yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
FİNANSMAN GİDERLERİ 900
BANKALAR 900
B) _____ / _____
NAZIM HESAP BORÇLU 900.000
- Teminat mektubundan borçlular
NAZIM HESAP ALACAKLI 900.000
- Teminat Mektubundan alacaklı
C) _____ / _____
NAZIM HESAP ALACAKLI 900.000
- Teminat mektubundan Alacaklılar
NAZIM HESAP BORÇLU 900.000
- Teminat Mektubundan Alacaklılar
D) _____ / _____
FİNANSMAN GİDERLERİ 900.000
BANKALAR 900.000
- Garanti Bankası
E) _____ / _____
NAZIM HESAP ALACAKLI 900
- Teminat mektubundan Alacaklılar
NAZIM HESAP BORÇLU 900
- Teminat Mektubundan Alacaklılar
_____ / _____

47.

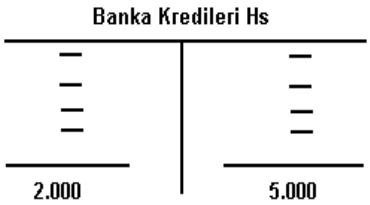

Bu bilgilere göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
A) İşletme 2.000 ₺ kredi kullanmış ve bunu faiziyle birlikte 5.000 ₺ olarak ödemiştir.
B) İşletme ödemelerden sonra 5.000 ₺ borcu kalmıştır
C) İşletmenin kalan kredi borcu 2.000 ₺ dir.
D) İşletme 5.000 ₺ kredi kullanmış ve 2.000 ₺'lik kısmını ödemiştir.
E) İşletmenin kullanabileceği kredi tutarı 3.000 ₺ adir.

48. Çıkarılmış tahviller geri ödeme tarihinde ödendiğinde aşağıdaki kayıtlardan hangisi yapılır?

A) _____ / _____
BANKALAR
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER

B) _____ / _____
BANKALAR
TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ

C) _____ / _____
TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ
BANKALAR

D) _____ / _____
TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER

E) _____ / _____
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ
_____ / _____

49. Aşağıdakilerden hangisi nakit kredisi <u>değildir</u>?

A) İskonto
B) İştira
C) Avans
D) Borçlu cari hesap
E) Teminat mektubu

50.

Banka Kredileri Hs	
15.000	40.000

İşletmenin "A" Bankasından temin ettiği 100.000 ₺ limitli ve %10 marjlı kredi hesabının durumu yukarıdaki gibidir. Bu bilgilere göre işletme hesaptan <u>en çok</u> kaç ₺ <u>daha</u> çekebilir?

A) 100.000
B) 90.000
C) 75.000
D) 65.000
E) 50.000

51. _____ / _____
BANKA KREDİLERİ HESABI
FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI
KASA HESABI
_____ / _____

Bu kayıt aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Banka kredisinin işlemiş faiziyle birlikte kapatılmasına
B) Bankadan, bir miktar faiz ödeyerek kredi temin edilmesine
C) Banka kredilerine faiz tahakkuk ettirilmesine
D) Banka kredilerine tahakkuk eden dönem faizinin ödenmesine
E) Banka kredileri hesabından işlemiş faiz ile birlikte para çekilmesine

52. İşletme aşağıdaki durumlardan hangisinde bankaya faiz değil, komisyon öder?

A) Açık kredi
B) Teminat mektubu alınması
C) Maddi Teminat karşılığı kredi
D) İskonto kredisi
E) Avans kredisi

53. Aşağıdakilerden hangisi bankaların işletmelere ödünç para vermek suretiyle kullandırdıkları kredilerden değildir?

A) İskonto
B) İştira
C) Avans Kredisi
D) Borçlu cari hesap
E) Alacaklı cari hesap

54. Aşağıdakilerden hangisi mali borçlar kapsamında <u>yer almaz</u>?

A) Banka Kredileri
B) Borç senetleri
C) Çıkarılmış tahviller
D) Uzun vadeli kredi taksitleri
E) Tahvil anapara borçları, taksit ve faizleri

55. Aşağıdakilerden hangisi açık kredi verilmesi için gerekli şartlardan değildir?

A) Ticari ahlakının iyi olması
B) İşlerinde deneyimli olması
C) Uzun bir ticari geçmişe sahip olması
D) Bankada mevduat hesabının olması
E) Faaliyet konusunun güvenli olması

Gazi Ticaret Ltd. Şti. nin haziranda personeline ait bilgiler şöyledir:

Brüt Ücret	**:**	**4.600 ₺**
SGK primi kesintisi	**:**	**810 ₺**
Gelir Vergisi	**:**	**800 ₺**
Damga Vergisi	**:**	**20 ₺**

56. Bu bilgilere ücretin tahakkuk kaydında personele borçlar hesabı kaç ₺ alacaklanır?

A) 4.330
B) 2.970
C) 3.780
D) 1.630
E) 3.800

57. İşletme, daha önceden kredili mal alışından ortaya çıkan borcunu, bir müşterisinden aldığı çeki ciro ederek ödediğinde yapacağı kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
153 TİCARİ MALLAR
SATICILAR

B) _____ / _____
TİCARİ MALLAR
ALINAN ÇEKLER

C) _____ / _____
SATICILAR
VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ

D) _____ / _____
SATICILAR
ALINAN ÇEKLER

E) _____ / _____
VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EMİRLERİ
SATICILAR
_____ / _____

58. Ceyda Ticaret İşletmesi, kısa vadeli finansman ihtiyacı için 12.01.2018 tarihinde işletme ortaklarından ortak Pakize SARI' dan 500 ₺ borç almıştır. Bu tutar aşağıdaki hesaplardan hangisinde ve ne tarafında izlenir?

A) Satıcılar Hesabı – alacak
B) Borç Senetleri Hesabı - alacak
C) Borç Senetleri Hesabı – Borç
D) Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı – Alacak
E) Ortaklara Borçlar Hesabı – Alacak

59. _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
ÖDENECEK VEGİ VE FONLAR
ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
PERSONELE BORÇLAR
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Personel ücretlerinin ödenmesine
B) Yapılan Kesintilerin ödenmesine
C) Personelden kesintilerin ödenmesine
D) Ücret tahakkuk kaydına
E) İşçiliklerin maliyete devrine

60. _____ / _____
BORÇ SENETLERİ
FİNANSMAN GİDERLERİ
BORÇ SENETLERİ
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Borç senedinin ödenmesine
B) Senetsiz borcun ödenmesi için senet verilmesine
C) Teminat senedi verilmesine
D) Borç senedinin vade farkı eklenerek yenilenmesine
E) Hatır senedi verilmesine

61. Aşağıdakilerden hangisi diğer borçlardan değildir?

A) Personele borçlar
B) Ortaklara borçlar
C) İştiraklere borçlar
D) Diğer çeşitli borçlar
E) Satıcılar

62. _____ / _____
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
KASA HESABI
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

A) Komisyon gideri ödenmesine
B) Faiz gideri ödenmesine
C) Çalışanın ücret tahakkuk kaydının yapılması
D) Kiradan stopaj kesilerek geri kalanının ödenmesi
E) Kar payı ödenmesine

63.

İndirlecek KDV Hs.	
500	100

Hesaplan KDV Hs	
300	1.300

Yukarıdaki hesapların durumuna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) İşletme, KDV si 500 ₺ tutan mal almış ve yine KDV si 100 ₺ tutan malı iade etmiştir.
B) İşletme, KDV tutarı 1300 ₺ olan malı satmış, KDV tutarı 300 ₺ olan malı geri iade almıştır.
C) İşletmenin izleyen ayda vereceği beyanname ile ödeyeceği KDV miktarı 600 ₺ dir.
D) KDV tahakkuk kaydında ödenecek vergi ve fonlar hesabı 600 ₺ alacaklanacaktır.
E) KDV tahakkuk kaydında devreden KDV hesabı 600 ₺ Borçlanacaktır.

64. İşletme daha önceden 100 ₺ avans aldığı 500 ₺ + 50 ₺ KDV lik siparişini teslim etmiş ve kalan alacağının tamamına çek almıştır.Bu bilgilere göre yapılacak yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisi olacaktır?

A) _____ / _____

ALICILAR HESABI	550	
SATICILAR HESABI		550

B) _____ / _____

KASA HESABI	550	
ALINAN AVANSLAR HESABI		550

C) _____ / _____

ALINAN ÇEKLER HESABI	450	
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	100	
YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI		500
HESAPLANAN KDV HESABI		50

D) _____ / _____

TİCARİ MALLAR HESABI	500	
İNDİRİLECEK KDV HESABI	50	
ALINAN ÇEKLER HESABI		450
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI		100

E) _____ / _____

ALINAN ÇEKLER HESABI	450	
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	100	
SATICILAR HESABI		550

_____ / _____

65. İşletme, 15.10.2017 tarihinde 18.000 ₺ borçlu bulunduğu Satıcı Müşteri Selim Bey'in kendisini lehdar göstererek keşide ettiği aynı değerdeki poliçenin üzerine "kabul" şerhini koyduktan sonra teslim etmiştir.
Bu bilgiye göre yapılması gereken kayıt aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
ALICILAR HESABI
SATICILAR HESABI

B) _____ / _____
SATICILAR HESABI
BORÇ SENETLERİ HESABI

C) _____ / _____
BORÇ SENETLERİ HESABI
SATICILAR HESABI

D) _____ / _____
ALICILAR HESABI
ALACAK SENETLERİ HESABI

E) _____ / _____
ALACAK SENETLERİ
ALICILAR HESABI
_____ / _____

66. Aşağıdaki tanımlardan hangisi yanlıştır?
A) **Kök ücret,** yasalara veya hizmet (iş) sözleşmesine göre çalışanın işverene yapmak zorunda olduğu hizmet karşılığı aldığı bir ücreti ifade eder
B) **Fazla çalışma ücreti,** genel olarak günlük çalışma süresinin dışında fazladan yapılan çalışmalar karşılığı iş Kanunu ve toplu sözleşme hükümlerine uygun olarak ödenen bedeldir.
C) **Prim,** işçinin daha verimli çalışmasını, işletme amaçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmasını, işçiler arasında verimli çalışmanın özendirilmesini sağlamak amacıyla normal çalışma karşılığı ücretten ayrı olarak yapılan ödemeler ya da sağlanan menfaatlerdir.
D) **İkramiye,** işçiye işverenler tarafından yasa, toplu sözleşme, bir buluş karşılığı ya da İşinde gösterdiği beceri ve başarı karşılığı ödenen bir ücret eklemişidir.
E) **Kasa tazminatı ya da malî sorumluluk tazminatını,** kendi kusuru olmaksızın kilidi bozulan çelik kasanın tamir ücretinin personelden önce alındıktan sora tekrar kusurlu olmadığı anlaşılınca geri ödenmesi

67. _____ / _____
KASA HESABI
TİCARİ MALLAR HESABI
DEMİRBAŞLAR HESABI
SERMAYE HESABI
_____ / _____

Bu yevmiye kaydı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru bir bilgidir?
A) Sermaye şirketinin kuruluş sermayesi kaydı
B) Sermaye Taahhüt kaydıdır.
C) Sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi
D) Sermaye azaltılmıştır.
E) Şahıs işletmelerinin kuruluş sermayesi kaydı

68. Tekin A.Ş. nin özkaynakları içinde yer alan yedeklere ait bilgiler aşağıdaki gibidir

MDV yenden değerleme artışı	**: 900**
Olağan üstü yedekler	**: 600**
Hisse senedi ihraç primleri	**: 100**
Statü yedekleri	**: 300**
Yasal yedekler	**: 700**
İştirakler yeniden değerleme artışları	**: 400**

Bu şirketin "kar yedekleri" toplamı kaç ₺ dir?
A) 1.700
B) 1.600
C) 1.400
D) 1.300
E) 1.000

69. Yasal Yedeklerin ayrılmasıyla ilgili yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A) _____ / _____
YASAL YEDEKLER
SERMAYE

B) _____ / _____
DÖNEM K ARI VEYA ZARARI
YASAL YEDEKLER

C) _____ / _____
GEÇMİŞ YIL KARLARI
YASAL YEDEKLER

D) _____ / _____
DÖNEM NET KARI
YASAL YEDEKLER

E) _____ / _____
GEÇMİŞ YIL ZARARI
YASAL YEDEKLER
_____ / _____

70. İştiraklerin yeniden değerleme artışı nedir?
A) Kar yedeği
B) Sermaye Yedeği
C) İştirakler
D) Bağlı Ortaklık
E) Dönem Karı

71. Anonim şirketlerin çıkardığı hisse senetlerini %50 primli sattığında bu fazlalığı hangi hesabın neresinde gösterir?
A) Menkul kıymet satış karları hesabının alacağında
B) Menkul kıymet satış zararları hesabının borcunda
C) Hisse senetleri hesabının alacağında
D) Menkul kıymetler değer artışları hesabının borcunda
E) Hisse senedi ihraç primleri hesabının alacağında

72. Aşağıdakilerden hangisi özsermayenin unsurları içine girmez?
A) Geçmiş yıllar karları
B) Dönem net karı
C) Dönem Net zararı
D) Geçmiş yıllar zararı
E) Dönem net karı ya da zararı

73. Aşağıdakilerden hangisinin sonucunda özsermayede artış meydana gelir?
A) İşletme alış fiyatı 1.000 ₺ olan hisse senetlerini 950 ₺ ye sattığında
B) İşletme 10.000 ₺ maliyetli ve 3.000 ₺ birikmiş amortismanı olan bir duran varlığı 8.000 ₺ ye satarsa
C) Döneme ait duran varlıkların tamamının 25.000 ₺ amortismanı olduğu hesaplanırsa
D) Doğal gaz faturası 240 ₺ ödenirse
E) Geçmiş yıllar kârından yasal yedek ayrılırsa

74. _____ / _____
BANKALAR HESABI
ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI
HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ HESABI
_____ / _____
Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?
A) Sermaye artırıma kararının alınmasına
B) Hisse senedi satış karına
C) Ödenmeyen taahhüdün ilgili cari hesaba devrine
D) İşletmeye ait hisse senedini nominal değerinin üzerinde satılmasına
E) Hisse senetlerinin borsa değerinin nominal değerinin üzerine çıkmasına

75. I. Verilen depozito ve Teminatlar
II. Bankalar
III. Banka Kredileri
IV. Senetli ve Senetsiz Ticari Borçlar
Yukarıdaki hesaplardan hangisi ya da hangileri dönen ve duran varlıkların elde edilmesinde yani finansmanında yararlanılan yabancı kaynaklardandır?
A) I - III
B) II – III
C) I – II
D) III
E) III – IV

76. _____ / _____
472 KIDEM TAZMİNATLARI KARŞILIĞI
372 KIDEM TAZMİNATLARI KARŞILIĞI
_____ / _____
Yukarıdaki yevmiye maddesi aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) Emekli olmuş personelin kıdem tazminatının ödenmesi
B) Çalışanlardan bir veya bir kısmının işten ayrılma, sözleşmesinin süresinin bir yılın altına düşmesi gibi nedenlerle kıdem tazminatlarının kısa vadeli hesaba alınması
C) İşten ayrılacağını bildiren personelin uzun vadeli kıdem tazminatları kısa vadeli kıdem tazminatlarına çevrildikten sonra bu hesaptan ödenmesi
D) Personellerden birinin ölmesi nedeniyle içerideki kıdeminin mirasçılarına ödenmesi
E) Yeni işe başlayan bir işçinin uzun vadeli kıdemlerinin hesaplanarak dönemlere dağıtılması

77. _____ / _____
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
368 VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
_____ / _____
Yukarıdaki yevmiye maddesi aşağıdaki işlemlerden hangisine ait olabilir?
A) İşletmenin ödenmemin Bağ-Kur primlerinin yeniden yapılandırılması sonunda taksitlere bağlanması
B) İşletmenin geçmişten bu yana birikmiş ve faiz işlemiş vergi borçlarına torba yasa ile af gelmesi
C) İşletmenin tahakkuk etmiş vergi borcunu ileri bir tarihe ödenmesi üzerine idare ile anlaşmaya varılarak erteletmesi
D) Taksitli mal satışından doğan gelirin vergilerinin de taksitlendirilmesi
E) İşletme vergi borcunun icrai işleme alınmış olması

78. Tabipler odasına kayıtlı ve özel muayenehanesinde doktorluk yapan Doc. Dr. Nuh Bey'in tabipler odasına olan üyelik aidatı hangi hesapta izlemesi gerekir?
A) Alınan Depozito ve Teminatlar
B) Diğer Mali Borçlar
C) Diğer Çeşitli Borçlar
D) Ödenecek Diğer Yükümlülükler
E) İştiraklere Borçlar

79. Herhangi bir olaya ve vadeye dayandırılmadan ihtiyaç anında hesaptan çekilen ve istenildiği zaman geri ödemesi yapılan, aradaki süreye göre faizi hesaplanan kredi türü aşağıdakilerden hangisidir?
A) Alacaklı cari hesap
B) İştira kredisi
C) Avans kredisi
D) Kefalet karşılığı kredi
E) Borçlu cari hesap

80. _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
191 İNDİRİLECEK KDV
393 MERKEZ VE ŞUBELER CARİ
393.01 Beyşehir Şubesi
_____ / _____
Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki olaylardan hangisi ile ilgili olabilir?
A) Şirketin Beyşehir Şubesi işletmeye borç para vermiştir.
B) Beyşehir şubesi, işletmenin merkez şubeye ait elektrik faturasını ödemiştir.
C) Beyşehir şubesi, Merkez şubeye ait binayı kiralamıştır.
D) İşletme, Beyşehir şubesinin kırtasiye giderini karşılamıştır.
E) Beyşehir şubesi merkez şubeye virman yapmıştır.

81. _____ / _____
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
549 ÖZEL FONLAR
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

A) İşletme, eskisini kârla satarak yenilediği demirbaşı için amortisman ayırmıştır.
B) İşletme, eskisini kârlı satarak yenilediği torna makinesini için amortisman ayırmıştır.
C) İşletme, eskisini kârla satarak yenilediği otomobiline amortisman ayırmıştır.
D) İşletme, kiraladığı iş yerine yaptırdığı tesis için amortisman ayırmıştır.
E) İşletme, kiraladığı iş yerine yaptırdığı üretim tesisi için amortisman ayırmıştır.

82. _____ / _____
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
373 MALİYET GİDER KARŞILIĞI
_____ / _____

İşletme yukarıdaki yevmiye kaydını aşağıdaki verilen muhasebenin temel kavramlarından hangisi nedeniyle yapmaktadır?

A) İhtiyatlılık
B) Özün önceliği
C) Önemlilik
D) Maliyetle Ölçme
E) Dönemsellik

83. _____ / _____
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ
_____ / _____

Yukarıdaki kayıt ile ilgili olarak verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) İşletme borç senetlerini tasarruf değer ile değerlemiştir.
B) İşletmenin yapay bir geliri oluşmuştur.
C) Dönemsellik kavramı gereği reeskont hesaplanmıştır.
D) Yukarıdaki kayıt yapılıyor ise alacak senetlerinde de uygulanmak zorunda olması tutarlılık kavramı gereğidir.
E) Borç senetlerinin itibari değeri ile değerlemesi yapılmıştır.

84. _____ / _____
101 ALINAN ÇEKLER 2.000
397 SATIM TESELLÜM FAZLALARI 2.000
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki olaylardan hangisine ait olduğu kesindir?

A) Envanter kontrollerinde fazla çıkan ve sebebi belirlenememiş müşteri çeki
B) Daha önceden fazla çıkan çekin nedeninin bulunması
C) Müşteriden fazla çek alınmış olmasına
D) Ciro edilen çekin unutulmuş olmasına
E) Çekin karşılıksız olmasına

85. _____ / _____
153 TİCARİ MALLAR
191 İNDİRİLECEK KDV
780 FİNANSMAN GİDERLERİ
320 SATICILAR
_____ / _____

Yukarıdaki yevmiye maddesi ile ilgili olarak verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kayıt mevcut uygulama yani VUK çerçevesinde yapılmış bir kayıt olup vade farkı ile mal satın alınmıştır.
B) Kayıt Muhasebe Standartları (TMS) çerçevesinde yapılmış bir kayıt olup vade farkı ile mal satın alınmıştır.
C) Satın alınan malın peşin fiyatı ile satın alma fiyatı farklıdır.
D) İndirilecek KDV vadeli fiyat üzerinden hesaplanmıştır.
E) Peşin fiyatı daha ucuz olan bir mal kredili (veresiye) olarak daha pahalıya satın alınmıştır.

CEVAP ANAHTARI

1	D	18	B	35	A	52	B	69	C
2	C	19	A	36	A	53	E	70	B
3	C	20	E	37	B	54	B	71	E
4	B	21	E	38	A	55	D	72	E
5	E	22	E	39	B	56	B	73	B
6	A	23	A	40	A	57	D	74	D
7	C	24	C	41	D	58	E	75	E
8	B	25	D	42	B	59	D	76	B
9	E	26	C	43	C	60	D	77	C
10	A	27	B	44	D	61	E	78	D
11	C	28	D	45	D	62	D	79	E
12	D	29	D	46	C	63	E	80	B
13	E	30	C	47	D	64	C	81	B
14	C	31	D	48	C	65	B	82	E
15	B	32	E	49	E	66	E	83	E
16	E	33	A	50	D	67	E	84	A
17	D	34	B	51	A	68	B	85	A

BÖLÜM II

MALİYET VE YÖNETİM MUHASEBESİ

MALİYET MUHASEBESİ: Üretilen mamul veya hizmetlerin maliyetini oluşturan maliyet türlerinin, oluş yerleri ve ilgili oldukları mamul veya hizmet cinsleri bakımından belirlenmesi ve izlenmesine olanak sağlayan hesap ve kayıt sistemidir.
İşletmenin yapısına uygun olarak işletme yönetimince seçilen, yöntem ve belgeleme düzenine göre üretilen mamullerin maliyetini oluşturan unsurların üretim aşamaları itibariyle hesaplanmasıdır. İşletme içindeki bilgi kullanıcılarına, bilgi verir.

Maliyet Muhasebesinin Amaçları:

- Mamullerin maliyetini saptamak,
- Maliyet kontrolüne yardımcı olmak,
- Planlamaya yardımcı olmak,
- Özel yönetim kararlarına yardımcı olmaktır.

Maliyet muhasebesi sistemlerini etkileyen faktörler:

- İşletmenin büyüklüğü
- İşletmenin örgüt yapısı
- Mamullerin cinsi
- Kullanılan üretim teknikleri
- Yöneticilerin ihtiyaç duyduğu bilgilerin niteliği

SATILAN MAMULLERİN MALİYETİ TABLOSU: Bir hesap döneminin mamulleri ve stoklarında ortaya çıkan değişmeleri bir arada gösteren tablodur. Maliyet muhasebesinin ürettiği bilgiler kullanılır.

Örnek: Bir üretim işletmesinde döneme ilişkin bazı bilgiler şöyledir:
Dönem Başı DİMM Stokları : 30.000 ₺
Dönem Sonu DİMM Stokları : 20.000 ₺
DBYM Stokları : 60.000 ₺
DSYM Stokları : 80.000 ₺
Dönem İçinde Satın alınan DİMM : 840.000 ₺
Direkt İşçilik Gideri : 150.000 ₺
Genel Üretim Gideri : 600.000 ₺
Bu bilgilere göre üretilen mamullerin maliyeti kaç ₺'dir?

Satılan Mamulün Maliyeti tablosunu kullanarak soruyu çözelim;

Dönem Başı DİMM	30.000
(+)Dönem içi satın alınan DİMM	840.000 (+)
KULLANILABİLİR DİMM	870.000
(-) Dönem sonu DİMM	20.000 (-)
KULLANILAN DİMM	850.000
(+)Direkt İşçilik	150.000 (+)
(+)Genel İmalat Maliyeti	600.000 (+)
TOPLAM ÜRETİM MALİYETİ	1.600.000
(+)Dönem Başı Yarı Mamul	60.000 (+)
DÖNEMİN ÜRETİM MALİYETİ	1.660.000
(-) Dönem Sonu Yarı Mamul	80.000 (-)
ÜRETİLEN MAMUL MALİYETİ	**1.580.000 ₺**

SATILAN MAMULÜN MALİYETİ TABLOSU

Dönem Başı DİMM
(+)Dönem içi satın alınan DİMM

KULLANILABİLİR DİMM
(-) Dönem sonu DİMM

KULLANILAN DİMM
(+)Direkt İşçilik
(+)Genel İmalat Maliyeti

TOPLAM ÜRETİM MALİYETİ
(+)Dönem Başı Yarı Mamul

DÖNEMİN ÜRETİM MALİYETİ
(-) Dönem Sonu Yarı Mamul

ÜRETİLEN MAMUL MALİYETİ
(+) Dönem Başı Mamul Stok

SATILABİLİR MAMUL MALİYETİ
(-) Dönem Sonu Mamul Stok

SATILAN MAMULÜN MALİYETİ